

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَرَ الْبَاطِلُ

بِكْرَامَةِ اللَّهِ الْحَقُّ يَحْمِلُ الْكُنَا الْمُسْمَى

بِكْرَامَةِ اللَّهِ

خُطْبَةُ اللَّهِ الْحَقُّ عَنْ شَرِّ الْبَاطِلِ

طَبْعُ فِي مَطْبَعِ سَرَايَةِ الْفَضْلِ جَدِيدًا

لوحته نامبر سید

محمد حامد القاری

بسم الله الرحمن الرحيم
فہرست مباحث تذکرۃ الحق

صفحہ	صفحہ	صفحہ
۱	۲۸	اصل ذکر کیفیتہ العدم
۲	"	اصل ذکر کیفیتہ النفی
۶	۴۹	اصل ذکر کیفیتہ السلب
۷	۵۰	اصل ذکر کیفیتہ الوضع
۸	"	اصل ذکر کیفیتہ اللفظ
۹	"	اصل ذکر کیفیتہ الاسم و فعل و الخ
۱۰	۵۱	اصل ذکر کیفیتہ الصفۃ
۱۱	"	اصل ذکر کیفیتہ الاسناد
۱۲	۵۳	اصل ذکر کیفیتہ معارض الثبات
۱۳	"	اصل ذکر کیفیتہ النفی بالضد المتبادر
۱۴	۵۴	اصل ذکر کیفیتہ الامر
۱۵	"	اصل ذکر کیفیتہ النہی
۱۶	۵۵	اصل ذکر کیفیتہ الخلاف
۱۷	"	اصل ذکر کیفیتہ المعارض
۱۸	۵۶	اصل ذکر کیفیتہ العکس
۱۹		و بیجا چہ شرح
۲۰		و بیجا چہ متن
۲۱		عرض شدہ است بسوی محبوب بابرک اللہ
۲۲		تعالیٰ فی جمالہ
۲۳		ذکر کیفیتہ عقائد اہل سنت و جماعتہ رضو
۲۴		اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین
۲۵		ذکر کیفیتہ الاصول العاصمہ عن خطئہا
۲۶		الفہم فی احقائق الحقہ و الکلام فیہا
۲۷		اصل ذکر کیفیتہ حقائق الاشیا ثابۃ
۲۸		اصل ذکر کیفیتہ الانزعاج
۲۹		اصل ذکر کیفیتہ الاختصاص
۳۰		اصل ذکر کیفیتہ المحذور و العرض
۳۱		اصل ذکر کیفیتہ معنی المصد
۳۲		اصل ذکر کیفیتہ الوجود
۳۳		اصل ذکر کیفیتہ الثبوت

٥٠	اصل ذكر كيفية الوجود الخارج	٤٥	اصل ذكر كيفية التشبيه
"	اصل ذكر كيفية الوجود الذنبى	"	اصل ذكر كيفية مفهوم كل وجوه
"	اصل ذكر كيفية الوجود البديهي	"	اصل ذكر كيفية مفهوم جنس
٥٥	اصل ذكر كيفية الوجود النظرى	"	اصل ذكر كيفية مفهوم نوع
٦٠	اصل ذكر كيفية تعبير الخراج والذنبى	"	اصل ذكر كيفية البيرونى الصورة
"	اصل ذكر كيفية تعبير البديهي النظرى	٤٩	اصل ذكر كيفية الاطلاق البقية
"	اصل ذكر كيفية التجرد	"	اصل ذكر كيفية الاضافة
٦٥	اصل ذكر كيفية الاشتراك من وجهين	"	اصل ذكر كيفية الدلالة
٦٥	اصل ذكر كيفية البرزخ	٥٠	اصل ذكر كيفية الحاتم
٥٠	اصل ذكر كيفية المنع	٥١	ذكر كيفية تربية المدسجانه و تعالى عما يصفون في شرها
"	اصل ذكر كيفية التخصيص	٥٢	اثبات جزر لا يجزى
"	اصل ذكر كيفية الاستثناء	٥٣	تفسير كرمه بدين السموة والارض
٤١	اصل ذكر كيفية الاستدراك	"	تفسير كرمه بدين السموة والارض
٤٢	اصل ذكر كيفية المفضل والمفضل عليه	"	ذكر كيفية منع جواز نفس نفس معهنم
٤٣	اصل ذكر كيفية المحضر الساكيد	٥٨	الوجوب كليا
"	اصل ذكر كيفية الربط في مصدر	"	ذكر كيفية الجبر والقدر
"	اصل ذكر كيفية الجواز	٩٠	ذكر كيفية اسما الله تعالى وصفه
"	اصل ذكر كيفية الذات	٩١	
"	اصل ذكر كيفية التسميم	"	
"	اصل ذكر كيفية التسميم	"	

٩٢	مطلب لا بد للتكليم من الصوت الخ	١٠٠	ذكر كيفية اثبات مرتبة
٩٣	مطلب فالفعلية بوجاهة ذاتية		القديم والحادث المخوق
٩٤	متضمنة الحقيقة الخ	١٠٣	ذكر كيفية تحقيق حقيقة القرآن
٩٥	مطلب الحقيقة هي متضمنة لها	١٠٩	ذكر كيفية معية الله تعالى وقربه و
٩٦	بقاياها الحقيقي بها الخ		احاطة بخلقته
٩٧	مطلب والثانية هي اضافات	١١٠	ذكر كيفية منع تعبیر الهوى من ذات
٩٨	ذاتية متضمنة الذات الخ		الله سبحانه والصورة من خلقته
٩٩	مطلب والفرق بين الحقيقة والاشياء	١١٣	ذكر كيفية الرسالة والنبوة والولاية
١٠٠	مطلب ان الترك وجود نظري		والاعجاز والكرامة والاستدراج
١٠١	مطلب من الاختيار الخ		والاستعانة وما فيها مع مطالب اخر
١٠٢	مطلب قبل التكوين حقيقة فصيل		مطلب في الرسالة والنبوة والولاية
١٠٣	ليس بالحقيقة الخ		وصفتهم ونفسهم الخ
١٠٤	مطلب ان الافعال القديمة	١١٠	مطلب فدل على بذاته على دعوى رسالة
١٠٥	تتحمل حد وثباتا او قدم مفعول الخ		الرسول الخ
١٠٦	مطلب ان الحقيقة مادة الخف	١١٩	مطلب انما النبوة صفة مافعة للنبوة
١٠٧	سحبها فلا يجوز تقدم المادة عليها		صلحهم فمن اعجاز الخ
١٠٨	مطلب والحق ان تجازي الاعتبار الخ	١٢٠	مطلب الولاية التابعة صفة مافعة
١٠٩	مطلب ان الذات مستجمعة المتنازعة		الخ فبها كرامته
١١٠	مطلب ان مفهوم الذات وجد	١٢١	مطلب الايمان وصف مانع الخ
١١١	مطلب باعترافك حق معرفتك الخ		فهو معقولة
١١٢	مطلب فرقك حق معرفتك الخ	١٢٢	مطلب الكفر وصف مانع الخ فهو
١١٣			استدراج

مطلب ان الاستعانة تقتضيه
الدعوة الخ ليست بشرك مخصوص
تفسير كريمة يا ايها الذين امنوا كونوا
انصار الله كما قال عيسى بن مريم
للمؤمنين من انصارى الى الله
في سورة الصف

١٢٢

تفسير كريمة ايها الذين امنوا
والذين امنوا الذين يقيمون الصلاة
ويؤتوا الزكاة وهم راكعون
ومن يقول الله ورسوله والذين امنوا
فان حزب الله هم الغالبون
في سورة المائدة

١٢٣

مطلب فان لم تقتض بالاستعانة
والإضافة الخ

١٢٨

مطلب التولي بالولي يلزم تبعه
تفسير كريمة ولوا عنهم اظلموا انفسهم
جاؤك فاستغفروا الله واستغفر لهم
الرسول لوجه الله فوا بارحيا
في سورة النساء

١٢٩

١٣٠

تفسير الحديث الشريف من له حاجة
فليس وضوءه وليس كعبته وليس
اللهم اني استاك والوجه اليك

١٣٢

بنيك محمد بنى الرحمة يا محمد اني
توجت بك الى ربى في حاجتي هذه
تقتضى لي اللهم شفعة في الحديث
مطلب انتفض الحصر في اياك لتعبر
في سورة الفاتحة وتفسير
تفسير كريمة لا تدع من دون الله
الا يفتك ولا يضرك الخ
تفسير كريمة وان يسكب الله
بضر فلا كاشف له الا موج وان
يردك نجح فلا راد لفصله

١٣٣

١٣٤

١٣٥

١٣٥

١٣٦

١٣٦

١٣٦

١٣٦

١٣٦

١٣٦

مطلب فالاستعانة بالانبياء
مطلب اما الاستعانة بالاولياء
اثبات سماعة الموتى عقلا ونفلا
من الايات القرآنية والاحاديث النبوية
الحجة القاطعة في سماعة الموتى
مطلب ان قيل يمكن ان لا يعينوا
ولا يسمعون في وقت
مطلب ان قيل يمكن ان يعينوا
ولا يسمعون في وقت
مطلب ان الاعجاز والكرامة
محيطان من بداية الى نهاية

١٢٤	تفسير كريمة الم تركيف ضرب البتة مثلا كلمة طيبة انهم وادفيع من الحديث الاثر	١٤١	بيان اليقين في تعريضه ولا يزيد ولا ينقص
١٥٠	مطلب انما الودع انهم الامر	١٤٢	بيان الوجود على الوجود على
١٥٢	تفسير كريمة ولا تقولوا لمن يقبل مني سبيل الله اسوات باهل احوار ولكن	١٤٣	بيان الشخص وهورايد على ماسية و عين ماسية
١٥٦	لا تشعرون و احياي عند ربهم ثم تزك فرحين با اتهم الله من فضله تفسير كريمة	١٤٤	بيان حديث الوجود و وحد الله و بيان معنى الحديث الشريف عن ربه فكل لهامه الحديث والمؤمن
١٦١	وا عبد ربك حتى ياتيك اليقين ذكر كيفية غيب وعلمه وما فيها	١٤٥	مررة المؤمن الحديث في ضمن الكلام بيان اختلاف الاحوال في وحد الوجود
١٦٢	تفسير كريمة يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم والا يحيطون بشئ من علمه الا بما شاء	١٤٦	بيان الوجود الخاص العام
١٦٥	تفسير الآية الكريمة عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احد الا من اراد من رسول فانه يسلك من بين يديه من خلفه هذا	١٤٧	بيان الاطلاق والتقييد والتشبيه والصورة على السور في قديمها و بيان اعتقاد في مسند و حد الوجود
١٦٩	ذكر كيفية العلم والمعرفة والعارفة والمعروف ومتعلقاتها وما فيها من مطالب اخرى	١٤٨	بيان الكافر عابدية ومعبودية والخذلان
١٧١	بيان علم حصولي و علم حصولي بيان علم الاشياء باشباهها وبانفسها	١٤٩	بيان جنس احدية الاشياء
١٧٨	بيان التصديق والتصوير والاقرار		

<p>الى صله الحديث وكل ميراثا خلز له الحديث ومن عرف نفسه فقد عرف ربه الحديث في ضمن الكلام</p>	<p>١٨٢ بيان قرب المعلوم ربه لكل عالم علم ربه قبله ومعه بعده</p>	<p>١٨٣ بيان فالابان والكفر والشرك منقطع من العبادات فالابان المشروع والكفر المشروع حجة على حقيقتها وتفسير الآية الكريمة فمن كان يري جوار ربه يعمل عملا</p>	<p>صالحا ولا يشرك بعبادته شيئا وسميان من الابان والكفر لا يزيها</p>	<p>بيان نشار في موجودات حادثة هو حادث اول فيها نشار نزار غيره كله نقصنا والنزايه تفسير الآية الكريمة قل يا اعدائكم الذين اسرفوا على انفسهم لا يظنوا من رحمة الله ان الله يعطيهم الذنوب جميعا</p>	<p>١٨٥ بيان نشار في مسلوبات هو حادث</p>
<p>اول فيها نشار نزار غير نقصنا</p>	<p>١٨٥ بيان لا بد من اول في كل واحد من المراكز والاول الذي في موجودات حادثة هو محمد صلعم</p>	<p>١٨٦ بيان نقصهم في معرفة الرسل بحسناته الذاتية وقوله صلعم و ظهوره صلعم في عالم الشهود في الاخر على ترتيب ضروري من آدم عليه السلام الى محمد صلعم</p>	<p>١٨٦ بيان من ضمن ما ذكر في صدر الكلام يمنع نظيره صلعم مطلقا بيان تفسير الآية الكريمة ليس كمنه شي الاية في منع نظيره صلعم</p>	<p>١٨٨ بيان لال اخرى في منع نظيره صلعم قيل ان يكون ظهور الذات كمرام بيان دلالات النصية في ختم نبوة صلعم وفي منع نظيره صلعم - فاكتفارا بقتناع نفي اولي منها الاية الكريمة ولكن رسول الله</p>	<p>منها الاية الكريمة ولكن رسول الله</p>

١٩٦	و خاتم النبیین و منها اذاخذ الدينار ثبات ثبوت لما اتاكم من كتاب و حكمه اخر و منها الايجاد الشرفية	مطلب تفسير قوله تعالى ولا يزعجوك بأنفسهم عن أنفس
١٩٧	بيان فلهذا احاطة المكر و قوته و معيته لما فيه من الماخوذ جواز علمه به	مطلب تفسير قوله تعالى انا ارسلناك شاهدا و مبشرا و نذيرا و لا تؤمنوا بالله رسولا و تغررود و تفرود و لا تسجدوا لله سجدا
١٩٨	بيان ان التوسع بتعدد المثل و الجسم لا ينافي وحدت الشخص فلا باس في قول الذي نسب الى ابن عباس رضي الله تعالى عنه ما في تحت تفسير الآية الكريمة	مطلب تفسير قوله تعالى فاما الذين امنوا به و غررود و نضرود و انتبهوا فوز الذي انزل معه اوليك هم المفلحون مع توضيح
٢٠٠	الذي خلق سبع سموات و من الارض مثلين الا سبع ارضين في كل ارض بنى كنسليم و آدم كادكم الخ و تفسير الآية الكريمة مع بحث آخر	مطلب تفسير قوله تعالى يا ايها الذين امنوا لا تلهووا بين يدي الله و رسوله و اتقوا الله ط ان الله سميع عليم
٢٠١	ذكر كيفية تعظيم و ادب محبة حضرت جيب الرحمن صلعم	مطلب تفسير قوله تعالى يا ايها الذين امنوا لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت الذكر ولا تجهروا له بالقول كجهر بعضكم لبعض ان تحبط اعمالكم و انتم لا تعلمون
٢٠٢	مطلب تفسير قوله تعالى ان الذين يغضبون اصواتهم عند رسول الله و الذين اصغى الله قلوبهم للمنفق ط لهم مغفرة و اجر عظيم	مطلب تفسير قوله تعالى ان الذين يغضبون اصواتهم عند رسول الله و الذين اصغى الله قلوبهم للمنفق ط لهم مغفرة و اجر عظيم

۲۰۴	ذکر کیفیت وجوب خسران	خاجاک للمؤمنین
	دارین از ایثار حضرت حبیب	ذکر کیفیت ایمان والدیه المکرین
	الرحمن صلعم با دیگر مطالب	صلی الله تعالی علیه وسلم
۲۰۵	مطلب تفسیر قوله تعالی	حاصل قضیه تنبیه موقوف بر صلوات
	ان الذین یؤذون الله	مطلب تفسیر قوله تعالی ربکم صین
	ورسوله فنعیم الله فی الدنیا و	تقوم و ثقلک فی الساعه
	الآخرة و انعم الله علیهم عند ابائنا	مطلب تفسیر حدیث شریف سیر
۲۰۶	و الذین یؤذون المؤمنین	رسول الله تعالی عن ابویه فقال
	و المؤمنات بغير ما کتبتوا	سلتمنا ربی فبعطین فیها و انی لقات
	فقد احتملوا هبتا ما و انما بیننا	یومئذ ان المقام المحمود
۲۰۷	مطلب تفسیر قوله تعالی	ذکر کیفیت تأیید مع علیها اهل سنته
	ما کان للمؤمن و لا المؤمنه اذا	و جماعه رضی
	قضی الله و رسوله امر ان یکون	ذکر کیفیت تعظیم و محبة شعار الله
	لهم الخیرة من امرهم ط و من یحضر	و شعار الرسول صلعم و غیره صلعم
	الله و رسوله فقد نفل ضللا امینا	ذکر کیفیت صحه اشتراک وصفی بابه
۲۰۸	ذکر کیفیت تعظیم و محبة ملائکه و	سبحانه در وجهی از وجود باضا
	صحابه و تابعین و غیرهم علی	الله سبحانه
	بنینا و علیهم الصلوٰة و السلام	مطلب بیان اشتراک وصفی
۲۰۹	مطلب تفسیر قوله تعالی محمد	مطلب در تحقیق عبودیه و معبودیه
	رسول الله و الذین معه ام	و عبادت و شریعت
۲۱۰	مطلب تفسیر قوله تعالی و	خفضر

۲۴۶	مطلب فرق در سجده عبودیه و سجده توحید	۲۹۳	مطلب در کیفیت طواف و تفسیر کریمه
۲۵۲	اکنون سخن است در تحقیق معانی احادیث طیبه		و لیطوفوا بالبيت العتیق الایه و ان الصفا والمروة من شعائر الله الخ
"	مطلب تفسیر حدیث شریف عن علی	۲۹۶	مطلب بیان خول علیه لاجناح
"	خرمیه رضا انه روی فیما یری النائم الخ	۲۹۷	مطلب بیان شعائر
"	مطلب تفسیر حدیث شریف ان رسول	۲۹۸	ذکر کیفیت جواز انتساب بغیر الله تعالی
	الله صلعم کان فی نفر من المهاجرین		بوجه تعالی و فضل تخصیص مومنین
	الی ان قال رسول الله صلعم اعدوا ربکم		و مومنین له و تخصیص مانی و اصحابه
	و اکرموا اخاکم و لو کنت امر الا حدان یسجد		نفع عمل بغیر عامل با دیگر طالب
	لامرت المرأة ان یسجد لزوجها	۲۹۹	مطلب تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا
۲۵۳	مطلب تفسیر حدیث شریف قال دخل		اذا ناجتیم الرسول فقد موافقین به
	رسول الله صلعم حائطا للانصار ی		نحو لکم صدقة الخ
	الی ان قال فقال رسول الله صلعم	۳۰۰	مطلب فضل تخصیص مومنین و مومنین
	لا ینبغی لاحد ان یسجد لاحد الا الله تعالی		مطلب تعیین مانی سنة مستحبه است
۲۵۴	مطلب تفسیر حدیث شریف عن	۳۰۱	مطلب تفسیر کریمه و فعلوا الخیر الخ
	قیس ابن سبعة رضا قال ائتت الحجرة الی		مطلب تفسیر حدیث شریف لا تشدوا
	ان قال فقال لی ارایت لو مرت		الرحال الخ
	بقبری اکت تسجد له فقلت لا فقال	۳۰۲	مطلب ایصال نفع اعمال از احیاء
	لا تفعلوا		باموات
۲۵۹	مطلب در آنچه فقها رحم فرمودند	۳۰۳	و از اموات باحیاء و از اموات باموات و

٢٨٢	تفسير كريمة كل نفس بما كسبت منية	صلعم احسن الذكر وتفسير كريمة و
"	و ان ليس للانسان الا ما سعى	اذكروا نعمت الله عليكم وما انزل
٢٨٤	واذا تلاكم الانسان وانسان ملاكمه	عليكم من الكتاب والحكمة يعظكم به
"	واذا تسمع سبزا بر كور لصاحب كور	٣١٢ مطلب التعظيم له صلعم بما ادبنا الله
"	وتفسير حديث شريف ان رسول الله	فعل
"	صلى الله عليه وسلم مر على قبرين اخ	٣١٥ مطلب اما القيام له صلعم
٢٨٨	مطلب تحقيق معنى كريمة اهل	٣١٩ مطلب تقية اليوم والشهر لذلك الذكر
"	لغير الله وما اهل لغير الله	وتعظيم الذكر
٢٩٢	مطلب معنى كريمة ما ذبح على نصب	٢٢٣ ذكر كيفية زيارت القبور خصوصا اثر
٢٩٦	مطلب معنى كريمة ذلكم نطق	القبور قبر النبي الرحمة صلعم المحقق
"	مطلب معنى كريمة اجعل السم من بحيرة	٢٢٥ مطلب قد تقرر وتحقق بالبرهان ان
٣٠١	ذكر كيفية فضل ذكر ميلاد حضرت سيد	ان حضور الزائر قبالة قبره الكريم
"	العالم صلى الله عليه وسلم	والتسليم والصلوة عليه والتوسل
"	مطلب وقت الولادة اكرم الالاف	بجانبه التعظيم والاستمداد والاستشفاء
"	بكرامة كلية فيومها وليها وشهرها	بجانبه التعظيم باصحابه واهل بيته
٣٠٤	مطلب البهنة كلها سقنة وتفسير الحديث	واولياءه جميعين صلعم من افضل الطاعات
"	كل بهنة ضلالة	٢٢٤ مطلب قد علم بالضرورة ان القربات
٣٠٨	مطلب بيان المقصد لقول عمر رضي	والطاعات خالصة لله عز وجل ليسير
"	نعمت الله به	فيها شركة المخلوق اصلا لكن في بعضها
"	مطلب في اثبات ان ذكر ولادته	يلزم توسط مخلوق والتوجه اليه الخ

٣٢٨	مطلب اما الاحاديث في وقوفه صلعم	المذمومين
٣٢٩	مطلب اما الوقوف على قبر سيد	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٠	المسلمين صلعم	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣١	مطلب اما استقبال قبره الشريف صلعم	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٢	مطلب اما وضع اليدين على الشمال	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٣	في الزيارة كما في الصلوة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٤	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٥	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٦	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٧	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٨	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٣٩	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٠	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤١	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٢	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٣	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٤	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٥	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٦	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٧	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٨	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٤٩	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور
٣٥٠	مطلب في القاد في زيارة الشريفة	مطلب بين الافراط والتفريط امور

۳۸۰	مطلب تفسیر کریمه فیکشف ما دعون الیه ان یشاء الایه	۳۹۶	مطلب اذن شفاعته شریف عظیم است
۳۸۱	مطلب انکا اجابت عاکفراست	۳۹۷	مطلب اثبات شفاعته شریف بکلیه
۳۸۲	تفسیر حدیث شریف لاتخذ واقبری	۳۹۸	تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا انفقوا
۳۸۳	تفسیر حدیث شریف اللهم لاتجعل قبری	۳۹۹	مما رزقناکم من قبل ان یاتنی یوم
۳۸۴	دشنامع	۴۰۰	لابمع فیہ ولاخذ ولا شفاعه ط
۳۸۵	تفسیر حدیث شریف لاتخذ واقبری	۴۰۱	تفسیر کریمه لا یملک الذین یعون
۳۸۶	تفسیر کریمه یا بنی آدم خذوا زینکم	۴۰۲	من دونه الشفاعه الا من شہد بحج
۳۸۷	عند کل مسجد الایه	۴۰۳	وهم یعلمون
۳۸۸	بیان انکه هجوم وزینت بجنو حضرت	۴۰۴	تفسیر کریمه لا یشفعون الا من ار
۳۸۹	صلعم ناگزیر است	۴۰۵	وهم من خشیه مشفقون
۳۹۰	ذکر کیفیت منع نوشتن قران مجید از	۴۰۶	تفسیر کریمه لا یملکون الشفاعه الا
۳۹۱	نجاست و سوختن آن بادیگر مطاب	۴۰۷	من اتخذ عند الرحمن عهدا
۳۹۲	ذکر کیفیت ثبوت شفاعه بحقیقتها و	۴۰۸	تفسیر کریمه لا اله الا هو الحی
۳۹۳	الاختیار دون الاذن بالمطالب دیگر	۴۰۹	القیوم لا تاخذ سنه ولا نوم
۳۹۴	مطلب اثبات شفاعه از اسناد الاحادیث	۴۱۰	تفسیر کریمه من الذی یشفع عنده
۳۹۵		۴۱۱	الا باذنه
۳۹۶		۴۱۲	تفسیر کریمه لا یصل علی احد منهم
۳۹۷		۴۱۳	مات ابد او لا تقم علی قبره ط

۴۱۱	تفسیر کریمه ذرینی ومن خلقت حیدا	۴۲۷	تفسیر حدیث شریف یارب استی امین
۴۱۲	تفسیر کریمه ما کان لحد یعد بهم و انهم	۴۲۸	تفسیر حدیث شریف شفاعت لائل
۴۱۳	تفسیر کریمه ولسوف یعطیک ربک فز	۴۲۹	الکلبا من استی الخ
۴۱۴	تفسیر کریمه و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین	۴۳۰	تفسیر کریمه قل انکم تمجبون الله فاتبعوا
۴۱۵	تفسیر کریمه عسی ان یمیتک رب مقاما	۴۳۱	الح
۴۱۶	تفسیر کریمه و استغفر لذنوبک للمؤمنین	۴۳۲	مطلب تنبیه باید داشت که مقدر شفاعت
۴۱۷	والمومنات	۴۳۳	بالاذن بالنفی شفاعت متحقق بحقیقه
۴۱۸	تفسیر کریمه و من الاعراب من یؤمن	۴۳۴	والاختیار نسبت به حضرت صلعم شامل
۴۱۹	بالیه و الیوم الاخر و یتخذ ما ینفق	۴۳۵	من کذب به الیها است
۴۲۰	قربات عند الله و صلوة الرسول الم	۴۳۶	مطلب شفاعت مقتضی رجاء و ارتباط
۴۲۱	تفسیر کریمه خدم من اموالهم صدقة	۴۳۷	و انکارش مستلزم باین فرق الخ
۴۲۲	تطهرهم و زکیهم بها الخ	۴۳۸	تفسیر حدیث شریف من حج کسنتی لیسر
۴۲۳	تفسیر کریمه اکان للناس عجبان	۴۳۹	له شفاعتی
۴۲۴	او حینا الی رجل منهم الخ	۴۴۰	مطلب آنچه باذن است و الله است
۴۲۵	تفسیر حدیث شریف من زارنی	۴۴۱	شفاعة الخ
۴۲۶	بنا فکانا زارنی جبا الخ	۴۴۲	مطلب شفاعت باذن نسبت به دوزخیان
۴۲۷	تفسیر حدیث شریف من زار قبری	۴۴۳	مجهول الحال است
۴۲۸	کنت له شفیعاً و شهید الحدیث	۴۴۴	تفسیر کریمه لعلم ما بین یدیه و ما بین
۴۲۹	ومن جارفی زار الخ	۴۴۵	تفسیر کریمه فمن یکفر بالطاغوت الخ
۴۳۰		۴۴۶	تفسیر کریمه و لی الذین امنوا

مطلب عروجت بولایت چهارم	۴۶۲	بخیر جمیع منظومات الی النور والذی	۴۶۲
مطلب عروجت بولایت پنجم	۴۶۳	کفر و ادبیا سم الطاغوت بخیر جمیع	۴۶۳
مطلب عروجت بسوی شخص انفس	۴۶۵	من النور الی الظلمات	۴۶۵
از انست خالق انبیاء عم و از انست		تفسیر کرمیه کم من ملک فی السموات	۴۶۶
خالق الہیات		لا تغنی شفا عنهم شفا الا من بعدہ	۴۶۷
مطلب زین پس سیر است در مرتبہ تعزیر	۴۶۸	ان یا ذن احد لمن یثاب و یعزر	۴۶۸
و احدیہ حجابیہ		تفسیر کرمیه لا املک لنفسی نفعا و لا	۴۶۹
مطلب زین پس سیر است در مرتبہ تعزیر		ضر الا ما شرا بعد و لو کنت	۴۷۰
و احدیہ حجابیہ		اعلم الغیب لا سکنرت من الخیر	۴۷۱
مطلب زین پس عروج است بسوی	۴۷۱	و ما منی السورج الخ	۴۷۱
ولایت اصلیه مقصوده		ذکر کیفیت سلوک معنوی در معرفت	۴۷۲
مطالب تنبیہات الی آخر	۴۷۲	نفس بر معرفت اللہ سبحانہ	۴۷۲
مطلب بیان معرفت صفات ثبوتیہ	۴۷۱	مطلب فقر انکشاف عفا بابت	۴۷۱
سلبیہ و سلب سلبیہ از ثبوتیہ		مطلب نفس انسان شخصی است	۴۷۰
مطلب بیان تصوف تنبیہ باید دانست		بسط الخ	۴۷۰
صوف بعضی باز ماندن بدی از کسی است		مطلب سخن در معرفت تفصیل مرتبہ	۴۷۰
مطلب تنبیہ طریق تعلیم خبان مشایخ است	۴۷۱	تعیین وجودیت و قلب کہ ولایت	۴۷۱
ذکر کیفیت اخلاق کہ برای تصفیہ و	۴۷۰	اولی است	۴۷۱
تزکیہ باطن لا بد منها است		مطلب عروجت بسوی ولایت دوم	۴۷۱
مطلب پنجم بامد تعالی است	۴۷۰	مطلب انکشاف فی است بولایت سوم	۴۷۱

تفسیر کریمه قل بفضل الله وبرحمته الخ	۵۰۶	معین الدین حسن حبیبی رحمه الله
مطلب پنجم با خلق است	۵۱۰	تفسیر حدیث شریف لی مع الله وقت
تفسیر کریمه فاذا نكح يبدل الله سنیا تم	۵۱۲	لا یسعی فی ملك مقرب ولا نبي
حسنات الایه	۵۱۲	تفسیر حدیث شریف ما زال عبده
تفسیر کریمه قال ربانی لما انزلت الی	۵۱۳	یقرب الی بالنوافل الخ
کیفیه تبدیل سنیا بحسنات	۵۱۴	تفسیر کریمه فلم تقتلوهم ولكن الله
تفسیر کریمه انما كان قول المؤمنين الخ	۵۲۰	قتلهم وماريت اذريت ولكن الله
متفرقات	۵۲۱	رحمی ج
ذکر کیفیه ذکر اسماء طیبات شیوخ	۵۲۶	مطلب بودیداشد که ان حقیقه هم
دامت برکاتهم		حادث غیر مخلوق است
مطلب در بیان بیان سران مخفیه و ان	۵۳۱	تفسیر کریمه انما امره اذا اراد شیا
مشده در کلمه شهادت بدانکه میرت		ان یقول له کن فیکون
به تخفیف ان الخ	۵۳۲	تفسیر حدیث شریف الفقر اذا تم فهو
تفسیر کریمه ورفعا لک ذکرک	۵۳۲	ذکر کیفیه کلمه طیبه لفظا و معنایا
تفسیر کریمه قد انزل الله لیسکم ذکرا	۵۳۴	ذکر کیفیه تعیین احمدیه و محمدیه بامطاب
رسولا الایه		تفسیر حدیث شریف انما یسئل بحال
تفسیر کریمه واذکر نعمت الله علیکم الایه		تفسیر حدیث شریف کنت کثر تخفیه
ذکر کیفیه حاضر در دمسک باستان	۵۳۶	احسب ان اعون فخلقت الخ
رحمته شان خواجه خواجگان حضرت		تفسیر حدیث شریف خلق الله
حبیب الله معین الحق والدین محمد		الان ان علی صورته

مطلب بر بنابر این اصل	۶۰۱	تفسیر کریمه ایا عرضنا الامانة الخ	۵۸۸
مطلب و مجتنب در اطیعوا الله الخ	"	ذکر کیفیة احاطه علم آنحضرت کثیر العلم	۵۹۲
تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا اتقوا	"	صلی الله تعالی علیه وسلم	
الله و اتقوا الیه الموسیة و جاء		تفسیر کریمه و انزل علیک الكتاب	۵۹۴
فی سبیلہ لعلکم تفلحون		و الحکمة و علیک ما لم تکن تعلم و کان	
تفسیر کریمه قد انزل الله لیسیم ذکر	۶۰۹	فضل الله علیک عظیما	
رسولا یتلو علیکم آیات الله مبینا		تفسیر حدیث شریف ان الله قد فی	۶۰۰
لیخرج الذین امنوا و علوا الصالحات		الدنیا فانما انظر الیهما و ما ہو کائن فیها	
من الظلمات الی النور		الی یوم القیامة کانا انظر الی کفین	
تفسیر کریمه و قل جابر الحق و	۶۱۱	ذکر کیفیة تفسیر کریمه یریدون لیطغفوا	۵۰۲
زمن الباطل ط ان الباطل		نور الله بافوا اسمهم و احج در اثبات	
کان زموقا		احاطه حضرت نبی امی صلعم	
تفسیر کریمه و آمنوا بان نزل علی	۶۱۲	تفسیر کریمه هو الذی ارسل رسولہ	۶۰۳
محمد و هو الحق من بهم الایة		بالله یدین الحق لیظهره علی الیه	
تفسیر کریمه ان الذین اتبعوا	"	کله و لو کرد المشرکون	
الحق الایة		ذکر کیفیة اتحاد من وجه و تغایر من وجه	۶۰۵
مطلب یا فتن صحبة نبی وقت	۶۱۶	میان بیان عمل و تقلید و تلفیق	
فرض است		باد بکر مطالب	
مطلب تقلید در لفة قلاوه بگرد	۶۱۷	مطلب حبس در عطفی که تفسیر از	"
انداختن است و در اصطلاح فراموش		عوارض معطوف علیه باشد الخ	

٩١٤	تفسير كريمه من يشاقق الرسول بعد ما تبين له الهدى ويتبع غير سبيل المؤمنين قوله ما تولى و نضله جهنم ط و سارت مصيره مطلب حقيقة ذهاب الرجعية و شافعية و مالكية و حنبلية تفسير كريمه و من يتبع غير الاسلام دينا فلن يقبل منهج تفسير كريمه فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون مطلب اگر تنازع شود در امر از اولو الامر تفسير كريمه فان تنازعتم في شئ فردوه الى الله و الرسول ذكر كيفية وجود اول ظهور آخر انحضرت صلعم و فضل بعض انبياء رب بعض با ديگر مطالب تفسير كريمه تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض و انهم تفسير كريمه اذا خذنا من النبى		فيما فهم و منك من فوح و ابراهيم و موسى و عيسى بن مريم ص الاله ذكر كيفية و لاية ساقية و صحا و تابعية و فضل صحابة و تابعيه با ديگر مطالب تفسير كريمه لان ذكر كمال العباد و توحيد كمال البصائر و هو لطيف تفسير كريمه و السابغون لما و لونه من المهاجرين و الانصار اليه اتبعواهم باحسان اخ بيان اصحابية و تابعية و و لاية احتياجي و و لاية صد يقية ذكر كيفية اسرار كريمه الم ذكر كيفية تفسير كريمه يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا اليهود و النصارى اولياء ذكر كيفية تفسير كريمه جعل الاله الها و احدا ج ص واعبدوا الله ما لكم من الله غير لاية و هو الله في السموة و الارض لاية	٩١٥ ٩١٦ ٩١٧ ٩١٨ ٩١٩ ٩٢٠ ٩٢١ ٩٢٢ ٩٢٣ ٩٢٤ ٩٢٥ ٩٢٦ ٩٢٧ ٩٢٨ ٩٢٩ ٩٣٠ ٩٣١
-----	--	--	---	---

<p>له الرحمن وقال صوابه بالثبات شفاعة اختيارى حضرت رحمته للعالمين صلعم تفسير كرميه بومئذ لا تنفع شفاعة الا من اذن له الرحمن ورضي قوله ذكر كيفية تفسير كرميه اذ ان الله يشار البنير لما اتيكم من كتاب حكمته ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به لتنصرنه الى اخر الاية فاولئك هم الفاصولون</p>	٤١٨
<p>ذكر كيفية تفسير الكرمية الم تر الى بك كيف لم يطلع ولو شاء ليجعله ساكنا ج اعم ذكر كيفية تفسير ان من شئ الا باع ولاكن لا تفقهون تسبيحهم الاية ذكر كيفية تفسير كرميه انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فامين ان يحملنها واثقن منها و حملها الانسان طاع ذكر كيفية تفسير الحديث الشريف يا سر سر يا نور نوري يا خزان معرفتي افديت بك علك يا محمد من لى العرش الى تحت ارضير لعلهم يطيلون</p>	٤٢١
<p>ذكر كيفية تفسير كرميه الم تر الى بك كيف لم يطلع ولو شاء ليجعله ساكنا ج اعم ذكر كيفية تفسير ان من شئ الا باع ولاكن لا تفقهون تسبيحهم الاية ذكر كيفية تفسير كرميه انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فامين ان يحملنها واثقن منها و حملها الانسان طاع ذكر كيفية تفسير الحديث الشريف يا سر سر يا نور نوري يا خزان معرفتي افديت بك علك يا محمد من لى العرش الى تحت ارضير لعلهم يطيلون</p>	٤٢٢
<p>ذكر كيفية تفسير كرميه الم تر الى بك كيف لم يطلع ولو شاء ليجعله ساكنا ج اعم ذكر كيفية تفسير ان من شئ الا باع ولاكن لا تفقهون تسبيحهم الاية ذكر كيفية تفسير كرميه انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فامين ان يحملنها واثقن منها و حملها الانسان طاع ذكر كيفية تفسير الحديث الشريف يا سر سر يا نور نوري يا خزان معرفتي افديت بك علك يا محمد من لى العرش الى تحت ارضير لعلهم يطيلون</p>	٤٢٣
<p>ذكر كيفية تفسير كرميه الم تر الى بك كيف لم يطلع ولو شاء ليجعله ساكنا ج اعم ذكر كيفية تفسير ان من شئ الا باع ولاكن لا تفقهون تسبيحهم الاية ذكر كيفية تفسير كرميه انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فامين ان يحملنها واثقن منها و حملها الانسان طاع ذكر كيفية تفسير الحديث الشريف يا سر سر يا نور نوري يا خزان معرفتي افديت بك علك يا محمد من لى العرش الى تحت ارضير لعلهم يطيلون</p>	٤٢٤
<p>ذكر كيفية تفسير كرميه الم تر الى بك كيف لم يطلع ولو شاء ليجعله ساكنا ج اعم ذكر كيفية تفسير ان من شئ الا باع ولاكن لا تفقهون تسبيحهم الاية ذكر كيفية تفسير كرميه انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فامين ان يحملنها واثقن منها و حملها الانسان طاع ذكر كيفية تفسير الحديث الشريف يا سر سر يا نور نوري يا خزان معرفتي افديت بك علك يا محمد من لى العرش الى تحت ارضير لعلهم يطيلون</p>	٤٢٥

رضاني وانا اطلب ضاركة بحمد
ذكر كيفية تفسير الاية الكريمة فاما
الذين تنقوا فحق لنا لعلهم فيها زفير
وشهيق لا خالدين فيها ما دامت
السموات والارض الا ما شاء ربك
ان ربك فعال لما يريد
والذين سعدوا ففى الجنة خالدون
فيها ما دامت السموات والارض الا
ما شاء ربك عطاء غير محذوفه
اختلاف الذي يقبل الى صوته و
ما اتصل اليه بالى الاستئذان
ذكر كيفية تفسير حديث شريف ليعلى
على قلبى ولىنى لا استغفر الله
فى اليوم مائة مرة رواه مسلم
ذكر كيفية تفسير كرميه الذي ربك
حين تقوم وتقلبك فى الساجدة
ذكر كيفية مسائل متفرقة كذا علم
وعلى صلح ثابت است
مسئلة معانقة وتقبيل
مسئلة انحرار
مسئلة طواف والزام وحب
مسئلة بوسه قبر والدين غيرهما

۴۳	مسئله بوسه سپاسگزارین وقت شمع	۸۶	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ فطامیہ رضا انج
۴۴	اسم مبارک صلعم	۸۷	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ صابریہ رضا انج
۴۵	مسئله سلام باشاہ	۸۸	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ قادریہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا
۴۶	ذکر کیفیتہ صدر و شرح صد ذکر کیفیتہ تفسیر الایۃ الکرمیہ حاظفا	۸۹	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ مصافحہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا
۴۷	علی الصلوات و الصلوۃ الوسطی و قوموا اللہ قانتین	۹۰	ذکر کیفیتہ تفسیر کرمیہ ان اللہ ملکتہ یصلون علی النبی انج
۴۸	ذکر کیفیتہ تحقیق معنی اقوال مارایت شیئا الا وایت اللہ قبلہ و مارایت شیئا الا وایت اللہ بعدہ و مارایت شیئا الا وایت اللہ	۹۱	ذکر کیفیتہ ختم بقصد ترک تخریرنا در دبا دیگر مطالب
۴۹	ذکر کیفیتہ سلاسل عالیہ کہ در شمول یافتہ انج	۹۲	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ نقشبندیہ مجددیہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا
۵۰	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ نقشبندیہ مجددیہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا	۹۳	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ چشتیہ معینیہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا
۵۱	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ چشتیہ معینیہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا	۹۴	اسمارطیبات مشائخ سلسله عالیہ چشتیہ معینیہ رضی اللہ تعالیٰ عن اہلبہا

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله مرسل محمد علی العالمین رحمته المصلی المنصوص من الله
 الرحمن بقاء بوجوده ومن الملائکه والمؤمنین عارثه بوده
 اللهم صل وسلم علی محمد النبی الامی وعلی آله واصحابه واتباعه
 اجمعین زین پس آنست که در دهن مستمند نظر بدهد که سباده
 بتغیر دلالت و ربط الفاظ مقصودش از فهم قاصد دور افتد
 نوشتن شرح و حاشیه بایحتاج الیاز دلالت و ربط بعض متن
 کفایت بعض عبارت و بعض بعلامت نمود پس علامته از فاعل
 قاست و از مفعول متف و از مبتدأ متب و از خبر متب

و از مضاف متض و از مضاف الیه متضا و از موصوف
 متو و از صفت متض و از منیز تم و از تمیز تم و از ذوالحال قه
 پیوسته و از حال جا و از معطوف علیه متع و از معطوف متع
 و از متعلق به متع و از متعلق متع و از مرد و تر و از تردید
 تر و از مبدل منته و از بدل بد و از اسم این و مشکها ستم
 و از خبر این و مشکها تخب بر لفظ و از من تم و از شرح متن متن
 و از حاشیه ح میان سطر و از ربط همدرک علامت هندسه
 موافق برینش و از مقدم تم و از مخرج بر علامت و از
 مرکب در مرکب خلج بر علامتین و از مرجع ضمیر منته به موافق
 زیرینش منتهی تا نه در متن و در شرح جدا ازان و در جای
 جدا ازان و باید که رقیب نگاه دارد و بصورت رجوع بدو
 سابق نگه دارد منته به و چون بسر آید از سر آید و من الله العلی
 التوفیق اللهم صل و بارک و سلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله
 کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمنا به

دیباج کتاب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الضابط بنوره فتعينه والصلوة على رسوله محمد ^{الط}
 بظهوره فتشفعه وعلى آله واصحابه خصوصاً على ابي بكر الصديق
 وعمر الفاروق وعثمان ذی النورین علی خاتم الولاية ولیدها
 وحسین المجهوبین وعلی ابناکم الذین هم متعجون بس بایدوا
 الحمد مصدراً مجهول است چه اسم مفعول مالم یسم فاعله در افتاد توفیق
 محتاج غیر نبود ووافق است بعضی لغت بخلاف مدح که احتیاج غیر دار
 در وجود وحقائق محتوی خطبه بغضای آنست که حمل مطالب قرآن
 بنحید که در بسم الله الرحمن الرحیم است در بار است وحضرت علی کرم
 الله تعالی وجهه نقطه آن وکفایت کرد در صفات اصحاب و آل ضی
 الله تعالی عنهم بر ترتیب تخصیص حقیقه شان که موفق این اسرار
 را در محالش تواند دریافت والا کار دشوار تر از دشوارم اما بعد

این کتب مسمی بتذکره الحق از دردمند عاظم موسوم بمحمد عبدالرحمن
از والدیهش ابن محمد فورالاحد ابن مولوی محمد حسین ابن قاضی
محمد نعیم ابن مولوی محمد عبدالقادر رحیم الله تعالی هم و مخاطب
به امیر از مرشدیهش یعنی جناب حضرت سید شاه غلام رسول
رضی الله تعالی عنه و جناب حضرت مولوی محمد عبدالرزاق
رضی الله تعالی عنه هم قریشی نسباً کیانی لقباًش از عمی حضرت
عبدالاحد رحمه الله تعالی شنیدم که یکی را از ابناء حضرت جعفر
طیار رضی الله تعالی عنه سلطنت کیان مسلم بود از اولادش
ازین باعث قریشی نسب و کیانی لقب هتیم و الله تعالی اعلم باب
هم کرسوی وطنش کرسی قصبه است قریب لکهنوم جمیری
من بامر خواجه غریب نواز حضرت محمد معین الدین حسن رضی الله
تعالی عنه بدراخیجیر جمیر سکن گرفته هم خفنی شریعتاً و نقشبندی
مجددی و حشمتی معینی طریقتاً سوی محبوبی است بارک الله تعالی
فی جماله که دل و جان در گرد و جالش باد تا باشد که سیاهش
بنور جالش بدلی یابد و می سپارد کار خود بخداوندگار فتم المولی

و نعم النصیر و از آن ره که گذران تا آنجناب راقه آب بگذرد
 تنبیهاً للعوام بر قدر ضرورت ترجمه آیات غیبه و اخبار شریفه
 تصریح مدعا با زیادت و دیگر منافع پرداخت و نگوشید مگر در
 تحقیق حق که فریق باطل است و آرزوی ندارد دیگر که تو
 کنه یا تخلفش برادست مگر من استثنایست از ندارد
 آرزوی دارم بتابعه کریمه کتاب از ناله الیک مبارک
 لید بزو آیاته و لیتذکره اولوالالباب و تدبر کلام منوع بجوامع
 الکلم و کلام قصیر المبانی کثیر المعانی و در دمنده که بیشتر بادعوی
 مستغنی دلیل است و با حکم فایه لبحث و مطلب متاخر هم در اجواب
 ایراد و حصول موارد نیز که خود از آن ناشی است اللهم انت حق و تحقیق
 الحق فیا ایها الناظر لا تنظر الی من قال و الناظر الی ما قال تنبیه باید
 خیر کثیر که عبارت است از علم حائق جز بماد بان نه بخشنده که قال سبحانه
 ذلک الکتاب لا یریب فیه هدی للیقین الایه پس بی ادب را
 که تعصبا با کلام در دمنده و را و نیز در دلا که لفظی بی علم ماست
 مختصه نتواند شد همما اگر می فیض به کثیر و دیدی به کثیر و ما فیض الایه

الفاستقین الذین یقضون عهد الله من بعد میثاقه الایه تنفیہ فرماست
 قبی مشوقه چون نقاب زریخ برنگزده نادان حکایتی تصور چرا
 و طائر است بر آنچه نداند صبر چون نماند چون آداب دانی فائز احقاق
 مود العلم اگر تحقیق حقائق یا تعبیرش خطائی در یابد بکرم عمیم در اصلاح
 التفات فرموده بی محو عبارت محوره ربط مناسب تحریر فرماید بجا
 منت ازان انصاف مند و دعا بخیرش ازیں در دمنده تا خلق از خطیانا

بضلالت نرود و موجب دعای تحسین یا استغفار ازان محبوب
 منظر الحق شود اللهم صل وسلم علی محمد نبی الرحمة و علی جماله کما تحبه
 و ترضاه و شفعه فینا و ترحمنا به

عرضداشت بسوی محبوب بارک الله تعالی فی جماله

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نشفعه و علی آلہ و اصحابہ
 و اتباعہ اجمعین ای محبوب محبوبان حمدت از جمالت عیانت
 و مدحت در جمالت نهان بارک الله تعالی فی جمالک و جلالک
 بتمنای ما بین بجلوه دلرایی خود و بین از دوری ضروری

چه توان ناچار بمرض ناله دل و آله که گاه بگاه سر نیزند
 غایب بجزینها در پیش دست گرفته تا سر نیاز بخت اظهار راز نباده
 اشک در دمی ریزد - شکر باشد که بدین بهانه رود
 بر خط نگر می و یادم آری - روتی ندارم که ترا خواهم روتی دار
 که مرا خواهی و آنگذر عند الحسب بقبول الرحمة منه مامول کل عمل
 علی شاکسته والسلام علیک وعلی من لدیک اللهم صل و سلم
 علی محمد نبی الرحمة وعلی جماله کما تحبه وترضاه وشفعه فینا و ترجمناه
 ذکر کیفیت عقیقه اهل سنت و جماعه رضی الله

تعالی عنهم اجمعین

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد الله و تشغیله و فصلی علی رسول الله محمد و تشغیله و علی آله و اصحابه
 و اتباعه اجمعین درین وقت صراط مستقیم صحت عقیقه و محبان اهل
 سنت و جماعه بجهت و معرفه محبوب حقیقی تعالی شأنه که از مبلغ کمال
 تحقیق حق است بجا شاک اختلاف بعد مان محرومش و اختلاط
 مطالبشان متورشد بیشتر خلق مقتضای پیش سیرتی تا شجاعت

با شوبستان حرمان بر عتق میروند همانا فرمود صلی الله علیه و آله
 من خلّاته فی النار فیا اسفا علی الفراق شجر خلاف پیمبری ره گزیده
 که هرگز بمنزل نخواهد رسید فقط تا سید الهی با ظهار سببی بودم تا بپیش
 سلامت رسیدن من این فیما بین ناگاه نامه ساریه عقیقه نظمیه
 زیب دست تماش شد قطوبی لطالبعین پس بعینها بمقابله شرح
 اکبر ملا علی رحمه الله تعالی بانه یاد ت ترجمه و شرح نوشته شد
 عقیقه بسم الله الرحمن الرحیم نظمیه
 محمد مجید و ثنائی مجید مرخالت و دود جل شانہ را در دنا محدود
 بر محمود کونین رسول الثقلین محمد صلی الله تعالی علیه وسلم و بر آل
 اصحاب او اما بعد سرگاز این مولف بی بضاعت محمد فخر الدین
 که تولید صوری و معنوی از رئیس الساکین شیخ المشائخ تاج
 الراصلین فخر العاشقین حضرت نظام الدین اورنگ آباد
 قدس سره الغرّیز دار و برای زیارت قدوة العارفين حریق
 المحبة شیخ الاسلام دایمین حضرت مخدوم فرید الدین شکر با سعود
 الوجود بنی امینی بالله تعالی مبلغه انحضری و بحلی که در حق طالبان حق

کبریت احمر است از اورنگ آباد حجت بنیاد حضرت پاک پش سید
 بهره یاب سعادت جناب هدایت تاب گشت اکثر اغره آنحضرت
 از راه کرم و عنایت فرمودند که عقائد اهل سنت و جماعه که بهنج قدس
 انام امام اعظم ابوحنیفه کوفی رضی الله تعالی عنه باشد بقید
 قلم عبارت سهل آرد که موجب یاد آوری در جناب فیض انساب
 سن یعنی حضرت فرید الدین رح م شود حال آنکه استطاعت
 خود از جهت اختلاف مسائل اینقدر نمی یافتیم و طاقه عدم قبول
 سوال ایشان نیز نمیداشتم لهذا دست بدامن ملکی سمات قد
 صفات اادی المخلق الی الصراط المستقیم مرشد الانام فی
 سنابج الدین القویم سن امام اعظم رحمه الله تعالی م بوا
 فقه اکبر که تالیف امام اکبر است رضی الله تعالی عنه در زدم
 و عبارت آسان بیان نمودم و هر مسئله را معنون سن
 پیش گرفته م بعضیده ساختم تا عوام و خواص از کلام امام نام
 که بنای اهل سنت و جماعه حقیقی است بهره یاب گشته این مجید
 را بدعای تعجبت اهل سنت نبوی صلی الله تعالی علیه و علی اله و سلم

و خیریت خاتمه افتخار بخشند تو لا که اگر سهو سے یا سبانی منظر اید
 بمقتضای العفو عند کرام الناس مومل بخشند و صلاح فرمایند
 عقیدہ اصل توحید و یلیصح الاعتقاد به ترجمه چیزیکه صحت
 می یابد اعتقاد بآن مابین است که زبان را موافق دل ساختن
 بگوید که ایمان آوردن بتوحید حق تعالی در ذات و تفرید در
 صفات و مبلات که بندهای حق تعالی اند و مبر اند از ذنوب و
 معاصی و منزه اند از ذکورت و انوشت و بکتا بهای حق تعالی
 مثل توریته و انجیل و زبور و فرقان غیر بلا تعیین عدد و جمیع
 انبیاء و رسل و بزرنگی بعد موت و بآدمان قیامت و بقدر خیر و
 شر از اده تعالی یعنی تقریر جمیع مخلوقات بر مرتبه که یافته میشود
 سش ضمیر عائد بسوی مرتبه هم از حسن و قبح و نفع و ضرر
 س اینهمه بیان مرتبه بصله از بیانیه هم بقید زمان مکان
 عقیدہ حساب افعال و ترازوی اعمال و
 بهشت و دوزخ و صراط و حوض حق است عقیدہ
 حق تعالی واحد است س نه بطریق عدد که توهم شود

بعد او دیگر معنی کسی او را شریک نیست نه در ذات و نه در
صفات عقیده مشابهت او را کسی از مخلوقات قائل
نعم بن حماد بن شهابه بنی من خلقه فقد کفر ترجمه گفت
نعم بن حماد هر که مانند کرد الله تعالی را بجزیره از خلق او
پس تحقیق کفر کرد عقیده همیشه بود در ماضی و همیشه بود در با
ساسا و خود و صفات ذاتی و فعلی خود صفات ذاتی او نیست
اندر حیات و قدرت و علم و کلام جمیع و بصر و ارادت و صفات
فعلی او تخلیق و ترزین و انشاء و ابداع و صنع و غیر آن
عقیده و اسما و صفات حق تعالی تنها با ازلی اند که نیست
آنها را بدایت و ابدی اند که نیست آنها را نهایت عقیده الله تعالی
عالم است بصفه علم ازلی خود و قادر است بقدرت خود که صفه
ازلی اوست و متکلم است بکلام نفسی خود که صفت اوست
در ازل و خالق است بتخلیق خود و فاعل است بفعل خود
که صفت اوست در ازل عقیده مفعول مخلوق است و فاعل
و فعل الله تعالی غیر مخلوق است و قدیم عقیده صفات

حق تعالی ازلی اند غیر حادث و نه مخلوق پس بر که گفت
 صفات حق تعالی مخلوق اند با حادث یا توقف کرد یا شک کرد
 درین مسئله بر اینست که طرفین اوستوی باشند یا ترجیح دهد
 یکطرف را پس کافرست عقیده و قرآن مجید پس در اینجا از قرآن
 مجید کلام نفسی مرادست از شرح فقه اکبر ملا علی م که شان
 از همه بزرگ است در مصاحف مکتوبست برستها بواسطه
 نقوش حروف و اشکال کلمات و در دلها محفوظ است نزد
 تصور معنیات پس آنچه غائب باشند و شاید که این لفظ
 معنیات باشد هم بالفاظ تخیلات و بر زبانها مقرر است
 از حروف ملفوظ که مسموع میشود و بر تنجی صلی الله تعالی علیه
 و علی آله و سلم مندر است بواسطه حروف مفردات و مرکبات
 در حالات مختلفات عقیده تلفظ ما بقرآن مجید مخلوق است
 و کتابتهای ما قرآن مجید را و خواندنیها پس شاید که بجای
 لفظ خواندنیها لفظ حفظ باشد از شرح فقه اکبر ملا علی م
 ما قرآن شریف را مخلوق است از جهت آنکه گفتن و نوشتن

و خواندن از جمله افعال عبادت و فعل مخلوق مخلوق است
 عقیده قرآن مجید س اے کلام نفسی م غیر مخلوق است
 و نیست که حلول کند در مصاحف و غیر مصاحف بکتابت یا بافت
 عقیده و چیزیکه ذکر کرد الله تعالی در قرآن مجید از اخبار و انما
 حضرت موسی و جمیع انبیاء صلوات الله تعالی علی نبیاء و علیهم
 السلام و از فرعون و امین تمام کلام الله تعالی قدیم و غیر
 مخلوق است عقیده کلام موسی و لوطان مع رب و کلام
 سایر انبیاء و مسلمین و فرشتہای مقربین مخلوق است
 و حادث عقیده قرآن مجید کلام حق تعالی است از روی
 حقیقت نه از روی مجاز پس قیم است مانند ذات حق تعالی
 و شنید موسی کلام الله تعالی را قال الله تعالی کلم الله موسی کلیماً
 ترجمه کلام کرد الله تعالی موسی را کلام کردن عقیده تحقیق
 بود الله تعالی مستکرم در ازل و نبود کلام با موسی بل اصل موسی
 عقیده تحقیق بود الله تعالی خالق در ازل پیش از پیدا کردن
 خلق عقیده هرگاه کلام کرد الله تعالی با موسی کلام کرد الله

موسی را بجلال قدیم خود که حق تعالی را قبل از خلقت موسی بود
 عقیده صفات حق تعالی تمامها واقع اند بخلاف صفات مخلوقین
 که صفات ایشان بسیج وجه شایسته نبینند اگر چه اشتراک اسمی
 واقع است عقیده اله تعالی میداند حقائق اشیا را و کلیات
 اشیا را و جزئیات اشیا را و ظاهرا و باطنا اشیا را
 بعلم ذاتی که ازلی است و ابدیت نه مانند علم ما زیرا که ما میدانیم
 اشیا را بآلات و تصور صور تهاست که در ذهن ما موافق لهمها
 ما حاصل آید عقیده قادر است اله تعالی نه مانند قدرت ما
 زیرا که قدرت او قدیم است بدون آلات و بدون مشارکت و
 ما مخلوقان قادر نیستیم مگر بر بعضی اشیا را آنهم بآلات و مدد گاه
 عقیده می بیند اله تعالی نه مانند دیدن ما و می شنود نه مانند
 شنیدن ما زیرا که ما می بینیم اشکالها و رنگهای مختلفه را و می شنویم
 آواز کلمات موطنه را بآلاتی که پیدا کرده شده است در اعضای
 مرکب و حق تعالی می بیند اشکال و الوان و صور مختلفه را بنظر
 اصلی خود و می شنود آوازها را و کلمات مفردات و مرکبات را

بسمع خود که صفة ازلی اوست بدون آلات و بی مشارکت دیگری
 از کائنات اگر چه مرئی و مسموع از حادث است عقیده میگوید
 حق تعالی نه مانند کلام مازی را که ما کلام میکنیم از خلق و زبان لب
 و دندان و حروف و آمد تعالی کلام میکند بدون واسطه آلات و
 حروف از کمال ذات و صفات خود عقیده حروف مخلوق است
 مانند آلات و کلام آمد تعالی تا مخلوق است و قدیم است با ذات
 عقیده آمد تعالی و تبارک نشی است یعنی موجود است بذات و
 صفات و نیست مثل اشیا و مخلوقه از روی ذات و صفات و
 معنی بودن حق تعالی نشی نه مانند اشیا است اثبات وجود
 ذات حق تعالی بغیر جسم و بغیر عرض و جوهر است چنانچه اشیا
 صاحب جسم اند و عرض اند و جوهر و حق تعالی از همه منزله است
 و لا شریک له در ذات و در جمیع صفات عقیده نیست حدود و تها
 حق تعالی را نیست ضد و منازع و ممانع در بدایت نه در نهایت
 نیست شبیه مرتفع تعالی را عقیده حق تعالی را بدایت و وجوب
 و نفس است چنانچه لایق ذات اوست مما ذکر الله فی القرآن

من ذکر اوجه کتوبه تعالیٰ علی سنی بالک الاوجه و الیک کتوبه تعالیٰ

بر ابد فوق ایدیم و لنفس کتوبه تعالیٰ حکایتا عن عیسی علیه السلام تعلم

مانی نفسی و لا اعلم مانی نفسک و له صفات بلا کیف ترجمه از آنچه ذکر

کرد ابد تعالیٰ در قرآن از ذکر وجه یعنی روشل فرمودن او تعالیٰ

بر چیز فانی شونده است مگر روی او و از ذکر ید یعنی دست مثل

فرمودن او تعالیٰ دست خدا بر دستهای شان است و از ذکر نفس

مثل فرمودن او تعالیٰ حکایتا از حضرت عیسی علیه السلام مبدائی آنچه

در نفس من است و میدانم آنچه در نفس تست و برای او تعالیٰ

صفات بی چگونه بستند یعنی کیفیات صفات غیر معلوم اند عقیده

نبا بدیقت و مقام تاویل چنانچه بعضی خلف که مخالف سلف اند

میگویند که عبارت از بد قدرت است یا نعمت حق است زیرا که در

تاویل ابطال صفة حق است و ان قول اهل قدر و اهل اعتزال است

و لیکن بد حق صفة حق است بلا کیف که مانعی شناسیم کفیه بد او را

که صفة او است چنانچه ما جریم در معرفه کفیه صفات او فضلا عن قوت

عقیده غضب حق تعالیٰ و رضای او و صفة اند از صفات او لیکن بلا

عقیده پیدا کرد حق تعالی اشیا را بغیر از آنکه سابق باشد
بر مخلوقات چنانچه الله تعالی در قرآن مجید فرموده است خالق کل
ترجمه پیدا کننده هر چیزیست حالا که خلقت بعضی اشیا را از بعض
مواد منافی عقیده سابق نیست زیرا که اصل مواد از مخلوق غیر
موجود است عقیده بود الله تعالی عالم در ازل با شیا
قبل وجود اشیا در آن عالم که مقدر کرده است اشیا را موافق
اراده خود و حکم کرده مطابق علم خود در اشیا پس علم الله تعالی
قدیم است و بعضی تعلقات آن علم حادث است چنانچه نص
صریح دال است *وَلَا يَغْرِبُ عَنْهُ ثِقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاءِ*
وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ لانی کتاب پس
ترجمه پوشیده نگردد از و برابر ذره در آسمانها و نه در زمین
و نیست خور در تر از آن و نه بزرگتر از آن مگر آنکه مکتوب است در
کتاب روشن یعنی لوح محفوظ خلاصه از تفسیر حسنی عقیده
نمیباشد در دنیا و نه در آخرت هیچ موجودی حادث در جمیع احوال
مگر بحسبیت او و علم او و قضا او یعنی حکم او و قدر او یعنی بمقدار

تقدیر او و کتابت او در لوح محفوظ که بوصف است شایسته
 بوصف موجود حادث م نه بکم معنی نوشته است حق تعالی در
 جمیع اشیا با اینکه خواهد شد چنین چنین موافق قضا نه بر وجه
 زیرا که اگر میکرد امر همان وقت بوجود می آمد و قضا و قدر
 یعنی حکم اجمالی و تفصیلی اوست و مشیت اراده حق تعالی
 که متعلق بآنست پس معنی موجود حادث م صفت حق تعالی است
 در ازل بلا کیف عقیده میدانند حق تعالی معدوم را در حالت
 عدم آن معدوم و میدانند که آن معدوم وقت موجود شدن
 بکدام حال پیدا خواهد شد عقیده میدانند الله تعالی موجود را
 در حالت وجود او میدانند که بکدام هیچ خواهد بود قرار او عقیده
 میدانند حق تعالی قائم را در حالت قیام او پس هرگاه می نشیند
 قائم میدانند حق تعالی او را قاعد در حالت نشستن او از غیر تغییر
 علم او در ازل یعنی علم حق تعالی از نشستن و برخاستن و حیات
 و ممات و صلوة و صوم و سایر مقام موجود تغییر نمی یابد باین
 هیچ که در ازل نبوده باشد حالا حادث شده باشد باین قسم

س یعنی باین شتم اختلاف احوال مذکور بالا هم را لیکن بغیر
 و اختلاف احوال از قیام و قعود و امثال آن از افعال پدید شود
 در مخلوقین عقیده پیدا کرد حق تعالی خلق را ساده از آثار کفر
 و انوار ایمان با یکدیگر و اندیانت از قابل اینکه از اینها عصیان
 احسان من عبادت بحضور دل هم واقع شود بعد از آن
 خطاب کرد حق تعالی ایشان را در وقت تکلیف من اینوقت
 در شرع بلوغ است که تقدیر کردندش چهار به پانزده سال
 هم عبادت و امر کرد ایشان را بایمان طاعت و منع کرد ایشان
 از کفر و محصیت پس هر که کفر کرد کفر کرد به فعل خود و اختیار
 خود و انکار خود و اصرار خود بر جهل و استکبار خود بخدا ^{تعالی} لان الله
 یعنی تبرک نصرت الله تعالی او را و هر که ایمان آورد ایمان آورد به فعل
 خود و انتخاب خود و اقرار بر زبان خود و تصدیق بجهان من
 بفتح جیم یعنی دل هم خود موافق امر الله تعالی از توفیق الله
 تعالی آنرا و یاری الله تعالی او را بمقتضای فضل خود که تا
 الله تعالی ان الله لذو فضل علی الناس ترجمه تحقیق ^{تعالی} الله

هر آینه صاحب فضل است بر آدم میان عقیده بیرون
 آوردن حضرت آدم علیه السلام را تا روز قیامت پس یعنی
 هر قدر که تا روز قیامت پیداشدنی اندم طبقه بعد طبقه از صلب
 حضرت آدم اولاً بعد از آن از اختلاف اصلا بفرزندان
 و ترتیب نبات آدم که بعضی آن سپید بودند و بعضی آن
 سیاه و انتشار ساخت بسوی زمین و یا را آدم بعد از آن خطاب
 کرد ذریات آدم را بقول الست برکم یعنی آیا نیستم پروردگار
 شما و امر کرد ایشان ابا یان و احسان و منع کرد ایشان
 از کفر و عصیان پس اقرار کردند حق تعالی جل شانہ را
 بر بوبیت و ذاتهای خود را بعبودیت از قول علی از روی
 ایمان حقیقی یا حکمی فهم یولدون علی ملک الفطرت ترجمه
 پس آنها پیدا کرده میشوند برین آفرینش عقیده شخصی که
 کفر آورد بعد ایمان میثاقی تبدیل کرد و تغییر ساخت ایمان
 فطری را بکفر و کسی که ایمان آورد و تصدیق کرد در اظهار
 ایمان باین روش که ایمان سانی را مطابق تصدیق جنائی

ساخت ثابت ماند بر دین خود که اصل فطرت بود و ستم
شد بر اقرار خود که بقول لفظی بود عقیده جبر نگرده است
هیچکس از خلق خود بر کفر و نه بر ایمان و پیدانگرده است
اللہ تعالی ایشان را مومن و نه کافر بلکه پدید آورده است ایشان
را اشخاص عقیده ایمان و کفر فعلی عباد است یعنی با اعتبار
اختیار ایشان نه بر وجه اضطرار عقیده میداند اللہ تعالی
شخصی را که کفر میکند کافر در حالت کفر و برگاه ایمان آرد
بعد از ارتکاب کفر میداند اللہ تعالی او را مومن در حال ایمان
او از غیر تغییر علم او تعالی و صفت او تعالی سبب یعنی غضب
و رضا چنین است در شرح فقه اکبر ملا علی قمی یعنی از کفر
ببنده و ایمان ببنده علم حق تعالی متغیر نمیشود و نه صفت
او تعالی سبب یعنی غضب و رضا هم عقیده جمیع افعال
عباد از کفر و ایمان و طاعت و عصیان کسب ایشان است
بر سبیل حقیقت و نیست بر طریق مجاز و نه بر سبیل اکراه
و غلبه بلکه اختیار ایشان است در فعل ایشان با اعتبار

اختلاف وسیلان ذاتهای ایشان که با کسب و علیها
 ما کسبت ترجمه برای آن باشد آنچه کسب کرد از نیکوئیها
 و بر روی باشد آنچه کسب کرد بجهت از بدیهیه عقیده
 الله تعالی خالق افعال عباد است موافق اراده خود کما
 قال الله تعالی خالق کل شیء و فعل عباد نیز داخل در
 تحت شیء است عقیده و تمام افعال عباد از خیر و شر
 کسب ایشان باراده و علم حق تعالی و قضای حق تعالی
 عقیده طاعت تمامهاش از فرض و واجب و مند و
 مم قلیل و کثیر ثابت است از امر الله تعالی اطیعوا الله و
 اطیعوا الرسول ترجمه فرمان برید الله تعالی را و فرمان
 رسول را صلعم و سبب محبت حق تعالی است ان الله
 یحب المتقین ترجمه تحقیق الله تعالی دوست میدارد
 پرهیزکاران را و از رضای حق تعالی است لقوله
 تعالی فی حق المؤمنین رضی الله عنهم ترجمه خوشنود
 شد الله تعالی از ایشان و و علم و مشیت و قضا و تقدیر

حق تعالی است و معصیت تمامها پس از کفر و مشرک
 و کبیره و صغیره هم از علم حق تعالی و قضا و حق تعالی و
 تقدیر حق تعالی است و مشیت حق تعالی نیستند سبب محبة
 حق تعالی چنانچه آیت قرآن مجید شعر است ان الله لا یحب
 الکافرین ترجمه تحقیق الله تعالی دوست نمیدارد و کافران
 را و نیستند معاصی برضای حق تعالی لقوله تعالی و
 لا یرضی لعباده الکفر و نه بامر او تعالی چنانچه در کلام مجید
 واقع است ان الله لا یامر بالفحشاء ترجمه تحقیق الله تعالی
 حکم نمیفراید به سجیاتی بحقیقه و جمیع انبیاء علیهم السلام
 پاک اند از صفات و کبائر و قباخی مانند قتل و زانی و لواط
 و سرقه و قذف و محصنه و سحر و فرار از جهاد و ظلم بر عباد
 و قصد فساد در بلاد مسلم و عمد و سهوا از کبائر و سهوا
 از صفات بعد تشرف به نبوت نه قبیل و معصوم اند از
 کفر قبل از نبوت و این همه بالا جماع است خلاصه از
 شرح فقه اکبر ملا علی محمد عقیده تحقیق بود از بعضی انبیاء

علیهم السلام قبل از ظهور نبوت یا بعد مناقب رسالت زلات
 و خطیبات عقیده محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم ابن
 عبد الله ابن عبد المطلب ابن هاشم بن مناف بن قصی بن
 کلاب بن مره بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهر بن لکد
 بن نصر بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس بن
 مضر بن نزار بن معد بن عدنان س درین قدر نسب
 آنحضرت صلعم اختلاف نیست و روایت کرده شد از آنحضرت
 صلعم که منسوب فرمود نفس مبارک خود را تا نزار بن معد
 بن عدنان از شرح فقه اکبر ملا علی قم خاتم الانبیاء است
 و حبیب الله تعالی و بنده خاص حضرت جل و علا و
 رسول الله تعالی و تبارک و عبادت نکرده است صنم را
 و شریک نکرده است با الله تعالی کسی را گامی نه
 قبل از نبوت نه بعد از نبوت و نه مرکب شده است صغیره
 و کبیره را س نه قبل از نبوت نه بعد م عقیده
 افضل الناس بعد وجود مبارک حضرت رسول الله صلی

علیه و علی آله و سلم حضرت ابوبکر صدیق بن قحافه است رضی
 الله تعالی عنه بعد ایشان حضرت عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه
 بعد ایشان حضرت عثمان ابن عفان رضی الله تعالی عنه بعد ایشان
 حضرت مرتضی علی که م الله تعالی وجهه ابن ابی طالب عقیده
 بعد خلفاء اربعه رضی الله تعالی عنهم باقی دوام بر تبعیت حق اند
 چنانچه بودند در زمان ماضی یعنی حضور جناب نبوی صلی الله تعالی
 علیه و علی آله و سلم بی تغییر حال ایشان و نقصان در کمال ایشان
 من نقصان عطف است بر تغییر یعنی بی نقصان پس بوقوع
 مشاجرات و غیره با تغییر بی محال و نقصانی در کمال واقع نشد
 هم عقیده دوست میداریم با اصحاب رضی الله تعالی عنهم را
 من آن نیز شامل اصحاب است هم و زشت نمیکویم کسی را
 از ایشان بخلاف رد افاض و خوارج بقوله تعالی و ابی بکر
 الاولون من المهاجرین و الانصار و الذین اتبعواهم باحسان
 رضی الله عنهم و رضوا عنه ترجمه منشی کنندگان پیشینیان
 که از هجرت کنندگانند از مکه بمنیه و از مدوگاران که اهل مکه را

مدد کردند و آنکه متابعت کردند سابقان را در ایمان و طاعت
 مرادند سایر صحابه خوشنودند خدای تعالی از ایشان بقبول
 طاعت ایشان خوشنودند ایشان از خدای تعالی با نیجه یافتند
 از نعیم دینی و دنیوی و خلاصه از لقب جبرئیل ... و لقوله علیه
 السلام لا تسبوا اصحابی ترجمه برای فرمودن پیغمبر علیه السلام
 زشت مگوئید اصحاب مرا عقیده و یاد میکنیم هر یکی را از صحابه
 رضی الله تعالی عنهم بخیر اگر چه صادر شد از بعض ایشان آنچه
 در صورت شر است بنا بر حسن ظن بایشان لقوله علیه السلام
 خیر القرون قرنی ترجمه بهترین سرقرنی که زشت و گزرد
 قرن من است ... و لقوله علیه السلام اذا ذکر اصحابی
 فاسکتوا ترجمه و برای فرمودن پیغمبر علیه السلام هرگاه
 ذکر کرده شوند اصحاب من پس خاموش باشید من ازین
 حدیث شریف اشارت است که در معاملات صحابه از آنچو
 مناجرات و غیره جذر کنید و نیز از نگوشش و افراط و تفریط
 بخود رانی م عقیده تکفیر میکنیم هیچ مسلمانی را از ذنوب

اگر چه مرتکب کبیره باشد مادام که معتقد حلت معصیتی که حرمت
آن بدلیل قطعی ثابت شده باشد نیست چنانکه خوارجم میکنند
س. اسی تکفیر میکنند مرتکب کبیره را از شرح فقه اکبر ملا علی
م عقیقه زاعلی نمیشود از مسلم بسبب ارتکاب کبیره اسم
ایمان س. اسی وصف ایمان از شرح فقه اکبر ملا علی
م چنانچه معتزله گویند س. که مرتکب کبیره بیرون شود از ایمان
و نه در آید در کفر پس ثابت میکنند مرتبه میان کفر و ایمان
با آنکه اتفاق دارند بر آنکه صاحب کبیره همیشه در دوزخ ماند
از شرح فقه اکبر ملا علی م بلکه نام میداریم مرتکب کبیره را
مومن از روی حقیقه نه از روی مجاز عقیقه نمیکویم
که ضرر نمیکند مومن را گناه بعد حاصل شدن ایمان و
مومن گنهگار داخل نخواهد شد در دوزخ س. چنانکه مرجع
و ملاحظه و اباحتیه گفته اند از شرح فقه اکبر ملا علی م عقیقه
مسح بر خفین ثابت است از سنت برای مقیم یک روز و یک
شب و برای مسافر سه شب و سه روز عقیقه تراویح در

شبهای ماه رمضان سنت است عقیده نماز عتب
 صایح و طالح از مومن بآنست عقیده مومن گنهگار همیشه
 در دوزخ خواهد ماند اگر چه فاسق باشد در انحال که مرده باشد
 بحسن خاتمه عقیده با قائل نستیم باینکه تحقیق حنات ما
 مقبول اند و سنایات ما مغفور مانند قول مرجیه لیکن میگوئیم
 کیکه عمل خواهد کرد حسنه بشرائط صحیح آن حسنه در انحال
 که خالی باشد از عیوب مفده ظاهری و معانی مبطله بطنی
 چون کفر و عجب و ریا و تمانکه خارج شود از دنیا ضائع نخواهد
 شد اسی این عمل حسنه هم الله تعالی در قرآن مجید میفرماید
 ان الله لایضیع اجر المحسنین ترجمه تحقیق الله تعالی ضائع
 نمیکند اجر عابدان حاضر دل بلکه قبول خواهد کرد از عبادان
 عمل احق تعالی به فضل و کرم خود و ثواب بران خواهد داد
 عباد را بمقتضای وعده خود عقیده کیکه کرد سنایات
 سوای شرک و کفر و توبه نکرد تا آنکه مرد مومن غیر تائب پس
 او متعلق بازاده حق سبحانه و تعالی است اگر خواهد عذاب کند

بعد از خود مقدار استحقاق عقاب آن یعنی خلود در ناز باشد
 و اگر خواهد عفو کند بفضل و کرم خود عقیده ریاء هرگاه که واقع
 شود در عمل از اعمال پس باطل خواهد شد اجر آن عمل بلکه
 ثابت نخواهد شد شش ای آن عمل هم همچنین موجب ضائع
 گفتن عمل است شش از اقتصار بر ریاء و عجب از سایر اثم
 اشعار است باینکه دیگر سیئات ابطال حسنات نمیکند از
 شرح فقه اکبر ملا علی م عقیده معجزات از انبیاء علیهم السلام
 و کرامات از اولیاء رضی الله تعالی عنهم ثابت گردیده است
 از کتاب دست عقیده و خرق شش دریدن یعنی خلاف
 عادت که ظاهر شود از اعداد حق تعالی مثل ابلیس در طی
 ارض و فرعون در روانی نیل و دجال در کشتن و زدن
 کردن چنین روایت کرده باشد است در اخبار که بودند
 بعضی خوارق از ایشان پس نام نمی نهیم آن خوارق را
 بمعجزات زیرا که معجزات مختص بانبیاء علیهم السلام اند و
 نه کرامات زیرا که کرامات مختص باصفیاء اند لیکن نام میداریم

آن خوارق را از قضا حاجات مراد را از روی استدراج
 بگیریم فی الدنیا و عقوبت بهیم فی الآخرة ترجمه فریب است بآنها
 در دنیا و عذاب است برای آنها و آخرت + کما قال الله
 تعالی سنستدرجهم من حیث لا یعلمون ترجمه زود باشد
 که بگیریم ایشان را پایه پایه یعنی اندک اندک و بهلاکت نزدیک
 گردانیم از آنجا که ندانند یعنی هرگاه که گنای می کنند نعمته مر
 ایشان را زیادت میگردانیم تا در طغیان و عصیان بآفرینند
 از نفس جبینی ... پس در غفلت می افتند و فریفته میشوند
 بآن شیء اسی قضا حاجات که از روی استدراج است
 مومنی پندارند آنرا انعام و احسان و زیاده میشوند از روی
 عصیان اگر باشند فجار و از روی کفر اگر باشند کفار
 عقیده هست الله تعالی خالق پیش از پیداکردن مخلوق
 و هست رازق پیش از رزق دادن و هست با شد که
 تکرار فرمود امام علیه الرحمة این مطلب را برای آگاهی اینکه
 واجب است برین اعتقاد از شرح فقه اکبر ملا علی

هم عقیده مومنان خواهند دید حق تعالی را در جنت
 پنجم سر بلا تشبیه و بلا کیف و کتیه عقیده نخواهد شد میان
 حق تعالی و خلق مسافت یعنی نه در غایت از قرب و نه در
 نهایت از بعد و نه بوصف اتصال و نه نبعت انفصال
 و نه بجلولش در آمدن در چیزی هم و اتحادش یک
 شدن هم عقیده ایمان اقرار بر بابت و تصدیق
 بجهان عقیده ایمان اهل میان از ملائکه و اهل جنة و
 اهل زمین از انبیاء و اولیاء و سایر مومنین زیادت
 و نقصان نمی پذیرد عقیده جمیع مومنین مستوی اند و
 اصل ایمان توحید و متفاضل اند در اعمال عقیده
 اسلام تسلیمش ای قبول باطن هم و انقیادش
 فرمان بری ظاهر هم امر و نهی اله تعالی را میگویند
 پس در طریق نعت اسلام و ایمان فرق است لیکن در
 شریعت یافته نمیشود ایمان بغیر اسلام پس ایمان و اسلام
 مانند شتی است که هرگز از یکدیگر جدا نمیشود چنانچه پشت با شکم

عقیده دین اطلاق می‌گفتن یا ضد تقدیم کرده‌اند
 بر ایمان و اسلام و شرائع تمامه عقیده می‌شناسیم حق تعالی
 چنانکه حق معرفت است حسب مقدور خود و طاقت خود چنانچه
 وصف کرده است حق تعالی نفس خود را تمام صفات ثبوتیه
 می‌شناسد اسی صفاتی که در ذات اوست تعالی می‌داند و سلبیه
 اسی صفاتی که در ذات او تعالی نیست می‌داند در کتاب خود و در
 قرآن مجید آمده است پس کشف نمی‌دهد و بواسطه بصیرت و حجت
 نیست مثل اوسبجانه چیزی و حال این است که او شنوا
 و بیناست و عقیده نیست قادر یکبار عبادت کند الله تعالی
 را چنانچه اوسبجانه سزاوار است لیکن بنده عبادت میکند
 الله تعالی را با امر او تعالی چنانکه امر فرموده است عقیده
 تمام مؤمنین مستوی اند در معرفت فی نفسها و یقین در امر و
 دنوکل بر خدا و محبت برای خدا و رسول و رضا بر تقدیر و
 قضا و خوف از غضب و عقوبت و رجاء برای رضا و
 منو به و ایمان یعنی ايمان به ثبوت ذات او تعالی و تحقق

صفات او تعالی و متفاوت باشند مومنان در مساوی ایمان
و در چیزیکه ذکر کرده شده است تمامه شایسته و غیر تصدیق و اقواء
بحسب تفاوت ابرار و قیام بارگان اختلاف فجار و مراتب عصیان
از شرح فقه اکبر طاعلی و تواند شد که از مساوی ایمان مراد تصفیه
و تزکیه و تخلیه باطن باشد از مساوی اله تعالی باستقامت بر حقیت
عقیده اله تعالی فضل کننده است بر بعض بندهاگان بفضل خود
و عذاب کننده است بر بعض بندهاگان بعدل خود بی زیادت بر
استحقاق و گاهی عطا میکند از ثواب و اجر و و چندان چیزیکه
مستحق است بآن از فضل خود و گاهی می پوشد گناه را از فضل
خود بواسطه شفاعت یا بلا واسطه عقیده شفاعت جمله انبسیاء
علیه السلام و شفاعت پیغمبر صلی الله علیه و علی آله و سلم
برای مومنین گناهکاران و برای اهل کبائر از مومنین
که مستوجب عتاب اند حق است عقیده شفاعت ملائکه
و علماء و اولیاء و شهداء و فقرار و اطفال مومنین
صابرین علی البیوت ثابت است عقیده وزن اعمال

برتر از او که هر دو گفته خواهد داشت در روز قیامت حق است
 عقیده و قصاص میان نوع انسان در روز قیامت حق است
 یعنی حسانت ظالم بمظلوم خواهند داد بمقابله ظلم اذلیس شاک
 الد را هم دادند تا سر جمعه برای اینکه نیست اینجا در صا و دینار
 عقیده حسانت اگر نخواهد بود ظالم را سیات مظلومین بگردن
 ظالمین نهادن حق است عقیده موضعی پیغمبر صلی الله علیه
 و علی آله و سلم حق است و پل صراط حق است عقیده حجت
 و ناز که موجود اند ایوم قبل از قیامت حق اند و فانی نخواهند شد
 مش بعد دخول جنیان و دوزخیان بخلاف جبری عقیده
 عقاب و ثواب الله تعالی فانی نخواهد شد همیشه مش بخلاف جبری
 عقیده الله تعالی بابت مش راه راست بردن هم میکند سویی بیان
 و طاعت از فضل خود بر کسی را که میخواهد و ضلالت میدهد بکفر و عصیت از
 شای عدل با حکمت خود بر کسی را که میخواهد عقیده ضلالت الله تعالی
 از خدا لان است و تعلیل خدا لان این است که توفیق نیابد بنده
 آن چیز را که راضی است حق تعالی از آن چیزی و آن خدا لان از

عدل شش ای عدل باحکمه م است و همچنین عقوبت مخدول
بر مصیبه از عدل شش ای عدل بالاستحقاق م عقیده
نیستیم قاتل اینکه شیطان سلب میکند ایمان را از بنده مومن ^{از روی}
فرد و جبر لیکن میگوئیم بنده میگذازد ایمان با اختیار خود با شیطان
شیطان یا بهر ای نفس پس هرگاه ترک میکند بنده ایمان را
پس سلب میکند ایمان را از آن بنده شیطان عقیده
سوال منکر و بگیر من ربک و مادینک و من نبیک ترجمه
کیست رب تو چیست دین تو کیست پیغمبر تو + در قبر یاد رقت
شش ای جای قرار یعنی هر جا که باشد چنانکه غربی و حری
و خورده و کرک و غیره م حق است عقیده اعاده روح
بسوی جسد بنده در قبر حق است عقیده حفظه شش بنده
و بانا حفظه قبر برای مومن مانند معافه مادر شفقه هست
از شرح نفع اکبر ملا علی م قبر جمیع مومنان راجع است
عقیده عذاب قبر حق است و جمیع کافران را و بعضی
عصا مومنین را و همچنین تنعیم بعض مومنین حق است

عقیده و تعبیر تمام اسماء که ذکر کرده اند از اعلام بزرگان فارسی
 از صفات حق تعالی عزت اسماء و تعالی صفات ^{است} بگردید که تعبیر
 در بغار سی جائز نیست عقیده جائز است که بگوید بروی
 خدا بلا تشبیه و بلا کیف عقیده نیست قرب الله تعالی از ارباب
 طائفه و بعد الله تعالی از اصحاب معصیه از طریق طولی قصر
 و مسافت و نه بر معنی کراست و هوایان ولیکن مطیع قریب است
 از حق تعالی بلا کیف و عامی ^{بذلک} بعد است از حق تعالی بلا کیف
 ای بوصف تنزیه من قرار داد امام علیه الرحمة قرب و بعد
 حق تعالی را از بنده و قرب و بعد بنده را از حق تعالی
 از باب تشابهات بلا تاویل از شرح فقیر اکبر علامه
 م عقیده قرب و بعد و اقبالش خدا اعراض م الله
 تعالی بنا بر این همچنین مجاورت بنده در جنت و توقف بنده
 در قیامت میان یدین حق تعالی بلا کیف است عقیده قرآن مجید
 که نازل شده است بنمایان بر رسول الله تعالی صلی الله علیه
 علیه و علی آله و سلم و مکتوب است در مصاحف ما بین دفتین

کلام الله تعالی است علی امیرالمشهور عقیده آیات قرآن مجید
که تمامها در معنی کلام است یعنی در مقام مقصود است بر اینست
که در این ذکر رحمت الله تعالی و مدح او بسیار الله تعالی
باشد یا ذکر غضب الله تعالی یا ذم او الله تعالی باشد
مستوی اند در فضیلت لفظی و عظمت معنوی و لیکن بعضی آیات
را فضیله ذکر و مذکور است مانند آیه الکرسی نیز که مذکور در
آیه الکرسی جلالت و عظمت الله جل جلاله و صفة الله تعالی است
که خاص بذات حق تعالی است پس مجتمع شد در آیه الکرسی
و در فضیله یکی فضیله ذکر دوم فضیله مذکور و بعضی آیات را
فضیله ذکر است فقط نه فضیلت مذکور چنانچه سورع ثبت یزید
و مانند این از احوال فجار عقیده اسماء الله تعالی چنانچه
الله واحد و صفات حق تعالی چنانچه له الملک وله الحمد تمامه
مستوی اند در فضیله و عظمت من مطلقا یعنی تقطع نظر از
وجوه فضیله بعضی بر بعضی هم نیست تفاوت در اظهار
آنها بر ذات و صفات حق تعالی و این منها فی عظمت بعضی اسماء

در صفات بر بعضی اسما و صفات نیست من عظمه خیریه
 یعنی مع لحاظ وجه فضیله و عظمه بعض بر بعض هم عقیده و والد
 رسول الله تعالی صلی الله علیه وسلم مردند بر کفرش درین سینه
 اختلاف علماء است و جانب صحه ایمان و الدیه المکرین صلعم
 منجح بدلائل و زیاده فریق است هم رسول علیه السلام
 انتقال ازین عالم بر ایمان کردند ابو طالب عم حضرت رسول
 تعالی صلی الله تعالی علیه وسلم مرد کافر حضرت قاسم حضرت
 طاہر و حضرت ابراہیم بودند فرزند رسول خدای تعالی صلی
 الله تعالی علیه وسلم عقیده حضرت بیوی فاطمه و بیوی زینب
 و بیوی رقیه و بیوی ام کلثوم بنات رسول خدای تعالی
 صلی الله تعالی علیه وسلم بودند عقیده هر دو تنیکه شکل شود
 بر آنان اهل ایمان نبی از دقایق علم توحید پس واجب است
 بر آن انسان اینکه اعتقاد کند چیزی را که صواب است نزد حق
 تعالی بطریق اجمالش یعنی هر چه صواب است نزد حق تعالی
 همان مقبول و مختار من است و تفصیل نکند هم مادام که باید

عالم را ای عارف بحقیقت احوال را پس سوال کند ایمان تفصیلی
بر وجه کمال و تاخیر کند عقیده خبر معراج حضرت غوث ثقلین محمد
صلی الله تعالی علیه وسلم مجید در بیدار بسوی آسمان حق است
و ثابت است بطریق متعدد و پس کسیکه رد کند آن خبر را و ایمان
نیارد بمقتضای آن خبر ضال است و مبدع عقیده
خروج دجال و یاجوج و ماجوج و طلوع شمس از غرب
و نزول صبی علیه السلام از آسمان و سایر علامات روز قیامت
بنا بر چیزی که وارد است بآن اخبار صحیح بلکه آیات صریحه حق است
و ثابت است عقیده الله تعالی هدایت میکند هر کس را
که میخواهد بسوی صراط مستقیمش ختم شد عبارت فقه اکبر
از شرح طاعی زین پس دعا است از شریح و صلوة از درویش
م اللهم اهدنا صراطا مستقیما و دینا قویا بمرتبه صاحب
الصرط امین یا رب العالمین اللهم صل و بارک و سلم و انا
ابدا علی محمد رسولک و حبیبک و علی انوار کما تحبه و ترضاه
و شفعه فینا و ترحمنا به .

ذكر كيفية الاصول العاصمه عن خطيئات الضم
في الحقائق المحتمة والكلام فيها

بسم الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفع به على آله واصحابه ائمة
اجمعيين اعلم ان الكلام في اصول فصوصك عن خطيئات الفهم في الحقائق المحتمة
والكلام فيها اصل ان حقائق الاشياء ثابتة مش فيها مغايرت
على انواع الاضافة تامل فيها والشيء يطلق على ما له وجود فيها وقفا
بنفسها وان نفيتا ثابتان لتثبت مقدم للنفي م والعلم بها
متحقق مش فيه اشارة الى ثبوتها بل ثبوتها بالاضافة اذ العلم
لا يتحقق بالعدم فاذا تحقق فصيح الحكم م فالحقيقة اما بمعنى الذي هو
مصدق تقدم لمحصل شبه لصنع شيء فهو ثابت واما بمعنى علت
معلول كماني قيام محتاج بمحتاج اليه قيانا حقيقيا او مجازيا
وهو اظهر من اى لا يحتاج الى دليل م واما بمعنى ما هية
شيء وهي وجود نفسه الواقع فان تكن ديمية اى مستحصلة من

متعنى وجمية اما ان لا يكون لها وجود مطلقا فالعدم مجهول
 فكيف حكمه واما ان يكون لها وجود منتشر غير مستقر بذاته فالوجود
 بهذا الوجه واقع في ان لم يكن واقعا فالعلم بمبتنع هم واما
 التغير المنتزع من حيث الانتحاز من متغير ففي العلم بوجود
 واقعا في اى وجودا واقعا هذا دليل على واقعية وجود
 المنتزع من والاش اى ان لم يكن بمعنى وجود واقع هم
 فبالمنع الاول للوجوب تعالى توهم في اى علم العدم
 هم نفى له وحق انه الوهم علم غير مستقر معلوم لا معلوم
 غير مستقر في وجوده فالمعلوم حقيقة كما هو هو فان الما بية
 الموجودة بين عد من تسرع الى فناها حتى لا يستقر عليها
 بها فهذا حقيقة الوهم والوهمية لا كحلقة من شعلة جواله لانها
 بحقيقتها معدومة ووجود الحلقة من جوالان الشعلة يلزم
 انها كهي حد واما قد فلا يصدق لتشبيه لوجود حادث
 من قديم فاما الكلام في وجود خارج من علم ووجود
 فان لم يكن لمعلومات حادثة وجود خارج فافس اى

الفس و آن کان متزاعا بقیام مجازی من حاس و محسوس اوبقیام
 حقیقی من روح و جسد باطل لان احس لا یوجد الا فی وجود خارج
 و هو مجمع علی وجوده بداهتا و اما بمعنی اثر شئی مثلانی مبرور و برودت
 فان قبل الاثر بالنسبة لا بالحقیقة فحقق الاثر بالنسبة بسلب
 الاثر بالحقیقة من الطرفین باطل فکیف و انما الثبوت تقدم
 علی السبب من لان السبب لا یوجد الا بتقدم الثبوت هم فحق
 انه ثابت بحقیقة و سلب نسبة من لان الحقیقة اقدم من
 النسبة اذ النسبة لا تقوم الا بالحقیقة هم و انما التاثر و سلبه
 بالنسبة لا بالحقیقة اصل ان المتزاع لیتحقق من جهة و هو
 اتخاذ من بخایه و ذال فو قاضیتین و لاتخاذ لید علی تخصیص
 المخصص ممنوع الجواز من شئی من شئی اتحادا من شج بچار و ذال
 معین هم فلا یحتاج فی حده بشئی آخر منه بعدم الاشتراک
 بای وجه و قد یحتاج بتحقیقه الی شئی آخر منه من جهتین اوجها
 نش ای فقیق من جهتین اوجها هم و ان قیام شئی بشئی علی وجهین
 حقیقی و هو تحقق النسبة بین القائم و القائم به ای المنسوب و المنسوب الیه

علی عینیۃ یہ بوجہ جمع زیادات القائم علیہ ش ای علی القائم
 متعلق زیادت هم والزیادت شرطت فیہ لان لا انتساب لا یحقق
 الا فی الموجودین و متجاوزہ و ہو لیس کذلک ش ای کتحقق
 النسبۃ بالعینیۃ بوجہ مع الزیادت هم بل مع المغایرت ولا
 الا یحقق و اسلم بالقیار التحقیقی الذی سبغہ ہو حاجب موصل
 بین القائم والقائم بہ فہما من جہۃ ش ای الانتزاع الذی
 یتحقق من جہۃ هم اما تضمنی و ہوا انتزاع من وجود من حیث
 ترتب الوجود تضمننا منہ فاما قیاما حقیقیا کا لفعل من الصفۃ
 والصفۃ من الذات فلزم جد و شہما ش ای المنتزعت والمنترع
 منہ هم او قد ہما علی حکم منتزع منہ و متحد و انت منتزع کوجود
 الحاجب الموصل و قدم منتزع منہ علی حالہما ش حد و نا او
 قدما هم و اما مجازیا فہما علی حد ہما کوجود حادث مخلوق عین قدیم
 شہا عنہ و اما التزمی و ہوا انتزاع من عدم لازم منہ علیہ
 بوجہ حادث تضمننا منہ من حیث ترتب الوجود التزمی
 من وجود شہا عنہ فمن وجود خارج ملتزم الا فی ہذا وجہ

الترامي يتعلق بالوجود ووجه لغنى يتعلق بالعدم فاحفظ النظر
 عن الزين وهذا لا يحتاج بتحقيقه الى جهة اخرى واما من جهتين
 كالسحت والفوق وهذا لا يحتاج بانتراعه الى جهة وتحققه الى جهة
 اخرى واما من جهات كالتقرب والبعد وهذا لا ينتزع الا من
 جهتين محكومتين في حكم واحدة لا لتزاع ولا لتحقيق الا بجهة ثالثة
 اصل ان اختصاص شئ بشئ على قسمين حقيقي هو احتياج
 بينهما اما قيا حقيقيا واما قيا مجازيا كما في الانتزاع من جهة
 وهذا شئ اى الاختصاص الحقيقي م لا يحتاج فيما فيه شئ
 اى فيما وقع في الاختصاص الحقيقي م الى اختصاص مخصص
 فيشترط علم محتاج من جهة محتاج اليه ضرورتا شئ اى وجوبا
 م لا عكسه وهذا شئ اى الاختصاص الحقيقي م بمعنى ربط
 بينهما شئ اى بين الشئتين او بين المحتاج والمحتاج اليه م و
 هنا الاختصاص بمعنى لازم شئ الذي بمقابلة مستعد م
 وبمعنى اختصاص مخصص ايضا فيشترط علمها برابطها الدائر
 شئ اى بينهما قبل اختصاص المخصص م وهنا الاختصاص

بمعنى متعد ش الذي بمقابلة لازم م فيشبه مجازي ش الذي
 بمقابلة الحقيقي ثم و مجازي و هو اختصاص مخصص شيا بشي و
 لا احتياج بينهما قيا ما حقيقيا ولا مجازيا فهنا يشترط عليهما معا وقت
 الاختصاص مع شرط المعلومين من قبل و يكون معنى ربط بينهما
 بعد اختصاص مخصص مجازا فيشبه الحقيقي و هذا ش اي الاختصاص
 المجازي هم لا تحقق الاتحقق واسطة با اختصاص حقيقي الذي
 يسعه فلا بد للمخصص من جعل لجمع الربط بينهما ش الضمير الى اثنين
 به يمكن الربط مجازا م مجازا و هاش اي الشيان م مفعولا
 فلان الفعل في نفس المخصص باختصاص حقيقي قيا يشبه مجازي
 في حكمه و ما يشبه الحقيقي في حكمه نفى ما يشبه مجازي لا يكون
 تقدم علم للماهيتين معا ضروريا لالما هية محتاج فالى قدم ضروري
 ش اي تعاقب العلم الى قدم هو محتاج اليه محتاج ضروري
 كمحصل الدلالة القطعية م فيستحق الاختصاص بتحقيق شرط المعلومين
 معا وقت الاختصاص لا بشرط المعلومين معا قبل الدلالة والى
 الممكن ليس كذلك ش اي تعاقب العلم الى محتاج اليه ممكن

يحتاج ليس بضروري لعدم حصول الدلالة القطعية ثم فيتحقق الاختصاص
 بتحقيق شرط العلمين معاً مع شرط العلومين قبل الدلالة وفي ما يشبه
 بحقيقته يكون تقدم علم للماهيتين متخاضراً في البحث مشتمل في
 اختصاص الذي بدلالة والذي لا بهاش اي بدلالة مصل
 ان الجوهري والعرض الموجودان معاً ان باخصوصية ش اس
 خصوصية النسبة فيها وخصوصية اللفظ "معنى م والا فمما يتيان
 موجودتان وبتحليل للعاجلة في تعبيراً بهية بانها جوهر وعرض
 فقد يظن لفظ الجوهري على عينها لا يرا فيها وخصوصية المذكورة
 فهي التي لا تجزئ اذ هي غير تجزئية في بدو وجودها من عدمها
 ش كما ذكر في شرح ذكر كيفية توحيد الله تعالى م ولما لم تجز
 لا يصح في تعبيراً لفظ الجوهري ومقتضى بقا بنة الجوهري ش كما ذكر
 في ذكر كيفية الاصول في اصل كيفية الكل والجز م فتوجد ويعبر
 بعرض نسبة قيامه ش اي يحصل نسبة القيام م باخود
 حقيقة وهما تابان فالعرض في الحال موجود واقع زائد
 على الذات وان لم يكن هكذا فكيف ثبتت نسبة القيام بين

محذور وموجود من اى العرض المحذور والموجود
 اذ لا يكون موجود واقع حيا واقع او غيره بغير موجود واقع من
 اى جهة عينه م فبطلت نسبة القيام من اى وجه التعبير بالعرض
 فالعرضية باطله م وكيفية العينية والزيادات مجهرية في التحقيق
 والمسئلة تشير الى مسئلة قيام الافعال بالصفات والصفات
 بالذات والصورة بالهيولى في وجه القيام تلجها فاقصرت
 على الاشارة فان قصدت فهمت كل منهما يطلعت ان في
 حوادث واسماء وصفاته سبحانه توفيقه فلا يجوز اطلاقها
 في ذاته وصفاته واسماء سبحانه او مجازا في الحال موجود
 واقع لازاد بل مغاير في حقيقته لا تتحقق عينيه فالجواز لا يتحقق
 الا بان يفهمه بالقيام حقيقى في موجود آخر وهو استعداد
 لقيام النسبة به والاخر مجهرى اى يعبر عنه مجهر م وهو
 محل قيام عرض فقط فالجواز لا يتحقق بمرتبة قديمة اصل
 ان معنى المصدر هو صفة لمبني عليه من فعل فاعليه لانه مشتق
 انشزاعه فهو قوة واستعداد بالفعالي في فاعليه لا فعاليه

نفسه مرتباً بربوبيته قد ما لفا عليه و تاخر المفعولية في تقدم
 من فعل فاعله الا لا شيازه به من اى لا يتقدم من فعل فاعله
 لا قيانه بفعل فاعله م فلا يتزاع منه بل منى منه اصل
 ان الوجود لمبنى عليه من الوجود و هو ضد عدم فلا يقتضى عدم
 بمقابله ولا يجمعان في محل واحد فالوجود بدوي اصل
 ان الثبوت لمبنى عليه من ثابت و يفرق من الوجود بجران
 نفى و سلب عليه كما سنذكره ان شاء الله تعالى ولا يقتضى
 نفي بمقابله الا سلباً فالثبوت هو موضع خارجاً بمقابله سلبه
 عن موضع فالثبوت بدوي اصل ان العدم ضد الوجود
 فلا يقتضى الوجود ولا يجمع به فمبنى عليه من معدوم حقيقى او حكمى
 من التحقيق بعدم لاحق و الحكمى بعدم سابق هم ملتزم بالوجود
 حادث من جهة عدوثة لا منتزاع منه لان الانتزاع لغير
 اتحاد فالعدم نظري اصل ان النفي لا يجبرى على عين
 ثابت و من الواو حاله لبيان حالت الثبوت و حكمه
 في ضمن الثابت عطفاً م الثبوت المبني عليه منه

ولا علی عدم فقط لکنہ بحری علی ترتب اثر متاخر من ثبوت
ذہنی کا ان صاحب الترتیب بالتزایعہ منہ فی خارج شبہا لہضمہ
اولا حاصل ضروری و موقوف بحکم لایاثر من شأن
لم یحصل لایکن حکم النفسی لایاثر من ثبوت متقدم خارج
س اعلم ان ترتب اثر متاخر فعین ثابت وان لم یرتب
متقدم فان النفسی لیرتب اثر متاخر من ثبوت ذہنی کما ہو
المذکور حصرا لا من غیرہ ہم فیتضمن الثبوت قبلہ لا بقابلتہ
خارجا فمبنی علیہ من منفی ملزما بثبوت ما ثبت من اس
ثبوت حاصل ما ثبت ہم فالکفی نظری فاعلم ان النفسی
بالوصف ہو مخبر بہ لا بالذات ہی مخبرہ عنہا اذ ہی ثابتہ
ولا بالوصف المنطبق بالذات عینا اذ ہو مع الذات عین
ثابت اصل ان السلب لا یجری الا علی ثبوت الذ
ہو مبنی علیہ من ثابت و یتضمن قبلہ و بقابلتہ خارجا
فالسلب ہو عن موضع بمقابلہ ثبوت ہو عن موضع خارجا
فمبنی علیہ من مسلوب ملزما بثبوت ما ثبت من شے

بشبهت حاصل مما ثبت م فاسلب نظري أصل ان الوضع
 بالتخصيص من شيئا لشيء حال الوضع م لتحقيق دلالة من
 على شيء م ليقضي دلالة استلزاما والدلالة لا توجد الا بالوضع
 من المعرفة على وجه التخصيص م أصل ان اللفظ بالوضع
 الدال ان اعتبارية دلالة على معنى مفرد فهو كلمة ولو كان مركبا
 على أصل معنى فان دل على معنى قائم بنفسه ولم يفهم به تقيد زمان
 كالذات فهو اسم وان دل على معنى قائم بالغير أصلا
 ففهم به تقيد زمان كالوصف الواقع فهو فعل وان دل على
 معنى قائم بالغير عرضا ولم يفهم به تقيد زمان كالاستبداء
 والانتها فهو حرف فان اشتراك اللفظ بالمعنيين
 من اے بمعنى فعل ومعنى اسم م كالفاعل والمفعول
 فهو صفة مشبهة من باسم م ولذا قد يجزى بواحد منهما ولما كان
 الوضع مشتق من الدلالة والدلالة موجودة بالوضع فلا يمكن ان الوضع
 ليس بدال وما هو لا يدل فخرج من الوضع وان اعتبرية دلالة على
 معنى مركب فهو كلام ولو كان مفردا على أصل لفظ أصل ان الاسم

قد يكون معرفة وقد ذكره أصلاً فالذكر قد تعرف أو يختص
 عرضاً أو تفصيلاً والمعرف هما وصفان قائمان بغيرهما لئلا
 أصلاً فليحكم أن معرفاً أو مختصاً عرضاً على حكم ما قام به أصل أن
 الصفة تكون عيناً للذات من جهة قيامها الحقيقي بها فيها إلا خبا
 اثباتاً أو نفياً فقد تكون عيناً منطبقاً بالذات من كالتواجد
 ثم فلا يمكن فيها للزوم نفى الذات وعنهما الأخبار أصل
 أن الأسناد موافق من على المجاز من شئ بشئ نوعان من
 أحدهما الأسناد الحقيقي وهو بقيا به الحقيقي بمسند إليه ولزم
 التمسك بمسند به أصلاً فليحكم معرفاً أو مختصاً على حكم مسند إليه عرضاً
 من ثانیها الأسناد المجازي وهو بقيا به المجازي
 بمسند إليه ولكن الأسناد المجازي لا يتحقق إلا بان تضمنه ما بالأسناد
 الحقيقي فيها يصحان في المعرفة بالأصل من كالتعلم
 من من جهة لانه لم يكر لها لها إلا بتخصيصه بالعن
 من كما باسم أو بحرف أو بقرينة من من جتين فضرورت
 التخصيص لا بد منه استقامتا للمعنى قرينة كافية فليست بها

الاسناد حتى يجرى الى ان يتبين المعنى به فكأنما مفيد من
 لشبهتهما في حدسهما من مثال الحقيقي في معرفة بالاصل
 من جهة زيد قائم والمجازي غلام زيد ومثال الحقيقي
 في المخصص بالعرض من جبين فباسم هذا الرجل قائم و
 بحرف الرجل قائم وبقرينة رجل قائم والمجازي هذا
 الغلام للرجل والغلام لرجل وغلام رجل فالمقصود في
 الكلام الاسناد والمخصص بقريته من هو قائم ومن هو
 مملوك لرجل بالاكيد لا اجنبية فتعلق العلم بالمعلوم بوجه الذي
 لا يزال العموم ثم فالتعريف تعيين من حيث الذات فلا
 يقبل التعميم اصلا فالمعرف منه ولا يتكافئ من حيث الوصف
 فلا يقبل التعيين اصلا فالمنكر منه ولا يختصيص تعين يقتضي
 العموم بمقابله لا يزال في تعريف المعرفة تأكيد وتعريف
 المنكر مذهب لا تقتضيه التعميم اصلا فالعارض ولكن
 جازي تخصيصه لا تقتضيه العموم ثم وتخصيص المعرفة بشير
 الى زوال اقتضائه من اي لا يقبل التعميم اصلا

ثم عرضنا شئ متميز من الزوال اى بعرض التخصيص
 ثم فقبل التعميم لا اصلا شئ متميز من الزوال اى
 لا يشير الى زوال اقتضائه من جهة م وتخصيص المنكر
 يشير الى زوال اقتضائه من جهة لا يقبل التعيين اصلا
 ثم عرضنا فقبل التعيين لا اصلا شئ شرح المميزين
 كما تبين ثم ولا يفرق في وجه المقصود من التعريف
 والتخصيص ولكن فمما اشارت الى اقتضائهما وفيها يطلب
 آخر هو تعيين في حد ذات المعرفة وتعميم في حد وصف
 المنكر شئ ينظر اهل النظر في محلها ثم ويجوز نفي المنكر المخصص
 بالوصف عن نفسه شئ اذ نفي الوصف جائز والمنكر المخصص
 شامل به م لا شئ يجوز نفي المنكر م المخصص بالاسم
 والحرث اذ هما معرفة بالذات في ثابت شئ ولا نفي عن
 نفس ثابت م اصل ان معارض الثابت ياول
 بما لا يعارضه لا الثابت لتقدمه على المعارض والا الثابت
 باطل وكيف بطلانه اصل ان نفيها بضد ثابت باطل

من اذ لا یجری سرفیضہ ثابت علی ثابت معدوم
 والعدم لا یکلم فبطل من وبتخالف من اسے ثابت م
 ماول من اذ لا الوجود یکم تبادل م بہا لا یعارض ثابتا
 فلیستائل فی الصند والتخالف فیصیب ان اشار العدم
 تعالی اصل ان الامر طلب لترتب اثر جائز اسکان
 من ثبوت ذہنی صحیح لہ حاصل من ثبوت متقدم
 خارج معلوم من امر واما مورم ممن ہو اصل لطلبہ
 ولا یقصدہ ولا یجوز الجواز باختیار للامور ولا دلیل علی
 استعلاء الطلب وعدم استعلاء طائہر انہ من ہو قاصدہ
 تاکید احمہ لا لا اسکان فقد یقصدہ لا الطلب فالامر
 بعین موجود معلوم ولم یکنوع امکان طلبہ وترتبا
 لغو وبقیۃ الایضہ من اسے لم یکنوع امکان فقد
 القصد لغو لکنہ قد یاول تشریفاً بالخطاب
 والمجہول ثبوت متقدم خارج موجود او معدوم
 ممتنع فالما مور بہ نظر علی اصل ان اسے

منع عن ترتیب اثر جائز اسکان من ثبوت ذہنی
 صالح لہ حاصل من ثبوت مستقدم خارج معلوم
 من ناہ و نہی م ممکن ہواہل المنع و بقصد
 ولا یجوز الجواز باختیار المنہی ولا دلیل علی استعلاء المنع
 وعدم استعلاء ظاہر فمن ہواہل بقصد و تنبیہ حتمی لا
 لا اسکان القصد لا المنع فالنہی عن عین موجود معلوم وعن
 ممنوع اسکان منعاً و ترتیباً لغو و مقصد ایضاً شے
 عن ممنوع اسکان قصد لغو لکنہ قد یادل تشریفاً بالخطاب
 وعن مجہول ثبوت مستقدم خارج موجود او معدوم اما ممنوع
 فالنہی بہ نظری اصل ان اختلافات حلافہ شے لظہیر
 الہ اختلافات اسے وجود غیر مشدہ و لیس بقصدہ
 فیقتضی وجودا غیر مشدہم و لیس بکسہ فیوجد ان فی
 محل واحد اصل ان المعارض بالاختلاف یا دل بالصد
 شے یا دل م لان اختلاف یقتضی وجودا غیر مشدہ بمقابلہ
 فیصح تاویلہم والصد لا فلا شے اسے لا یقتضی وجودا غیر مشدہ

فلا یصح التاویل من فلزیم التناقض اصل ان العکس
وجود مشبه فی العکس اصل ان الوجود الخارج ما هو
مصدق لما فی علم متقدم ما منیه شیء ای المصدق متقدما
مما فی علم ای الشبه هو معلوم من اوست اخرا شیء ای
المصدق متاخر مما فی علم ای الشبه هو مصنوع من
حیاء او غیره اصل ان الوجود الذهنی فی حصوله
موقوف علی مصداقه المتقدم فلیس مستقلا فی وجوده و
لا بمصدق ولذا یمکن ان یقال لیس للذهنی وجود
ای وجود مستقل وان یقال للذهنی وجود ای
وجود غیر مستقل فان یفهم کذا فلا نزاع والا فالقول ان
باطلان و علم من هذا ان الذهنی فی حال معلومیته خارج
لانی مصداق متقدم لما فی علم له پس ای للذهنی
هو مصداق متقدم لما فی علم آخر له هم ولا یحصل الذهنی
ان کان مصداق متقدم معه و اما متاخر اصل
ان الوجود البدیی ما یحقق وجوده واقعا حیاء او غیره

وان لم یخبر حس بدیدی فما اطلاق علی انتزاعی منہم من
 اسی قولہم ان البدیہی مایدرک بنفسہ والنظری مایدرک
 بدلالۃ نفس بدیدی وغیر حس نظری فیقول اخبرین ان نظرت
 فی تعریف النظری وجہ تم بعوض دلالۃ وتفکر کما قالوا
 توقف اوراکہ علی دلالۃ وتفکر فقط لکن ہیتہ الی توقف
 اوراکہا علی دلالۃ فی تحقق وجودہا واقعۃ بذاتہا کما ہی ہے
 وان یحسّل نظری آخر کا انتزاع من النظری الاول
 اسی غیر حس وشرط ان نظریا لا یحسّل الا بدیدی علی قولہم
 فما ان حکم علی الاول ولا یمکن حکم البدیہت والنظر علی حقیقۃ
 واحده فما یحکم علی الوجود الانتزاعی من غیر حس من وان
 یشرط وجودہا واقعۃ غیر حس فیہ من اسے داخل فی
 البدیہی لوجودہ الواقع من اصل ان الوجود والنظر
 باہو با تکرارہ فی علم من حال الانتزاع او صفتہ ہے
 لیس بخارج من علم فلیس بواقع من حکما عقلیا فاذا تحققت
 انتزاعیہ خارجہ من علم واقعہ بوضعہا فہو فی الحال

ش اسے کا تہا فی حال تحقق انتزاعیتہ خارجہ من علم
 م بدیہی ہذا تعریفہ ہذا تہا ش اعلم ما قال فی المتن فاذا
 تحقق وجود ما ہو بانسدادہ خارجا من عالم فواقع بوصفہ
 فہو فی الحال بدیہی بل قال ما قال ففیہ نکتہ ای ما ہو بالانتزاع
 فی علم حکما عقليا الی ان تحقق انتزاعیتہ خارجہ من علم نظر
 فاذا تحقق خارجہ من علم فواقعہ بوصفہ فہو فی الحال
 بدیہی لان منشأ الثبوت للنظر هو الانتزاع الحال بین
 المنتزع والمتنزع منه لا وجود المتنزع المتحقق ولكن
 لما تحقق فتحقق انتزاعیتہ خارجہ من علم بحجہ بدیہیہ
 م وكذلك نسبة وابنارسش مثلا ان الملک مفهوم
 انتزاعی من جہتین من مالک ومملوک فالی ما ان لا تحقق
 خارجا من علم نظری فاذا تحققت انتزاعیتہ خارجہ من
 علم فہو فی الحال بدیہی فہذا مثال للنسبة والانتزاع
 والابنارس کلہما فی الجہتین ومثلا ان فعلا لازما مفهوم انتزاعی
 من جہت من صفة وذات فالی ما ان لا تحقق بنفسہ

من مستترع منه خارجا من علم نظری فاذا تحققت
انتزاعیته خارجة من علم فهو فی الحال بدیهی فہذا مثال
للنسبة والانتزاع والا بنابر کلہا التحلیلی فالنظر سے
حالة قلیة م فالنظری قبل البدایة ش اسے اذا کان
الامر کما قیل فی النظری والبدایة فالنظری ثابت
قبل البدایة م فما استجمعہا ش الفاء بجزء الشرط
المحذوف ای اذا کان الامر کذا ای النظری قبل البدایة
و ما للاستفہام فلا نکار فالما حصل ما من شے استجمعہا ..
و یکن ان یکون مانافیه و لم یستتر الی ما ہو بالانتزاع
فی علم ہذا شامل لجواب سوال متوہم من عبارت المثنی
ای النظری ما ہو بالانتزاع فی علم فاذا تحققت انتزاعیته
خارجة من علم فواقعة بوضفہا فهو فی الحال بدیهی + ہو
ان استجمع النظر سے والبدایة شے واحد ای ما ہو
بالانتزاع فی علم فجوابہ انما اذا کان النظری قبل البدایة
فما استجمعہا م و علی الاصل العلیات .. بدیهیہ فی حدہا

اصل ان تعبیر الخارج والذات ہے بوصفہا مع لحاظ
 العلم بوجود حاصل ان تعبیر البیہ والنظر
 بوصفہا بلحاظ وجود ہما فقط ولولا المحمولین اصل
 ان التجدد لا یوجد بوجود الذی ^{مقتضی الحائز} وجد لا بوجود الذی
 یتجدد محباز اس تمیز من تجدد الذی مصدر لفصلہ
 ای تجدد امجازا م بمثلہ باتحاد مجازی لا حقیقتا
 س تمیز من تجدد الذی کما مر فاعلم ان التجدد صفتہ
 لوجود الذی یتجدد بمقابله وجود الذی وجد لا لوجود الذی
 وجد م فلا بغیر و س اسے اذا کان التجدد بالمثل
 باتحاد مجازی فلا یوجد التجدد بغیر مثل وجود الذی
 وجد م فی العوارض مع الذات س لان تجدد العوارض
 یلزم التجدد فی الذات لقیامہا بحقیقی بہا وہی منشأہا
 م فالتجدد والتجدید بہا س اسے ہر مفہوم جدید و
 متعلق ثابت م وقع بازائہ مفہوم قدیم منہ من موجد
 وجد متعلق بہ من جہۃ صفتہ التجدد بہ لاس من جہۃ ^{صفت} اخری یا

من اشء في نفسها دون تعلق بصفة التعبد ومع اشارة
الى معنى بينهما م ولو وجدتها وكيف التعادل فيما بينها
من اشء ليس التعادل بالجهة الاخرى في نفسها م
فالحديث بالتعبد وانظر من لان التعبد يستلزم عداسا بقا
م فلهذا حدث حالة فارقة غير قارئة بين عدم سابق ولا حق
منبئين عليها به فهنا وجود احوال من اشء وجود الزمان
احوال م مع بقائه شخص حاصل زائد على الماهية منها
ولا هو عين نفسها من الشخص موقعين معينين على غير
اعتبار عرض باي وجه من زيادات على الماهية فلا تعبد
معها او عينية بالماهية فالتعبد معها م فالتعبد بمثل
فاني حق لا يعود فاني عن المحل وان لم من اشء
ان لم يكن التعبد بمثل فاني وهو يستلزم عداسا بقا
حقا اذ كان عود الفاني عن المحل م فبقائه غير محتاج
في مستقر من المجرور متعلق ثابت خبر المتبدر فجزاير الشرط
م نفى جهة الوجود شرک افعال وفي جهة الوجود تعطل وبذلك

لان من تعلیل نفی عجز و فانی عن المحل و بقا فی محل
 عن المحل م فناء العوارض من دون الماهیة م عن
 المحل انتقالا من لا فناء لنفسها م یقتضی بقاها فی محل
 و المحل باقامت به من ای الماهیة التي قامت به العوارض
 بقیا م بها الحقیقی م لا باقامت فیه من ای الزمان و المكان
 م و بقا العوارض بقیا م بها الحقیقی بما هیة اخرى دون
 ما قامت به مستغنی فان فی محل من ای ان بقیت فی
 محل من الزمان و المكان م باقامت به نفی المحل لیس فی
 عن ما قامت به فاذا البقاء غیر محتاج من نفی المحل
 فی نداء الزمان و المكان متعلق مقدم بلعین جزاء شرط و
 للتفسیر و اذا الشرط علی الجملة المحذوفة ای اذا كان لا
 کذا و البقاء غیر محتاج جزاء م و الماهیة لا تقوم الا بها
 فلیس لها محل من المقصود ان ثبت التجرد فی الماهیة
 و لم یسلم فناء نفسها کما هو قولنا فما لها من محل
 ما قامت به و نفی ما قامت فیه کما هو المذكور فکیف م و ان

ما قامت فيه فلفظه ولزم البقاء غير محتاج شئ لان التجرد
 واقع في نفس التجرد ولا من حيث انتقال من المكان الزمان
 والقيام فيها ولزم البقاء غير محتاج لعدم التجرد في نفسها
 من والتجرد باطل شئ ان تفرق انتقال المكان والزمان
 والقيام فيها فالتجرد والذكي انما لا يقع الا في نفس التجرد
 باطل من وليس المحل للمحل شئ ولو من ما قامت به او ما قامت
 فيه لان المحل متجرد وليس له محل آخر لقيام ما فنه من و
 ان العلم بالمعلوم في حده ان ينتقل منه فعاد اليه فكيف
 في علم المعلوم الذي لا ينكح عنه ولو لا الجهل فنه حدث
 الانتقال الى العود شئ وان معطوف على ان مجرور
 اللام علة فنه عود فاني ومن لا بد ارا الانتقال الى
 لغاية العود من فانه موجود واقع في زمان حال واقع
 شئ لان التجرد لا يقع الا في وجود واقع في زمان حال
 من فاما من بعد لاحق به يستلزم فائز شئ الضمير المجزؤ
 يرجع الى وجود واقع في زمان حال متعلق لاحق صفة

لعدم مجرور متعلق ثابت خبر مبتدأ و یستلزم خاتم صفة لها
 اے للموصوف و لصفة معام و لمستقبل بعدم سابق
 یستلزم تجدد امش ترکیب الجملة کترکیب جملة سابقة
 علیها م و تحقیق الدعوی بالجدد امش ای تحقیق الدعوی
 لوجود زمان حال و عدم ماضی مستقبل بالتجدد اے
 الحادث لانه یستلزم العدین م و ان لم یکن کذا یشتمل
 بالدهر الباطل للدهریة فی بقاءه غیر محتاج و لزوم التنازع
 فی العودش بعدم العدین م و من دونه ان فسادا
 بنفسه و التجدد بمشدد بسیسش لما یدرکان بداهة فلا
 یحتاجان بدلیل م و ان تفرض بقاءه فی محل آخر
 و العود فلیس علیها دلیلش اے علی بقاءه فی
 محل آخر و عود نفس الفانی م فاعلم الحق و من قوله تعالی
 علی ما تدعی ما نفع من آیه او منہا ناسخیر منہا و مثلها
 الم تعلم ان الله علی کل شیء قدیر و فاعلم ان النسخ یتناول
 بخیر منہا و مثلها لا ش ای یتناول م التجدد و الا یصدق

بشما فقط بنحیر منہا والقہر یہنا یدفع لبس عجز فی خلق مجدہ و بعد
 شش تیغ لبس مہم کما قال اللہ سبحانہ افعینا باحسن
 الاول طبل ہم فی لبس اہی القباس بالغانی تجدد مشدہ انا
 و عرضا اونی لباس اخر قبل لتری او ہم الی الکفار و فی
 لبس اے فی شک من خلق جدید اے خلق یوم البعث
 قبل لا ضرب علی قول الکفار فاعلم ان التجدد حسی شش
 کما ہو ظاہر م و نظری باستدلال منع لبتار غیر محتاج
 فیارب کیف خلقتنی فی اختلاف شش ای فی خلاف ہندہ
 المسندہ و غیرہ و انی اخافک شش ای فی التخالف
 م و ما توفیقی الا کب شش علی الحق م و توکل علیک
 شش لہدنی م فافتح لی ابواب رحمتک شش و ہی تحت
 م وانت خیر الراحمین وصل وسلم علی محمد بنی الرحمۃ
 و علی انوارہ شش یراد بانوارہ وجود الانبیاء و الاولیاء
 و الملائکۃ حتی مانہ نورہ صلعم م و شفیعہ فیما و رحمنا
 ب وانت خیر الراحمین صل ان الشکرۃ تقضی التغایر

حین علی جدیدہ ہم ترجع الی الخصائص و جودہ بعد فانی و فی شش

• الاتحاد فالغايير طاهر والاتحاد لا يوجد إلا في شيتين
 مجازا فاشترَكَك حقيقتين حقيقيا في ما متبازان ^{ممتنع}
 الامجازا ش لا نهما ان تغايرتا حقيقيا فالالاتحاد بينهما
 مجازا فكيف المتغايران في حد هما اتحاد حقيقيا يارب
 الامجازا بوصف جامع م ^م وحقيقة واحدة لا تقتضي
 التغاير والاتحاد في حد ^م فكيف هي دائرة فيما به
 الامتياز وهو التغاير وفي ما به الاتحاد وهو في شيتين ^{باب}
 واما اشتراك العارضين فالعارضان ايا بقيام حقيقي
 واما بقيام مجازي على حقيقة او حقيقتين فيما منع اشتراك
 الحقيقتين ^{ممتنع} الامجازا ومن ^د انه ان يكن العارضان
 في ما به ^{قديم} قديمة فلزم حد وثباتا ^{بغير} عما عن حد هما فرضا ^{بطل}
 ش لان الاشتراك ^{بغير} عما عن حد هما الذي ^{ممتنع} يمتازان
 به ^{ممتنع} لا يتغيران م وان يكونا في ما به ^{ممتنع} حادثة فالقضاء
 لا يمتثلها حتى يستحسلا وماترى استحسلا ش كما في قوله
 تعالى ثم خلقنا النطفة علقه فخلقنا العلقه مضغة

فخلقنا المصنعة عظاما لایة فالقی عصاه فاذا سے
 ثعبان بسین الایة و فی غیرہا ایضا م ہوا لشخص الزم
 علی الماہیۃ فیخ بغیر شلہا وان یثقل تفرضا باطلا فبقا ہا
 غیر محتاج فالحق ما قبل من اسے ہستناع اشتراک
 الحقیقتین حقیقتا فیما تمت ازان م وامن ورائہ ان
 الكلام دائر فی الاشتراک و ہو فی المتغایرین من
 حقیقتین او عرضین علی حقیقۃ الحقیقتین فان
 تعارض المتغایران للاشتراک ففسا قطا ہما و
 حقیقۃ یقولان ہا فیارب کیف بقی حقیقۃ ساذجۃ
 ویصیر رائہ نار فافہوا یا اولی الالباب ما قبل من
 اسے مارڈ و ما اثبت م وقیل استحالة الیاء
 نار برہی فافہوا ان قنار نقبہ برہی ام فباتہ عن
 المحل و استحالیہ و علی القائل ان یات علیہا بدلیل
 وان النطن لا یعنی من الحق شیا حاصل ان بہرہ
 فی المتغایرین تغایر ہما فہو وصف مانع فی نفسہا

لا الثالث بينهما مستجمع بوصفها والدليل عليه لفظ وجود
 المتغايرين ومعنا مفهومه وذا برزخ حقيقته ولا يحتاج
 الى غيرهما للفرق والمعرفة وان يكن ثالثا بينهما مستجمعا بوصفها
 كقولهم فقولهم لا يستجمع المتغايرين في وجه التغاير وهو مانع
 فلا يمكن ان يكون عين الآخر شئ من المتغاير الآخر
 م فلما كان التغاير بما بينه عنهما فلا يمكن عنهما بوصف التغاير
 الاخر انتهى وان يكن ثالثا بينهما مستجمعا بوصفها على وجه
 مجهول بقاها الحقيقى به او المجازى فالوجود مستجمع المتغايرين
 في نفسه ومتغاير المتغايرين غير به فلهذا برزخ بينهما مستجمع
 تغايرهما فكان التسلسل والدور وما هو ثبالت بينهما غير به
 وفي نفسه ولا غير شئ لا كما فاجمله مع تقديره اے
 لا غير ثبالت بينهما غير به وفي نفسه عطف على الجملة الاولى
 م ولعجب من ان الثالث بين الاثنين انما هو الثاني
 بين الثالث والا يذالكلام في برزخ حقيقته وهو المفرق
 واللبنة وجود بسيط متأخر من المتغايرين شئ من

اشارت الی الاتزان من المتغایرین م سبجمع
 بانظار الطرفين وصفا بقیامها بحقیقی به او المجازی الذی
 محتاج بالحقیقی فنی وصف جامع فی الوجود ش اسے
 هذا الوجود المتأخر م فی نفسه ش تأکید فی الوجود
 م فرقا ومعرفتا لهما ش ای للفرق والمعرفة للمتغایرین
 م لا موقعا بينهما للفصل او الوصل حقيقة فهو برزخ
 فی حد نفسه تشخصا زائدا اسے سبجمع و هذا برزخ مجاز
 و محتاج الی غیره لفرقه ومعرفته وان قیل هو موصل
 الطرفين او مفرق حقيقة فیرد ما قبل فی الصدر علی ما
 و فیہ ش اسے فی معنی البرزخ المجاز م
 برزخ مثالی و هو علم سبجمع مثال الطرفين فالمثالان
 لا یجدان فیما یتازان به الامجازا و ش المثال م
 الواحد لا یوافق لمصادقین متقدمین لعلم الالبصداق
 متقدم و متأخر لصنع توافق مجازی بجامعیه لا حقیقی
 بمافیه ولا یابوایان فی حدیها وان کاناما هیة وحدة

فلزم الدوربان الماهية من الالف واللام للحمد الذي
 م كانت مأخذ وجود شبه فاشبه من الالف واللام
 للحمد الذي م كان مأخذ وجودها ومثال الذي
 لصنع ليجتاج الى مثال الذي يعلم وفي المثالي برزخ
 حقيقي كما ذكر وطائفة المقاصد في البحث لا يدرك الا ^{للمطيف}
 اصل ان المنع ليس بنسبوية على تعميم سلم في وجه الاستدراك
 لان الممنوع منه تكيف من اى فكيف المنع على المسلم
 م الا في وجه غير مشترك اصل ان التخصيص بمقابله
 تعميم فففيه المقصود فلا ينبغي جواز ان يخصص بغير مخصص له
 لا مشترك في عموم ان لم يكن متمنا لغيره من لان الوجه
 الممنوع لا يشترك في العموم م وان لم يكن فاشترك
 العموم باطل ومتغايرت مخصص من عموم في وجه التخصيص
 لا يشترك في العموم ولا يعارضه ولا يعتبر
 عموم ولا خصوص الا في العوارض من لان في الذات
 م اصل ان الاستثناء محصور في وصف وما قام به حقيقيا

ش هو فاعله م او مجازا ش هو مفعوله م قالو وصف
 وجه الاستثنا واما قام به حقيقا او مجازا مستثنى منه و
 مستثنى والمتعلقات الزائدة غير الوصف ش الذي
 حصر الاستثنا فيه م المستثنى منه والمستثنى شامل لهما لا
 لوجه الاستثنا ^{بشيء} فتغاير وجه الاستثنا بالصفة للمعنى
 المذكور وتغاير المستثنى منه والمستثنى بالخلات ضروريان
 وان لم يفتل الاستثنا واهل معناه فالاستثناء بغيره
 محصور وتحقيق لما فيه من اثبات لامن نفى اذ ليس المحصر
 والتحقيق الا في وجود ش مثلا جازني زيدن العالم
 الا عمرن اجملا وعكسه م اصل ان الاستدراك
 محصور في وصف واما قام به حقيقا ش هو فاعله م
 او مجازا ش هو مفعوله م قالو وصف وجه الاستدراك
 واما قام به حقيقا او مجازا استدراك في الجملة الاولى
 و استدراك منه في الجملة الثانية والمتعلقات الزائدة
 غير الوصف ش الذي حصر الاستدراك فيه م

للمستدرک والمستدرک منه لا لوجه الاستدراک المقصود
 الاستدراک الثانیة لا الاو^{لی} لصرحتها و لکن الاستدراک
 لا یحقق بغیر ذکر الاو^{لی} فلهذا قيل ^{بمنتهی} مستدرکاش تامل فی
 معنی لفظ المستدرک والمستدرک منه فوضع تعبیر الماتن فیها
 م ^{بمنتهی} فتغایر وجه الاستدراک باختلاف المعنی المذكور ضرورة
 فان تغایر المستدرک منه من المستدرک فیکر وجه
 الاستدراک والمستدرک والمستدرک منه وجوباً بعدم
 دلالة علیهم تغایرهم ش مثلاً جابر فی زید لکن عمرو
 ذهب الی خاله م اولم تغایر ش المستدرک منه
 م فقد یحذف جوازاً فصاحته بوجود الدلالة علیة توحده
 ش مثلاً ما جابر فی زید لکن ذهب الی عمرو و لکنه ذهب انهم
 م وقد یحذف وجه الاستدراک العام ش الذی
 یمتصم المعنی به م فی الجملة المستدرکة وجوباً فصاحته و دلالة
 لتوسعه ش مثلاً ما زید الا عالم م وان کان تغایر
 وجه الاستدراک بالصدق للمعنی المذكور فله ان لم تغایر

المستدرك منه من المستدرك سش والافه الاستفهام مثلاً
 جابر في زيد الامر واما جابر في زيد الامر م فالا استدراك مهمل الا
 لمقصود اخر الذي يذكر بعد المستدرك منه فحقى الحال الا الاستدراك
 استفاداً من المحصر والتحقيق في جهة الثبوت لا في جهة النفي اذ ليس المحصر
 والتحقيق الا في مورد سش ولم يذكر وجه الاستدراك بوجود الدلالة
 عليه بعبارة م مثلاً لا ينفع سبعهم الا بمشية الله تعالى اي ينفع سبعهم
 بمشية الله تعالى بخلاف لكن ش لا استفاد منه محصر والتحقيق م
 الا استفاد منه محصر والتحقيق في الثبوت المتغاير بالبعد من النفي السا
 سش اذ الثبوت بعد النفي بالبعد يفيد المحصر والتحقيق مثلاً ما كان زيد اخا
 احدكم ولكن امير وعادل م وان لم يتغاير وجه الاستدراك
 المذكور فهل الاستدراك لمقصود اخر الذي يذكر ولم يذكر سش
 وجه الاستدراك م بوجود الدلالة عليه بعدم المتغاير فصاحته
 جواز سش مثلاً لو شئت لضربكم لآكن لا كراكم ولو شئت لفسدكم
 لآكن اذ فيكم زيد اي ماضربكم لا كراكم واذ فيكم زيد م اصل
 ان في المفضل والمفضل عليه تعاريف حقيقياً واتحاداً مجازياً سش

كما زيد اعلم من عموم وقد يحذف المفضل عليه للتوسع في
والله أكبر **صل** ان المحصور موصوف المحصور فليس خارج
نسبة **صل** اي ثابتا من بعض المحصور فلا يجري عليه امتقانس فان
استثنى واستدرك انخصص بعض منه في الكلام فهو معنى جمع لا حصر
ش فالحصر لا يرجع الى المستثنى والمستدرك والمخصوص م وانما كيد
لا يحصر في الحكم **صل** ان الربط في مصدر متعده لا يتجدد في فاعل ومفعول
لانه بقيام حقيقي في فاعل وقيام مجازي في مفعول او هما متغايران
بنسبة لهما لكنه يقتضي انه لانه الى كل واحد منهما به فلا يدرك كل واحد
غيره الامكان والكلام في ادراك الذي بالربط المصدرى لا
يوجب غيره **صل** ان اجاب الاول في الجواز قوى لانه موجود
صل ان الذات لا تبحث بنفسها المفهوم منها بالوجدان ^{الذات} علما
الابوارضها فلا تتبع الابوارضها وبهذا العوارض لا تتبع بنفسها
الاباقاست به لانها لا تقوم الا بما هيته والعرض على العرض
ممنوع وان اقترما هيته فالعرض مفقود وان وجد فما نقول
صل ان التعميم لا يقع في الذات نفسها الا في اختصاصها

بوجه جازمه ش می لست بضرورتی فنجوز سلبها م اوجبه
 ش می کانت ضرورتی فلا يجوز سلبها م اصل ان التبيين يقع
 من العوارض لا من الذات فمن عوارض جازمه ش می لست بضرورتی
 فنجوز سلبها م لرفع الابهام فی وجه مخصوص و من اجبه ش می کانت
 ضرورتی فلا يجوز سلبها م لرفع الجهل عن وجه مخصوص و وجب التوجه
 فی المبين والمبين من وجه والتغاير من وجه و هما ظاهران
 منها فوجه التوجه مبين ^{لاستمران} اصل ان التشبيه باضائة لا بحقیقة
 اذ وجه التشبيه وصف مانع بحقیقة ش می فالتشبيه بحقیقة
 ممتنع م اصل ان مفهوم کل لیتعلق باجزاءه بمعنى جميعها
 مفهوم کل یقتضی مفهوم جزیره و مفهوم جزیره یقتضی مفهوم
 کل له و هما متخالفان فی مفهومهما فلا یطبق بعضهما علی بعضهما و
 یقطع نظر عن مفهومهما لاجتنبها فان مفهوم کل متوقف علی
 مقابلة مفهوم جزیره و مفهوم جزیره علی مقابلة مفهوم کل فان
 کان کما به مفهوم کل موجودا حقیقیا ضروریا فی حده و هو و احد
 حقیقی فکان کما به مفهوم جزیره موجودا عکسیا ش می غیر موجود

متفرضا بالوجود غير ضروري في حده متبا بالوجود ما به مفهوم كل
 ان لم يكن امكان جواز وجوده متمنا وهو افراد حكمية وان كان
 ما به مفهوم جزر موجودا حقيقيا ضروريا في حده وهو افراد حقيقية وكان
 ما به مفهوم كل موجودا حكميا شئ اس غير موجود متمرضا بالوجود
 غير ضروري في حده متبا بالوجود ما به مفهوم جزر ان لم يكن امكان
 جواز وجوده متمنا وهو واحد حكمي ثان لم يكن التسبب لا تنافي وجود
 الحكمي فالوقوف شئ الفار تغية معنى العطف على التسبب والتجزئة
 شرط مقدري اذ لم يكن التسبب باقناع الوجود الحكمي بطل بعضها
 فلم يكن الوقوف بينها المتوقف على وجودها م بطل مفهوم كل وجزر
 لعدم وجود بعضها لعدم التسبب وعدم وجودها لعدم الوقوف فاعلم
 ان مفهوم جزر لا يتحقق الا بمقابلة مثله شئ موجود م بخلاف
 فرد واحد فلا يحصل الجزر الا بافراد ولو مختلفين شئ فليس
 اتحاد مجازي فيها شرطا في هذا الوجه م ولما لا جزر بمقابلة
 كلها والافراد بمقابلة فيها ^{اذا} فالا جزر ليست بافراد والافراد ^{ليست}
 باجزر واذا توقف مفهوم بعضها على بعضها ففي آتى وجه شئ

من الوجہین المذکورین اسے ان کا نام مفہوم کل موجود
 حقیقی ضروری یا نہ مدہ وان کا نام مفہوم جزر موجود یا
 ضروری یا نہ مدہ م لا تحقق الا وجودا حکمایا ش اسے لا تحقق
 مفہوم بعضہا وجودا حکمایا م فالکمال انما مفہوم کل یا مخصص
 کثیرین کو مختلفین دقتہ من حیث انہم اجزاء ہذا وصفہ اللہ
 اصل ان مفہوم جنس میں ثابت م با فرد حقیقیہ میں
 لہا وجود واقع م متقابلیہ موصوفیہ بعینہ منطبقہ او غیر منطبقہ
 توصفا عارضیا بوصف معنی مصدر جعلی او اصلی معنی علیہ بہا
 بکون اتحاد مجازی بینہا فلا بفرد میں اسے لا مثبت مفہوم
 جنس بفرد واحد م فالالاتحاد المجازی مشہد مثبت لمفہوم جنس
 تغایر مجازیہ فی افراد مجازیہ میں اسے بالہا وجود
 واقع م لا تحقق افرادیت حقیقیہ فبطل مفہوم جنس حقیقیہ
 الامجازا فافراد الوصف المقیۃ بافراد موصوفیہ بہ توصفا
 عارضیا موصوفہ توصفا ذاتیا جنس ایضا مصدر جعلی و ما
 موصوف بہ جنس علی اصل المعنی واللفظ مصدر اصلی و ما

موصوف به جنس علی اصل المعنی لا اللفظ لذلک یقال مصدر
 صلی وصفاعاما و فاعل و مفعول اسما عاما باعتبار الذات وصفه
 عامه باعتبار الزمان فالصالح انما مفهوم جنس موصوف علی کثیرین
 متفقین من حیث انهم متقابلین فهذا وصف المانع اصل ان مفهوم
 نوع موصوف علی کثیرین متفقین من حیث وصفهم فهذا وصف المانع
 اصل انما مابیه انی یظهر منها عارض تعبیر بهیولی و العارض
 بصورت فی محاوره قوم فقط فانی اصریح اے ان کان العارض
 زائدا علی المابیه بقیام حقیقی بها اصلا المنشآتیه باله و موصوفه
 ذاتیه لها فلیس بحادث منها وان کان زائدا علی صفة ذاتیه
 بقیام حقیقی بها اصلا المنشآتیه باله فبالمابیه عرضا بواسطه الصفة
 الذاتیه فهو حادث منها من کما زید قائم وقاعد فلا تغیر صفة
 الذاتیه ولا مابیه لا کن تغیر قیامه و قعوده قائمان بقیام
 بصفة الذاتیه اصلا المنشآتیه لها فبالمابیه بواسطه صفة الذاتیه
 عرضا فبما یجدان بنیام فبما موصوف بقیام مجازی لیس بصورة لها
 اذ هو مابیه او عارض فان کان مابیه فنی قائمه بنفسها فی معناها

من اے ماہیۃ لا عارضہ من و آن کان عارضاً فایمکن قیام
 قائم بقیام مجازی و ہو ماہیۃ قائمۃ بنفسہا فی معناہا فہما علی
 نسبتہ بقیام حقیقی مبینہا فی معنی ہوی فی و صورتہ فلا علی نسبتہ بقیام
 مجازی فاعلم ان ما ہو بقیام حقیقی من صفات الی ثابۃ فی ماہیۃ
 و ما ہو بقیام مجازی من صفات الی مسلوۃ من ماہیۃ فان
 انکرت مسلوۃ الی بدہیۃ لزم اجتماع اضداد بالی ثابۃ اصل
 انما الاطلاق بمقابلۃ التقييد وعکسہ ش ای انما التقييد
 بمقابلۃ الاطلاق م و ہما علی ماہیۃ واحدۃ و لا لاطلاق
 فالتقييد علی ماہیۃ بقیام حقیقی من جہۃ اخرى بمغايرت حکمیۃ
 بالاطلاق فزاد علیہا لا الاطلاق من ش کما ذکر فی ذکر کیفیۃ
 العلم والمعرفۃ الخ بزیادۃ شئی من ہذا م و تقييد الذات لیس
 من حیث او صافہا بمغايرت الوصف بالذات حقیقۃ فی حد
 کلمۃ من حیث نفسہا بالوصف لا بالذات اصل ان الاضافۃ
 لا تصح من عام و خاص و عامین و لا من موجود و معدوم و معدوم
 الایمن موجودین خاصین فعدیک تامل فی البیان اصل انما لا

نے ملو اہا قاطعہ عن غیرہ فتضمنہ اخبار محتمل تصدیق
 ش لا تکذب ہم فالصدق متضمن تسلیم محصل یقین ش
 ہو علم ہر اے واقع ہم فقد یكون ش تمام ہم علم یقین
 باضافۃ الی مفعول وقد عین یقین باضافۃ بیانیۃ ش
 نفس یقین ہم وقد حق یقین باضافۃ الی فاعل للمحصل
 حاصل الحکم ہو یقین شے یدور بین فاعل و مفعول فحکم
 تصدیق باجمال مصدق ہو لازم تفصیل وجود واحد فی حدہ
 تفصیل مصدق لازم اجمال وجود مشکک فی حدہ ثمن سبب توحید
 مع کثر و کثر مع توحید ش اے توحید وجود حکم تصدیق باجمال
 مصدق مع کثر وجود حکم تصدیق تفصیل مصدق و عکسہ
 اے وجود حکم تصدیق تفصیل مصدق مع توحید وجود
 حکم تصدیق باجمال مصدق فحکم تصدیق باجمال مصدق
 امون و النفع فکلمہ تصدیق ش کما تقول منت باللہ کما ہو با
 و صفاتہ و قبلت جمیع احکامہ ہم اللهم صل و بارک و اما ابدا علی
 محمد رسولک حبیبک علی النوارہ کما تحبہ و ترناہ و شفیعہ فیما درجتا

ذكر كيفية توحيد الله سبحانه وتعالى عما يصفون وشركهما

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلّي على رسول الله ونستشفعُ على الله واصحابه
وانبائه اجمعين اعلم القول عمن يهدون ان الحوادث تقتضي قدما
واحد اتموحد البضروية وان لم يكن في الحوادث ممنوع والثواب
ممتنع وبالفرض الباطل قد افقلا دليل على المتوافقين والتموحد
ليس متعده وانتراع الحوادث بقبالة المحققين من قديم مطالبه فتنية
وجمع كل الوجهه باطل وانما الله واحد سبحانه وتعالى عما يصفون
اللاه صل وسلم على محمد بنى الرحمة وعلى نواره كما تحبه وترضاه وشفعه
فينا وترحمنا به فشرحه بسم الله الرحمن الرحيم حامدا وصالبا مسلما
اعلم انما علم توحيد قديم يتوقف على دلالة الحوادث بنفسه الله
فقال من ان الحوادث من اعلم ان معرفة حدوث وقدم
متوفرة بعد من ح اساء عدم سابق وعدم لاحق من

فالحدوث بامور من عدمين والعدم بالتغير بهي فليفتية خلقية
 مجبولة والمادة له معدومته ولا تجزى بنفسه ح اى لا ينقسم
 س ولا بغيره ح اى لا يتركب س من بد ووجوده من عدم
 ح سابق س الى فناء الى عدم ح لاحق س وجوبا ولا تجزى
 بغيره لازم تركب والتركب يقع في الاجسام لافى الباطن فثبت
 الدعوى من جهة والكلام فيها مطلقا فان تركب لازم موجودا
 للتركب من قبل ح التركب س فلا بد والوجود للتركب ح
 وكلامنا في بد والوجود س وان بد وجود التركب من عدم لازم
 موجودا ان سابقا للتركب في مرتبة عدم او عدم مرتبة عدم واما
 باطلان ولزم التركب للموجودين السابقين للتركب فلزم
 لا ينتهي بمعنى الوجود من عدم الذى منه بد ايت الوجود فالوجود
 اننى بلا بد ايت فذلك شرك حقيقى فى قدم او دهر لا خالق للوجود
 وفناءه وان انتهى بالوجود الذى لا تركب له حصل انه لا تجزى
 ولا بغيره من بد ووجوده من عدم الى فناءه الى عدم وجوبا
 مع ان الوجود الذى فارغ عدم ازلى بنا بد ايت لا تجزى

ولا بغیرہ قال کلام فی تحقیق کیفیت تجزئہ بنفسہ بغیرہ فانہما فی
 مرتبہ تشخص زائد علی ماہیۃ لانی مرتبہ تشخص ماہیۃ اذ ہی سرلیۃ
 فی قضاہا کما یفہمان فی ذکر کیفیت الاصول فی اصل ذکر کیفیت
 تجدد من حتی لا تہل للترکب ففی حال الترکب ماہیۃ التی فی مرتبہ
 بدو وجودہا غیر متجزئہ مطلقا ح بنفسہ وبغیرہ من وادجو
 الی غیرہ محتاج کما قال سبحانہ بدیع السموات والارض الای
 والبدیع من یخلق المخلوق من غیر موادہ کما قال سبحانہ
 ام خلقوا من غیر شیء موعدم اعلم ان الشئی یطلق علی مالہ وجودہ
 فغیرہ عدم فثبت خالقہ بوصف مانع وتبوءہ تخلق من عدم
 اسے من غیر مادۃ فاذا الاستبعاد فی خلق جدید فصدقت الرسالۃ
 بتحقیق المقالۃ والعدم قول راجع عندی من اقوال فی التفسیر
 الکبیر وغیرہ منظور فیہ عند متاثر فی النظم والدعوی نفی قول من
 غیر شیء اسے من غیر خالق نظر بان لفظ خلقوا یتقضى خالقاً بتسمیہ
 تکلیف الاستفہام من خالقہم المخصوص بتعددہ و فی قول من
 غیر شیء اسے من غیر مادۃ باستفہام نفی فحاصلہ خلقوا من مادۃ نظر

بان لایثبت خالق بوصف مانع لاشترک خالقین نے وصف
 جامع بخلق من ذرہ وان احد حسن الخالقین بابرہ من غیر مادۃ ^{مکلف}
 ثبت دعویٰ حشر و دعویٰ رسالہ بتحقیق لمقالہ ام ہم الخالقون
 بوصف مانع م یقتضی س لا صیاح وجودہ م قد یاس
 ما یس بین من فکیفہ قد مہ مجہونہ و ازالی بل بدایت و ابد
 بلا نہایت و لیس لمواد و لا یخلج لوجودہ الی غیرہ و لا یحدیم
 واحد اس ہو تصیف بصفات لہا زیارۃ علی ذات بغیر تہا
 لہا زیارۃ نفسہا بنا فلانہا تحدث و لا یقابلہ عد و موجودہ اس
 لہا علیہ اللام الجارۃ لعلہ و لضمیر المضان الیہ الی واحد
 لفظ ح تمیز من الفاعلیۃ اسے بناؤ علی لفظ فاعل الذی
 یستعمل لحدث فعل فہذا و لیس علی معنی کانہا تحدث س و
 ح معطوفہ اسی بناؤ علی معنی فاعل الذی یحتاج الی شے مفعول
 و شے الذات لا یحصل الا بعوارضہا الی ہی لا عینہا فواحد
 ہے مصداق متقدم لمحصل شے لصنع من ذات بصفات
 ہی لا عینہا فتكون بطلۃ احدث م احد اس ہو تصیف بصفات

التي هي في واحدة عينية فلا تميز لها زيادات على ذات بغيرها
 منها بناء ولا يقبل تجزى في وجوده ولا هو واسطة احداث
 للزوم مع اللام بحجارة لعنة والضمير المضاف اليه الى احد
 لفظاح تميز من اللزوم اس بناء على لفظ صفة مشبهة التي
 تشمل للزوم صفة فهذا دليل على لزوم صفات عينية في احدى
 لا غير ثيس ومعنا معطوفه اس بناء على معنى احدى
 فيها ليس تمايز صفات بلزومها بعينية فلا يحصل شبه لصنع من
 ذات فلا تكون واسطة احداث م متوحدا س متوحد م
 في وجوده فليس متعدد م بضرورة س متعلق بفعل يقتضي
 م وان لم يكن س الواو حالية فحال من قديم او للعطف
 على الجملة وان شرطية ولم يكن تامة والضمير المستتر الى قديم
 واحد احد متوحد فاعله او ناقصة فموجود اخره محذوف م
 فالاحداث ممنوع س فلهذا الاحداث بعدم القديم او بتنازع
 فيه لعدم وحدت ممنوع الوجود وانما هو بدس م والتوافق
 ممنوع س الواو للعطف على الجملة والتوافق اتحاد مجازي

فان قيل توافقاً في خلق المحدث فكيف امتناع وجوده قبل
 توافق المتناقضين في وجه تخالف في مائتي ممتنع وتوافق المتناقضين
 في مائتي بلزوم احتياج رفع معارضة جائز مبطّل قدرت قديمة
 فقدم وان لم يقدر المعارضة فمعجز بما ح مبطّل قدرت قديمة
 فقدم ش لاقتضائه عدم سابقا لاحكام وبالنفرض
 الباطل توافقاً في الواو كالاوولي والنفرض ما يجوز له العقل
 وقد يوجب توصف باطل ا ل لا يجوز له العقل على ما ذكره
 توافقاً تميز للنفرض الباطل م لا دليل على المتناقضين ش
 لان ليس مشترك في نفس نسبة قيام ولو حقيقاً او محابزاً
 ليس الوجود مشتركاً في نسبتين لقيامه ولا يتحقق وجود الوجود
 تحقق من نسبة اخرى وان نفرض خالق فرد الكل فرد م
 لا يعارضون في خلق على وجه مفارقة نسبة قيام فاحتياج رفع
 معارضة ظاهر ولا دليل على المتناقضين الا على واحد م لمحمد
 ليس متعدي ش الواو كالاوولي والجواب عن تعليل ا ل الوجود
 لا يقبل التميز ل عدم ادوا علم ان حدانا في كثر وعكسها فنعنا

ايمان وحدتاني نفس كثرته وعكسها ح اى ان كثر تاني
 نفس وحدت من فباطل واما ان وحدتاني كثرته اى نفس
 كل فرد من الافراد يقتضيهم فحق لا عكسها ح اى ان كثر تاني نفس
 وحدت من لان توحد ليس في نفس تعدد وعكسها ح اى
 تعدد ليس في نفس تعدد من وانتزاع الحادث بقيامه بالحقيقة
 من القديم بطله من الواو كالأولى والرد على توحيد لفلسفة
 وتثنية لان انتزاع الحادث المخلوق الذي اثر لاهوت
 بتكونه بقيامه الحقيقي من القديم بطل القديم من فثنية وجميعه
 بكل الوجه باطل من هذا جزاء شدة طمخه و هو اذا
 كان الامر كما ذكر في رد المتخاصمين والتثنية مثل الواحد في صفة
 والجمع مائل الواحد في وصفه واعلم ان المثل يقتضي اتحاداً
 وتغايراً ولكن التغاير حقيقي والاتحاد مجازي فان فقد احد
 الوجهين بطل المثل فتقيد واكد بغي وصفه لان الاتحاد اقوى
 في وجه التثنية والجمع لانه وجه تشبيه في المثل وهو مقصود في
 فهمها الى القديم من وانما الله واحد من الواو جالته

عن مقوله القول اولاد اولی فثبت بعد الرد بالتحقیق انما الله اعلم
 هم سبحانه وتعالى عما یصفون ش هذا تخفیف الکلام علی
 سبیل المحاوره ای سجد سجدنا والواو عایه والجملة الفعلیه حال
 عن ضمیر لاحق فی سبحانه وضمیر متدر فی یصفون عام الی معهود
 اللهم صل وسلم علی محمد نبی الرحمة وعلی انوار کما تحبه وترضاه و
 فینا وترحمنا -

ذکر کیفیت منع جوار نفس تصور مفهوم

الواجب کلیاً

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله نستعینہ ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ وعلی الہ وصحابہ
 واتباعہ اجمعین اللهم قیل جوار نفس تصور مفهوم الواجب کلیاً
 فجازک شریک ولا الہ الا انت وحدک یا ایہ المستفهم ان
 المفهوم هو المصدق والتصور متبعه وان مفهوم کل متوقف
 علی مفهوم جزئہ فان کان یام به مفهوم کل موجوداً حقیقیاً
 ضروریاً فی حدہ وهو واحد حقیقی فلان یام به مفهوم جزئہ

موجود احکما غیر ضروری فی عدة تبعاً بوجود ما به مفهوم کل
 ان لم یکن امکان جواز وجوده مستغنا و هو افراد حکمیة و مفهوم جزر
 لا یتحقق الا بمقتضا بدنه و هو جزر فلا یحصل الا بافراد و افراد الوجوب
 مستغنة بان معرفة الواجب بدلالة الحدوث فان کان افراد الواجب
 فان توافقوا فی ارادتهم لاحداث فبطلت قدرت قدیة عنهم لا یحتاج
 رفع معارضة جائزة توافقاً معقول له لرفعهم فالوجوب
 من... اے فبطل الوجوب ببطلان القدرت من وان لم یقتض
 علی معارضة فللعجز من متعلق بطل ای فبطل الوجوب للعجز من
 لاقتضائه عدم سابقاً لاحقا وان تخالفوا فکان وجودهم
 ممنوعاً بتنازع و انما الاحداث بدیهی فلا تثبت دلالة الیهیم الا
 علی واحد کما قال سبحانه فی سورة الانبیاء ولو کان منہما
 الہة الا احد لفدناہ فباعتناع وجود الافراد حقیقتاً و حکماً
 الذی حصلت بہ الاجزاء فالتوقف من الفار یضی للفظ
 علی الاجزاء و انجزار بشرط مقدراے اذا حصلت بہ الاجزاء
 فحصل التوقف الذی المفہوم کل علی مفہوم جزر لہ و العکس

اسے مفہوم جزئی علی مفہوم کل کہ ہم اچل مفہوم کل جزئی میں
 اربع لغویہ حقیقہ مفہوم کل و جزائی حاصل فی ذکر کیفیتہا مع شرحہا
 فتوضیح ہم قال سبحانہ سبحان بابا و درش عما یصفونہ فاعلم
 ان البعث مشترک فی منع جو مفہوم کل للوجوب و دنیا و خارجا للہم
 صل وسلم علی محمد نبی الرحمة و علی حمادہ کما تحبہ و ترضاه و تشفعہ فینا و فی

ذکر کیفیتہ بحبر و السد و ما ہو حق

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ و نستعینہ و نصلی علی بہ و سلم و نستشفعہ و علی آلہ و صحابہ
 و اتباعہ اجمعین اعلم ان للعرض الحادث محلا حادثا لقیامہ ^{لحققہ}
 لا بد منہ فای نسبتہ الی خالقہ فینسب بہا الیہ و نسبتہ الی ما بہتہ ^{لئے}
 فای بہا فینسب بہا الیہا فینسب بہا فای نسبتہ لہ کما قال سبحانہ خلقکم
 و یعملون الایہ و لکم ما کسبتم الایہ فلا بد من ان ہو المنسوب ^{الیہا}
 فان زاع من نسبتہ الی خالقہ ہو قدر للقدریۃ و ان زاع من
 نسبتہ الی ما بہتہ ^{لئے} التي قام بہا ہو جبر للجبریۃ فلیس لنا الجبر و القدر

لكن من لنا من قدرنا انسانية شئ اى مخلوقه من تسبى
عجز حقيقيا مبتا عليه منها فالاضطرار والاختيار من كيف كاسب
المضاف شئ اى المخلوق من وما يتمايزان منها لكاسب ان
فيها اللهم صل وسلم على محمد بنى الرمة وعلى انواره كما تحبه وترفض
وتشفعه فينا وترحمنا به

ذكر كيفية اسماء الله تعالى وصفاته وذاته تعالى

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلى على رسوله محمد ونشفعه وعلى آله و
اصحابه واتباعه جميعين اعلم ان اسماء الله تعالى
قدية فنقسم باسم الله القديم فحجب بحدوث الحروف
لتزيها بها والصوت لتطعيمه تعالى به في مرتبة الحجاب وما يتا
بجاذبين الاصفته تعالى القدية المنزلة عن الكيف كالافعال
المنزعة من الصفات ولتسابها لانه سبحانه يستجمع جميع الصفات
في استعداده تعالى فان اعرض عن هذا فانما اسماء حادثة
مخلوقة فيلزم شبه بخلقها من الوجوب اولاً واعرض عنه فكيف خلقها

بسم الله الرحمن الرحيم
نحمد الله ونستعينه ونصلى على رسوله محمد ونشفعه وعلى آله و
اصحابه واتباعه جميعين اعلم ان اسماء الله تعالى
قدية فنقسم باسم الله القديم فحجب بحدوث الحروف

واجب القول ان اسماء تعالى عين الذات ومع هذا حدوث
 الحروف الا نظر الى دلالة لفظية وهي باختصاص سجا في
 شقين معلومين قبل الاختصاص بفعل مخصص فاني لا اختصاص
 بفعل مخصص قديم بعلمه بما فيه الذي يشبه مجازي قال لا سيما قديمة
 قائمة بالقديم متميزة في مرتبة زيادتها على الذات لا في مرتبة
 عينيتها في الذات ولا بد للاسماء من محسوسات وليست كسب
 فظاهر ذلك تكليم من الصوت بوجوب تعدية بمفعولين ^{الذي هو المفعول} فالتا في تعبير
 قوة الى فعل اللاول وما فيه الا صوت تضمن حروفا وتركيبا خفيفا
 محد وثجا اعلم ان تعرض قوة الى فعل بفعل فاعل الى غيره فان
 احتاج الى غيره فليس بحق الا الى الذي هو قائم به فلو لم يكن
 مستغنى لا ثانيا في تكليم لتعرض قوة الى فعل بفعل فاعل الى غيره
 لقائم به واعلم ان الكلام ان كان مخاطب بغير صوت وحروف
 وتركيب لم يحصل به استماع ولفظ يفيد معناه المستمع وكيف كتب
 امر تعالى وانها من كلامه سبحانه مع صوت وحروف وتركيب
 فلفظ يفيد معناه واسمائه القديمة مع حروف وتركيب ^{بحق}

في الكلام

احد تعالیٰ وجہ و عین و بد و قدم فی مرتبہ القدم و قبل ہی کہہا
 من المشابهات ولا تادل بل یختار فی معنی موصوف مع محمولہ
 کیفیتہا فلذا ان یختار السوت و الحروف و المركب فی مرتبہ القدم
 من المشابهات لا یخالف لمختار شق متوافق القول قول طائفة
 من اهل الکلام و الحديث انہ ح اے الکلام شق حروف و ہوا
 ازلیہ مجتمعة فی الازل کما فی شرح الفقه الاکبر للامام علی القاری فیما
 نحن نجرہ الطريق ہم ^{و ان} الصفات علی ثلثة فعلیہ و حقیقیہ و
 شائیہ فالفعلیہ ہے اضافات ذاتیہ متضمنہ الحقیقیہ اعتبارا
 لوجودہا انتزاعا منها و الحقیقیہ ہی متضمنہ الذات بقیامہا اپنے
 بہا من حیث انہا لا ہی من س اے نفس ہم الذات ش
 اذ الوصف لیس نفس الموصوف ہم ولا غیرہ ش من حیث انتزاع
 الوصف بقیام حقیقی بالموصوف ہم و متحد ش بالحار المہلک
 ہم الذات علیہا فلذا لک سمیت صفتہ ذاتیہ فقرار تشخص لنفس
 علیہا و الشائیہ ہی اضافات ذاتیہ متضمنہ الذات و لا یحتاج
 فی وجودہا الی الحقیقیہ انتزاعا کالفعلیہ الا اعتبارا بوجہ متحد

فان فعلیہ علی مشابہات
 ذاتیہ متضمنہ حقیقیہ
 و حقیقیہ ہی متضمنہ
 الذات بقیامہا اپنے

و ان شائیہ ہی اضافات
 ذاتیہ متضمنہ الذات

الذات عليها محتاجة اليها في تضمن الذات لا حاجة خاصة لوجودها
 اليها فالاحتياج اليها بوجه غير معتبر فحققت اصالتها بمقتضى
 الحقيقة فمساوية بالحقيقة في استقرارها في تضمن الذات و
 اتحاد الذات عليها ^{كما} لا عينها ولا غيرها والفرق بين
 الحقيقة والثانية بتحد الذات وتوصف الحقيقة بالثانية
 كالسمع بالوجود والقدرت بالعظمة ولا توصف الثانية بالحقيقة
 كالوجود بالسمع والعظمة بالقدرت وتوصف الثانية بالثانية
 كالرحم بالوجود والعظمة ولا توصف الحقيقة بالحقيقة كالسمع
 بالبصر وتسمى على هذا وقدم الحقيقة والثانية بالعينية
 والفعلية بالتراعها من الحقيقة بقياها الحقيقي فاعلم ان
 الترك وجود نظري متمم من اختيار ^{مقتضى} متضمن من
 صحت فعل بخلاف الترك ش اى الترك ليس متزعا متفهما
 من صحت فعل م فسلب الاختيار بعد ثبوته ترك فليس الترك
 مساوى صحة فعل في صفة قدرت فوضع حقيقة من عدييات
 والمنشعرات العدمية النظرية ليست مقاومة بصحة فعل ^{مقتضى}

نفى القدم منع سلب الاختيار وانتزاع الترك من نوع الوجود كالقول
 وما يشبه بالترك هو صحة فعل في حد ذاته من قدرته تعالى في عباده
 تعالى فالقدرة ما صحة فعل منه فقط كما قبل ان الله تعالى على كل شيء
 قدير اى لترتب وجوده من صحة فعله ولا تجببت منع الترك مستلزم
 جبر وخطا ^{ارشد} سبحانه لانهما من خصائص المحوادث وهو سبحانه
 منزوع عن شوائب المحداث فعلمه تعالى به من انوار المحوادث به
 لا بمقابلة القدم والارادة ^{بما} بتخصيص فعل منه ^{بما} صحة فقط ^{بما} حقيقة
 متروكها كما قال سبحانه فاراد ربك ان يملأ انشد بها الآية
 وما شاء وفعال لما يريد وتخلق ما يشاءه فالفعل هو
 الى تخصيص صحة الفعل به والبتة الاشياء بوقوع القريب
 قيل التكوين باليقاع صحة فعل مخصص منه حقيقة
 فقيل ليس بحقيقته لان صحة فعل ^{بما} هو اليتام
 والا الحقيقة في وصفها تحتاج الى الحقيقة ليس كذلك
 فالكون من اضافات ذاتية متضمنة الحقيقة انتزاعا فالقوة
 من التخليق والتكوين كالاشياء والاداء والبتة ان الافعال

فليس
 حقيقة
 حقيقة

بعضی از اینها را در بعضی از اینها

بعضی از اینها را در بعضی از اینها

القدمیه نظراً بصحة ربط مبنیها ومفعول به تحتل حدوثها أو قدم
 مفعول به وانتزاع الفعل حدوثها يلزم الحدوث بالصفات والصفات
 بحكم منشأيتها وهي تعالت وتقدست عنه أو قدما القدم
 بمفعول به س اے انتزاع الفعل قدما يلزم القدم بمفعول به م
 فالحدثة على الطرفين من اے انتزاع الفعل حدوثها وانتزاع
 الفعل قدما م قد فوجه بامر وفعل حجابین من کما ذکر حقیقتها
 فی ذکر کیفیة اثبات مرتبة الحجاب بین القديم والحادث المخلوق
 م الی معلوم متعلق بفعل فاعل قد بین کما هو معلوم وليس
 بوجود خارج ومخلوق من عدم وليس له مواد ففی الاستبعاد
 بقطع نظر عن الامر بصحة الفعل خطا وعن صحة الفعل
 بالامر عطف فاعلم ان للتحقیقة مادة الکشف وهي هو وصفها
 کفی البصر البصریة ہی عینه وتس علی ذلك فمادة الاکشف
 فی حد کل واحدة من الصفات محدودة غیر مشترکة بغيرها
 لالین الاستدلال حقیقة ممنوع ومجازا لعدم وصف جامع فیهم
 باطل کما لیس البصر بسمیع فمادة الکشف معه فلا يجوز تقدم الماد

عن الوصف لعدم انفكاكها عنه ولذلك يشترکہا بغيرها ^{في} نظرنا
باطلا ايضا ^{لأن} وحدة ثبوتها ايضا ^{لأن} اسی لذلك المحية لا يجوز ^{لأن} يشترکہا
بغيرها ^{لأن} وحدة ثبوتها ^{لأن} م فيارب كيف يمكن التقدم من ^{لأن} الحقيقة وال
م والاشترک والوحدة ^{لأن} وان قيل كلها اعتبار من ^{لأن} الفرق
في عدم حقيقتها يارب عجزت ان اكون مثبهم اعلم ان ^{لأن} المحجوب
على بناءهم نعم ان ^{لأن} تغيير الفرق اعتبارا ^{لأن} نفى الفرق ما قيل
في الدعوى ^{لأن} والحق ان تمايز ^{لأن} الاعتبار في شان الذي موجودا
من مرتبة زائدة والذات لقيامها بها وموصلها بها عينية
مجهولة ^{لأن} في حد الزيادة هي موجودة واقعة ولا في الذات
البحث فما قيل في الدعوى ثبت في الزيادة ^{لأن} وان ^{لأن} تغييرا
محصلا ^{لأن} من حيث الوجود فالعلم بالعدم واعلم ان الفرق
في الزيادة ^{لأن} حشها وفي الاعتبار ^{لأن} حسب فليس ^{لأن} فرار عن الفرق فلما
سلم ^{لأن} العلم ^{لأن} الدعوى ^{لأن} واعلم ^{لأن} من الذات ^{لأن} مستجمعة ^{لأن} المتغايرين ^{لأن} عينية
مجهولة ^{لأن} ولا ^{لأن} تعدد ^{لأن} باستجماعهم ^{لأن} وان قيل ^{لأن} تقدم ^{لأن} المادة ^{لأن} الوحدة
على ما قيل ^{لأن} اسی ^{لأن} لم ^{لأن} يكن ^{لأن} مستجمع ^{لأن} المتغايرين ^{لأن} في ^{لأن} وجه ^{لأن} المتغاير

والحق ان ما يراه

ان الذات مستجمعة المتغايرين

وهو المانع فلما كان المتغاير بما بينه وبينها لا يمكن اعتبارها بحد
 المتغاير الاخر لانها ليست عينه المتغايرين في حد هم فقتلوا
 ش في الجواب م ان المتغاير متخالف معناه والمتخالف يقتضي
 وجودا بمقابله فيجتمع المتخالفين في محل واحد كما هو بدهي
 في نفيك لا اخذ اذا اذال ضد لا يقتضي وجودا بمقابله وهو
 مادة الكشف والاشترار فيها نظريان لم يصحيا يعارضان الكبر
 فباطلان وقيل ش في الجواب م بتفرض باطل لقولهم لزم
 تعارض خلاف في القولين ش اى ان الذات مستجمعة المتغاير
 الخ ولم يمكن استجمع المتغايرين الخ متعارض ضد ففى الخلاف
 كيفية الزيادة معروفة او عينية فالاهون ان تسلم معروفة كيفية
 الزيادة مع مجهولية كيفية العينية اذ الزيادة اظهر لا معروفة
 كيفية العينية مع مجهولية كيفية الزيادة اذ العينية اخص
 وفي ضد كقيمتها مجهولة لما اذا تعارض العلم والجبل في
 فبقى المجهول لانه لو عرف فقطعي فرقع النزاع فالاسلم ان لا يمان
 فيها لان المجهول لا يخاض مهن العجز عن درك الكثرة درك

فان لا يترك لتعصب تفكرت فاصبت بالحق ان شاء الله
 تعالى فاعلم ان مفهوم الذات وجداني علما مع وجوده خارجا عن
 بدلاته عوارضه فلا يوجد بنفسه لا يحاط وكنهه الشئ ما به لا يتقدم
 ولا يتأخر منه شئ فان تقدم منه ليس كنهه او ان يتأخر منه ليس كنهه
 لاكن يمكن ان يكون مصغه قائم به فليس كنهه ثم فصيل لا يدرك
 كنه ذات الله تعالى وصفاته وقيل يدرك لانه سبحانه لا يجهل
 عن كنهه فجاز في ظله يمكن الاختلاف بحسب حال فاعلم به سبحانه
 كما هو بالتشبيه وتشبيه لا يزيل التشبيه ويمكن ان يؤول اليه ^{المراد بالمراد}
 بالجهل عن كيف التشبيه والجهل عنه بالمراد كفا جهل درك والده
 جهل فتوافق القولان فقول صلعم ما عرفناك حق معرفتك
 عرف من حيث وجوده لا من حيث كنهه اے ما هو وعرفناك
 حق معرفتك مع الجهل عن معرفته اكانه اومع معرفته لكننه على
 حسب حال فتوافقا ويمكن ان يكون هذا قوله صلعم من المتشابهات
 او تعارض العلم والجهل في شئ فبقی للجهل وهو في حاله صلعم
 ممنوع واعلم انه سبحانه وراز الوار عن درك حادث لا

ان مفهوم الذات
 وجداني علما مع وجوده خارجا

تشبيه لا يزيل التشبيه
 ويمكن ان يؤول اليه

عرفناك حق معرفتك
 مع الجهل عن معرفته

حد ذاتہ، صفاتہ والاشیاء سے ان کا انوار الوریٰ فی
حد ذاتہ و صفاتہ فالشہوت من نفی النفی المذکور م لازم اللفظ
عن الثابت علی تسلسل فلا مثبت القدم فماید رک بالکیف ہو
بتشبیہ حادث و ماید رک بالکیف ہو عدم سابق و لاحق
او دلالتہ و ربطہ فتم حد الادراک و ہو سجانہ و رار الوریٰ عن
درک حادث فہذا حق و لا نزاع و الاستقرار علیہ ہون و آلہ
بالغ امرہ ط قد جعل اللہ کل شے قد راہ اللہ صل و سلم علی
نبی الرحمة و علی انوارہ کما تجبہ و ترضاه و شفیعہ فینا و ترجمنا بہ

ذکر کیفیت اثبات مرتبہ الحجاب
بین القدیم و الحادث المخلوق

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمد اللہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ و علی آلہ و صحبائہ
و اتباعہ اجمعین قال سجانہ انما امرہ اذا اراد شئان
بقولہ کہ کن فیکون الا یہ اصل اذا موضوعہ لزمان فمقتضیہ

لمعنى شرط وجود شرط جو وقوع فعل فاعل مقبلة زمان
 وجزية متصل بزمان شرطه كما يوم يقول له كن فيكون الآية
 مصرح زمان فان كان فعل متعديا ففعل واقع من فاعله ومفعوله
 متعلق خارجي لازمني وخلاف الشرط والمجاز دليل على صدق
 الشرط والمجاز فوضع متعلق بين الامر والارادة والقول كقول
 منهم حادث الذي ظاهر من فعل فاعل قديم بقيامه الحقيقي
 او اذا اقتضى فعلا وفعلا خارجين قبل ايقاع الفعل والا لا يقع
 من معدوم مستنوع عقلا لا حادث الذي كائن اثر الامر بقيامه المجاز
 به فالظاهر الذي وصف فاعل زائد على صفة زائدة على الذات
 حادث غير مخلوق اذ وصف الموصوف لقيام به بقيام حقيقي
 لا مخلوقه من اذ المخلوق بقيامه المجازي م والكاين الذي
 اثره في فعل فاعل حادث مخلوق فالقائم الحادث الذي غير مخلوق
 حجاب بين فعل فاعل قديمين وحادث الذي مخلوق يحفظ
 صدق الحادث المخلوق دليل على الحجاب والقديم يحفظ
 المحدين متعلق القديم بلا واسطة الحجاب بحادث مخلوق مستنوع عقلا

فيحفظ الفكر عن الزيف ومن رآته ان كان الامر قد يافك آن
 الذي اثر دمعته في القدم تعاقبا رتبيا ^{حقيقيا} والا الامر ناقص وضعيف
 حتى الامر والاثر ^{حاليه} تعاقبا حقيقيا لا رتبيا فليس الاثر قديما
 فليس الامر قديما وقال صدمم كان اسد ولم يكن شيئا المحدث
 غير قديم وان كان الامر حادثا مخلوقا لزم فوقه امر اخر متسل
 فثبت ان الامر حادث غير مخلوق من حشية وصف امر زبادة
 على صفة زائدة على الذات فهو حجاب كما ذكر والكونية الحادث
 التي هي اثر الامران لم تكن بايتاع فعل الذي حجاب من
 فاعل لزم استعداد الكونية في الكائن خارجا قبل الامر والبقاء
 فلزم قدم استعداد كونية الكائن فلاش يلزم م عدمها
 اى الكونية والكائن هم فكيف امر الوجود على الوجود وكيف
 قدم استعداد الكونية في شيى الذى موجود من العدم وقول
 سبحانه الا اله الا خلق والامر تبارك اسد رب العالمين وسيل
 على كونية الكائن بتخليقه فقط والظروف ^{سببية} متضمنة بشرط
 على الاصل المذكور فالعجب المذكور في قوله سبحانه فلما تجلى لموسى

محجوب حادث وتكفر فيما لم تذكر ظروفه مستضمنة شرط عليه
 فتجد على الاصل المذكور فاعلم ان محجوب معبر بطل كما قال سبحانه
 كيف لا يظن الاية والظن بقية المحقق به والمخلوق ظل لظن
 بقية المجازي فيمكن ان يظن المذكور في الاية الكريمة يعبر
 باحد منها مع لحاظ تفاوت فيهما شقيا باحقيقيا ومجازيا كما
 في ذكر كيفية تفسير الكريمة الم ترا الى ربك كيف لا يظن م
 والله تعالى اعلم بالصواب اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمة
 وعلى جماله كما تحبه وترضاه وشفعه فينا وترحمنا به

ذكر كيفية تحقيق حقيقة القرآن المحجوب

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفه وعلى
 آله وصحبه واتباعه اجمعين فاعلم ان في تحقيق حقيقة القرآن
 المجيد انواعا منها انه قديم من حيث انه كلام الله تعالى هو وصف
 لنفسه الكريم القديم زائد على الذات فلا يمكن ان يسمعه الخلق
 ويذكر حقيقة ولا يقلل ولا يكثر ولا يبعث ولا ينفى و

مہر سجانہ مع صفاتہ ورار الوار عن المدرك الحادث ومنها
 انه حادث غیر مخلوق فی مرتبہ المحجاب من حیث انه ظہر مع
 حروف و ترکیب و صوت بلین بشانہ تعالیٰ من کلامہ لعا
 لہ صفت قائم بنفسہ الکریم القدیم لقیام حقیقی زائد علی الصفۃ
 الذاتیۃ وان لم یکن بحروف و ترکیب و صوت فلا یکن استغناء
 و افادۃ للمتفید و ہذا معنی ما کان لبشہ ان یکلمہ اللہ الا وحیا
 او من وراہ حجاب الالبہ کما یکلم الروح بصفتہا الذاتیۃ بزیادۃ
 حادثۃ علیہا لقیام حقیقی بہا فی نفسکم افلا تبصرون مع
 تفاوت کفیتہ لقیام فیہا بشانہ اسی کلام اللہ تعالیٰ الذی
 ہو حجاب و کلام الروح الذی ہو حجاب م قیام حقیقی
 و مجازی بہ سجانہ فانہ یسمع من سمع عالم المثال و نفیہم
 حقیقۃ کما قال سجانہ لا یمس الا المطہرون الا یمس لا یمس
 ولا یفہمون حقیقۃ الا المطہرون من حبس الانام الظاہرۃ
 و الباطنۃ اذ ہو تعلیق بعالم المثال ولا یمس الا المتقون
 فلا یمس صنایع و تقبیل و تیکثر و تنقیض و تنفی عن کما قال سجانہ

لا یعلمہم اللہ یوم القیامۃ الا ینقلب اللہ تعالیٰ و کلامہ تعالیٰ بالانباء
 والادلیاء والملائکۃ علی نبیاء علیہم الصلوٰۃ والسلام من ہذا شای
 من لہ حادث غیر مخلوق فی مرتبۃ الحجاب من حیث انہ ظہر مع حروف
 و ترکیب و صوت یلین ثباتہ تعالیٰ من کلامہ تعالیٰ و فی سنن ابی داؤد
 و البیہقی فی کتاب الاسماء والصفات عن عبد اللہ بن سعید
 اللہ تعالیٰ عنہا قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اذا تکلم اللہ بالوہی
 سمع اہل سمار الدنیا صدقۃ کبر السلسلۃ عن الصفاء ولا یرالون
 کہ لک حتی یاتیمہم جبریل ^{علیہ السلام} ثم یخبر عن خلقہم قالوا یا جبریل ماذا قال
 ربی فقیول الحق فینادون حق الحق ثم قال فکیف یحیط المحاد
 قدما و کیف یتغنی و تبعض و یقلل و یتکثر قدیم و ما ہو مستکرم علی
 وصفہ حد و ثا و قدما ش ہذا یوافق بقول صاحب المعبر والار
 فی المطالب العالیۃ ان کلامہ یرجع الی سجدۃ من قدرۃ و ارادۃ
 لقائم بذاتہ کما فی شرح الفقہ الاکبر لملا علی القاری انتہی
 ان کلام اللہ تعالیٰ الذی یرجع الی ما اے مرتبۃ الہی سجدۃ
 اللہ تعالیٰ من قدرۃ و ارادۃ لقائم بذاتہ تعالیٰ م وان کان

فی سنن ابی داؤد
 و البیہقی
 فی کتاب الاسماء
 والصفات
 عن عبد اللہ بن سعید

الحجاب غیر ما ذکر قبلاً مجازی است ای مخلوقانم فی راجع الکلام
 فی تحقیق ما ورا الحجاب وسمع الحادث کلاماً قد یافیرى باقوال وسمها
 انه حادث مخلوق من جنس الکتاب والقرءة من مخلوق والمعنی فی
 ذمینه مع نسبتہ الحادثه بکلام الله تعالی من الحجاب وصلیه فالایة
 الکرمیه لایس الا المظهرین علی معنی آخر ای لایس الا المظهرین
 من الحادث من الکبیر والصغیرم فلا یس نبی والله تعالی علم
 بالصواب اللهم صل وسلم علی محمد نبی الرحمة وعلی جماله کما تحبه وترضاه

وشفعه فینا وترحمنا به
 و ذکر کیفیت معیة الله تعالی وقرتبه و احاطة بحلقه تعالی
 بسم الله الرحمن الرحیم

محمد الله وشفیعته وفضل علی رسول الله وشفعه وعلی آله وصحابه و
 اتباعه اجمعین اعلم انما الله واحد موجود خارج من شئی ای ما هو
 مصداق لما فی علم متقدما منه هم بوجوده القدیم كما هو باسماؤه
 صفاته بغیر عرضیه و جوهریه و نفسیه زبان مسکن و اتحاد
 و علوه بغیر ما ولم یکن محل للخلق فبعضه محل لبعضه من حیثیه تشخصها

الزائد على شخص ما جهتها من لاس من حيثة شخص ما جهتها اذ هو سريع قيامه
 هم فائدة سبحانه معى بخلقة وقريبه ومحيطه في آن امد ولا منافات بينهما اذ
 لكوا امد منها وجب خاص لا يعارض غيره فالمعية مستفادة بوجود دين
 بغير استيعاب اجزاء المعى والقرينة مستفادة بوجود دين باستيعاب اجزاء
 القريب والاحاطة مستفادة بوجود دين بغير استيعاب اجزاء المحيط
 فالفرق بين المعية والاحاطة بمعناها فالمعية والقريب والاحاطة
 كلها ذاتية من اى الله سبحانه معى وقريب ومحيط بذاته تعالت و
 قدست من فوصفية من اى معية وقربة واحاطة صفاتية لىضا
 من معها من اى مع الذات من وجوب اقد ولت المنصوص القرآنية
 عليها صراحة كما قال سبحانه ان امد مع الصابرين الاية والله
 معكم انما كنتم الاية واتى قريب الاية ونحن اقرب اليه الاية وان الله
 بكل شئ محيط الاية وان الله قد احاط بكل شئ علما الاية ومع هذا
 استواءه تعالى شانه على العرش بحاله كما هو عند الله تعالى
 على غريب اما منا الاعظم رحمة الله تعالى وانما فرق مخالفة
 لابل سنة ومجاورة قائله بمعية وقربة واحاطة كلها وصفية مغفلة

بجميع عقلية بلزوم محبتين في الذاتية وليس قرارها بمقابلة النصوص
 القرآنية ويؤيد عليهم في الوصفية ما يجوابه من ان لزوم المحبتين
 مع وبدلائل الاحداث الشرفية وهي اوله بمقابلة النصوص القرآنية
 وبأسد لال بان الله قد احاط بكل شيء علما وهو لا يارض^ل الاحاطة
 الذاتية وكذا المعية والقرينة الذاتية بل ثبوت الذاتية والوصفية
 بدلالة النصوص القرآنية فتقول بعض من اهل سنة ومجاعة بمعية
 وقرينة واحاطة كلها وصفية بنفي ذاتية محمول على تشوئش الفكر بمقابلة
 النصوص القرآنية الدالة على الذاتية فالمعية من مرتبة فعلية وكفرية
 من مرتبة حقيقة والاحاطة معها فان لم تكن معية وقرينة واحاطة
 كلها ذاتية لزم كان لمكون قديم وكان مخلوق والظرف
 مقدم على المنظوف فانظر ما ذاتي في الطرفين ولزم
 فيما يرد على المخالفين الذي يجوابه ما من ضمنه ان فالمعية وكفرية
 والاحاطة بنجا وزين مرتبتين لاجتئين لنفي المكائين وما ترى
 من ان كان^{ان} لكان^{ان} وهو نسبة بينهما لانه من المكون والكان
 لا ينافي نفي المكائين على الاصل المذكور فهو سبحانه ليس

براخل فی شئی غیره ولا بخارج منه ولا بحال فیه ولکنه سبحانه
 معی وقرب ومحیط کما ہونذکور فاعلم انما المعیۃ والقربۃ والاحاطۃ
 علی نوعین من مرتبہ قدیمیہ فکیف کلہا بمجہول وعامہ کل شئی
 ومضبوطہ فی عقائد اہل سنتہ وجماعہ ومن مرتبہ حجابیہ فکیف
 کلہا معلوم وخاصۃ للنبی والولی وغیر مضبوطہ فی عقائد
 اہل سنتہ وجماعہ لخصوصیتہا واذا تحققت المعیۃ والقربۃ
 والاحاطۃ کلہا فی الموجودین فلا فی موجود واحد والاسبغاء
 مع صفاتہ الذاتیۃ موجود واحد و صفاتہ الحجابیۃ قائمۃ بہ
 بقیام حقیقی لا مخلوقہ ش فی الجملۃ ادفاع زعم الذین
 زعموا مرتبۃ قدیمیۃ الی صفاتہ الذاتیۃ ومرتبۃ حادثہ مخلوقہ
 تاویلا باطلا الی صفاتہ الحجابیۃ مع نفی وجود دونہما خلقا
 وحکما علیہا ما حکم انہو ذابا لد تعالیٰ منہ وحق ان صفات
 الموصوف لیست بخلقہ بل قائمۃ بہ تعالیٰ الصمد عما یصفون
 م اللہم صل وسلم علی محمد النبی نورک و علی الزارہ کما تحب
 وترضاه وشفعه فینا وترحمنا بہ

ذکر کیفیت منع تعبیر بیهیولی من ذات الله
سبحانه والصورت من حلقه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعه وعلی آلہ
واسحابہ واتباعہ اجمعین انما الماہیة التي يظهر منها ركن
تعبير بیهیولی والعارض بصورت في محادثة قوم لان في الشريعة
الشرعية فاني اصرح اسے ان كان العارض زائدا علی
الماہیة بقیام حقیقی بها اصلا المنشأ متبها له وهو صفة ذاتية
فليس بحادث منها وان كان زائدا علی الصفة الذاتية بقیام
حقیقی بها اصلا المنشأ متبها له فبالماہیة عرضا بواسطة الصفة
الذاتية فهو حادث منها ش كما زيد قائم وقاعد فلا تغير
صفة الذاتية ولا ماہیة لكن تغير قیامه وقوده قائمان
بقیام حقیقی بصفة الذاتية اصلا المنشأ متبها لها فبماہیة
بواسطة صفة الذاتية عرضا فيها يحدثان مهنسا م فها هو

بقیام مجازی لیس بصورت لها از هوامیه او عارض فان
 کان مایه فنی قائمه بنفسها فی معناها ش اسے مایه لا عارض
 هم وان کان عارضاً محل قیامه قائم بقیام مجازی و هو مایه
 قائمه بنفسها فی معناها علی نسبت بقیام حقیقی بنہا فی معنی
 ہیولی و صورتہ لا علی نسبت بقیام مجازی نہذہ محاورتہم
 توافق فی اشرعیۃ اشرعیۃ فی ذاتہ سبحانہ و صفاتہ الذاتیۃ
 حتی مرتبہ الحجاب ش کما ذکر ت فی ذکر کیفیۃ اثبات مرتبہ الحجاب
 هم و لکن بان ان منبع محاورتہم فی الکلام نور محمد مخصوص
 بذاتہ صلعم مخلوق من عدم منتزع من تضمن موجوداتہ قدیمۃ
 شبہا عنہا بقیام مجازی بہا و تحریر صلعم مخلوق من عدم
 منتزع من تضمن موجوداتہ صلعم شبہا عنہا بقیام مجازی
 بہا او من تضمن سلو باتہ صلعم بقیام مجازی منزما بوجوداتہ
 صلعم ش کما تعرف فی ذکر کیفیۃ تخلیق نور محمد صلعم
 من نور اندر سبحانہ و المخلوق کہ من نورہ صلعم فلا یوا
 تعبیر ہیولی من موجودات قدیمۃ و الصورۃ من نور محمد

صلعم و من غیر صلعم من اشیاء المجازی و ان الصورة بقیام
 حقیقی م المانی حد ذات صلعم و عوامها بقیام حقیقی بها و کذا فی غیر
 صلعم فالهیولی مع صورتها عاڈة مخلوقة فان لا یسلم فانکار من
 مرتبة الخلق الثابتة لنسبة بقوله سبحانه ما ترى فی خلق الرحمن
 من تفاوت الآیةش عموما الخلق هم و بقوله صلعم اول ما
 خلق الله نوری و خلق المخلوق کچھ من نوری الحدیث ش
 خلق نوره صلعم و غیره صلعم کا ذکر م و تعلیة بدلالة متغیر
 لازم العد من ش السابق واللاحق م مقتضى موجوده
 و لزوم سلوبات لهیولی قدیمه بصور من سلوبات بدیمیه
 عقلیه و تعلیة کما ہی ظاهرة الاتفہم ش کالتوالد و السنه
 و النوم و غیر ہم م و ہر باطل و اجتماع نقیضین فی ہیولی
 بصور متضادة لمنشأتهما لہا و ہر غیر معقول و ان قبل
 للتخذر ش اسے لتخذر من انکار مرتبة الخلق الثابتة و
 لزوم سلوبات لهیولی قدیمه بصور من سلوبات و اجتماع
 نقیضین فی ہیولی بصور متضادة م صورت بقیام

مجازی بهیولی قدیمه مع خلاف باصلها فلا لزوم المسلوکات لکن
 وعدت وجود سیولی قدیمه مع صورتها بنفی وجود و دونهما باطل اذ ما
 التی بقیام مجازی قاعده بنفسها فی معناها مع عوارضها فلیست بعارضة
 لها بقیام حقیقی فلیست بصورة لها والله یهد من یشاء الی صراط مستقیم
 اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة وعلی جماله کما تحبہ رضاه وشفعه فینا ورحمتنا
 ذکر کفایت الرساله والنسبوه والولایه والاعجاز
 والاستدراج والاستعانة وما فیها مع مطالب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله المستعین ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفع علی آلہ وصحابہ
 واتباعہ اجمعین اعلم انما رسالہ ہی ارسال فرسول نفع منها
 بمعنی مفعول ففیها تعرض ذات بنفسها من جهة الی جهة و بروت
 منقوصه لواءه ہے فغوت او مہموزہ لام ہی ابنا رفیقہ علی الرحمن
 نفع منها بمعنی فاعل او مفعول ففیها تعرض ذات بوصفها من جهة
 الی جهة وقد تعبر الرسالہ بالنسبہ والنبوة بالرسالہ لا منراجمها بانواع الذا

الحمد لله المستعین ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفع علی آلہ وصحابہ واتباعہ اجمعین

بالصفات فاصطلاح فی معناہا شرعاً اس کے ہمارے
 اللہ سبحانہ الی خلقہ ہم علی معناہا لغتاً فارسیاتہ والنبوۃ مرکزیتہ
 تعین میں تشریفات متشرعات ہیا ہیا تحقیقی والمجازی فی نفس علیہا
 ش اس کے علی الرسالت والنبوت ہم حقیقتہا دلالتہا الیہا
 بطلیتہا منہا قہما عامتان مجموعہا لکما تحت مرکزیتہا من موجودات
 و مسلمات و مخصوصات بخصو صیتہا بالانس والجن عما تحت
 مرکزیتہا بحکمۃ تعالیٰ و ازلیان فی تعینہا فی علمہ سبحانہ و وجود
 فی ازل حادث وان لم تکنوا معلومتین فکان الرسول محمولا
 فکف فی الميثاق مستوکا و تقدم التعینات تعین ذات کما عرفنا
 ش اس کے انہا غہوم وجدانی علمائے وجودہا خارجا بضرورتہ
 ہم فصاحت حقیقتہ کما عرفنا ش اس کے ہی متضمنہ ذات بقیا
 الحقیقہ بہا من حیث انہا لا ہی ولا غیرا و متحد ذات علیہا قرار
 تشخص نفس علیہا ہم نشانیہ کما عرفنا ش اس کے ہے
 اضافات ذاتیہ متضمنہ ذات ولا تحت ج فی وجودہا الی حقیقتہ
 استزاجا کفعلیۃ الا احتیاجا بوجہ متحد ذات علیہا فمحتاجہ الیہا

فی ضمن ذات لا حاجۃ خاصۃ لوجودہا الیہا فالاحتیاج
 الیہا بوجہ غیر معتبر فتحقق اصلتہا بمقابلۃ الحقیقۃ فمتساویۃ
 بالحقیقۃ فی استقرارہا فی تضمن ذات ولا تحد ذات علیہا و ہی
 لا علیہا ولا غیرہا مفعلیۃ کما عرفتہا من اے ہی صفات
 ذاتیۃ متضمنۃ حقیقۃ حتی یا جا لوجودہا انتزاعا منہا م فتنسیر
 انتزاعا و صفا لموصوفہ لا احتیاجا لوجودہ مستا و یا بذات فی
 استقرارہ لا اجتماعہ کذات نفی کل واحد منہا تعین اول لانشاء
 منشاء اولی عزم و ثانی لغیرہ من اے تعین ثانی لانشاء
 منشاء لغیر اولی عزم م علی تعدد صفات الا فی تعین ذات
 لعدم تعددہا من اے لیس التعین الثانی فی تعین ذات لعدم
 تعدد ذات م فحقیقۃ من الحقیقۃ بمعنی علی معلول علی
 سببیتہا م ابراہیمیۃ التی تصطاح عن تعین صفات حقیقۃ لمبدئیۃ
 تعینہ عم من لمبدئیۃ تعین صفات حقیقۃ تعین ابراہیم عم
 م فی اولیۃ منشاء نبوت استقلالاً م اصلاً من لما لم یس
 باصل والاصل بمقابلۃ فرع و اصلاً ہی لا یحتاج الی غیرہ

منشاء اولی عزم و ثانی لغیرہ من اے تعین ثانی لانشاء
 منشاء لغیر اولی عزم م علی تعدد صفات الا فی تعین ذات

فی استقرارہ فالاصل بمقابلۃ تبع فالاصل علی المضمرین
 فی شریک الفرع والتبع ہما للادوار ہما وحقیقۃ موسوۃ
 الی ہی مصطلحۃ عن تعین شانۃ لمبدئیۃ تعینہ عم فی اولیۃ
 منشأ نبوت استقلال اصلا^{بیمتہ} مساوی منشأ نبوت بحقیقۃ ابرا
 کما عرفۃ ش اسی التساوی ہم فتعین فعلیۃ سبب لتعین آدم عم
 فی اولیت فیصطلح حقیقۃ آدمیۃ وتعین تنزیہ سبب^{بیمتہ} لتعین
 عیسیٰ عم فی اولیۃ فیصطلح حقیقۃ عیسویۃ فینکشفان باستقلال^{لہما}
 بالانستراع احتیاجا لوجود ہما فعلا ووصفا وحقیقۃ محمدیۃ الی
 تصطلح عن تعین ذات لمبدئیۃ تعینہ صلعم فی اولیۃ منشأ
 رسالۃ استقلال اصلا^{بیمتہ} تضمن منشأ نبوت باعتبار ہما من حیث
 قیام ہما بہ فاستکملت محبوبۃ محمدیۃ باستجماع^{بیمتہ} الحقیقتین المستقلتین
 والمشرعین المذکورین بالاصالة من متعلق استجماع ومعنا
 ان لیس احتیاج فی استجماع الحقیقتین المستقلتین والمشرعین
 المذکورین الی الغیر ففی استقرار استکمال المحبوبۃ صالات
 بل الغیر محتاج فی استقرارہ الی الحقیقۃ المحمدیۃ حصفا من وجہ قیام^{بہا}

م فصدق قوله صلعم انا اول الاولین وانا اخر الاخرین الحدیث
 فالاولیة علی الوجوه والاخریة علی الظهور فالرسالة بمعنی مصدر ربط
 بین مرسل ورسول فی نسبة معروفة لاشتباه ولا تشترک وعلیة
 الی مرسل فلا تعرف ولا تؤویل من الضمیر المستتر فی الفعلین
 الی النسبة م الا بتعرف رسول ویکذا ظلیة غل من ذی غل
 ش ای کرسالة رسول من مرسل ای منیما ربط الظلیة فی نسبة
 معروفة لاشتباه ولا تشترک ووصلته الی ذی غل فلا تعرف
 ولا تؤویل الا بتعرف غل م وحقیقة من الحقیقة بمعنی
 ما هیة م نبوت ایضاً فی حکم الرسالة وطلیة فالرسالة افضل
 من النبوت تنجاً وبتفتاً والنبوت افضل من الولاية حی قریة
 محصورة حقیقیة ونظرية وستمحالیة یقطع نظر عن المنشائیة وعن
 غیر الا تصان بصفات الله سبحانه قال لا تصان لمحض
 مقصود فی الولاية فکل من الرسالة والنبوت والولاية جامع
 التصاف مانع محدود اس ش اس تعریفاً بوصفه م فاصلاً
 من ای لا احتیاج الی الغیر بل غیره محتاج الیه بمعنی رسول عم

و عرضاً شایسته ای موقیام مجازی مع مراد تبیه فی ضمن النبی عم
 احساناً بالیه عم و تبعاً شایسته ای الانصاف بصفات سبحانه
 فی تبع صفات النبی صلعم لولی و تفرق نظریان لم یخرج
 الی اعتبار الرساله و النبوت من اعتبار الولایه و بموجب جمع بعض
 و بان تعرج فلم یتزل لبعض فلم یستجمعا بهما فالاول ناظر بفضیله
 الولایه من الرساله و النبوت و ان تنزل فاستجمعا فدلل بذاته
 من ایسین محتاج الی غیره م علی دعوی رساله الرسول
 حسیته الذاتیه من ایسین بعرض فلامحتاج الی غیره
 باصالت من ایسین تبع م فی تبرر عما وجب من التبریر
 المستر الی التبریر فلامثبت حسنه الذاتی باصالت فضده
 مسدوب عنه فمحصل دلیل الی الدعوی بقول رسول لا اله الا الله
 من لان هذه الحسنة حسنی الحسنات و هذا التبریر خیر التبریرات
 و لم یثبت العظیم فی اثبات لا اله الا الله م و انه رسول الله
 لان لا یعرف رسول الا رسول و لیلای بذاته م و بعرضه احتیاج
 غیره الیه من ایسین محتاج غیر رسول الی رسول م فکشف حجاب

قد بین فی این مقام
 دلیلی بر رساله
 الرسول

حسنات و الهام الخاص و قواثر اخبار و شهرة انما لعلوم و موقوف
 المعرفة من اى معرفة الرسول الرسالة و الحسنات من وصول
 بطل و قد تشبهها من الضمير المتصل الى الحسنات من تشابهها
 و ما هي بحسنات فيهدى الله سبحانه من يشاء فاشهد ان لا اله الا الله
 و عده لا شريك له و اشهد ان محمدا عبده و رسوله و على لانيته
 تبعها من بالوا و عطف على دعوى سالة الرسول و الضمير المضاعف
 الى حسناته الذاتية فخير على لعطف من فالابان ببداهة النسوة
 و الولاية لغير النبي عم لا يتحقق الا باذراك صحة من قام به
 في زمانه و لصعوبة من التاثر من لم يدركها ففى الجاهلية و لو كان
 عارفا بتوحيد رب العالمين فما لكم فى اعتقاد الولاية الا تفكرون
 فاعلم انما النبوة صفة مانعة للنبي صلى الله تعالى و سلم على
 و اخوانه من الانبياء اضافة من الله تعالى الى
 مخلوقة من مشتركة و صفة من موجودات قديمة ففى اعجازه
 الغير من الضمير المضاف اليه يرجع الى النبي عم فاعل المصداق
 و الغير مفعول من فى تقابل عن صفة فمذهبة لصفة فيه مادام

انما النبوة صفة مانعة
 لغيره
 صفة مانعة
 لغيره

مقتضی علی انہا شای اسی البتہ

الولایۃ صفۃ مانتہ الممجدہ

معصومۃ و عصمتہ غیر منقطعہ نہا شای اسی البتہ ماحسنہ
 قاطعۃ عن غیر ہا شای اسی بحسنہ م و لا تشبہ بغیر ہا شای
 اسی البتہ م قاطعۃ علی لزوم شای مقابل تعدیہ م صفۃ
 سبحانہ لذلک تعالیٰ لیس نفسہا عنہ یکلف من ظاہر ہا شای اسی
 لیکن نفسہا من ظاہر ہا م فاد جہ من صفۃ فی اسی وقت اعجاز
 لہ من اللہ الرحمن الرحیم فلا یشرط شای اسی الاعجاز م البتہ
 شای اسی بالمعارضہ م والاعجاز فی البرزخ شای اسی
 م لیس تعدی بہا بل مخصوص بوقتہ فالتعدی وقت من قات
 شای اسی اوقات ظهور الاعجاز م و کذا الولایۃ التابعۃ صفۃ
 نعتہ باضافۃ شای من اللہ تعالیٰ اسی مخلوقہ م مشترکہ و یہ
 نفس الولی قبحی کرامتہ کہ فی مقابلہ غیرہ فہذہ الصفۃ فیہ
 نفسہ محفوظہ و لحفظ غیر منقطع نہا شای اسی الولایۃ التابعۃ م
 یقینا علی انہا شای اسی الولایۃ التابعۃ م من حسنۃ قاطعۃ عنہ
 غیر ہا شای اسی بحسنہ م فظنا علی انہا شای اسی الولایۃ التابعۃ
 م مجہولۃ بحقیقۃ فی انہا شای اسی الولایۃ التابعۃ م من

او من متشابهة فما من متشابهة ليست بولاية حقيقة ^{والله تعالى}
 اعلم بصوابها لكن الحكم على الموجود واطنا به ^ش فالحكم على المعدوم
 باطل وعلى الحقيقة مجهول ^م فالحفظ على تعدية ^ش بمقابلة لزوم
 هم صفة له سبحانه لغيره تعالى فنفية جازع عن غيره تعالى وفي الجواز
 جانب اول قوى فمما وجد من صفة حسنا في اى وقت كرامته له
 من الله العزيز الرحيم بالصفات جامع مع رسوله وكذا لايمان
 من موبنى الشريعة اشرف بمحبة الحق فلازمها التصديق به ^م
 وصف مانع باضافه ^ش من الله تعالى ^{الذکر} استغنى ^{بالباقى} عن
 مشترك وصفى لنفسه او من العالمى فهو موصوفه به فى مقابلته لغيره
 فهذا الوصف مادامت نفسه سعادته والمعونة غير منقطعة منه ^ش
 اى الايمان هم يقينا على انه ^ش اى الايمان هم قاطع عن
 قطعا على انه ^ش اى الايمان هم مجهول الحقيقة فى انه حسن او
 متشابهة فمما يشابه ليس بايمان حقيقة والله تعالى اعلم بصوابه لكن
 الحكم على الموجود واطنا به ^ش فالحكم على المعدوم باطل وعلى الحقيقة
 مجهول ^م فمما وجد من صفة حسنا في اى وقت محوته له من الله العزيز

بالتصاف جامع مع رسوله وآلکفر من موفی الشرع الشریف ستار
 الحق وانکارهم وصف مانع مشترک استی بوجود مسلمات التزاما فارغا
 عن موجودات تضمنها الکلام فربما ضافة من من الله تعالى انی مخلقه هم
 فهو استدراج له فی مقابلة غیره فهذه الوصف فيه دامت نفسه مستدحرجه
 والاسدراج غیر منقطع منه من اس من الکفر هم بقينا على انه ممن سلب
 قاطع عن غیره فطنا على انه محمول الحقيقة مما وقع فی الازل من
 من سجدوا عبودية هم والله تعالى اعلم بما لا یحکم علی الموجود واطن
 من فالحکم علی المحدث والمطلوب علی الحقيقة محمول هم فماد من وصفه
 فنه ای وقت استدراج له من الله العزيز الحكيم فالفرق عن النجاة
 والكرامة والمعونة والاسدراج بالوصف مانع اعلم ان الاستعانة
 بنفسه الدعوة حقیقا من ای نفس المذلة الاستعانة هم
 او مجازا من ای الفهم به الاستعانة هم فمن غیر الله تعالى فنیما عجز
 فی المصناعات من سب مخلوقات هم الیت بشرک مخصوص
 ممنوع کما فی سورة الصف یا ایها الذین امنوا اكونوا الضار الله
 کما قال عیسی بن مریم للمواری من انضاری الی الله فی الایة

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلاة والسلام علی
 سیدنا محمد وعلیه
 آله الطیبین الطاهرین
 الغفرین
 أما بعد

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلاة والسلام علی
 سیدنا محمد وعلیه
 آله الطیبین الطاهرین
 الغفرین
 أما بعد

باقتضائه اشارت اعلم ان التشبيه بالقول المقولة لوجوبها
 في ثابت بالقول المقولة لوجوب المقولة للقول هم فيقتضي مشبهها
 تعظيما صلعم بالا حراز عن المشبه المذكور على مقصود من تعظيما
 المحذوف اي حذف التشبيه لانه صلعم لانه صلعم لا ينبغي له صلعم
 ان يقول من الضارعي ويومره فاما بالموثنيين بنفسه سبحانه
 فجاز له صلعم ان يقوله وبالا حراز تعلق تعظيما او محذوف على
 متعلق بمقتضى المقصود تعظيم نسبة صلعم واما في علمه سبحانه
 وفي المشبه المذكور اضافة الى باب التكلم وهي مفعول به خصوص
 والى السد حال من فعل الناس من فيه اشارة بانباء بيان بالوجوب
 تعالى ورسالة عليه السلام فلا تحجب فعل من نسبتين بل تضمنت
 الاولى الثانية فقالوا نحن الضار الله تبرك له نسبة اليه عم اظهار
 الا خلاص الله سبحانه في ضمن نصرة عم لا اعراضا عنها فثبت استغناء
 عم نفسه عم فيما يجوز في المضافات فيما عجز عنه واني هذا حكمه
 سبحانه وهو اعلم بها وفي تعظيم الخطاب براد عن الاستغناء
 من غير الموثنيين واستطلاع على من يستجيب فهو موثر ان لم

ما قسّر فكيف ينطبق وجه التشبيه بآمن وجه الخذف المشبه ^{بمعنى} الحذف ^{للفقته}
 بالضرورة ^{والتعميم} الخطاب مع أنهم قوم مخاطبة مخصوصة ^{والتعميم} وكيف
 ثبت إيمان المخواريين بأعراض عن نصرة عم ^{والمو كفر} لا من نصرت
 سبحانه في ضمن نصرة عم ^ش لأن لا تحقق ^{حقيقته} غير ما أمرت
 عليه السلام وقد كفر ما أمر فكيف نصرت الله تعالى بدون ^{تضمنتها}
 في نصرت النبي عم وهي مطلوبة من في سورة المائدة المأو الكليم
 ورسوله والذين آمنوا الذين يعقبون الصلوة ويدون الزكاة وهم
 راكعون ^ه ومن يقول الله ورسوله والذين آمنوا فإن حرب الله مع
 الغالبون ^ه فتحققت الأولات العامة على اختصاص اللغة بالكمالات
^ش هي قرينة وتكفل دخله وما لكتبة وتصرف ونصرت م ^{بأن}
 ولتحقيق ^ش من إمام عامة الله سبحانه ورسوله تعالى صلعم
 والمؤمنين الصالحين للمخاطبة العام المؤمنين في كل حال ودين
 ومكان على العطف ^ش متعلق بفعل تحققت وفيه إشارة
 إلى تحقق اتحاد المقصود من لقدرة الله سبحانه ولا عجز العجز
 وكرامته ^{إلهي} بمقارنهم مع توسعها وتعلقهم من في ولايتهم

معلوما او مجهولا بشار الله سبحانه من شئ مثبت المدعى اقتضاه
 لان الولاية في كل حال وزمان ومكان لعموم الخطاب يقتضي الاعجاب
 والكرامة بمقار صفاتهم بحياتهم وتعلقهم من في ولايتهم معلوما
 او مجهولا بشار الله تعالى من لا غيرهم من الفاسق والكافر ^{للمختصين}
 بالركوع اشارت الى خشوعهم واستئناسهم عن اليهود والنصارى
 لان صلواتها ليست بالركوع فلا تحقق الولاية لها كناية فاعلم ان
 اصوله تستجمع العبادات لبدنيه كلها والزكوة تستجمع العبادات
 المالية كلها فالصلاح يستجمع كلها خشوعا لله سبحانه فاباح
 التولي لمن يتولى شئ يدل على ان التولي مباح من الصدوق
 رسول الله والذين امنوا في كل حال وزمان ومكان من استلزام
 من تعمير الشخص سراحتا فتميم الزمان والمكان اقتضاه من على
 شئ متعلق بفعل اباح فاشارة الى تحقق اتحاد المقصود من
 لقدرة الله سبحانه والاعجاز للنبي وكرامة الولي بمقار صفاتهم
 مع توسعها بدوام حياتهم وتعلقهم بمبتعين معلوما او مجهولا بشار
 الله سبحانه من شئ مثبت المدعى باقتضاه لان التولي في كل حال

وزمان ومكان لعموم المخاطب يقتضي الاعجاز والكرامة بمقام صفاتهم
 بحجبتهم وعقلهم متعجبين هم والتولي معني تحويل تكفل المهيات على التبعة
 لا معني المجبة لانها واجبة الى جهة الله سبحانه بمقصد والى جهتين غيره سبحانه
 سبحانه لقوله تعالى يا ايها الذين امنوا امنوا بالله ورسوله الام
 وقوله صلعم الا الايمان لمن لا يحب له الحديث هم ولا معني القرب
 لانه من جهة الله سبحانه لقوله تعالى اني قريب من قبالا ^{منظار}
 من جهة العبد والاباحة بالاحتيار من فليت اباحة القرب
 من جهة العبد هم فالتولي يقتضي الولاية العامة بمجانها و
 بعضها يلزم ان يطل التولي من جهتين من اى من جهة من ^{قوله}
 لنفسه من غيره ومن جهة من تولى لغيره من نفسه من ^{للا}
 للتولي من اذ لا تكفل من بعيد ولا من لاهل التكفل ولا من
 عد ومخالف ولا من غير مالک للتولي هم يقتضي شعور من
 جهتين لمن يتولى وما به التولي من اذ لا تكفل من عاجل من
 يتولى وما به التولي من اذ لا تكفل من عاجل لما به التولي هم
 فان خرب الله هم الغالبون اعجازا وكرامة خفيين

هم وقدرت على التولي

علی انتصار المستنصرین جزاء شرط مقدم من شای من قبول
 الله ورسوله والذین امنوا هم علی ان اقيم سبب مقام سبب فانه
 المنصور فصاحته فی الکلام وبلانته للمرام وفضیه اشاره الی استعانة
 بهم من فاما حاصل من قبول الله ورسوله والذین امنوا فانه منصور
 لان خرب الله هم الغالبون علی انتصاره هم فان الله
 سبحانه غلبه حقيقة تظهر فی الانصافات تضمنها من
 ظهور تضمنها من صفات الله سبحانه هم بالاولوية والاعجاز
 والكرامة قد يقع بعلم وقد یجمل من التوسع حیث ان الله
 سبحانه لغزتهم فان العزت لله جمیعاً فتعز من تشاء من
 بالا عجاز والكرامة هم وهو علی كل شئ قدير فان لم یسلم
 ما قبل فیطل تعظیم الخطاب من یکرم ومن هم فیه الولاية
 المعائمة لكل مؤمن لله سبحانه وقال سبحانه الله ولی المؤمنین
 امنوا الایة وکیف العجز فی الولاية والتولی الی الله بقیة
 فی فعله وفعل العباد من خلقه الی ما اشار وشرک مخصوص
 الی الرسول والمومن فی ای المعنی للولاية والتولی الی الله

شمس الله تعالى، الرسول تعالى صلعم والمؤمنين الصالحين م فان
 لم يغضل الاستقلال والاضافة في المستعان فانه الاستقلال ليس شرک
 او انه اجازة سجانه شرکا و بما ممنوعان نقلا وعقلا منه فيلزم ابر
 لیت از اش ای الاستقلال والاضافة م والا ش ای ان
 لم يغضل م فحكم بغیر مفصل فی منع وجواز الولاية والقولی فی
 نسب مختلفة اقوال المانع او انکار لما جاز نفی الاول شرک فی الثانی
 محض علی الحاكم فالاقتضار والنصرت لمن یقول الله تعالى ورسوله
 صلعم والمؤمنين الصالحين متحقق الثابت ماول والا فكيف الطاب
 شمس ای خلاف ما هو الثابت من غلبة الله تعالى ورسوله
 صلعم والمؤمنين الصالحين لا يقتضيان نصرتهم والنصرت ياد
 بما هو يرفع الخلاف وبالاقتضار والنصرت حقیقتا فی علم
 تعالى وحکمته وان لم یاول فیلزم ان الثابت باطل وانه لا
 م ولا یکن ان یقع خلاف هذا الثابت شمس ای خلاف ثبوت
 جواز الاستعانة منعم عموم جواز الاستعانة م فی ثابت ویاو
 خلافه لان لا منع بخصوصية علی نعمیم سلم شمس لان المنوع من

التمسیم المسلم من التولی بالولی یلزم تبعه فخلایفه خلافة من خلایف
 تبع الولی خلاف التولی من تکلیف ترجی النصرت من اسی لما وقع
 خلاف التولی فکلیف ترجی النصرت من ولما تحقق انتصار المستنصر من
 لرسوله تعالی صلعم والمؤمنین الصالحین بالغلبة من اضافة الله تعالی
 اختيارا فانه صلعم کاشف الشدائد ودافع المکائد فالاول
 فاستعانة به فی التولی تجوز حتی من الفاسق لشموله الایمان
 من اسی حتی تجوز من الفاسق مع سلب الکرامة ان
 لم یستحق الایمان بالکرامة لعدم تحقق دلایته الا من الکافر
 من اسی لا تجوز من الکافر من سبب الایمان وان لم یستحق الایمان
 الکفر کما قال سبحانه یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا الکافرين اولیاء
 من دون المؤمنین الایة وشیء مبذر الخیر والشر فی حدودها
 فی الخیر والشر قال الله تعالی تعاونا علی البر والتقوی ولا تعاونا
 علی الاثم والعدوان الایة فاللفظ به هو المستعین لا المنظر
 فی المحکات لا بد منها فاستعانة من الانبیاء والاولیاء اذ
 لهم وقریبهم بالحسنات ولتظیمهم کما نشیر فان خرب الله هم غلبوا

فان لم یصل التولی
 فان لم یصل التولی

من شىء تشير الآية الى اولوية الاستعانة من الانبياء والاولياء
 وحسنهم وتعظيمهم ويؤيده قوله تعالى في سورة البقرة ولو
 انهم اذ ظلموا انفسهم جاؤك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول
 لوجدوا الله توابا رحيما اعلم اذ تدل على تعميم الزمان فالآية
 على استعانة من شىء اى الآية تدل على استعانة من صلعم
 دوام استوار من عطف على استعانة من حالة مودة وحيات
 صلعم وانه صلعم لمحي باعلى الحيات كما سنذكره ان شاء الله
 تعالى واجابة من عطف على استوار من استغفاره لتحقيق
 من من صيغة ماضى اى استغفرم والتاكيد لتحقيق من
 من لام وماضى اى لوجدواهم لوجد بهم الله تعالى توابا رحيما
 فى حال استغفار الرسول تعميم لشخص صراحاتش اى تعميم
 شخص الرسول على دلالة اللفظ صراحا على الوصف العام
 وتخصيصه سبق الكلام ومحل النزول من شىء اى تخصيص شخص
 الرسول من سبق الكلام ومحل النزول من هو صلعم من شىء
 من هو تخصيص سبق الكلام ومحل النزول من هو صلعم من شىء

من شىء تشير الآية الى اولوية الاستعانة من الانبياء والاولياء

من دهم كانوا منافقين هم مجردا عن ساطة الرسوا كما
 في السورة ومن يعمل سوئا ويطلم نفسه ثم يستغفر الله يجد الله عفوا
 رحما به بغير التاكيد والتحقيق فاما المؤمنون لو انهم اذ ظنوا انفسهم
 مستغفرا واستغفروا لهم وانه صلعم بالمؤمنين روف رحيم فجاز الحكم
 الى شيوخ الطريقة واعلم ان التاكيد والتحقيق تهيم بفعل الواحد
 صريحا وفعل الله تعالى عليها بالمفعول الثاني للاستغناء عن النقص
 فهذا هو المعنى فالتراب مبالغة لفعله تعالى عليهم سبحانه الغفور
 فاعلم ان في الآية الكريمة تخصيص على تعميم ولا يزيله وانه انما
 اهل سنة وجماعة وتذكر كون القصص في مقصد الآية من اعجاز
 صلعم وهو في البرزخ في كتبهم ان شتم ش ذكر حافظ عبده
 في المصباح الظلام جابر البديوي على قبر النبي صلى الله عليه وسلم
 بعد ثلثة ايام من وفات النبي وقبض التراب من القبر وصبت
 على راسه وقال يا رسول الله ظلمت على نفسي وحبت في
 حضوري لتطلب الاستغفار لي فجااب النذاري عن القبر قد غفر الله
 لك م ومن باعده ههنا ههنا ههنا ههنا ههنا ههنا ههنا ههنا ههنا ههنا

١٢٢
 بآية مفهوم الآية هم اذا اجابته صلعم رجل متمنيا لعينه فقال صلعم من له
 حاجه فليحسن ونسوة ليليل ركعتين وليقرر اللهم اني استلكت توجه
 اليك نبك محمد بنى الرحمة يا محمد اني توجهت بك الى ربى فى حاجه
 هن لنقصه الى اللهم فتقعه فى الحديث قال الترمذى هذا حديث
 حسن صحيح غريب وصححه ابى يعقوب وزاد فى آخر الحديث فتقام
 وقد البصر فى رواية ففعل فبرز وفى صحيح كسبر طبرانى عن عثمان بن
 بن صنيف انه فى خلافة عثمان بن عفان عليه السلام ففعلت حاجه
 فقال ابى رسول الله تعالى صلعم عليه ضرير البصر واظن ان قوله
 صلعم ليليل على قوله سبحانه واستعينوا بالصبر والصلاة الآية او
 ما اراده صلعم والله تعالى اعلم بالصواب والحديث الشريف
 مع اختلاف بعض اللفظ فى الروايات ان شتمتم ترجعوا الى كتب
 الحديث الشريف واعلم تعميم من يقتضى تعميم الوقت كما يظهر
 فانظر فى الاعجاز والكرامة الى المستعين فتدرك وان لم يكن
 بشرك فلم توجد من مستعان من الانبياء والاولياء ليدانته حسنا
 عصمة وحفظا واستعين من اصحابهم ش كما ذكره من خاله

رضى الله تعالى عنه في معركة يا محمد يا منصور احب احب في
 فتوح الشام هم وقال الله تعالى في آخر سورة يوسف قل زه
 سبيل ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعني طوبى لهما
 وما انا من المبشرين اذ انتقض الحصر المدعى المستفاد من تخصيص
 الذى في اياك لتعين من في سورة الفاتحة هم لمنع استعانة
 بوجه عامة لغير الله سبحانه وبحصر لا ينقض فطل الدعوى انا
 من الاستثناء من تنقضى ما انتقض الحصر المستفاد
 من تخصيص اياك لتعين لمنع استعانة هم بوجه خاصة
 من كالموتية تامة وقدره كاطه وهداية خاصة هي قوفين فريش
 هم لله سبحانه وهو المراد وان تدبرت قولنا فيما يجوز في
 المضافات لقد صبت خير او قال سبحانه في سورة يوسف و
 لا تدرع من دون الله ما لا ينفعك ولا يضرك فان فعلت فاك
 اذ من الظالمين فنهى الله عبادة الحق لغيره تعالى عبادة كما
 لا تدرع مع الله الها آخر من اى لا تعبد ويدل على المعنى الها
 هم لانه من اى غيره تعالى هم لا ينفع ولا يضرك

استغنى
 الحصر المستفاد

استغنى
 لا تدرع من دون الله

فی الدنیا والاخرۃ استقلا لا فہذا دلیل علی نقصانہ بوجود غیر
 مستقل وبحث الالوہیۃ یقدم الی الکافر وامن غیرہ بالاثبات
 ش اسے مایقدم من غیر الالوہیۃ یقدم بالاثبات الالوہیۃ
 وان میسک اسد بضر فلا کاشف لہ الا ہوج ای کشف استقلا
 او اضافیا متعارضا بارادۃ سبحانہ لا اضافیا تابعیہا وان
 یردک بخیر فلا رد لفضلہ ط ای رد استقلا او اضافیا متعارضا
 بارادۃ سبحانہ لا اضافیا تابعیہا وان لم یشرط کشف اور دا
 مستقلا او اضافیا متعارضا فتعارض سما یجوز فی المضائق
 الثابت ش ثبار ثلثہ صفتہ لموصلہ مجرورۃ مع صلتہا م
 یصیب بہ من یبار من عبادہ ط و ہو العفو الرحیم فہذا
 ولتنبیہ والا طینان مقصود لغیرہ صلعم کما یشر الیہ یصیب بہ
 یبار من عبادہ ط ولانہ صلعم محصوم من کل ذنب فلا یصح
 التنبی لہ صلعم لا تناع قصدہ صلعم للمنبی عنہ الا لغیرہ صلعم
 ومحفوظ من کل ضرر لقولہ تعالی والعصران الانسان
 خسر الا الذین امنوا و عملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا

و ہذا دلیل علی
 ان الالوہیۃ
 لا یستلزم
 الاستقلال

بالصبر فكيف اشرف الانسان كلهم بالايان وعمل الصالحات
 و مراد بكل خير لقوله تعالى للاخرة خير لك من الاول انما اراد
 الرسول صلعم وفيما اراد الله تعالى و لقوله تعالى قل على من يصون
 بنا الا احدى الحسنيين الآية فلا يصح التنبية لصلعم الا لغيره صلعم فتخصيص
 الخطاب على تخصيص اللطف بالمحبة فهدى النبي عن الشك الحقيقي
 المنوع لاعن استعانة من الانبياء عم والاوليا ررض فيما يجوز
 في مضافاتهم من الموجودات فنقل الى الله تعالى لتضمنها
 ش اس كما كانت مضافاتهم من الموجودات فمنه
 او الاستعانة فنقل الى الله تعالى لتضمن مضافاتهم بالموجودات
 هم ولكنها ش اى الاستعانة هم لا يجوز من الاصنام
 والنجاسات لانما مضافاتهم من المسكوبات فلا تنقل الى الله تعالى
 لتضمنها بها ش اى كما كانت مضافاتهم من المسكوبات
 فمنه او الاستعانة لا تنقل الى الله تعالى لتضمن مضافاتهم
 بالمسكوبات هم لا تنظر في المسئلة على البناء فتصيب خيرا
 فلا استعانة بالانبياء وذااتهم في كل وقت من الشهادة والبرزخ

هم سيجع على دوام الاعجاب بالعصمة واما الاستعانة بالاولياء
 وندائهم فان قيل لا يسمعون لا يعينون مطلقا شي اى فى الشهود
 والبرزخ هم فهدوا الخاركة استهم وعجب لان اسمع والقدرة من صفات
 قائمة بالذات البينية وبنى سيطرة فزوالها يستلزم زوالها والاولياء
 خصوصية بزوالها عن دونهما فكيف وكيف ثبت شعور نعمته وغدا
 فى قبر مخصوصا ويسلب شعور اعداء وبنها مخصوصا ومن قوله تعالى
 عن صالح على نبيا وعلية الصلوة والسلام بعد هلاك قومه فتولى عنهم
 وقال يا قوم لقد ابلغكم رساله ربى ونصحت لكم ولاكن لا تحبون
 الانصحين واما حكاية عن شبيب على نبيا وعلية الصلوة و
 بعد هلاك قومه فتولى عنهم وقال يا قوم لقد ابلغكم رسالاتى
 ونصحت لكم ح فكيف ابنى على قوم كافرين كما قوله
 صلعم فى المشكوة عن قتادة الى ان قال فحصل بنا وبهم باسائهم
 واسما ربائهم يا فلان بن فلان يا فلان بن فلان يا فلان بن فلان
 انكم اطعتم الله ورسوله فانما قد وجدنا ما وعدنا ربنا حقا
 وندائهم يا ونداءكم فها قد ابلغكم رساله ربى ونصحت لكم

لا يسمعون لا يعينون مطلقا شي اى فى الشهود
 والبرزخ هم فهدوا الخاركة استهم وعجب لان اسمع والقدرة من صفات
 قائمة بالذات البينية وبنى سيطرة فزوالها يستلزم زوالها والاولياء
 خصوصية بزوالها عن دونهما فكيف وكيف ثبت شعور نعمته وغدا
 فى قبر مخصوصا ويسلب شعور اعداء وبنها مخصوصا ومن قوله تعالى

لها قال النبي صلى الله عليه وسلم والذي نفس محمد بيده ما أنتم
 بأسمع لما أقول منهم وفي رواية ما أنتم بأسمع منهم لكن لا تحجبون مستغنى
 عليه ^ب المراد بالسمع معناه الموضوع لا المجازي ^ب هو اجابة ايمان
 بالحق اذ هو معارض الثابت الشرعي البديهي لقوله تعالى لا تتبع
 الموتى وما أنت بأسمع من في القبور ^ب وغاية البحث ان الفاء
 على توالي التعقيب بعد الجزم لعدم صحته غيرهم ^ب منظم سابق كما لا يخفى
 على متامل ^ب وملك قوال الانبياء ^ب على نبينا وعليهم ^ب السليمة ^ب سلام
 لقوله سبحانه لمن الملك اليوم ^ب هو الواحد القهار ^ب ومن حيث في المسكوة
 من ابن عائد قال خرج رسول الله صلى الله عليه وسلم في جنازة رجل فنادى
 قال عمر بن الخطاب لا تشغل عليه يا رسول الله فانه رجل فاجر فالتفت
 رسول الله صلى الله عليه وسلم الى الناس فقال هل رآه احد منكم على عمل
 الاسلام فقال رجل نعم يا رسول الله حرس بيته في سبيل الله ^ب فصل عليه
 رسول الله صلى الله عليه وسلم وحشي عليه التراب وقال اصحابك لعقنون
 انك من اهل النار وانا اشهد انك من اهل الجنة الحديث ^ب ومن حديث
 عائشة رضي الله تعالى عنها ما من رجل يزور قبر ابيه فضجيس عنه ^ب الا استنق

يخرج من باب
 فصل

حتى يقوم به وحينئذ قوله صلعم السلام عليكم يا اهل القبور يعني الله لنا
 ولكم وانتم سلف ونحن بالانذار اخرج الامام الحافظ الترمذي في سننه دلالة
 الى السمع والشعور والهيئة الخطاب وقوله صلعم على محمد من اصحابه صلعم حتى
 الان ممن تبعهم والا فكيف منهم من اساء ان لم يكن غير مخصوصين له
 صلعم فكيف كان منهم ابي من اصحابه صلعم وممن تبعهم فاسمعوا وادعوا
 والهيئة الخطاب امر جماعي ثم فخلات الثابت ما دل بالايضاح
 الثابت من فخلات بما استدلت به المخاصمون في عدم السماع
 والشعور فهو ما دل بالايضاح الثابت ثم وقال رسول الله صلعم
 ان ارادونا فليقل يا عباد الله اعينوني يا عباد الله اعينوني يا عباد
 الله اعينوني ط حصن حصين فحرف النذار للقريب والبعيد فلا محذور
 للبعيد من الانبياء لا عجزهم والا وليا لكرامتهم وقال رسول الله صلعم
 اذا انقلب رابته فليناد اعينوا عباد الله ثم حكم الله موهم
 حصن حصين والعبادة عامة والاستعانة والنداء بوجود قدرتهم
 سمعهم فلا خصوصية الاستعانة والنداء بوجود القدرت وجمع
 لا حياءهم فلا منع لا مواتهم فان الاستعانة والنداء لثانين لو

السلام عليكم يا اهل القبور

من عباد خاصه واحياء ^{مستعمل} لقوله تعالى لا تسمع الموتى الاية ^{مستعمل} فيصير
 من صفة لقوله تعالى لا تسمع الموتى من بقوله تعالى وما انت مبسوع
 من في القبور الاية اى حسد ميت والمراد به الكفار وهم احياء ^{مستعمل}
 باول معنى مجازى الذى يدل عليه نظم القرآن المجيد تشبيها استعارتا
 وجه مقصود تخصيصا من اى فى وجه مقصود انفاع بالاسماع
 لمن يؤمن على البعث من لا تقيما من اى لا فى وجه مقصود استماع
 من كل مسمع لكل مستمع معنى موضوع من لا يسمعه كقوله تعالى
 صم بكم عى فمهم لا يعقلون وهم سميعون ويكلمون ويصرون
 ويعقلون وقوله تعالى وما انت بهادى العى عن ضلالهم والا
 يكون مهتدى لقوله تعالى عيسى وتولى ان جابه الاعمى وما يدريك
 لعله يركى اذ يذكر فتفقه الذكرى الاية فكيف على ظاهر اللغة من
 اى معنى موضوع من فالحاصل ان الاسماع خاص بعنا على مقصود
 من الذى متعلق بعث النبى عم من فاول معنى مجازى انفاع
 باجابه الحق لمن يؤمن بالاسماع على ما ذكر سبب مقام السبب
 صحة للنفس والبعث بثبوت متقدم من فليس عا بالاحصا
 من

البنى عم على مقصود الذى يتعلق بعث البنى عم بمعنى موضوع اذ هو
 غير مقصود بنا والنفي مخالفة لما ثبت اى سماع الموتى بمعنى موضوع
 وليداته المقصود ومهل المبعث هم وموتى اومن فى القبر ^{مستعطل} ^{مستعطل}
 اى بعث البنى عم لاسماع ولا سماع على البعث ^{مستعطل}
 خصوص العمل منها من اذ الموت على مقصد تعطيل من آثار الدنيا
 فالتعطيل خاص عملا منها هم فيراد بها الكفار استعارتا على المبالغة
 فى وجه التشبيه بمعنى مجاز لبطلان بمعنى موضوع من الموتى اذ سماع
 الموتى بمعنى موضوع ثابت هم قاصح تبصره آخر قال سبحانه
 فانك لا تسمع الموتى ولا تسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرين
 وما انت بهادى العمى عن ضلالتهم ^ط ان تسمع الامن يومن بانها
 فهم مسلمون اعلم ان الاسماع بمعنى موضوع عام من كل سميع لل
 مستمع بمعنى موضوع ولا يختص بالمقصود الذى يتعلق بعث البنى عم
 فما يختص من بالمقصود الذى يتعلق بعث البنى عم كما قال سبحانه
 ان تسمع الامن يومن بانها فهم مسلمون هم ما دل على معنى مجاز انعام
 باجابة الحق لمن يومن من اى من مو اهل باجابة ايمان بالحق
 هم بالاسماع على ما ذكر السبب مقام السبب فالانعام قد يكون

بالاسماع وقد يكون بالذی یفیدہ من اى الافعاء من مشیر
 معنا بالاسماع على غلبة المحاوراة بالاسماع فنون تعرف بحجة طاعة
 وان الموت قد يكون بمعنى مجاز اى تعطل اذ الموت يعطل كما قال
 سبحانه كيف يحيى الارض بعد موتها اى تعطلها عن الانبات منها
 فالموتى متعلون عن اجابة الحق لما فات عنهم وقت اجابة الحق
 فلا يفيدهم الاسماع والذى يفيد الاجابة فعلى هذا مفعول ثان للاسماع
 متوسع بجزءه فالموتى بمعنى مجازهم الكفار استعارت اى وجه تعطلهم التام
 عن اجابة الحق والصمم بمعنى مجاز اى متعطلين عن سماع من الله
 استجابة من الحق والله عار وعار الرسول صلعم الى الحق حقيقة اذ
 مجاز اى ما يفهم به الدعوت كالاشارة ولكن الصمم يفيدهم الاشارة
 فلهذا قال اذ اولوا دبرين قال لا دبر بيان التولية على نهايتهم فاذا
 لا يفيدهم الاشارة واما معنى مجاز اس انكار الحق غاية الانكار
 فتم الكفار استعارت اى وجه تعطلهم التام عن سماع الحق بالاسماع
 واستفادة الحق بالاشارة واعلم ان لا يتوقف الجزاء المتقدم على
 الشريط الموضح واما معنى موضوع اذ ليس عدم سماع الصمم على شرط ان

والادب بمعنى موضوع فالشرط بمعنى مجاز يشير الى التعطل التام
بما لا يستفيدون بالاشارة في حالة الادب يلزم ان المجاز بمعنى مجاز
استقانة المعنى شئ اى الاستقانة للمعنى صم والكهادهى العمى
بمعنى مجازى يادى الى الحق للعمى المستعطلين عن ابتدائهم على صراط
مستقيم الحق والاعمى الضال لا يهتدى على صراط مستقيم بالاسماع
والاشارة والصلالة ضد الاهتداء فقيم الكفار استعارات فى وجه اعظمهم
التام عن ابتدائهم على الحق بالاسماع والاشارة فاختلاف التشبيه
على اختلاف كيفية التشبيه والتشبيه به فاقربت صحت ان يشابه تعالى
شئ اى الموتى يستمعون لا ينفعون بالاسماع بخلاف صم الصم لا
يستمعون فلا ينفعون بالاسماع ولكن يمكن ان ينفعوا بالاشارة فاشد
من الموتى فى وجه عدم الانفاع بخلاف العمى لا ينفعون بالاسماع والاشارة
فاشدون من الصم فى وجه عدم الانفع صم السحجة القاطعة
اعلم ان نفى اسماع الذى ذكر فى الآية اشترط ان يستمع الا من
يؤمن باقنائه سمعون الآية لا يمكن ان يكون بمعنى موضوع اذ الذى
عام من كل مستمع لكل مستمع الذى بمعنى موضوع ولا يختص المؤمن

بل هو شامل للعموم فلا يصح النفي بعد ثبوت تقدم ولا يصح الاستثناء
 لاثبات من ينفي ونفي من عموم ولا يصح لبعث فلا يصح العموم بخصوص الكثرة
 في نظم لاحق س اى الامن يؤمن آياتنا هم يلزم ان نفي السماع بمعنى
 مجاز الذي خاص لمن يؤمن باستقامة المعنى هو انقاع باجابه الحق لمن
 يؤمن ش اى من هو اهل اجابه ايمان بالحق هم بلا سماع وباندر
 بغيره فهم مسلمون على التأثير والناثر فحينئذ لا يصح ش بالخصوص هم
 لا يصح ش بالعموم اى النفي والاستثناء والبعث هم وبمفعول لا تقع
 متوسع بحذفه وهو الموتى والصم والعمى هم الكفار على خصوص المجهل من
 نظم سابق بمعنى مجاز فحاصل الكلام الشرف ان باعثت سمعاً ما ديا
 الامن يؤمن من اهل اجابه ايمان بالحق فقول لا تسمع الموتى وما انت
 بسمع من فى القبور ولا تسمع الصم وما انت بهادى كقول تعالى
 است عليهم مبصير وما انت عليهم بوكيل والله تعالى اعلم بالصواب ^{صلى الله عليه وسلم}
 والله تعالى عليه وسلم لمحي الموتى وسمع الصم وبصير العمى ولو بمعنى موضوع
 او مجازه باعجازه صلعم كلف النفي اعلم ان كلام البعض فى نفي السمع
 والاسماع لموتى بمعنى موضوع باستدلال بالاية الكريمة والموتى حالة

معروفة في السمع والاسماع وتعلق الروح بالمجد كبقية اخرى عن
 اولى كيفيات راسد تعالى فلما لم تثبت النفي في الوجه المخصوص ش
 اى في السمع والاسماع لموتى بمعنى موضوع لوجود حاله معروفة لموتى موم
 دلالة الالية الكرمية عليه ^{فهم} معنى الثبوت العام ش في السمع والاسماع ولو
 لمحي ونية بمعنى موضوع م على حاله وما ذكر ش في نفس م نفي اسماع
 من سمع بمعنى مجاز الذي قد ثبت ^{سمع} لا اسماع بمعنى موضوع الذي قد ثبت
 فكيف نفي سمع من سماع وقد راسماع س سمع م لا يلزم تعذر سمع
 س سماع م وان قيل يمكن ان لا يعينوا ولا يسمعو في وقت س ش
 بعض وقت م لعدم العصمة والحفظ محتمل سلبه فلا دليل على نفي الاعانة
 والسماعة وسلب الحفظ في الوقت ش اى وقت الاستعانة والنداء
 م وهذا الاحتمال الى النهاية يلزم نفيها ش الضمير الى الاعانة والسماعة و
 هما من الكرامة او الى الحفظ والكرامة م في كل وقت وهذا خلاف الثابت
 والخبر رش ا ادعاه ان يمكن ان لا يعينوا ولا يسمعو في وقت م من
 ش اى هذا الاحتمال الى النهاية يلزم نفيها في كل وقت م وان قيل
 يمكن ان يعينوا وسمعو في وقت وجود الحفظ والحفظ محتمل ثبوته لتقدم

لا يعينوا ولا يسمعو في وقت س ش

لا يعينوا ولا يسمعو في وقت م من

من السلب فالثبوت اقوى من ان الثبوت مقدم على السلب و
 في الجواز جانب اول قوى لوجوده وهو الثبوت ثم فذليل امكان الاعانة
 والسماحة موجود في الوقت من اى وقت الاستعانة والندار من
 وهذا الاحتمال الى النهاية يلزم ثبوتها من الضمير الى الاعانة والسماحة
 وهما من الكرامات او الى الحفظ والكرامة من في كل وقت وهذا هو الثابت
 والتجرب من اى دعوى ان يمكن ان يعينوا ويسعوا في وقت
 من الكل من اى من هذا الاحتمال الى النهاية يلزم ثبوتها
 في كل وقت ثم فالقول على قوله سبحانه الا ان اوليا رسدا لا حول
 عليهم ولا هم يحزنون ؓ الذين امنوا كانوا يتيقنون ؓ لهم المشرق
 في الحياة الدنيا وفي الآخرة لا تبدل الكلمات اسد ذلك هو القول
 العظيم ؓ وثبتت اسد الذين امنوا بالقول الثابت في الحياة
 الدنيا وفي الآخرة نعم وان اسد لا يخلف الميعاد الاية فكيف
 يتحمل سلب الحفظ وفي زاد اللبيب وخزانة الجلالى قال سوان
 صلى الله عليه وسلم اذا تخيرتم في الامور فاستعينوا من اهل القبور
 الحديث من قال حجة الاسلام محمد الغزالي كل من يستمد في حياته

يستمد بعد وفاته انتهى وفي مختصر الطيبي واما الاستمداد بابل
 القبور فقد اكد بعض الفقهاء فان كان الانكار بانه لا سماع لهم
 ولا علم لهم ولا شعور بالزائر وحواله فقد ثبت بطلانه وان كان
 لا قدرة لهم ولا تصرف لهم في ذلك الموطن حتى يميد وابل هم محبوسون
 عن ذلك مشغولون بما عرض لا أنفسهم من المحنة فليس ذلك كلب
 خصوصا في شأن المتقين الذين هم اولياء الله فتمكن ان يحصل لارحمهم
 عند الرب من القرب في البرزخ والمنزلة والقدرة على الشفاعة
 والدعاء وطلب الحاجة لزارهم المتوسلين بهم كما يحصل يوم القيامة
 انتهى ثم فيا ايها الغافلون لا تنبهون على النقص وادعوا العلم ان الاعجاز
 والكرامة لمحيطان من بدانية الى نهائية فغنى الحوادث الخارج خارجا
 ش اي لمحيطان في الوجود والحدوث الخارج من الذين خارجا
 م وفي الحوادث الذي ذهبا ش اس ومحيطان في الوجود
 الحوادث الذهني ذهبا م على مركزيتها اصلا ش اى المركزية
 ليست قبيح فلا يبارعهم وذاتنا ش اى المركزية ليست بعرض فلا يبارعهم
 عم م وعرضا وتبنا ش اى المركزية ليست بابل ذات فلا يبارعهم

بولانيه
 محبوسين
 في
 جحيم
 لا
 يخرجون

ذوقى الله بنى القديم من مصداق متقدم وهو من افعال الله تعالى
 قد ما يدلان عليهما باثرهما منهنبا في العام كما نبه الله تعالى في سورة ابراهيم
 الم تركيف ضرب الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت وثمرتها
 في السموات توفى اكلها كل حين باذن ربها طوبى لمن يضر الله الاموال للفقراء
 لعلمهم تذكرون هـ ومثل كلمة خبيثة كشجرة خبيثة اجتثت من فوق الارض
 ما لها من قرار هـ ثبت الله الذين امنوا بالقول الثابت في الحياة الدنيا
 وفي الآخرة هم وفضل الله الظالمين هـ وفعل الله ما يشاء الم تر
 الى الذين بدلوا النعمة الله كفرا واحلوا قومهم دار البوار جهنم هم
 يصلونها طاب ثبوت القراء اعلم ان المراد بكلمة طيبة لا اله الا الله و
 بشجرة طيبة تشخص محمد رسول الله تعالى صلعم روعاد ان قيل القرآن
 المجيد ومحمد صلعم اقرب للاول ولكن لا ينطبق التمثيل كما حقه لانه
 اى القرآن المجيد م تبارك من عوارضه صلعم في وجهه لا مثله صلعم
 وفي وجهه عاكسه من اى محمد صلعم تبيان للقرآن المجيد مصداقا
 من عوارضه صلعم م بخلاف لا اله الا الله لان محمد رسول الله
 مثله وصفا وتعرض له وهو المقصود من ضرب المثل فكان معصدا

لمسلوبات منفية الالوهية انتزاعا منه صلعم ووجودا به صلعم وود ليليا
 على موجودات منزلة قبة الالوهية منظر تباهاش اى بالموجودات
 المنزلة هم اصلها ثابت في موجودات قديمة من حيث انتزاعها ^{لتنفذه}
 منها نفى ترك استفسار اشار الى ان لا مكان له وفرعها في السماوات
 حيث تمكنها في عالم السهو اشار الى توسعها وان كلاما من خطبات
 يستفيضون من علويات وها في تضمنه انتزاعا منه صلعم قوى كقوا
 اى اثارها على ترتيب من تضمنها من اضافاتها اختيارية او اضطرارية
 بتوسع مفعول ثانيا بحد فكل حين في الدنيا والاخرة باذن بها
 تعالى كما يشاء من الاذن جواز اختيار مصنف ^{تعالى} ش من اتمه
 اى غير مستقل هم في الاختيار وسلبه لتشرعها وتعظيمها وتوحي
 الاذن مقصود فلا يظهر خلافه وورد في الحديث اصبح انما ابلغ
 والله يهدي انما انا قاسم والله يعطي ذكره السيوطي في الجامع
 الصغير اعلم ان التبليغ والهداية والقسمت والاعطار عام ^{المقصود}
 بما صدر عن الفاعل وبما صدر عليه لمركزية صلعم موجود دلالة ^{لنظم}
 ش قال ابن حجر المكي في شرحه على المهرية ان العنبي صلعم ^{هو المفضل}

اى لا اصلها فى موجودات قديمة الا فى مخلوقات فبنت عليها
 من موجودات ممكنة التزاما منها فمالها من قرار فى مقصد ففعل
 ان لميت الشجرة غير ما ذكر فذكر الا عجزا والكرامة كما قيل فيها
 العارفون احفظوا انظاركم عن الزينغ فبنت الله الذين امنوا بالحق
 الثابت فى المثل اى لا اله الا الله محمد رسول الله فى الحيوة الدنيا
 وفى الآخرة اى بعد الحيوة الدنيا فى الكبر ^{الجنة} فبنت الله سلبا
 اى حقيقة كما قال سبحانه هم المؤمنون حقا لا به وفضل الله الظالمين
 اى المعرضين بخذلان حكمته وفضل الله ما يشار من هدايت
 قوم وقيامهم عليها ومن اضلال قوم فبنت عن المضلين المتمردين
 الذين بدلوا النعمة الله وهى اكل الشجرة الطيبة كفر اذا حلوا قومهم
 اى معهم قومهم دار البواره جهنم لم يصلوها ط اى هم وقومهم
 تأكيد وتفسير على حلوا قومهم وتبين القراره ظاهر فاعلم انما الرسول
 ان من الامر من تنزعة منه استنادا فى ترتيبها وتغايرها فى تعاقبها
 او تنسبه لترفع جهل عن محجب لها وهو حدوث او قدم لدلالة
 من الجواب لا لرفع ايهام عن وجه جاز لها وهو انما كان لعدم

دلائل من ذلك من اى كونها مبنية على سبب الامر الى الانشاء
والافلاك عين الامر على التبرين فكانت من المحجبات فليست مخلوقة وانه باطل
حقيقا فمضات الى الله تعالى تضمننا والتمنا بالوجودات لتوقف
ترتب وجودها منه سبحانه فمن الموجودات الهيئية كما قال سبحانه وتعالى
فيه من رضى الاله باضافة مغايرة من المسلوبات غير بالامر
محجبات حادثه لا مخلوقة وان لم يكن محجبا فلزم التسلسل بالخلق للامر
وان لم يكن معنى الامر عين ذات الامر غير بالامر فلزم قدم لاشبهه وجر
حجية بحجيات عينها فلا تموت فتعبد معبودها وتصرف من وصفها
متضمنها لموجودات او مملوبات بما اشار الله تعالى من عالم المثال
وعالم الشهود فصحت الالهية هي عبارة عن كسب الذى فى المثال
ففى الشهود من المثال ولا يمنع بخصوصية على تميم مسلم ويسى من
اى الكسب المثالى من اوسيتا تشبيها باحتياج اوسى من رضى
به صلعم مثاليا وقد تعطى حجة امثاليا الذى لا يراه غير صاحب
المثال وقد تعطى حجة امثاليا ولا يدري ام هو الاول او اخره
فتناثر من آثار عالم الشهود ويرى عمومها وقد لبعض ولا يعرف ام هو

من المثال اولاد بعث بالاول او مشكلا لا سجلا نه من كما ذكر
 حضور حو اداسيه و مریم وقت ولادت حضرت رحمہ للعالمین صلعم
 في عقد الجوه من سيد جعفر البرزنجي ومن غيره في تاليفه
 و بذالك من لزوم ممنوع القناع والموت هو موجود بوجوده محض
 و من ثم لا هو محض نوع روح عن جسد بل هو بعرضه من اى الموت
 يعرض الجسد مستتر في الحال ولا يحتاج بعرضه الى سبب
 بل يعرض في حال عروضا لا و متعلق الروح بالجسد
 بكيفية اخرى عن اولى كيف يشار الله سبحانه قال الله تعالى و
 لا نقول لمن يقتل في سبيل الله اموات بل احياء ولكن لا تشعرون
 نقل نفس النبی ہی معنی من یو تعطیلها عن مرادها الله من سلوابة
 تعالى بانصافها بما من بوجوده تعالى فمنه قتل حید فایة الی
 كما قال سبحانه فاقتلوا انفسكم ذلکم خیر لکم عند بارئکم ط وان لم یرد
 ذلک فکف قتل النفس بعد تم تجربتها فكيف الخیر من اى الخیر الموت
 على قتل النفس م والموات کما یتعلق النفس عما یتعلق بها
 لانه یعطیها عن من اى عما یتعلق بالجسد فیه من الموت

وان لم یکن اى ان لم یکن موجودا بوجوده محض

انما یعطیها عن من اى عما یتعلق بالجسد فیه من الموت

هر متعل مقصود فی الهی حقیقتا القول هم بنیاش مصد مجهول و
 مفعول مطلق هم خاصا بتسل فی سبیل الله تعالی لانا، بغیر و بن احیاء
 با علی من حیات الهی بغیر تسل فی سبیل الله تعالی قصر فیا که قال سبحانه
 احیاء عنه ربهم زیر قون فرعون با اتمهم الله من عنده و فخذ به جم تعالی کتاب
 فالحیوة خاصه الهی لا تشعرونها و لو لاش امی لا یعلق ما قبله هم فناء
 تشعروا امی لا یعلق با بعد و غیر زقون مجهول المرازق و کان الرزق من الله
 تعالی و من غیره تعالی باشاره الله تعالی قال رزق مطلق و تمام مرید بنیاد
 باطلاق و عموم رازق و مرزوق به و ما اتمهم ش کما یقال اللهم ارزق
 علما نافع و عملا صالحا فلا یكون مخصوصا بالمال و لوات و المشروبات و الملبوسات
 و الا انعام فمنا یون بحسنات و محصورون من السیات و منهم المذبت
 امرش امی ید برون لما یومرون هم و لو لاش کذا امی لا یعلق
 با بعد و متعلق با بعد هم فخاص لا یغیر و لا دلیل علیه ش امی علی انه
 خاص لا یغیر و اما قال الله تعالی و لکن لا تشعرون کما قال احیاء و لکن لا تشعرون
 هم و لا براد حیات الهی صفة ذاتیه لانهما بازگشت می آید صفة ذاتیه
 من کروج عموم ش ما نافیة و ما موصوله لانهما باقیة بالروح فی البرزخ

علی السویه للمقتول وغیره عمومۃ التي خضت للمقتول المخصوص م و ان
 یرد قتل جسد فیرد قولنا ش ای ان فی ان قتل جسد غایۃ لتعطل الہیچۃ کما ذکر
 م و ان لم ش ای ان لم یرد قولنا م فما الخیر فیہ فالتجیہ لقولہ تعالیٰ
 ثابتۃ والموت اشارۃ الی التعطل فلا یلزم لتعطل المحبۃ وان لم ش
 ان لم یکن الموت اشارۃ من التعطل م فلیف الہی عا ثبت
 اش اے عروض الموت م والا ثبات عما زال م ش
 تعلق الروح بالمحبۃ و احیوۃ کما فی الدنیام
 فما الاستبعاد فی التصرف من المحبۃ الشہودیۃ المثلالی لانیہ لا یستبعد ممن
 قتل نفس فی المحبۃ الدنیاء جسد اش الواو حالۃ ای لبيان حالہ جسد اشارۃ
 الی ان لا استبعاد فی التصرف و جسد التیغیر بالعطف علی نفسا م منہ
 ش اے بعض من قتل النفس م فالانبار علی الاحیاء بالقتل الاول
 الذکر اصلا لا فی الشہود حصرا و الاول یستجمع ش ای الثانی م فاکبر
 ش ای یجتمع م الثانی الاول فاصغر قال رسول اللہ تعالیٰ صلعم حبنا
 من الجہاد الا صغر الی الجہاد اکبر و قال صلعم الانبیاء اخیار فی قبورہم و یصلون
 الحدیث ش و قال الحافظ السیوطی فی التنویر ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم

حی بحمد و در وجه دانه تصرف و بسیر فی اقطار الارض و فی الملکوت ہستہ
 التے کان قبل فاته ولم یبدل منه شیء و ایضاً فیہ و اذن لهم اسی الانبیاء فی
 الخروج من قبرهم و لتصرف فی الملکوت العلوی و السفلی و ایضاً قال المحافظ
 انتباه الازکیاء بحیوة الانبیاء ان حیاة النبی فی قبره و حیوة سائر الانبیاء
 معلومہ عندنا علیما قطعیا لما قام عندنا من الدلالتہ القطعیۃ فی ذلک و تواترت
 بہا الاخبار سہا قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم الانبیاء ارجاء فی قبراہم و یصلون
 و قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حرم اللہ علی الارض ان تاكل اجساد الایمان
 و افرج ابو نعیم فی اخبار المدینہ عن سعید بن مسیب قال لم ازل اسمع الاذنان
 و الاقامۃ فی قبر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم الیام الخرفار حتی عاد الناس
 ہم و قال اللہ تعالی و اعبد ربک حتی یاتیک الیقین ^{و یزال یقول} ان الیقین موعود
 کالتذیر و موثق علم البدیہ و حتی للیقین العبادۃ تتعلق بالجوارح و القلب
 و میل علیہ الیقین و الاحسان ان قبل علی الاختلاف بموت فلیس یقتل
 یقین بما یوحى بالموت عموا فی اذہہ موت فی مقصد فیسقط تقيہ الغرض و التوجہ
 علی العبادۃ علی تقيہ الموت و قماش اسی و قماش تقيہ الموت ہم لا العبادۃ
 المطلقة علی اطلاق الیقین و قماش اسی و قماش باطلاق الیقین ہم فلا یقتل

فيها فبعد الله سبحانه في عالم المثال والآلهية صلعم تشرقا بالخطاب المحمدي صلعم
 على أصل معروف من هو عدم صحة الامر الاله صلعم م والى غيره صلعم مراد او متعلق
 بتحقيق النفس في العبد يكفى تحقيق النفس على حقيقة العبادات للعبود وهو
 لا يزول وصف الروح والاشياع غيبية للملاويار لتعظيم الالهياد الثاني
 لتغير الانبياء من التبعث الواد حاله لبيان حال الثاني هو يقتل حيدام
 فلا فضل للشهادة على الانبياء ولكنهم مشتهرون بالاولياد في الولاية التي
 على قدر نصيب بشفرة وجه خاص غاية تعطيل نفس عن ادراك الذي من سلواته
 تعالى باتصافها بما هو موجود له تعالى تضمننا يقتل حيد وفضل بعضهم
 على بعضهم على قدر نصيب فيصرف تصرفا اعلى ممن يقتل في سبيل الله تعالى
 بفعله وجمته اختيار بين اضطرار بين دعائه وشفاعته لكنكم ما اصبتم بها
 ش اى حجة التي يقتل النفس في سبيل الله تعالى فلا شعرون فنفى
 الشعور دليل على ان اصبتم بها ومغايرتها من حجة التي غير مقتول
 في سبيل الله تعالى لان حصل شعروا فقنا الله يهدي من يشاء بفضله
 واياكم وصلى وسلم على محمد بنى الرحمة وعلى عباله كما يحب ويرضاه وشفعه فينا
 ذكر كيفية غيب وعلمه وما فيها

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلّي على رسول الله محمد ونستشفعُ به على الله وصحابه أتباعه
 أعلم ان غيبا انا بمعنى ضد حضور و شهود فهو عدم مجهول واما بمعنى خلاف
 الوجود غير مثله م حضور و شهود فغيب الذي بمعنى خلاف حضور فبني عليه ما
 جاز استحضاره وقد غاب من ربه غائب من فالغائب فبني عليه ما
 عدم استحضاره وقد حضر من ربه حاضر من و قد يكونان من
 الغيب المحض من بمعنى غائب و حاضر مجازا فما حضر فغائب غائبه فالغيب
 لا يثبت الا بانائه من حضور جائز و ان لم يشترط جواز الاستحضار و عدم
 فلزوم وجوبها فالغيب والغائب مختلفان باقتناعنا بها من الوجوب من
 اى ان لم يشترط جواز الاستحضار و عدم فلزوم وجوب الاستحضار او وجوب
 عدم الاستحضار فانها بها مختلفان من الوجوب فلا يبنى الغائب فبني على الغيب
 وكيف علم انه لغائب فكيف انبأ الغيب منه من هذا التعريف الغيب والغائب
 بحقيقتهما وان قيل غائب وغيب بمقابلة من لم يحضر له من قبل بمقابلة
 غير عالها لكن المحض انهم من كل وجه هم فلا يخفان حقيقة الا من غائبا
 من مجازا بسبب المحض و ثبوته من الضمير الى المحض من فالغيب والغائب

^{بجانب} مناجاز ما جاز استحضاره وقد غاب ما جاز عدم استحضاره قد حضر لا تحقيقاً
 في حضور الله سبحانه وجوب الاستحضار لا الذان سلب المحض وثبوته فهو بعرضه فان غور
 فلا ثبت الغيب في علم الله سبحانه لكن النوعين من الغيب الحقيقي والمجازي من تحقيقاً
 في حضور غيره تعالى ومعنى خلاف الشهود المثال الروح والقدم فغالما الاجسام
 وعالم المثال غيب وعالم الروح غيب الغيب القدم غيب الغيوب وبهذا الكلام
 الشهود والمثال الروح منسبا اليهم فغالما الملكوت عندنا كالمثال وعندهم كالمثال
 او يدركونه بحواس ظاهرة فالغيب عندهم مثالهم وغيب الغيب ورائه ولا يخرج
 الالمانية من حدها بالتصانها بصفات الملكية بل تخرج من الملكية بافضليتها
 منها في التصانها ظلالا بوجودات قديمة ولا تدرك مرتبة حتمها بنفسها ^{بصفة}
 في حدها فالشهود يدرك بحواس ظاهرة اي متعلق بالشهود والمثال بحواس
 باطنة من بمقابلة حواس ظاهرة هم اي متعلق بالمثال وهي مرتبة صفة
 ظاهرة له والروح بصفة باطنة للمثال وهي صفة ظاهرة للروح لان ^{الظاهر}
 والباطن لا يميزان الا بالانطباقها على ما يتبع واحدة بتقابلها من المجرد
 متعلق بميزان محذوف بعد حرف الاستشارة من بينهما واللبنة تيزل
 الادراك من الروح الى المثال ومنه الى الشهود ويعرج من عكس التناول

وان لم يكونا منطبقين على ما بيته واحدة فكيف لا يتباينان متباينين
فيما بل يطلبان النزول والعروج شمس معطوفان على الامتياز من تخاير ما بيته
لها وعدم اتحادا حقيقين حقيقين عطف على التباين والجواب ان قيل
اتخذتاهم وعدم انقلاب حقيقة الى حقيقة اخرى شمس عطف على مقابلة الجواب
ان قيل انقلابهما والتقديم لا يعلمه نفسه الا هو فذكره بدلالة غيره لان ما علم
احيط و احاطه غيره عليه ممقنة فهو الايمان بالغيب في معرفة الله تعالى
وهذا شمس اى كل ما ذكرني الصفة من الغيب من بداهته الا ترى في نفسك
ما ذاريت في الرويا مو عالم المشايخ ما ذا تعلم لا تعلم من قبل وان قيل اتعلم
حضور غيب بان محضر نفسي حضور وهو شهود فجوابة يتعلق بما جاز استحضاره
بغيب الذي خلاف شهود آخر من غيب الذي خلاف حضور فهو بداهته فلا
نفى له من علمه سبحانه فانه عالم الغيب والشهادات شمس اى حجب الغيب
والشهادة من كل خلق م تماها جزء وكلا بنفسها فهو علام الغيوب
نفى عالم الغيب نكتة بعلم اخفى الخفيات وانه عليه الغيبات واعلم
ان حضور غائب بمعنى خلاف حاضر لا يحصل بنفسه والغيب بنفسه عليه
شمس اى من الغائب نفى الغائب نفى الغيب م الا شمس يحصل حضور

الغائب والغيب هم بابنا من حاضر شبهة جواز استحضاره وخصونه
 غائب بمعنى خلاف شهود ورتبة الى من لم يحصل له محصل بنفسه لان الغائب
 يتحقق بنفسه تكثف الغيبات برفع المحجب الى ما شاء الله تعالى اعجازا و
 كرامته وحرمة بمصفية وتركية النفس متقوى الله تعالى ببيان باق بل الرسول
 من الايمانيات والاحكاميات فالرسول اولى بنفسها ورسولنا صلعم على
 شعله في خلقه صلعم استجاسام الخلق كله بارتكافها كما هو شواهد
 الخلق على تفاوت درجاتها بدسيسة الله تعالى احق بعلمها لكن احاطة علم
 بكماني ان جوبالغية تعالى ممنوعة وفي اوان جواز الصلعم جائزة
 كما ذكرني ذكر كيفية احاطة علمه صلعم فاما انكشاف الغيبات مع خلاف
 بما اتى به الرسول فهو مستدراج ويحصل بانواع ويصل بالمسلوك فمشتبه ^{الاسم}
 بخلاف ما في اتيان باق به الرسول انه يصل بالموجودات فمشترك الوصف
 والله بهد من يشاء الى صراط مستقيم وليس تعارض في المسئلة لان
 علم الغيب ^{بالمعنى} بالاضافة وهو ثابت فخلو ما دل فرفع التعارض في
 منعه وجوازه من العقل ش اى با دراك العقل اصالتا م ونقل
 اى يدركه العقل اصالتا لعلو لطافته لا يتقبل الناقل الذي ايدى الله تعالى

باد که اصالتاً هم باشتن را بحسب الحال و العلم العادی و انکار انشأ
 سفاقة فاما من العقل كما هو لا يخفى على العاقل من المذكور و اما من النقل
 فالآیات فی الجواز اش ای از علم الغیب هم فی آخر سورة البقرة لعلم المؤمنین
 ای فی زمان حال و با خلفهم ای فی زمان مستقبل فعلم ماضی الذی
 لا یشک باستقلاله من کیف الممكن من متعلق لا یشک هم بالحال
 متعلق ثابت خبر متبدر هو علم ماضی هم از مبرم عبرض عدم لاحق بوجود
 الحال فقیضه مدافیتماج الی الحال فی استقرار فعله من مصدر مجهول
 اذ علم العدم بالوجود من بخلاف الحال و المستقبل اذ الحال موجود مستقل
 و المستقبل لعدم سابق فقیضه الوجود فلا یحتاج الی الحال فی استقرار
 فعله من مصدر مجهول هم فالکلام فی الاستقلال من حيث عدم
 احتیاجه الی غیره و جرد او استقرار او علماً و لا یجیدون نشی من مله
 ای من علمه متعلق بالمعلومات فی الزمان فیضیه نکته بتبصره مله من
 حصره مع حدوث معلوماته و تحصرها و ان لم یسلم بذات الخلف تجربه
 البسیط الایات اشار الی معلوم من معلوماته و سائریدل علی تحقیق
 الفعل فعلم العادیات و غیره فی ای مان العبره لکه سبحانه و تعالی

بالاستئذان من المستثنى منه يدل على منع الاستقلال عن غير الله سبحانه
تعالى تحقيق فلا يدل على منع علم الغيب لغير الله سبحانه الا على جوازه و

سورة القصص وادعينا الى ام موسى ان ارضعيه فاذا خفت عليه فالتقى

في اليم ولا تخافني ولا تخزني ج انا رادوه اليك وجاعلوه من المسلمين

وفي آل عمران اذا قالت الملائكة يا مريم ان اسديشرك بكلمة منه اسمع

عيسى ابن مريم وجهي في الدنيا والاخرة ومن المقربين سن آيتين

علم الغيب لغير الرسول ثابت عند اهل سنة وجماعة خلافا لمعتزلين

وفي سورة الحجر عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احدا الا من اراد

فانه يسلك من بين يديه ومن خلفه رصدا اعلم انه تعالى عالم الغيب

ش الذي بخلاف الشهود ونسبة الى من لم يحضر له العام له سبحانه

وغيره ش عادتا وبغيره ويدل على عموميه عدم اختصاصه لمختص

والاظهار بمعنى الامداد الذي يقع فيما وقع قبله ش اي لاظهار

فلا يظهر على غيبه الخاص له سبحانه ش لا لغيره سبحانه عادتا ويدل

على الغيب الخاص اضافة الغيب الى التضمين الا من اراد من

رسول فلا نفى من علم الغيب العام ايجاد من الانبياء وغيرهم من

ومن علم الغيب الخاص الخاص من الانبياء ولما الاستثناء عن نفى علم
 الغيب الخاص يجوز له غيره سبحانه فالعام ثم فيجوز علم الغيب العام
 بالاولوية ثم عند اهل سنة وجماعة خلاف المتكبرين اذ عندهم الرسول ملك
 والمتوجهين من فيدل على جواز احاطة كلية علما بالغيب للرسول للعلوم اللغوية
 ثم اى الغيب والرسول من فليسيد الرب صلعم بخصيصية قرينة الكلام
 بمقدار شىء متعلق به ان وقع نفعه او لا الاحاطة الكلية علمية
 ثابتة من احاطة مركزيتهم في شىء من شىء متعلق بآية ما ان طرأ
 مركزيتهم من ولو في آن او آوان شىء كما ذكرني ذكر الغيبة احاطة
 صلعم كما هو عند اهل سنة وجماعة من المتصورين وان شىء مفعول علم
 على العطف من لفظ من معم والفظ من مخصص لان ليرتد بين
 التخصيص من تميم وتخصيص بعد تميم لا ينفي جواز امر مخصص لغير مخصص
 ولا شتر اكهاش اى مخصص وغير مخصص من في العموم ان لم يكن
 شىء الضمير المستتر الى الامر المخصوص من مستغنا وفي وجه الجواز جانب
 اول قوى شىء المحبة حال من جواز الذى مضاف الى الامر فالاول
 حاله والاعطف على المحبة من ولا ينفي نقصان فهم المستفهم من الغيبة

الى المرام في فصاحة الكلام مع التوسع للمقاصد وان الرسول غير الملك من
عند اهل سنة وجماعته خلافاً للمعتزليين فعندهم هو ملك م وانه انسان لانه يسلك
بين يديه ومن خلفه رصداً لان الملك غني عن الملك في امره وفي سورة النحل

ويوم نبحث في كل امته شهيد اعليهم من انفسهم وبقينا بك شهيد اعلى مولاه و
ليس الشهادة الا بعلم المشهود به فلما شهيد فكيف يجعل قوله تدل على ان الرسول
عم كثير العلم بالغيبات في آن من كثرت المعلومات في ان في صدره

واخرج النبزار والطبراني في الاوسط والبعث بسند صحيح قال رسول الله
عليه وسلم الى ان قال رايته ما تعمل امتي بعد في خسرانهم الشفاعة الحجة
هم وكم تمنى في القرآن المجيد تدل على الدعوى والآيات في المنع

اي منع علم الغيب هم في سورة النحل قل لا يعلم من في السموات والارض
الغيب الا الله وما يشعرون ايان يعثون وفي سورة لقمان ان الله

عنده علم الساعة وينزل الغيث ويعلم ما في الارحام ط وما تدري
ما ذا تكسب ط وما تدري نفس باي ارض تموت ط ان الله عليم خبير

في سورة الانعام وعنده مفاتيح الغيب لا يعلمها الا موط وغيره
معارضة للاولى لان الغيب باضافة الله سبحانه ثابت فتاويل

التفسير المستتر الى آيات في المنع والاصل ان معارض الثابت ان كان
 خلافه لا يندفع يادل بوجود غير مثله لان ثابت لا ينفي الا الذي ينفي الذي يصح
 لوجود خارج وهو غير ثابت بنسبة اخرى في اادل النفي لا الثبوت لتقدمهم
 بوجه بالتحالف فرفع التعارض باستثنا ^{بغير معقول} بحسب الحال او بحسب العادة
 المخصوصة فلاش اي فلا ثبت هم مناسطفا والا التعارض ومخالفة
 البداية ما في نفس المعرض ومن الاعجاز والكرامة في المغيبات من الاشياء
 واللام للجنس هم لازم اقلا تيد بدون القرآن ط ولو كان من عند غير الله
 لوجدوا فيه اختلافا كثيرة فاختتمت المشهورة من المغيبات افرادها فاربعة
 منها في الاعجاز والكرامة الا ان الله من خارج الثبوتها الى كتمان
 من الاحاديث في اعجاز النبي صلى الله عليه وسلم ومن غير ما في كرامته الاوليا رزقا
 فتدرك هم والله تعالى اعلم والموفق والحفيظ اللهم صل وسلم على محمد
 بنى الرحمة وعلى جماله كما تحبه وترضاه وشفعه فنيا وترحمنا به
 ذكر كيفية العلم والمعرفة والعارف والمعرف
 ومتعلقاتها وما فيها مع المطالب الاخرى
 بسم الله الرحمن الرحيم

محمد بن رستم بن الفضل بن رسول بن محمد بن شافعه بن علي بن ابي طالب و صحابه و اتباعه
 اجمعين اعلم ان العلم صفة متوسعة لمعلومات جامعة و مألوفة و اختصاصا بمعين
 معرفة و بذات علم التقديرية فيما قلنا علم حصولي موصفة علم منسوب بحصول العالم
 من الضمير المتصل الى علم مفعول المصدر اى بحصوله لغیرته به شانه
 بعالم هم بزيادة على مرتبة ذاتة فبحاج لعلم معلوماته الى غيره و حضوره
 موصفة علم منسوب بحصوله و لغيره اى بحصوله في نفسه بعينه به في مرتبة ذاتة
 فبحاج الى غيره من مواليد ذات في حاصل ان عالما بعالمه الحصولي
 لبحاج لعالم معلومه الى غيره اى مرتبة غيرية علم بعالم لا نهاد اسطة من عالم معلوم
 و بعلمه الحصولي لبحاج لعالم معلومه الى غيره اى مرتبة غيرية علم بعالم على علم
 بمرتبة عينيه علم بعالم لا نهاد اسطة من عالم معلوم لا كقولهم ان عالما
 لبحاج الى غيره اى معلوم الذي هو غير نفسه في مرتبة علم حصولي
 فيعلم غيره و لا لبحاج لعالم معلومه الى غيره اى معلوم الذي هو غير نفسه
 في مرتبة علم حصولي فيعلم نفسه م لعلم معلوماته فلعلم نفسه و غيره ايضا
 الوجهين من انما ثبت في وجه علم حصولي و علم حصولي م لا يغني
 احدهما عن نسيمه و لا يلزمه شي غيرهما لمعلومه فلعلم عدم مطلق باصناف

من فلا اصل للسؤال المشهور أي ان علم العالم القديم عدواني مرتبة
 العلم المحضوري فلزم ان العدم عينه وان لم يعلم فلزم الجهل والسؤال مستبعد
 لان العدم المطلق لا يحكم بمعلومية الا ان يقال الحادث مفعول علم و
 لان لما علم غير نفسه فهو حصولي ولما علم نفسه فهو حضوري ^{لما علمه} على تعريف المحصولي
 والحضوري كقولهم فلا يرده عليه شئ م وعلم نفسه ومادة مع علم عدم
 شئ عليه منه المعنى على عدم مطلق متعلقه شئ المجرد متعلق علم الحادث
 والضمير الى الحادث م بفعل عالم وكتبة صنية عنه نفسا والشراما حصولا
 وحضوريا ضروري معا وفي خلافة شئ اي خلاف ما عرف لعلم حصوله
 وحضوري م كما هو المشهور يلزم عينية غير العالم به في علم حضوري غيرية
 عين العالم به في علم حصولي والا الجهل من جهة فنه عدها...
 ضمنية مناسبة المحل العلم ان ربط خلق الذي بين خالق ومخلوق
 باعث العلم والحكم منهاش أي من مخلوق الى خالقه ومن خالق الى
 مخلوقه م والا بطل العلم والحكم اعلم ان الله تعالى علم نفسه من تبارك
 مع صفاته حتى الفعل المجابي مع اثره وهو مفعوله من جنسية حدوثه
 مجرد من مع صفات الية يتلخ العلم او يتعلق بمفعوله ^{لما علمه} في وجهه

راجع الى مفعوله والى الفعل المحجبي وما مراد ان لم تخلف مغناها بخلها
 مرجع التفسير الفعل المحجبي ومفعوله قد يمام ولو في علمه تعالى ولو بوجه
 خارج من علمه تعالى فعلمه تعالى متعلق بما هو قديم وبما هو حادث ولم يتغير
 باختلاف المعلومات حتى يابغ العلم فاعلم ان المعرفة موقوفة في نفس علم
 فلا يعرف اني غير لا فالمعرفة حقيقيا بما قام بقياية الحقيقى في نفس علم
 وهو شبه الذي بوجه معرفة فاعلم ان الشبه تكليف علم في مرتبة مثالي كبقية
 معلوم لا ما يقوم فيه وعليه كصورة في مرادة وعلى غير ما يحتاج الى وجود
 منه فان حصول شئ صنعا ليجتاج الى شبه متقدم منه وكلما ش
 على صنعا اى حصول شئ علم على وجهين تنبيه من حيث ان الشبه
 ليجتاج الى نفس شئ وهو مقصود وشبهه ش عطف على تنبيه م
 من حيث ان معرفة شئ ليجتاج الى شبه الذي بوجه معرفة فلا نزاع
 والحق انها معا تباخر تنبى فلا يعرف عارف غير ما هو متقدم من شبه متقدم
 ش من مصنوع م لصنع ومتقدم من شبه متأخر حاش من معلوم
 م لعلم فوسيلة معرفة لها ش اى لما هو متقدم من شبه متقدم لصنع
 ومتقدم من شبه متأخر لعلم م وصف جابح ومانع والحاج

وهو كما يقال علمه تعالى المحجبي والمجازى لا يخفى الا بما قام بقياية الحقيقى في نفس علم

ظل ذی ظل و المانع مسلوب و هو معرفه و آن نفی احدی است
 احد من وصف جامع و مانع هم فالعرفه ممنوعه قاننا بعینه و المتبوعیه و
 العابدیه و المعبودیه بمعرفه الوصف الجامع و المانع فنی معرفه المقصد ^{بمعرفه} بقا
 حصول معرفه شئی کما هو و بنا الاسم للمعنی ش ای حصول معرفه شئی کما هو
 لا المعنی مصدک هم و محله القلب الحضری و سببه و حد اعلی مرتبه محسوس
 باطنه الی حد استغلبها الی مرتبه مثال ش الی انتهائیه علی اصل غیر جنس
 هم فمن یقصد الی تصویر ش ای الی انتها تصویر علی اصل غیر جنس هم
 و یحصل شئی کما هو و یقصد ش غیر معین هم و بنا الاسم للمعنی ش
 ای حصول شئی کما هو و لا المعنی مصدک هم و محله الذماغ و سببه
 من حد اعلی مرتبه مثال الی حد استغلبها الی مرتبه شهود ش الی انتهائیه
 علی اصل غیر جنس هم فالصدق و التصور بما اعتباران ^{بمعرفه} زائدان
 بنسبتها الی معروف و التصدیق بتعین محسوس بغیره بدلالة الیه و التصور
 بتعین هم محسوس فقط فالعقول غیر محسوسه و کد لاله و نسبه و ربط منه
 ش نسبت من الکلام ان محسوس مصدق مقبوضه ضرورتا و المعقول
 مصدق بدلالة الیه بحکم فلما ارید علم شئی فنیست علم من محل تصدیق

الى مراد من الحيات و موجه من محل تصور اليه و تخليق به فحصل سببه
في محل تصور بقية التحقيق فتعليم في محل تصديق توسعا و اختصاما و اثباتا
و نفياداني و درج المعقولات بدلالة اليه تحبا و كيفية الانبعاث و التعلق
و الحصول به على التحقيق فالصدق مقدم مقصودا و قريب باعلاء و نحو
حصولا شئ اى حصول شئ م في حد اعتباره و التصور موزع سببا و
مقدم في حد اعتباره حصولا سببيا شئ اى حصول شئ شي بسبب
فليس مقصودا بمرتبة الاسباب و القلب في الحال شئ اى حال التصور م لاه
سواء و التصديق من افعال اختيارية بخلاف المعرفة شئ اى ليست باختيار
م فثبوت حواس مبررة في عالم الشهود باقراره و الاقرار ما هو في عالم
من اثرا هو في عالم المثال تصديقا فتصديق الذي يقيد بالاميان
بقبول الصدق و اقرار الذي يدل على صحة التصديق باثبات اثره
و هو مصدق حقيقة و ان لم يكن في التصديق مصدقا لكنه دليله ظنا
ولا يكذب به و عالم الشهود لتكامل المعرفة بالحكمة فالأقرار في حكمه
في حكمه فرضا و وجوبا و استحبابا شرعيا و غلبا ليس اقرار اللسان
على التصديق الاطنا و مجازا و لا يكذب به و لا يزدل التصديق بـ

الاقرار بالادلة عليه ولا يزول الاقرار الا بصدقه ^{مستقيمة} شمس ^{مستقيمة} ابا جابر ^{مستقيمة} مومنان
 مومنان يتحقق بحكم المعلوم من حيث هو ^{مستقيمة} فلا يصح الشك الذي يمنع تحققه
 فلا يزداد ولا ينقص في حده لكنه اذا كان لمعلوم غير الذي علم من قبل
 فيزيد في غير ما الذي حصل من قبل فيها متغيران باعتبار المعلوم ^{مستقيمة} فافترده
 عليه من غيره لاني حده واعلم انما الايمان بعد زوال الكفر فان ^{مستقيمة} وانقص
 الايمان لزم الكفر في الحال لا يجتمعان ^{مستقيمة} اعلم انما المصدق متغير تصدقه
 شمس ^{مستقيمة} ليس عين تصدقه مع رابطة ^{مستقيمة} لا ينقطع شمس ^{مستقيمة} رابطة
 بالمصدق لا ينقطع م فالمصدق لا يتحقق دون التصديق والتصديق
 لا يتحقق دون المصدق شمس ^{مستقيمة} فما لازم ^{مستقيمة} ولزم منها ما فمر من الايمان ^{مستقيمة} السلام
 لم يتفرقا فتركة كلية منها شمس ^{مستقيمة} ومن من الالفاظ المترادفة كالايمان
 والعمل والتصديق والاقرار كلها مجرد واحد م فوجود العلم والمعرفة والتصديق
 والتعقيل على وجودهم الحاصل باطل ^{مستقيمة} لا على تجرده ^{مستقيمة} بمثله فتنقص شمس ^{مستقيمة} اعلم ان
 العلم على وجوده علم معلوم وهو باطل ^{مستقيمة} شمس ^{مستقيمة} عليه المعرفة والتصديق ^{مستقيمة}
 وان شخص مية مجردة تجرد لانه مجرد عن نفسها لا شخص ^{مستقيمة} انه عليها منها
 على شخصهم الحاصل الزائد على مية منها باطل لا شمس ^{مستقيمة} م باطل م شخصهم

على شخصهم الذي هو عين ما به اذ هو متحد معها الا على العلم معرقه وعلما
 تصديق وعلية توصيف وتكميلهم على بنا مفعولهم في عالم الشهود وفضلا
 حدهم ش اى زيادة تمييز التكميل اى هذا التكميلهم زاد عن حد تعينهم
 لانها معرفة المقصود باللائل التي في عالم الشهود وعللا قرار درجات
 على وفق ما في عالم المثال ش اى من العلم والمعرفة والتصديق ^{بعضهم}
 هم ونبأ الكلام في وجه لطيف فان اصبته فاستكثرت في الخيرة وان زفت
 فلك مالک فاعلم ان المؤمن من ش من تشبه الى انتزاع وتعويض
 على موجودات قديمة متضمنها بها بقية المجازى عنها فالوجود
 اى وجود المؤمن هم مشترك بها ش اى موجودات قديمة
 وهي منساره فواجبة ومتبوع له وعابدية ومعبود له من
 اى هذه الموجودات القديمة هم فالتوفيق ش الذي ^{مصطلح}
 الشريف هم نائب ش بتوفيق المؤمن موجودات قديمة هم
 يتعلق بالفعل والموفق مفعول متعاقب لا متقدم اذ هو غير معقول
 متأخر اذ هو متباعد ممنوع ولا معه اذ هو في ثابتين لا احتياج مبهافا
 لا ظن ان يرا معه معنى متعاقب ولا لعل يقتضى قرينة وروية

كلها نظرية في حد اعتبارها مع قرينة حقيقة غير كمفات بحسب حقيقة
 مقرب اليه ومرتبتي ومفني به وجوده وطل في الدنيا ش متعلق

م فبحرالى روية حقيقة مع قرينة حقيقة وفنار نظري في حد اعتبارها
 في الجنة ش متعلق بحرم قال سبحانه وجوده يؤمنه ناضرة الى ربه
 ناظرة وكل ذلك ما ذكر في الروية بحسب ارادة المعبد لا منعاش فجات
 روية حقيقة في الدنيا لانه تعالى قادر على ان يخلق بصرك يراه تعالى

في الدنيا كما يخلق في الجنة لروية حقيقة وقيل في الكلام كيف سوال
 الرسول على الممنوع اى ب ا ر في فقبل نعم كيف على الممنوع اى
 روية حقيقة في الدنيا ممنوعة بل هي جائزة بدليل رب ا ر
 م فبحرالى بعد نظري لجواز نفى قرينة نظرية لا بعد حقيقي لوجوب قرينة

ولا فاما حقيقي لا تمنع فنار في غير حقيقا واما من ب في طاعة هو
 نظري او انصافي يوصل الى حقيقي او حجابي معلوم او مجهول وقيل
 من مشاهبات والبعده في العصية هو سلب المذكور فاعلم ان غاية
 التحقيق في مسلة روية في الدنيا كما يشرف الراى بها انها واقعة
 في عالم المثال لانه غاية شبر ظل الاش تقع م في عالم الشهود و

لو رقت في روبا او بقطة وانما يكشف عالم الاشكال المعنوي او لبار الله تعالى
 في بقطة فلا يمنع لها في البقطة ونزه الروية بحجاب منسوب اليه تعالى من ترتيبه تعالى
 او تشبيهه تعالى ولا تحصر بصورة معينة حتى تمنع في غيرها تحدث بكملة وقدرته
 تعالى كياتار و هو الحكيم القدير كما ذكرني تقريره في محله شمس ذكر بقية
 اثبات مرتبة الحجاب بين القديم والحادث المخلوق ثم وقد تناول الصورة
 بماث الله تعالى فيها مسألة وحدت الوجود شمس الاضافة بمعنى
 مصطلح متصرفين في عروج نظريهم الى موجودات قديمة من غير تمايز
 لان تمايز مسلوباتها موقوف على اثباتها من عاودتها شمس الحوادث
 والمسلبات التي نسبت عليها من احداثهم يعنيان من علم الذي
 ظل من علم موجودات قديمة تقطع نظريهم عن غيرها اعتبارا من جهة فليها
 غير ما في العلم شمس اى علم الذي ظل من علم موجودات قديمة تقطع
 نظريهم عن غيرها اعتبارا من جهة هم كمن تامل في ظل علم موجودات قديمة
 تقطع نظريهم عن غيرها ان لا يعلم موجودات قديمة بنفسها لحدوثه فنجاء
 الى ولا له نفسه لا بغيره لاكن لا يميل الى تمايز نفسه فتعذر تصور
 بان عاينى وكان فيما بقى واما مع تمايز مسلبات وحدتها

شس بمعنی مقابله و الاضائة بمبغی فی م لان مملوباتی منته علیهما من حادث
 جناس ای الحادث و المملوبات التي منته علیها من الحادث م مبقیات فی
 علم الذی ظل من علم موجودات قدیمه و غیره باستجمیع اعتبار من جنسین بقابلها
 غیره مع رد البطل التي منجاس ای موجودات قدیمه و غیره من حادث
 م منهننا احوال فحید و حدث الوجود الواجب سبحانه دلالة من غیره سبحانه
 الی ان نصیبه من الولاية الخمسة فحید کله منه سبحانه فحیدانه هو العارف والمعرف
 بنفسه سبحانه فی منزل باستجماع بعلم المذکور مع معنیه و قرب و احاطة
 مع تجاوز ربی فی حد و هم بحق یقین فلا یطیق النطق فی حاله فقد
 صدق قوله صلعم من عرف ربه فکل لسانه قد فقد حق قوله صلعم من
 مررة المؤمن فی الوجهین شس ای وجه و حدث الوجود و وجه و حدث
 الشهود م مع تفاد و وجه فینتی الاصل شس ای المؤمن مررة المؤمن
 هم فی فزعه حتی ما شاراه تسالی سند که ان شاراه تعالی فاعلم
 فی وحدث الوجود اختلاف الحال فمنه المذکور و منه ان لو لم تمانیر مملوبات
 کالمذکور لابلد شس ای لبعض الحال من غیر المذکور م من وجود مملوبات
 متمايز من تفید اعتبارات له و هما علی مته و احده لا مائین ففیه

سرش اى وجود مطلق مكنشاف بدهانه وجود الذات تعالت
 فى مرتبة حق اليقين حتى انمحي حادث من علم حادث فلا يميز حاس
 الا الذات تعالت وغيره معقول على اعتباره والتحقيق ان الذات تعالت
 ليست بجائز محسوس بل محسوس بل محسوس بدهانه مع صفاتها تنزها وغيره
 حاس محسوس لا كنه انمحي من علمه فتعذر انتساب بحس اليها المنقصه
 فزار غير لا ونده الحاله اللائقه فى شهود قرب الذى بمقرب من اجل
 الولايه الثانيه ولما تم الفناء لا يبقى فى علمه الا الله تعالى بلا دلاله
 تعالى فلا يميز الحس ولكن فيها نظراى اذا فت دلاله لا يصل الى
 الله تعالى تحقيقا وما قيل اذا وصل اليه تعالى لا يحتاج الى دلاله ليس
 بحق ش اذا حق ان الله تعالى لا يعرف الا بدلاله اذا لم يحيطه تعالى
 علم حادث فتعارض فيما قيل م فعلى العارف تعقل حادث مخلوق
 فانه لوجوب الالاتش الى المعروف الموجود بدهانه وفيه ش
 وجود مطلق مكنشاف مرتبه محاب الذى حدث من اسمائه وصفاته
 تعالى بقدرته تعالى وهو غير مخلوق وللمحباب اضافه مجهوله لكيف
 مدونه تحقيقا اليه سبحانه ويتشابه حادث مخلوق تحت امر لكونه جاعلا

ش ^١ حجاب هم ولا يميز صها بالتعذر فلا يفهم سر قوسين النسي ثم في ذكر كيفية
 السلوك المعنوي ش الذي في معرفة النفس لمعرفة الله سبحانه هم ونية ش
 اى وجود مطلق هم انكشاف حقيقة ش اى مية هم الانانية الجامعة لحقيقتها
 ش اى علمتها هم تضمنها بوجوداتها والتزامها بها ولا تدري ش اى حقيقة لانانية
 الجامعة لحقيقتها هم في صها بهى ش تعذرا فاعلم انما الوجود وصف منطبق
 بالعينية بما قام به وهو موصوف مضاف اليه فهو اما خاص ش اى مانع ^٢ لغير
 كوجود زيد هم فلا كلام فيه واما عام ش اى لا يمنع الغير كوجود زيد وعموم
 مشترك فتحد مجازى في الوصف وتغاير حقيقى في الماهية لا عكس ش
 متحد حقيقى في الوصف وتغاير مجازى في الماهية هم اذا الاتحاد حقيقى ^٣ مستنفع
 ش كما ذكر في ذكر كيفية الاصول الم في اصل ذكر كيفية الاشتراك هم والوصف
 قائم بالموصوف المتقدم رتبة وهو محقق العموم تغايره الحقيقى ش اعلم انما
 اذا كان وصف عاما لزم له تغاير ماسيات التى قام بها الوصف حقيقيا اذ هو
 محقق العموم الذى في الوصف واذا كانت ماهية عامته لزم لها تغاير ^٤ ماسيات
 التى قامت بالماهية حقيقيا اذ هو محقق العموم الذى في الماهية هم لا عكس
 ش اى الموصوف قائم بالوصف المتقدم رتبة هم اذ هذا محال فاعلم

ان الوصف قد يكون مصدرا بانتزاع الاوصاف من شئ اخر شئ
 وان لم يكن مع شئ اخر فلم ينتزع منه الاوصاف فلم يكن مصدرا م والوصف
 لا يلاحظ بالانتزاع فمصدرية لا تصدق الا مع شئ اخر فلا تصدق في القدم
 اولا ثبت في القدم شئ اخر الا ان يصدق م الوصف شئ في القدم م
 فاعلم ان تمايز الاطلاق بالتقييد شئ البار للمقابلة م والتقييد بالاطلاق
 شئ البار للمقابلة م واما على ما عليه وانه نفس التقييد عليها لقيام حقيق
 من جهة اخرى لا من جهة واحدة شئ لانها لا تحققان من جهة واحدة فليس
 انما م فالاطلاق يتراد على ما عليه اذ لا ينتزع من ما عليه لكن يحكم بمقتضى
 التقييد والتقييد زائد على ما عليه اذ ينتزع منها من جهة اخرى فالتقييد شئ
 اخر منها شئ وان لم يكن شئ اخر منها لا يحصل م فثبت بانتزاع
 في المصدر وهو ممنوع في القدم فبطل اش الاطلاق والتقييد م فانه
 سبحانه في ذاته وصفاته تعالت وتعدت منزوع عن الاطلاق والتقييد
 في مرتبة القدم واعلم ان الاطلاق والتقييد يميزان على ما عليه واحدة ثانيا
 لا على ما يميز لعدم التقابل والوصف مغاير في حده من ما عليه في حده فلا
 يصدق الاطلاق بالماهية والتقييد بالوصف فلما كانا على ما عليه واحدة

تغيير التقيد يلزم حدوث ما يثبت يقوم بها وعدة قد بها من اى عدم تغيير التقيد
 يلزم قدم الما يثبت من تخلفه عدم الحدوث والقدم واجتماع التقيضين او وجودهما
 من اى القدم والحدوث من على حد بها فعل ما يثبت من الرابع من اى وجودها
 على حد بها من حق اذا لا يتحقق غيره من اى غير الرابع هو القدم المحض والحدوث
 المحض واجتماع التقيضين من واعلم ان بهجة الاخرى وان كانت من الصفات
 الثبوتية فتا تبنى القدم من فليست عارضة من وان كانت من الصفات السليمة
 فمسلوبة في القدم من فليست قديمة من فكيف معلومة الاغنية عليها من
 معلومة فكيف الاطلاق قدما والتقييد حدونا واما على ما يثبت واحدة
 من قبلها لعدم تحققها على ما يثبت واحدة من كالتقييد التنزل والصورة
 على الهيولى كما نعرفهم كجدار الحقائق لكن تقييد الذات باعتبار تقييد
 صفاتها من لا غير لا وتنزل الذات باعتبار تنزل صفاتها من لا عينها
 مستعيان في حد بها قدما وتنزل الصفات من لا عينها الى مرتبة الحجاب
 حدونا صحيح وبالصورة على الهيولى تصدق على مرتبة الحجاب مع محسلة
 فلا التقييد والتنزل في ذات تحت ولا الى مرتبة سفلية المنى تحت الامر
 تعارف جدار الحقائق فظن المتعصبون على السد ظن الجاهلية وسجان لهم

عما يصفون فحق وأما الذين في قلوبهم زيغ فيتبعون ما تشاء منه تنفارا
 واتباعا تأويله ج وما يعلم تأويله الا الله واولياها المستقيم منهم كلاما على اصول
 مما يصدق في ايمان المحكمات فاعلم ان تعاضت مسئلتان فبما قطان فبما الاعتقاد
 ولو تخالفنا فاعتقاد واحد منهما في ما وجب بهما ولا يصح للمخالف فاعتقاد
 للآخرى وللمعتقد غير واجب او يقوى عن ضعف منها فبارك للضعيف بالقر
 والقوت لتحقق وحدت اشهد بحكمات منصوصة لضعف لتحقق وحدت الوحد
 التي تبينها بات واردة ولتبينها بات تأويل المحكمات ولو ردت احدها
 فزودا من الشريعة او من الطريقة والطريقة فضلا فكيف ثبت اخرها لا
 رد لها بردا وعكسها وثبوتها بثبوتها وعكس هذا فاعتقاد بما هو من
 الذي ظل من علم موجودات قديمة يقطع نظر عن غير ما اعتبارا من
 لا يصدق في ايمان المحكمات وبما هو لا بد له من وجود مطلق على حكم المعزود
 لمن تعذر باستيلاء حاله المستعصبا فانه الحد وتزدق ومن
 ان الاختلاف في المستلذين في كيفية ربط الاحداث بالقديم بانه
 ببقائه الحقيقي به او ببقائه المجازي لان في القديم كما هو باسماه وصفاته
 الا بشي كما في الصفات في كيف غيرتها وعينها بالذات وصل الالمان

في التوحيد بالقديم لا مع كيف الزيد فلا نزاع في اعتقاد التوحيد ^{الاجمال}
 وهو مقصود فان اخطا في تفصيل الحق بطلت صحته صواب ^{الاجمال} والاشياء
 بانه هو لقب حقيقي من تشابهات نظرية لصوفي صافي حقيقي في عروج
 نظره الى موجودات قديمة فهو عذوره وان شيا الله تعالى مغفور ومن تصنع
 وتقص وتعتق به ^{الاجمال} وتزندق بالكاره احمد وثبتيه المجازي بالقديم
 نعوذ بالله تعالى منه ويحقق الدعوى بقبليته المجازي بالقديم بوجوده ^{الاجمال}
 فيش كما في تنبيه الذي في ذكر كيفية سلوك الذي في معرفته ^{الاجمال}
 الله سبحانه م فاباك وخطوات المتعبد بين الكافر من ش متعلق ثابت
 تشير الى انزع وتحيض م طلق ملوبات ^{الاجمال} مثبتة عليها من موجودات حادثة
 تضمنناش تميز من مصدر خبر مخذوف اثبات متعلق به من اجل م
 بها ^{الاجمال} لماش حال هو الكافر في تضمننا م عن موجودات قديمة بقبليته
 عنها فالوجود مشترك بها اسما وهي تشابه قبا بعبية ومتبع له
 وعابدية وجود له من بده ^{الاجمال} ثم اسوبات م فالخذ لان ش ^{الاجمال}
 مصطلح الشرع الشريف م ثابت ش ^{الاجمال} بخذ لان الكافر عن ^{الاجمال}
 موجودات قديمة م والخذ لان ^{الاجمال} يتبين بالفعل والخذول مفعول ^{الاجمال}

لا متقدم من اذ هو غير معقول من ولا متأخر من اذ هو بقا عدم منع من
 ولا مع من اذ هو في ثابتين ولا احتياج بينهما فاني لا اظن ان يراى مع
 متعاقب من فقد احتجب من الموجودات لنفسه بالسلوبات قال سبحانه كلام
 اهنم عن بهم يرسند لمجربون فمناش نفسه بالقيم من وصل وصل الى صلة نفسه
 لقوله بالتضمن على الالتزام فان خبر فقد حق قوله تعالى بحواسه ما شاء
 وحيث وعنده ام الكتاب به فانه يصل الى صلة فقد حق قوله صلعم كل شئ
 يرجع الى الصلة وقد حق قوله صلعم كل مسير لما خلق له وقد حق قوله صلعم
 من عرف نفسه من حيث حدتها وظللتها من حيث غلظها فانه
 تخليته في نفسه من فقد عرف ربه من حيث قدمه بناقته غلظ
 من ربه ودرجه من فاقرب للموجود ربه فمناش من الموجود من كل علم
 ربه قبله من حيث عدمه سابق من وسعه وقربه ومحيطه من حيث
 وجوده من بعده من حيث عدمه للاحق من بربطه اتر ربه معا
 توسعا واختصاصا من اى توسع العلم بجميع من القبليته والمعنية والافتر
 والاحاطة والمجدية معا واختصاصه باحدى منهن او توسع الرب
 بالقبليته والمعنية والقرية والاحاطة والمجدية معا واختصاصه باحدى

منهن ثم فلا تتجمل بالعبادة والعبادة من المنافات مع الالهيّة
 بالقرينة والاحاطة من عدم المنافات مع فعلهم غير العلم من الرب
 مع حتى لا يعلم غير غير ويرد واقعه يتبع العلم قال لايمان والكله والكله
 متضرع من العبادات قال لايمان المشروع ^{بمعنى} بربا الذين ^{بمعنى} مشركين
 قديمة والكفر المشروع ^{بمعنى} بالتكافؤ ^{بمعنى} حجة على حقيقتهم ^{بمعنى} لا يشرك منضم
 بكفر فقد حق قوله تعالى من كان يجرم لغار ربه فيعمل عملا صالحا ولا
 عبادة ربه احداه فبالمعنى ان الرب خاص لا فرد من و العمل الصالح
 ما هو يصلح للرب وتساوي بينهما لا يزيحها لان النسيان بعد تحقيق العلم
 لا يزيله م بل في الحال كما مر تقدري فاذا موت بدو منشأ في موجود
 حادثة من حادث ^{بمعنى} اول فبها منشأ ^{بمعنى} انتزاع ^{بمعنى} لغيره ^{بمعنى} كقضمنا ^{بمعنى} وانما
 منه فقد حق قوله تعالى قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا
 من رحمة الله ان الله غفور رحيم ^{بمعنى} جميعا ^{بمعنى} اعلا ^{بمعنى} مقتصد ^{بمعنى} اليار
 المضافة اليها محمد رسول الله تعالى صاعدهم ^{بمعنى} بالاله ^{بمعنى} المضافة ^{بمعنى} في رحمة الله
 وان لم يكن كذا فتجب مضافة الرحمة الى يارب توافقا لا لا وكقول الله تعالى
 يا عباد فاقنوا وقل لعيادي الذين امنوا يقموا الصلوة ونفقوا

ما رزقناهم الاية واعلم ان ربط خلق بين خالق ومخلوق لا يقتضي وجها
 من عبودية هي متابقة بل الربط بحققها فالتبعية وجه عبودية هي متابقة ربط
 طليعية بين ظل وذو ظل وتحقيقا لربط خلق فان لم يكن فالظل معدوم فغير محكوم
 فانظر ان نبي محمد صلى الله تعالى عليه واله وسلم من نبي الله تعالى وغيره صلعم
 من نبي صلعم فعلى بنابر ربط طليعية محمد صلعم عبد الله تعالى وغيره صلعم عبد الله
 وايضا عبد محمد صلعم والله تعالى اعلم بالصواب فالعباد عام من المقتضين
 والالتزام في الخلق مطلقا ثم تخصيص بالذين اسرفوا على انفسهم انما
 كما قال سبحانه ان الانسان لحن خسر ثم لا تقنطوا من رحمة الله مؤمننا
 كما قال سبحانه يغضب من بشاير ويغفر لمن يشاء ثم بان الله يغفر الذنوب
 جميعا وليا قال سبحانه الا ان اوليا الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون
 فالحكم على تفاوت التخصيص مع تفاوت التضمن والالتزام فرغ تعارض
 يغفر الذنوب جميعا بمقابلة ما من وجه في اسراف الذي لا يغفر من موثر
 وكفر من خلافه من عطف على تعارض الضمير الى يغفر الذنوب
 جميعا بمقابلة ما من وجه في اسراف الذي يغفر له لا على مشيئة تعالى
 من موثر مع وجود الايمان من فالمويد بهما من الضمير الى الاية

والى ما يغفر الله تعالى من قوله تعالى ان الله لا يغفر للشرك
به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء اى من غير توبته والا يغفر بها الشرك
وغيره وجواب السائل بل يغفر الله قتل سيد الشهداء حمزة رضي الله عنه
بمقتضى مقتضى تخصيصه بالتقسط من رحمة الله وليكن ان يقال في جواب
السائل يغفر بمعنى اسم صفة شى اى فرم وجميعا تمييز من الذنوب لا
تاكيد اى ان الله تعالى غافر الذنوب من كل صنف على قرينة السؤال دون
الشرك ولا كفر ومنتشار في مسلوقات هو حادث اول منها انتشارا متزاع
لغيره كانه ضمننا ولا بد من اول في كل واحد من المراكز ولا تعجبك قولى
اولا بل للمخلوق من اول وان يكون من موجودات او مسلوقات فان كان
المخلوق كله اولاً دفعته وليس تقدم وتأخر في معين فكان الشبه من
الصانع لكل واحد من اول فلهذا ان يساوى كل مصنوع في كل وصف
وكان وجود مسلوقات فيهم في خارج مفعول لعدم انتشار شبهة في صانع
وهو خلاف بداهة او كان ثبوت متقدم لشبهه للمسلوبات في الصانع وهو
خلاف حقيقة فاعلم ان الصانع يحتاج في انتزاع ثمان الى اول انتزاع
وارادته وعلمه بهما معا فآخريته لغير اول في ارادته وعلمه في الوجوه

اے وجہ احتیاج الانتزاع ہم لازمانی دان کم تکلیف میں اسی ان
 کم کرن الاحتیاج الی اول نشان نشان اول فعل واحد اول و هذا البطل الاول
 خلاف عقل و بدایتہ تکلیف ممکن ہم البطل اول واحد و هو غل میں اول واحد قدیم
 و انتزاع میں اسی من جہۃ الاتحاد ہم نشان میں یوحید ہم باول حادث
 لا من اول قدیم لان المسلوکات بمقابلہ قدیم عدم مطلق و بمقابلہ اول حادث
 منبتہ علیہا منبتہ میں من جہۃ التغایر ہم تم ممکنہ فی محلہا میں اسی فی محل
 امکانہا ہم فتمیز بانہا میں المصدر مجہول و الضمیر الی مسلوکات ہم منبتہ
 فی علم واجب معافا علم ان اول الذی فی موجودات حادثہ ہو محمد صلی
 رسولنا من احد الرحمن الرحیم و تعظم فی معرفۃ الرسول بحسناتہ الذاتیہ
 میں اسی ہو لیس تعرض ہم بالاصالتہ میں اسی لمیت متبع ہم فحقیقہ
 ضدہا مسلوب عنہ قہر و دلیل متعلق فی حد مرکزیتہ علی حقیقۃ الرسالہ ہی
 منبتہ تعیینہ فی القدم بموجوداتہ علی موجودات القدیم و مبلو باتہ علی
 مسلوکات القدیم قہر علی دعویہ لا الہ الا اللہ انی رسول اللہ و دلیل نقیضہ
 میں خبر مع المتعلق المقدم والمؤخر ہم و لیس للمکذب الا الجہل فتم کلامنا
 و فرضنا ان بات المکذب علی ادعاہ لیس فنقول لا یخلق من مصداق اول

من من ای من اول م فلا دلیل بیده خدا و یکتب با کذب حتی لا
 الادعوی الاول فتوکه صلعم اول مخلق الله و در ظهور صلعم فی عالم
 الشهود فی الآخر علی ترتیب ضروری من ادم علیه السلام و نشاء تعینیه
 تعین الفعل موجود لا نار حادثة الی محمد صلعم و نشاء تعینیه تعین الذات و کل
 علی الترتیب الضروری و جود امینه صلعم الی ادم علیه السلام فتمنع نظیر مطلقاً
 ای غایب ظاهر و نه لایان کل م و ذنبی بحصل من مصداق خارج و
 الخارج منه فکف فی الذنب فحقق کقولہ تعالیٰ لیس کشفه شی الایہ اعلم
 فصاحۃ القرآن المجید اعجاز و زیادت الکاف تمنعها فباطلۃ کما
 بمشهور ای فصاحۃ القرآن المجید اعجاز و زیادت الکاف و الزیادۃ
 تمنع الفصاحۃ م فان بدرت فی الایہ لظہر لک انما مثل مثل و صنفی نظماً
 بمنظرینہ سبحانہ و یومحمد صلعم مستثنی ذاتی بی شخص مانع فله سبحانہ
 اے فخص له سبحانہ او فخرم له سبحانہ م بالا ولویۃ الماش استثناء
 من بمنع م و صفاً بل لانه لفظ المثل المضاف علی جامعیه و وصف المضاف
 الیه و شبهه من موجودات قدیمه و اعلم ان المعرفه و الایمان و الاخلاص
 و الخلو من بیه تعالیٰ تنوقف علی محمد صلعم کد لاله منه صلعم الیه سبحانہ

سجانه سمیع بقول القائلین بصیرة بحقیقة القلوب فی التصدیق والنفاق
نعوذ بالله تعالی منه ونسئله التوفیق وقیل ان یکن ظهور الذات مکرراً ثم وثم
بعد فصار زعمنا بکون نظیره صلعم نعم بل من ظهور لفعلیة الی ظهور الذات علی نیت
ضروری لا من الذات المجردة كما زعم لکنه ما أخبر به قرآن مجید وخبر صادق
و دنیا بهما نکلا مناسبا لایزعم مجرد فلا دلیل علیه فالتوقف علی ما قیل ان
فی الدین علی الزعم المجرد نعوذ بالله تعالی من شیهة والغفنا ولا يجوز ظهور الذات
من مرکز تعین الذات تحت الاول لعدم التعدد والتجزی فی مرتبة الذات
كما ظهر الانبیاء من مرکز تعین الصفات لوجود تعدد الصفات من شأنهم و
لیکن ظهور الانبیاء من تعین الصفات علی منابر استجماع المکرز الاول الذی الی الصفات
بعد ظهور النبی من مرکز تعین الذات فخط المکرز و یطبل بنابر الملل والمزب
الفسر وک و اعلم ان الدلالات النظرية فی البحث مضطربة علی اختلاف النظر
ولا یصل نظر کل ناظر الی حقیقة ثابتة فاکتفار باستناع نفسی او الی کما قال
الله تعالی ولكن یسأل الله وخاتم النبیین بنو تائمه قرنیة بدلالة لفظ النبیین
لا سمعوا واذ لا تثبت النسبة لعدة فقلاد لا اعتقاد مخالف الفاضل والحققة
المذكورة الایزعم مجردا محدثا فی الدین فثبت مستغراقا باللیل وجمع

الكثرة ووجه اخر اى النكان معهودا فكان كذا فهو مستغرق او بعضا
 فلا دليل عليه صرحا ومحملا واذا اخذنا من غياق النسيب لما اتيكم من كتاب وحكمة
 ثم جابر كم رسول مصدق لما سمعتم ممن سبق ولتقصرنه ولفظكم الالية الكريمة ^{لنقصه}
 خاتم النبوة ارفع الرتبة ش ر قم نفسير في ذكر كيفية اخذ غياق الانبياء
 باثبات عظمتهم وفضل حضرت بنى الانبياء بر غير ش عليه وعليهم الصلوة والسلام
 ثم وكما عن جابر رضى الله تعالى عنه ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
 قال انا قائد المسلمين ولا فخر وانا خاتم النبيين ولا فخر وانا اول شافع وشفيع
 ولا فخر واه الدارمى قال صلعم فضلت على الانبياء يست الى ان قال حتم
 بنى النبيون واه سلم في كتاب المساجد المشكوة عن جابر بن مطعم قال سمعت
 النبي صلى الله عليه وسلم الى ان يقول انا العاقب والعاقب الله ليس بعده
 بنى متفق عليه ومعنى فوبان قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الى ان قال
 وانا خاتم النبيين لا بنى بعده فانه صلعم خاتم النبيين رتبة وزمانا على اجماع
 اهل سنة وجماعة رضى الله تعالى عنهم قال النقيز الى ان في المقاصد قد رتبة
 النصوص انعقد الاجماع على انه خاتم النبيين لا بنى بعده وانه افضل الانبياء
 انتهى ولما علم ان بنى محمد صلعم باخذ انتزاع غيرهم فقصنا والتمزنا به بحسب

شبه خلق غیر صلعم عن موجوداته صلعم او سلوباته صلعم لقیام مجازی بوجود
 صلعم و مرکز و فکرم اعطاء المکرر و قرینه و سببیه لما فیہ من الماخوذ خلافاً لکلیف
 بالشرک و بکذا کل واحد من الماخوذ مرکز لما فیہ من الماخوذ مجموعہ تقدم رتبہ و لا یخلف
 تاخر رتبہ فی المعنیة و القرینة و الاطاعة بالماخوذ علی واحدة منها بل شیء من
 المعنیة و القرینة و الاطاعة هم کانت حقیقۃ و نظریۃ و ثبتت القرینة بالنصر
 القرانی انما ولیکم اللہ و رسولہ و الذین امنوا الایہ و من ینزل اللہ و رسولہ
 و الذین امنوا الایہ علی اختصاص الولاية بالمعانی و یخففها عن الشرائع
 ش کما ذکر تفسیرہ فی ذکر کیفیۃ الرسالۃ و النبوة و الولاية النعم هم و لیس
 علم غیر الماخوذ ضروریاً لا بماثراً لہ تعالیٰ لمن شرح صدرہ بہ
 ش ای بایشا را لہ تعالیٰ هم فلما جاز علم الماخوذ بالماخوذ فلا یکن
 نفس علیہ کل منہ بل هو ثابت علیما و یطعن تابع اللفظ عان و ان نفی
 علیما فلا دلیل علیہ و الی الغنایات خلاف الثابت ش ای حوازل علم الماخوذ
 بالماخوذ و لیس تقاطع و تداخل فی سائر شریکۃ موسعة مشبہة بالکلیف
 ماثلاً را لہ تعالیٰ ش متعلق کل منها من شریکۃ و موسعة و مشبہة
 هم و قد یفاض لشخص النابذ من الماخوذ فیجمع قاعاً علم ان التوسع تعبد

المثال والحجيم كما لبعض الاولياء كما استأمن قد رت تعالى فلا نبيا بالاولوية
 هـ مجاز الايات في وحدت الشخص الزائد فلا بأس في القول الذي نسب اليه ان
 عباس رضي الله تعالى عنهما في تحت تفسير الآية الكريمة الله الذي خلق سمواته
 ومن الارض مشكبين الآية سبع اصين ش معنى مشكبين هم في كل ارض سبعة
 كنبكم وس ش كان هم آدم كادكم نوح كوز حكم و ابراهيم كابرهم و عيسى كعبسكم
 كما رواه الحاكم في مستدركه و رواه غيره بطريق مختلف و قال ابن عباس
 لو حدتكم تفسير هذه الآية لكفرتم و كفرتم بكم بها انتهى و ينبغي ان
 موسى كوشكم لانه من ادلى عزم فهذا المثال تشل مثالي او جسمي ظهر كمال
 التوسع للمتمثل فلا للمتمثل وجود مستقل في المفاضة بل موقوم بالتمثل
 حدث منه و ينبغي ظهور المثال والحجيم على ما تحت مركزيةهم باولى غرضية هم
 متلفا و تقع او غير مكلف لتعلقهم وجوبا و تحت الممدوحة من الانبياء و ادلى عزم
 محيطه ما تحت مركزية و من سواها من الانبياء من مركزية في السموات ايضا
 ش عطف على في كل ارض هم و ان لم تفهم قوله رم على ما كشف عليه
 ش كما يشير اليه قوله رم و لو حدتكم الح فلو كان تفسيره على حديث
 صلى الله تعالى عليه وسلم لوجب عليه م اظهاره هم فلفظي فلا يحكم في العقاد

وفي القول وجه آخر ايضا فاعلم ان التشبيه يصدق في بعضه بالذم المقصود لا
 في كل وجه من فالتشبيه لا يشبه التشبيه في كل وجه الا وجه مقصود من دلائل
 وجه مقصود في القول بالاله الصراحة ولا بد لاله القرينة فالتشبيه يحول على فهم قائمه
 وفي الزمان جل ش من محمد قاسم النافقوى هم تكلم بوجود مستقل للمؤمنين
 لا دلى عزم وغرض اثبات لمثل لمحمد بنى الله تعالى يعلم على انه خاتم الانبياء
 رتبة لازما باستدلال الآيات الكونية ولكن رسول الله وخاتم النبيين الاله
 والقول المذكور عن عباس بن محمد فاجاز وجود بنى عبده صلعم واتبعة قوم فاكفر
 من علماء علامته من مكة المعظمة والهند ورد قوله بدلائل شرعية شكر الله تعالى
 سبحانه وخبرهم خبر الخبر فاعلم ان ضمير جمع الموث في مثلثين يرجع الى
 السموات فوجه تشبيه طباق كما قال سبحانه سبع سموات طباقا الاله
 لا وجه آخر من اوصاف عرضية كوجود النجوم وغيرها منها كما بر طاهر وذاتية
 الخلقها من جديد وغيره كما ورد في الحديث الشريف اذ لا يصدر من جديد
 التشبيه صراحة نص ولا ثبت في طباق الا صين خلقه مكلفه وغير
 مكلفه من صراحة قرآنية الا غير مكلفه من صراحة حديثية ومن ادعا
 بالمشية بعد اثبات ختم الرتبة فكيف اذ انتم وصفنا نفع فالتختم لا يشترط

فی الصفقة غیر دو اذ اثبت تتم الرتبة والكلام فی الظهور فی عالم الشهادة
 فعلى الترتیب الضرورى فكيف اثبت زمانا و فی معنى خاتم النبیین بکبر الشیخ
 او فتحها اجمعوا السلام من اجل سنة و جماعته على انه لا ینى بعده توفيقا
 بالاحادیث الشریفة و او عا^{بهر} مثل انما فی ش ای با معنیة مثل مثله
 مجازا م و افرق مثل حقیقی و حرز نفسه عماش ای م معقول
 حقیقی بزعمه و ما فهم ان الممانعة باضافة لا بحقیقة اذ ی ش ای الممانعة
 بحقیقة م مستغنة فكيف التحرز و الله تعالى اعلم بالصواب للهم صل
 وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله كما تحبه و ترزناه و شفعه فینا و جمنا

ذكر كيفية تعظيم وادب ومحبة
 حضرت حبيب الرحمن صلعم
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله و نستعينه و نصلي على رسوله محمد و نشفعه و على آله و صحبه
 و اتباعه اجمعين تعظيم وادب وحق و محبة بوصفهاش و وصف محبة
 است که میخواهد غیر محبوب را م انحضرت صلعم بمعرفة صحیحة نبوت
 صلعم لوجه تعالى واجب است و سجا آوردنشان از اسباب

لیکن تاواند بجا آورده مستغفر باشد قوله لعالی النبی اولى بالمؤمنین
 من انفسهم ترجمه این پیغمبر بزرگوارست بهر مومن از نفوس ایشان بالاتر
 الف و لام استغراق توافقاً با دولتی مطلقه مابته در هر وجه مقصود
 تفصیل معانی ولایت عامه الاختصاص صراحاً و اقتضای التذات
 ش چنانکه در تفسیر کریمه انما و یکم الله و رسوله و الذین آمنوا فان حزب
 هم الغالبون در ذکر کیفیت الرساله و النبوت و الولایه و الاعجاز
 و الکرامه و الاستدراج و الاستعانة و ما فیها مع مطالب کرامت کبریا
 هم این دعوی متضمن دلیل است ای چون این نبی از ما اولى است
 و از غیر ما با اولى تر است تنبیه از اینجا رویت که گفتند در امور
 دنیوی مصلحت خود از رسول صلعم و انما ترند العیاذ بالله تعالی منه
 بدلیل حدیث شریف در صحیح مسلم در کتاب الفضائل باب وجوب
 امتثال ما قال له شرعاً و دن ما ذکره صلی الله علیه و سلم من
 معایش الدنیا علی الرائی عن هشام عن غروره عن ابیه عن عایشه
 و عن ثابت و عن انس ان النبی صلی الله علیه و سلم لم یقوم یقوم فقال
 لکم تفعلوا الصلح قال فخرج بشیء ما فریم فقال ما تحکمتم قال

۱۴۰ سنو الذین یحبون الصلوة و یؤتون الزکوٰۃ و هم را کبریا و این رسول الله و رسول الله و الذین

صحیح مسلم

گفت که او که اقال انتم اعلم با مردنیا که المحدث پس ان باول باشد
 در وجهی بعد این ثبوت باید دانست در انتم اعلم بفضل علیه بعد تم کرن
 عامست و حضرت صلی الله علیه وسلم که کثیر العلم در هر وجه از همه عالم است
 از آنکه تعلیم کرده شد حکم اولین و آخرین و ما کمین بعلم و داننا تراست
 بقرآن مجید آنکه نیست رطب و یابس مگر در آن و اعجاز نبی غیرش در هر وجه
 متقابل است و متصل نبی بر غیرش در هر وجه متقابل مستثنی است از عموم
 و در اعتقاد بهتر در هر وجهی از پیغمبر لازم فضل متقابل مساوی فضل
 و اعجاز پیغمبر است پس حاصلش آنکه شما و داننا تراید یکی از دیگر
 در امر دنیا لاحق شما فضلا من وجهی آنکه گفته شد نادان بکار خود
 بسیار و مرخص نتوان شد در آن که امر فرمود صلعم قال الله تعالی
 ما کان لمومن ولا مومنة اذا قضی الله ورسوله امران یكون لهما الخیرة
 من امرهم و مطلق آنست که حضرت رحمة عالم صلعم شد و با نشان
 نفوذ و از آنکه وقف نباشند از تفصیلات عقائد و تالیف فرمود
 رحمة از آنکه مشد و معبر نشد و تواند شد که در و این حدیث
 قبل نزول کریمه ما کان لمومن ولا مومنة المنع باشد والله تعالی

پس در حقوق خودش صلعم غالب باشد از حقوق خودتان ببرد
 سر وجه اینجاست بر قدر که در محبت اکل است در محبوبیه فضل پس تا
 او صلعم در سر وجه از همه محبوب تر نباشد حق محبت او صلعم مونی نتواند
 فرمود صلعم والدی نفسی بید لا بوسه باشد کم حتی اکنون احب الله
 من نفسه واهله وولده ووالديه وانه من اجمعين صحيح بخار
 از اینجاست که عرض داشت حضرت محمد بن اکبر رضی الله تعالی
 عنه حب الی من انی انت فی نظرانی وحب رسول الله صلی الله
 علیه وسلم و النفقة علی رسول الله وانه یقدر ان یبقي تحت امر رسول
 الله و قوله تعالی ولا یغوا با نفقه عمر بن عبد الله بن قحطبه و نیا
 که میل کنند بنفسهای خود یعنی حقوق نفس خود از نفس او صلعم
 است و نجا و از حق نفس او صلعم و متجمل مقامه این کریمه است
 اینجا همین است و منافق محبت با رسول الله و غیره را که میگوید
 ما نهم لا یصیبهم ظلمة و لا انصب و لا یخفون فی سبیل الله الا بالکفر
 موطن یغیظ الکفار و لا یزالون یزیدون و فیما الا کتب لهم بعمل
 صالح ط ان الله لا یضیع اجر المحسنین و فی قوله تعالی

انا ارسلناک شاید و بیشتر از اند برانگو لغو نموا بانه رسول و عزرو
 تو قره و تسجود بکره و صیلا و ترجمه تحقیق ما فرستادیم که تو را
 فرود و دهنده رحمت و نعمت خدای منعم و شفاعت خود و ترساننده
 از عذاب خدا مقتضی تنبیه باید و نیست مفعول ثانوی ش ای مرسل
 هم ارسلناک که همان مفعول شاید و بیشتر از اند برانگو که صفت مفعول
 مخاطب است بخدش متوسل عموم مفعول ان غنیه عطیه فیضش است
 و کیفیت این عموم الله تعالی دانا است و بر که دشمنان بخندید شود
 و باید و نیست که لغو نموا متعلق ارسلنا بسبب مفعول مخاطب باشد
 پس بصورت اقتضای لغو نموا متعلق به رانظری سنا نیست
 که از فصاحت و بلاغت است از اینجا است که فرستادیم عموم را هم
 و بیشتر از بر بحال شما از بر گردیدن شما بخند ای یگانه و یکبار رسول
 او تعالی ختم الانبیاء و قوت داد شما را و صیلا و صیلا که ملائمت و یگانگی
 شما در حق الله تعالی مهم حق رسول صلعم تعظیما و صلعم شایع
 فرود از اینجا رفع شبهه است که شاید بخفت صلعم احتیاج به
 صلعم بخفت صلعم از احتیاج غیر خدای عزوجل مستثنی است

شعر

منت منه که خدمت سلطان میکنم

منت بهار اینکه بخدمت بداشت

هم و بزرگ داشتن شمار او را صلعم بوقار رسالت و صفات او صلعم

در حق الله تعالی و هم حق نفس او باید داشت رجوع ضمیر متصل

در تعزیه و توقروه بحضرت صلعم است بدلالة وقف سلق و الا و وقف

مهل پس وصل باشد و حال آنکه فضل ثابت است و این ابتلا تعزیه

و توقروه غیر موقت است فرضا بنا بر عدم توقیت لغو سنوا با استمرار

معنی مصدر و مضارع معطوف علیه و باعث توقیر یعنی رسالت

و در عدم توقیت لغو سنوا و توقیت تعزیه و توقروه حتی با خصوص

نتوان آورد و بجانا آوردن توقیر کفر است بلزوم استخفاف رسول معظم

بوقار رسالت و صفاتش صلعم بخلاف تعزیه که لازم استخفاف نیست

و تائیدی برین بقوله تعالی است فاما الذین امنوا به و عزروه و نصروه

و اتبعوا الذی انزل معه اولئک هم المفلحون چه پیش لیکن آنکه

مکه و یدنه با صلعم و قه تسلما نیست ده دادند او را صلعم در حق الله تعالی

با خلاص خود بود و دیگر در او صلعم

وحق نفس و صلعم قطوعا و پیروی کردند نوری را که فرو آورده
 یعنی قرآن مجید با و صلعم ^ش متعلق پیروی کردندم انقیاد او
 همان حق الله تعالی و حق نفس و صلعم عموما همانا اند فلایح ^{مانند}
 باید داشت که قرآن مجید متبع نتواند شد مگر با و صلعم و منفید تمیز قطعا
 و انقیاد عطف است و رنه اجمال با اتحاد اتبعوا و معه متعلق اتبعوا است
 بقرب معنوی اقتضای فعل مفعول ثانی را نه انزال چه صله علی
 را خواهد نه سح را و الا تخصیص ^{است} دل محقق حکم نبوت لازم تقدم رتبه
 با و صلعم حکم نبوت معینه در ثابتهن و تبع عوارض دون با قاست
 نتواند شد ^{اما} توضیح باید داشت نزول متقدم زمانی مقابل
 نزول متاخر زمانی است پس نزول متقدم زمانی محقق حکم نبوت
 نیست مگر نزول متاخر زمانی پس نزول متاخر زمانی نزول متقدم
 رتبی است و نزول متاخر رتبی نیز پس دل متقدم رتبی محقق حکم
 نبوت است و نزول متاخر رتبی محقق استعدا و نبوت پس این با
 داشت ثابتهن بی احتیاج یک دیگر در وجه نبوت در زمان ^{میستند}
 و تحقیق حکم نبوت با احتیاج نزول متقدم رتبی است و سخن در همین است

شش نه در تحقیق استعدا و نبوت که بجای خود بنا بر نزد و انانیت است
 و در اینجا مقصود هم بسبب معینه نازل محقق حکم نبوت نتواند شد مگر
 محقق غیر اولو العزمی و در اینجا اولو العزمی مراد است انتهی و از اینجا که
 سرانجام امر بفعل متوقف اتباع رسول است اتباع کتاب و در این رسوله
 بصورت نه بند و اتباع کتاب استقلال مخالف کتاب است قال سبحانه
 اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اولی الامر منکم الایه و عموم مفعول امر نازل
 در ضمن اتباع رسول الله تعالی صلعم مشیر اجتماع ظلال ثبوت شهود
 معه با فایده فضل اوست شش اسی رسول الله تعالی و شش
 صلعم هم و لطیفه تمیمی و دام از مع بقول قائل به تعلق انزال
 مشیر و دام نزول است و آن باطل و متعلق اتباع مشیر و دام
 نتایج است و آن مشتمل تفسیر و لیکن تلخیص و دام از مع صحت ندارد
 شش چه معینه در ثابتهین مقتضی و دام ثبوت معینه نیست هم فکلیف
 شش اشارت و دام هم از اینجا پیدا است که صحت ایمان تطوع
 بانقیاد او امر و نواهی و مرخصات و رتبع اوست و فلاح محلول
 بآن و قوله تعالی یا ایها الذین امنوا لانقذوا من ید الله

و رسول الله ﷺ ان الله سمع عليم ترجمه ای انا کنه
 ابان گزیده پیشه کنید پیش خدای عزوجل رسول او تعالی صلعم
 در قول و فعل در مامورات و عادیات و تبرسید خدای عزوجل را تحسین
 الله تعالی شنوا و انا است باید داشت لا تفقدوا متوسعوا لمفعول
 است بجز فاش و هم از نجاست که وقت ذکر خدای عزوجل و رسول
 مقبول صلعم که از ضمیمه این کریمه و در حکم مذکور است قول و فعل
 نامناسب وقت نیارد بل مقتضای معنی من می باشد و رسول
 بهجت و محبة در گرفته باشد و این شبه بر مومن غیر موقت است چه
 زان گفت و قوله تعالی یا ایها الذین آمنوا لا ترفعوا اصواتکم
 فوق صوت النبی و لا تنجروا له بالقول کجه بعضکم لبعض ان تجملط
 اعمالکم و انتم لا تشعرون ترجمه ای کسانیکه با بیان گزیده
 با سنج می باید بلند سازید آوازهای خود را بر آواز پیغمبر صلعم
 و او از بلند کنید برای او صلعم گفتن سخن مقاصد یا خطاب
 همچو او از بلند کردن بعض شما برای بعض گفتن سخن مقاصد
 یا خطاب که مختار در مساوات و مماثلت است یعنی سخن نرم باد

و الا بخلط رسول و مامورات که تمکین است

تعظیم کنید و بصفت یابنی الله یا رسول الله یا حبیب الله خطاب کنید
 برای آنکه باطل منقود اعمال شما بسو یادش شما نمیدانید و باید دانست
 بر قول الف و لام عهد است یا استغراق مدلل از ثبوت متقدم بر آن
 نهی از شبهه به و مقوله بخذف متوسع و وجه تشبیه جبر بالقول مع
 المقوله است و لفظ بعضکم بعض معنی مساوات و مماثلت است
 و ضبط عمل بوزن کفر به ترک تعظیم قبل از دل فرضیه تحریر از منهی عنه
 پس بعد نزولش چه پیش آید نعوذ بالله تعالی منه من تشبیه از اینجا
 روایت گفتند که تعظیم آنحضرت صلعم محجوب تعظیم برادر کلمان است
 و دلیل آوردند از حدیث شریف پس آن قول باشد در وجهی بعد
 این ثبوت چه نسبت که بعد نزول این کریمه کسی خطاب با ستم محمد
 و کنیت ابوالقاسم ^{بنی هاشم} میکرد حضرت عباس رض با وجود در آنجا خطاب
 بصفت یابنی الله یا رسول الله یا حبیب الله میکرد پس چه جای آنست
 که گفتند و باید دانست که اخوت حقیقی با آنحضرت صلعم باطل است
 مگر مجازی که مشیر معنی مماثلت و مساوت است پس آن قول باشد
 بوجهی در نه معارض شود در نهی لا تجهروا بالصراخ را هم بدانکه بعد از آن

لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت انبیاء که موقت است در مسجد نبی صلعم
 مہنوز منع رفع صوت باخذ صحابہ رض است بنا بر قرب نبی صلعم
 ہمانا کہ نبی صلعم زندہ و دانا و شنوا است در قبر مبارک ہر گاہ با وجود
 فرضیہ موت عمل بر معنی غیر موقت کردند در غیر موقت کہ نفس فرضیہ
 همچنان بود چہا باید و این پنج وقت تا میدی آرد براخذ صحابہ رض
 و در شان اہل ادب میفرماید قولہ تعالی ان الذین بغضون
 اصواتہم عند رسول اللہ اولکاب الذین یتحون اللہ فلو ہم للتقویٰ ط
 لہم مغفرۃ و اجر عظیم ترجمہ تحقیق رسانیکہ بندہ میکند آواز ہای
 خود را نزد پیغمبر خدای تعالی صلعم یعنی سخن نرم باد و میگوید
 ان کردہ آنند کہ از سودہ است اللہ تعالی اخی خالص کردہ است لہا
 شان برای تقویٰ و برای انان مرزش گناہان است و فرد
 لازم لعنۃ و تقابل عمل یا غیر شان از نیجا است کہ بجا آوردن
 ادب از تقویٰ است و سبب مرزش گناہان غیر متروک تحت مشیت
 بدانکہ بنا بر مراعات معنی عند رسول اللہ مہنوز غرض صوت در مسجد
 نبی صلعم باخذ صحابہ رض است ہمانا کہ حضرت نبی صلعم زندہ

و داناستن است در قبر مبارک و از اینجا اداب زیارت قبر بنی
صلعم باد اینکه نزد ارجباب برکت تاب صلعم بحیات این عالم بود سید
الطهر صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفقه فینا ^{ترجمه}

ذکر کیفیت وجوب خسران داین از اید
حضرت حبیب الرحمن صلعم باد دیگر منافع
بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلى علی رسولہ محمد و نستشفه و علی آلہ و صحبائہ
و اتباعہ جمعین بدانکہ اندای حضرت حبیب الرحمن صلی الله علیه

و سلم موجب خسران داین است قال الله تعالی ان الذین
یؤذون الله و رسولہ لعنهم الله فی الدنیا و الآخرة و اعد لهم عند الله ^{مهند}

ترجمه تحقیق کسانیکه میرنجانند الله تعالی و رسول الله تعالی را صلعم
و در آنگذ الله تعالی ایشانرا از رحمة خود و در دنیا و آخرت و مقرر کرد

برای شان عذاب خواہ کنند بداین دور و عذاب بر قدر
انذار تواند شد نه مطلق شای و دوری و عذاب مطلق

هم چه بعض آن کفر باشد و بعض آن کریمه و الذین یؤذون الله

و المومنات بغير ما كتبوا فقد احتملوا بهتاناً و انما مبناه ترجمه
 و ساکنه میر بخاند مومنین و مومنات را با آنچه سجده کرده اند پس
 تحقیق برداشتن بهتان گناه جداکننده از نیک و باید دانست در
 الله سبحانه منزله است از تازی بنفسه پس نسبت تازی سبحان بسلطان
 سبحانه با اتحاد مجازیش با سبحانه بالعرضش مربوط است
 ای نسبت تازی سبحان بالعرض هم باشد عموماً پس تخصیص منو
 به تازی سول بعطف تفسیر فی العوارض یعنی تازی تعظیماً له
 شش مربوط تخصیص منو هم صلعم ببارق عصمه پس منو و تازی
 مومنین ببارق احکام ایند یعنی لعنهم الله و اعد لهم و عید الزنا
 مبنا بنیها پس ما تحت مشینه تو ایست بخلاف دارن ملائکه و
 حاکم صبیغه فاعل از ماضی در تحقق و عدم تحقق و در مقابله
 از حفظ بعطف مذکور استینا فاشش مربوط است به تازی سول
 یعنی بعطف تفسیر استینا فاکر عطف بر جمله خواهد شد هم
 لا و لیا و تعمیماً لغيره ببارق حفظ از معونه و لفظ مومنین
 فارق است میان انبیاء و اولیا علی نبیا و علیهم الصلوٰه و السلام

بفارق من وجه اسے از وجه ایمان بر سالک متبقی مبارک
 خودش نه بوحید حق سبحانه و شامل است میان اولیا و غیرهم
 بشمول عام رحیم الله تعالی جمیع از وجه مساوت ایمان توحید
 و سالک من تنبیه این جمله معطوفه دلیل دعوی است و هم جواب
 سوال مقدر بر وجه تخصیص سؤل از تقییم اشتراک در ایمان و
 رد آنست که گفتند با رسول الله تعالی صلعم برابرند در اخوت ایمانی
 بدلیل حدیث شریف پس آن باطل باشد بوجهی بعد ثبوت فارق
 شعر سببی نسبت بذات توحیدی آدم و هبتر از عالم و آدم توحید تعالی
 و همچنین بشمول اولیا الله تعالی بفارق ثابت هم پس این نسبت
 قلبی لقوله تعالی فلعلمک باخضع نفسک علی آثارهم ان لم یؤمنوا
 بهذا الحدیث اسفا ترحمه پس شاید که کشنده نفس خود بر حال
 ایشان اگر نگردد و بدین باین حدیث یعنی فرمان مجید از روی اندوه و
 لقوله تعالی و لنصبرن علی ما اؤثموننا ترحمه سر آمینه کنیم
 بر آنچه اندازد و دیدار دوان ترک است در حق الله تعالی
 و آید ای است نفسی که معلوم عام است و ان ترکا و با است

در حق نفس این بر دوش ای حق الله تعالی و حق نفس من
 مشترک اند بهر اختیار و ترک ادب پس آداب زیارت قبور که ترکش
 مستلزم ایذای مقبور باشد نیز مرعی خواهد شد چنانکه از رسول الله ^{تعالی}
 و غیرش صلعم نسبت به زائر و مزور در حد خود با که بحالت حیات منزه او
 او بود ثابت است قولاً و فعلاً چنانکه در فتاوی عالمگیری است
 کیفیت الزیارت که زیارت ذلک المیت فی حیاته من القرب و البعد
 که فی خزانه الفتاوی و این اجمال است یعنی اجمال مرافقین
 هم تفصیلی است مختلف فیه که این مختصه نماید مگر صلی میگویم
 اگر عاقلی یک اشارت پس است در حق الله تعالی اختیار استجاب
 عبادت و عادات و در حق نفس آنچه بر خود نه پند می برد دیگری
 و طریقه تمایز موافق نفس این است که آنچه از دیگری نپسند از
 خود نپسند و این مثل گریه محبت آری محبت خود ادیبی است که صد آه
 می آموزد و بهت بین آداب بجا آوردن امر است پس طاعت امر رسول
 صلعم در مرخصات فرض است و مفید ادب و حذر از اذیت و غیر
 خود است لقوله تعالی ما کان لمومن لا مومنه اذا قضی الله

امران کیون لهم الخیرة من امرهم ط و من یعص الله ورسوله فقد
 ضل خلا لا میناه ترجمه برگزینیت هر مومن مومن را برگاه که جا
 کرد الله تعالی و رسول مقبول او تعالی صلعم امری اینکه باشد بر
 شان رخصت از امرشان بر که نافرمانی کند الله تعالی و رسول مقبول
 او تعالی را صلعم پس تحقیق کرده شد گری که دور کننده از نیک است
 بهر دو عطف من عطف من عطف من است که صحیح باشد در این
 هم لفظ رسول بر لفظ الله بدل است نشان دل این کریمه و قد دل
 بر تاکید تحقیق فعل از ماضی تنبیه از اینجا رد است که گفته شد در
 مرخصات عادی مخالفت امر رسول الله تعالی صلعم جائز است
 و دلیلی آوردند از حدیث شریف عن رافع بن خدیج قال قدم
 بنی الصلی الله علیه وسلم المدينة و هم یأبرون النخل فقال
 ما تصنعون قالوا انصنع قال لعکم لو لم تفعلوا کان خیرا فترکوه
 فقصدت قال فذکر ذلک فقال انما انا بشر اذا امرتکم بشی
 من امر دینکم فخذوا به و اذا امرتکم بشی من امی فانما انا بشر رداه
 مسلم کذا فی مشکوٰۃ پس این مایل باشد بوجهی بعد این ثبوت

امران کیون لهم الخیرة من امرهم ط و من یعص الله ورسوله

باید دانست که حضرت در فرجه‌هاست قبل امر است نه بعد شش را که
 فرمود سبحانه ما کان لم یومض الا مؤمنه اذ اقصی الله ورسوله امر الان یکنون
 لهم الخیرة من امرهم طر اذا امرکم بشی من اشی فانما انا بشر ونفوسود
 لا تاخذوه مظنون است که حضرت رحمة عالم صلعم تشد و با ایشان
 نفرمود از آنکه واقف نباشند تفصیلاً عقاید و مالک فرمود
 رحمة از آنکه مشد و معیوث نشد و تواند شد که در و این حدیث شریف
 قبل نزول کریمه ما کان لم یومض الا مؤمنه اسخ باشد و الله تعالی اعلم بالصواب
 هم اللهم صل وسلم علی محمد بنی الریمة و علی جماله کما تحب و ترضاه و شفیع فینا
 و ترحمنا به

ذکر کیفیة تعظیم و محبة ملائکه و صحابه تابعین و عجم
 علی بنینا و علیهم الصلوة و السلام بادگیر منافع
 بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله و نستعینه و نصلى علی رسولک محمد و نشفعه علی اله و صحابه
 و اتباعه جمیع تعظیم و محبة ملائکه کلهم اجمعین خصوصاً ملائکه کرام علی
 بنینا و علیهم السلام با نچه باید و حجت و آئی با عقید و عصمت ایشانست

لقوله تعالى لا يعصون الله ما أمرهم ترجمه نافرمانی نمیکند
 الله تعالى را از آنکه حکم فرمود و نشان از او و گفتن علیه السلام بر آن
 مخصوصان رحمه الله تعالى برای دیگران چنانچه معروف است
 و حد از خطاب و اختاب آنرا لقوله تعالى من كان عدوا لله
 ملائکته و رسله و جبرئیل میکال فان الله عدو لکافرین ترجمه
 دشمن شد برای الله تعالى و فرشتگان او و پیغمبران او و جبرئیل
 میکال علی نبیا و علیهم الصلوة و السلام پس تحقیق الله تعالى دشمن
 است و کافران را از حیث است که دشمنی با ملائکه و پیغمبران کفر است
 و تعظیم صحابه و اهل بیت که همه از اصحاب هستند لوجه الرسول
 صلی الله تعالى علیه و علیهم اجمعین و آن با عتقاد محفوظ است
 فضل ایشان است به برکت و حرمت صحبه حضرت فضل المیزان
 صلعم و حفظ مراتب فضل ایشان محبة به سبب اثره ایشان
 بحضرت صلعم و انصاف بصفات آن منظر صفات الله جل الاکبر و
 لقوله علیه السلام من احبهم فحبی اجمع و گفتن رضی الله تعالى عنه
 وقت ذکر اسم شریفشان لقوله تعالى اسما یعقون

الاولون من المهاجرين والانصار والذين اتبعواهم باحسان
 رضی الله عنهم ورضوا عنه الا یہ دستنما بعض ازین بشارت جو
 نتوان کرد باید دانست بعد صحت صحابیه و زیادت دعای حبیه
 بشارت از قرآن مجید و حدیث شریف بی دستنما بعض تفصیل
 مقصصین احوال مشاہرات در صحیح عقیده که از اصل قرآن مجید
 و حدیث شریف است نه از غیرش دخلی ندارد قال الله تعالی
 قل هذه سبيلي ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعني ط ترجمه
 بفرمای حبیب من این راه من که می بینید این است که من و آن
 خدای معبود واحد رحمت یا منبش باطن ستم منی سر که پیروی کرد
 مرا یعنی این خواندم و پیروی کردن پیروان از سر رحمت یا منبش
 باطن است که از خدای تعالی است نه از نادانستی و خود را
 و قال تعالی الف بین و بینه ترجمه تا لایف بخشید میان
 دلهایشان به از اینجا است که بخود بکنید و عناد میانشان
 ننوازند و قال تعالی يوم لا يخزي الله النبي والذين
 امنوا معه ترجمه روزیکه نه رسوا کند الله تعالی این نبی را

و انانکه گردیدند با او صلعم و بانکه بر سر حق بستند و بعلت شتر
 صلعم و قال تعالی محمد رسول الله و الذین معه اشد
 علی الکفار رحما بمنیم تر نیم رکعا سجدا یقنعون فضلا من الله
 و رضوانا سیما هم فی وجوههم من اثر السجود ترجمه محمد پیغمبر خدا
 عزوجل است و انانکه با او بستند سخت ترند بر کفار ای در طلب
 بهر وجه و مهربانند با همه گرنی یعنی ایشانرا بسیار راکع و ساجد
 ظاهر او باطنی خواهند فضل از خدای عزوجل و خوشنود
 علامت شان در رویهای شانست از اثر انوار سجده
 مقبول و از اینجاست هر که اصحاب را رضی الله تعالی عنهم
 مهربان بهر که و جوای فی فضل خدای عزوجل در اعمال نداند
 منکر صفت رحما بمنیم و یقنعون فضلا من الله و رضوانا است
 پس حکم منکر نزد علما حق است و ذلک مشهیم فی التوفیق
 ح ص و مشهیم فی الانجیل تخ کزیرع اخرج شطنه فازره
 فاستغظ فاستوی علی سوتة تعجب الزیرع البیض بهم الکف
 ط ترجمه اینکه مذکور شد مثل ایشان در تورات است و مثل

ایشان در انجیل مثل گشتی است که برادر خود را پس
 قوت داد او را پس سخت قوی شد پس استاد بر ساق خود ای بقوت
 بالغه خود که شاد میکند آن زرع از حسن ذاتی و عرضی خود زراع
 و این تمثیل در انجیل از بهر اینست تا بخشم آرد آن مثل به سبب آن
 ای محمد رسول الله و الذین معه کفار را که اشارت تخصیصی ^{بکسانی} بهود
 و مضاری است و تعمینی بغیرشان به باید و نیست درین مثل زرع
 عبارت است از محمد رسول الله تعالی صلعم و شططه از صحابه و آوره
 از تربیت ظاهری و باطنی شان و استغلاط از رسیدن شان
 بحد رسیدنی و استوی علی سرقه از صحت اجتهاد و زراع از خدا
 مدبر الامر چنانکه فرمود و انتم تزرعون و ام نحن الزارعون گفتند
 از اینجا است که احتیاط در نیست که زراع جز حق سبحانه را
 نباید گفت و حال آنکه لفظ جمع مثل زراع هم و تشبیه جواز
 کرده الحاصل اینست ای پروردگار و پیچ و تاب کفار
 بسرگزی اختیار و نیست حق تعالی بذات خود صلعم و توابع
 رض است پس شاد میشود سبحانه بلا حلقه کمال ظهور استجائی

مقصود آن اعتراف در مقابل خداوند و عذر الهی الذین امنوا
و عملوا الصالحات منهم مغفرة و اجر اعطیاهم ترجمه و عذر کرده
تعالی کسانی را که گردیدند بخدا می عذر و جل و رسول مقبول او تعالی
صلعم و عمل شایسته کردند یعنی حسن سرانجام ما مورد به که از ایشان
یعنی صحابه ش متین است از کسانیکه گردیدیم ستار
گناهان را در تحت مشیت و مورد لازم لعنة به باید دانست لفظ
منهم دلالت میکند بر تخصیص صحابه درین مشترک تعمیمی
صالحین پسند جو از نباشد غیر مخصوص و لفظ مغفرت مطلق
از تقصید تو به موعود مغفرت پس این عذر در غیر متوجه داخل
تحت مشیت باشد ع بین تفاوت ره از کجا است تا کجا
و لفظ اجر اعطیاهم جزای لازم لعنة اعمال حسنه جان نثار
با مر رسول الله تعالی صلعم لوجه الله تعالی در مقابل عمل خود
و غیر خود و عن عمر بن الخطاب قال سمعت رسول الله صلی الله علیه
و سلم یقول سالت ربی عن اختلاف اصحابی من بعدی فادعی
الله الی یا محمد ان اصحابک عهد بمنزلة النجوم فی السماء بعضهم

اتوی من بعض دلیل نور منن اخذ بشی ما هم علیهم اختلافیم
 عندی علی ہی قال وقال سول الله صلی الله علیه وسلم اصحابی
 کالنجوم فباہم اقتدیتم بہم تیم روادہ زرین فی مشکوٰۃ ترجمہ
 میفرمود صلعم پسیدم از پروردگار خود از اختلاف اصحاب
 خود بعد خود پس می فرمود الله تعالی طرف من ای محمد بن
 اصحاب تو نزد من بچنان منزله اند کہ نجوم در آسمان بعض شان
 قوی تر است از بعضی برای ہر یک نورست پس ہر کہ اختیار
 کہد چسبندی را از انجہ کہ او شان برانند از اختلاف با خود
 پس آن نزد من بر ہدایتہ است و ازینجا صحت اجہاد شان عیان
 و اصحاب من مانند سارگانند پس بہر کہ از ایشان پیروی کرد
 راہ یافتہ بہ خود تشبہ بہ نجوم توسع اسرار است مشافہت
 تواند دریافت و ازینجا ابتدای مفتدی ثابت و قال
 الله فی اصحابی الله فی اصحابی لا تتخذوا ہم غرضاً من
 بعدی فمن احبہم فحبی احبہم ومن بغضہم فبغضی بغضہم ومن اذہم
 فقد اذانی ومن اذانی فقد اذ الله ومن اذ الله فیرثک

ان یاخذہ رواہ الترمذی و قال ہذا حدیث غریب
 فی مشکوٰۃ شرحہ لفظ مبارک اندہ مفعول تبرسید یا مفعول
 می ستایم یا استعجاب و تکرار لفظ مبارک تاکیدیست حاصل آنکہ
 تبرسید خدا را غر و جل بامی ستایم خدای را غر و جل یا ^{نعمت}
 در حال اصحاب من برگزید ایشان نشانہ تیرای تیر است
 از پس من پس ہر کہ محبت کرد با ایشان پس محبت من محبت کرد
 با ایشان ہر کہ کینہ آورد با ایشان پس کینہ من کینہ آورد
 با ایشان ہر کہ ایدار کرد ایشان را پس تحقیق ایدار کرد
 و ہر کہ ایدار کرد مرا پس تحقیق ایدار کرد خدای را غر و جل
 و ہر کہ ایدار کرد خدای را غر و جل پس زود است اینکہ
 خدای غر و جل او را بد آنکہ اصل اخذ ممنوع الجوار است
 پس ہو کہ باشد مقتضای اصل شای گزرد از سر نو
 م ازینجا است کہ مستعجب باد و زہد پس شوق و صحت
 اینچنین سلامت احوالی دنیوی و اخروی نشان و منبع کمال است
 و مطلقاً عنہ متبعض را مواخذہ و خسارت بر قدر تفاوت است

بعض و منبعض الیه است تا آنکه بیم زبان ایمان است مطلقاً و درود
 بنی در مطاعنه و نزول عد و مغفرت بوقوع مایه المطاعنه و مایه المغفرت
 مشارین عنہا شایسته از درود و بنی و عد و مغفرت هم منقوض نگردد
 و تواند شد که ظن برخلاف حقیقه باشد پس احتیاط از آن باید **قال**
 یا ایها الذین آمنوا اجنبوا کثیر من الظن ان بعض الظن اثم ترجمه
 ای گروهندگان بر سریزید بسیار را که از کمان است تحقیق که بعض
 کمان گناه است و بمقابل ثبوت فصائل که از قرآن مجید و حدیث
 شریف است در صورت تحقق حق بجانبی بجانبی دیگر مثل از خطای
 اجتهادی که موعود یک ثواب است مطلقاً نتواند شد پس اگر
 بخبر بکدام سودا که نافرجامی مشتمل بر تنبیه از اینجا رود و تحذیر است
 از آنکه در مشاجرات حضرت عائشه صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا
 و حضرت معاویہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ با حضرت علی کرم اللہ تعالیٰ
 وجہہ بقیصیم مختلف مقصصیر در تقابل حدیث شد لیکن
 و قرآن مجید عقائد خلاف اهل سنت و جماعه گزیدند العیاذ باللہ
 تعالیٰ منہم و افضل ایشان حضرت ابوبکر صدیق خلیفہ اول است

پس حضرت عمر فاروق خلیفہ ثانی پس حضرت عثمان غنی الفوری
 خلیفہ ثالث پس حضرت علی مرتضیٰ خلیفہ رابع رضی اللہ تعالیٰ عنہم
 بنا بر اجماع بر تفضیل مذکور و ترتیب خلافت از روی اتباع
 پس ان اجماع قرن پس قرن این بحث طویل منتهی میشود و بر اجماع
 پس سر کہ خواہد رجوع کند بکتب مطولہ سنو سہ مفصلہ اہل سنت و جماعت
 رضی اللہ تعالیٰ عنہم اللہ تعالیٰ می برد براہ راست ہر کرا میخورد
 تعظیم و محبت تابعین و تبع تابعین لقولہ علیہ السلام عن عمر
 قال قال صلی اللہ علیہ وسلم اگر نو اصحابی فانیہم خیار کم ثم الذین
 یلوہم ثم الذین یلوہم فی مشکوٰۃ و علماء ربانی کہ در صفہ ایشان
 کریمہ و ہوتی الی الساجد و در علامات ایشان کریمہ و الذین
 استوا و کافوا یتقون است ملاحظہ نسبتہ دائرہ و صفات
 بار سوا اللہ تعالیٰ صلعم و تعظیم و محبت بنسبت و علماء مجازی گو
 صفہ این علماء کہ قولہ سبحانہ انما یخشی اللہ من عبادہ
 العلماء ط باشد لاکن تعظیم ایشان بعلم دین حق کہ دارند
 واجب و سلطان عادل ملاحظہ نسب دائرہ تا حضرت صلعم

مع تفاوت درجات حکم نسبت بهشتیان صفات تصنیی بار رسول الله تعالی
 صلعم قال صلعم لا یومن عبد حتی یحب لاخیه یاحب لنفسه صحیح بخاری
 ای از برانچه سزاوارست و قال صلعم ان من اجلالی اند اگر ام
 ذی شیهة المسلم و حامل القرآن غیر العالی فیہ ولا العالی عنده و اگر ام سلطان
 المفسد من غالی انت که جهد کند در تجوید قدرت بی کار و تدبیر
 عمل با نچه در است و عافی به پلوتی کنند است یعنی معین
 از تفاوت و از عمل بآن م و قال الله تعالی و اخفض حنا
 للکونین ترجمه فرود آور بازوی خود را برای بومسانان
 یعنی تعظیم کن چنانکه از بزرگان بخوردان می زید چنان که
 از خوردان به بزرگان پس برای دل الله تعالی صلعم و
 دیگر بومسانان حساب است و این امر مخصوص الغیر است که از
 لطف محبة بحضرت حبیب الله تعالی است چه امر نسبت بآن و
 اهل علی خلق عظیم صحته نه پذیرد بآنکه اشنع خصائل مخصوصه
 در قاضی از یکدگر انبیا را الله تعالی و اولیا الله تعالی و
 انص است علی بنیا و علیهم الصلوٰة و السلام در مرتبه شریف است

یا در مرتبه طریقه مگر آنچه از قطعیات نفی است از اعتقادات
 نه برای مخالفت در مقابل و آنچه از قطعیات است میلان با
 گنجایش دارد نه مخالفت در مقابل بدانکه فضل عند تعالی
 مقصود است و آن مجهول مگر آنچه از قطعیات توان است حکمش
 نه در کثرت اعمال چه بسیار است بسیار کند و کم بردارد نسبت
 با برابر سبب صحت و عدم توسع نیست و بسیار است که کم کند و بسیار
 بردارد سبب صحت و توسع نیست و این از فضل رب ذوالفضل العظیم
 است و زیادت ثواب بهر سو محمول و مجهول است شش تنبیه
 از اینجا رد نیست که مظنه و تفاضل انبیاء و اصحاب و اولیاء علی شایسته
 و علیهم الصلوٰة و السلام شعار دین و ساخته اند هم اللهم صل و

علی محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فیما ترحمنا

ذکر کیفیت ایمان و اله الی المکرمن
 صلے الله تعالی علیه وسلم

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستغینه و نفضل علی رسول الله و نستشفعه علی آل و اصحاب

و اتباعه اجمعین مستغما درین محل بمابل در آو بشوق محصل سبوی
 دیگر برآید آنکه بار و ایات متعارضه و متخالفه کلام مطول متبعه فی دفعه
 ایمان الله الیکرمین صلعم است تا رفع تعارض متخالف نشود و سفه
 عظیم بیزیت حکم است اللهم اننا نلک الحق حاصل قضیه متنازعه ^ن و
 بر صلی حدیث است قضیه متنازعه حدیث ^ن قال رسول الله ^{تعالی}
 صلعم ان القبر الذی را یمونی انا حی قبر امنه نب و حب و انی
 استاذنت ربی فی زیارتها فاذن لى فاستاذنته فی الاستغفار
 فلم یاذن لی فیه و نزل ما کان للنبی و الذین آمنوا ان یتغفروا ^{للكبر} و یتوبوا
 الا ین یتوبوا فاذن لی ما یأخذ الولد للوالده من الرقة فذک الذی ابکانی
 و این روایت جامع بمطالب دیگر روایات در جانب نفی ایمان حسب
 دعوی مخالفین است و امام المحدثین بخاری رحمه الله تعالی
 نزول این کریمه در منع استغفار نسبت به ابی طالب روایت فرموده
 که اقرب بقبول است بدلالة الفاظ و الذین آمنوا زیرا که وقت استغفار
 حضرت صلعم برای ابی طالب از صحابه رضی الله تعالی عنهم
 نیز قصد استغفار برای سلف مشرکین شان مکرر است ^ن

محل و نیز اجتماع امر بر در وقتی مستلزم اشتراک هرگز تواند شد
 مگر اشتباهی تواند آید که بقابل و جدا نهادن و اختلاف فاعل باشد
 ش درین طایفه اشارت است به اجتماع مبالغه استغفار برای حضرت امام
 مکرمه حضرت صلعم و نیز استغفار برای مکرمین هم پس نزول از این
 شریفه باینجه بعد افتادها مانع شرکت مبالغه ضروری ش
 استغفار برای ابی طالب هم تخصیص نسبت به ابی طالب بن نعیم
 منع ضروری است ای استغفار برای ابی طالب هم با اتحاد حقیقه
 تواند شد ش نزول از این فاعل است هم بل تواند شد که
 منع ضروری تخصیصی ش یعنی نسبت به ابی طالب هم بسبب این
 نعیم مندرج باشد چه آن ش ای منع ضروری تخصیصی هم
 بتخصیص حسب فرمودن حضرت صلعم که استغفار کنم تا آنکه
 منع کرده شوم ثابت نمیشود ش تنبیه اگر مندرج نباشد
 نشاید که این نعیم متضمن شرکت ابوی المکرین صلعم بسبب مخالفت
 حقیقه باشد هم مگر مانع شرکت ابوی المکرین صلعم منع ضروری
 بخالف ش استثنایا با ثبات است از ترانده یعنی آن

نزول آیه مانع شرکت ابو یوسف المکرمین صلعم تواند شد هم بملا خطه حامل
 قضیه متنازع باصولی که مذکور خواهد شد این شیایست که تعالی و در عدم
 تسلیم روایه امام محمد بن روح تعارض و بگردد واقع شود از مضمون اقتضا
 ایمان انانادین زیارت سبب بنا بر آنکه اذن زیارت مشد کسین حکم
 نمی لاقیم علی قبره تواند شد مگر برای مومن هم و بنا برین آیه
 فاخذنی ما یاخذ الولد للوالده ام مربوط فلم یاذن لی فیه خواهد شد
 شش تنبیه اختیار کرده شده در قضیه متنازع است لال ازین
 مجید و حدیث شریف ترائف در جانب اثبات ایمان سخن در
 ضعف روایه نماید هم که میی لعد جابرکم رسول من انفسکم الایه
 بنا بر قرنی حدیث انا انفسکم نبا و صهر او حساب پس فی ابائی
 سن لدن اوم سفاح کلها نکاح به که میی الذی یراک حسین
 و تقلبک فی الساجدین ترجمه آنکه نگاه میدارد ترا وقت
 قیام اسے بدون تو بعالم شود و نگاه میداشت گردیدن
 در ساجدان اسے از ساجدی بساجدی عالم روح به بد
 این مراد بری او تقوم بمعنی مجاز نیست بعضی روتیه معنی نگاه داشتن

و قیام معنی بودن ای موجود شدن سن تفصیل استلال
 و عا در ذکر کیفیت تفسیر کرده اندی ریتمایح توان دریافت م
 حدیث انی نقلت من صلب آدم الی خیر الارض ثم و ثم الی ان
 ولدت و بد آنکه خیر الارض بر پسر کارا نند کما قال سبحانه ان اکرم
 عند الله اتقکم الا به ازینجا است که ابوت از رسم الکفر ممنوع
 المغفرت نسبت به حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 حقیقا صحیح نباشد و در نه مدعی حضرت سید الصادقین
 صلعم منقاد باشد پس تاویل کرده شود بجاز م مگر مجازا
 و بواسطه المحقق المشهورش گویند که پدر حضرت ابراهیم علیه الصلوة
 و السلام تاریخ است م پس عای حضرت ابراهیم علی نبیا و
 علیه الصلوة و السلام ربنا اغفر لی ولوالدی بی تاویل دور
 از حقیقه یعنی والدت نسبت به حضرت آدم مستوجب المرحمة و
 حضرت حواستحق المغفرت علی نبیا و علیهما الصلوة و السلام
 و از ممنوع المغفرتش دوری تاویل از حقیقه بتحقق معنی
 والدین و استیجاب رحمة نسبت به حضرت آدم و تحقق مغفرت

بحضرت حواض و منبع موعود - ۲۱ - در وضع است مسمیة
 بوالدین حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام بدلالة قوله
 کلام که در دعای خیر سلف و خلف است تواند شد همچو دعای
 حضرت نوح علی نبیا و علیه الصلوة و السلام رب اغفر لی و
 لوالدی ثم لا ینکریمہ ایمان و الدین حضرت نوح علی نبیا
 و علیه الصلوة و السلام ثابت است پس از تشبیه اشارت است
 بر خیریت سلف تا و الدین حضرت نوح هم م و نیز استغفار
 و تبرر از حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام نسبت
 به تنها از منسوب با بوی مجازی است کما فی قوله سبحانه
 قال رب اغفر لابی الایة و تبرر منه الایة نه نسبت بوالدین چو
 جای نیست که بفهمند و تبرر لفظ ابوین عام است بحقیقه و مجاز
 بخلاف و الدین که مخصوص است بحقیقه چنانکه مستعمل است
 در محاوره مشهوره که قوله تعالی قالوا نعبد الهک و اله آبائک
 الایة و کما اخرج ابو یکرم من الحجة الایة و آلبته بمعنی مجاز
 رجوع بمعنی مصدر حقیقی دائر میان فاعل و مفعول نمیکند

فیکت النابی المذکور ^{بسم} در بصورت این مرد و کرمیه ربنا
 اغفر لی ولوالدی و رب اغفر لی ولوالدی و حدیث شریف انا
 انفسکم و انی نقلت من صاحب آدم و کرمیه الذی یرنگ موند ^{سخت}
 حدیث سئل رسول الله تعالی صلعم عن ابویه فقال سئلهم ^{سخت}
 فیعطینی فیها و انی لقاسم یومئذ ^{المقام} المحمود و حدیث سوال
 کردن حضرت صلعم نفس ابویه المکر من صلعم شیر محبه در قم
 اتم و عطا ای نامعین بایشانست و عطی منی بخد مفعول ^{بانی}
 و بصلفی شیر توسع و اشتراک بابه اعطاست حدیث ان
 البنی صلی الله علیه وسلم نزل النجود خریفا فقام به ما شارقه
 ثم رجع سرور قال سالت ربی فایحی لی امی فاست بری
 ثم ردها حدیث قد روی عن بعض الصحابة ان عبد الله
 بن عبد المطلب و آمنه بنت وهب و الذی رسول الله صلی الله
 علیه وسلم سلما لان الله احبها لهما فامنا ^{ای} این روایات جامع
 مطالب دیگر روایات در جانب اثبات ایمان ایمان مجدد
 بر نبوت حضرت صلعم است ^{اصلا} فصل تقدم و دخل خبته

بمنع خروج مگر تقدم دخول ناز بخروج لازم پس منع تعارض
 مثبت ایمان است حاصل بعد ثبوت اخبار نبوی صلعم و آثار قولی و
 فعلی و حالی و الهیه المکررین صلعم چنانکه معروف و مشهور است اخبار
 دخول ناز بخروج لازم تواند شد پس این خوان را در دلیلی بر لزوم
 خلود منجی ایمان تواند شد فتم الکلام فی اثبات المرام **صل**
 نے ثبوت عصیان امر مرسل عذاب نمی شاید بعد محبت فرمود
 سبحانه کریمه و ما کننا معذبین حتی نبعث رسولاً اگر رسولی دین
 عالم نرسد بضرورت در آخرت خواهد رسید از حضرت ابوهریره
 رضی الله تعالی عنه مروی است فرمود صلی الله علیه و سلم
 حدیث اذا کان یوم القیامۃ جمع الله اهل الفترۃ والمعتره
 والاصم والاکرم و الشیوخ الذین لم یرکوا الاسلام ثم ارسل
 الیهم رسولاً ان دخلوا النار فقیولون کیف دخلنا ولم یاتنا رسول
 قال وایم الله لو دخلوا لکانتم علیهم برءا و سلانا ثم یرسل الیهم
 ان اطیعوا فطیعه من کان یرید ان یطیعہ قال ابوهریره رضی الله
 تعالی عنه فاقرروا ان شئتم و ما کننا معذبین حتی نبعث رسولاً

پس بفرموده درک امر مرسل و جوب عذاب و اعتبار حالت باکر
 نباشد بخلاف درک پس حد در اخبار و ایمان حکم اعجاز و عدم
 اعتبار حالت باسن نتواند شد اصل ^ن اقل است تا مل در زمان
 فترت بست و پنج سال است و حال آنکه حضرت عبداللہ میزوده
 سال و حضرت آمنه بست سال و فوات فرمودند رضی اللہ تعالیٰ
 عنہما پس کجا است رفع عذر حالت فترت ؟ و این اصل ناموزون
 است بدو اصل سابق اصل در ادوات اسلام حضرت سید
 نام علیہ الصلوٰۃ والسلام از استغفار مومن مفروض ممنوع
 بودند لما جار فی الحدیث نفس المؤمنین معلقه بدنیہ حتی یغتفر
 پس منع استغفار و دالالتی قطعی بر کفر ندارد بل در اینجا جانب
 دیگر بقابل اخبار اقرب است و این اصل جواب فاضل بر سوال
 فاضل است حاصل ملاحظه اصلین با یقین ناچار خبر ندارد
 بکار حضرت صلعم و منع استغفار مادل بوجه من الوجوه غیر
 کفر است و اللہ تعالیٰ اعلم بحقیقت و بملاحظه اصلین با یقین
 اقرب تا دیات اخبار نا قبل اطلاق حال اهل فترت است ^{خانی}

در حال اطفال مشرکین فرموده بودند که با در و پر بنمودن
 در آتش بپزند و بعد نزول کریمه لا تزدوا ذرة و ذرة و ذرة
 و خست هستند و اخبار ایمان پس از آن پس استغفار پس حیات
 و الا ارتفاع تعارض تاویل مخالف نموندند و معنی فایده
 بالکفر حواله بقا نمائش نمائند حکم در صورت اختلاف روایات
 با اختیار جانب ایمان چه بدل اعتساف است و با اختیار جانب
 کفر چه بدل و انصاف خود بفرمایند بدل و محبة و ادب عظمت
 حضرت حبیب الرحمن صلعم همین اعتساف و انصاف را خوا
 با آنکه حکم فقه حنفی میدانند قال فی الدر المختار لا یفتی بتکفیر
 مسلم کان فی کفره خلاف ولو کان لک رواية ضعيفة
 و نیز عجب است که با وجود وقایع کثیره از مصیبتات وقت
 تشهید صلب حضرت عبدالودود بطین حضرت آمنه رضی الله
 تعالی عنهما و وقت ولادت و بعد شش اخبار منامیه بنیاد
 ملائکه علی بنیاد علیهم الصلوة و السلام و اخبار احجار و اشجار
 و کوه بنان و راهبان بطهور خاتم النبیین مسیحی محمد و احمد صلی الله
 تعالی

علیه و آله وسلم از صلب حضرت عبداللہ رضی و بطعن حضرت امینہ
 رضی کہ من بیان وقائع اہل صاوات و اخبارم بر حضرت عبداللہ
 رضی و حضرت آمنہ رضی رو نمودندش چنانکہ در کتب حدیث مشہدین
 در سالہ میلاد از ابن جوزی و سید جعفر ربیع و غیرہما علماء متقدمین
 و متاخرین مذکور است مایمان نیاروند و خلقی بہ شنیدن
 ایمان آوردند تو منی ترسند از ایدار حضرت حبیب الرحمن صلعم
 قال اللہ تعالیٰ ان الذین یؤذون اللہ و رسولہ العنہم اللہ فی الدنیا
 و الآخرة و اعدہم عذابا ہینا ہ با آنکہ در قصہ حضرت سبعیہ
 بنت ابی لہب میخوانند کہ از ایدار اقرار ایدار خود مبارک فرمود
 و ایدار خود مبارک را ایدار خدای تبارک **شعر**
 اسی جنب فرو بردہ بخون دل حانقہ و حکمت مگر از غیرت قرآن خدا
 اللہم صل وسلم علی محمد بنی الرحمۃ و علی جمالہ کما تحبہ رضا و شفیعہ و در
 ذکر کیفیتہ آثار مجمع علیہا اہل سنتہ و جامعہ رضی
 بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمد اللہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ علی الہ و صحابہ

واتباعه جميعين انما ربح ٢٣
 . عنه رضي الله عنه
 متخالفين متخاصمين تقطعهم الله تعالى ومحبة وتغليظ الرسول صلعم
 ومحبة وتغليظ الشيوخ ومحبة وتغليظ الخنفس ومحبة وتغليظ السبطين ومحبة
 والسمع على الخنفس والصلوة على الخنازير والصلوة عقب الايمان
 وحكم الايمان على الاشمين ودخول الدارين للموجدين كما هو منها الان
 قال سبحانه وجنة عرضها كعرض السماء والارض اعدت للذين
 امنوا بالله ورسوله الاية وفيه دليل على ان الجنة مخلوقة من انوار
 التنزيل . وتنى بدر الخلق من ابن حجر رحم عن ابى هريرة رضي الله عنه
 قلت يا رسول الله من خلق الجنة قال من الملائكة قلت ما بناها
 قال لبننة من ذهب ولبننة من فضة الى اخر الحديث وفي الصحيح
 البخاري في باب ما جاء في صفة الجنة وانها مخلوقة وقال
 سبحانه فانفوا النار التي وقودها الناس والحجارة اعدت
 للكافرين قوله اعدت للكافرين دليل على ان النار مخلوقة معده
 لهم الان من انوار التنزيل . وفي الصحيح البخاري في
 باب صفة النار وانها مخلوقة . في الجنة تنعيم للمؤمنين كما هو منها

ن جریان جہا من کل

القولہ تعالیٰ جہہ

فاکتہ زوجان جزاء العمل خفیة بعمل الذی فی مثل و لو کان کذا
ایضا کما ہو ثبت و آرتوہ بالبعین لفظہ صلعم زیاد المؤمنون ہم فی
الجنة بالبعین و ہم و لفظہ تعالیٰ وجودہ یومئذ ناضرة الی رہبا
ناظرہ و البقاء فیہا علی حبش الشخص لفظہ تعالیٰ اولیک اصحاب الجنة
ہم فیہا خالدون و فیہا ما تشبہہ بالانفس و لذلک لا عین و انتم
فیہا خالدون و لیجری لہ حسن کا فوا یعلمون و لفظہ وجودہ یومئذ
ناضرة و الی رہبا ناظرہ و اولیک و انتم و اول است بر
شخص حاصل مشار الیہ و لفظہ فیہا بر طرفیہ و لفظہ خالدون
دوام بقا الشخص حاصل ظرف و منطوق و لفظہ ما تشبہہ بالانفس
برخواست ختاری نفوس بنجار عام از جنہ و لفظہ ناظرہ و
لذلک لا عین بر رویہ بچشم سر لازم شخص و لفظہ حسن کا فوا یعلمون
بر عدم لزوم شکل عمل فکلف لزوم شکل الاعمال بنجاتہا الذی
ثبت بظنی و ہو خاص و اضطراری و محمد و بعمل منہی ماد و ہم
و ارتفاع اعتبار الشخص حاصل معتقد من اتباع توحید و لفظہ

و آن جزای عمل و بقا بر شخص اسی حاصل یافتن قطع می محکم و فی ثانی
 تقدیب بما هو منها لقوله تعالى اولئك اعتمدنا بهم عند ابائهم
 جزای العمل لا بمجرد العمل الذی بمشکل و لو کان کذا ایضا کما هو ثابت
 و البقا بر فیها علی حیث لشخص لا کافر لقوله تعالى اولئك اصحابنا
 و هم فیها خالدون و نادوا یا مالک لم یقض علینا ربک قال
 انکم ما کنون و همچنان بقا بر شخص حاصل می شود از لفظ اولئک
 و هم و نادوا و علینا و انکم و از لفظ فیها خالدون و ما کنون
 دوام بقا بر ظرف و منظور و واضح و اگر در تنفیض شود اعتبار
 شخص چنانکه گفته شد چه فرق در ردیت و محاب ثابت است
 فرمود سبحانه کلاً انهم عن بهم یومئذ لم یجربون و فضل الانبیاء
 علی الاولیاء و صلوة الترویج فی لیالی رمضان المبارک
 عشرين رکعات و متبوعه در تقابل بدعات مبنی عین انار
 اهل سنت و جماعه محصور بر منبر که گفته شد نتوانه شد اللهم
 صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی حبابه کما تحب و ترضا
 و شفوعیننا و ترحمنا

ذکر کیفیت اعظم و محبة شعار الله تعالى
و شعار الرسول صلعم و غیره صلعم

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعه و علی آلہ و صحبہ
و انباہم جمعین تعظیم و محبة قبلتین کما قال سبحانه فی سورتہ ان
الله ان ترفع و تذکر فیہا اسمہ الایہ و ما یعلق بہا و کتب منزلہ بانچه
شاید و تعظیم و محبة دین الله و آن انصارم بالانتظامش و تمسک
در دل است علی تفاوت احوالش مربوط است بتعظیم و محبة
حالا م فرض است یا واجب یا سنت ش انبیه معطوف علیہ
و معطوف خبر متبذره است یعنی تعظیم و محبة هم و تعظیم سجد با تعلو
من حقہ لقولہ تعالی من یعظم شعائر الله فانہا من تقوی القلوب
الایہ و من یعظم حرمت الله فهو خیر عند ربہ الایہ و تنبی از سور
ادب است لقولہ تعالی یا ایہا الذین امنوا لا تحلوا شعائر الله
و از نوع تعظیم و محبة شعار تعظیم و محبة آثار انبیاء و اولیاء و تبرک

بادست صلی الله تعالی علی نبیاء وعلیهم چنانکه بستر حضرت یعقوب
 پیر این حضرت ابراهیم را تبرکاً حفظ بر بازوی حضرت یوسف ^{علیه}
 نبیاء وعلیهم الصلوٰۃ والسلام در تفاسیر توان یافت شش در تفسیر
 کبیر است مردیست که هرگاه حضرت ابراهیم عم برهنه در آتش
 انداخته شد حضرت جبریل عم پوشانیدش قمیصی از حریر خسته
 و آن وقت آنحضرت یعقوب عم رسید حضرت یعقوب عم در چیز
 سخت نهاده بگردن حضرت یوسف عم آویخت هم و تعظیم آثار
 رسول الله تعالی صلعم و تبرک بان فی مشکوٰۃ عن اسماعیل بن
 ابی بکر اضرحت جبهه طیارسته الی ان قالت کان المني صلی الله
 وسلم یلبسها و نحن نفعلها للمرضی نستشفى بهار واه مسلم و
 تعظیم آثار صحابه و آثار اولیاء تبرک بان بملاحظه احوال
 اصحاب و اولیاء خود اظهر است شش چنانکه در شستن حضرت
 خالد رضا موسی سر مبارک حضرت سید عالم صلعم در کلاه خود
 و مظفر منصور شدن برکت آن و همچنین است و در شستن
 آثار پیران طریقت و تبرک بان تا ایندم در سلاسل طریقه ^{موجود}

و محمود است که بملاحظه کتب سیر صحابه اولیاء رفیع معلوم نمائید
 هم وقصه نابوت سکینه بر تعظیم و تبرک بشعار و دیلی شهر بقوله تعالی
 وقال لهم بنیهم ان ینزلکم الی ارضکم فلیسکنن فیها فیه سکینه رحمته من ربکم
 و بقیه مما ترک ال موسی و آل هارون تحمله الملائکه طان فی کلمه
 لایه لکم ان کنتم مومنین و از ان است تعظیم و محبت مدینه منوره شریفه
 الله تعالی شرفا عظیما بقوله علیه السلام المدینه خیر من مکه و لقوله
 علیه السلام اللهم ان اخرجت من ارض البقاع الی فاسککنی
 فی احب البقاع الیک و بسیار است اخبار فضائل مدینه
 منوره و لیکن اختصار کردم بر حسب مدعا و اختلاف فرمودند
 بعض علماء بفضل مکه معظمه عظمها الله تعالی تعظیما بسبب آنکه
 قال صلعم و الله انک لخیر ارض الله و احب ارض الله و لولا انی
 اخرجتکم لبقیم در دین این فضل مدینه الرسول صلعم جزئی
 من جبه است نه کلی پس نسبت نزاعی در فضل مکه بر بقیه تعالی
 پس فضل مکه معظمه در حد است و فضل مدینه منوره در حد
 او که بها الله تعالی گزید و تفاضل همه که به فضل کلی در تعادل

نمیکند در باب پنجم در دست مس اسی تعارض و امانت طرفی
 از طرفین هم و اینکه مکمل معظمه محل نور حجابی سجود الیه محمد رسول الله
 تعالی است و حقیقه این تعیین ذاتی باعتبار تعالیه مبدیة الربوبیة
 است که شش بیان صفت تعیین ذاتی هم علیه وجود با وجود صلعم که شش
 بیان صفت وجود با وجود صلعم هم مبدی و مواد عالم است و از مراتب
 الهیات شامله سجودیه اله سجود له محمد رسول الله تعالی است
 صلعم شش این است مربوط است از علمه وجود با وجود صلعم
 معطوف علیه و از مراتب الهیات مربوط هم اگر چه حقیقه
 نور محمد صلعم که مبدی تعیین اوست صلعم علی و فضل است
 از حقیقه نور حجابی بسبب مبدیتش برای حقان الهیات
 ولیکن آن نور حجابی از مشروبات الله تعالی است بقیام
 حقیقتش بالله تعالی و این نور حادثی از مخلوقات الله تعالی
 است بقیام مجازیش بالله تعالی و کلام در نفس وجود
 این هر دو است نه در حقیقه این هر دو و استحاله ذات مبارک
 صلعم با نور حجابی کلی ادانی است پس خبری آنی باشد

و فضل نور حجابی که به معطره لکویه انی است من فضل لکوی را
است با حاطه جزئی و این چنین حقیقه جواب سوالی مقدر است
که ازین عبارت میتوان یافت هم واجب البقاع بودن
که معطره بخاطر عطر حضرت محبوب رب العالمین بوجه نور
حجابی که مقصود و معبود است واجب البقاع بودن نیست
مگر به جناب رب العالمین بوجه وجود با وجود صلعم پس
شرف المکان بشرف المکین و فارق فی الفضل من است
و در فضل مریه مکره بر که معطره تاویل فضل جزئی تواند شد
بمخلاف فضل که معطره بوصف خیر ارض الله و حب ارض الله
که جزئی نتواند شد و بقطع نظر ازین فضل مقصود لا افتاب
اگر فضلی دیگر باشد غیر مقصود است و البته زمینیکه شرف
باشد محل حب طیب صلعم اشرف جمله روی زمین آسمان است
سواى زمینیکه محل نور حجابی است و عرش عظیم که محل
نور سجود است اگر برسی بمطالب اختلاف دعوی شان
و دلیل ان چنانکه اختیار نمودند و این دلیل در میرسد

به بهتری آن که اختیار کردن مشایخ را الله تعالی و البته عنصر
 قلب شریف حضرت مسلم افضل است از ماست عرش عظیم
 بحکم تبع عنصر روح در سلوباتش و البته عنصر قلب افضل است
 از عنصر غیر قلب بر تفاوت حد خود^{ام} در تبع روح بفارق^{معدود}
 از سلوبات مخصوصه محمدی مسلم و قلب بسیط شریف حضرت
 مسلم افضل است فضلا بعد فضل از عرش عظیم بانکه تعیین
 عرش عظیم جزئی شش بیای مجهول سفید معنی تقلیل م است
 از نور محمد مسلم با حمل از اقدیم در آوان بلزوم تجدد امکان
 خود و در آن بلزوم قرار شخص زائد خود و تعیین قلب بسیط
 شریف کلی شش بیای مجهول سفید معنی تعظیم م است با حمل
 انوار قدیم در آوان بلزوم تجدد امکان خود و در آن بلزوم
 قرار شخص زائد خود و شرف انصاف کلی در آوان فضلی
 دیگر است که بعرض عظیم نصیبی جزئی هم از آن نیست درین
 تبیین حقیقه جواب خطای فکریست فکر سلیم در قرار
 مخصوصه الوجه فی محله باید تا از آنچه باید برآید^{است}

از آنچه باید برآید برآیدیم و همچنین است تعظیم و محبة دیگران
 صلعم مختلف الحقائق متحد نسبت المختصر
 بزمیکه نشان کف پائی بود سالها سجده صاحبان ^{نظر خوا بود}
 تا آنکه اگر شنود که اثری از دست صلعم گو محقق نباشد
 تعظیم و محبة لازم است چه نفی آن ثابت نتواند شد و همین است
 عادت سلف ما و الا سوادب در تعظیم و محبة ظاهر است
 در حال امام مالک محمد الله تعالی مذکور است در مدینه منوره ^{حاکم}
 عمارت قدیم میدید بادیام می بوسید نظر بر آنکه شاید آن
 رسول خدا حبیب کبریا صلعم وقتی دستی بان رسانیده
 باشد از اینجا ظاهر است که برای تعظیم آثار صحت روایت
 در کار نیست صرف احتمال کافی باشد و از حضرت
 علی مرتضی کرم الله تعالی وجه روایت کرده اند فرمود
 صلعم من ار قبری بعد موتی فکانما زارنی فی حیاتی
 و من لم یز قبری فقد جفانی + ازین حدیث نیز
 شریف بالا غائب حضور مدینه منوره که موقوف علیه شریف

بزیارت مرقد مبارک صلعم و عذر از جای خاص است من
 یعنی عدم حضور و نیز منوره و عدم تشریف زیارت با برکت حضرت
 صلعم م سو که است و این جفا که عدم حضور مشترک بهمه تفار
 درجات خود و مقابله شدائف حضور است پس محکوم باشد بر مرتبه
 مستجمعه قال سبحانه عزیز علیه اعظم الامه علی سنی القرائتین و
 تشبیه مراتب حکم قبری و آداب استنباط سینه و انکودش تشبیه از غیا
 ر دانت که گفتند شد تعظیم آثار و تبرک بآن شرک است و حکما
 ناز بیا نیز العیاذ بالله تعالی منه صم اللهم صل وسلم علی محمد بنو
 الرحمه و علی جلاله کما تحبه در ضاء و شفعه فینا و ترحمنا به
 ذکر کیفیت صحته اشتهار و صفی یا اسمی بالله سبحانه
 و در وجهی از وجود با ضافه الله تعالی
 بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله و نستعین و نصلى علی رسول الله و نستشفه و علی آله و
 اصحابه و اتباعه اجمعین مجنون را از اشتهار و صفی یا اسمی
 بالله سبحانه و در وجهی از وجود با ضافه الله جاره بنود و

این بحث مطول از جا اسے خودش من است در اشتراک و صغر
 بصفة رافعة و رحمة ان الله بالناس لرووف رحيم ه لقد جازكم رسول
 من انفسكم عزيز عليه ما اعنتم حريص عليكم بالمؤمنين روف رحيم ه
 در اشتراک وصفی بتجلیق فتبارک الله حسن الخالقین در اشتراک
 وصفی بتزییق والله خیر الرازقین در اشتراک وصفی بشکر
 ان الشکری ولواله یک الا یعطین نسق پس از دو شکر و بعد از
 گفتن یا اربعه در تخصیص عبادت مخصوصه الله لمعبود موقوفه البته
 لا عز وجل مانع شکر غیر مخصوص به سجانه نبود مگر شکر مخصوص به
 را اگر شکر مخصوص به سجانه داد نشود در اشتراک شکر که از عباد است
 شکر فی العبادۃ حقیقا بکرمه ان الشکری ولواله یک ثابت
 خواهد شد بل تساقط و از اینجا البته از نظم واعبه والله ان کنتم
 یا اربعه بقیدون ه نیز تخصیص عبادت مطلقه علی انواعها مخصوص
 الله لمعبود موقوفه النية له عز وجل مانع عبادت غیر مخصوصه
 به سجانه لغیر و سجانه نشود ورنه شکر هم ممنوع در اشتراک
 و منفی باطاعه اطعن الله و سوله الا یعطین نسق فی حق الله

وحق الرسول صلعم بدلالة شان نزول واطيعوا الله ورسوله عطف
 تفسیری بدلالة شان نزول در اشتراک و صفت بقنوت من
 بقیت منکن بعد ورسوله الایه عطف نسق بدلالة شان نزول در
 اشتراک و صفتی بایمان فامنوا بالله ورسوله و النور الذی
 انزلناه الایه در اشتراک و صفتی بر بوبیه فرمود سبحانه حکما
 از حضرت یوسف علی نبیا وعلیه الصلوٰۃ والسلام یا صبا
 البجن اما احد کما فیستقی ربہ خمر الایه در اشتراک و صفتی بر
 اذان من الله ورسوله الی الناس یوم الحج الاکبر ان الله
 بری من المشرکین لا ورسوله ط آید نیست و وقف مطلق
 اسے بی تفسیری با اختلاف لا متضمنی ثبوت متقدم میار
 لفظ مشرکین رسول لازم جواز هر قیدی از قیود حکم وصل
 و فصل مفید اشارت عطف تفسیر و هم عطف نسق افادت
 بر ائت تابعه و مستفادش بمقابله تابعه هم میکنند و عدم
 قبول مستفاد انفائی عصمت است در اشتراک و معنی خشیدن
 و لو انهم رضوا ما اتهم الله ورسوله لا یفایده لنا الله سید و ربنا

الله من فضله ورسوله انما الى الله راغبون واذ تقول قلذبح
 انعم الله عليه وانهت عليه الاية در اشتراك وصفی برضار و الله
 ورسوله حق بان برضو و ان كانا موسنین در اشتراك وصفی
 يا غفار وفضل و ما نقم الا ان اغناهم الله ورسوله من فضله
 در اشتراك وصفی بابتساب قل الا نقال الله ورسوله به
 الله اشتراك وصفی بکفایت يا ايها النبي حسبك الله و من تنكب
 من المؤمنين در اشتراك وصفی بقبولت و امداد و اعانت فان
 الله ورسوله و جبريل و صالح المؤمنين و الملائكة بعد ذلك
 ظهيره هو الذي ايدك بنصره و بالمؤمنين الاية در اشتراك
 وصفی بقضار امر و عصيان از امر ما كان المؤمن لا مؤمنة اذ
 قضى الله ورسوله امران يكون لهم الخيرة من امرهم ط و من
 بعض الله ورسوله فضل ضلالا مسينه به و عطف فوق
 میان لفظ الله ورسوله به لانه شان نزول این شترک
 وصفی از ابیات است بقاوت مراتب رضیه و وجوب
 و ابا حق پس تنبیه که در این شترک مفروض است یا واجب

یا مباح و اعراض از حقیقت آن کفر است العیاذ بالله تعالی
 منه و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم قیایا ایها المومنون کتب
 کفر تم عن الشکر ش تنبیه از اینجا رد است که گفته شد شکر
 تعظیمی شرک است چنانکه سجده تعظیمی طواف تعظیمی و لفظ بندگی
 و منقبات مالی و متشا بهات محضه نیز چنانکه حمیدن وقت
 سلام تعظیمی م بآید دانت اشتراک وصفی یا اسمی لا بد منه
 شرک نیست البته اشتراک عادت بقدم در وصف قدم
 در وجه مخصوص شرک است العیاذ بالله تعالی منه و اگر چه
 بحث اشتراک مقاصد اجمالا بایان سید اما تفصیلا
 در تحقیق عبودیت و معبودیت و عبادت و شرک مناسب
 نمود باید دانت محقق عبودیت خود نبودن است و محقق
 معبودیت خود بودن چنانکه نه و اولوالباب از قول
 الت برکم یخفف خبر متوسع مقاصدش در نه برکم
 نضیع بود و زیاده خلاف فصاحتهم همین معرّفه مفقوده
 عیانتش از ربط و ظلمه مر بوب بر ب م و مراد از

خود بزدن نفی خود بودن است نه نفی بودن که بطل است
 و کفر نفوذ باشد تعالی منه عبادت بجا آوردن فعلی است
 بجهت عبودیت و در آن جهت امر شرط نیست اگر چه باشد و نیست
 در آن شرط است اطاعت بجا آوردن فعلیت بجهت امر و در آن جهت عبودیت
 و نیست شرط نیست اگر چه باشد پس اشتراک عبادت و اطاعت در
 جهت امر تواند شد قرب بجا آوردن فعلیت بجهت قرب مقرب الیه
 و در آن جهت امر و عبودیت و اطاعت شرط نیست اگر چه باشد
 و در آن نیست شرط است پس اشتراک عبادت و اطاعت
 و قرب در جهت قرب تواند شد پس عبادت و اطاعت و
 قریب جنتی عام بر ربط جامع می باشد که بخدای پاک و غیرش
 هم یافته شود هم دارد و جنتی خاص بر ربط مانع می باشد
 که بخدای پاک بغیرش یافته نشود و دارد هم شرک بر چندی
 شرک فی الذات و شرک فی الصفات و شرک فی الافعال
 آنست که واقع شود در نفس معبود از جهت خود بودن در
 ذات و صفات و افعال و شرک فی العبادت آنست

که واقع شود در عبادت بعینه معبود یا انکه مشرک شود
 در بنسین پس اگر فرق کرده شود به کیفیت نیت در بنسین وقوع شرک
 شود در نفس معبود و هم در نفس عبادت بمقابلہ ایمان نه نه چنانکه
 عبادت برابر فرمود صلعم الربا شرک این شرک بمقابلہ ایمان
 نه منزلی ایمان شرک فی العلانہ باختیار زنا و فحشه
 و صلیب و غیره که علامت خاص لصاحب مذمت است
 و این از امارات کفر است اگر چه با ستمزار باشد بمقابلہ ایمان
 شرک فی الاسم باختیار سمجور سبحانی گنبد در حلقه آهنی بسته
 وقت معاقدت بر ساعد بندند و در سینه گنبد گویند
 شاید که رسم مجوسانست حرام است نه شرک بمقابلہ ایمان و شرک
 فی العادت باختیار عادت مخالف مذمت عادات و آن ظاهر است
 مکرده است بمقابلہ عادت اهل اسلام به نیت مشابهت حرام و ممنوع
 باین مشابهت تکفیر نکنند بنا بر مذمت اهل سنت و جماعت و اگر
 تخصیص کرده شود فعل به نیت حکمتی فعل مهمل گردد و من بعد
 باید دانست سجده که از سر عبودیت خاص برای غیر حق تعالی باشد

شکر فی العبادت است فرمود سبحانه و من آیات العلیل
 و النهار الشمس و القمر لا تسجد و الشمس و القمر و السجدة و السجدة
 خلقهم ان کنتم اياه تعبدون از لفظ الله الذی خلقهم ان کنتم
 اياه تعبدون ظاهر است که مقصود فی الاهی سجد و عبودیت بر او
 غیر از تعالی است و تخصیص اياه تعبدون در وجه مخصوص است
 تعالی است و زنی شکل لایحل است در تعارض و اشک و الله
 ان کنتم اياه تعبدون و ان اشکری و لواله یک و اسجد و
 الامم و اسجد و الله الذی خلقهم ان کنتم اياه تعبدون
 و از همین کربیه بر تفرقه نیست دلیل میتوان گرفت و سجد که
 از سرنیکی خاص نباشد شکر فی العبادت نیست چنانکه
 فرمود سبحانه اذ قال ربک للملائکة انی خالق بشرا من طین
 فاذا سجدوا فاسجد فیسجدون و فی حق فاعوا له ساجدین فاسجدوا
 لهم فیسجدون و ابیس استکبر و کان من الکافرین قال ابیس
 ان شکر ان تسجد لما خلقت بیدی استکبرت ام کنت من
 عابثین و فرمود حکایتا و خذوا تسجدوا و قال یا ایها

تاویل رویی من قبل قد جلها ربی خدا الایس قال فتاوة
 رم فی قوله و خروا له سجدا کانت تحية الناس و یسجد سجود بعضهم
 لبعض نفسی کبیر هم باید دانت اختلاف کیفیت سجده و از آنکه سجده
 بمعنی سر بر زمین نهادن خمیدن است از لفظ قوا که معنی در نشینید
 و از لفظ خروا که معنی بروی افتادن است مرفوع شد و قوله
 خروا کما و اناب بیان کیفیت اضطراب است یا اشارت بصلوة
 انابه استغفار پس سغیش چنین باشد بروی افتادن و انان یا
 عجز کردن و ظاهر است که مقصود من الظلام خیر است و
 غایه عجز در سجده است و نه اجتماع متخالفین یعنی خرو و رکوع
 صورت نه بند و از لفظ له بتاید لما خلقت بیدی قال اناب
 هذا تاویل رویی من قبل قد جلها ربی خدا تخصیص سجده بر
 حضرت آدم و حضرت یوسف علی بنیا و علیهما الصلوة والسلام
 واضح تر و نیز باید دانت که از اشارت بعجوم نسوبات
 باله سبحانه است چه اشتمل است در غیر ذوی العقول نیز غایب
 و صراحت بخصوص حضرت آدم و یوسف علی و تخصیص خلقت بید

و الله تعالى اعلم بحقیقة الصواب و از اینجا است که حکم شرک است
 العبادۃ برین سجد و تحیه لمحق کفر کند بر حاکم و در صورت عدم
 نسخ قیاس این است که شکبار و انکار ازین سجد به باسحق نشد
 و اگر فرق نموده شود به نیت تخصیص سجد این است که امر فرمود
 الله سبحانه بشکر و شکر آورد حضرت یعقوب عم و این متعارض
 خواهد شد از هنی سجد و عبودیت و عصمت نبی نه موافق و نه منسوخ ازینکه
 شرک با اتفاق جمله مل منهنی عنه است و اگر فرق کرده شود خود
 ظاهر است که سجد و عبودیت شرک است نه غیر او و لیکن بعد ثبوت
 قطعی نسخ غیر سجد و عبودیت از قرآن مجید چنانکه معمول علم اصول است
 و قوعش کبیره باشد و رنه مباح باشد بقاعده علم اصول و آن
 که میوه و آن المساجد لله فلا تدعوا مع الله احده نسخ و هنی سجد
 تحت ثابت نمیشود بسبب قوع اختلاف در تحقیق لفظ و معنی
 مساجد چنان که گفته شد که مساجد جمع سجد بکسر جیم است
 بمعنی موضع سجد است و این کبریه نازل شد بتنبیها در منع
 باهود و نصاری که عبادت میکنند حضرت عزیر و حضرت عیسی

علی بنیاد علمیهما التسلوة و السلام ایا ربوبیه در مواصل خود
 و در منع مشابهت باشد که این گرد بیت الحرام میگفتند لبیک لا اله الا
 اله الا شریک هو الک و گفته شد که نازل گردید برای کسانی که
 عرض کردند یا رسول الله صلعم درین مسجد حضور تو انیم بسبب دور
 زمان رسید که همه مسجد برای خدا و انا و بنیاست هر جا که تو آمد
 عبادت با خلاص نمایند و گفته شد که نازل گشت در اباحت کلمه
 تمام روی زمین مسجد است برای امت آنحضرت صلعم پس عبادت
 با خلاص کنید و گفته شد که مراد از مواضع سجود مسجد است
 اے مسجد مخصوص برای خدای عز و جل است و گفته شد
 که مساجد جمع مسجد بفتح جیم مسجد میبوی معنی مسجد است جناس
 بتبیه بر خصوصیه اجناس مسجد و برای خدای عز و جل است
 و درین دو صورت اخیر و بقرینه فلاته عوامع الله احد اختصاصیه
 مسجد و عبودیت مفهوم میشود نه مسجد تحمیه و اگر گرفته شود از مساجد
 اجناس مسجد این قول قطعی الثبوت نیست بسبب اختلاف
 و قرینه مذکور تا مانع بود مر مسجد تحمیه را و این اختلاف

بمطالعہ تفاسیر متواتر یافت اکنون سخن است در تحقیق معانی
 احادیث طیبه چنانکه ذکر کرد و صاحب کتاب در شرح امام محمد بن اسماعیل
 حسن ابی خریجه رحمه الله روی ضیاء ربی التمام انه سجد علی جنبه البنی
 مسلم بن خنیزه فاصطلح له البنی مسلم و قال صدق روایان فسیجد علی
 جنبه البنی مسلم از لفظ صدق روایان دلالت بر ائمه بر شارت بجا
 این سجده است ظاهر است که درین حدیث شریف صراحت بر سجده
 عبودیت در تحت نیست پس نظر آنست که این سجده تحیه باشد
 اگر سجده عبودیت بودی حضرت مسلم خستش بر پیشانی تو را
 و تاویل در علامه نفی مودی رحمه الله تعالی عام بالصواب و اوضح
 امام احمد بن حنبل رحمه الله عن عائشه رحمه الله ان رسول الله صلی الله علیه و آله
 فی نفرین منها جرین و الا انصار فجار بعیر فسیجد له فقال اصحابه
 یا رسول الله صلی الله علیه و آله تسجد لک البهائم و الشجر فخن احق ان تسجد
 لک فقال رسول الله صلی الله علیه و آله عبدا و ارکبم و اگر موافق اکم و
 گوشت امر لا صدان سجده لا جد لا مرت المره ان تسجد لزوجاه
 بعد از آنکه نظر متعلق جواب با سوال ضرورتا جواب از سوال غلط

مجموع بعضی عبادت خشنود مع بود و علم کرده و مراد
مسامحه ای از آنست که تفصیلاً در کتاب نظام و بلاغت مراد است
حاصل آنست که هر چه از جنبه عبادت بدنی و مالی برسان
برای اکرام مسامحه ای جایز است و سیرت بر این است که
هم نوعی از آنست از اینجا است که عجب و وقار بر روی
اشخاص و نذر از مرجه باشد و از جبر اکرام دست بردارند
تعلق مذکور جواب از سوال نموده و میزد و میزد
استدلال بر جواب بعد به بیست و پنج و از بیست و پنج
ش چنانکه گفتار جواب از آنست فرموده از هم و از هم
امر ثابت است از آنجمله که سنار تا از عمو عبادت
که ان مراد است بجای خود و مانع نشود هیچ تخطی
را و اگر فرموده شود به تخطی معارض شود تا به
کلیف الزم و مخصوص الزام با خودت قضی می شود و
ثابت قرانی و حدیثی را که اکرام غیر عام واقع است قائل
و خفض جناحک للمؤمنین لایه و قال صلوا علی الانبیاء

اگر از ذی شنبه مسلم پس عموم اکرام با غوث مجازی است
 یعنی پادشاهی و اخوت حقیقی با حضرت سرور انبیاء صلعم ثابت
 و مجازی تنهی عنه کفر است لقوله تعالی ولا تجبروا له بالقول
 کجه بعضکم لبعض ان تجبوا عما لکم الایه و از گوشت امرای نفی
 امریه مخصوصه باین سجده با فایده استمرارش باقتضای ربط
 باشد هم ثابت است نه نفی سجده بلکه ثبوت باسخان این سجده
 و رویش برای والدین و استاد دین رسول الله صلعم
 بمقابل زین شوهبت چه با موریه نتواند شد مگر سجده تحیه و نه
 نفی امریه عامه مستمره چه آنحضرت صلعم امر و ناهیه است
 عموم و استمرارش بدلالة عموم لفظ امر و ربط با حد هم و
 فی الموابب اللدنیة عن انس بن مالک ربه قال دخل رسول الله
 صلعم حائطا لا انصاری و معه ابوبکر و عمر و رجل من الانصار و
 فی الحائط غنم منجبت له صلعم فقال ابوبکر یا رسول الله صلعم
 سخن این باسجد و لک من بذه الغنم فقال رسول الله صلعم
 لا یغنی لاهدا ان یسجد لاهدا لا الله تعالی + باید داشت که بر لفظ

سجود الف و لام عهد ذمینی تواند شد یعنی سجده که غنم بجا
 آورده و آن خبر تعظیمی نتواند شد از اینجا است از صدیق اکبر
 رضی الله تعالی عنه سخن احق بالسجود و لک من هذه الغنم الف و
 لام استغراق که مشتمل سجده عبودیت تواند شد و آن برای غیر الله
 تعالی جائز نیست و لفظ مینگی لا مینگی در محل جواز مستعمل است
 نه و جوب پس حاصل نیست که این سجده بش که سنج در است
 هم سزاوار نیست که برای کسی لکن سزاوار است برای
 الله جل شانہ بجواز نفی بش در مستدرک منه م و اثبات
 بش در مستدرک م و در نصیحت الانبار مستدرک است
 نه تخصیصش چه جواز مانع تخصیص است م و نیز باید دانست
 که این سجده هم عام نتواند شد که عموم سجده عبودیت را هم مشتمل
 تواند شد و آن در تحت لا مینگی نتواند شد که منفی به بش
 برای غیر الله تعالی م مثبت به بش برای الله تعالی م
 بوجوب است پس سخن در سجده جائز تواند شد که سجده تعظیم
 نیست سخن در سجده م واجب که سجده عبودیت است پس از

حدیث شریف اولویت سجد و تعظیم هم برای خدای عزوجل که
 مثل عبادت است توان فهمید نه نفی سجد و تحیه که معارضه
 می نماید را و درین حدیث شریفی ما رواه ابو داود و ابن
 ابی سید و قال اقیمت الحیرة فرائضهم سجد و ان لمزبان لهم
 فقیمت له رسول الله صلعم کل احی ان سجد له فاقیت رسول الله
 صلعم فقلت انی اقیمت الحیرة فرائضهم سجد و ان لمزبان لهم فاقیت
 احی ان سجد له فقلت لا فقال لا ارایت له امرت بقبری که است
 سجد و فقلت لا فقال لا تفعلوا و این شرط و جزا بر منی بر
 جواز است ورنه در صورت تخالف شرط و جزا بر منی
 فیل بی مقابله و میل افکاره مقابله لا تفعلوا م منی بر
 جواز ثابت خواهد شد و در صورت صحی منعی از شرط
 بجمیع استغناء می برد و باید دانست که حمل استغناء بر
 جواز هم تواند شد م صحی منعی از جزا معارضه با ثابت
 اعنی صدق رویاک و غیر آن است و این منع عام است
 بجمع مخاطب م سجد و تحیه مخصوص بتوقف بر شرط و تقابل

بابت شش یعنی صدق رویاک و غیر آن هم متعلق بمعموم معلول
 یعنی تسبیح شش متعلق بمعموم هم مشروط شش یعنی فوائد شد
 که این یعنی از تسبیح مشروط باشد پس حاصل چنین است که اگر هستی که
 سجد و کنی قبر را معرّفه سوتیه عظیمه در حیات و ممات سجد و کنی تو و
 هر که عارف باشد و اگر نمی کنی تو و هر که نباشد هم یا نهی مفید
 اثبات شش ای تواند شد که نهی نفی مفید اثبات باشد پس حاصلش
 چنین است اگر گفتی که سجد و کنیم قبر چنین کنی و هر که باشد
 که تفرقه است در عظیمه بحالات حیات و ممات هم سجدت شش
 متعلق بمعموم هم و جزا شش عام شش بحکم مخاطب هم در سخا
 شرط و جزا شش ای قیل علی بمقابل لا و قیل افعلوا بمقابل لا تفعلوا
 هم و توفیقش ثبات شش ای صدق رویاک و غیر آن هم
 توان ثابت است پس این منع مخصوص بعرض نگیرش یعنی شرط
 هم نه بذاتش ضعیف معارض نشود مرعوم ثابت تویی را بلکه
 از اشارت شرط و مفعول یعنی در جانب نفی سجد و قبر مبارک
 هم ثابت پس بر حضرت اکرم و مکرم صلعم در حالت حیات

بالاولیة ثابت و عن صهیبان معاذ لما قدم من الیمین سجد لکبر
 صلی اللہ علیہ وسلم فقال یا معاذ ما هذا قال السجود تسجد لعظما ینا
 وعلما ینا ورایت النضاری تسجد لنفسیها ولطارتها قلت ما هذا
 قالوا تحیه الانبیاء فقال علیہ السلام کذبوا علی انبیائهم وفسیر
 کبیر : ظاهر است کہ سجدہ حضرت معاذ رضہ تحیہ بوده و
 سکوت حضرت صلعم بران و فرمود کہ دروغ گفتند بر
 انبیای خود چه از کریمہ ماکان لبشر الخ ظاهر است و حکم
 شرک فرمود از اینجا کہ آنحضرت صلعم منعوت بہ او نمیشد
 بجموع الکلم است این کلام بلاغت نظام کہ درین بحث
 مذکور شد بحکمت است بنا بر موافقت مفہوم کریمہ ماکان
 ان یوتیہ اللہ الکتاب و حکم والنبوة ثم یقول للناکر
 کو نواہب والی و لکن کونوا ربانین بما کنتم تعلمون الکتاب
 و بما کنتم تدرسون ہ مع اشارت ابا جہ سجدہ تحیہ و اولی
 علیہ لغات الدرجات موافقت آید بقول صاحبین
 ہ و باید دانست در صورت تفرض باطل ثبوت و نحو

متخالفین رفع تعارض با کرمیه و حدیث شریف مشکوٰۃ
 خواهد بود و تم الکلام فی اثبات المرام ازین بعد سخن است و در
 فقهای فرمودند که ما فی فتاوی الهندیة من سجده سلطان
 علی وجه التختیة او قبیل الارض بین یدیه لا یکفر و لکن یاثم لا یکفر
 الکبیره موبختاریم قال ابو جعفر ریح فان سجده سلطان بنیت
 العبادة او لم تخضه لیتة فقد کفر کذا فی جوهر الاخلاطی و لوقا
 للمسلم اسجد لملک و الا فتناک قالوا ان امره بذلك للعبادة
 فالافضل له ان لا یسجد کمن اکره علی ان یکفر و کان افضل
 و ان امره بالسجود للتختیة و التعظیم للعبادة فالافضل له ان
 یسجد کذا فی فتاوی قاصی خان و تقبیل الارض بین یدیه العباد
 و الزاد فعل الجبال و الفاعل و الراضی آغان کذا فی الغرر
 تجوز اخذ دست لغیر الله تعالی بالقیام و اخذ الیدین و الا سخطا
 و لا یجوز السجود الا لله تعالی کذا فی الغرائب باید دست
 مختاریمین است که سجده تختیة کفر نیست فلان زاع فیه و لکن
 کبیره پس انتظار صحه و ثبوت حسلی بر آنست و بر قول ابو جعفر

البته سجده به نیت عبادت کفر است نه به نیت تحیه و روزه معارضین
 شود امر مختار و لیکن بدون نیت مخالف انا لا اعمال بالنیات است پس
 دلیلی بر کفر بودنش می باید و فرضا بوسیدن من پیش علماء و زو
 از افعال جهال است و لیکن بر گنهگاری علی و راضی دلیلی باید چه
 بسا است از افعال جهال که عصیه نباشد و استادان نمیدان و
 دست بردست گرفتن که اینهم از ارکان عبادت است جائز است
 باشد که بفارق نیت باشد و روزه به نیت عبادت کفر است
 و لیکن بر اشتنا سجده از جواز دلیلی باید آورد اکنون مسک
 سجده تحیه را مجال تکفیر فاعلش غایب و بجانب کبیره منظور نیست
 است تا دلیلی واجب تسلیم موافق اصول فقه نیارد و نیاقتن
 مباحات در افعال صحابه رفته دلیلی بر حرمت نیافته نتواند
 بلکه با از مباحات بوقفی واجب لا دار کرد و لب و ترک
 پس سخن در نفس امر است نه در اداء و ترک و هر چه آورده
 بر اثبات کافی است حاصل اینجه که گفته شد این است که امر
 سجده تحیه نباید و نه بر ساجده تکفیر و تفسیق از آنکه امر و نه

صریحی در آن یافته شد بل جواز بلا شارت یافته شد پس حاج
 باشد و نیز باید دانست که ابو رافع قرطبی و سید خجرائی گفته اند
 ای محمد بن محمد باید که بر پستیم شمارا و اختیار سازیم شمارا رب خود
 پس فرمود معاذا الله انکه بر پستیم غیر خدای تعالی را دانکه امر کنیم بغیر
 عبادت الله سبحانه پس معیشت کرد مرا الله تعالی باین نه امر فرمود
 باین پس نازل شد این کریمه امان لشبه انهم شس اینچنین در تفسیر
 کبیر ذکر است هم میخواند شد که صحابه کرام و غیر هم رض سجد و تحیه
 اعلانا نیاورده باشند تا گویند که حضرت صلعم می پرستانند
 خود را اگر اختار و آن معلوم نیست و اگر در سار در آتی بابی
 که سجد و تحیه در ضمن خود موصل سجد و عبادت الله تعالی است
 مرعوف بالله تعالی را چنانکه سجد و تحیه ملائکه جای حضرت
 آدم عم بنا بر مقصدی که از ما خلقت بیدی و تقویت فی
 من روحی و آتی جاعل فی الارض خلیفه طایر است شس
 موصل الی الله تعالی است هم و ابیس لعین از خودی در
 استخبار مانده محروم از معرفه و سعادت شد نفوذ بالله تعالی

من شد و یقیناً و سجده تحیه حضرت یعقوب برای حضرت
 یوسف علی بنیاد علیها الصلوٰۃ و السلام بنا بر مقصد است که در
 کریمه انما اشکو شیء و غزنی الی الله ط و اعلم من الله ما لا تعلمون °
 ای مالی فی حب یوسف عم مستتر است شش موصل الی الله
 تعالی است م چنانکه در ضمن سجده طرف قبله سجده طرف
 نور حجابی است و در ضمنش سجده برای الله سبحانه است و در
 ضمن مسح و تقبیل حجر اسود و مصافحه و تقبیل بر الله تعالی
 پس باید دانست اگر سجده تحیه موصل الی الله تعالی نباشد
 انتم است چنانکه قیام لقول صلعم لا تقوموا کما تقوم الاعاجم
 معظم بعضهم بعضا شش شرح این حدیث شریف در ذکر کفایت
 زیارت بقبور در ذکر قیام مرقوم است م و تواند شد که
 قول فقهای روح در حرمت سجده تحیه برین مراد باشد زمین پاک
 با اعتقاد جوارش شرک عملش بوجه غیر که جواز سجده تحیه
 نداند و بر ساجد حکم کفر کنند یا گمان سجده عبودیت برده و او
 فهمد و نیز اختلاف اولی تر است که معمول العلماء و حکم

کفر و شرک بر عامل جمیع کفر بر جا کما سبب اختلاف در عبادت
 و آنچه از قول فقهاء بر ج یافته میشود شاید که برای حفظ نام
 باشد اکنون سخن است در کیفیت طواف قال سبحانه و لیطوفوا
 بالبيت العتیق و قال سبحانه ان الصفا و المروة من شعائر الله
 فمن حج العتبت او اعتمر فلما جناح علیه ان یطوف بهما و من قطع
 خیرا فان الله شا کر علیه الایه اطوف بر وزن فَعَلْ گردد
 گردیدن بخاصیه باب مضید تا کید فعل است و بهما شامل
 مفعولیه است نه مفعول فیه معنی بهیجا بدلات شمول باب
 العتبت مفعولیه نه مفعول باید داشت لغته طواف در محل
 خبر معنی موصوعش ای گردد گردیدن م تواند شد پس
 این طواف اگر از تعبد الله تعالی است برای غیر الله تعالی
 فی العبادت است پس طواف بیت عتیقش که غیر الله تعالی
 هم هم شرک فی العبادت است و حال اینکه الله تعالی امر
 بشرک بمنیض نماید و اگر از تعبد الله تعالی نیست برای غیر الله
 تعالی شرک فی العبادت نه ولیکن امر طواف عبث است

و حال آنکه الله تعالی امر بعثت منیفه باید پس باید داشت
 اصل بار تعدیه برای حصول مفعول است مش خانی
 و سبب آنکه نور هم هم و بار تخصیص برای تخصیص مفعولی از
 مفعولین مش چنانکه عطیت زید ابد هم م م پس
 فصل متعدی مفعول بار تعدیه و تخصیص
 بار تعدیه و تخصیص را نخواهد ازین اصل است
 که لغت طواف مش که متعدی مفعول است
 هم با تعدیه فعل و تخصیص مفعول را
 نخواهد صلاح پس صله علی در بطون علیهم و صله بار در بطون
 بالبت العتین معنی متفاوت دارد و دخول صله علی بصحبه
 مفعولیش مفعول غیرش نخواهد و صله بار بعد ضرورت
 تعدیه فعل و تخصیص مفعول و عدم صحته تبعیض مفعول مقتضی
 دخول از مفعولیه و مفعول غیرش ضرورت است پس
 مفعول مقتضی بدلالة قرینه الله سبحانه است و صله بار مقید
 معنی سبب ایقاع فعل بواسطه دخول که شامل است

مرفوعه را نه فاعلیه را ش تبیه است از نمیکه در معنی قول
 شامل فاعلیه هم تواند شد چنانکه ثبت باد هم سببه مفعول
 مقتضی است ش برین تقدیر نظم درین واسطه فوائدی است
 العینق خواهد شد هم پس این طواف تعبیه الله سبحانه و تعالی
 و همچنین ش به تقدیر این بطواف الله به هم طواف صفا و طواف
 تعبیه الله سبحانه و تعالی غیر ماورد از مساجدات طواف متغایر
 است ش کما قیل فی الالال الشافیه ان یفیع الجواهر
 الطواف به لا عن الطواف بینها و عندنا الا و غیر وجوب
 انما الشافی بر الوجب انتی تفسیر کبیر و این تقدیر این طواف
 بها است هم پس این کرمیه دلالت نمیکند بر سعی میان صفا
 و مرده لکن این سعی رسول الله تعالی صلعم کما ثبت انه علیه
 السلام سعی لما نامن الصفا فی حجه و قال ان الصفا و المروه
 من شعائر الله ابدروا بها بدر الله به فیدر بالصفا ذمی علیه
 راجع است الحدیث امر ان الله تعالی باسد کما و سه
 عن البنی صلعم انه قال ان الله کتب السعی فاسعوا الحدیث

[illegible]

هم بمنزل سعی مودعی تواند شد و الله تعالی اعلم باید دانست شعائر
 را بهشت از چیزیکه گاهی در دنیا مقصود و کما قال سبحانه و تعالی ^{جعلناکم}
 من شعائر الله الذی یبصر الباطن تعالی و اولیاه تعالی خیر الشعائر
 ما قال صلعم اذا نزلت من السماء و هی و اولیاه و اولیاه صلعم
 فانهما من تقوی الله و سب اولیاه و قال سبحانه و تعالی عظم عظمته
 فیه خیر له عن رب العالمیه پس تعظیم ایشان علی بن ابی طالب و علیاه صلعم
 خیر التقوی و خیر است پس تعظیم شعائر غیر الله تعالی برای غیر الله
 تعالی است چنانچه تعظیم زبانت سکینه که می برد تعظیم است
 به نیت نائی و نه شای اگر نباشد تعظیم غیر الله تعالی نیست
 تعظیم الله تعالی هم تعظیم غیر الله تعالی غیر تعظیم مخصوص است
 شریک تواند شد باید دانست که بیت عتیق معطوف هست بآنکه
 از شعائر الله تعالی هست بنور مجابی ربوبیه الله تعالی که در دست
 و صفاء مرده معطوف هست بآنکه از شعائر الله تعالی است بقدر
 حضرت با جبرئیل که بر او و ظاهر است که شعائر الله تعالی
 غیر الله تعالی هستند پس عتیق غیر الله تعالی تعظیم با سب

تعلیم الله تعالی از عبادت الله تعالی است مأمور به باشد همچو
 طواف بیت عتیم یا غیه مأمور به همچو طواف صفا و مروه از آنجا که
 جسد انبیاء الله تعالی و بعضی اولیاء الله تعالی علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ
 و السلام که محل قلب مسافر حجاب است روبرویه الله تعالی
 است اشرف از صفا و مروه است طوافش همچو طواف بیت
 عتیم است ابرو طواف قبرشان محل جسدشان است همچو
 طواف صفا و مروه تطوعا خیر اصل باید است ثبوتش
 بشی لزوم نفی باورش نکتہ تا نفی صحتش نباشد ورنه نیاید
 که از اصول اربعه اهل سنت و جماعه مجمع علیه است باطل باشد
 ش و آن باطل نتواند شد باجماع م پس اگر نهی صریح
 واجب تسلیم برین عا آورده شود از ان گزینست ورنه قیاس
 جواز انجمن طواف برش و عتیه طواف بیت عتیم است چنانچه
 جواز بوسه بر معظم از مشر و عتیه بوسه حجر اسود است مش کما
 فی الدر المنظم فی ذکر کیفیت زیارت القبر النجم قال الحافظ ابن حجر
 استنبط بعضهم من مشر و عتیه تقبیل الحجر الاسود جواز تقبیل

علی من سبحن العظیمین آدمی و غیره هم آری واجب است که
 بعض فقها را این طواف را دو آب زیارت قبول نبوده اند چنانکه
 در فتاوی محقق البرکات فتاوی از مطالب المومنین آورده است
 و بقوم عمد وجه نیست و بیع یدیه یعنی عتق بریده و بقول الامم
 غفرله فانه قد اقر ان یکونان من شبر عید صاع و یکینه ان
 یطوف عوافل ذلک ثلث مرات و انتهی آری واجب است که طواف
 برای اخبار صاحبین اولی بودنش فی الدار المنظمه فی ذکر کیفیت
 زیارت اعتباری و زمین الاذیاطه بقوله انیر مستبهاست تعار
 فیها الا انه خلقت فیها الاقواس کا طواف حول القبر الشریف
 و تقبیل سده لعنیه و وضع بحد علیه و سس بد رانه و التمرین
 علی اعنابه و بخوانا فاشد و ان من الصلایه حر و ابا او که میرا
 سد الباب الذرائع لئلا یفصل الی المحرم و المنفصلین منهم باخو
 استحبوا التبرکات بحین المعظم انتهی انتهی الی غیر ذلک و
 هم الامم صلی و سلم علی محمد و آله و سلم و علی و سلم
 تحبیه و ترضاه و شفیع فیما و ترضاه

[illegible]

م و نیز فضل تخصیص موموب که موموب به ازینجا است
 که ذبیح میکرد صلعم گو سپند برای اصابت ثواب بحضرت خدیجه
 رض و بزنان احبار خدیجه رض می بخشید اخرج البخاری مسلم
 و ترمذی عن عائشه رضی الله تعالی عنهما الی ان قالت ربما ذبح
 الشاة ثم تقطعها اعضاؤا ثم یعشها فی صدائق خدیجه ایست
 چه درین دراک ثواب سرور روح حضرت خدیجه رض هم
 ملحوظ بود که در حالت حیات خود هم بایشان می بخشید
 و هر روزی نان باریک گندم از آتش سخت شده
 بر سفره حضرت سید عالم صلعم بود فرمودند برای خدیجه
 بخشند که اومی پسندید و آیتار ذی القربی مقدم و معنی تر
 باستحقاق رحم دلیل دیگر بر فضل تخصیص موموب که است
 قال سبحانه آت ذا القربی حقه و لیکن ابن بسیل الایه
 من تنبیه ازینجا رد است که گفته شد تخصیص موموب به
 موموب که بدعت است م و تعیین زانی سنت مستحب است
 کما فی التفسیر الکبیر انه صلعم کان یاتی قبور الشهداء و راس

کل حول فنقول سلام علیکم یا صبرتم هم غیب الله الخ خلفاء
 الاربعة یکنذا یفعلون نتهی از اینجا ایصال ثواب سالانیم
 ظاهر است پس قریب از زیارت قبر اولی است و متعذر زیارت
 را ایصال ثواب و حاضری الیصال بر مقابر که عرس
 عبارت از آنست هم از اینجا است و در مشکوٰۃ شریف است
 از محمد بن النعمان برفع حدیث قال صلی الله علیه وسلم من زار
 قبر ابیه او احد یما فی کل جمعة غفر له کتب بر الحدیث و قال الله
 تعالی و اذکروا الصلوة فی ایام معدودات الایه و روز سوم بخانه
 اهل غمزار غفر و دعا بے خیر کردن و طعام فرستادن سنت است
 از آنکه حضرت رحمة عالم صلعم بر روز سوم بخانه اهل جعفر رضوان
 این طالب تشریف فرمود و فرزند ان جعفر آدلاری نمود
 و دعا بے خیر کرده مرثیان را و طعام فرستاد مدارج النبوت
 و در کتاب فتاوی اوز حنفی مولف ملا علی قاری و است
 است کان الیوم الثالث عن وفات ابراهیم بن محمد صلی الله
 علیه وسلم جارا بوزیر عند النبی صلی الله علیه وسلم و سلم و سلم

و خیر الشیخ فوضعهما عند البنی صلی الله علیه وسلم فقرر البنی علیه السلام
 الفاتحه مره و سورة الاخلاص ثلاث مره و قرأ بهم صل علی محمد و
 آله اهل فرغ یدیه و مسح وجهه فانه بابی و قرآن بقسمها و قال شیخی
 الله علیه وسلم فوید به هذه الاثمه ان بنی یزید یمحدث شیخ باخلاص
 بعض الفاظ در بیت المحرمین و تبرین و آیت از او ز جندی است
 شش مر از کا بر علماء حرم شریف یعنی که معطی از او باشد و آن
 شرف و تعظیبا شمر دم هم از اینجا است که در روز قیامت فاتحه خواندن
 بطعام پیش از خوردن و دفع بدین مسح بود و تقسیم و اعطای
 و ایصال ثواب از عبادت مالی و بدنی همه مستحب است و
 قال الله تعالی و فعلوا الخیر لعلکم تفلحون الا یمعوم زمان
 و مخیر و مخیر له و خیر و فلاح مخیر و مخیر له شایب و است که عموم
 خیر شامل است عبادت مالی و بدنی و روحی را و عموم مغفول
 شامل است نفس و غیر خود را از اجار و اموات چه حیات
 خیر بر دو ناست هم پس تعیین روز و هم وستم و غیره بر آن
 خیر که شامل عموم است حسن است و اخرج ابن کثیر

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اللبنة الاولى عسيرة على البنية
 تصدقوا له وينبغي ان يوجب على الصدقة للبيت سبعة ايام قبل
 اربعين فان البيت يتشوق الى بنية الحديث بايد ومنت تصدقوا
 عام است از روی مخاطب و صدقه و متصدق له و زمان مدلاله
 عمومیت و اربعین اولی است از سبعة و زیادت برین ممنوع نیست
 که از تطوع است شش منی منی که زیادت عبادت نافله بر فرض
 و واجب از تطوع است و قال سبحانه فمن تطوع خيرا فهو خير له
 از اینجا است که چهل روز متصل تصدق کرده باشد از هر چه فوائده
 شش از عبادت مالی و بدنی و روحی میباشد که موافق کریمه و اعضا
 الحیة لعلمکم تفصحون است هم و مواظبة ترک روزی از اربعین
 نخواهد پس بر روز سوم و دهم و سیم و چهارم و زیادت صدقه
 نیز که در ضمن اربعین است و شش ماهی و سالانه نیز که در ضمن
 عموم تصدقوا است و منت درینها مکر زیادت صدقه ثواب
 که مراد است و زیادت ممنوع نیست که در معنی تطوع خیر است
 و درین تقنین حکمتی است که مقتضای من جاری با حسن فله عشر

امثالها با چید دیگر حاصل میشود و نیز حکمتی دیگر هم باشد و الله تعالی
 اعلم ش در بیان این بحث صحت است که در جامع التفتازان مجموع روایات
 است اما اگر کسی از ملک خود طعام میکند و فاق زحمتی خوردن می باشد
 حلال است زیرا که پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم بروح عمره رضی
 تعالی عنه سوم روز و دوم روز و سیم روز و چهارم روز و ششم
 و سالانه طعام داده و صحابه نیز صحیحین گویند هر که از این منکر باشد
 پس از رسول الله صلی الله علیه و سلم و اجماع صحابه رضی الله
 عنهم منکر باشد اینتی از اینجا است که سوم و غیره سنت است
 هم و تخصیص صدقه برای اوقات شب جمعه و عیدین و شب بخت
 از اینجا است که در جامع الروایات فارسی از دستوار القضا
 حدیثی آمده مسلم نقل کرده که ارواح مؤمنان می آیند در شب
 جمعه پس استاد شده شوند بخانه خانی پس از آنکه هر یکی با هزار
 خرین یا اهل و اولادی و اقربائی بنشیند چیزی بر سر صدقه
 می کشند در دستوار القضا من الصادقین فی القضا
 المؤمنین یا تون فی کل لیلۃ الجمعة و یوم الجمعة فقیهون القضا

بریتیم نم نیادی کل واحد منهم بصوت حزين يا ابي داود لادی
 واقربانی عطفوا علينا بالصدقة واذکرونا ولا تنسونا وارحمونا
 فی غربتنا وقله حیاتی فی قبر ضیق و حزن و شوق و غم طویل و فقر شدید
 و قد کان هذا المال الذی فی یدیکم فی یدینا لکن فی طاعة
 الله تعالى لم نسل سه شعیا و انتم تاكلون و تشربون و نحن نحاس
 و نغضب فان عطفوا رضوا بالصدقة و دعوا لهم بالبرکة و الا فیرحمون
 منهم یا ابا حنیفه یا شام نیادی کل واحد منهم بصوت حزين اللهم عظم
 من الرحمة کما اقصطونی من العار و الصدقة مد و عن ابن عباس
 رسی الله عنهما یقول اذ کان یوم عید او یوم جمعة او یوم عاشوراء
 اربعه نصف من شعبان باقی ارواح الاموات و یقومون
 علی ابواب بریتیم فقیولون کذا هم و از شرح المال حدیث
 صدقم که ارواح مسلمان ده سال بر روز و ده سال در شبها
 جمعه و ده سال در شبهای عیدین می آیند و بر دایه عید
 سی سال تا قیامت در شب عید برات و هر شب جمعه می آیند
 و بر صبح و باید دست تخصیص امرست که اگر گذاشته شود

تخصیص دیگر ناگزیر است تا آنکه عدم تخصیص هم تخصیص است
 و در تحریر از تخصیص مراد مغلو الخیر شرک طلق شود و گفته
 توقف اصابت ثواب و تخصیص عدم اصابتش در غیرین طلق
 و همچنین جائز است مصافحه و معافقه بر روز جمعه و عیدین
 که درین زمان مروج است نه توقف نیل ثواب تخصیص جمعه
 و عیدین به نفی جوازش بر روز دیگر و نیز آمدن قریار و احباب
 سخانه اهل اتم بنا بر ادای حق لعبد لازم اجتماع ناگزیر است
 و سبب زیادت اسباب مغفرت بلکه کلام شریف و طعام
 و اطعمه لطیف خند صابر و رسوم که روز تمام ما تم است و نفس
 اجتماع غیبه موقوف و کوجه تعالی عین شروع و نفی این است
 تواند شد پس اجتماع موجب خیر در حق زکوة و صدقه و نوبه
 پس تنبیه از اینجا بدست که گفته شد تخصیص مالی و اجتماع
 بدعت است هم پس تخصیص تاریخ حلیت صلوات بر ائمه
 ثواب بایشان اولی است چه آن روز رحمة در حق ایشان است
 و هم در حق مخلقات ایشان چنانکه وقت و لا و شایسته است

منقلب و هم بغیر وجه منبسطی که وقت ولادت با سعادت و کرامت
 در حقه حضرت رفته للعالمین مکرم ترین اوقات بکرامت کلی بوجه سمیت
 وجود خیرات کلبا است و همچنین وقت مصلحت بحکم آنکه فرمود صلعم
 حیاتی خیر کلم و هائی خبیر لکم به و الموت جسر لوصول المحبب الی المحبب
 به تپس نسبت به خواص منعی از عموم شش اسی منع عالم م یا نبت
 بعوام منعی از خصوص شش اسی منع مخصوص بر اسی عوام م
 درین تخصیص اگر پیش آرند فهو المقبول الا لا محذور فی المذاکره
 در مجموع الروایات است اذا اراد ان تنجذ الولیمة یجهد با درک
 یوم موته و تحت طانی الساعة التي نفسل روحه فیها لان روح
 الاسوات یا تون فی کل عام فی ذالک الموضع فی ملک صفا
 یعنی ان یطعم الطعام و یشرب الشراب فی ملک اساقه فانه
 بذلک یفرح روحه و ان فیہ تاثیرا یغیا یکنه فی خزانة الجلالی
 و جمع الجوامع عن جلال الدین السیوطی و قد ذکر بعض المتأخرین
 من المشائخ المغرب الیوم الذی وصلوا فیہ الی جناب العزت
 و خطبوا القدر یرسے فیہ من الخیر و البرکة و الکرامت و النور

اکثر و او فخرین سالارایام و کذا فی سراج الهدایه لمولانا سید جمال
 الدین انبازی فی حاشیه المظهری من برتیا محمد بن مم تپس
 بری مشهور مجالس اعراض حضرت ابیاری الله تعالی بنابرینان
 زیارت قبر و تبرک تاریخ زکات و لغت و دیگر مسائل حسب خواست
 بخواه عموم وقت ثابت است پس من وقت مخصوص ستانم به وقت
 مخصوص است فلیت المنع - و فی فی قوله سلعم الله الرجال
 الا الی ثلثه صاحب ترجمه نه بنید کجا و بای شتران بگوسوی
 صاحب مسجد نبی صادم به سجده قصی و سفید تاکید و تخصیص سفر در آن
 به نیل ثواب مخصوص این سه با استثنای از نهی از صاحب غیرت
 است زیرا که درین استثنای سفر غیر دلالتی بمنقطع نتواند مگر بر مصل
 از نفس منتهی از آنجا که سفر بصورت حج و زیارت نبی صادم
 و تحصیل علم دین بطن و باطن جهاد و نه با ستاد و مرشد
 طریقه و والدین که در عالم برزخ باشند و دیگر مصاحب عادی
 بر تفاوت مراتب ثابت و محمود است کما قال سبحانه سبحان
 الا به عموم الی آخره با بخرش تفسیر معنی سائون اطمینان

از مشوئات اختلاف از تفسیر کبیر توان یافت هم پس نهی
 باستثناء منقطع است نیاید فیارب الله لا راقوم لا یجادون
 ان لفقیه و حدیثش فی بعینی من حسن محامل بذل الحدیث باین
 المراد منه حکم المساجد فقط و انه لا تشد والرجال الی مسجد من المساجد
 غیر بذل المشقة و اما قصد غیر المساجد من الرحلة فی طلب العلم و فی
 التجارة و زیارة اصحاب الجین و المشاهدة و زیارة الاخوان و نحو ذلک
 فلیس فی النهی انتهی من بدیه المحرمین هم و نیز ایصال نفع عام
 از فرض و واجب و سنت مالی و بدنی و دعا برای مستغرق ایصال
 غیر محامل اگر چه از گذشته باشد یا موجود یا آینده میشود کما فی
 قوله تعالی حکایتا عن نوح علی نبینا و علیه السلام رب اغفر لی
 و لوالدے و لمن دخل منی مؤمنا و للمؤمنین و المؤمنات و
 الذین یمینن مؤمنات امه مرحومه مراد است و امر الی حبیب محمد
 رسولہ صلعم مع ہشتر اک مع غیرہ صلعم و استغفر لذنوبکم و للمؤمنین
 و المؤمنات ثابت است و تفعل آنحضرت صلعم عن جابر
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ قال صلیت مع رسول اللہ صلعم عید الاضحیٰ

فلما انصرف اتى كعب بن قبحه فقال بسم الله اكتب الله لهم هذا
عنى وعن لم يفتح من امى رواد احمد وابو داود والترذى ش
من امى عام است از گزشتند و موجود و آئید که از پیش میسند

صلعم م و از احیا با موت به نماز جنازه که فرض کفایه است
و از اموات با حیات بهر گز بقوله علیه السلام من خلع المقابر ثم قرأ

فاتحة الكتاب و قل هو الله احد و اللهكم التكاثر ثم قال انى حبلت

ثواب ما قررت من كلامك لاهل المقابر من المؤمنين و المؤمنات

كانوا شفعا الى الله تعالى و لفظ كانوا دلالت میکند بر تحقق فعل

در زمان حال و مستقبل از شفعا و الا شفاعة در زمان باضی لا

لهاست و این اشفاع عام الوجوه مخصوص باوجه به لا اللفظ

ازین حدیث شریف نتواند شد بل نظر بابتدای حدیث عا

اشفاع عام الوجوه را توسع از اهل عالم روح و شهود و برزخ و

آخرت بهر گز با خلاف عالم تواند شد ش تنبیه از اینجا است

جواز خواندن قرآن مجید بر قبور و شعور مقبور بر اثر و باید دانست

که انفاع و نفع عام بهر گز از عالم شهود و آخرت و برزخ که مشترک

بعد از این است که در کتب معتبره و انتفاع عالم نمود
 عالمی از این است که صاحب کمال و بعضی دیگر از ائمه تعالی رضه ^{خطه}
 است سیرت مبارک و اولی عیان باشد چنانکه استغاثت و توسل
 به نبی یا پیغمبر صلوات بر سر او باد روح مبارک صلوات و دلیل بر نفی
 رت اختیار می حاصل تواند شد و بر اثبات افادت اختیار
 خطاری و اگر باشد فایده در می و ائمه تعالی علم و از اموات
 اموات بقوله علیه السلام ذات لاجد که است ناسخه گفته و عملوا
 بخیر و صیبه و اعظموا له فی قبره و صیبه به با السور قبل با
 در این است که فی البصاع فی الآخرة قال فی البصاع فی الآخرة
 قالوا نعم قال لکن فی البصاع فی الآخرة و در غموم کل نفس با
 رفته و آن پس لسان الا ماسعی و امثال اینها در حالت
 تعبیه سببه بوسن کافر معارضه بآن شایسته باشد مذکور شد
 از این است که ثواب عمل غیرم منسبند چه این سخن در وجه استحقاق
 ثواب عمل سببه است بعد لاکه نفی عفو و مغفرت و جزای سببه
 در عمل حسن نیست به نقصان ^{و اینهم برین سخن} لاکه نفی عفو و مغفرت و جزای سببه
 در عمل حسن نیست به نقصان لاکه نفی عفو و مغفرت و جزای سببه

فله خیر مہنہا نتواند کردہ بعمل غیرش ای سخن بعمل غیر است م
 و نفی بعض منع ثبوت بعض نمیکند و عطف این جمله بر جمله است
 بطور دلیل دعوی و ہم علت دلیل اول یعنی کہ نفی عفو و مغفرت ^{مستثناست}
 از م بدانکہ ماسعی با کسبت بمعنی اعل مع نیت صحت نفس عمل است
 و سخن در نیت صحیحی است کہ وقوف جزای اضروی باست و آن
 مقصود و موصولہ است کہ متغایر دست آخر نیت صحت نفس عمل است
 بدلائل مفعولہ موصولہ مرفعل بعد شش یعنی لوجه اللہ تعالیٰ یا
 لغیرہ تعالیٰ پس بر عمل رجوع میکند بنفس عامل در وجه استحقاق
 جزای اضروی نہ استحقاق بایراد غیر جزای مذکور کہ خارج از
 مقصود است اکنون کریمہ من عمل صالحا فلفسہ و تفسیر کریمہ
 کل امر بما کسب رین الایہ مخصوص مومنین بوق کلام بق و
 لاحق و من اساء و فعلیہا و تفسیر کریمہ ان لبس الانسان الا
 اسعی و کل نفس بما کسبت رینہ مخصوص کافرین بنظم عبارت
 سابق و لاحق توان گفت نہ اینکه شش این سفسفہ در مقابلہ
 ثبوت معنی اعل است م جزا سے عملی بغیر عامل نتواند رسید

پس جو عمل این شش ای چاک از اشارت بعض نفی بعض نمیکند

که دلالت لفظی از نیاندا رد و حالانکه جزا امری متاخر از عمل بفعل
 معطی ذوالقوة المتین است که او را انفعی حقیقی تخصیصا با متعال
 جزا کے اعمال مطلق از حسنات و سیئات در صورت حقوق عباد
 که بقوله علیه السلام مخرج است فی المنکوة عن ابی هريرة قال
 قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الی ان قال ان کان له عمل صالح
 اخذ منه بقدر مظلمته وان لم تکن له حسنات اخذ من سیئات
 صاحبہ فصل علیه رواه البخاری یاش تردید است بر حقوق عباد
 هم قصد عامل بغیرش در حسنات اگر چه از فرض مین باشد
 تا مستحب از مالی باشد تا بدنی نتواند شدش فاعلم ان بعضی یقولون
 ان ان تعلق لهما وان یقوم لهما دلالة بر تعمیم از فرض و نقل است
 نه بر تخصیص قیاس باید کرد دیگر عبادات را بر نماز که سنجع عباد
 است و اگر تفصیله زیاده تر باید رجوع کتب مفصلة اهل سنته
 و جماعه لازم شد فی ذخیره العقبی الانسان له ان یجعل ثوبا
 علیه غیره عند اهل السنة والجماعه عن الصلوة والصوم والحج والصدقة
 والتلاوة وغیرها من جمیع انواع البر وصال الی المیت ونبیة قالت

سید الشهدا علیه السلام

بالمعز له ليس من ذلك انتهى وگذاست البحر الرائق وغيره
 هم والكتبه سقوط عمل از ذمه غیر عامل در وجوب نفس بخبرای عمل
 غیر نمواند شد پس نفی که از عمل غیر رسید این استحقاقش باستحقاق
 عمل عامل است که می بخشد و اگر که معلق تقدیر و قضا است نه به
 تقدیر و قضا از آنجا که نزول کریمه کل نفس السخ مخصوص در
 شان کفار است بدلاکه نظم ما قبل نه مومنین بدلاکه مستغفرون
 بعدای الا اصحاب الیمین فاده نفی اصابت نفع عمل غیر مخصوص
 مش صفة اصابت مع متعلقانش هم مومنین ازین کریمه
 نمواند شد و نه تعارض و همچنین کریمه انیس للانسان الخ
 بدلاکه دیگر از نظم شان نزول ضرورت رفع تعارض و از
 ملائکه بانان لقوله تعالی والملائکه یسجدون بحمد ربهم و یتغفرون
 لمن فی الارض ط الا ان الله هو الغفور الرحیم و از انسان
 بجا که شرکت بعمله مع انبی صلعم اشهر است بلکه این انفع
 و انتفاع بعمل غیر در دیگر اشیا نیز نمواند شد چنانکه از تسبیح
 سبزه برگو ربصاحب گویند عن ابن عباس بن خاتم ان سول الله صلی

عليه وسلم تر علی قبرین فقال انهما لیغذبان واما یغذبان الا
فی کبیر اما احد هما لکان لانیزه من بوله واما الآخر فکان مشی بالیمین
ثم اخذ جریة رطبة فشتمتا بانثین فحبل علی قبر واحدة فقالوا یا
رسول الله لم فعلت هذا فقال لعل تخفیف عنهما مالم یسیا ^{لم یسیا} وانی ^{لم یسیا}
باختلاف اللفظ متفق علیہ این فعل حضرت صلعم مخصوص باعجاب
نمواند شد به لاله تحویل تخفیف به مالم یسیا به فعل حضرت صلعم
و در فتاوی هندیه است وضع الورد و الزین علی القبر حسن
تیز این انفع و انتفاع اختیار می هم ضراری تواند شد
که حقیقتش اهل ادراک حقائق خفیه تواند دریافتش تنبیه
از اینجا رد است که گفته شد نفع اعمال بغیر عامل میرسد
پس از احیای رغبی با موات تواند شد هم اللهم صل وسلم
علی محمد بنی الرحمة و علی محبائه کما تحبه و ترضاه و تنفعه فینا
بسم الله الرحمن الرحیم و

حامد و معصی و مسلما و تحقیق معنی کریمه ما اهل به
لغیر الله و ما اهل لغیر الله به مقتدا به بدان

اهل آل معنی بر دشمنان از منافقین است بدانی که دشمنان معنی معنوی
 است صراح و تقیید است بجواب عموم و تقیید بجواب خاص
 برید لول و متعدی مفعولین است و گاهی تقیید و مفعول
 مقصودی و گاهی مفعول مخصص شود بدانی و همان مقصود
 موله است چنانکه همان تقیید قول بجوابین خود است مثلاً مجموع
 اهل بالتبیه علی الذبحیه ذیل المعتمد صراح بالتبیه علی
 المحل تبیه و تبیه موله است و ذبحیه اهل المفعولین تبیه علی
 اهل المولد و اولاد و اهل الرسل و اولاد الرسل و اهل
 گفت اهل التبیه بالتبیه و الذبحیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه
 و اهل التبیه بالتبیه و قال امروا بان یضرب کبیر و عمر و ابی
 کبیر و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه
 جواب شده ان شارح و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه
 و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه
 فرموده و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه
 مش فی ذلک التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه و اهل التبیه بالتبیه

واصل الابلال رفع الصوت اى رفع به الصوت للصنم وذلك
 قول اهل الجاهلية باسم اللات والعزى وفى انوار التنزيل
 رفع به الصوت عند ذبحه للصنم وفى حاشية معنى رفع الصوت
 للصنم ان يذكر اسم عند الذبح على ما فى الكواشى وتاج السهقى
 وغيرهما ومعنى ما ابل به لغير الله نودى عليه بغير اسم الله اقام
 للصنم مقام لغير الله بسبيل قوله تعالى ما ذبح على نصب
 تنبها على ان المقصود بالخطاب هم المشركون لانهم كانوا يستحلون
 الاسور وليس المرادح شاید المراد خبر مقدم باضمار قبل الذكر باسم
 وتخصيص الغير باسم موزع على ما ذهب اليه شمس تخلص ولا
 استقامة معنى عبارت بفهم نعى آيد والله تعالى اعلم بما قصد المحقق
 تخصيص الغير به ^{بوجهين} على ما ذهب اليه عطاء كحول وحسن ^{بوجهين} شمس وسعيد بن
 المسيب حيث باحوا ذبيحة النصرانى اذ سمي عليها باسم المسيح ^{لان خلافت}
 مذهب الائمة اشكت مالك ابى حنيفة واثا منى روح فاهم
 اتفقوا على حرمتها علما بطلان النص + ازين عبارات طاهرا
 که در اینجا تصيد ابلال بذبح است تا آنکه نزد ائمه ثلاثه رح وازا ^{سخه}

بر شرح و حاشیه در تخصیص صنم بمقابله عموم غمخسیر الله و مقصود
 خطاب بشیر کین لیس المراءع وارد و تواند شد سخن کرده میشود
 که بزیب ظاهر تواند شد و شاید که عبارت محنتی مضطرب باشد یا متغیر از نا
 م پس بخرد بزرگ نقیبه اهلال بزنج بی دلالت ای همه نزدیک چه
 اغترال از جماعت است پس اهلال نقیبه ذبح نقیبه مهمل بر حسب
 وجه تواند شد اهلال برای الله سبحانه یا برای غیبه او سبحانه
 یا بسم الله سبحانه یا بسم غیر او سبحانه و ازین چهار چیز در هر یک
 اهلال برای الله سبحانه یا بسم او سبحانه یا بسم غیر او سبحانه
 یا برای غیر او سبحانه یا بسم او سبحانه یا بسم غیر او سبحانه یا بسم
 تعالی مع اسم غیره تعالی پس اهلال الله تعالی یا بسم الله تعالی
 به نیت صحت ذکوة در حکم حله است و اهلال الله تعالی یا بسم غیره
 تعالی و اهلال غیره تعالی یا بسم تعالی یا بسم غیره تعالی و یا بسم
 تعالی مع اسم غیره تعالی بر وجه عطف باشد یا شرکت به نیت صحت
 ذکوة در حکم حرمت است موافق مقصود برد و در میسر و در
 و الشانیه این نیز که موصولاً علی وجه العطف و شرکت با قول

بسم الله الرحمن الرحيم فاما بعد فاعلم ان اول بسم الله محمد
 رسول الله بسم الله ان تحرم الذبيحة لانه اهل به لغير الله وكنه
 في الله الميثاق باختلاف النظم آية في استنا هرست که اهل
 در تخیل بر او بوقت ذبح است هم پس گوید یا اهل به لغير
 عموم مذهب است یا بسم الله سبحانه یا بسم غیر سبحانه از فاعل عام
 از مومن کافر تبسع مذکور یا بسم الله محسن برای فاعل عام با افاده نسبت
 از صله لا و لا محال است هر جا ذریکه او از بدشته شود
 یا و یا بر او بوقت ذبح از مومن یا کافر یا بسم الله سبحانه یا یا
 غیر او سبحانه یا بر تقرب غیر خدای عز و جل همچو تقرب مخصوص
 الله سبحانه و ذکر به یا اهل لغير الله به خصوص مذهب است بر جوع
 صمیم محرز یا بسم الله سبحانه یا بسم الله فاعل عام از مومن و
 کافر تبسع مذکور با افاده مسطره پس حاصل آنست هر جا ذریکه
 او از بدشته شود وقت ذبح از مومن یا کافر یا بر تقرب
 غیر خدای عز و جل همچو تقرب مخصوص الله سبحانه یا یا الله سبحانه
 و بتواند تذکره صمیم را حق بر او بصره باشد و لیکن خلاف فصاحت باشد

مجید شش بی تحقیق فایده بلاغت در این مصیبت هم صله با ایشان
 تخصیص مذکور یعنی علی است با قنای مفعول صله علی را پس عینش
 نودی علیه باشد در این تحقیق زیادتی در تقریر در دست با استفاء
 معنی است. زیرا که نام است و بسبب و الله تعالی علم بالصواب. این
 در عین معنی نیست بل جای خود ثابت است پس
 انتساب لغیر الله تعالی بنا بر تقریرش همچو تقریر محصور الله تعالی
 از هر چه حرام است نعوذ بالله سبحانه من فتنه الارواح و النار
 و لیکن نظر به محاذات مالا یعنی فضولی کرده شود. به آنکه سوال
 متصل تواند شد بفاصله تخصیص مفعول و تخصیص صله با
 ش از نجای آید که اگر فاعله تخصیص مفعول از ضمیر متصل صله با
 مراد شود اجمال ضمیر متصل نایم گردد و نیز در آنکه بر حرحه نون
 انتساب که شش بیان انتساب هم امری سئو نیست و لامتی از لفظ
 ایل نه بسته شد چه گفته شد ایل به معنی شب مگر معنی نه کو و
 تعالی علم شش پس در قطع شد از هر چه معنی شته از لفظ ایل
 به نفی نقیض اهل بوقت ذبح است و استفاء معنی تعمیر از صراحت

ماموصوله بمطلخصخصيص و بجهت و حال آنکه سخن در تعلیم علم
 و در حیوانات مخصوص بنوع شش با تارت تخصیص منقول
 بضمیر متصل بعد بار و صراحت اشتغال لاحق م است بخصوص
 نظم صراحتا پس تعریف است بمقتا به خصوص نظم توان گرفت
 نمی بینی که در ماذیج علی نصب عموم ماموصوله را در مفا
 خصوص نظم مندرج گنجایش نیست شش پس تفع شد زعمیم
 که از سه جهت ماموصوله تواند شد هم و ششمیه بالعدم شرط ذیج و در
 مذکی غیر بخش العین است تا آنکه غیر ماکول اللحم هم مزی شود در حد خود
 بهر خوردن شش چنانکه در فقه مذکور است پس تفع شد زعم
 مستحب غیر الله تعالی اگر چه از ماکول اللحم باشد در تمام بخش العین است
 که با آن مبایر و منجیه و کبیره هم معنی ماذیج علی نصب رحمه جافور که
 ذیج کرده شود از ذایج عام از مومن کافر برای صنام نزد صنام
 عموم ذایج از مومن کافر بابر بشارت نفس مجهول متوجیع
 فاعل است شش فی حاشیه انوار التشریل قوله ماذیج علی نصب
 لعدم ذیجه و بجا شرعیان کان الذایج کافر و لموافقه الکفا

ان کان مسلماً و ترک صله لام بر بنای شہادت انتساب
 لغیر الله تعالی است مش فی انوار التذلیل علی معنی اللام انتساب
 اصلها بقصد برانتهی و لم یذکر التقدیر م و خشیار صله علی برائش
 که است تعیین مکان ذبح پیش از صنام بدلالة علی بر ظرفیه بعد از
 مجازی بنا بر رفع مشابهت کفار سوای حرمت انتسابی که
 از صله لام متروک است زش بر اثبات حرمت م مکان عام
 سوای نزد صنام نمی بینی تعیین ذبح به منازع شعار اسلام است
 و غیر آن چنانکه در صحیح نانی است ان سول الله صلعم کان
 یذبح اوینحر بالمصلی و غیر آن ناگزیر است شس مسبق شد بعم
 انکه تعیین مکان ذبح سبب حرمت و حرمت است م و باید دانست
 که مذبح علی النصب و ما اهل به لغیر الله و ما اهل لغیر الله در وجه
 انتساب متحد است معنای پس اگر ذبح در آن تقسمیه مراد نباشد
 فائده تخصیص ما ذبح علی النصب از ما اهل به لغیر الله و اهل لغیر الله
 نتواند شد و با اتحاد تکرار بی فائده خواهد شد با اجمال عطف
 و خود ظاهراً است که از لفظ ذبح دلالتی بر معنی تسمیه نیست چنانکه

از آنست که در حاشیه انوار التعلیل و اما ولی بن بفرست
 بان تراشیدن مال و سیر نه عذر نه مجرم و بتقریر در دست زیادت
 ثروت مکن از عباد من است و پس از الله تعالی اعلم کیفیت شایسته
 مکنی مخالف نه سب بل ستم و جهالت روح نباشد و از اینجا که سخن
 در حرمت و حله بر عهده نبوت است الا ذکر متعلق از بعد از این ^{نفس}
 به است سب بنی حاشیه انوار التعلیل قوال من نکات شایسته الی
 ذکر و بنی قواله و منتهی و بعد با فیکران لا ستغفار را جبال
 انجم هم و معنی ذکر گفتن ترجمه خوردن اینهمه حرمت کار بد
 و این حکم است پس معنی عهده مثالی می قریب است که
 از متنبه تا ان تستفسر با لازم است و من معنی کار بد است بدلیل
 خطاب بمومن چه درین بعمل حرام کافر میشود و خطاب
 اشعار به سیر از حرمت علیکم واضح است چه حله و حرمت شرعی
 بمومن است نه بکافران هم بخلاف کافران که فسق منسوب
 بکافر در ضمن کفر است پس مرفوع شد زعم آنکه عامل
 و اکثش کافر گفته شود هم بد آنکه در کرمیه با جعل اسد من بحیره

ولا سائبة ولا وصيلة ولا حام ولكن الذين كفروا يفترون علوا
 اعدا الكذب طوا اكثرهم لا يعقلون ترجمه شروع نموده بگویند
 اعدا تعالی از بجهیره و سائبه و وصیده و حام حمله با حرمه را و اهلینان که
 کفر کردند نیستند امیکنند بر اعدا تعالی دروغ را بجهه اختیار کرده اند
 از حرمه و کشته زان نمی بینند و اما افترا را که از سائبینان
 آمده یا عذاب و عقاب نیست باید دانست که سائبه و وصیده
 از سبب بفتح اول سکون ثانی معنی زنتی است سائبه و وصیده
 است و در اصطلاح ناقه است که گزاشته شود مرفوعه الانثی
 بهاء برادر نفس مجید پس حیوان و نده غیر ناقه را هم برین قیاس
 سائبه میتوان گفت چنانکه درین باب رسیده کافران بزعم
 خیر نفس خدایا غیر خود گادان مرفوع الانثی میگزایند
 و حشرش از افترا صریح کار نیستش تخصیص سخن در سائبه
 از نیست که سخن در حشرش گفته ام از اینجا که سخن در حرمه و ما اهل
 غیر اعدا و ما اهل غیر اعدا به است سائبه شامل فلول اعدا ذکر آم
 اعدا علیه تواند شدش از اینجا که نیست که سائبه را حرام

و جبرانی بلکه بنام بزرگان تشویش کرد و در حکم سائبه گرفتند هم چنین
 اگر نیکو نگری غالباً جزایان سووم و صلوة و ما تعلیق بهم همه افعال ظاهر
 و باطن لوجه تعالی علی غیره تعالی است چنانکه دادن چیزی
 کسی لوجه تعالی و تضحیه حضرت بنی الرحمه صلعم از بر آئمه و یا
 حضرت مرثی ان کرم الله تعالی وجه و آئمه از هر حضرت بنی الرحمه
 صلعم و غیره صلعم که تا این دم است فی مشکوة عن جنبش قال
 رایت علیاً یضرب کبشین فقلت لا ینفذ قال ان رسول الله صلی
 علیه و سلم اوصانی ان اذنی عنده فانا اذنی عنده ش این مسئله
 در کتب اهل سنت و جماعه مکتوب و معروف است و درین تنبیه اتمام
 آنت که انتساب لغیره تعالی لوجه تعالی از حسنات است با
 البطال از عار آنکه انتساب لغیره تعالی مطلقاً حرام است
 و جزای عمل بغیره عامل نمیرسد و گفته شد که حرمت سائبه
 بسبب عدم خروج از ملک مسیب است بسبب عدم مقبولیتش از
 جانبی دیگر انتهی و حال آنکه خارج میشود و بعد از اجماع بر آنکه
 خروج بذاته نشی از ملک صحیح میشود و بعضی قائلین غیرتیش

مگر بعضی قصد شرط پس خروج مشروط بقیص با حال یا مستقبل
 صوری یا معنوی حسب الشرح صحیح است از اینجا که حقیقه و تضر
 از روح مصروف بقصر نیست حقیقی است بر قبض معنوی
 حقیقتاً نتواند شد و از اینجا که خبری از ضحیه بنفسهاست بقول علیه السلام
 سموا ضحیاکم فانها علی الصراط مطایا کم بدنه بغیر ما در صورت
 عدم خروج از ملک فعل اختیار ضحیه نصرت بنی الرحمة صلعم
 از بهر آنکه برخلاف حقیقه خواهد بود العیاذ بالله تعالی من سوء
 الفهم والاعتقاد و از اینجا است که نذر نفس مند و ربه بر
 مند و رله غیر الله تعالی و تصرف بمصارف لوجه تعالی نیایند
 از طرف مند و رله بغیر و رت صحیح است و حساب بر ذمه با
 پس پوشیاری در کار لازم او باشد و نیز بدانکه انتساب بغیره
 تعالی همچو انتساب مخصوص الله تعالی از مومن نتواند شد
 بدلالة ایمان پس فعل مومن را که محض بر نیت است و
 امر است مخفی و بذاتی چیست هم منسوب به بدنه نتواند کرد آن
 بعضی الظن انتم مگر آنکه که اشکارا گردد جنفی را موافق حکم

بل سنده جماعت منفی برایش لازم است نه مکیفر و درین مورد
 اگر می سخن صریح از حرمت حیوانات است نه از منتوبات عامه پس
 سخن صراحت حرمت منتوبات عامه از مومن غیر مومن از نهی
 بل تواند شد که افتراب باشد آیه منتوبات لغیره تعالی لوجه
 تعالی از حیوان غیر آن از مومن فوری بر فوری دارد بسبب
 نسبتین بر تفاوت حال منتوباتیه و خیریه بر خیری اداره
 الحق العبد و الحق سبحانه و منتوبات لغیره تعالی دون لوجه
 تعالی از حیوان غیر آن ظاهری دارد بسبب حرمت اسراف یا شرک
 بالله تعالی و تائبه مستند و رتابها بنا بر تقرب بسجود تقرب
 مخصوص الله تعالی از شرک بالله تعالی است و آنکه بنا بر تقرب
 نیست از اسراف است پس حق تقوی الله تعالی نیست که
 از منتوبات لغیره تعالی که لوجه تعالی انباشد بر میزدنا آنکه
 از اب پاک از دست فاضل من بر میزدیم که فعلش
 لغیره الله تعالی بود از نجاست که فعل خود هم وقت غفلت
 لغیره الله تعالی است و بی شبهه غفلت منتوبات لغیره الله تعالی

جو صاحب دل تواند دریافت و همچنین است طلحه حضرت
 اشیا رکسوبه شش تنبیه از بخار و قوی است که شستب اغیر
 عموما از حیوان غیر آن حرام است بدلیل که یزاعیل اغ و شستب
 مشرک است بدلیل کریمه ذلک من هم و الله تعالی علم بحقیقه الحال
 و البیة المرجع و المال ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطانا اللهم
 صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و تنفعه
 فی سنا و ترجمنا به

ذکر کیفیت پیدا و حضرت سید العالم علی الهی و علی

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله المستعین و الفضلی علی رسوله محمد و نستغفره و علی آله
 و اصحابه و اتباعه اجمعین یا عالم ان وقت المولادیت مع السعد
 و الکرامة و الرحمة لحضرت رحمة للعالمین اکرم الاوقات کرامته
 کلّیه لانه منظر زانی لمنظر حسنات کلها و سبب حصولها و غیرها
 و لیها شش نقل عمن بعض الشافعیان افضل الالباب الی بیته
 مولد و علی الهی و علی

وعامها كذا، اعلموا ان هذا وقت فقط اليه الاغنياء والملائكة
 راجعون بالانتظار فسرنا بطوره صلعم على ما اتم الله تعالى حمته
 التي توقفت على شهود صلعم كما قال الله تعالى، ما ارسلنا
 الا رحمة للعالمين خصه صا بطوره وعموما بوجوده صلعم وقوله صلعم
 لسائل عن صوم يوم الاثنين في كل يوم ولدت فيه اشارت الى
 شرف اليوم وتظيمه بالتعب فيه ولسرور فيه بولادته صلعم
 شكر الله الرحمن بظهاره اياه رحمة للعالمين ووصى النبي صلعم
 بالاصوم يوم الاثنين قال فيه ولدت وفيه انزل علي وفيه
 اجرت وفيه موت المحدث فالتعيين لما ينبغي فيه ظاهر
 فمن عظمه باتيان الحسنات ويفرح بولادته صلعم فيه
 فيكثر منجاة سبحانه ومن لا فلا وقد تقرر من يفرح بنعمة الله
 يفرح به ومن يفرح بشخص يفرح بفليس الا من فرحنا اليوم
 الاخر فقال علمنا شكر الله تعالى عظيم ذكر ولادته صلعم جماع
 الناس في يوم حسين بدعة حسنة بالاجماع ولا اصل في الشرع
 الشريف للمحيية الجموعية وفي القرون الثلاثة المنفية بعضهم

استخرجوه قيا سا كما ذكر المتأخرون وانفذوا به فقد اقتضت
عبارات المعبرين كتاب بسيل المهدي والرشاد في سيرة خير
قال انما احسنه ملك عادل عالم وقصده بالحق السيد تعالى
وحضر عنده فيه العلماء والصلحاء من غير تكبر منه والافتخار به
وصنف له من اجله كتابا فهو لا رعا لمسته بيون صوره واقروه
ولم يسدوه انتهى وفي الباعث على انكار البديع والحوادث قال
مثل هذا الحسن يندب اليه ويشكر فاعله وبني عليه في الدرهم
وقد عمل المحبون للمعنى صلعم فرحا بمولده والولاء له فمن حمل ذلك
الشيخ ابو الحسن المعروف بابن فضل قدس الله سره وحضر
الحجازي قال ايت ابو صلعم ودار الي وقال لا حضرتك كان
بيده فضة قلت لا ي شي يا رسول الله فقال حتى لا تبطل الموله
ولا السنن يقول الشيخ ابو يوسف موسى الزرعي في رتبة
صلعم في النوم فذكرت له ما يقوله الفقهاء في عمل الولا ثم في الموله
فقال صلعم من فرح بنا فرحنا به انتهى وفي قول زيد والمحب
مع احبابه ويقول المنصور المبارك ايت ابو صلعم في المنام

يقول في قل لا يظلمه يعني المولد وما عليك ممن اكل ومن لم
 يأكل انتهى وقال الحافظ وقد ظهر لي تخرجه على اصل ثابت في الصحيح
 من ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قدم المدينة فوجد اليهود يصومون
 يوم عاشوراء قالوا هذا يوم اغرق الله فيه فرعون نجى موسى
 ففحن بصوم شكر الله تعالى فقال انا احق بموسى منكم فصاموه
 بصيامه فيستفاد منه فعل ذلك شكر الله تعالى على ما من به في
 يوم معين من آيات نعمته ودفع نقمة وعباد ذلك في نظير ذلك
 اليوم من كل سنة وشكر الله تعالى في حصول انواع العبادات والسيود
 والقيام والصدقة والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر
 هذا النبي الكريم بنى الرحمة في ذلك اليوم وقال شيخنا رحمه الله
 في فتاواه عنته ان اصل عمل المولد الذي هو اجتماع الناس
 وقرته ما تيسر من القرآن ورواية الاخبار الواردة في سبب ابراهيم
 وسلم وما وقع في مولده من الايات ثم يمد لهم ساططاً يكلونه
 وينصرفون من غير زيادة على ذلك من ابداع الحسنة ^{التي}
 ثاب عليها صاحبها بما فيه من تعظيم قدر النبي صلى الله عليه وسلم واطهار الف

والاستبشار بمولده الشريف قال قد ظهر لي تخريج على اصل آخر
غير الذي ذكره الحافظ وهو ما رواه البيهقي عن انس رضي الله عنه
عن عن نفسه بعد النبوة مع انه ورواه ابن جبره عبد المطلب عن عن
في سابع ولادته صلعم والحقيقة لا تعاد مرة ثانية فيجمل ذلك على
بذا فله صلعم انما لا شك على ايجاد الله تعالى اياه رحمة للعالمين وتنفيرا
منه صلعم كما كان يصلي على نفسه كذلك فيستحب ايضا اظهار
بمولده واطعام الطعام ونحو ذلك من جوده القربات والبر
انتهى وفي شرح سنن ابن ماجه الصواب انه من المبدع حسنة المنة
اذا خلا عن المنكرات شرعا انتهى ومن الموب اللدنية قد روى
ابو لبيب بعد موته في النوم فقيل له ما حالك فقال في لنا
الا انه خفف عني كل ليلة اثنين واسم من بين اصبعي ما بين ما
واشار براس اصبعيه وان في لك باعتماني لثونية عند البئر
ولادته النبي صلعم وبارضا عياله وفي معراج المسلمين عن
عباس بن عبد المطلب قال كنت مواخيا لابي لبيب مصاحبا
فلما مات وقد اخبر الله تعالى عنه ما اخبر فمضت عليه ومني امره

فاستأمنه مولانا بن مربي في اياه في المنام قال فرأيت ناراً لمحب
 فاستأمنه من حاله فقال الى النار في العذاب فلا تخيف عني العذاب
 الا ليلة الاثنين من كل الليالي والايام فانه يرفع العذاب عني
 وكيف ذلك فقال تولد في تلك الليلة محمد فجار تني امته فبشر
 بولادته ففرت لمولده وعققتها فرحاً فاثابني الله بان رفع
 عني العذاب في كل ليلة الاثنين لذلك انتهى قال ابن الجوزي
 فاذا كان هذا البولب الكافر الذي نزل القرآن به جوزه
 في النار بفرحة ليلة مولد النبي صلى الله عليه وسلم فاحال المسلم الموحد من امته
 عليه السلام سير مولده ويبدل الفصل اليه قدرته في محبة صلعم
 لعمري انما يكون خزانة من الكريم ان يدخله بفضلهم
 جنات النعيم ولا تزال اهل الاسلام يحفظون بشهر مولده عليه السلام
 ويعلمون انهم يتصدقون في لياليه انواع الصدقات ويظهرون
 السرور ويزيدون في المبرات ويعتقون بفرحة مولده الكريم
 يظهر عليهم من بركاته كل فضل عظيم وما تجرب من خواصه انه امان في
 ذلك العام ولشري عاصيه قبل البعثة والمرام فرحم الله امرأتها

لیا فی شهر مولده المبارک اعیان الیكون الله علیه علی من فی قلبه عناد
 ولقد اطلب ابن الحاج فی المدخل فی انکار ما احدثه الناس من التبیع
 واما بوار و تقنی بالالات المخرجة عنه عمل المولد الشریف فانه لعل
 یشبه علی قصده و تحمیل و یتک بنابیل سنة فانه حسبا و نعم نوکیل
 و کما من العبد الصالح رفیق و المؤمن بالله و فی التوفیق البدعة
 كلها سنة لقواد صامم کل به سنة سنة فانه کلام منع تخصیص
 موجوده فانه علی وجه متحد الذی بالعموم م لبعض من العام
 موشه ک فی وجه متحد م بامش متعلق بالتخصیص
 بوجه الذی م بعارض بالعام م بوجه الذی م بعموم
 فلا یسع التأویل فلزم التناقض و لا فاداة کل التالی و انحصار
 و بما یمنعان الاستدراک الاستثنا و بالتخصیص و قد لا یفید
 کل التالی و المحصر م نهو بالاستثنا و الاستدراک و بالتخصیص
 فالفرق م ظاهر م بینما م ای کل للتأکید و المحصر
 کل لغيرهما بالاستثنا و غیره المذكور م فان التخصیص لا یزال
 اشتراک م م وجه متحد م الذی م بالعموم

وخصص لا يعبر ان الا في العوارض فلا يجتمعان في التعارض
 من الكلام المحقق تفسير دليل على دعوى منع تخصيص ^{بعضه} وجه البدع
 بالصد وجه الذي بالعموم من فكيف تخصيصها من اى البدعة
 من العام من تخصيصها من استدلوا على صحة بدعة حسنة بقول عمر بن
 قيس في اثبات النزوح ان رسول الله تعالى صلى الله عليه وسلم
 بجماعة فترك جماعتها من خوف نزول فرضيتها على امته صلى الله عليه وسلم
 ففصلوا عنها في بؤيتهم منفردين فلما زال سبب تركها بدو خوف نزول
 فرضيتها اعاد جماعتها عمر رضه ففصل هذه بدعة فقال عمر رضه
 البدعة من يقول عمر رضه نعمت البدعة جوابا فيما قيل بدعة لا بد
 على انها بدعة عند رضه اذ كانت صلواتها رسول الله تعالى صلى الله عليه وسلم
 بجماعة بل اعادة من والا اعادة ليست بدعة من فني ش
 اى البدعة من احداث منفي في الدين وليس منفي بدعة
 فتمية ليس منفي بالبدعة بحسنة مساهمت اللفظ مجازا على ما لم يرد
 عندهم في الكتاب وسنة صراحة وانتصارا فاعلم قال الله تعالى
 واذا ذكرنا نعمته الله عليكم وانا نزل عليكم من الكتاب والحكمة

وَاَقْرَبُوا الْمَدَّةَ وَاعْلَمُوا أَنَّ سُبْحَانَكَ مُخْلِصٌ قَدْ كَرَّمَ عَلِيمٌ قَدْ كَرَّمَ عَلِيمٌ قَدْ كَرَّمَ
 مَوْجِبٌ عَلَى أَنْ عَسَى نَعْتَمِدُ عَلَى بَرَاءَتِهِ عَلَى ذُنُوبِهِ مَا حَقَّ وَتَوْفَقُ الْفُرْقَةِ
 وَتَحْصِيلُ ذِكْرِ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ عَلَى الرِّسَالِ وَتَحْفِيفُ اسْتِغْنَاءِ عَسَى مِنْ
 نِعْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ
 فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ تَلِيَهُمْ عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَزَيَّاهُمْ بِعِلْمِهِ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لَفِي ضَلَالٍ سَبِيحٍ وَالتَّخَذَ بِرِجَالِهِ عَلَى مَخَالِفَةِ الْأُمُورِ الْقَبِيحَةِ
 عَلَى النِّفَاقِ بِالْحَقِّ بِكَلِمَةٍ شَرَفٍ فِي الْوَارِثَةِ لِقَاءِ نِعْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى
 مِنْ حَبْلَتِهَا الْهَدْيَةِ وَبَعَثَ مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَفِي بَرَكَاتِ الشَّرِّ لِقَاءِ نِعْمَةِ اللَّهِ
 بِالْإِسْلَامِ وَبَعَثَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى
 وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ الْآيَةُ فَإِنْ كَرِهْتَ آتَاكَ وَشَاءَ لَكَ صَامِعٌ عَمَّا كَانَ
 وَسَبِيلُهُ الْقُرْبُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى إِذْ بَعَثَ رَسُولَ اللَّهِ تَعَالَى وَبَنَى الْأَنْبِيَاءَ
 فَأَعْجَازُهُ مِنْهَا شَرَفٌ أَسْتَمِنَ نَفْسًا لَكَ وَشَاءَ لَكَ صَلَاحٌ وَنَهَانِ
 فِي مَجَالِسِ الْأَنْبِيَاءِ وَصَحَابِهِمْ وَأَصْحَابِهِمْ وَفِي الْمَلَائِكَةِ الْمُسَلِّمِينَ
 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا وَلِصَلْوَةٍ عَلَى النَّبِيِّ شَأْنٌ لَدُنْكَ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

واما راه المسكون حنا فهو عند الله حسن ولا يجمع استحقاقه على الفضالة
 فاعلم انه ليس احسن الا وهو في الكتاب وسنة معتدلة او لا يثبت في
 او انما بقوله سبحانه اليوم اكملت لكم دينكم ورتبت عليكم نعمتي ورضيت
 لكم الاسلام ديناً ولا رطب الا يابس الا في المشرق الا في قوله
 في الباب او قياساً والقياس على احسن حسن فوقع في ضمن ان كماله
 مما سبق ولحق من الرضا ووقع الالمال حتى القياس في الرضا
 على الاحاديث اشرفية المروية فالضلالة هي الفساد في الدين
 فهي بدعة ما وجدت في الاسول الاربعه لم يدره جاهل من
 لذكره صلعم على الحثية المروية من حيث اجماع ائمة على
 الاستنباط القياس بقوله صلعم ظاهر في ذكره سيكره اجماع الله
 صرح وان قيل كل للتاكيد والمحصو ومعناه كل ما احدث معناه
 في الدين فهو بدعة سنية فيقابل كل ما احدث منسوخا في الدين
 فهو بدعة حسنة والاحاديث اشرفية المروية في كتب البدعة اصل
 لها على قولهم فيقول المحزبن انما هو في القياس والاجماع على
 اصل الاحاديث اشرفية المروية على قوله ش الى المحزبن

من لم يقل صلعم بدعة حسنة بل قال صلعم سنة حسنة وماراه المسلمون
 حسنا فنخص من القول باليس بمفرد في الدين ليس بدعة بل حسن
 في حد ذاته وان كان تعامل الصالحين المحرم وماراه المسلمون حسنا
 بدعة حسنة وماخذ قولهم العام مخصوص البعض بعارة من الضد كمن عتبه
 ضلاله لتعارض بالصد التحصيل بالحنة عمير بصلالة الذي لا يظلم
 التحصيل من فدايع التاديل فلو لم التساقط من فهذا ما هو المذكور
 ليس تنمية باليس مفرد بالبدعة بحسنة مساجمت اللفظ مجازا
 على ما لم يوجد عندهم في الكتاب وبنسبة صراحة وفتننا عام
 وما وقع في المنام للفتات وبل الى صحة العمل حسنا من اصل
 في المنام وانه ش اى المحزين من اخذ بنفسه عليه لا ابر
 لغيره وانه ش اى المحزين من ربه البنى صلعم في المنام في
 ليلة من الشهر الربيع الاول جابر صلعم في دار امرة وهي تحفل
 لذكر سيلا وبنى صلعم فعرض لم يا رسول الله صلعم فقال صلعم
 من طلبنى حبة قال كلام الشرف عام ولكن بغيره في الوقت اى
 احتفل لذكرى كانه طلبنى وانه ش اى المحزين من على صحة الرواية

من عالم المثال العوالم لعل يا ايها العارف ان اية صلعم
 راية صلعم حقا وان لم تعرفه صلعم في اسفانك وتولد سبب
 فان تنازعتم في شئ فردوه الى الله والاسوال ان كنتم تؤمنون بالله
 واليوم الآخر ذلك خير وحسن تاديل وبعث على صلعم صلعم
 لنا من عالم المثال ان كنتم تعرفه صلعم وتعمل به صلعم
 هم ايضا والا فالرد عتب والخيرت وكم من محمول فاعلم ان القضاة
 في المنام لا يبطله وحق لا يبطل على من عرف بطال على الله
 تقدم النسي و هو ثبوت متقدم و النسي يشبه في و نوب كل
 فيقول المحزين في كروا له صلعم بعد اوار النسي انفسه صلعم
 فمن لزمه طاعا فعليه ان يطاع و قوله صلعم صلعم
 اعلموا ان الاية فالاشبه بعد الاية صلعم و قوله صلعم صلعم
 التسهيل للضعفاء برافعة صلعم و قوله صلعم صلعم
 شخصه صلعم في رضى و المعرفة صلعم صلعم صلعم صلعم
 عرف و صفا و الا في بعد على حال في المنة صلعم صلعم
 اى هو صلعم في عالم الله و من زاد في شخصه صلعم صلعم

بالادولویة و التوسع زمانا و مکانا للمستعرت فادار الفرض المطلق
 اولى بالاولی فلیس ترکہ الا ترک الادولویة و الاعراض عنه بعد ادوار
 الفرض المطلق اعراض جزر المطلق اولى الاجزاء و لا ینبغي لمومن
 و قبل ادائه کفر فلابد لنا ان نعرفه صلعم ذانا و صفاتا بالادکار
 و تعلیدا فکذا الذی یدل علی تشخصه صلعم متبازا عن غیره صلعم
 فرض علینا و ما هو ال ذکر و لادنه و ایا یہ صلعم شملها کما فی لغت
 ذکر ابائه لمعرفه تشخصه حمل الرسالة من غیره صلعم فیا بعده علی
 حاله و التعلیم له صلعم فی وقت ینبغي ^{المؤید} له فی حضوره و غیبه صلعم
 ما و بنا الله تعالی به کله فرض موبد قال الله تعالی تو فروه ط
 ش فی الایة انا ارسلناک شاهدا و مشهرا و نذیرا لئلا یؤمنوا بالله
 و رسولہ و تغزوه و تو فروه ط م تو فیر الرسالة و لاد صافه من
 هیبة و شمالة صلعم عاتم الاسماء معلقا علی التو منوا ش اشاره الی
 التابید م و عدم تعید الزمان علی معنی مصدر و تعید الزمان علی
 معنی مضارع یفید للاستمرار و باعث التوفیر و هی موبدة
 و ابن السیل علی عدم توفیت لتو منوا و توفیت تغزوه و تو فروه

حضوره صلعم ان خلاف التوقير يلزم كغيره بالاستخفاف بخلاف
 التفرير شي اى خلاف التفرير لا يلزم كغيره لعدم الاستخفاف من
 ولما ثبت تعظيمه صلعم في وقت حضوره صلعم فما هو ممنوع في غير وقت
 حضوره صلعم الا تعلم ان لا يرفع الصوت في مسجد النبي صلعم الى ان
 على نزول يا ايها الذين امنوا لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت النبي لا
 وهو موقت فما هو فرض موقت في حضوره صلعم في عالم الشهود
 مستحب في غيبه صلعم من عالم الشهود وحضوره صلعم من عالم البرزخ
 على انه صلعم لمحي وسبيح وبصير عليم مع توسع صفاته عا دما وعجازه
 الان كما كان صلعم على اخذ صحا صلعم الى الان اما القيام له صلعم
 فاعلم قال سبحانه وقوموا له قانتين ويعجبك استدلال بقول الكيا
 فليكن النظر الى ذكر كيفية تفسير قوله سبحانه حافظوا على الصلوات
 والصلوة الوسطى وقوموا له قانتين فليكن القبول والجواب
 بالا تصاف فاعلم ان القيام ان كان لتعظيمه صلعم لمقارنه برئاسته
 صلعم فانه عبادت لله سبحانه وكان في حضوره وغيبه صلعم عبادتا
 لله سبحانه كالترجعة الى بيت الله سبحانه وتعظيمه في حضوره وغيبه

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

اذا راوه لم ينجوا الى الجنة لان كرامته لذلك هو الذي
لا يجوز القيام به بل الى جازم بخلاف كرامته صلوات الله
لكن لم يقدروا على بعض كرامته صلوات الله وهو لم يكرهوا
قيامهم له صلوات الله سبحانه وتعالى الا لكرامته لم يطلعه لانها مضافة
لثابت المذكور في سجدة قيام صحابة وثلاثة من ربه
قيامه صلوات الله عليه و ما جوبه اية في المشكوك من ان
رغم قال خرج رسول الله صلى الله عليه وسلم على عيسى بن مريم
كما تقوم الاعاجم بعظم بعضهم بعضا في ارضهم
تشبيه كيفية القيام لتفصيل امر من ربه والاعاجم
القيام فلا حاجة منه الى التشبيه بما جوبه اية في الآخرة
ليس في النبي وهو الثابت المذكور في ارضهم من القيام
سجدة قيام صحابة وثلاثة من ربه صلوات الله عليه
م والنهي من ذلك واللام تحبسهم بالواجب في
الثابت لا ان كانت ثابتة بالواجب في قيامهم له صلوات الله
على يوسف بن مريم وجميع الامم الى الثابت مما جوبه

نے غیر وقت حضورہ صلعم تعظیماً صلعم کہا ہو تب سے من اخذ
 صلحاً راستہ صلعم ترکہ بالکس حرمان میں ثواب الصواب الا عرض
 بلا حجتہ یلزم الاستخفاف و ہو کفر و اما السکوت عمالایقین فی محاسن
 ذکرہ صلعم فعلی نزول یا ایہا الذین امنوا لا تقصدوا من یرعی اللہ
 و رسولہ و اتقوا اللہ طمأنینہ میں اسی میں ہو مجبوع فی غیر وقت
 حضورہ صلعم تعظیماً صلعم کہا ہو تب سے من اخذ صلحاً راستہ صلعم
 سم و ہینا الذکر معنی المذکور علی تائید الہی ش و علیک لفظ
 فی معنی الایۃ و ما سقت الی ذکر کیفیۃ تعظیم النبی صلعم م و ق
 ابرہیم الخفی و جب علی کل مومن متی ذکرہ او ذکر عندہ ان ^{لے تہذیب الایۃ} تخضع
 و تخشع و یتوقروا لیکن من حرکتہ و یاخذ من ہتیبہ و جلالہ بالان
 یاخذ لفظ لو کان من یرعی و یتادب باادبنا اللہ بہ انتہی فاذا
 قیل قوموا لتعظیمہ صلعم و قامت الجماعۃ تعظیماً صلعم و کر
 نایۃ وقت حضورہ صلعم فلا یقضی الا یمان صلعم و تعظیمہ صلعم
 لم یزنا ان لا یقوم فمن ترکہ کاسلا او معرضاً فقد ذکر حکمہ اعوذ
 اللہ سجنائہ من السور و قال عثمان بن حسن الشافعی قد جمعت الایۃ

المحمدية من أهل السنة واجتماعه على استحسان القيام المذکور وقار
 صلعم لا يجمع امتي على الضلالة انتهى وقال عبد الله بن عبد الرحمن
 السراج اما القيام اذا جاز ذكر ولادته صلعم عند ذروة المولد
 الشريف فتوارثه الامة لعلام من غير تكبير ولما كان مستحسنا ^{كثيرة}
 فيه اثر عبد الله بن مسعود رضي الله عنه ما راها المسلمون حسنا فهو عند الله حسنا
 انتهى ولما كان توارث عامة المسلمين عليه غير قصد في الشرع
 معتبرا عند الفقهاء كما ذكر في كتب الفقه من الهداية وغيره ^{فكف}
 كان توارث اعمار صلحنا على حسن في الشرع غير معتبر
 فقيده اليوم والشهر لذلك الذكر باجماع الناس ولم يفتهم الله اكر
 تعظيما لذكر المذکور لمعظم اولى فالأشارت الى تعقيد اليوم من
 تعقيد صوم يوم الاثنين القياس ^{الاجماع} على يوم عاشوراء ولا اجتماع
 بالطلب فضيلة من اجتماعه في الصلوة بالاذان فوالله صلعم
 على الجماعة وفي الترتيب جاز في الخبر ان العبد ياتي الى مجلس الذكر
 بذنوب كالتجبال في يوم من المجلس ليس عليه شيء فلذلك سماه ^{المنع}
 صلى الله عليه وسلم روضة من يا من الحجة وللتعظيم والرفع

كما تحب وترى وشفعه علينا وترحمنا به فيا ايها القاصر لا ترى
الكبير بسره ووكذلك الذي يحكي ان كان لك ضرر الى ابي لهب على
وهبط لصلب فكيف لا تسره وبتفحيك انك صلعم على واسطه
فكيف لا تزدحم وقال الله تعالى قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فليفرحوا
مبخر ما يجمعون ش من اثار يرجع لاستدراك معنى الآية
الى ذكر كيفية الاخلاق ص متهيات متهيات ما ضيت بالسر بار
بالاسلام دنيا وبالقران اما ومحمد نبيا صلعم ونسيت الآخرة و
نسيت الشفاعة وقلت انما مومن فيا ايها المؤمن كيف قلت
لا تذكر ولا دعه الرسول الشفيع الاول بالمؤمنين من انفسهم ومحمد
في الوقت من اعجاز صلعم لا يذبحه سنيه وانه فرض علينا فبعد
ادائه مستحب يا ايها المرء في صدرك لقلب ام الحجر لصلب كيف لا
بخضع ولا يخشع ولا يعظم للنبي الامي بنى الرحمة ومحب خلق
كلهم عند ذكره صلعم فحق ما قال قائل رحمه الله تعالى شعر
عند محبوب الناس على كح تمل غصون البان الحجر لصلبه
لما فعلت الاجرت قلوبنا ونسيت الحجز تشبيهه بقص الحزن

فاستغفر الله من ذنوبه وامن على صياحه انه ترك التعبد في الدنيا
 انوار شهر و سنة تعين ^{منها} و انت تعينهم شهر و شهر الاثر في الثواب ^{الجملة}
 فيه الا انما للتعين فراني المنام يقول شيخه من سلسلة المجد المجد
 رضي الله تعالى عن اصحابه استغفرت حالك عن رسول الله تعالى
 صلعم فقال صلعم انه توسل بوجهه با خذلا ورجع عن طريق حرم
 فليد نفسه ففت في حاله و استغفر و افهم و قسى قلبه و لا يفيقه استغفار
 فراني المنام انه دخل نعشه في مرقد صلعم و هو صلعم فيه و انه
 يمينه صلعم و وجهه الى وجه صلعم فانه ان ظهروا الى الكعبة الشرقية
 و انه سرور و سجادة فخط في قلبه ان توجه الى الكعبة الشرقية و ان
 يكون ظهروا اليه صلعم فانه و لكن يكون قلبه متوجها اليه صلعم فظهر
 اليه صلعم و علمه انه اتبع بشرعية فخط فاستغفرنا و عين
 شيخه من سلسلة العالمة القادرية رضي الله تعالى عن اصحابها
 فقال سلمه الله تعالى اذنبه و يذنب فبستغفر و استغفر و لا
 استغفاره الى الان فرار قبر شيخ شيخه من سلسلة المجد المجد
 رضي الله تعالى عن اصحابها و عيسى مراقبا فقال رضي الله تعالى

انت و با بر قوسش قلبه و تمام در جمع قدمها بحس مراقبات
 رفته انت و با بر قوسش قلبه و تمام در جمع قدمها بحس مراقبات
 الی ظهور بحس نقال رفته انت و با بر قوسش قلبه و تمام در جمع
 الی دایره فاشتا بق قلبه الی خدمت شیخه من السلسله و حایه
 القادره بر عنوان ابد نقال علی اصحابها خضر و عیض ان المسله
 بعمل سیمای علی ذکرها فی صدر الحقیقه نقال سلسله ابد نقال سلسله خضر
 ان العمل من الطریق الیه فاستغفر و تاب فصدق قلبه بالانوار
 تائه بلا شقیقه فالتدین لکرم التعمیر و یوسنه مستحبه فتمنوا الصبر
 من غیر ندر قیاد انما لغیر ذاب بنبی رسل الله تعالی من
 شرور ففنا و من سبایات اعمالنا من سبیه الله فلا مضل له
 و من یفعلک فلا اوسی له و نشهد ان لا اله الا الله و لا شریک له
 لک و نشهد ان محمد عبدک و رسولک اللهم و انت علام الغیوب
 فکلیفنا الله فادعونا بحزب اذ اقتار الی ان یصلی علیه و علی آله
 کما تحب و ترید و یا ائمه عیال و زین العابدین
 ذکر کیفیت زیارت استبشیر خضر علیهما السلام

قبر نبی صلعم الرحمن مع مطالب اعز

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی آلہ وصحابہ
واتباعہ جمعین اعلیٰ ان فی تحقیق زیارتہ اعتبار کانت علی مشقة
لعدم تیسر سبابہ فانتظرت الی ان سیرہ الله تعالیٰ فاذا المبحر
المسیر بالدر المنظم فی اثبات اعیان سجادہ القبر المکرم صلے الله
علی صاحبہ وسلم ستر فی تبصیر مقصد رحمہ الله تعالیٰ لمولفہ و
بارک فی معاشہ وسعادہ فقلنہ بعینہ بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الملک المعبود القايم علی کل نفس من انخلق ادنی و
اعلیٰ واصبوة و سلام علی سیدنا محمد المخصوص بالمقام المحمود والشفاعة
الکبریٰ و علی آلہ وصحابہ الباتین اربهم سجدوا قیاما و علی اتباعهم
القائنین لمولاهم خشا و صبا و اما اولک یجرون الغرقة بجاہد
و یلقون فیہا تحية و سلاما خالدين فیہا حنت مستقرا و مقامات بعد
منقول الفقیر الی رحمۃ مولانا الغنی محمد منظر العمری نقشبندے

الاحمدى فغده الله برحمته وغفرانه ويسكنه مسج جنازة انه قدم علينا
 بالمدينة المنورة في سنة الف وثمانين وستة وتسعين فاضل من
 اهل الهند ممن جذبهم الله تعالى الى الحرمين الشريفين وشرعهم بزيارة
 روضة جديده سيد الكونين صلى الله وسلم عليه وزادهم تقربا لدينه
 وهو المولوى عبد العزيز لا زال عابدا لله ومعزرا لدينه وديننا
 عن قيام الزاير في مواجبه صلى الله عليه وسلم ووضع مسينه
 على ياره كنيته لصلوة حين التسليم عليه صلى الله عليه وسلم
 بل هو جائز ام لا فاخصبه بما في كتب اصحاب المناسك من المتون
 والشرح من اداب زيارته صلى الله عليه وسلم فقال هذا كلام
 بلا دليل ليس فيه شفا لعليل مع ورود الاحاديث في النهي
 عن التعظيم والقيام مثل ما تفعله الاحاجم والسنه مشبهه على ذلك
 من التفصيل والتحقيق وكان الوقت اذ ذاك ضيقا فومدته
 بالتحريه فاقول بالله احول قد تقرر وتحقق بالبرهان المحقق
 ان حضور الزاير قبالة قبره الكريم والتسليم والصلوة عليه والتواضع
 بحاجه التعظيم والاستوداد والاستشفاع بحجابه التعظيم بل باصحاب

واهل بيته واوليائه اجمعين صلى الله عليه وسلم
 افضل الطاعات واجل العبادات واربع المثلوات عظم القربان
 عند رب العالمين جل جلاله وسلم قوله قال العذرة القسطلا
 في الموبد اللدنيه ومن اعتقد نعيمه نذر الله من ريقه الام
 وخالف الله ورسوله وجماعته لعلماء الاعلام انتهى قال جل
 ذكره ولو انهم اذ علموا انفسهم جباروك فاستغفروا الله واستغفر
 لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحيما وقال صلى الله عليه وسلم
 من جازني زائرا لا عيالا لا ياتي في كان حقا على ان اكون
 له شفيعا يوم القيامة افترجه الطبراني في المعجم الكبير وعنه
 رضي الله عنه ان سوان الله صلى الله عليه وسلم قال من زار
 في حياتي ومن مات في احد الحرمين بعث من الاثنين وعمر
 السن مني الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 من زارني محسبا الى المدينة كان في جوارى رواها بطحا
 "يقى كذا في الموبد اللدنيه ومعنى هذا الباب سبعة عشر
 عن سيدنا عمر بن خطاب وعبد الله بن مسعود وعبد الله بن عمر

في الحديث
 في الحديث
 في الحديث

وعبد الله بن عباس ومن بن مالك والي حيرة وغيرهم
 باسانيد متعددة والفاظ متقاربة برواية الدارقطني والطبراني
 والبيهقي وابن خزيمة وابن عساكر والسيوطي والي داود والطبراني
 والي بركات المقرئ وابن عسك والي جعفر العتيبي والي الفتح
 ازدي وابن ابى الدنيا وغيرهم ساقها السيد السهموي في الوفا
 والعلامة ابن حجر في المحرر والمنظوم والشيخ محمد عابد السند في
 طوابع الآثار حاشية الدر المختار قال حافظ السخاوي تحت
 حديث ابن ابي عمير في حديث له شفاعتي يوم عند ابن ابي شيخ ومن
 ابى الدنيا وغيرهما عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما صحيح وابن
 اشار الى تضعيفه والطبراني وابن عسك والدارقطني والبيهقي و
 ضعفه ولفظهم كان كمن آتى فريقتي وقال ان بسوطتها كلها
 لينة لكن تقوى العنقها ببعض لانه ماني رواها متهم بكذب قال
 ومن اجود الاحاديث اسنادا حديث خياط اخذ ابن عساكر
 وغيره الى اخر ما في المقاصد حسنة وقد علم بالضرورة ان القربا
 اطاعات خالصة مد عز وجل ليس منها شر كالمخروق

اصلا لكن في بعضها مقتضى الحكمة والمصلحة يلزم توسط مخلوق
 والوجه اليه واستقباله من غير ان يكون موصوفاً وحقيقياً فانه لا
 مقصود ولا معبود في الحقيقة الا الله عز وجل وموسجانه من كمال كبره
 وسع لعباده في اداء الطاعات والعبادات والاذكار والقرآن
 وقدرها بحالات ومهمات من القيام والقعود والركوع والسجود
 واستقبال القبلة وغيره فقال الله فاذا قضيتم الصلوة فاذكروا الله
 قياماً وقعوداً وعلى جنوبكم وقال تعالى الذين يذكرون الله قياماً
 وقعوداً وعلى جنوبهم ويتفكرون في خلق السموات والارض
 وقال تعالى وفوموا الله قائمين ومن النبي صلى الله عليه وسلم
 واصحابه الكرام وعماله النخام ما ليس في كل طاعته وعبادة و
 ذكر وفكر من القيام والقعود وتفصيله في كتب الفقه موجود و
 هذه القرية بالقيام والوقوف بالاحاديث والاثار عن النبي
 صلى الله عليه وسلم وعن الصحابة والتابعين والائمة المجتهدين
 وسلف الصالحين صواب ان الله تعالى عليهم جميعاً اما الاحاديث
 في وقوفه صلى الله عليه وسلم على قبور المؤمنين فغير ابن

عباس رضي الله عنهما قال مر رسول الله صلى الله عليه وسلم بقبر الميت
فأقبل عليهم بوجهه فقال السلام عليكم يا أهل القبور يغفر الله لكُم
أنتم سلفنا ونحن بالآثار أخرجه الإمام الحافظ الترمذي في سننه
وعن أبي سويبة مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم قال أجبني
رسول الله صلى الله عليه وسلم من جوف الليل فقال اني أمرت
ان استغفر لأهل البقيع فانطلق سعي فانطلقت معه فلما تف
بين أظهرهم قال السلام عليكم يا أهل المقابر لهم لکم ما أصبغتم فيه
الى ان قال ثم استغفر لهم طويلا وعن عائشة رضي الله عنها
قالت ألا أخبركم عن رسول الله صلى الله عليه وسلم عنى قلنا
بلى قالت لما كانت لي ساقى القعب الى ان قالت حتى جاز
البقيع فرفع يديه ثلاث مرات وأطال القيام ثم انصرف وحده
وعنها أيضا رضي الله عنها قالت قام النبي صلى الله عليه وسلم
ذات ليلة فلبس ثيابا ثم خرج فامرت جاريتى ببرد ففتبعته
حتى جاز البقيع فوقف فما أدناه ما شأرا الله ان يعص
ثم رجع الحديث أخرجه الأحاديث الثلاثة الحافظ المحجة

أبو يزيد عمر بن شبة في أخبار المدينة النبوية و قال حدثنا
 أبو داود و قال خبرنا مبارك قال حدثنا الحسن قال إلى
 رسول الله صلى الله عليه وسلم على بقيع الغرقة فقام فقال
 السلام عليكم يا أهل القبور يا محمد بن عبد الله أخبرنا أن النبي صلى
 عليه وسلم قام على أهل البقيع فقال السلام عليكم يا أهل القبور
 من المؤمنين المسلمين يعلمون الحديث و أما الوقوف على
 قبر سيد المرسلين الفضل الأولين الآخرين شفيع المؤمنين و المرتبة
 للعالمين محبوب باب السموات و الأرضين أول شافع و أول شفيع
 يوم الدين عليه أتم صلاة المسلمين أكمل شهادات المسلمين
 أبدا لا يهوى فقد روي في حوادث كثيرة و آثار حمية كيف لا
 و هو سيد القبور و منبع النور و مهيكل التجليات الإلهية و مورد
 القيومات القدسية و هو محفوظ بالملك المقيم المحضر
 للأنبياء و المرسلين و هو الموصل إلى أعلى الدرجات و المفضي إلى
 أقرب المثوبات قال كعب لا جبارا من يوم يطلع الأنازل سجون
 المفا من الملائكة حتى يحفوا بقبر النبي صلى الله عليه وسلم فيزورون

باجمعهم ويصلون على رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى اذا
 اسوا عرجا وصبط مشكهم ففسعوا مثل فك حتى اذا انشقت عنه
 الارض خرج في سبعين الفاضل الملائكة يزفونه اخرج به الدارمي في
 مسنده وما حسن قال الامام ابو سيرى في البردة مدح الحسين
 الذي ترجى شفاعته مد لكل رجل من لاهوت منتحم مد فاق لنفسه
 في خلق وفي خلق مد ولم يدانوه في علم ولا ارم مد وكلهم من رسول الله
 لمفسر غر فاسن البحر وشفاعن الدينيم مد واقفون لديه عند صدم
 مد من نقطة العلم او من شطة الحكم مد وعن عبد الله بن دينار قال
 رايت عبد الله بن عمر يعف على قبر النبي صلى الله عليه وسلم فقصلي
 على النبي صلى الله عليه وسلم علي ابى بكر وعمر رواه محدث دار الهجرة
 الامام مالك في الموطا وعن ابن عون قال سأل رجل نافسا
 بل كان ابن عمر يستلم على القبر قال نعم لقد رايت مائة مرة او اكثر
 من مائة كان ياتي القبر فيقوم عنده فيقول السلام على النبي
 السلام على ابى بكر السلام على ابى وقيل يحيى في اخبار المدينة
 حدثنا بارون بن موسى الفزوي قال سمعت جدي ابا علقمة

في مسنده نقلة مولانا عابد السندي في حاشيته على الدر المختار
 وروى يحيى بن الحسن العلوي عن ابن أبي ذريك قال سمعت
 بعض من أدركت يقول بلغنا ان من وقف عنده قبر النبي صلى الله
 عليه وسلم فقال ان الله وملائكته يصعدون على النبي يا ايها الذين
 آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما صلى الله عليه على سيدنا محمد وسلم
 في رواية صلى الله عليك يا رسول الله يقول لها سبعين مرة
 ناداه ملك صلى الله عليك يا فلان لم تسقط لك اليوم حاجة
 لك اني اسيرة اشامتة واما استقبال قبره الشريف الذي
 هو قبلة الارواح والاشباح من العلويين والسفليين على اختلاف
 اجمعين استند بالقبلة فقد روى سراج الآئمة واما الامامة
 الامام ابو حنيفة رضي الله عنه في مسنده عن ابن عمر رضي الله
 عنهما قال من السنة ان ياتي قبر رسول الله صلى الله عليه من
 قبل القبلة ويجعل ظهره الى القبلة ويستقبل القبر الشريف
 ثم يقول السلام عليك ايها النبي الكريم ورحمة الله وبركاته
 نقلة عن محقق الحقيقة الكمال ابن الهمام وكذا اتبعه في المنقول

السهروردی فی الوفا وروی الامام ابو حنیفۃ رحم عن ایوب
 السخیانی انه ما من قبر النبی صلی اللہ علیہ وسلم مستدیرا القبلة
 متوجها الى القبر ثم سلم علیہ وصلی ثم غلبه البکاء حتی کاد ان یغشی
 علیہ اخرج الحافظ طلحة بن محمد فی مسند الامام ابو حنیفۃ رحم
 عنه اور دو العلماۃ شیخ محمود الخوارزمی فی جامع المسانید
 وقال المحدث محمد الدین الفیروز آبادی اللغوی روينا عن الامام
 الجلیل ابی عبد الرحمن عن عبد اللہ بن المبارک قال سمعت ابا حنیفۃ
 رحم یقول قدم ایوب السخیانی وانا بالمدينة فقلت لانظر ان
 یصنع نفس ظہرہ سائل القبلة ووجہہ مائل وجہ رسول اللہ صلی
 اللہ علیہ وسلم وکلی غیرتباک فقام مقام رجل نفسہ نقده لیسید
 السهروردی فی الوفا وروی ابی حنیفۃ عن مالک انه قال اذا
 سلم علی ابی سیدۃ اللہ علیہ وسلم یقف للدار ووجہہ الى القبر
 لا الى القبلة وعن ابن حمید قال ناظر ابو جعفر امیر المؤمنین بالکافر
 مسجد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فقال مالک یا امیر المؤمنین
 لا ترفع صوتک فی هذا المسجد فان اللہ اذ ب قوما فقال

لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت لبي الاية و من قوما فقال ان الذين
 يغيضون اصواتهم عند رسول الله الاية و ذم قوما فقال ان الذين
 ينادونك من وراء الحجرات الاية و ان حرسه فيما كهرسته حيانا تسكنا
 لها ابو جعفر فقال يا ابا عبد الله استقبل القبلة و ادعوا ثم استقبل
 رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لم تصرف وجهك عنك
 و هو وسيلتك و وسيلة ابك ادم عليه السلام الى الله تعالى
 يوم القيامة بل استقبله و استشفع به فشفعه اخرجه الى فطر القاء
 عياض في الشفاة تعظيم حقوق المصطفى بسند جيد و قد استشفع
 العلما على انه عليه الصلوة و السلام حي في قبره و اشرف عليه
 بزاره فليست قبله الزائر و لم يستدرك الكعبة و قد سن استدراك
 الخطيب الكعبة للناحية و استحب العلما استدراكها بالوقوف
 عند استقبال المذبح و لو بالمسجد الحرام فلما جاز عليه الصلوة و استدرك
 اولي و اخرني قال مولانا الشيخ عابد السندي ثم المذبح
 في حاشية الدر المختار و اما وضع الجبين على الشمال في الزيادة
 كما في الصلوة ففي الشفاة قال بعضهم رايته ابن مالك

الى قبر النبي صلى الله عليه وسلم فوقف فرفع يديه حتى طغنت
 انه اُفتتح لصلوة فلم على النبي صلى الله عليه وسلم ثم انصرف فقلت
 كذا علقه المحافظ وقد اوردوه المحافظ السخاوي في القول البديع
 في الصلوة على الحبيب الشفع ولفظه اخرج ابن ابي الدنيا ومن طريقته
 البيهقي في الشعب من حديث عبد الله بن ابي امامة رضي الله
 عنه قال رايت انس بن مالك رضي الله عنه الى قبر النبي صلى الله
 عليه وسلم فوقف فرفع يديه حتى طغنا انه اُفتتح لصلوة فلم
 على النبي صلى الله عليه وسلم ثم انصرف ومعناه ان سيدنا
 المن بن مالك صلى الله عليه وسلم ارفع يديه من الركبتين الى قريبا
 ووقع اليدين على اليافوق السرة او تحتها فظن الراي انه اُفتتح
 الصلوة والا فالرفع بطريق الدعا ليس محل للاشتباه
 والاطن فقام وبالقوف على هيئة الصلوة على جمهور المسلمين
 المتقدمين والمتأخرين بايقين واللاحقين من الخنفية
 والشافعية والمالكية والحنبلية وقد صرح بذلك في كتبنا
 وقال الكرواني عمدة العلماء الحنفية ويضع يديه على شماله كما

في بيان عمدة العلماء

في صلوة وكذلك السيد الممهور في الوفا والعبادة شيخ
 محمد بن يوسف الشامي في اسيرة النبوة والامام ثمانية العلامة ابن
 حجر الهيتمي في الجواهر المنظم ورس الخفية الملا رحمة الله اسدي
 الملا علي القاري وغيرهم من المتأخرين اصحاب الشرح والفتا
 كالشارح الهدوي شيخ عبد الحق شيخ محمد عابد اسدي
 ان هذا الوقوف والقيام انما هو في الحقيقة مد غرض من اجل القيام
 والوقوف لعرفة والمزدلفة والمشاعر العظام للدار والآمال
 الى الله الملك العلام غير ان هناك استقبال وتوجه الى الكعبة
 الشريفة التي هي بية وحرمه وفي هذا استقبال وتوجه الى
 سيد الانبياء والمرسلين افضل المخلوق جمعين الذي هو
 وخليفه صلى الله عليه وسلم فاقبل في الفرق والتفاوت
 بينهما نفهم ان هذا الفضل يتجلى لعل صعبه صلى الله عليه وسلم
 التي هي افضل مراتب القرب اذ هو مناجاة ومحادثة معه
 صلى الله عليه وسلم فقد روى ابو داود عن حديث ابى
 رضى الله عنه انه صلى الله عليه وسلم قال ما من مسلم يسلم على الا

ار سے روحی حتی اُرد علیہ سلام و عند ابن ابی شیبہ من
 نہ پیشین بریدہ مرفوعہ من صلی علی عند قبری سمعتہ و من صلی
 نا بدعتہ ذکر و العاصی عیاض فی الشفا و عن سلیمان بن سعید
 و ہر نہ بعضی قال بیت ابنی صلی علیہ وسلم فی النور فقلت یا
 رسول اللہ صلی علیہ وسلم انک فیہ فیہ انک فیہ فیہ انک فیہ فیہ
 قال نعم و اُرد علیہم کذا فی الموابہ القدیہ و لاجل ذلک زاد
 ابن العسکری العوفی فی المستشرقین مہربان القرب و الاحسان
 فی کتابہ فی الزیادۃ بشریہ و نبیوا علیہ را کہ و علی تمام مخضوع
 و خشوع کہ ان شاکسہ و جویہ اما فیہ من حسن بن ابی داب و المنجا
 قال لا و العزلی رحمہ اللہ تعالیٰ فی الاجابہ و اعلم انہ صلی
 علیہ وسلم عالم بحضورک و قیامک و بزیارتک و انہ بلغہ سلام
 و حضورک مثل صورۃ الکرمیہ فی خیالک و حضور عظیم رقبہ فی قلبک
 و عن ابن تہف بن ہدیہ کہما وصفنا و نزودہ میا کہنت
 و صیادہ انتہی کذا فی الوقار و قال فی السیرۃ الشافعیہ
 فی سیرۃ النبی صلی علیہ وسلم فی حال و قوتہ فی نفسہ بالاستقبال من الجہاد

المحجزة الشريفة منزلة للحيار والادب المتسام في طاهره ووطنه
 انتهى قال العلامة الشيخ رحمه الله بسندي في الباب المنسك
 في الزيارة ثم قصد الزائر التوجه الى القبر المقدس من فرغ
 القلب من كل شئ من امور الدنيا وقيل بجلية لما يوصله
 ليصلح قلبه للاستعداد منه صلى الله عليه وسلم وحرام على
 شغل بقا ذرات الدنيا من الشهوات والارادات ان يسلك
 من في لك شئ بل بما يحش عليه من نفع مقت وانما من اعياد
 بالله تعالى من في لك فليجته من في لك التفرغ انكته بملأ
 مع ذلك الاستعداد من بعة عفو صلى الله عليه وسلم وعطفه و
 ان رب محمد فيما عجز عن ان الله من قلبه زوا وولانا الشيخ محمد
 وليقين انه يمد كلامه من الزائر من ما يباست جود من جليله
 الاعظم يعطي من شيا ويضع من ثا وفوضت اليه نرا من
 ولا يصل الى الله تعالى احد الا من طريقه انني قال ثم رجا
 مع رعایت غایة الادب فقام بتجاده الودیه شریفه
 خاشعا مع الذلة والاکسار والخشية والوقار غاضط لطر

كمحرف الجوارح فارفع القلوب الخ عاصمينة على شماله مستقبلاً للوجه
 الكريم سنده بر العبد سجد يسما رغبته على نحو أربعة أذرع لا
 الاقل من سانية سنده اسب الكريم باخر الى الارض والى أسفل
 يستقبله من الحجرة الشرفية محترق عن شتغال النظر بما هو منها لك
 من الزينة متمشياً بصورة الكرمية في خيالكم تستعرا بانة عليه
 الصلوة والسلام عالم بحضورك وقيامك وسلامك مستحضراً عظمت
 وجماله وشرفه وقدره صلى الله عليه وسلم ثم قال مستلياً
 مقتصد من غير رفع صوت ولا اخفار بحضور وحياء اسلام
 عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته اسلام عليك يا رسول الله
 اسلام عليك يا حبيب الله اسلام عليك يا خليل الله اسلام
 عليك يا خير خلق الله اسلام عليك يا صفوة الله اسلام
 عليك يا خيرة الله اسلام عليك يا سيد المرسلين اسلام عليك
 يا امام المتقين اسلام عليك يا من ارسله الله رحمة للعالمين
 اسلام عليك يا شفيع المذنبين اسلام عليك يا مشبه النبي
 اسلام عليك يا خاتم النبيين سلام عليك وعلى جميع الانبياء

والمرسلين والملائكة المقربين السلام عليك وعلى آلك وآل
 بيتك وصحابك جميعين وسائر عباد الله الصالحين جزاك الله
 عنا افضل واكللنا بجزى به رسولا عن امته ونبيا عن قومه و
 صلواته وسلم عليك اذكى واعلى وانفى حسارة رساله يا علي
 من خلقه اشهد ان لا اله الا الله وحده واثمده انك عسده
 ورسوله وخيرته من خلقه واثمده انك قد بلغت الرسالة
 واديت الامانة ونصحت الامته وقمت بالحجة وجاهدت في امه
 حق جهاده وعبدت ربك حتى اناك لم يقين الى ان قال
 ثم يطلب الشفاعة فيقول يا رسول الله هذا لك شفاعة
 لما قال شارحه الملا علي القاري لانه اقل من اتمه لما قال
 ولا يبعد ان يكون اشاره الى ظلمه ان الحقارت لشدة
 من الدنيا والبرزخ كما حرت قائل في كتابه في بيان
 الى اصوب يمينه قدر روع فيسلك بين خليفة رسول الله صلى
 عليه وسلم الى بكر المصدين رضي الله عنه فيقول يا ابا عبد
 با خليفة رسول الله سلام عليك يا صفى رسول الله يا

يا صاحب رسول الله صلى الله عليه وسلم يا وزير رسول الله صلى الله عليه وسلم
 مسكيت يا ثانی رسول الله فی الغار و رقیه فی الاسفار و امینه
 من الاسرار سلام علیک یا علم المہاجرین الانصار السلام علیک
 یا من احدث امة یا انا السلام علیک و رحمۃ اللہ و بركاتہ
 جزاک اللہ عن سولہ و عن الاسلام و اباہ خیر الخزانہ و رضی اللہ
 عنک حب الرضا ثم تباخر الی مدینہ قدر ذراع فبقول السلام
 علیک یا امیر المؤمنین عمر الفارق السلام علیک یا من کمل
 بربیعین السلام علیک یا من استجاب اللہ فیہ دعوة خاتم النبیین
 السلام علیک یا من اظہر اللہ بالدين السلام علیک یا من اغفر
 بالدين السلام علیک یا من نطق بالصواب و وافق قوله
 محکم الکتاب السلام علیک یا من عاش حمید او خرج من الدنیا
 شہیدہ اجزاک اللہ عن نبیہ و خلیفۃ و امته خیر السلام علیک
 و رحمۃ اللہ و بركاتہ ثم یرجع قدر نصف ذراع فبقول
 بن الصديق و انصار و ق فبقول السلام علیک یا صاحب
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم الی ان یقال ثم یرجع الی جابلہ

وجه النبي صلى الله عليه وسلم ولقيت عند القبر الا قدس عذر
 قدر مريح او قتل فمجد الله تعالى وثنى عليه ومجده وخصه
 النبي صلى الله عليه وسلم يستشفع به الى ربه ويدعوا ربه
 لنفسه ولوالديه واهل بيته وللمن شارب من اقدار ربه واخوانه
 اوصاه وسائر المسلمين ان قال حسن ان يقول اللهم
 انك قلت وانت آية من القائلين لو انهم اذ ظلموا انفسهم
 جاوروك الاية هناك فها لمين لانفسنا مستغفرين من ذنوبنا
 فاستغفر لنا واسأله ان يمن علينا باب طلبنا ونسئرا
 في زمره عباده الصالحين الى آخره قال شارحه رحمه الله
 الفارسي عليه رحمة ربه الباك واما ما اعتاده الناس من
 الاتيان خلف الحجرة النورانية زيارة فاطمة الزهراء رضي
 عنها فلا بأس به لانه قد قيل ان هناك قبرها وسواها فلهذا
 ثم ان طال به القيام يجلس لكثير من الصلوة والتهجد
 والاداء الى ان يجلس مفترشا او متورك او جاثيا على كعبته
 فان ذلك الميق بالادب معه صلى الله عليه وسلم من المشرع

ذكر العلامة بن حجر المكي في الجواب المنظم قال الشيخ رحمه الله
 السدي في باب المناسك فصل في زيارة اهل البقيع يستحب
 ان يخرج كل يوم الى البقيع بعد زيارة النبي صلى الله عليه وآله
 فيزور القبور التي به خصوصاً يوم الجمعة وقد قيل ان مات بالمدينة
 من الصحابة نحو عشرة آلاف غير ان غالبه لا يعرف ومن
 يعرف عينا اوجته بالبقيع مشهد عثمان رضي الله عنه ومشهد
 ابراهيم بن النبي صلى الله عليه وآله وسلم ومشهد عباس عم النبي صلى
 الله عليه وسلم ومشهد اذواج النبي صلى الله عليه وآله وسلم ومشهد فاطمة
 ثالثة من اولاد النبي صلى الله عليه وآله وسلم فيسلم على مولا كلهم
 الى ان قال ولقيت ثلاث مشاهد لست بالبقيع احدا
 مشهد مالك بن سنان غرابي المدينة داخل السور وثانيها
 مشهد لنفس الزكية محمد بن عبد الله بن الحسن بن علي شامي المدينة
 وثالثها مشهد سيد الشهداء ابراهيم بن محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله وسلم
 وسلم ورضي عنهم فيتحب ان يزوره ويزور شهداء اهل كلهم
 ويجعل في يوم الخميس يدر مسجد حمزة فيسلم عليه خشوعاً

وخصم مع مراعات غاية الادب والاحلال التام الى اغواء
 قائله في نقله عنه مختصرا قال الفاضل المحقق الشيخ عبد المحسن المكي
 المدعي في كتابه جذب القلوب الى ديار المحبوب تكميل في زيارة
 اهل البيت فضل في كتاب فضل الخطاب عن الامام جعفر الصادق
 رضي الله عنه وعن سائر اهل بيت النبوة انه قال من اراد
 من الائمة كان كمن زار رسول الله صلى الله عليه وسلم وقيل للرضا
 رضي الله عنه علمني قول لا يبلغ كمالا اذا انازرت واحدكم
 فقال اذا صرت الى الباب فقف وشهد شهادتين انت عسى
 واذا دخلت ورايت لعقب فقف قل الله عشرين مرة ثم امش قليلا
 وعليك بكينه والوقار وقارب من خطاك ثم فف فكبر الله
 عشرين مرة ثم ادن من لعقبك كبر الله بعين من تمام مائة مرة ثم
 قل السلام عليكم يا اهل بيت الله ومختلف الملائكة ومهبط الوحي
 وخزان العلم ومنتهى الحكم ومعدن الرحمة ووصول الكرم قاة
 الامم وعن الصادق عليه السلام لا خير ولا ارباب الايمان امناء
 الرحمن وسلاية خاتم النبيين وعشرة صفوة المرسلين صلى الله عليه وسلم

ورحمة الله وبركاته السلام على ائمة الهدى مصابيح الهدى
 وعلامات النقي وذوي الحجج والنبى ورحمة الله وبركاته السلام
 محال رحمة الله وساكنت بكة الله معادن الحكمة الله وحفظة
 سر الله وحملة كتاب الله وورثة رسول الله صلى الله عليه وسلم
 ورحمة الله وبركاته السلام على الدعاة الى الله عز وجل والاولاد
 على مرضاة الله والمطهرين لامر الله ونهى المخلصين فوجيد
 الله ورحمة الله وبركاته انى مستشفع الى الله عز وجل
 بكم ومقدمكم امام طلبى وارادتى وسئلتى وحاجتكم شهيدانى
 موسى سبركم وعلانيكم وانى ابر الى الله تعالى من بعد
 سيدنا وال سيدنا محمد من بحرن الانس صلى الله عليه وسلم
 محمد واله الطيبين الطاهرين سلم تسليم انتهى وقال المحدث
 المذكور فيه ايضا قال الامام الشافعى رحمه الله تعالى ان قبر
 الامام موسى الشاطن رضى الله عنه تريق اعظم لقبول الدعاء
 واجابة انتهى فقلنا من كتاب جذب القلوب ونها الذ
 ذكرناه من النفية الزيارة الشرقية والاستشفاع والاستعاذة

من الحضرة النبوية والمرتبة المصطفوية على صاحبها الف الف
 الصلوة والسلام والرحمة هو المختار عند العلماء لتحقيقه في حياته
 والمعمول عند الاولياء والصالحين سلفا وخلفا من غير تكبر مسكر
 ولا راد وهو كالاجماع السكوني عند جميع ارباب المذهب واليه
 عن الافراط والبقدر ليطمئنين المذمومين بالاتفاق عندهم
 قد صرحوا بها في كتبهم وبنوا عليها في زرعهم اما الافراط
 فافراط الزائر في التعظيم بحيث يشابه عبادة القبر^{عظم} الا
 من الصلوة اليه او السجود او الركوع قال النبي صلى الله
 عليه وسلم اللهم لا تجعل قبري يشبه^{عظم} القبر^{عظم}
 على قوم اتخذوا قبور انبيائهم مساكن وخرابا لا امالك وغيره
 وقال صلى الله عليه وسلم لعن الله اليهود والنصارى اتخذوا
 قبور انبيائهم مساكن وخرابا شيخان عن عائشة رضي الله
 واما القبر فليقتصر على الزائر في الاحرام حتى يبلغ الى استخفاف
 القبر الاقدس من استنباره ومد الرجل اليه القار المراق
 والنحام ولا ذى لديه ورفع الصوت ونحوا لله^{للقب}

عنده وانه ارباب الشرف بغير عظيم ووضع لتعظيم الملبوس
 فزيه وشتان في لك من المستغذات والمبكرات قال ابن
 واما ان لكم ان ذو رسول الله ولا ان تنكحوا زوجة من عبده
 ابدان في لكم كان عنده غطيا وقال جل ذكره ان الذين
 الله ورسوله لعنهم الله في الدنيا والآخرة واعد لهم عذابا
 وبين الافراط والتفريط امور شتهرات تعارضت فيها الادب
 وخافت فيها الاقوال لطواف حول لقب الشرف وتبيل سدة
 العلية ووضع الخدم عليه بس برانه والتمنع على اعتابه ونحوها
 فامش دون من العلماء حرما او كرموا بالاسد الباب
 الذي راع لتلا تفضي الى المحرم لان النبي صلى الله عليه وسلم قال ان
 كثيره فتكليه حرام اخرجه الترمذي ابو داود وغيرهم ^{والله اعلم} المحققون
 منهم ابا حوا او استحبوا تبركا بجباية العظم قال الله تعالى ومن
 شعرا الله فانها من تقوى المستوب قال سبحانه ومن اعظم
 حرمان الله فهو خيرة عند ربه واصواب عند المحققين منهم
 انها تختلف باختلاف الناس والاحوال والاداء فلا يمنعها

من لا يملك نفسه من غلبة الوجد والحجب قت الا من من
 الشيوخ ولتقليد العامة وتمنع منها من يملك نفسه حين يخرج
 مما ذكر قال السيد السهمي في الوفا قال الحافظ ابو عبد الله محمد
 بن موسى بن عثمان في كتابه مصباح الظلام ان الحافظ
 ابوسعيد السهمي ذكر فيما روي عنه عن علي بن ابي طالب رضي الله
 قال قدم علينا اعرابي عجمي ما دفننا رسول الله صلى الله عليه وسلم
 بثبته ايام فرمى بنفسه على قبر النبي صلى الله عليه وسلم وخشي
 من تراه على راسه وقال يا رسول الله قلت ختمنا فوكك عيت
 عن الله سبحانه واوعينا عنك وكان فينا انزل عليك لو انهم اذ
 ظلموا انفسهم جاورك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا
 الله توابا رحيماء وحبك لتستغفر لي فتودي من القبر انه غفر لك
 انتهى وقال العلامة تاج الدين السبكي في الرد على ابن تيمية
 في مسئلة الزيارة ان عدم التمسح بالقبر ليس مما قام الاجماع
 عليه لكن السلف انما منعوا من ذلك لمصلحة فظهر عن ذلك
 المودى التكميل منه الى مفاسد من العوام لا تخصر كما هو ظاهر

قال العز بن حماد وفي كتاب العلل السوالا لعبد الله
 بن الامام محمد عن ابيه رواته ابي علي بن الصواف عنه قال
 سالت ابي عن رجل ميس منبر الغني صلى الله عليه وسلم وترك
 بمسقه نقب عيده ونفيل بالقبر الشريف مثل ذلك جارتوا
 عز وجل قال لا بأس به وروى ابن عساكر بسند جيد ان طالا
 رضي الله عنه لما قدم من الشام لزيارة النبي صلى الله عليه
 وسلم الى القبر الشريف فجلس على عذره ويبرغ وجهه عليه
 وفي تحفة ابن عساكر طين بن طاهر بن يحيى ^{عنده} الحسيني
 قال حدثني ابي عن جدي عن حفص بن محمد عن ابيه عن علي
 رضي الله عنه قال لما قبر رسول الله صلى الله عليه وسلم جاز
 ثمة رضي الله عنها فوضعت على قبره واخذت قبضته من
 ثراب القبر ووضعت على عينيها وكبت وانثارت تقول ماذا
 لي من استهم ترابا احمد ان لا اشتهم من الزمان غم الياء
 على عصابة الوهنا صبت على الايام صرنا الياء وذكر خطيب
 حمزة ابن ابن عمر رضي الله عنهما كان يضع يده على القبر الشريف

وان بلا لا و نفع خديه عليه ايضا رضى الله عنه ثم قال لا
شك ان الاستغراق في المحبة يحل على الاذنين في
ذلك ولم يقصود من ذلك كله الا احترام والتعظيم والناس يختلف
مراتبهم في ذلك كما كانت تختلف في حياته صلى الله عليه وسلم
فاناس حين يرونه لا يملكون انفسهم بل يبادرون اليه
واناس منهم امانة يتأخرون اكل محل خير قال الحافظ
ابن حجر استنبط بعضهم من مشهورة تعقبيل الحجة
جواز تعقبيل كل من سجن التعظيم من ادمي وغيره فاما
تعقبيل يد الادمي فسبق في الادب واما غير فنقل
عن الامام انه سئل عن تعقبيل منبر النبي صلى الله عليه وسلم
وقبر الشريف فلم يره باسا فنقل ذلك عنه ابنه عبد الله
كما تقدم ونقل عن ابن ابي الضيف اليمنى احد علماء مكة من الشافعية
جواز تعقبيل المصحف واخبار الحديث وقبور الصالحين كلام
ونقل الطيب الناشري عن المحب الطبري انه يجوز تعقبيل الثبر
سئل عن عيل العبد الصالحين ان شاء الله تعالى انزل له سجدة

الف الف للآخرة وقال الآخر امر على الديار ديار بسلي
 اقبأ فاحمد اراد اجد راء و ما حب الديار شغف قلبه ولكن حب من سكن
 الديار راء و فضل بعضهم عن ابي حنيفة عن معصب بن عبد الله عن ابي
 بن يعقوب النخعي قال كان ابن ابي ليلى يجلس مع صحابه قال كان
 يصلي الصلوات فكان يقوم كما هو ويضع خده على قبة النبي
 صلى الله عليه وسلم ثم يرجع فعبث في ذلك فقال اني بصيني
 خطرة فاذا وجدت ذلك استشفيت بقبر النبي صلى الله عليه وسلم
 وكان ياتي موضع من المسجد في الصحن فيتمرع ويضطجع فيقول
 في ذلك فقال اني ريت النبي صلى الله عليه وسلم في
 هذا الموضع اراد فقال في النوم انتهى فعلا من الوفا قال
 في المواب بعد ذلك قال فاح الصعيد بحسبه فكانه في روض
 من بقره لم يترج ما حبه ما يغزو الشرى والروح منه
 كما نصباح الابلج دونه والابو صير رحمه الله تعالى قال حيث
 لا طيب بعدل تر باضم عظمه طوبى لمنشوق منه و طيب
 و لا ريب عند من له ادنى علق شبر نية لا سلام ان مشبه

روضة من رياض الجنة بل انصباها واذن ان القبر كما ذكرناه
 وقد جرى عليه الشريعة عليه السلام انتهى ^{بأنه} طالع
 فلما مرت به انه لا طيب بعد ان تراب قبره بقدر من الارض فاجاب
 في الجواب ومفت ما عرفت في الخطاب لا يعني لك شئ من ذلك
 القيام العظيم بهذه الكيفية عند النبي الكريم صبه من الله
 والتسليم بانه لا مناسبة بينه وبين القيام له من وراء القبر
 في بعض الاحاديث النبوية لان ذلك من جنس الماخولات الموقرة
 انما مقصده عرض هذا الامر في هذا من شرفه وادب الله
 حيث اريد به وجهه الله فاستمعوا له وانصتوا لعلكم تتقون
 الحديث الموعول عليه في القديم والحديث قال شيخ الاسلام
 الحافظ ابن حجر العسقلاني في فتح الباري شرح صحيح البخاري
 تحت حديث قوموا الي سيدكم قال ابن بطال في هذا الحديث
 امر الامام الاعظم باكرام الكبار من المسلمين ومشروع اكرام
 اهل الفضل في مجلس الامام والقيام فيه بغیره من صحابه
 واکرام المناس بالقيام الي الكبار منهم واجاب الطبرسي

عن حديث لا تقوموا كما تقوم الاعاجم عظم بعضهم لعصفان
 حديث ضعيف مضطرب سند فيه من لا يعرفه وقد يشك
 احب ان ينسب رجالا ما له حديث اجاب عنه الطبراني
 البخاري ما فيه بنى من يقيم له عن اسد و بذلك لا ينهى من يقوم
 له اكرامه و اجاب عنه ابن قتيبة ايضا بان معناه من اراد
 ان يقوم الرجال على راسه كما يقيم من يد ملوك الاعاجم
 وليس المراد به بنى الرجل عن القيام الاخيه او سلم عليه و جمع
 ابن بطال يجوز القيام باخرجه النسي من طريق عائشة
 بنت طلحة عن عائشة رضي الله عنها قالت كان رسول الله صلى
 الله عليه وسلم اذا راسي فاطمة ابنته قد قبلت ركبها
 ثم قام لها فقبلها ثم اخذ بيدها حتى يحلبها في مكانه قلت
 ثم من عائشة هذا اخرجه ايضا ابو داود والترمذي
 وحسنه وصححه الحاكم وابن حبان واصله في الصحيح كما مضى
 في الباب و في الوفاة المنسوبة الى اخرها قاله الحافظ و
 قال العلامة الشيخ محمد طاهر الضمني في مجمع البحار في غرائب

التبريل لطائف الاخبار وحدث قوراء الزبدي لم نسيه
 استحباب القيام عند دخول المصلح وموغير القيام المنهي لان
 ذلك بمعنى التورث وهذا بمعنى النهي وليس هو القيام الذي
 يتعاهده الاناجم تعظيما وانما كان سعة وبها لما رمى في المحمد
 فامرهم بالقيام بعدد على النزول في الجاهلية فيجوز عنه بالاجابة
 ولو اراد التعظيم لقيل قوموا السعيدكم وفيه نظر لان الي انهم كانوا
 قيل قوموا واذموا اليه تقياد وكرامة لشعره وصف السيادة
 واجتمع الجاهيل لاكرام اهل الفضل بالقيام اذا اقبلوا كما
 القاضى وليس هو من القيام المنهي عنه انما هو من يقومون
 عليه وهو جالس ومثيون قيا ما طول جلوسه وحدث لا تقروا
 الا لا عاجم يعظم بعضهم بعضا اى يعظم لاجل ماله ومنصبه بل لا يعظم
 لصلاحه وعلوه وحدث كافوا اذا راوه لم يقوموا له وذلك
 للاتحاد الموجب لرفع الخشعة ونشئ صفات القلوب استغنت
 عن تكلف اظهار ما فيها واتحاصل ان القيام وتركه بحسب الزمان
 والاشخاص انتهى وقال العلامة الملا على القاري في مرقاة

المفاتيح شرح مشكاة المصابيح تحت حديث قوموا الى سيدكم قبل
 اى تعظيمه يستدل به على عدم كراهية فيكون الا امر لا باع
 لبيان الجواز وقيل قوموا لاعادة النزول عن الجمار اذ كان به
 مرض وخرجوا الكهده يوم الاضراب ولما اورد تعظيمه لقول قوموا
 سيدكم وتعقب الطيبي نداء بان الى في هذا المقام افخم من اللام
 وقال بعض العلماء رتبة الحديث اكرام اهل الفضل من علوم
 صلاح ووثوق بالقيام اذا اتبعوا بهذا اجتماع بالحديث جابر
 العلماء وقال المتأصفي عياض القيام المنهي عنه متمسك بما طو
 جده قال النووي في القيام للقارم من اهل الفضل مستحب
 وقد بارت احاديث لم يصرح في المنهي عنه شئ صريح وقد
 تمت كل في كسر مع كلام بعض العلماء في خبره وقال الامام حجة
 الاسلام القيام بكونه على سبيل الاعظام لا على سبيل الاكرام
 ولعله اراد بالاكرام لقيام تحتية لغيره المحبة كما تدل عليه المصاحفة
 وبالاعظام لتمثيل له بالقيام وهو جالس على عادة الامراء
 الفخام وقال الملا على المذكور فيه ايضا في حديثه كانوا اذا

راوه لم يقوموا بما يعلمون من كرامة لذلك سأل قضاة
 قضاة ربه ومخالفة لعادة المستكبرين المتعبرين إلى اختار القضاة
 على عادة العرب في ترك التكلف في قضاةهم وجليههم وكلمهم
 وشربهم ولبسهم وشبههم وسائر أفعالهم وأخلاقهم ولذا روي
 أنما واقفا راسية بآراء من التكلف قال الطبري لعل الكرامة
 بسبب المحبة لمقتضية للاتحاد الموجبة لرفع التكلف والحشمة و
 يدل عليه قوله لم يكن شخص أحب إليهم من رسول الله صلى الله عليه
 وسلم وقال الإمام أبو حامد مهابتم الاتحاد خفت المحقوق منهم
 مثل القيام والاعتذار والتسارفاً بها وإن كانت من حقوق
 الصلوة لكن في ضمنها نوع من الاجتناب والتكلف فإذا تم الاتحاد
 يطوى باب التكلف بالكلية فلا يسلك إلا ما سلك نفسه
 لأن هذه الآداب لطيفة عمارة بالآداب الباطنة فإذا
 القلوب بالمحبة استغنت عن تكلف الظاهر ما فيها وأما
 أن القيام وتركه يختلف بحسب الأوقات والأشخاص والأحوال
 وقال الملا على المذكور فيه أيضاً في حديث من ستره أن يمشي

له الرجال قبا المحدث فيسئل هذا النوع لمن سئل فيه طريق
 الشكيرة بقرينة السرور بالمشول وأما إذا لم يطلب لك فامروا
 من تلقا نفهم طلبا للثواب ولا رادة التواضع فلا بأس به وقد
 روى أبيه في شعب الإيمان عن الخطاب في معنى الحديث هو
 أن يامرهم بذلك ويلزمهم إياه على مذنب الكبر والنخوة قال
 وفي حديث سعد دلالة على أن قيام المرء بين يدي الرئيس
 الفاضل والوالى يعادل المتعلم للمعلم مستحب غير مكروه و
 قال أبيه في هذا القيام يكون في هذا المقام على وجه البر والاحكام
 كما كان قيام الانصار لسعد وقيام طلحة لكعب بن مالك ولا ينبغي
 للذي قيام له ان يرى ذلك من صاحبه حتى ان لم يفعل حقه عليه
 او شكاه او عاتبه وقال الملا على المذكور فيه ايضا في حديث
 كما تقدم الاناجم يعظم بعضهم بعضا اى لماله ومنصبه وامن
 يمتنى لتعظيم العلم وبصلاح ذكره ابن ملك قال شريح
 من علمائنا ايضا اذا كان القيام والتعظيم له فحسن انتهى نقل
 الجواب في الاستشفاع بجالى الجباب قال السيد السهروردي

ذوالوفار اعلم ان الاستغاثه والتشفع بالنبى صلى الله عليه وسلم
 وسجاده وقبره الى ربه تعالى من فعل الانبياء والمرسلين وسلف
 الصالحين واقع في كل حال قبل خلقه صلى الله عليه وسلم وبعده خلقه
 في حياة الدنيا وبعث البرزخ وعصرات القيمة آجال الابرار
 وروفيه اثار عن الانبياء صلوات الله عليهم ولتقتصر على ما رواه
 جماعة منهم الحاكم وصححه اسناده عن عمر بن الخطاب رضي الله تعالى
 عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لما اُقيمت له الخليفة
 قال يا رب اسلك بحق محمد لما غفرت لي فقال الله يا آدم لم
 عرف محمد ولم اخلقه قال يا رب لانك خلقتني بعد ان خلقت
 في من دمك رفعت راسي فرائت على قوائم العرش ثم
 لا اله الا الله محمد رسول الله فمفرت انك لم تصف ابدا
 الا احب الخلق انيك فقال الله تعالى صدقت يا آدم
 لا احب الخلق الى اذا سالتني فبعد غفرت لك يا آدم
 ما خلقتك صلى الله عليه وسلم من ذواته بل من ربه
 وزاد وهو اخرا الانبياء من ذرياتك الى اخر ما في كتابه

واما اعتماد الناس وصار متعارفا جنيتم لاسيما في الحرمين
 الشريفين من القيام عنه ذكر الولادة اشرافه العنوتية في
 زرة كيفية مولد الذات لمصطفوية صلى الله عليه وسلم وشرف
 ومجد وعظم فهو بدعة حسنة لانه داخل تحت قواعد الشرع واصله
 وليس فيه مخالفة للسنة ولا معتدة وبنيو له فوله فيها وجوبات
 تقبل لتعظيمه صلى الله عليه وسلم عنه ذلك وتقبل لتخضروا حاشية
 صلى الله عليه وسلم حاشية وتقبل لتصور انتقاله من عالم الارواح
 الى عالم الاشباح او تخيل بروزه اشرف من بطن
 امه المنيف وتقبل غير ذلك ولا تخفى ما فيها من الانظار والابصار
 والذي يفهمه هذا الفقير ان صلته هو شكر الحق تعالى على
 نعمته ايجاده صلى الله عليه وسلم وخلقه وبعثه التي هي
 من اعظم نعمه تعالى على العالمين واكبر منة سبحانه على كافة
 المؤمنين كيف لا وهي نعمته لولاها ما خلق الله المخلوق وما
 الربوبية وما خلق الافلاك والجنة والبنان فطقت بها
 والتوراة والانجيل وبشر بها النجيل والكليم وروح الله الانبياء

والمرسل جلا بعد جيل صلوات الله تعالى وتيسر في طبعه ومحمدا وآله
 افضلهم خصوصا قال الله تعالى لقد من الله على المؤمنين اذا است
 انهم رسولان انفسهم يتلو عليهم اياته ويزكيهم الله ويحبهم الله
 وان كانوا من قبل لفسد صلال مسبين وقوان يحزنه ما ابراه
 الا رحمة للعالمين وقال صلى الله عليه وسلم في رواية الحديث
 ابن عباس رضي الله عنهما مرفوعا اما في خبرين فقال يا محمد لا
 ما خلقت الجنة ولو لاك ما خلقت النار وفي رواية ابن عباس
 لو لاك ما خلقت الدنيا كذا غراه لهما الملا على القار في ابا
 من نعمته يجب على كل الخلق شكرا وشكرا على نعمته يستند في ذكره
 وذكره في الملا خير من ذكره في النفس لا جل في ذلك وضع الجوار
 العاشقون اهل السنة والجماعة لذلك الذكر كيفية مخصوصة
 من اجتماعهم واستحضار قلوبهم لذلك الشكر وتوجيههم اليه بالكلية
 وذكرهم بكيفية حمد صلى الله عليه وسلم الذي هو صبح طلوع الشمس
 وجوده وشبهه في انوار ذلك العمل المنيف من
 الايات الباطنة والخوارق والمعجزات وكيفية وضعه

صلے اللہ علیہ وسلم طلوع خمس جودہ المسعود و بروزہ من
 عالم الغیب الی عالم الشہود وقد و مبین عالم الارواح الی
 عالم الاشباح و حضور الملائکة الکرام و ربینہ و حریم بنت عمر
 و حضور جوار احب ان متوف الہوت و اخفاء النیران ہریم الیوان
 کسیر و فیض معین فی سماء و غیض بحیرہ سادۃ و تبشیر
 الانس و الجن و الوحوش و الطیر و الملائکة و اہل البر و البحر و الدنیا
 و الآخرة بقدرہ و صلے اللہ علیہ وسلم و سیمون مجبرع ذلک المولود الشریف
 فتنبوہ لیسر و الکمال السرور و یحیر و اتام الخبور و شکر و اللہ علی
 حصول ہذہ النعمۃ العظمی و الذلہ القصوی و من تمام ذلک شکر
 اطعام الطعام عقب ذلک المولود المنیف و ہذا القیام بالقبول
 شکر الحق تعالی علی ہذہ النعمۃ بسنیہ و قد کان بحق القیام
 لادار الشکر من شروع ذکر المولود الشریف الی انتہایہ لان
 الشکر لم یزیم مجرد ذکر النعمۃ و حیث کان فی ذلک حرج و تکلیف
 اکفی بالقیام الشکری عند ذکر الجزیر الاعظم من مبادیہ
 صلے اللہ علیہ وسلم الذی ہو وضعہ المنیف و حین ظهور وجودہ

وتخصيص اداء الشكر بالقيام مدلل ببطلان عادة العرب العربا
 وببطلان حديث قيامه صلى الله عليه وسلم بعد الختم بالشكر والثناء
 وحديث برات عائشة رضي الله عنها وبطلان قيام المصلين
 حمده وشكركه على التوفيق لاداء العبودية للملك المعبود في
 الركوع والسجود والآثر في ان من فاتته القيام مع الامام
 وادرك الركعة ومن فاتته الركيع فاتته الركعة اما عادة العرب
 ففي تاريخ الخميس قال في المتنقي روى ان امنة لما ولدت
 صلى الله عليه وسلم اسالت الى عبد المطلب وجماعة البشير
 وبوجالس في الحجر معه ولده ورجال يرفعونه فاتسببه
 ان امنة ولدت غلاما فسر به لاس عمة لمطاط تمام هو و
 من كان معه ودخل عديبا فاجبره بكل ما رث وما قيل له
 لما امرت به فاخذته عبد المطلب فاخذته بنت الكعبه وتمام
 لهما يدعوا له وشكروه على ما اخطاه اليه اذ قال اما
 حديث قيامه صلى الله عليه وسلم بعد الختم بالشكر والثناء
 في النشر في توبة العشر للما فظ الجوزي رحمه الله به واية

عن ابى هريرة رضى الله عنه قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا ختم القرآن ما قاما قال كذا رواه ابو الفرج بن جوزي في كتاب الوفا وبرواية من ابى جعفر قال كان على بن ابين رضى الله عنه ياتى ليعرض على النبي صلى الله عليه وسلم انه كان اذا ختم القرآن حمد بجماديه وبقام ثم يقول الحمد ثم قال اخبرني ابي في شعب الامامان انتهى والاحديث برارة عاتق فصح الخبر روى عن عائشة رضى الله عنها في حديث لا تكاف قالت فوالله انما رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا يخرج احد من اهل البيت حتى انزل عليه فاخذه باكان ياخذ من البرج خارج حتى انه يستحضر منه من ثياب من العرق وهو في يوم شبات من نقل القول الى انزل عليه قالت فلما سري عنه وهو يصيح فكانت اهل بيته تكلم بها يا عائشة اما الله فقد يرك فقالتمى ابي فقلت والله لا اقوم اليه ولا احمد الا الله عز وجل الحمد فقال القسطلاني روى ابي جعفر صلى الله عليه وسلم لا جمل شكري انى اشكره على ذلك بالقيام اليه وكان القيام اليه

هذا الحديث رواه ابو الفرج بن جوزي في كتاب الوفا وبرواية من ابى جعفر قال كان على بن ابين رضى الله عنه ياتى ليعرض على النبي صلى الله عليه وسلم انه كان اذا ختم القرآن حمد بجماديه وبقام ثم يقول الحمد ثم قال اخبرني ابي في شعب الامامان انتهى والاحديث برارة عاتق فصح الخبر روى عن عائشة رضى الله عنها في حديث لا تكاف قالت فوالله انما رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا يخرج احد من البيت حتى انزل عليه فاخذه باكان ياخذ من البرج خارج حتى انه يستحضر منه من ثياب من العرق وهو في يوم شبات من نقل القول الى انزل عليه قالت فلما سري عنه وهو يصيح فكانت اهل بيته تكلم بها يا عائشة اما الله فقد يرك فقالتمى ابي فقلت والله لا اقوم اليه ولا احمد الا الله عز وجل الحمد فقال القسطلاني روى ابي جعفر صلى الله عليه وسلم لا جمل شكري انى اشكره على ذلك بالقيام اليه وكان القيام اليه

صلى الله عليه وسلم هو الأفضل والأكمل لها سنة ذلك
 المقام لا دار حقة وشكره عليه أفضل الصلاة والسلام فلهما محل
 المنزل عليهما من الحق المتعالي حمها على الأول لال على الخلق وتجدد
 فكيف لا يجب القيام من يجب عليه شكره جعل الله عليه وسلم
 عند تذكرا انعم عليه بوسيطته من النعم الطاهرة والرباطة والميرة
 والاخرية فافهمه فانه هو الاصل عندنا الى الباب وان
 الفصل من الكتاب فقال الصلاة الشيخ على ابن لان الذين
 اكله سخي كملوا لسان العيون في سميرة الامين المكون
 بالسيرة المحلقة جرت عادة كثير من الناس اذا سمعوا بذكر
 صلى الله عليه وآله وسلم ان يقولوا تعظيما له صلى الله عليه
 وسلم وهذا القيام به قد حسنته لانه ليس كل من سمع منه وقد
 قال سيدنا عمر بن الخطاب رضي الله عنه في اجتماع الناس
 للصلاة التراويح فمشت اليد قد وقد وسد القلوب عن ذلك
 صلى الله عليه وسلم من عالم انما قد تحسنته اذ عينة ديننا ودين
 الامام نفعي الدين السبكي دنا بعد على ذلك مستأنف الامام

في عصره فقد صلى بعضهم ان الامام السبكي اجتمع عنده جمع كثير
 من علماء عصره فانشدوا بقول النضر صري رحمه الله
 وشرفه وعظمته صلى الله عليه وسلم به قيل لمدح المصطفى الخط
 بالذهب به على ورق من خط حسن من كتب به وان تهنيت
 الاشراف عند سماعه به قيا ما صفوفا او ضيا على كسب به فعند
 ذلك قام الامام السبكي رحمه الله تعالى وجمع من المجلس فقص
 ان كثير من ذلك المجلس وكفى ذلك في الاقدار وقد قال ابن حجر
 الهيثمي رحمه الله والحاصل ان البعثة بحسنة متفق على نذرها
 وعمل المولد واجتماع الناس لذلك اى بدعة حسنة ومن ثم
 قال الامام ابو شامة شيخ الامام النووي رحمهما الله تعالى من
 احسن ابتداء في زماننا ما يفصل كل عام في اليوم الموافق
 ليوم مولده صلى الله عليه وسلم من الصدقات والمعروفات
 الزنية والهدايا فان ذلك مع ما فيه من الاحسان للفقراء
 مشعر بحبته صلى الله عليه وسلم وتعليمه في قلب فاعلى ذلك
 وشكر الله تعالى على ما سن به من اجداد رسول الله صلى الله عليه وسلم

الذي ارسله رحمة للعالمين ثم الكلامه قال السخاوي لم يقبل
 احد من السلف في القرون الثلاثة وانما حدث بعده ثم لا يزال
 الاسلام من سائر الاقطار والمدن الكبار يعيرون المولود ونمضه
 في لياليه بانواع الصدقات ويعتسبون بقبره مولده الكريم
 ويظهر عليهم من بركاته كل فضل عظيم قال ابن الجوزي من خرج
 انه امان في ذلك العام وشبهي عاجله بنيل البغية والمرام
 واول من احدثه من الملوك صاحب اربل وصنف له ابن حية
 رحمه الله كتابا في المولود سماه التنوير بمولود البشير المنير
 فابا زه بالف دينار وقد استخرج له الكافظ ابن حجر صلا
 من السنة وكذا الكافظ السيوطي رحمه الله تعالى انتهى
 مختصرا ونذاخرها اورودنا في الجواب بعون الملك الوهاب
 من الاحاديث الصحيحة والنقول الصريحة والبراهين الباهرة
 والبرهان الظاهرة والتحقيقات الدقيقة والدقائق لا شقة
 وبرحم الله المنصف المتامل البصير الناقد الذي اذا عرفت
 الحق اذعن له وقيله ولم يعاند فقد ظهر الحق واستنار ظهوره

الشمس في رابعة النهار والصدقون الحق وهو بهد
 سبيل وحبنا ونعم الوكيل واخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين
 وعلى الله وسلم على سيدنا محمد سيد الانبياء والمرسلين شفيع
 المذنبين المبعوث رحمة للعالمين على الله واصحابه ومن تبعهم
 باحسان الى يوم الدين . فقهتم المكتوب اللهم صل وسلم
 على محمد النبي نوريك وعلى ائزاه كما تحبه وترضاه وشفعه
 فينا برحمته

ذكر كيفية دعا واجابتين باسئال بذكر

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله وشكركم والفضل على رسوله محمد وشكركم وعلى الله
 واصحابه . كتابه بعين زائجا که درجائے سلوبات مخصوصه
 محمدي بسم لازم موزن است ودرجائے موجودات ممکنه چه
 سلوبات مخصوصه در تحت بله امتياز موجودات آرد
 دعا لازم تشريع وفتوح مستلزم عجز حقيقي که بر
 ما محب الدعوات مبصره تنوع اعطالی بايجاد تنوع حاجات

وقضای آنها خلاصه عبادت است قال صلی الله علیه وسلم
 العار هو العبادۃ بالله عارخ العبادۃ فی المشکوة و چون بر
 نظر داعی تا افعال نصار با افعال حق سبحانه لازم مومنین باشد
 پس عاید خلاصه عبادت است مقصود خشوع و خضوع و انقیاد
 دل و مقتضای مع الرضا است و تا تمایز اثر فعل عارف و غیر
 و چون برگزیده سکوت من فضل من درین محل عبادان
 اطاعت است و خلاف این همه هوای نفس است که میسر می فهمیم
 افرات من اتخذ الله مواءه زمین پس سخن است در اینجا است
 دعوات قال صلی الله علیه وسلم اعلموا ان الله لا یحب عار
 من قلب غافل ولاه فی المشکوة و فی عن سلمان الفارسی
 قال قال رسول الله تعالی صلعم لا یرد القضا الا الله عار
 الحدیث رواه الترمذی بآید نیست قضا دار است میان
 قاضی و مقضی مراد و دعا دار است میان داعی و مدعو
 پس او سبحانه قاضی است باعتبار و مدعو است باعتبار
 پس معنی آنکه میگردد اند او سبحانه که بر او مدعو است قضا را

که بمراد مقتضی است بدعای داعی سبب را ذکر فرمود صلعم بآیه
 المرام و فصاحتہ الکلام پس اوسبحانه را ذکر است برای فضل خود
 نه غیرش از آنکه مانع و مناسبت نیست مرغل اوسبحانه را پس
 و ردش از فعل اوسبحانه معلوم اوسبحانه است باید داشت
 قضا بمعنی اجراء است لقوله تعالی و اذا قضی امرنا نقول له
 کن فیکون و گاهی تجربه کرده میشود بمعنی مضاف الیه خود پس
 محکوم میشود بآن بالعرض پس بمعنی اجراء در اینجا حجابی حادث
 است بدلیل روشش به تعلیق و عا در مرتبه مبهم ممنوع لغیر
 و تفسیر قضا را مر زبان باید داشت قضا و قدر از صفات
 اضافیه متعلق بصفات حقیقه اوسبحانه بمعنی مخصوص خود است
 نه آنکه قضا مرتبه اجمال معلوم است و قدر مرتبه تفصیل معلوم
 از آنکه علم قدیم اجمال و تفصیل را کمال سبب خودش متبادر
 و الا جهل در جهتی لازم است و الا اجمال و تفصیل طلب
 و الله تعالی اعلم بالصواب و فرمود سبحانه و اذا سالک
 عبادی عني فاني قريب ط احیب دعوت انداع اذاد عباد

خلیس حبیبی و لیو منوایی لعلم یرشد دن ترجمه و تحقیق
 الوقوع است که بهر زمانی سوال کنند ترا بندگان من کیف
 یا مجوز فی المصافات و آن چنانست که سوال از من پس ^{مختصراً} مختصراً
 نزد یکم بذات خودش این قید بذات مختصراً بخلاف آنست که
 گفته شد نزدیک است بصفات خود نه بذات تحقیق این
 و ذکر کیفیت المعینه و القرینه و الاطاعه مذکور است مگر برای
 اجابت چنانکه قبول میکنم دعای دعا را برگاه که خواند مرا
 برگاه چنین است پس باید که جواب خواهند لقبول استوائ
 یا جواب دهند لقبول مخبره که شش کاف بیان قبول قضای
 مسؤل مگر خاص برای من است درین طبع دعا که مسألت
 بار رسول صلعم واقع شود یا برای من اسے رضا من یا قرب
 یا اجابت خصوصاً یا عموماً بی تردید و باید که ایمان آرند من
 درین مسألت بار رسول صلعم و استجاب که مستجبتانج رضا
 و غیره خصوصاً یا عموماً است پس شفقاً و رحمتاً بحواله اختیار
 اصنافی عباد فرمود امید است من امید میکنم یاکنند که این

براه شوند بقبول این مدعا شش اسے مسالت بارسول کریم
 صلعم واجابت از وسجانه وسلم است که ایمان صفت اختیاریه
 عسده است پس ترجیح مشیر شفعه و رحمه تواند شد نه مشیر اعتبار
 که عدم احتیاج خود ظاهر تر است م بآید دست اذ انحصار
 است مشیر ط عام الزمان محقق الوقوع پس مقتضی است بر
 ا بانه سوال مذکور لکیف در ا م حذف مفعول ثانی مشیر
 نوسمیش است و محابو با اضافه عام است منظریت تضمنی و التزام
 موجود است قدیمه بنا بر عموم لفظ و خاص است منظریت تضمنی
 موجود است قدیمه بنا بر خصوص محل اسے مسالت بارسول کریم
 صلعم و استنارت مفید مبالغه مشبه و قریب دایسته مسلم اهل تحقیق
 و قنات مفعول قریب بنوعش مشیر تفاوت مراتب قریب
 بر وفق تفاوت مراتب مفعول پس قریب بعید سائل از رسول
 کریم صلعم مقتضای مفعول مخصوص محل از متشابهات است
 و مقتضای عموم لفظ از محکات و نیز بآید دست این کریمه
 باشارت از معنی فلیستجیر بمعنی خاصه طلب و معنی فلیجیر از

دیگر دارد آرتفاع جهل است از ثابته صفت به تثبیت تو
 صفت اصنافی رسول الله تعالی صلعم با چنین فضائل که
 و تقی استقلال از صفتش صلعم چنانکه در کریمه قل لا املک لنفسی
 نفعا ولا ضرا الا به است با اخبار پیشین اعجاز او در صورت فلیس جیبو
 بمعنی خاصه طلب است و ضمائر امر غائب و اسم لعل راجع بعباد
 برادر مخصوص المحمل یا اثبات فضیله صفات اصنافی رسول کریم
 است صلعم با چنین فضائل که هست در مقابله مستکبرین با انجا
 پیشین اعجاز او در صورت فلیس جیبو بمعنی فلیس جیبو با رجوع ضمائر
 امر غائب و اسم لعل بسوی عباد برادر عموم لفظ غیر مخصوص المحمل
 است مذکور واجب است نه برانگنده مغزی و بهر صورت
 جواب سائل از قریب مذکور ایشان نزول است باز یاد است
 مطالب دیگر تعلیم طریقه حسن در سبب لغه ابابت بدلا
 ترجیح و استعارت ترکیب نحوی اذ سالک عبادی
 مشبه عنی بتقدیر کانه سال عنی مشبه به استعارت مع عن
 تجاوز پس مشبه و مشبه به شرط تحقق الوقوع عام الزمان

سخن معنیه اوست فانی قریب مع تقدیر بالا حاجت معلوم
 قریب جمله مستانفه عمدنا مشبه حبیب اسحق شرطیه مستانفه
 بقدر حرف تشبیه ای که احب اسحق مشبه به پس این مجموع
 جزا بشرط اذ ساند اسحق است جمله خبریه و این متر است
 و تشبیه از فصل طلق توان دریافت والا اصل توصیف
 به عطف جزا با اسمال شرط متاخری باید به جیبی و
 و بی منوایی جمله معطوفه جزا بشرط محذوف است از امکان
 الامر لئلا و می بیند این عا کریمه و کوانهم اذ ظلموا انفسهم جبار و
 فاستغفر الله و استغفر لهم الرسول لوجه و الله تو ابار حیا
 است را عینوانی با عباد الله و تیر باید دست در صورت
 اختیار عن حکایتا طولیت بحد فانی دلائل قل لا بد منه جزا
 بسبب عدم استقامت معنی این خبر اسحق ای فانی قریب
 م برین شرطش ای اذ سالکیم است ش بر
 است بطولت م و حد فانی مقصود و تاویل با اشارت
 به عطف خاص با عباد مقابله و ساطت با رسول نامحذوف

و هم شرط و تقییم از ابی معنی بود بل کلام همجو تیا لوناک
 عن الروح قل الروح من امر ربي و تیا لوناک از انفقون قل
 العفو مستقیم المعنی شود و اگر از کما ان برده شود با ضعیف
 سوال تجزیه اجزاء بلفظ قل بنا بر سبب اتصال زمانه در جزاء شرط
 باز لغو است شش اسے شرطیکه با ذا است تحقق و وقوع
 جزاء با اتصال زمان خوابه که شرط را تا تاثیر در جزاء است
 و حال آنکه شرط تحقق الوقوع مقبیه الزمان بالماضی است
 پس استثنائه معنی بجزاء بلفظ قل چون تواند شد هم و نیز
 شش عطف است بر جمله بنا بر دلیل لغویه هم صحت جزاء
 بشرط ممکن الوقوع بحاصل جاعل است پس با وقوع شرط
 بنزد مگر بوقت جعل جاعل بحدف اذکر بشرط اذ اوان
 تحقق شش صیغه ماضی هم بشرط ان شش ای وقت جعل
 جاعل وقت شرط است نه وقت وقوع بحدف اذکر بشرط
 اذ او حذف ان تحقق بشرط ان هم که در اینجا مستقیم المعنی
 بخالف نظم شان نزول و تعبیر فاعل شش ای نظم

صیغه جمع فاعل شایک است و در سوال مذکور شان نزول
 نفر دسائل م فهم سخن بر لبیب است و اگر گمان برده مستقبل
 خلاف زمان سوال مذکور است لیکن آنکه جواب سائل از قرب دین
 ضمن منظور گردد و جزا ممکن الوقوع متابع و مخصوص الزمان
 ش اشارت است باستقامت معنی قل مقابله شرط مستقبل
 مخصوص الزمان بوجود عالم شهود م و لیکن تحقق وقوع شرط
 بزمان مستقبل مروی نیست و اگر باشد مقوله قل انه است
 و لیکن انی مشیر بتخصیص اظهار رحمة بقرب و اجابة تواند
 و هنوز حذف قل و استقامت معنی تعمیم اذ ابفهم شرط و جزا
 قل محبان منظور فیه است و اگر گمان برده شود بعموم زمان
 اجمال سوال قرب در زمان عام تحصیل حاصل شهرت تحقق
 قرب حق تعالی از کتابش الله تعالی و کتاب الرسول صلعم
 م است و اجمال جواب بعدم ایت استماع بعض سائل
 ش است م یا عدم جواب به بعض سائل مخالف امرش
 است و این تردید است بر اجمال جواب م با وجود تمولی سائل

بمعموم عباد و مفصل مطابق مانع توفیق و عطا نیست چنانچه در بعضی
 بجزای شریک است ای اذ او عویم او دعوتیم بنانی ایمان طاعت بسبب
 حاصل عبادت چه امر بر غیر حاصل تواند شد و چنانچه در بعضی
 و نیز ایمان با بیان حاصل باطل است و معنی تاکید راسته مانع
 چه تاکید بر بعد و مطلق و تأویل محل را بقدر عدم و توحش و خصل مانع
 و اقادت معنی تفصیل فائده فلیست نجیب و لیونوار از ناقص مسکنه در
 تأویلش معنی را جبرین حاضرین با غائبین بگوید راسته بیفت
 اصلش که معنی متنی است و نیز باید دانست که این که میگوید و نحو
 استعانة از رسول که یم صلعم تواند شد و نیز دعا بتوسل و تقاضا
 عالم روح و عالم شهود و عالم برزخ عموماً از انبیاء و اولیاء و
 ملائکه علی بنیاء و علیهم الصلوة و السلام فرمود صلعم تو سلو ابی الی
 ربکم + و آن خواست شفاعت از دست صلعم یا خواست از
 حق تعالی بکراستی که سجالی اوست صلعم چنانکه در بعضی
 از حضرت آدم علی بنیاء و علیه الصلوة و السلام مذکور است یا
 اسالک بحق محمدان تغفر لی و از آن حضرت صلعم اللهم انک

بحق و سائکین علیک ان نقیبت فی هذه الغداة و العشیة
 و ان تجیرنی من النار و چون در محد حضرت فاطمه بنت اسد
 صلعم دعا کرد صلعم الله الذی یحیی میت هوجی لاموت اغفر لای
 فاطمه بنت اسد و وسع علیها و خلها بحق نبیک الایثار قبل فایک
 ارحم الراحمین باید داشت هر چه کند او سبحانه از نفع و ضرر و خیر و شر
 همه راجع بحکمت معلوم است سبحانه نه بوجوب حق و غرض که
 مستلزم جبر و اضطرار باشد سبحان الله عن ذلک آتیه مقتضای
 کرم و رحم او سبحانه و کرامتی که بحال بعض عباد است حق غیر و یا
 که شایسته از وجوب دارد براد است سبحانه کما قال سبحانه حقا
 علینا یحیی المؤمنین شش تنبیه اینجار و قولی است که گفتند حق
 فلان گفتن ممنوع است چه بر خدا عز و جل حق از کسی نباشد ای
 دلیل آوردند برین از عدم وجوب امر بر حق سبحانه و نظر کردند
 بر قرآن مجید و حدیث شریف م زین پس سخن است در ترتب
 اثر دعا با جابت حق سبحانه و ان بالحال است حسب مراد تخصیصا
 باعجازش ای بی اشتراک غیر اعجازم و نعمیما غالباً بکبر است

و ان لا ان تعالی علیه السلام

شش است با شترک غیر یعنی اعجاز و معونت هم دشوار و
 معونت یا با استقبال تخصیصا غالباً بکرامت و معونت و شش
 با اعجاز غالباً بحکمت معلومه یا مادی است به بدل تخصیصا غالباً
 معونت و شش و ذاکر است و آن نیز بالحال است یا با استقبال
 الی الآخره و نیز بدلی است با فایده و باید دانست که در بدل
 بمقتضای حکمت و رحمت و نعمت است حفظ از ضرر خواسته
 و ایصال به نفع ناخواسته و این شش داعی هم هنوز با وجود
 علم در اعراض حکمت و کفران محبت و این همه شش ای ترتیب
 اثر و عا بنوع مذکور هم مقتضای انطباق و عا بارادته است
 جهت اراده است زین پس سخن است در حاجت دعوت است
 کفار و آن نیز مقبول است کما قال سبحانه اجیب دعوة الداع
 اذا دعان الاله یجوب داعی و اذا مس الانسان ضرر دعاه به
 منبأ الیه ثم اذا خوله نعمه منه نسی ما کان یدعوا الیه به قبل و جعل
 منبأ اذا الدعاء منسب عن سبیه ط و تمجید عای پس فرمود سچا
 قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون ه قال فانک من المنظرین

و دعای فرعون ستم را جالبه باید داشت در گرمی تکلیف مادی
 الهیه این نیاز و الایه این نیاز متعلق تکلیف مادی دعوی الهیه است
 بحال سب مراد بافتراق مراتب مذکورش که در ترتب اثر
 دعای مذکور است هم پس نفی نمیکند حاجات دعا که ترتب اثر
 بالمستقبل باشد یا ببدل و نه معارض باشد عموم حبیب عوده
 الدعای را و نیز بدانکه سلب نسبته استیاجی محتاج بحاجت الهیه
 که بحقیقه خودش غیر منقطع است مطلقا ش تمیز از سلب
 نسبته استیاجی هم سلب مطلق محتاج خواهد گشت و بعضی
 موافق دعوی است ش اسے بقضای بعضی حاجات
 پس نفی بعضی ماول باشد به بدل باحال یا بالمستقبل یا با
 هم و اگر قطع نظر کرده شود از دعا با نخاج حاجات گفتار
 استدرا جالبه همیشه غیر معلق بدعا و دعوی بی دلیل خلا
 ثابت و بدیه است زمین پس سخن است در تحقیق معنی
 و مادعا را که فرین لانی ضلاله بدانکه دعا مضمون عبادت
 است و مضمون خواست نیز در دنیا و هم در آخرت پس با تخصیص

مفعول به من اعنی بتان یا ائمه بتانی هم موافق محس
 نزول حکم کرده شود اسے انچه درین عالم انکار است به بتان است
 استغاثه باشد یا عبادت اضلال است عبادت فی الشاکر یا مفعول
 جزئی یعنی نیست عبادت و خواسته کا ذکر در حسن ضلال است
 گمراهی و قطعات یا بجای رسیدنی نازمیده یا لم شدنی است
 نیست و نابود شوند و عند الله تعالی اجراء سخن در رد و قبول
 دعاء است و انچه در آخرت است از ائمه سبحانه است عبادت او بهم
 گم شدنی است اجابت پس تعارض رفت زمین پس ابدا نیست
 انکار اجابت دعا کفر است با انکار نفوس قطعی اعباد با الله تعالی
 من الله و تقنا لما نحب و ترضا الله صل و سلم علی محمد بنی الرحمة
 و علی جماله کما نحب و ترضا و شفقه فینا و ترحمنا به

ذکر کیفیت حدیث شریف اتحد واقبری

شنا حدیث شریف لا تحسدوا نبر عید

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعین به و نصلی علی رسول محمد و نستشفع و عذر الله و

اصحابه و اتباعه اجمعین فرمود صلعم لا تخذوا قبری و تشبوا ترجمه
 هرگز اختیار نکنید قبر مرا سنگ بت و باید داشت اخذ افادت میکند
 بر خنی ممنوع اجواز پس اتحاد نیز کفافی قوله تعالی خذوا ما اتیکم
 الرسول الایه پس استفاده تاکید بنی باصل است شای اصل
 اخذ است نه بعرض حرف تاکیدم و استفاد و ثبوت متقدم
 باقتضای بنی و لطافه اختیار لفظ و ثن بخذف حرف تشبیه
 بدلیل امتناع مفعولیه ثانیه تا بعد مر اسم غیر صفة را مفید
 توسعه و وجه تشبیه در عوارض ذاتیه اقرب تشبیه و عوارض غایبه
 ابعد تشبیه و ثن و تاکید منهنی عنه با اتصال مفعول به است ش
 عطف تاکید بر توسعه است و با تعیل بر اتصال متعلق مفید
 یا تاکیدم و مقصود تشبیه از عوارض ذاتیه اقرب به تشبیه است
 ش نه از عوارض غایبه ابعد به تشبیه پس حاصل آنکه هرگز
 اختیار نکنید قبر مرا حجر محض یا غیر نافع و کرده بسجود ثن بل
 اثری دارد از مقبره صلعم کما قال صلعم من زار قبری کنت له
 شفیعاً و شهیداً و این حدیث شریف شای لا تخذوا قبر

هم مستغن و داعی باز است بدلائل بالاثبات پیشین گوی
 گرفتن قبر مبارک صلعم و قتیله وجود یا بدیچو و ثن یا بقضای
 مرثوت متقدم را که انطباق پذیرفته و آلبته درین میان
 که قبر شریف حضرت صلعم را و ثن گفتند معنی غیر نافع ش
 اعجاز است پیشین گوی گرفتن قبر مبارک صلعم غیر نافع
 و دومی گفتن لفظ و ثن م و نیز بعد تحقیق حقیقه عابدیه و عبود
 ش تحقیق حقیقه عابدیه و عبودیه از جای تحقیقش در ذکر
 کیفیت اعلم و المعرفة واضح است و در حیا اشارت باطل
 آنکه در وجه تشبیه عبودیه الوثن پوشانیدن و او غلاف
 بر قبر درختن گل و صندل بر آن گرفته اند ای و ابرین
 لاجول و لامحوة الا بالله العلی العظیم م و عبادت ش تحقیق
 عبادت در ذکر کیفیت صحت اشتراک و معنی بالله سبحانه و ت
 است م محمول سینوا اند شد که عبودیه مخصوصه الوثن که از
 عوارض عارضیه بعد تشبیه است مقصود باشد چنانکه از حد
 شریف لاحق دانسته میشود با همان اعجاز اگر انطباق پذیرفته

در نه بعد از ثبوت متقدم بنی بجای نرسد و معدوم حکمی بمقابله
 موجود حقیقی اعتباری نگیردش انطباق ثبوت متقدم موجود
 حقیقی است و عدم ثبوت متقدم معدوم حکمی است بعدم بنی
 بخلاف عدم لائق که معدوم حقیقی است هم و قوله صلعم اللهم
 لا تجعل قبری و شنائع بعد شتمه غضب الله علی قوم اخذوا قبور
 انبیائهم مساجدش اخرج بالا امام مالک و غیره هم موید این احتمال
 آخر نتواند شد چه درین محل ثبوت متقدم بفعل عباد مقصود نیست
 بلکه محذوره است بدلالة خطاب مگر بفعل مخاطب پس دانایان آن
 سش ای ثبوت متقدم بفعل مخاطب هم رسول است صلعم
 و اعجاز است پیشین که بی بدلالة بالاشارة باقتضای
 مرتبوت متقدم را بعد وجود قبر شریف مترقب انطباق
 است سخبات لا تتخذوا ش که مقصود اینجا ثبوت متقدم
 بفعل عباد است هم و نیز لفظ عیب مدلل بعوارض عارضیه
 فارق است میان مقصود حدیثین در وجه تشبیه بعوارض ذاتیه
 و عوارض عارضیه باید دانست که از اصل اخذ پیدا است که

مسجد جز قبر انبیا و علم را جاتر نمیداشتند و الا فضل عبادت
 در جو اصلح را رضی ثبات است یا پیش سجده میگرفتندش به معبود
 مخصوصه الوثن چه بنا جمیع مسجد بفتح جیم مصدق معنی سجده
 مستقیم المعنی نیست تامل کنی دریابی و البته درین وقت کسانی
 که پیران بختش می پرستند پس چه اعتقاد باشد بر رسول الله
 تعالی صلعم تواند شد که گویا هم بدین اعتقاد در باطن خود
 پرستیده باشند از اینجا تواند شد که بنا بر راز نهان عرض نمود
 صلعم اللهم لا تجعل قبری و ثنای عبد امید است که این راز
 نهان ببرکت دعا حضرت صلعم و حرمت قبر شریف عیسی
 شود چه معبودان اصنام در نار باشند صلی الله تعالی علی قبر
 محمد فی القبر و باشند محله خبریه بنا بر تحذیر است از اینکه چه
 حال باشد در گرفتن قبر مانند و شن شن نه دعای مخالف
 شان رحمت هم درین حدیث شریف هم دعا است و هم تحذیر
 و هم تحذیر نه آنکه ادب و زیارت و تعظیم قبر مرا نکنید بلکه
 زیارت و ادب و تعظیم قبر و مقبره ثبات است باید دانست

هر سوره با ادب است پس بنی از ادب بعدیم ترک سوره را بد
 بنهایت کفر رساند و الله تعالی اعلم بالصواب **تفسیر**
 لاتخذ واقبری عید **بسم الله المعبود و الصلوة علی رسول**
المحمود و سلم لاتخذ واقبری عید ترجمه زنهار اختیار
 قبر مرا عید باید داشت اخذ و اتخا از منفیه است بر منع جواز
 مقصود کما فی قوله تعالی خذ و اما یتینا کم بقوة الایه پس بنی
 نیز دو وجه تشبیه عرض بعرض قائم بغیر تشبیه و تشبیه به تشبیه
 قبر شریف و عیدیم یعنی شش ای عرض بعرض م زیارت
 زائر و اوقات ای مومنین بزمیت و سدر بر روز عید که در سال
 از دو بار پیش نباشد یعنی کمتر از بعرض ذاتیه که استقامت
 معنی نیارد شش عرض ذاتیه عید تعین عبادت از عباد و تعین
 مزاجم از رحمت در آن روز است م و حذف حرف تشبیه
 با استفاده و توسعه وجه و تشبیه و تاکید منهی عنه بالاقوال
 مفعول به است شش عطف تاکید بر توسعه و تعلیق بار
 تعلیل بر اتصال با استفاده م پس حاصل آنکه هرگز اختیار

زیارت قبر مرا همچو لقاسی نو سنین زینت و سرور و زینت
 که کمتر است پس بنی شیر است بر تا کی حضور بیشتر غیر مقید
 زینت و سرور که بهر حالیکه باشد با رجوع در پیش از سر قدم در
 سر و دیده پاکتم نه آنکه هجوم و زینت و سرور میاست
 با آنکه هجوم ناگزیر است و زینت از ادب و تعظیم لوجه السر تعالی
 ثابت قال سبحانه یا بنی آدم خذوا زینتکم عند کل مسجد الا یہ
 ترجمه اے اولاد آدم اختیار کنید زینت خود از لباس و
 غیر آن نزدیک هر مسجد باید داشت لفظ خند و امفیذ خفیا
 مختار ممنوع الجواز است و لفظ زینت عام است بمعنی زینت
 لباس صلاح ظاهر و باطن و تاویل زینت بمعنی سراسر اخلاص
 نه غیر آن بنظم عبارت و شان نزول که در منع برهنگی وقت
 طواف حرم محترم کعبه است زیارت نماید و مسجد مکه بر حرم
 طرف است و بدالالت التزام بمعنی سجده هم بر مسجد شامل امر
 زینت است و سجده هم با ولویه و این از فضاحت و بلاغت نظم
 شریف است و ظاهر است که حضور بحضرت صلعم و حجت است

و افضل از حضور مسجد در هر وجه و سر و حضور مقتضای
 ایمان بر رسول است صلعم کما فی مشکوٰۃ فی جواب سائل الذی
 قال انی اجبت الله و رسولہ قال صلعم انت مع من اجبت
 الله و ما رایت المسلمین فرج ابشی بعد الاسلام فرحمهم الله
 فحیف بنی الهجوم و الرزیت و السد و الحضور صلعم و نیز باید دانست
 حضور بحضرت صلعم که بر هر واحد واجب است لازم هجوم است
 و ہی هجوم بر نفس واحد تواند شد مگر مع غیر پس لازم بنی
 حضور واجب بحضرت صلعم بر هر واحد است همچنین که
 سرزیت که گفت زیت است تا آنکه نهایت کار بر سر سنگ
 منہی عنه رسد و تاویل آنچه از حضرت حسن بن حسن و
 زین العابدین رضی الله تعالی عنہم دو منع کث بر فرار بابت
 و انوار رحمة للعالمین صلعم بار و ایه این حدیث شریف
 نه در منع و قوف لازم حضور مرد است از کتب اہل سنت و
 جماعہ باید دریافت چه وقوف حضرات ائمہ اہل بیت صلوٰۃ
 الله تعالی علی النبی و آلہ علیہمجمعین بجز فرار رحمة ائما

صلی الله تعالی علیه وسلم خود ثابت است فکیف المنع عمر
 الوقوف لازم بحضور الثابت و درین حدیث شریف هم
 اعجازیت پیشین گوئی سستی مردمان بزیارت فرار بابرکت
 لازم السعادت بدلالة بالاشارة باقتضای نهی مرثوب مقدم
 یا ایها الناس افلا تعقلون اللهم صل علی محمد بنی الرحمة
 و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمناه به
 ذکر کفایتی منع نوشتن قرآن مجید از نجاست
 و سوضن آن پا و دیگر مطالب
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نقول علی رسول الله محمد و نستشفیه من الله و اصحابه
 و اتباعه اجمعین باید دانست نوشتن قرآن مجید از نجاست کفر
 است ضعیفه باشد یا غلیظه قلیل باشد یا کثیر و دم مسفوح هم
 درین است ش و در تخصیص دم مسفوح کار افتاده است
 م چه انا تش طاهر کمانی شرح بعضی اند فی بحث و کسب
 لا تخرج العبد المؤمن من الايمان لا تدخله فی الکفر ولا تخرج

یعنی ان المعاصی باجبهه الشارع اماره للتکذیب علم کونه کذباً
 بالاوله اشعریه کسجه لصنم والقار لمصحف فی القاذورات و التلغظ
 بکلمات کفر و نحو ذلک مما ثبت بالاوله انه کفر استی فالقائمه
 علیه لذلک الحیاة بالمد تعالی و قطع نظر از قرآنیست کفر
 دیگر است باز کارش و اگر قرآن مجید نیست پس قطع نظر منکر
 ندارد و از بحث خارج است و بدانکه قطع نظر در عوارض از
 بهر بجهت است نه در ذات مگر نوشتن متشابهات بقرآن مجید
 بعض آن کفر است همچو اسماء تعالی و حلت رسول الله
 تعالی صلعم و بعض آن نکر از قباحت سور ادب جاهلیست
 و در نوشتن همچو تنزل من القرآن یا موشفار و رحمة للمؤمنین
 تردد لا علاج له است اگر با قرآنیت نوشت یا بقطع نظر
 از آن کفر است و اگر از متشابهات قرآن مجید است بضمیر
 مستکم کفر است پس از سور ادب چه محل سخن است حیرت از آنکه
 بی اگراد جوارش فرمودند و حسرت بر آنکه بهوای نفس اماره
 نمودند از آنجا که سخن در خلاف این از بعض فقهار بنا بر منافع

خلق بقطع نظر از قرائت یا بی قطع نظر از آن بود است که محمول بر
 حقایق اجتهادی تواند شد در تکفیر مجوزین احتراز و حسب تأویل و
 بغیر مسفوح تواند شد نه در انجاس و نیکر و کتبه سوختن از امارات است
 و اعراض با قطع نیست پس تا تحقیق علت حکمی نتوان کرد چه
 حکم بر علت است آری سوختن با است و اعراض کفر است
 بی مصلحت شرعی سواد ب مصلحت شرعی مستحسن و از فعل حشر
 ذی النورین رضی الله تعالی عنه که بضرورت مصلحت دین
 که مقصود از بعثت سول صلعم بود استدلال بر آن هوای
 تواند شد فاقوا الله العظیم یا اولی الالباب بدانکه تبرک و تلو
 بکلمات و سمارطیبات و تبرک و استعانة از الله تعالی و انبیاء
 و اولیاء صلی الله تعالی علی نبیاء و علیهم از روی تعظیم مقصود
 دین عقل است نه از روی بجزستی نعوذ بالله تعالی من
 والله تعالی اعلم و البسبه المرجع اللهم صل وسلم
 محمد بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا
 و ترحمنا به

ذکر کیفیت ثبوت شفاعت بحقیقتها و الا...

وون لاذن با دیگر مطالب...

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصلی علی رسول محمد ونستشفیه علی آله و
اصحابه واتباعه اجمعین دعوی متقن دلیل بر صلی خد است
اصل مرتبه ذات مستجمع جمیع صفات فی حد باستقلال کامل
و مفیض است و صفات با وصف خصوصیت تعیین خرج و از اعتبار
قیام خود بذات فارغ نیند اصل ظل ذات بنا بر اجتماع
نام باشد نه ظلال صفات که با وصف خصوصیت تعیین خرج و از اعتبار
تضمنی ظل ذات فارغ نباشند بنا بر اصل یکم اصل جذب
شش بمعنی تقدیر پس مفعول لازم است م با جذب شش
ای جذب یک حاصل با جذب است ای بقوة انفعالییم ضرور
بجذب شش ای جذب شش ضرور که حاصل است بجذب م متحقق
شش تعلیل مقدم فعل تواند شد م اتحاد تضمنی ظل و ذ

ظل محبوبیتش متعلق اتحاد مکنفه تواند شد ضرورتاً
 تمیز است از جذب فاعل تواند شد م نه در غیر آنش
 ظل ذی ظل م پس جذب و انجذاب بحبه و محبوبیه بر مناسبت
 حال مستقل و اضافی محکوم خاص تواند شد بنا بر اصل دوم
 اصل شفاعت بمعنی خواستن چیز برای کسی از کسی با مقتضای
 جذب بنا بر اصل سوم است استقلالاً و اضافتاً ش مردود
 مردود تمیز است از جذب م اصالتاً ش که از خصائص اولیای
 است رض تر وید است از اصالتاً اصل ظل ذات محمد رسول
 الله تعالی است صلعم بدلاله ترغیب ضرورتاً ظهور تعینات
 ش چنانکه در ذکر کیفیت وجود اول و ظهور آخر آنحضرت صلعم
 مذکور شد م از فعلی که موثر عالم اثر است تا ذات با مقتضای
 ش از ابتدائی است و تا انتهای و با مقتضای متعلق ظهور
 م تعین وجودی از ذات که مبدی تعینات است افعال
 پس ظلال صفاتی بنا بر تعین وجودی بالضرورت محتاج
 حضرت صلعم باشند از اینجا است که اتمامش بمقتضای تعین

چنانکه از خصائص اولیای است تمیز است از جذب م

م شفاعت و ابدارش محمد رسول الله تعالی است صلعم که شفا
 کبریه عبارت از آن تواند شد و نیز که طلال صفاتش
 با ترکیب اضافی موصوف یا ذوا محال ^{که هر دو} م بالاصالت ^{که هر دو} ش صفة
 یا حال م راقدم شفاعت جائز نباشد مگر بعد ظهور شفاعت کبریه
 بر توابع و نیز که شفاعت کبری بر اقصای هر مرکز که مستفیض است
 از مرکز ذات مستقل تعیین صفاتی خود و مفیضش است م
 نسبت به توابع تواند شدش ای شفاعت کبریه م و نیز که تاغیر
 اتحاد تضمینی ظلیه شفاعت مستحقه لمقبولیه است و انعدامش در
 انعدامش است اے انعدام شفاعت در انعدام اتحاد تضمینی
 م و اتحاد استزای شایب از آنش ای اتحاد تضمینی م و در
 نه حقیقتش ای اتحاد تضمینی م پس شایب از شفاعت هم تواند
 داشتش باید داشت که در شفاعت کبری جمیع خلق شامل است
 چنانکه در تفسیر معالم التنزیل از حضرت عبدالله بن عمر رض
 مردی است تا آنکه فیثقیع لمقبضی من الخلاق الخ و در شفا
 قاضی عیاض است الشفاعت الکبری للخلق محبین و در اقام

شفاعت است مهیا تخفیف العذاب عن استحقاق المخلود فیها
 کما فی حق ابی طالب لقوله صلعم وعلیه نفعه شفاعتی و لقوله
 صلعم ولولا انا لکان فی الدرك لا سفل من الناس پس
 انکارش شاید عدم تحقق التضمنی طلبیه است فیکف الانجذاب هو
 اصل اصل الشفاعت ش ای جذب بم فاجن للفعل ش
 اے آنکہ اعتقاد شفاعتہ کرد یا آنکہ انکا شفاعتہ کرد مسلم
 باید داشت کہ نفی جاری میشود بر ترتب اثر متاخر ثبوت و سخن
 کہ حاصل شود از ما ثبت متقدمش برای تجویز ترتب اثر متاخر
 نہ بر ما ثبت متقدمین نہ بر معدوم متاخرین پس بنا بر
 نفی شفاعتہ کہ نفی ترتب اثر متاخر از ثبوت ذہنی تواند شد
 تقدم مصداق ما ثبت ممنوع بالنفی ضرورت پس با قبضه
 اصل مذکور مصداقش شفاعتہ محمد رسول اللہ تعالی است صلعم
 اولاد شفاعتہ دیگران ثانیاً فکیف النفر عما ثبت شمس
 باید داشت کہ قرائن در حقائق ثابتہ است پس از اینجا
 ثبوت و سلب شفاعتہ پیدا است یعنی ثبوت شفاعتہ در تجویز

اتحاد ضمنی ظلمیه باشد و سبب شفاعت در سبب اتحاد ضمنی ظلمیه
 پس اذن مشایست تعظیم و ثبوت نسبت بقیع بعد شفاعت کری
 بجواز بالا خشیان با ثبوت اتحاد ضمنی و هم در سبب بجواز بالا خشیان
 با ثبوت اتحاد ازا^م به لایه اختصاص اذن بر جواز بالا خشیان
 ثبوت و سبب من کما قال سبحانه ام اذن است اجم و لایستادنگ
 الذین م نه امر و نهی صریحی ثر مشایست تعظیم است هم سبب امتناع
 جواز بالا خشیان و نقد بایسته و قصد ناشایسته پس امر و نهی
 صریحی مخصوص حضرت نبی مختار معظم که خلاف تعظیم است
 سبب امتناع جواز بالا خشیان و طلب قد بایسته مفقود است
 منع ثبوت مقدم فور اول و منع قصد ناشایسته ممنوع است
 در اصل موجودات ماول است سبب خلاف تعظیم ثابت
 یا محول بچوشتا بهات به بین خداوند بی نیاز قدر بخش بابر حفظ
 مراتب تعظیم نبی امر را تا دلیل دیگر فرمود یا ایها النبیا تعظیم
 ما اصل است لکته قد فرض است لکم محله ایما لکم الایه و تاویل
 امر و نهی که نسبت بحضرت نبی مختار معظم صلعم است در جای

مذکور خواهد شد انتشار الله تعالی زمین پس سخن است
 انصوح مبارک در مورد و بقدر قال الله تعالی یا ایها الذین
 امنوا انفقوا من اموالکم من قبل ان یاتی یوم لا ینفع فیهِ ولا خیر و
 لا شفاعة الا کافرون هم اهل النار و ترجمه است
 ای کسانی که ایمان آورده اند پیش از آنکه روزی که
 از آنچه بخشیدیم از بخشیدنی عام شمارا پیش از آمدن روزی که
 نه فروخت است در آن نه خریدنه دوستی که حمایت متوقع
 شود نه خواستن چیزی برای کسی و حال اینکه کافران
 چنانچه از حد برون روند کافران بعد از قبول امر و باید دانست
 این غایت عتاب و اعراض است که تنبییه یا کافران
 که مورد عتاب هستند خضر ساش تنبیر است از سخن تنبیه
 در پرده سخن تنبیه یا مومنان که مورد ایلاف باشند
 ش تنبیر است از سخن تنبیه در رشته آن امرش است که
 پس مضاف و مضاف الیه متعلق عموماً بر دو مضاف
 اتفاق عام است از انواع بخشیده یا سخاوت بر خدا بر لای

و خاص است از جان بحبه ایانا که در اینجا مقصود است بافتن
 النصش در نه نفی و سائل استگاری که لازم بکفر است است
 نبایدیم و نفی و سائل استگاری یعنی بیع دخله و شفاعت از کفار
 طلام بعدم قبول امرا بیان که درین خطاب مخصوصند کرده شد
 نه از مومنان زیرا که بیع دخله و شفاعت از مومن برای
 مومن ثابت است که مصداق متقدم همین است مرثوت و
 را که نفی کرده شد ترتب اثر متاخرش نسبت به کفار از مرعوات
 شان نه غیرش لکن نه غیر بیع دخله و شفاعت که از مومنان
 مومن ثابت است هم علامه ارشاد حضرت صلعم این است
 که الله سبحانه از لان جنه کرده فرماید میخیز این ابو موسی
 که بر فلان دار پس بخرو و فرمود سبحانه الا خلا ربوسه
 بعضهم لبعض عدو الا المومنین ترجمه این دوستان یا همه
 از و زبیکه کرد دشمن باشند مگر دشمن نباشند بر میز کاران
 این استثنای مفید حصر در جمله مستثنی است و برای ثبوت
 که نفی ترتب اثر متاخرش کرده شد در جمله مستثنی مصداق

مقدم در جمله مستغنی منه است از اینجا که خلّه ایشان موجب
 تعالی از تقوی است و اتم لطف است و نتیجه خلّه از روزگار
 شفاعت است و بس و نه نتیجه خلّه در آن روز دیگر چه باشد
 و نه نفی خلّه در آن روز از هر چه پس شفاعت انبیا را بعد تعالی
 و اولیای تعالی که متقیانند علی بنیاد علیهم الصلوٰۃ و السلام
 برای مخلصین بباله بالاشارت است ثابت است
 و فرمود سبحانه لا یملک الذین یدعون من دونه الشفاعۃ
 الا من شهد بالحق و هم علیون ترجمه باختیار نه از آنانکه
 پرستند بعضی را که سوای خدای عز و جل است شفاعت را
 مگر باختیار دارد آنکه شهادت داد بحق ای انچه حق است
 و آن پرستندگان اند که شفاعت باختیار خبر شاهد بحق نیست
 صادق یا خواهند داشت بر روز قیامت ازین که می شفاعت بالا
 از آنکه مومن بحق است عموماً از انبیا و اولیا و غیر جماعت بنیاد
 و علیهم الصلوٰۃ و السلام ثابت است بنا بر عموم من شهد بالحق
 نه از غیر شاهد بحق من تنبیه از اینجا است که فرق تنجیز

از روافض و خوارج و معتزلیین و غیرهم شفاعت نموانند کرد
 بنا بر صد شهادت بحق م و فرمود سبحانه لا یشفعون الا
 لمن ارتضى و هم من خشية مشفقون ترجمه شفاعت نکنند
 کسی را اگر شفاعت کنند برای آنکه صاحب رضا است و حال
 شان اینست که تبرس خود از سبب عظمه خدای عزوجل از
 شفاعت غیر مرتضی ترسند گانند ازین آیه کریمه واضح میشود
 که برای مرتضی شفاعت نجات درکات و رفع درجات است
 بنا بر تفاوت مراتب ارتضای نه برای غیر مرتضی و نیز
 اختیار شفاعت و فرمود سبحانه لا یملکون الشفاعه الا من اتخذ
 عند الرحمن عهدا ترجمه باختیار ندارند خواستن کسی را
 مگر با اختیار دارد کسیکه استوار گرفت از رحمت کننده عالم بپایان
 باید داشت که رجوع ضمیر لا یملکون بمفاعیل اتخذ و امرج
 ضمیر لیکونوا که در کریمه و اتخذ و امن و ن الله البتة لیکونوا
 هم غر الا یہ مذکور است مستثنی منه منفی الشفاعه موافق
 انشطام و مرام نظم از روی استیفاء برای اثبات و تحصیر

مدعا با قطع مستثنی است یا تا عیش من ای لا یملکون هم غیر متحد
 است بدلالة استثنای و من مرفوع بر فاعلیه است نه منصوب بر قیام
 مقام مفعول مضاف من یعنی شفاعت چه در نصیحت عموم فاعل در
 مستثنی یعنی ملک بنوعی متعارض خواهد شد مراد است را یعنی ملک
 الذین یدعون من ذل الشفاعة الایه و نیز خصص محل مقتضی
 خصوص فاعل است و اتحد ممنوع الجواز است و بافتیاریه شفا
 الیه لازم عهد متوسع بحد فست پس تواند شد که عهد آمرزش
 مقام و شفاعت عام از رحمن باشد مقتضای خصوص محل کما قال
 سبحانه و لیسوف یعطیک ربک فترضی الایه تبوسع معطی و
 عسی ان یعطیک ربک مقام محمود الایه و در منصورت صله
 عند بجای من مشیرنگاه است عهد است بخلاف من مش که
 مشیرنگاه است عهد نیست هم کما قال سبحانه قل اتخذتم عند
 عهد افلن یخلف الله عهدا الایه و قال سبحانه ام اتخذتم عند الرحمن
 عهد الایه من ای لم یخذ من الرحمن عهد یحفظ توفیه من پس
 مسداق متخذ العهد که مستحق الوقوع بفعل ماضی است بخبر

رسول الله تعالى صلعم که شفیع و شفیع اول است نتواند شد
چنانکه فرمود صلعم اما اول من تنشق عنه الارض و اول شافع و
اول شفیع هم و تواند شد که عهد با بیان انقیاد خود نزد رحمت
ش ای اختیار کرد پس متخذ العهد من شهد بالحق است عموما
و لیکن محقق الوقوع و موکد نتواند شد بسبب ظنیه بقای ایمان
و انقیاد پس بخصوص اشارت محلی بزبان نبوت و تحقق قوم
و اولوتیه بالا و لویه مصداقش محمد رسول الله تعالی صلعم تواند شد
نه غیرش صلعم و در دش منطل و عده رحمت و دعوی شفیع و
شفیع اول خواهد شد فعوذ بالله تعالی من شرور فئسنا و یسئروا
شفاعة مصداق خاصش ای محمد رسول الله تعالی صلعم هم
مسانی شفاعة مصداق عامش ای من شهد بالحق هم است
و معبود کریمه موکد است بوقف لازم تنسبیه ارجاع ضمیر لا علیکم
بسوی متقین و مجرمین یا یکی از مینها که در کریمه بوم خسته المنقیر
الی الرحمن فدا و نسوق المجرمین الی جهنم و رواه مذکورند نتواند
چه در صورت انقطاع مستثنی ش ای من اتخذ الحق هم

من جهتين من شايء يعنى جهة متقنين جهة مخرجين م جهة ثالث منيت
 و در صورت اتصال من مستثنى اى من اتخاذ م من جهتين
 اجتماع صدين در ذات واحد ممنوع است و در صورت اتصال
 من مستثنى اى من اتخاذ م از متقنين بعارض مستثنى من
 من اى لا يملكون ان م ثبات مذکور اعنى من شهد باخر
 است و تيز اجمالى با ثبات از منفى به با شتر اك مستثنى مستثنى من
 در اتخاذ عهد عام من اى شامل مستثنى من و مستثنى م به ثبات
 بحق و در صورت القطع از متقنين با چار سخن در عهد خاص
 من اى غير شامل مستثنى من و مستثنى م رود و مستثنى من
 معارض گردد و مر ثبات مذکور را و در صورت اتصال مخرجين
 تعارض مستثنى است ثبات ^{لا يملكون} اعنى لا يملكون الذين يملكون
 من دون الشفاعة و تيز اجمالى با ثبات از منفى به با شتر اك
 مستثنى مستثنى من در اتخاذ عهد عام به ثبات من مربوط
 عهد م بحق نام با سخن در عهد خاص رود و مستثنى من و مستثنى
 معارض گردد و مر ثبات مذکور من اى لا يملكون الذين يملكون

سن دونه الشفاعة هم را و در صورت انقطاع از مجرمین حق افق
 به مای سابق است مشاعنی رجوع ضمیر لا یملکون بمفاعیل
 اتخذه و یا فاعلش غیر متخذ العهد هم و هم دلیل بر تفرّد جہتی از حشر
 نیست انتہی و نیز باید دانست این جملہای مستثنیٰ مش در کرمہ
 لا یملک انعم ولا یشفعون انعم ولا یملکون انعم هم با فاعل اشارت
 حشر امصادق مقدم است بر ثبوت ذہنی را کہ نفی کرده شد
 ترتب اثر متاخرش از مرعومات انا کہ صاحب ضامنند در جملہ
 مستثنیٰ منہ نہ غیرش مش ای مستثنیٰ هم و شفاعة بالاعتبار
 مخصوص است زمانا و مشفوعا و مشفوعا لہ بخصوص محل اشارت
 نظم و عام است زمانا و مشفوعا و مشفوعا لہ با اشارت دلالت
 مضارع و جنبۃ شفاعة و حذف مشفوع و مشفوع لہ و تمیز
 اشارت میکند برین خصوص الکافرون ہم اطلاق نمونہ
 و نیز شان نزول این کرمہ کہ اشارت بر این دارد پس
 خطبہ جلالت و عظمت است متضمن بر اتب کمال الوتیه و تقنا
 و فیومیۃ و تقدیس و شفاعة حبیب خود تعالی صلعم کہ کفای

با نیمه کاف و بودند بر تنبیه اینکه سزاوار بندگی کرده شدن جزا
 نیست سبحانه و بس و شفیع حبیب است تعالی معلوم قایل
 تعالی الله لا اله الا هو ح الحی القیوم لا تأخذه سنة ولا نوم
 ط ترجمه هست الله که نیست معبودی کامل گرا که زنده و قائم
 بدار است هرگز نمیکرد او را غنودگی و خواب + باید دانست
 کفایت کرد در اثبات صفات ثبوتیه بصفتة الحی القیوم که ام
 صفات حقیقیه و فعلیه اند و در نفی سلبیه بصفتة سنة و نوم نام
 صفات سلبیه اند پس در اثبات نفوت خطبه جلالت مبار
 دلالت بر مرکوبات استوار نموده قال له با فی السموات و ما
 فی الارض ط ترجمه خاص است بر او آنچه در آسمانها و زمینها
 است + بخدش تمیز بنا بر توسع با آنچه مناسب است با او است
 تعالی شانه پس در مرکوبات اول که مرکز مرکوبات است
 بر پنج تخصیص و تخصیص المقام بقوائد تعظیف و شفاعته استغیا
 فرمود یا عطا بر جمله قال من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه
 ط ترجمه کیست این که خواهد خواست اختیار امور من از انحصار

است مژده از خداوند بیکر را نزد الله تعالی و این شفاعت مخصوص
 است مخصوص محل و نیز اثرات است شفاعت عامه بعموم و اطلاق
 معنی شفاعت بعد از تخصیص شفع و شفع له با عموم زبان
 و لا کن بخوابه خواست مرگه نزل را باذن او تعالی با همان
 و عموم و اصل باید داشت که در مخصوصه بالوصف محتمل ثبوت
 مفید استقامت اقرار است چنان که من ذا الذی یقرض له
 قرضا حسنا فیضا عذله و له اجر کریم ه استقامت اقرار است و در
 صحت ثبوت در جزای مجهول که دوم و شش محتمل نفی مفید استقامت
 انکاری ش چنانکه من ذا الذی ینصره ما من انتمی پس در اینجا
 ش اس من ذا الذی یضع عنده الا باذنه من و الله
 مفید استقامت اقرار است بنا بر صحت نفی در سندرک نه ش
 مفید هم استقامت انکاری بنا بر عدم صحت ثبوت در سندرک
 ش باید داشت که در اینجا الا برای استدراک است استفاد
 وجه استدراک بخار با قصد و حصر و تحقیق در ثبوت چنانکه
 در ذکر کیفیت الاصول فی ذکر کیفیت الاستثنا و الاستدراک

مذکور است م که مذکور شود م اش اے صحت نفی در استدلال ^{مستند}
 صحت ثبوت در استدلال م باید دانست که استغناء از قاری و لایه ^{مسکند}
 بر وجود شفعی بالحال و برخلاف این استغناء انکاری م اش ای
 برخلاف اقتضای محلی م فی الذی شفع استغناء انکاری ^{مسکند} لایه
 بر عدم شفعی بالحال م باید دانست استغناء انکاری مفید
 نفی باشد پس برای نفی ثبوت ذهنی که از مصداق متقدم
 متحقق الحقیقه ضرورت معلوم نیست که از کجا است و شفاعت
 باذن مصداق متقدم نتواند شد چه آن در تحقق خود محتاج
 شفاعت متحقق الحقیقه است بنا بر تحقق وجود اضطراری خیر در
 م اش اے شفاعت باذن م و حصول ثبوت مصداق متقدم
 برای ترتب اثر مستلزم ثبوت ذهنی م اش ای ثبوت
 مصداق متقدم م پس چنان راست آید م اش ای نفی یا
 مصداق متقدم م پس اندین استغناء از قاری با اسم اشاره
 تنبیه است از محمد رسول الله تعالی صلعم که خواهند خواست
 مومنان را بجز است اختیار سے دستدارک مفید منع شفاعت

باذن اوستی که شیرست بعلظیم باقوت معنی اختیار بحسب
 المقتضی است یعنی در متصل و شفاعت محمد رسول الله تعالی است
 معلوم برای کافران - بصفه اختیاری می نه مفید
 است بصفه اختیاری یعنی شفاعت بالاعتیار تحقق تحقیق است
 مگر باذن که نتیجه است نه باذن می است مگر چنانکه از تأیید تحقق
 شفاعت بصفه الاعتیار باشارت بالاعتیار و منعش صحت
 واضح است در آیه سوره نوبه قال الله تعالی لا تصل علی احد
 منهم مات ابدوا لا تقم علی قبره طاهم کفر و اباسد و رسول و
 ما توارهم فاسقون ترجمه نماز جنازه نگذار بر کسی از آنها که
 میر و گمراهی و ایست بر قبر و تحقیق آنان انکار و رزنده شد
 تعالی در رسول او تعالی صلعم و میرند حال شان نیست که
 بر کار اند - بدانکه این نمی مشترک الغیر است پس اقناع جواز
 بالاعتیار نسبت بحضرت بنی مختار صلعم مرفوع لمحبث است
 بسبب اشتراک غیر و لاکن و خصوصیه بالوجه شیر رحمة و
 رافه عام حضرت رحمة للعالمین است صلعم و قیام بر قبرش

موقوف قیام برای تدفین را و هم قیام برای زیارت قبر را و بگویند
 نهی مقتضی ثبوت تقدم خارج است که مانع ثبوت ذنبی و اسطره ترتیب
 متاخرش منعی از قاصد است آن ثبوت تقدم خارج صلو و غیره
 مومن قیام بر قبرشان است و مرتب اثر تاخر ثبوت ذنبی مومن
 از قاصد صلو و بر جنازه کافران قیام بر قبرشانست و مخصوص المحل
 ابی بن خلف است و منعی مخصوص ثانی مومن ثبوت تقدم خارج
 از اینجا ثبوت صلو و بر جنازه مومن قیام بر قبرشانست لکن مقتضی
 است که آنچه از این سند و مجامعه رخصه است و در یک کلمه بخار
 معنیات گوی احوال منافقین بود و حال و مال شان با تخمیر
 خبر است بر لایق لفظ انهم اعداء ما تو را متعجب بودیم تا عنوان
 دلالت بر استمرار دارد و قصد حضرت رحمة الله علیه صلو و قیام
 ابی بن خلف و قیام بر قبرش مقتضای رخصه و اوقاف است
 بالاختیار است نه باذن الا فکین منی هم و نیز باید است
 برگاه ازین آیات مذکوره شفاعت تحقق بحقیقه و الاختیار است
 است پس از کرمید یا ایها الذین امنوا الفقهاء الخ تعارض مقتضی

شفاعت بانساب این کریمه بطرف کفار مرفوع تواند شد
 امر ز کریمه من الذی یشفع عنده الا باذن چه شفاعت باذن
 معروف است ای ستمقام انحراری هم معدوم باحقیقه و
 موجود بالنسبه بلزوم ضطرر است بدانکه لزوم ضطرر در عدم
 اختیار است در نصرت اعانه است نه شفاعت هم مستعار
 لکن غیر مایل است بدانکه تعارض بالصد اول نمیشود بل
 الضرورت است بحکایات تعارض الخافات که تاویل نمی شود
 هم از آنها است ش ای از آیات مذکوره ثبته الشفاعه
 باحقیقه و الاختیار هم سبب عدم انتساب الا الی الکفای
 بوجود اذن ممنوع ایهم و تیز باید داشت اگر منسوب کرده شود یا
 ایها الذین امنوا اتفقوا و کریمه من الذی الخ نیز بموجب
 پس باوجود تعارض مذکور اثبات از منفی بعدم ش شفاعت
 هم باحقیقه و بوجود ش شفاعت هم بالنسبه بلزوم ضطرر است
 ش اثبات از منفی باطل است و بلزوم ضطرر شفاعت نیست
 هم و عدم ش شفاعت هم باحقیقه باطل است تحقق مغفرت

و وجود نسبت به ابطال است بعد از بحقیقه کش و او اول عالم است
 یعنی بیان حالت عدم شفاعت با حقیقه زمانی مختلف بر این
 درین جمله ابطال اصل و عارضات صمیم بطور بکرات هم دیگر
 منسوب کرده شود که اثبات از منفی با عدم کش شفاعت هم
 با حقیقه وجودش شفاعت هم با نسبت به عدم صراط از عدم
 و غیرها ممنوع الشفاعت یا از غیر این غیرشان محال شفاعت چنان
 مذکور شد نسبت به اثبات کش ای انکار هم و از نیمه کش
 اثبات از منفی با عدم با حقیقه وجود و نسبت به ابطال هم
 بعدم مغضرت و عدم با حقیقه کش و او سرگرم عالم است
 یعنی بیان حالت اثبات از منفی با عدم با حقیقه وجود و نسبت به ابطال
 هم و نیز باید دست قرار بر اینست که در این مختلف حسیه
 الایه دلالت مازات باشد که در اینست که در اینست
 بیان و و چیز دیگر از این خبر است که در اینست
 معلوم با حال برای هیچ نه است که در اینست که در اینست
 والا معلوم در اینست که در اینست که در اینست

باشد که حقیقت ذری درین خلقت جسد اندو کرد و ناکا که سر
 شد و بد که عالمی در تحت قدس حضرت بنی امی صلعم کانه قطره فی الیم
 حضرت بنی الرحمه صلعم را التفاتی موسی بنی عالم بنابر شفاعت در آن
 توبه نام که موسی با العمانین است موجود و همه جو و شفاعت
 در وقت سبک صلعم عیان یعنی شفاعت بالمحبیه و بالمحبوسیه
 الهامیه الهامیه و بالریاسته و بالوجوبیه ثم صاب بها اصحاب این
 حسیه یعنی هست بر آن درین و نیز باید داشت در سوره الفال
 از آن صلعم تعالی با کلام احد صیغه هم داشت فیهم الایه حمیه زیبا
 صلعم تعالی غایب شد اینها را و این که تو با منی در ایشان
 صلعم میان بودن حدیث صلعم حقیقتا است ان تصاف
 صلعم با صفات است صلعم فیهما و تجاز ان تصاف
 صلعم با صفات است صلعم انرا اما فی غیر مبیان بودن
 صلعم با صفات است صلعم فی زمان حیات است صلعم در مجاز موجود
 فی حیر زمان حیات است صلعم پس بیان صحابه رض حقیقتا است
 صلعم با صفات و موجود و مبیان مومنین غیر صحابه حقیقتا است

انصافاً انصافاً و مجازاً است موجودی و مباح و انصافاً فی
 حیات معلوم تحقیقاً است و مجازاً است لکن این انصافاً
 و مجازاً نه در این باب بلکه در باب دیگر است و در باب
 انصاف و انصافیه و هرگاه مجازاً مانع از اینست که پیشتر
 مانع از اینست که ثابت بر قدر انصاف و انصافیه است
 فرمود سجاد را و انصافیه است و انصافیه است و انصافیه است
 رحمت و ذکات انصافیه است و انصافیه است و انصافیه است
 بحاله و در حجاب و هرگاه انصافیه است و انصافیه است
 و مالکان دلاله میکند تحقیق انصافیه است و انصافیه است
 چنان باشد تا آنکه اسرار مبین مبارک کنش است و انصافیه است
 شاید که قال سبحانه و یوسف اعطیک و انصافیه است
 دیگر آنست که بر آئینه زود و انصافیه است و انصافیه است
 که خوشنود خوابی شده و انصافیه است و انصافیه است
 از ضمن بگفته و فرضی دلاله میکند و انصافیه است
 مبارک کنش معلوم و قبول شده و انصافیه است و انصافیه است

ش تعییل ثبوت ظهور جمده سابق یعنی کمال عطا و رضای
نفس مبارکش صدم و قبول شفاعت اختیارش معلوم این فال
نفسی است از کمال عطا و عام از خواسته و ناخواسته بر
ذات و صفات باشار و تعدیه مستعدی و حذف مفعول ثانیه
بر کثرت و توسعه مفاد و هم تعظیم معطی که شرف بیان
از کمال عطا هم لازم است رضای نفس معطی که در درجه نفس
باشد زیرا که شرف تعییل فار تعصیرم تعقیب شرط ضابطه
بسطه رضا باطل است و با آنکه شرف عطف است بر تعییل ثبوت
کمال عطا و خبردهم مردیت لما نزلت قال علیه الصلوة
و السلام اذ ان الارضی قط و داح من امتی فی النار الحدیث
یعنی مرگه نازل شد این آیه فرمود صلعم هرگاه چنین باشد
راهنما نشود سر را به لیکه یکی از اتم در دوزخ باشد و لا ارا
شتر و طبعی است که نور از نار مجربیه و نیاز محبیه است و الا
یا آنکه اخت غیر شبهه عالمیه با لاختیار است و تیر باید داشت
قال الله تعالی و ما یسهل لک الله من شئ

و فرستادیم ترا مگر رحمت براسه عالم بدانکه مقصود این
 استثنای از نفی افادت تاکید ثبوت و محض است و رحمته للعالمین
 در تبع رب العالمین در وجه تضمن التزام است بدانکه رحمته
 مفعول مطلق است اے رحمتا رحمت م است یا مفعول م
 ارسلناک م یا مفعول ثانی تابع مفعول به سبب لغه ملغای
 ش ای ارسلناک حیثما ^مم یا بمعنی نفس صفة و درین خط دل
 در رساندن است از مرتبه خلق تا استحاله بحجاب مسوئات
 تعالی مشاهد جمال است هرگاه شفاعت از اقتضای رحمت عام
 تواند شد اذن در سلبش شفاعت م باشد نه در ثبوتش
 شفاعت م با حقیقه و الا نفی رحمت عام است و نیز باید دانست
 قال الله تعالی عسی ان یتجک ربک مقاما محمودا ترجمه
 قریب است اینکه خواهد گنجیت تر از رب تو بر مقام محمود بدانی
 عسی مخبر است بر وقوع قرب فعل بفاعل قدیم باخبارش کفیف
 ابطاله و در معنی مقام محمود اختلاف بسیار است و حاصل همه
 شفاعت است و این مقامی است موعود چنانکه در لسان عمر رضی

و فرستادیم ترا مگر رحمت براسه عالم بدانکه مقصود این
 استثنای از نفی افادت تاکید ثبوت و محض است و رحمته للعالمین
 در تبع رب العالمین در وجه تضمن التزام است بدانکه رحمته
 مفعول مطلق است اے رحمتا رحمت م است یا مفعول م
 ارسلناک م یا مفعول ثانی تابع مفعول به سبب لغه ملغای
 ش ای ارسلناک حیثما ^مم یا بمعنی نفس صفة و درین خط دل
 در رساندن است از مرتبه خلق تا استحاله بحجاب مسوئات
 تعالی مشاهد جمال است هرگاه شفاعت از اقتضای رحمت عام
 تواند شد اذن در سلبش شفاعت م باشد نه در ثبوتش
 شفاعت م با حقیقه و الا نفی رحمت عام است و نیز باید دانست
 قال الله تعالی عسی ان یتجک ربک مقاما محمودا ترجمه
 قریب است اینکه خواهد گنجیت تر از رب تو بر مقام محمود بدانی
 عسی مخبر است بر وقوع قرب فعل بفاعل قدیم باخبارش کفیف
 ابطاله و در معنی مقام محمود اختلاف بسیار است و حاصل همه
 شفاعت است و این مقامی است موعود چنانکه در لسان عمر رضی

چه قبول شفاعت خاص عام از مخصوصات آن مقام موعود است
 نه آنکه شفاعت موعود باشد سال سال رسول الله تعالی صلعم در بعضی
 مقامات محمودان الذی عدته و شفاعت از صفات اختیاریه ذات
 مبارکش صلعم است پس معنی نیست بر عده آن و نیز باید دانست
 که استغفار شفاعت است کما قال الله تعالی و استغفر له نیک و
 للمؤمنین المؤمنات الا تاول فی ذنبک و تفسیر کریمه انما فتحنا الایه
 فوشه شد سخن درین است که صیغه امر شعر است به تشریف با خطاب
 به سجاوری شفاعت برای ازین خصوصیات صلعم است و نیز
 حالا و مالا که از مرضیات خداوند کریم عم کرمه است نامسا و آنکه
 خلافی یا تهاونی در آن از دیگر سبب رو نماید بشارت مخصوصه
 بدیگران چه رحمه للعالمین صلعم از خلافت و تهاون در آن سبب
 منزه است نه اینکه شفاعت صفت اختیار ثابت در توفیق برادر
 علی چنانست که امر بر حال شعر بر تشریف با خطاب است
 و مخصوص بالمعامله غیر اوست صلعم و درین صیغه تهاون و
 حاجت نیست و نیز باید دانست که شفاعت از جنس دعا است و

و دعا با اختیار است در آخر سوره توبه قال الله تعالى ومن الاعراب
 من يؤمن بالله واليوم الآخر و يتخذ ما ينفق قربات عند الله صلوات
 الرسول الا انها قرينة لهم ط سید ظلم الله فی رحمة ط ان الله غفور حمیم
 ترجمه از دو مقامان کسی است که میگردد بخدای عزوجل
 در آخرت و بگیرد ای اختیار میکند چیزی را که سید بر او
 قربت خود نزدیک خداست عزوجل بر او رحمت رسول
 صلعم آگاه باش که تحقیق آن رحمت و سیاه قربت متحقق بحقیقت
 است بخدای مضاف مبالغه در شایسته ای للمضاف چنانکه
 تقدیرش سید قربت مذکور شد هم برای شان فی الحال
 در می آید ایشان را از الله تعالی در رحمت خود و تعالی تحقیق
 الله تعالی پوشند و ذنوب متبصده قانت لان الصدقة
 مکفرة و مهربان است بر بنو سالان رحمت رسول صلعم و ان الرحمة
 واسعة و قرينة + و از الا انها قرينة واضح است که اعلی و اعلی
 و سائل قوسل بر رسول صلعم است و هم حمیتش صلعم بمقابل
 ما ینفق و حمید است برین قول الله تعالی اخذ من اموالهم

صدقه نظهریم و تزکیهیم بپادشاه عظیم ط ان صلواتی مکن لهم ط
 و الله سمیع علیم ° ترجمه ای حبیب من بگیر یعنی قبول کن از ما بپا
 ایشان که از روی هدیه مخصوصه بر او توجه الله تعالی است و
 اعراض مکن از شرم منت بدیه ایشان بهمت علیا و رقت عظمی
 توانی که بسیار پاک خواهی کرد ظاهر ایشان از آنچه باید و با
 پاک خواهی نمود باطن ایشان از آنچه شاید بافاقت بهمت علیا
 اختیار به آن هدیه این احسان تو بر ایشان فائق از فائق است
 این اعجازی است که منور مغفله نظهریم و تعجبت بکراته
 و رحمت کن بر ایشان بختی رحمت تو ارشاد است برای ایشان
 از هر اضطرار بوجه رفته تو و نزول رحمت پروردگار و حال ایشان
 که الله تعالی شنو و دانا است بقول اخلاص شان و حقیقتش
 و باعراض تو از حیا و بوقوع عیای تو بظاهر و باطن ایشان
 بدانکه سبب وقوع امر عدم حصول مطلوب است پس خد دلا که
 میکند باصل لغت بر تاکید امر و اقتضای میکند باعراض شدید
 آنحضرت صلعم حیات از منت هدیه بهمت علیا و رقت عظمی و نیز از

تطهیر و ترمیم نه صفا حاصل نه است بشاکی بان است که این
منت بخیر صبر فائق را نه است بی توبه و ضمن تطهیر
و تزکیه باور به کمال حدیث و لایزاله نظر و تزکی مرفوع است
و بدینجهت است که میرمن برای رسول از تعالی صلعم
مست است این صلعم و صفا و تطهیر و تزکیه شکر
و صفا است نه بجای که قال تطهیرکم تطهیر و الله بزرگ
است که است حضرت انبیا و علی نبیا و علیه الصلوٰه و السلام
عبارت است و سببه با و ایار الله تعالی رضوان الله تعالی علی
شیخی و صیهم کرات است نصیر و اختیار و اضافت الی یوم
القیامت و صلح اخذ است از صلوٰه که از پیغمبر صلی الله تعالی
علیه و آله و سلم پاست است اختیار و اختیار و ضمن اضافت
و احتیاجا دعا را الی الله تعالی معطوف است بر خد و صل
عنه مفارقت میکند از تخصیص بجهت است لیسیم پس شات
بجز از عموم حاصل است و نیز باید داشت که اخذ بدیه و تطهیر تزکی
و تصدیه داعی است بنا بر ثبوت دوام حیات و تصرف حضرت

صلعم و عموم زمان از خد و صل و تطهریم و تزکیهیم و تحسین
محل که مقصود فی الکلام است مانع عموم زمان نباشد ثبوت دوام
حیات و تصرف مفرش صلعم تواند شد و الله تعالی اعلم و نیز
داشت در شروع سوره یونس هم قال الله تعالی اکان للناس
ان ارضنا الی رجل منهم ان ینذرناس البشر الذین منوا ان لهم
قدم صدق عند ربهم طقال الکافرون ان هذا الساعری ان
یکم الله الذی خلق السموات والارض فی ستة ايام ثم استوی
علی العرش یدبر الامر ما من شفیع الا من بعد اذن ط ترجمه
چرا شد برای مردمان یعنی کافران تعجب اینکه اخبار کردیم که
مردیکه از ایشانست بصفه جامعه اینکه ترسان مردمان را که از
ترسانیدنی و فرود رسان آنان را که گردیدند خصوصاً همیشه
خاص بر ایشانست پیش و نده ترعاد قیین از روی صدق
نزدیک پرورده کارشان * بدانکه در معنی قدم صدق اختلاف
بسیار است که مقصود آن همه وسیله الی الله تعالی است پر
اقرب تا دیلات بمقصود بعضی ذات مبارک صلعم است که از معنی

لفظ و تسمیه مبارک صلعم باین سق ای قدم صدق هم و نسق
عبارت عیانست بدانکه قدم مصدر است بمعنی پیش رفتن و در اینجا
بمعنی صفت بنا بر غلو سبب لغه برای فاعل مقدم مضمیر متوسع بخذف
که انبیاء هستند بمجموع نظم و حضرت محمد سید الانبیاء است بخصوص محل
علیه و علیهم الصلوٰه و السلام و مفعول متاخرش متوسع بخذف
است و مضاف الیه مذکور میسرش صیغه فاعل هم بر تقدیرش
قدام الصادقین صدق باشد و از عدم تعبیر صدق بهستی عموم و
توسعش ظاهر و دلالتی بر بمعنی از لفظ رجل و از لفظ ساصر
که در تقابلش متقاضی ذات است نه صفت قریب تر است و
باید دانست که ^{خود} بران طریقته را رضی الله تعالی عنهم هم شمول در
قدم صدق بمجموع نظم تواند شد و البته در اثبات این عا^لمت
طویل است متفکر بفرمودش برسد بعد تا نشتر دید است
بر لفظ ذات هم شفا^ه آنحضرت صلعم چنانکه در تفسیر حسنی
زعین المعانی مذکور است که از آنحضرت صلعم از معنی قدم صدق
پرسیدند فرمود هو شفاعتی تو سلوایی الی ربکم یعنی تو سل^ی کنی

بمن مقصود شفاعتم سوی پروردگار خود آن شفاعتی که از عمو
 بقیام حقیقی اوست صلعم که بقطع نظر از تنفیص لا وجود لها است
 و آن مو شفاعتی و توسلوا بی مقصودیت ذات مبارک صلعم خود ظاهر
 است یا عمل صامح و هم درین صورت قدم صدق بمعنی حاصل
 یعنی روشن است یا اسم جاد است چنانکه وجعلنا لهم لسان
 صدق علیما بحدف حرف جار و وقوع اضافت برای قرینه
 مضاف مضاف الیه فضل و للمضاف پس قدم بمعنی کوشش و
 لسان بمعنی گفتار که از صفات است چنانکه پیر بمعنی قدرت بیشتر
 محاوره بحکم خصوصیت صفت بجوارح مخصوصه و در این صورت
 ش ای بمعنی عمل صامح هم است شفاعت که صفت است شفع است
 اولی الوسائل است تحقق قبول یقینی شفاعت انحصار صلعم
 بخلاف دیگر صفات سبب نامیه تحقق قبول سبب ظنی شفع
 صحتش پس تحقق بشارت بر وسیله تحقق بحقیقت یعنی تنفیص
 شفاعت و استشفاع شفع خواهر شده بر وسیله منظومه بصحة
 و بمعنی عمل صامح عموما نیز باعتبار آن لغت در مقایسه عمدتاً مقصود

ذات مبارکش صلعم است و سخن بالا و نوبه معنی قدم صدق
 و لا فکلیف بعمل الصالح فالان تا میگوید قال الکافران
 گفتند کافران تحقیق این صاحب را برکنند و سحر است و ان ربکم
 ترجمه تحقیق برورد که شما که خطاب عام است امر است انکه پید
 آسمانها و زمین و درشنش روز پس ظهور تحلیات قدیمه بر
 کرد و بابت بنسبت های حد امکان نقیصه مکان و تدبیر امر
 بر اد خلق و التذیر در پس چیز آوردن چیزی اس
 گرفتن چیزی بر اد عاقبتش و امر تعالی اعلمش باید داشت
 مستتر این ایه کریمه توسی در حد امکان دارد و باید هر که
 م مانع شفع از ترجمه نیست کسی از خواهند کسی
 پس از دستوری او تعالی برای خواست و بدانکه برگاه
 صدق عبارت است از محمد رسول الله تعالی صلعم مالک
 یا شفاعتش صلعم با عمل صالح پس این نفی شفع از غرض
 کفار برای شان است نه از محمد رسول الله تعالی صلعم
 سومان که شفاعتش صلعم معصوم مقدم برای ثبوت و

مثبت و نفی ترتب اثر متاخرش است و الا تعارض لازم نظر کنی بر
 به اصول مذکورش چنانکه درایه قدم صدق و آیات دیگر مذکور شد
 هم و این شفاعت ثابت بالاذن مجوز بالاختیارش و اختیار در تحقق
 با حقیقت است هم نسبت به تفسیر غیر محمد رسول الله تعالی صلعم است به شیفته
 مثبت اذن برای کفار راجعش و آن نتواند شد و نیز از اصل
 شرع ظاهر است که ما ذون شفاعت همانم و دیگر خدایت نتواند
 مگر ملائکه و پیغمبران اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ و السلام مومنان
 بعدش این بعدیت برای جمله یعنی پیغمبران ملائکه و اولیاء و
 مومنان برابر است هم شفاعت که یکی شفاعت بیان شفاعت
 باذن بعد شفاعت کبریه هم نفی تحقق شفاعت با حقیقت از تفسیر
 مطلق نمیکند بل تحققش مبنی بر و الله تعالی اعلم و نیز باید دانست
 فرمود صلعم من زارنی میافکما زارنی حیاً و من زارنی بعد
 و حبت له شفاعتی یوم القیامه ترجمه هر که زیارت کرد مرا
 در حالیکه بعالم برزخ باشم چنانست که زیارت کرد مرا در
 حالیکه بعالم شهودی باشم و هر که زیارت کرد قبر مرا ضروری باشد برای او

در این باب
 در این باب

گفت مگر بر وز قیامت که از جمله من زار قبری صحنه زیارت قبر به
 حضور روحی مقبور و حکم قبر محجوب کم مقبور بوجه نسبت یا قبول یا تخصیص
 و وجوب شفاعت برین مرتبه مشروط پس موکد است برای جمله اول و در
 موکد تحقیق در زیارت دائره میان آنکه و ضرورت صلعم پس وجه تشبیه
 ادب و نتائج زیارت لازم طریقین است پس خدرا از ایدار تبرک ادب
 و استغاثه و اعانه جائز و اخلاص ثابت و بدانکه لفظ وجبت و اضافه
 سومی یا بر منکم دلالت میکند بر تحقق شفاعت با حقیقه و الاختیار و منع
 احتیاج اذن چه بعکس این احتیاج اذن ثبوت پلست بلزوم
 اضطرار و منع وجوب مبارزه نیست وجوب مگر با حقیقه و الاغنیاء
 ش ای در شفاعت متحقق الحقیقه و الاغنیاء و نیز باید دانست
 از مود صلعم من زار قبری گفت که شفعیا و شهیداد من عارفی زار را
 لا یغنیه حاجه الا زیارتی کان حفا علی ان اکون شفعیا و هم
 ترجمه هر که زیارت کرد و قبر مرا شوم بر او شفع و شهیدای را
 هر که آمد نزد من زیارت کنند و چنانکه نه عامل کند او را حاجتی
 زیارت مگر زیارت معنی با خلاص می باشد حق لازم برین آنکه شوم

برای او شفیع بر روز قیامت و لفظ گشت له و کان حقا علی ان اکنون له
 شفیعا دلاله میکند بر تحقق فعل بالاختیار و الاختیار نفی الاحتیاج
 و نیز باید دانست عرض یا رب متی متی وقت ظهور رحمت عالم صلعم
 باین عالم مشهود که اذن داشت اسی مستفهم بکار لفظ متی تا کید بر خصوص
 مفعول و مجذوف فعلی که مفعولش متی است بقدرینه حالی توسیع
 است که دلاله دارد بر غایت رحمت و حرص بحال امته لقوله تعالی
 هر بعض عظیم بالو سنین و ف رحیم اسی حرص کنند و است لزوما
 بر غیرت شما از مومن و کافر تفاوت حال هر یکی در دنیا و آخرت
 و بمومنان مهربان و بسوز است و مهربان بجماعت و شفاعت در دنیا
 و نیز باید دانست فرمود صلعم شفاعتی لاهل الکبائر من امتی من
 کذب بهایم نیلوا الحدیث ذکره الترمذی ابن ماجه و ابن ابی عمیر
 و الطبرانی و الحاکم ترجمه شفاعتم ثابت است اما زاکه کبیره کرده
 از امتانم هر که تمذیب کند بان یعنی انکار کند حاصل نکند از انبیا
 که دلاله بر وجود شفاعت با حقیقه و الاختیار حکم اضافه به بایستی
 من چیست اضافه مگر بوجوب دین من و تمهید لفظ لاهل الکبائر

بگوید و گفته پس جویش لایزال الصغار بدرجه اولی است و نیز تخصیص
 است بغیر تابان تخت مشیه چه تابان حج و سوغ و مغفرت هستند و تخصیص
 است باتش صلعم از امم دیگر بلفظ من امتی چه دیگران مشرب خصوصیات
 امته مرحومه و صاحبها صلعم نند لقوله تعالی قل ان کنتم تحبون الله فتوبوا
 بحکمکم الله و یغفر لکم ذنوبکم ط و الله غفور رحیم و تخصیص بشارت و عده
 محبوبیه و مغفرت ذنوب کثیره بدلالة جمع کثرت بر قدر اتباع و مطوعات
 باتباعش صلعم بالامر و رنه تعارض از مغفرت و عذاب در تحت مشیه
 و دخول نار ثابت است بخلاف دیگر انبیاء علی منبیا و علیهم الصلوه
 و السلام لقوله تعالی حکایت و طبعون یغفر لکم من ذنوبکم الا ان بدلالة
 تبعیض و تخصیص بعد تمیزش در لایزال الکبار من امتی هم نفی جواز
 امر مخصوص به برای غیر مخصوص نمیکند سبب اشتراک مخصوص که در تمیز
 ش از اینجا اشارت بانست که شفاعت حضرت شفیع المذنبین
 صلعم بواسطه اهل کبار غیر امته مرحومه هم تواند شد که قال علی
 القاری فی المسح الا زهر ان هذه الشفاعه لیسبت مختصه بعل الکبار
 من هذه الامه فانه بالنسبه الی جمیع الامه کانت نعمه نورا و الرحمة

هم و از لفظ کذب بهایم نیلها تواند شد که تمکذیب شفاعت کند است
 باینکه ضمیر بصله صرت بار و وسطه وقوع فعل بر مفعول از آن محذوف
 قوسعا بلفظ مبارک الله تعالی یا بلفظ مبارک سول الله علیه و سلم یا هر دو
 و عنیت شفاعت اهل کفر را منع مغفرت باید دانست متعلق با اهل
 الکفار متوسع بحدوث است پس لازم کند لفظی که دلالت بر
 تحقق وقوع فعل و استمرار دارد بمقابل کذب لم نیل پس لازم
 تحقق وقوع شفاعت بردوام و نیز درین حدیث شریف عجز از
 اخبار پیشین است مبسکه شفاعت و ما ش نبأ بتحقیق وقوع فعل
 بدلالة ماضی ش ای کذب و لم نیل هم بجای مصارع و الا اند
 ش ای ماضی بجای مصارع هم العیاذ بالله تعالی نه
 ش ای انکار شفاعت هم و اتصال خبر از شرط محذوف فاعل
 خبر تا شیر در معنی دارد باشارت اینکه همانا انکار شفاعت بوجه
 از شفاعت است آری مفهوم خبر از هو که است مفهوم شرط محذوف
 یعنی ابی بن الحنفیه قال رسول الله صلی الله علیه و سلم شفاعت
 یوم القیامه حق فمن لم یؤمن به لم ین من الیها الحمد شیخ

تنبیه باید داشت که مقرر شفاعت بالا ذن با نفی شفاعت مخفوق
الحقیقه و الاختیار نسبت به حضرت رحمة عالم شفیع و شفیع اول صلی الله
تعالی علیه وسلم جا بل حقیقتهاست و شامل هر کس باشد بهایم اینهاست
نموده باشد تعالی من شرو رخصنا اللهم و تقنا لما تحبه و ترضاه قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم ان ابی خیرنی من ان یکذلک نصف
استی و فی لفظ ثلثی استی المحبة بغير حساب و لا عذاب و من شفاعتی
ما استی فاحترت الشفاعه قال هی لکل مسلم الی اخر الحديث ذکره
الترمذی و ابن ماجه و ابن حبان البیهقی الطبرانی و المحاکم از
لفظ خیرنی واضح میشود و اختیار بنی مختار صلعم شمس از آنکه تخیر
واقع شود بر وجود استعداد اختیار محبره نه بر عدم استعداد
اختیار محبره بم بآنکه مرکز خواهد داخل جنبه و شفاعت کند و هرگز
نیخواهد نمکند پس فزوده فرمود بآنکه اختیار کردم شفاعت را برای مسلم
بنابر رفع ابهام آنکه کند یا نمکند پس ابهام در شفاعت شامل تکیب باشد
العیاذ بالله تعالی منه اللهم صل علی محمد نبی الخیر الرحمة و تیر شفاعت
مقتضی جا و ربط است و انکارش مستلزم یا سبب فرق و برگاه یا

از امدت تعالی کفر است در حد خودش با الزام عجز بان فعل مرجع
 که شکان بیان الزام هم لازم انکار قدرت کامله است و قطع
 ربط امید رحمة ارحم الراحمین پس بایس از رسول الله صلعم
 در حد خودش آنچه خواهد بود با الزام عجز شفاعت که مستلزم کسر
 شان عظیم است و قطع ربط امید رحمة رحمة للعالمین بدانکه
 حدیث شریف من ترک سنتی لم یزل شفاعتی به شال
 جزا بشرط مجتذات فارجع اثر تاثیر در حنی دارد بشارت اینکه
 همانا ترک سنت بی بهرگی از شفاعت است آری مفهوم جزا
 سو که است بمفهوم شرط تحذیرام نفی شفاعت از این کبار میگذرد
 چه اول بشارت است شفاعت برای نجات از درجات عاصیان
 و تحذیر است از انکار شفاعت زمانی تنبیه است به نفی شفاعت بر
 رفعت درجات متارکانرا و تحذیر است از ترک سنت و در
 توفیق حدیثین ترک سنت فوق کبار باشد دان تا بت نیست
 و نیز باید دانست آنچه باذن است اطاعت است نه شفاعت
 چه شفاعت در لغت بمعنی خواستن صفة اختیاری است بخلاف

شفاعت باذن که لزوم سلب باحقیقه و ثبوت بالنسبه لزوم
 اضطرار میکند بر بنای استغناء انکاری و بحقیقه اقدم علی النسبه
 و نفیها بنفی النسبه و تیر باید داشت که شفاعت باذن نسبت و در
 مجهول الحال است که نفی شفاعت باحقیقه و الاختیار بعد برتر
 نمیکند و در صورت از اذن مشتمل اطلاع مجوز بالا اختیار
 ای مجوز شفاعت بالا اختیار استحقاق بحقیقه م جا نیست
 چنانکه در معنی کریمه ربما بود الذین کفروا لولا انهم لم یسئلوا
 خوارزمی است ابو حنیفه عن حماد عن ابراهیم قال سألته
 عن قول الله ربما بود الذین کفروا النسخ فقال یعذب الله تعالی
 قوما ما کان لعیبه و لا غیره و قوما ما کان لعیبه غیره ثم جمعهما
 فی النار فیسیر الذین کفروا معیبه و الذین کفروا معیبه
 الله فیقولون عذبا لانا عبدنا غیره فما غنت عنکم عبادکم یا
 و قد عذبتکم معنا فیا ذن الرب جل جلاله للملائکه و المنین فیسئلون
 فلا یقی فی النار احد یحزن کان لعیبه الا اخرج حتی تتبادل
 لشفاعة المحرر عیبه و ته یعنی الاولی و المقصود الله منع شفاعته

برای کافران ثابت است چنانکه مذکور شد نه منع و اذان بر آن
 مومنان عموماً مگر خصوصاً شایسته تواند شد که منع و اذان مخصوصیت
 حکمتی که بعلم و اراده او سبحانه مقرر است باشد مآید دست برگاه
 شفاة متحقق بحقیقه و الاختیار حضرت محبوب المحبوبین محمود المجد
 صلعم برای منتظران ثابت است پس نفی آن در ثبوت باینست
 شایسته با وجود تحقق با حقیقه و الاختیار م و منع با استثنای
 بحسب احوال التفعیل و التفعیل و جبهی ضرورت دارد شایسته که
 نفی ثابت مآول است م نقلش ای است و علم نص م
 و عقلاً منتهی ای از روی کشف حقائق موافق نفس م
 و الله تعالی اعلم و بدانکه هرگاه دائر کنی این مسئله را برین اصول
 بمقصود میرسی ان شاء الله تعالی اللهم صل و بارک و سلم و ما
 ابداعنی محمد رسولک حبیبک و علی النواره و شفیع فینا و ربنا
 تمه رکوع یا ایها الذین آمنوا انفقوا در بیان نافع و کرب
 انفاق کریمه عیلم ما بین ایدیم و ما خلفهم ج و لا یحیطون بینه
 من علمه الا باشاره ج ترجمه مسداند او سبحانه آنچه در پیش

آسمانها و زمین است ای در زمان حال آنچه در پس ایشان است
 ای در زمان مستقبل و در منی گیرند ایشان چیزی که از معلومات اوست
 تعالی مکر پذیرا که او تعالی خواست کریمه و سع کرسیه السموات والارض
 ج و لایوده حفظها ج و هو علی العظیم و ترجمه در خود گرفت که
 او تعالی آسمانها و زمین را و آنچه بران دران است داخل است
 و گران بار کند اے در پنج نیفکند او تعالی را گنهبانی آن برد
 و اوست که برتری و بزرگی که از صفات اضافیه ذاتی است
 لازم اوست کریمه لا اکره فی الدین ج قد تبین الیرشد من الغی
 ترجمه نیست رنج رسانیدن دین دین تحقیق جدا شده است فتنه
 از گمراهی کریمه فمن کفر بالطاعوت و یومن بالله فقد استکمک
 بالعودة الوثقی ج ترجمه تفسیر من اینکه برگشتن کند طاعت
 و بگردد و بجنه ای عزوجل پس چنگ زند بدشت استوار
 اعنی محمد رسول الله تعالی صلعم ای استوار گیر دشمن
 ایمان و استدلالات بدان که بی انکار طاعت که عبارت
 از الهه باطله اے مرادات نفس عموماً و شیاطین اصنام

خصوصاً گردیدن بخدا سے عزوجل صحیح نباشد و بجای مضارع
 ماضی باقید برای تاکید و تحقیق است مراد برای شرط را و العروة الوثقی
 بالف و لام تعریف یا عهد ذمینی تعبیر است از محمد رسول الله تعالی
 صلعم باشارت توقف مقتصد ایمان و استدلالات موضوع اعتبار بران
 و تمثیل و توصیف بالعروة الوثقی که بحسن درخت استوار است مگر
 بالوصف کما قال الله تعالی کثيرة طيبة صلواتها و ذرعها فی
 السمارش تفسیر این کریمه در ذکر کیفیت الرسالت و النبوت الخ
 مذکور است م اکنه ان یسبوت معنی ظ هر حاجت تا و ایل نیست
 و اگر کرده شود چنانکه کردند البته دالاسی بران باید و آن کجاست
 نه کفایت بزعم مجرود و تو فرضناه تقدیر نظم چنان بایسته
 میستمسک بحبل الوثیق الذی هو العروة الوثقی خبر بمقام مبتدأ
 برای تخفیف کلام و بلاغت مرام زعماء جردانه مسبین است
 و نه مشبه بحبل وثیق چنانکه گفتند العروة الوثقی من بحبل الوثیق
 و هی ستارة و ش فی انوار التنزیل و غیره م و گفت محشر
 ذکر المشبه به اراد المشبه بش فی حاشیه انوار التنزیل م که مخدویر

اما تبیین بعدم ایهام در وجه تبیین که نه از وجود جائزه است نه از وجود
ش چون ایهام نباشد تبیین برای رفع ایهام از وجود جائزه
و رفع جهل از وجود وجه است صحت پذیریدم و نبودن یکی تبیین
ش چه تبیین بی یکی تبیین بی تبیین صورت نه بندم و دلالت
ش اسی نبودن لانه لفظاً و قرینه تبیین و تبیین بعدم ذکر تبیین
م و اما تشبیه بعدم وجه تشبیهش میان عروۃ و نفی حمل در
م و دلالتش اسی عدم دلالت لفظاً و قرینه بر تشبیه تبیین
بعدم ذکر تشبیه م و سن و استبعاد تعارض فی المقصودیه است در
اختیار تبیین و تشبیه بی تردید تا ملش یعنی در تبیین معهود
الکلام است اصلاً و تبیین تابع و در تشبیه معهود الکلام است
اصلاً و تشبیه به تابع تبیین از عبارات العروۃ و نفی من الحمل الکر
و بی مستحارة بی تردید تعارض فی المقصود است مگر کمال انضمام
لهاط ترجمه که نیست شکستی مازای اشتباه و نقصان
دلالت قطعیه و این ش اسی چنگ زدن معبرۃ و نفی
م دلیل است برگردیدنش بخدای عزوجل بنا بر توقف

همانا این کرمیه موافق و شیراست به قصد یق و اقرار لا ادا لا
 محمد رسول الله کرمیه و الله سمیع علیم ترجمه و حال نیست که
 الله تعالی شنوا و دانا است بکیفیه این تمسک از آنچه بر زبان
 در دل است به اشارت است بسوی اخلاص و نفاق و کرمیه
 الله ولی الذین امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور ط ترجمه
 خدای عزوجل بی امانت که گردیدند بخدای عزوجل و
 می آید ایشان را از تاریکیها بطرف نور کرمیه و الذین کفروا
 اولیائهم الطاغوت یخرجونهم من النور الی الظلمات ط ترجمه
 و آنکه انکار کردند از خدای بی نیاز و لیای شان طاعت
 هستند بدون می آرند شان را از نور بسوی تاریکیها به باد
 که دلائل بعمومیه اختصاص دهند بمعانی دلاله میکند بر معنی
 دوستی و قرینه و کفصل کار و از صیغه مضارع دلاله بر زمان
 حال و مستقبل است یعنی بر تحقق ولایت دانا در دامن
 و ظلمات تعبیر است از بر عسر و حمو و از کفر با الله تعالی با طاعت
 خصوصاً که منشأ دشواریات است و نور تعبیر است از بر سر

عمره را از بیان ابد تعالی بحمد صلعم خصوصاً که منت رهن موجود است
است پس بیان لایه عامه خدا عزوجل به تشریف جبرئیل
در ضمن محمد است صلعم و در کفر و لایه عامه طاغوت در نیل
عمر مقتضای خدای تعالی و تخلیق حکمتا و استدرجا
همه که رحمة اولیای صاحب النارج هم منبیا خالده و رحمة
انسانه و وزخیان همانند در آن همیشه باشند گان و در هر
تعالی علم فی عنبر و ایا اولی الالباب و شمسکو بالعمدة الکون
لا انقضام لها وفق الله تعالی ایاها و ایاکم و صلی علی محمد و
الرحمة و علی انواره و شفاعة فیما و ترجمنا به و محمد بن محبت باید
راست در سورة النجم قال الله تعالی کم من ملک فی السموات
لا تغنی شفاعتکم شیئاً الا من بعد ایاذن الله لمن یشاء و یرضی
الآیه ترجمه بسیار اند از فرشته در آسمانها که سودی ندرخواست
شان برای کسی بسکن بود و هر پس از آنکه حضرت فرماید الله تعالی
برای شفاعت هر که خواهد از شفیع و شفوع در حالیکه راضی است
به باید دانست لا تغنی شفاعتکم شیئاً باقتضای ثبوت مقدم بر آن

لغنی و تعلق بفاعل دلالت میکند بر تحقق و امکان وجود شفاعت ختیار
 چنانکه مذکور شد در حقیقه شفاعت ورنه مقصود لا تغنی شفاعتیم باطل
 شود و الا بر آنست که از ما بعدش برای استظهار از نبودن مغایرت
 ارکان ثلاثه استظهار و اذن بمعنی تخییر مثبت اختیار و مفعولی بمعنی
 شفع از اذن مخدوف پس اگر خاص است از ملک مقتضای محل
 مفعولی دیگرش بمعنی مشفع لمن یثاب است و برضی حال او بر
 لام بنا تخصیص مفعولیه لم مشفع الم تغنی یعنی مومن این ثابت
 شرعی است و اگر عام است از هر شفع باقتضای حذف شامل
 مرتضی و غیر مرتضی است و در جانب غیر مرتضی معارض ثابت
 شرعی است و اگر حذف مفعولی بمعنی مشفع عام است و مفعول
 دیگر بمعنی شفع لمن یثاب خاص است و برضی حال او مفعول بمعنی
 مشفع عام شامل مرتضی و غیر مرتضی است و در جانب غیر مرتضی
 معارض ثابت شرعی است و اگر ان باذن مقتضی مفعولین
 از شفع و مشفع است و لمن یثاب مجموع خودش قائم مقام مرد است
 و برضی حال او ش ای لمن یثاب من شفع و لمن یثاب من مشفع

فی حال رضائے عنما بهتادات الحق م ملائکه نیز بشاکی سمیع
بهتند برین تقدیر فصاحت کلام و بلاغت مرام به ثابت
شرعی مع التوسع بی احتمال غیر مرتضی است و باید داشت که
این اذن بعد شفاعت کبرے از حضرت حبیب الله تعالی
صلعم که مصداق ثبوت متقدم برای نفی لا تغنی شفاعتهم
و نیز مصداق ثبوت متقدم برای اذن است واقع شونده
قبل بعدم مصداقین منشا حصول نفی اذن نیز باید داشت
این کریمه مخصوص است بلاء که و غیرشان به محمد صلعم که ملک
شفاعت کبرے است و شبیه باینکه یا سر سر یا نور نوری یا نور
سعر فی اذیت ملک علیک یا محمد من لیکن العرش الی تحت
ارضین کلهم یطلبون صائمی و انا اطلب صائک یا محمد
ش تفسیر این حدیث شریف در ذکر کیفیت تفسیر حدیث
الشریف یا سر سرے یا نور نوری یا سجذ کور است م
و سوف یعطیک ربک فترضی موبدایت و شبیه باینکه
قر یا عبادی الذین اسر فوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله تعالی

بن ابدی الذلوب جمیعاً طمانه بود زار
 میردانت که یاسه سکرم در عبادی معینی محمد رسول
 الله تعالی است صلعم و آیین افتاب درین آیہ حکمتی و
 سے ضروری داردش چنانکه در ذکر کیفیت العمل
 المعرفه مذکور است هم یارب لا احصی ثنای علیک و
 و ما عندک بحسبک و دیگر بسیار و اولیاً
 علی نبینا وعلیهم الصلوٰۃ و السلام به تحقیق مثل محبوبیت
 ذاتی و صفاتی آنحضرت صلعم در ایشان صلا
 و تعابیر مقدار اجتماع ازان محبوبیت در تخصیص
 عه بهره دارند بترسید از غیرت خداوندی که
 مناجای بند حبیب خود است در حق حبیب
 صلعم تا آنکه اثر سے از و باشد صلعم با ادب
 فالتقوا یا اولی الاباب انی بصیر فون و
 رین محبت باید دانت در سوره اعراف قال الله

لی قل لا املک لنفسی نقیض لا ضرا الا ما شائت

ولو كنت أعلم الغيب لاستكثرت من الخير وما نلتني
 السوء كج ان انا الانذير و بشير لقوم يؤمنون ترجمه
 بفرمای اے حبیب من که با اختیار خود ندارم بر اے
 خود حصول نفع و دفع ضرر از روی استقلال که حاصل شود
 است لیکن میدارم با اختیار خود حصول نفع و دفع
 ضرر بر اے خود آنچه خواست الله تعالی باضافه اولیای
 که خاصه عبودیت است پس بکبر باضافات انحضرت
 صلعوم اگر توانی بندگی تظهر کاشم للعین من بعد
 صغیره و تحمل الطرف من انکم و اگر میبودم که دامن
 غیب را استقلال که خاصه الوهیت است لازم بود
 که زیاده میبشدم ای سنجع کمالات میبشدم در
 نفس خود از بهی و نیگرفت مر ازشتی بهیچ
 مستقل ش اے چنانکه مستقل نگرفته ام
 نیم که مستقل باشم در کار خود مگر ترساننده از خدا
 خدای تعالی عموماً و مفرده رسان به نعمایش تعالی

الفاظ اضافی در تعالی استقلال معنی خلق است

برای قوس که ایمان آرند گانند خصوصاً بد
 باید دینت که نفی مستلزم ثبوت مقدم است و
 اسناد را که از لا املک املک پس حکم تعارض در اسناد
 فرق استقلال که مصداق ثبوت مقدم برای نفی است
 و اضافه محصوره ثابت است و هم از ماث را المثر
 و نفع و ضرر حاصل متعاقب بعین است و خیر حاصل
 بالکمال است و سور نقائص ^{اقافه توصیف} مسکوت و رنه شایسته
 اگر نباشد چنانکه گهنت شدم و لو کنت عالم الغیب
 در صورت اضافه متعارض است از کریمه عالم الغیب
 فلا یظهر علی غیب احد الا من ارضی من رسول الایه
 و استکثرت و من یخبر و یسخر السوء در صورت
 اضافه موقوف بر در کست اعلم الغیب نتواند شد
 که معارض است کریمه در راسش ای لا اله الا الله
 نفعا و الاضرار و من یضییع فی امریه و یقع
 سورة الفاطر یفیتع للناس من حمة فلا

لهاج و مایک فلا مرسل له من بعده ط و موعود
 الحکیم ترجمه برجیه بکتاب الله تعالی برای مانی
 از رحمة عامه صوری و معنوی پس نیست باز دارنده
 آن و هر چه بند پس نیست روانده آن پس آن
 بستن و دوست غالب که منع کس بفعل او نرسد
 صاحب حکم دیگر خود و در اینجا مقصود بسط و فصر
 بالحکمة است و نیز مس سور بموس چونست که فرمود سبحانه

و العصر ان الانسان لفي خسر الا الذين امنوا و عملوا
 الصالحات و قل بل ترهبون بنا الا اعدى الحسنيين
 و حال آنکه آنحضرت صلعم خیر المخلوق کلهم است و شرف
 به بشارت تشریف خیرات دایمی چنانکه فرمود سبحانه
 و لاخرة خیر لکم من الاولی و نیز اظهرست که آنحضرت
 صلعم محمول منافع اخروی مطمئن است و از ضرر
 مصون و بمنافع دنیوی مستغنی پس مقصود است
 نفی استقلال مخصوص الوتیه از ذات مبارک صلعم

بابتات بحر حقیقتی و شرافت اضافی چنانکه من
 و همی است مع جواب سوال کفار که در تفاسیر^{صدا} توان
 یافت من اهل مکّه گفتند که اسے محمد خدای تعالیٰ چرا خبر نداد
 خبری که کنی از زمان شود و کنی گران تا در از زانی چیز
 خرید کنی و در گران بیغزشی و بدان سود کنی پس این
 ایه نازل شد از تفسیر حسینی م نه فایده نفعی شفاعت
 معنی خوشت که در ستم صفات اضافی مختصرت است
 صلعم در تحت الاما مشا را الله و تیز تنبیه است برینکه
 بشا بد و جمال جامع عفت و الوهیش صلعم نمکند
 قیام رب نه انهم که فارقی در حصول نفع و دفع ضرر
 استقلال و اضافات و شفاعت جهان نکردند انهم
 الا المخذولون و حدیث شریف یا فاطمه لا تنکح
 علی الکذب رسول الله اعلیٰ اعلیٰ اعلیٰ ترجمه
 اسی فاطمه نکیه کن برینکه دختر رسول الله تعالیٰ
 هستی عمل کن عمل کن عمل کن معنی عمل صالح تنبیه است

سباسب بر نیکه شرافت نسبی بر رسول الله تعالی صلعم
 بدون عمل صالح سودی دهد در آخرت چنانکه سود داد
 شرافت نسبی بسپر حضرت نوح علیه السلام را و تاکید است
 بر سبب آوری او امر و نواهی آنکه تکیه نغنی بر شفاعت رسول الله
 تعالی صلعم که در شان مومنین آنحضرت صلعم
 و بشر الذین امنوا ان لهم قدم صدق عند ربهم و یخذ
 ما یفوق قربات عند الله و صلوات الرسول الا انها
 قرین لهم طس بر خلیفهم الله فی رحمته ط ان الله غفور حمیم
 و پس ازین حدیث شریف قطع مهید رحمت از نفس
 مبارک شریعتیم و تبوسل شفاعتش صلعم از خداوند
 ارحم الراحمین بفهم نئے آید فاعبر و ایا اولی الالباب
 اتی یوفون قال الله یتالی فی سورة الحج من کان
 لیمن ان لن ینصره الله فی الدنیا و الآخرة فلیمد
 بسبب الی السماء ثم لقیح فلینظر الی یدیه کیده
 ما یغیظه و کذلک انزلناه ایات بنیات و ان الله

ہمدے من پریدہ ترجمہ ہر کہ باشد کہ گمان بد
 انکہ برگز نصرت نذر خدا تعالی پیغمبر خود را در دنیا
 با علامے کلمہ حق و غلبہ بر اعدا و در آخرت بجلو
 شفاعت و قرب و کرامتہ پس باید کہ در از کند رسی
 طرف آسمان تا بدان واسطہ قطع مسافت کردہ
 رسد یا انکہ مکشد خود را بر سنی سوی آسمان پس برد
 کہ بغیت و میر و جسد یا بکوشش یعنی در دفع نصرت
 از پیغمبر صلعم جسد تا ترکند پس بنید کہ با وجود
 این سعی و کلفت آیا سبب دفع مکر مہینہ او چیز را
 کہ بخشم آوردہ است اورا یعنی کار پیغمبر صلعم
 نخواہد برد و همچنانکہ کار پیغمبر صلعم ستوار و میو
 کردہ ایم کہ کسید کیا دش نتواند برود و فرود آوردیم
 اسی ظاہر را ختم بر اے پیغمبر خود صلعم ایات
 بنیات اے اعجاز اے من کہ وقعات
 عجیبہ ہم قرآن مجید تواند شد و حال انست کہ

تحقیق الله تعالی راه می نماید و سیر و لبوس
 پیغمبر صلعم آیات بنیات و بهر چه شاید سرگراشته
 اللهم صل و بارک و سلم و اما ابد علی محمد رسولک
 و حبیبک و علی انواره کما تحب و رضاه و شفعه فنیما
 و ترجمه نامه

ذکر کیفیت پدوک معنوی و بحر

نفس برای معرفه الله سبحانه

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعه

و علی آله و صحابه و اتباعه اجمعین باید دانست

گفته شد فقر انکشاف عقاید است و این

سیر نظری جمالی است و محتمل سیر قدمی در درجه

گفته فقر تمثیل نفس به نشرع است و این سیر

تفصیلی است و محقق سیر نظری پس فارتی نیست

میان بر سه گفت مکر سیر اجمالی و تفصیلی و نظر

مؤلفه فقر انکشاف عقاید است و این سیر نظری تفصیلی است و محقق سیر نظری پس فارتی نیست

قدمی و حتمال و تیش و لغووت بهمن نمیل نغز
 است ش کیفیتش در تنجیه لاحق مذکور است م سدرک
 طریق معنی محبازیت و آن بجا آوردن علم و عمل مانده
 مرتبه فرض تا استحباب است پس سخن در معرفت است
 آن حصول معرفت ذات و صفات خالق اکبر موقوف
 لائل سیر نظری و قدمی است پس باید دست خلق
 بود و بین بدین اثر امر است پس که تحقیقش در ذکر کیفیت
 ثبات مرتبه احجاب بین المبدءیم و الحادث المحذوف
 و در ذکر کیفیت حاضری در دشمه برستان رحمة
 نشان حضرت حبیب علیه الرضوان مذکور است
 م بود و تضمنی بالمشهد است کیفیت وجود تضمنی
 و التزلزله در ذکر کیفیت الاصول در محصل ذکر کیفیت
 الانشراح توان یافت م از موجودات قدیمه و محذوفه
 لن کسیر بواسطه مرتبه حجاب پغشش قال سبحانه
 لا اله الا نحن و الا مرط و قال سبحانه انما امره اذا

ارادشیا ان بقول کہ کن فیکون و بگوئیہ کہ مبتدا
 تعینا تکیہ نصیب جذبی و ازند عالم کبیریت و انهم
 نصیب جذبی عالم صغیر پس بر صغیر را در تقابلش
 کبیریت کہ صلیبش است و عروج بوی کبیریت می شود
 بوجود اول الاولین کہ اصل همه است در تحت امر و
 لامکانیت باعتبار انتہای عالم اجسام از آنجا کہ
 انسان مکرم تعینات است شش لفظیہ سبحانہ لغت
 کہ من بابی اوم هم زیادت نصیب و مقصود تہ معانی
 کہ باوت مخاطب و حق بفکر ط افلا تبصرون است
 و بنا برین منہ مود صدم من عرف لفظہ فقد عرف
 و سخنهاے مختلف در حقیقتش از آثار عالم کبیریت
 مشاہد است ولیکن اعلیٰ لمقام صبار معرفت
 رب الارباب است پس سخن در منیت باید داشت
 نفس انسان شخصی است بسیط زائد بر مایات
 از علیها و لا غیر لا و در حد خودست

من اے انچه بران قرار شخص نفس است م
 اعنی صفات حقیقیه مع الذات بنا بر تحد ذات
 برین صفات و قرار شخص نفس برین اجتماع ذات
 و مالہ ش اے انچه برای شخص نفس است م اعنی
 صفات معنیہ و شانیه و تزییع الذات بنا بر عدم تحد
 ذات برین صفات و عدم قرار شخص نفس برین اجتماع
 ذات و اعتبارات ذاتیه هر عمده متضمنه موجودات یا سلباً
 مث کیفیة این بضمین در اصل فکر کیفیہ متشکک تو ان
 یافت م علاقه مجهول کیف شخص مرکب عنصری
 که در حد خود مستجمع ماعلیه و مالہ است و در خارج
 انسان با یازده تعین یعنی عقل و صفت حقیقیه و شانیه
 و تزییع و ذات و شخص نفس از روح و خاک و آب
 و آتش و باد و شخص مرکب صوری از عنصر ممد عالم
 است در تحت امر و شخص سببی فی حدہ در اوصاف
 حسباج شخص مرکب مستقر است و لامکانی

و لیکن مقتضای حکمت انتهای معرفت عالم مختصر
 در حد انسان با مقتضای حکمت مضافه مطلب نام مرکز
 قرار قلب بسیط کرده شد که در وجه وجود تعینیش موجود است
 گویند که عرش صغیر است در تشابه بعرش کبیره در وجه
 وجود و البته امین تعین بر ملوبات که تشابهی بعرش
 کبیر ندارد ولیکن تشابه است از امی بعرش صغیر یافته
 پس توفیق رب کبر در شرح صدر در سیر نفس متعبر
 در آمده با احتیاج وجودش لاله بود قدیم محتاج الیه
 برگرفته کیفیت اصالت خود یا واسطه بکس در یاد
 بتجسس عم با صالت و بعرش بوساطت تعینی که این در
 تعین او است شش اشارت است بشش سالک
 م و بمعرفه عالم صغیر با صالشی که عالم کبیر است تا خواست
 رب اعلی برسد و انکشاف حقیقه جامعش
 ای آنکه منع معمول غیر در صفت نکند م حسب استعدا
 با حاطه تشخص نفسش مستجمع علیه ماله که انتهای تعین است

از جنبه اثرش اذ امر باربط فعلی لابد منه از امر قاطع
 است ش مربوط با مضاف است م باید داشت این
 اعطاء شخص نفس در کشف مثال همچو قوس میس نماید
 از اینجا است که قوس نامیده و این قوس سفلی ظلی است
 و معطای قوس علوی حجابی پس سفلی را درجات
 حقیقی است و هر یک از اینها نسبت با فوقه تابع مطبقة
 جزئی است و نسبت با تحت متبع مطبقة جزئی
 ش پس انکه ماتحت ندارد دستور عم نیست و انکه فوقه
 ندارد تابع نه م و مافوق با تحت اصل و محیط است
 و هر چه جز مافوق مبه است از و تسکین مافوق مبه
 تابع مطبقة کلی باشد مرقوس علوی حجابی را
 که اصل و محیط قوس سفلی است و بر یکی از نیمه هر چند
 نزول و عروج در سیر ماتحت و مافوقه نماید از خود بنای
 و فارسی الوجود و قیام فی الشیخ و قیام فی الرسل
 است از طباق این بی جهت بجمعه جامع است

باید دانست مرتبه حجاب ظهوری است حادث قائم بقدیم
 من تحقیقش در ذکر کیفیت اثبات مرتبه الحجاب من القدیم
 و الحوادث المخلوق و ذکر کیفیت حاضر در دشت بر
 آستان رحمت نشان حضرت حبیب الله علیه الرضوان کور
 م در کشف مشال با عاقله شخص خود هیچ قوس نماید
 و بیست و یک قوس سفلی قوس علوی نامیده شد آنرا
 دو مرتبه ربی است بر طبق حدیثش مرتبه تعیین وجود
 که و احدیه همان است که قال سبحانه انما الله واحد
 م و اعتبار بر بوبیه متعلق همین مرتبه است که قال
 سبحانه رب العالمین م و مرتبه لافعیین است که احدیه
 همانست که قال سبحانه الله احد م و عیناً
 استغنا بر متعلق همین مرتبه است که قال سبحانه
 ان الله غنی عن العالمین م و حقیقه مستجمعه جامع
 انسانیه در غیر آنست که با نطبق یک دیگر در وجه
 جامعیه است نه با نطبقه سیر نظری قدی مطابقه

جزئی یا کلی قوسین در خود تعینش نماید و بر این مرتبه
 قرار گیرد پس از آن طباق قوس سفلی خطی بقوس
 علوی حجابی که قرار فیه اسم عبارت ازین است
 دلالت بر معرفت ذات و صفاتش یم توان یافت و
 درین میان تصفیه و ترکیب اجمالی یا تفصیلی عالم
 صغیر تفهیم موجودات و سلوبات مخصوصه محمدری
 صلعم عروج شخص دومی بعالم علوی تا عرش کبر
 که مقر انوار حجابی باعتبار منتهای عالم کبر است
 فوائد شد پس سخن در معرفت تفصیلی مرتبه تعین وجود
 از آنجا که قلب مرکز شخص مرکب است و مقر قلب بسیط
 که نصرهای فعلیش از آنجا ظاهر شود و معرفت ذات
 موقوف بر صفات است و صفت فعلی نزدیک تر از
 اثرش ناچار ابتدای معرفت از صفات قلب و صفت
 فعلی واقع شد پس دلالت معرفت نحلی فعلی حجابی
 بملکیت اجمالا که در عالم صغیر کبر با اعتبار علین

بجزئیات بجزئیته تفصیلا هم استر تواند شد معروف
 خواهد گردید با محمودیه فاعل و ابتدای اسلام حقیقی از اینجا
 و بتوسع علم بادراک ربط دایره از مفعول بفنا و افاقا
 به فاعل معنلا و ذاتا بمجه عالم را از عرض تا جوهر هر چه
 شش یعنی حروف از مفردات و مرکبات هم از
 کتاب کاتب خواهد یافت تا آنکه قطع شود و تمایز امر
 بکلیله فعل و فاعلش و افضل آنست که امر و
 معنی ملحوظ ماند سر که اتوبون الهی میشود و دریت
 معیه از ابتدای فعلش لفظ فعلی شیر است و
 فعل و معیه فعلی تا ذاتی شش تا انتهاییه است و
 لفظ ذاتی مشیر است سوی ذات و معیه ذاتی هم
 کما قال سبحانه و الله معکم انما کنتم طوع و معکره
 می نماید ادراک ربط دایره از فاعل مفعول و جزئی
 است که ادراک ربط از طرفین شش یعنی از مفعول
 بفنا و از فاعل مفعول هم معا است و جزئی

ادراک ربط از مفعول بعد م درک ربط از فاعل و ادراک
 به بطر و ادراک ربط از فاعل بعد م درک دلالت از مفعول
 باطل این استجماع از طرفین به عنایت الهی است هر که
 باشد آئینه طریق حصولش کهنه است ربط از طرفین معانی
 شاید که میسر گردد و روح بصفه فعلی باستفاضه فیض
 این دلالت ساز قوسین بمطابق بقعه خبریه ش که برای عمر
 حضرت سرور نبی است علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 م یا کلیه ش که مخصوص حضرت سرور نبی است
 علی نبیا و علیه الصلوة و السلام م است نظر او
 من سیر قدمی در قوس علوی بسبب جود حجاب
 اوست م و باعتبار خصوصیت وصول نور این ولایت
 له اول است بحضرت آدم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 مصطلح یستمیه ولایت ادمی است و ولایت نوحی نیز
 لیکن در نظر درویش حضرت نوح علی نبیا و علیه
 الصلوة و السلام درین صفت نه اصل مرکز اند بهیچ

حضرت آدم عم من اسی چنانکه حضرت آدم عم اهل
مرکز اندم مکرنا ببع در صفت که از شدت پستیلا در تو هم
درین صفت که حضرت آدم عم میماند و مورد فیض این
ولایت در مرکب بحکمت الهی تعالی در جانب چپ
به تمییه صلاحي بالمنظریه من اسی بانکه منظر صفت
فعلی است م یا بقلب قلب بسوی معرفه الهی مسمی
قلب است و ابتدای سیر معنوم قاب قوسین از اینجا
و احکام سیر من جهة الی جهة از اینجا است پس سیر
من الله تعالی الی غیره تعالی و الیه غیره تعالی
شُرک فی المقصود و فی المحبة است تا آنکه مکفرو
شُرک جلی تواند رسانید و من غیره الیه تعالی
و الی غیره تعالی شُرک فی صفات الله تعالی است
حقیقت که مستندم شُرک فی الذات است و در صورت
نسبانی و ذمول من الله تعالی شائبه شُرک مذکور
بالعرض است من اسی بعرض نسبانی و ذمول

الله با حقیقتی هم پس مقصود اینجا سیر حقیقت الیه معه فیه
 است اگر میسر شود و قنار فی افعال تعالی عروج
 الی افعال تعالی و بصارت با افعال تعالی نزل و الاس
 انداز اینجا است و این سخن در حقائق اجمالی است
 که بواسطه این تفصیلات مستدره نواندر رسید و سخن در
 تفصیل حقائق و مستغنیات زائده و کوائف وارد
 بحث قاصده نماید و باید دانست در اینجا هر که خواهد
 ندانیکه از مرتبه حجاب است با همی که مناسب تحقیقش
 است بسمع روحش دهند اگر چه آشکارا نشود حضرت
 حسین ابن منصور مخصوص با اسم انا الحق بود و حضرت
 ابو یزید مخصوص با اسم سبحانی ما اعظم شأنی و لیکن
 باز یاد است حاله رضی الله تعالی عنهما و این راز
 پر تویت از حقیقت کعبه که در ظهور حقیقت کعبه ظاهر شود
 الی ما شاء الله تعالی و بهر چه خواهند کلام در میان
 کما قال سبحان الله موسی علیما زین کسرم و ج بسو

ولایت دوم توسط انتراع فعل از تعین صفات حقیقیه
که عبارت از صفات سبعه یعنی حیات و علم و قدرت و
ارادت و غیبه را که اشهر و معقول و منصوص است تواند شد
و قرب صفاتی مع الذات تجا ز تعین صفات باعتبار
لا عینها که مرتبه صفت ظاهر و مرتبه جمال است و بی تمایز
تعین صفات باعتبار لا غیر را که مرتبه صفت باطن و مرتبه
جلال است باقیام حقیقی با ذات با محسوبیه صفاتی
مع الذات بی ملاحظه غیر ملحوظ المحل شای اعمال
و شیون و غیر جماع از خصائص اینجا است تا آنکه از
هر چه باشد بقوه و فعل مقدم المذکرات ذات شجاعت
باین استجماع صفات است حالا بقرب حجابی حقیقه
غیر نظری و استخالی فرمود سجدانه فانی قریب
و محن اقرب الیه من جبل الوریده و روح بصفتها
و باطن باستفاضه نور این لایه سائر قوسین ^{نقش}
جزئیة یا کلیه است نظره و قدما و باعتبار خصوصیت

وصول نور این ولایت بحضرت موسی علی نبیا و علیه السلام
 و السلام مصطلح بتسمیه ولایت ابراهیمی است و مقام طاقه
 بر حمت و مسرت بخند است و نمود و فیض این ولایت در
 مرکب بحکمت الهی تعالی جانب است بمقتاب قلب بتسمیه
 اصطلاحی بالمطهرتیش ای بآنکه روح منظر صفات
 تعالی است هم سیمی روح است زین پس متوسط حاصل
 من و وسطه حاصل از انست که دلالت از حادث
 بر فعلیه است و از فعلیه بحقیقیه و شانیه از اشیای
 من وجه تحقیقیه چنانکه در ذکر کیفیت اسماء الهی تعالی
 صفات مذکور است هم انکشافی است بولایت سوم مشهور
 مرتبه تعین بشانیه که عبارت است از اصناف ذاتیه
 متضمنه الذات بصفة ظاهر و باطن معبر بحیال و حلال
 در جنب صفات حقیقیه با محبوسیه و محبتیه صفاتی مع
 الذات و ظهور و نور این ولایت روح سائر توهمین
 با مطابقت خبریه یا کلیه است نظیر او قد ما با همان قریب

حجابی حقیقه و باعتبار خصوصیت وصول نور این لایه
 بحضرت موسی علی خیا و علیه الصلوٰۃ و السلام
 مصطلاح بهتمیه و لایه موسوی است و مستطلاح
 و بهتمیه محبت است و عود حشیش تا حب و انس تو اندیشه
 و مورد فیض این لایه در مرکب بحکمت الهی تعالی
 جانب چپ زیر قلب بهتمیه صطلاحی بالمنظریه
 من اسے بانکہ منظر صفات شانیه است و لایه
 صفات شانیه بمقابلہ صفات حقیقیہ مسرور است
 مسمی بہ است زمین پس توسط حاصل شد و
 حاصل از است کہ تنزیہ منتزع است ازین منزات
 یعنی فعلیہ و حقیقیہ و شانیه م عروج است بولایه
 چهارم مشہور و مرتبہ تنزیہ است از اعلا من المنزلات
 با مجبوریہ و محبتیہ صفاتی مع الذات و روح بصفتہ
 تنزیہ باستفاضہ نور این لایہ سائر قوسین با بقیہ
 خرمیہ یا کلیہ است نظر او قدم با جان قرب حجابی

و باعتبار وصول نور این ولایت به
عجی علی نبیا وعلیه الصلوٰۃ و السلام مصطلح بتسمیہ
لایۃ عیسوی است و تصور فیض این ولایت در مرکب
الہی تعالی بجانب راست زیر روح بتسمیہ
محی بالمظہر تشریح اسے بانکہ منظر مرتبہ خفیه
تشریح است مسمی تخفی است زین پس توسط حاصل
من واسطہ حاصل از است کہ معرفۃ ذات موقوف
بر صفات است م عروج است بولایت پنجم شہود و مرتبہ
ذات مستجمع جمیع صفات با مجبوتیہ و محبتیہ ذاتی مع
الصفات و روح بمرتبہ ذات باستفاضہ نور این
لایت سائر قوسین با مطابقت جبرتیہ یا کلیہ است
فطرانہ قدما با ایمان قرب حجابی حقیقتہ و باعث بار
خصوصیت وصول نور این ولایت بحضرت سید الانبیاء
محمد رسول اللہ تعالی صلی اللہ تعالی علیہ و علیٰ آلہ
نبیاء و علیہ السلام و احیاء اتباعہ و سلم مصطلح

به تسمیه ولایت محمدی است صلعم و مقام استجماع
 کمالات جمالیه و جلالیه و تنزیهیه بالا صالت است
 و مورد فیض این ولایت در مرکب بحکمت الهی تعالی
 در وسط سینه میان قلب و روح به تسمیه اصطلاح
 بالمظهریه شش اسے بانکه منظر مرتبه خفیا ذات است
 عظم برهانه مسمی با خفیه است و باید دانست
 حصر ولایه پنجگانه برین وجه است که دیگر مرتبه فیه
 از تفرع این اصل پنجگانه است و نیز باید دانست که
 ملکیه عبارت است از ظهور تنزیهیه منزهات و شهود
 جمالی و جلال حسب ظهور مشاہدہ از روی تعبیر
 و کمالات رسالت و نبوت عبارت است از ظهور منزهات
 و شهود جمالی و جلال حسب ظهور مشاہدہ از روی
 قرب در قرب و سیر این کمالات شامل سیر
 هر ولایه است در جای آن و ہم جدا تواند شد
 زین پس بتوسط ما حاصل شش واسطه ما حاصل از اینست

که آن موقوف علیه معروفه شخص نفس مستجمع علیه و ماله است
 هم عروجت بسوی شخص نفس و مورد فیض بحکمة الهی است
 و مرکب مقدم دماغ است و سیر است در مراتب اعتباریه
 و انبیه از انست حقائق انبیا علی نبیا و علیهم الصلوٰة
 و السلام باید دانست حقیقه نبوت عبارت است از مرتبه
 اعتباریه ذائیکه تو حشش و صغها از جهتی بجهتی با مرکزیه
 منتزعات خودش قیام حقیقی یا مجاز است پس حقیقه
 آدمی و حقیقه ابراهیمی و حقیقه موسوی و حقیقه عیسی
 در ضمن آنست و حقیقه رسالت عبارت است از مرتبه
 اعتباریه ذائیکه تو حشش منغها از جهتی بجهتی با مرکزیه
 منتزعات خودش قیام حقیقی یا مجاز است پس حقیقه
 محمدی در ضمن آنست پس بیان حقیقه نبوت و
 حقیقه رسالت در ذکر کیفیت الرساله و النبوة مفصل
 توان آنست هم پس اول سیر است در مرتبه اعتباریه
 ذائیکه منشأ رقیق حضرت آدم علی نبیا و علیهم الصلوٰة

و اسلام است پس در مرتبه اعتباریه ذاتیکه منشا تعین
 حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوٰۃ و السلام است
 پس در مرتبه اعتباریه ذاتیکه منشا تعین حضرت موسی
 علی نبیا و علیه الصلوٰۃ و السلام است پس در مرتبه اعتباریه
 ذاتیکه منشا تعین حضرت عیسی علی نبیا و علیه الصلوٰۃ
 و السلام است پس در مرتبه اعتباریه ذاتیکه منشا
 تعین حضرت محمد رسول الله تعالی صلی الله تعالی علیه
 و علی جمیع الانبیار و علی آلہ و صحابہ و اتباعه و سلم
 ش برهان یقین حقائق انبیار علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و
 و السلام از مناشی معینه در ذکر کیفیت وجود اول ظهور آخر
 آنحضرت صلعم توان دانست م باید دانست در حقیقه محمد
 صلعم باستجمل حقائق انبیارش یعنی فعلیه و حقیقه و شایسته
 و تشریفیه م اصلا اعتباری ممتزج است باعتبار
 خصوصیه صفت هر نبی صفوة و خلد و محبة و تقدس سینه
 و اعتباری غیر ممتزج است بحقیقه خودش و ش

یعنی مرتبه ذاتیه هم و باعتبار خصوصیت خاصه محمدی
مجبوبیه صرفه تیر و نفس باستفاضه نور این کمالات
توسیع مطابقت جزئی یا کلیه بر اعتباریه ذاتیه
محاسبیه باعتبار نشان نبوت و رسالت است نظراً و
قدما و از آنست حقائق الهیات باید داشت حقیقه
کعبه عبارت از حقیقه نور که نشان شطر المسجد
فرموده شد آن نور حجابی است از حقیقه خودش که معبر
بذات فعال است شش صراحت حقیقه کعبه در ذکر کیفیه
حاضری در دمنده بر استان حمت نشان ذکر کیفیه
اسرار تعین قبله کعبه الشریفه مرقوم است هم نفس
سالك بهمین نور حجابی متعلق و استفاضه یافته همه
کائنات متضمنه موجودات و سلوبات را در وجه تسمیه
و دیگر صفات که از مرتبه فعلیه است شش همچو تزیین
و ابداع و انشا و تکوین هم متعلق همان اعتباراً
مستجمع در حدش می یابد و سایر توسیع مطابقت

جزئیة یا کلیة نظر او قداما است و خروج قلب که معبر
بولایت اولی است بسیر قدمی مغلق و منتهی باین حقیقة
حجابی است و حقیقة صوم عبارتست از تنزیه منزهات
و در اینجا در برابر نور کعبه بنا بر تنزه پیش در مرتبه حجاب
وجودی یافته است نفس سالک بواسطه همین نور
حجابی کعبه مغلق و مستغاضه بان یافته سائر نور
مبطافعة جزئیة یا کلیة است نظر او قداما و تواند شد
که در برابر یکی از حقائق الہیات مشہود شود و حقیقة
قرآن عبارت است از حقائق ثبوتیة اعنی فعلی و
حقیقی و شانی و تنزہی و ذاتی که در مرتبه
حجاب وجودی یافته و ہم از تحقیقش کلام محمد
بتیان آنہما است و از حقائق سلبیہ نیز نہ مجرد
از کلام پیش اے نہ عبارت است از مجرد کلام بقطع
نظر از دیگر حقائق ثبوتیہ و سلبیہ ہم پیش شامل شد
باین حقائق و بولایت خمسہ نفس سالک ہمین نور

حجابی تعلق و استفاضه داشته سائر قوسین مطابقت
 جزئیة بالکلیه بی لزوم اجتماع بل بروجه اشتراق
 نظر او قدما است و خروج لطیفه روح و سر و حن
 داخلی بسیر قدمی متعلق و منتهی باین مرتبه حجاب است
 از روی عمومیت حقائق انبیاء علی نبیا و علیهم الصلو
 و السلام با اجتماع قلب و حقیقه صلوٰة عبارت است
 از حقیقه مستجمعه حقائق ثبوتیه لازم محبتیه و محسوبیه
 صفاتی و ذاتی که در مرتبه حجاب وجودی یافته
 است نفس سالک بهمین روح حجابی متعلق و استفاضه
 یافته سائر قوسین مطابقت جزئیة بالکلیه بل لزوم
 اجتماع و محبتیه و محسوبیه نظر او قدما است و خروج
 داخلی بسیر قدمی متعلق و منتهی باین مرتبه حجاب است
 از روی خصوص حقیقه محمدی صلی الله تعالی علیه
 و علی جمیع الانبیاء با اجتماع لطائف تحت و حقیقه
 محبودیه عبارت است از حقیقه اجتماعیه تشخص نفس

با علیه و ماله که در مرتبه حجاب وجودی یافته است نفس
 سالک سائر قوسین بمطابقه بقعه جزئیة یا کلیه است نظراً
 و قدما زین پس سیر است در مرتبه تعیین و احدیه حجابیه
 که ممت است بوجود عوارض صفاتی و اعتبارات
 ذاتیه در مرتبه لا عین نظر او قدما بمطابقه بقعه جزئیة یا
 کلیه قوسین و تعیین وجودی هم عبارت از است
 که مرتبه اجمال صفة ظاهری است و هم تواند شد که در
 سائر شود در مرتبه اعتباریه ذاتیه ربوبیه که با نظایر
 و علق بر مرتبه واحدیه از ماله است نظراً و قدما بمطابقه
 جزئیة یا کلیه قوسین اگر چه علمه و سیر کندش تعریف
 صفة واحدیه و وجه علق مرتبه ربوبیه بان از شرح
 و حاشیه ذکر کیفیت التوحید توان دریافت هم زیاده
 پس سیر است در مرتبه احدیه حجابیه که غیر ممت است
 بوجود عوارض صفاتی و اعتبارات ذاتیه در مرتبه
 لا عین نظر او قدما بمطابقه بقعه جزئیة یا کلیه قوسین

اولاً تعین هم عبارت از آنست چنانکه مرتبه اجمال صفت
 باطن است و هم تواند شد که در اینجا ساز شود در مرتبه
 اعتباریه ذاتیه استغفار که با انطباق و تعلق
 بمرتبه احدیه از ماله است نظیر او قدما بطلان بقه خبریه
 یا کلیه قوسین اگر چه علیحده سیر کنندش تعریف صفت
 احدیه و وجه تعلق مرتبه استغفار بآن از شرح و جای
 ذکر کیفیت التوحید توان دریافت م بآید است
 قرار کمال حقیقه مستجمعه جامع انانیه با انطباق
 قوسین علی حد اموقوف بر اعتبار استغفار است
 و تعین اعتبار احمدیه و محمدیه با فرق و صفی که از
 مغنیش عیانت بر مابینه واحد است که دالالتی
 دارد بر همین فرق و صفی اعتبارین و حدت حقیقتش
 یعنی مرتبه حجاب زرین پس بفضل الله تعالی عروج
 است بسوی ولایه صلیه مقصوده اعنی حقائق
 مراتب حجاب که اشارتشان دنی است بدلاله مراتب

حجاب ببرد نظری تشبیه باید داشت که سلوک طریق
 اسلام بر پنج مقام است شهادتین صلوٰۃ و صوم و حج
 و زکوٰۃ پس باید داشت که در شهادتین عطف تفسیر است
 شجاعت چنانکه در ذکر کیفیت کلمه مذکور است هم در نه مصداق
 لما نفی عنه الالوهیة و تعرض علی ما اثبت له الالهیة
 باطل گردد پس شهادتین مع مغایرت من وجه بنا بر تفسیر
 در حکم واحد هستند و در نه بنای اسلام بر شش خلاف حدیث
 شریف بنی الاسلام علی خمس قرار باید متعرفه حقیقه -
 شهادتین و صلوٰۃ و صوم و کعبه درین ذکر سلوک معنوی
 مذکور شد اکنون باید داشت زکوٰۃ پاک کردنت از آنچه
 باید از آنجا که آن مخلوق است از ضمن موجودات
 و مخلوقات شبها عنهما زکوتش در موجودات با خشیان
 احسن است و در مخلوقات تبرک مکروه اخلاصانه
 تعالی قال سبحانه و نفیس ما سوهها فاللهما فخوراً و تقویاً
 قد فسخ من زکتهما الا ان ذلک ایها الذین امنوا نفقوا

همان زمان که الایس این نزق ای تحشیدین عام است
 پس اتفاق صاحب مرزوق ای شئی تحشیده شده نسیب
 هم با پود منتف زکوة متعلق نزول از عروج بسیر معرفت
 موجودات است از اینجا است که فقر تکمیل نفس به شرع
 است شاید که سائران معارف عروج این نزول را
 بسبب عدم تمیوش بسیر عروج ذکر نکردند و حال آنکه
 این نزول در ایشان یافته میشود الی ماشا الله تعالی
 این اجمال به تفسیر است در قرآن مجید و حدیث
 شریف که این مختصر گنجایش آن ندارد تشبیه ای
 مشتاق خدای عز و جل برست که صلوة را که بهترین
 عبادت ازست و بهترین عنایت از رب بهندب
 ظاهر و باطن بجا آرد تا بسلامتی رسی که در دنیا کائنات
 نراه و در آخرت اتم تر است **شعر**
 تو دوطونے و ما دقامت یار

منکر هر کس بقدر محبت اوست

قال سبحانه قد افسح المومنون الذين هم في صلواتهم
 خاشعون والذين هم عن اللغو معرضون والذين هم
 للزكوة فاعلون والذين هم لفروجهم حافظون الا على
 بنهم لا اماناتهم وعهدهم راعون والذين هم على صلواتهم
 يحافظون هـ وارضاه صلواتهم بمراد خصوص و در
 للزكوة فاعلون بمقابله مؤتون سرست که در صحفه
 زکوة مذکور است و سرس بان نرسد و در اصطلاح
 تفسیر و در حافظون تاکید جماعه مشی چنانکه در ذکر کفیه
 تفسیر الایة الکرمیه حافظوا علی الصلوة و صلوة الوسطی
 الایة مذکور است هم و الله تعالی اعلم بالصواب صلوة است
 که مستجمع شهادتین و صوم و حج و زکوة است صلوة است
 که بهر دفتی نشی با تحصیل بهای توان بود قال سبحانه
 و هم علی صلواتهم دایمون ای بر نمازیکه برای ایشانست
 دایم اند بران در او قاتش و نیز و اتم اند بران بر وقت
 و این منازرا که چون هر است الله تعالی دانند و توانند

که متصلی هم تر این نماز را که چون و چراست تعلیم و تعلم
هم توانی شد و هر کس اهل آن نیست قال سجاده و سجده
ما لم نكفوا بحملون باید دانست که صلوٰه را دو مرتبه است
یکی از سلوبات مخصوصه محمد صلی الله علیه و آله و سلم و دیگری از فعل
موجودات قدیم پس هر که سلوبات مخصوصه محمد صلی الله علیه و آله و سلم
نرسد فاعل موجودات قدیمه چون رسد من الله التوفیر
تقیه وجود عنصر منزع است از روح در معرض
سلوباتش تحقیقش در ذکر کیفیت حاضری در روند
باستان رحمت نشان حضرت حبیب الله علیه الرضوان
ذکور است م یثلیع باشد مراد صاف روح را پس
کمال تعین انسانی تا نزول بمرتبه صورت است و در
صورت فرد ترازمه خاک است که متاثر است از
الطوب و اشم بادیه آنهاست تا از دوزخین انجم
الارض و عنصر و فتهای نزول باد از متفالمین
فان گشت و در قلب مرکب آثار یک از روحش رسیده

بحقیقت خاص هر يك انشا فی و امتیازی تواند شد و بر قدر
 نزول قلب در صدر هم و برای این اجمال تفصیل است از
 حقائق متضمنه بوجودات یا سلوبات اگر گفته شود بحد و
 لیکن متفکر بقدر فکر تواند در پائینیه در قلب غمزه
 درجات و فیض بی تفصیل با تعلق فیاض حقیقی مشهود
 فاعل تعالی اعلم بحقیقتها تنبیه لطائف سته و حجه
 درجات است درجه است که متعلق بعنصر است و درجه
 است که در مرتبه مثال است و درجه است که در مرتبه
 لا تعین روح است و در هر درجه معرفت الله تعالی
 اشارة الله تعالی است تنبیه بر بنا میگردد گفته شد
 انسان با یازده تعین از روح و عنصر همه عالم
 خلق است در تحت امر پس مگر شس از عالم خلق و
 بسیطش را از عالم امر گماشتن احتمال دارد که امر
 عبارت از روح است و حال آنکه روح اثر امر است
 لکن قال سبحانه قل الروح من امر ربي شش تحت تعینش

فيه ذكر كيفية الرسالة والنبوت فيكون من هم که بیان
 جایسته ندارد و چنین است که لطافت روحی از قلب
 و روح و سر و حنی و ذهنی یکدام منتهی از عالم امر است
 و نفس با آنکه از روح است از عالم خلق منبسط و ایا او
 المعارف اللهم ایدنا تحت اذن الاشيا ربصبرا و
 انت اعلم بحکم اللهم صل وسلم علی محمد و آل محمد
 و علی النواره کما تحب و ترعاه و شفعه فینا و رحمنا به تنفیه
 صدر عبارت است از برون قلب که مستقر است از
 آثار قلب چنانکه برون از جاذبه از مصباح و همین تاثر
 تابع قلب است و عروج کند بسویش قال سبحانه
 الله من بعد یشرح صدره للاسلام من یشرح
 صدره ذکر کیفیت صدر است ممتشبه ازین عروج
 روحی تا عرش کبیر حاصلی خبر شرف تبع سنت
 حصول صدر الی ما شاء الله تعالی در یافت شد
 خبرم که رسول اشرف و اکرم از جنج تشرف

و تکرر یافته بمقتضای بعضی بهره ور شد از سکه
 عالم علوی بقدم برکت لزوم حضرت مقصود عالم صلعم
 مشرف شد و تعلقات صدر مبارک خود را که از
 اسفل مراتب متضمنه حقیقه ان منظر جمال الهی
 است مناسب آن عالم مشاهده فرمود و تقریبی که
 اشارتش بقاب قوسین را ادنی است و حاصل آن
 محبوب رحمن پیش ازین بود و اسرار که اظهارش
 موقوف وقت معلوم بود بحضایان شد
 معراج مبارک اظهار شرف و اختصاص حبیب و
 علویان بودند سبب شرف حبیب تا که تخریت
 که همه عالم از چند قطرات نوران منظر جمال بهره
 است پس آن نور را محصور را که مشرف مذات
 صلعم با عرضیکه از دست چنان شرف داد
 این داستان شرف حبیب بی پایان است
 رحمت باد تا آنکه گفت

نه حسن فاسیه دارد نه سعدی را سخن پان
 بمیرد تشنه مستی و دریا بچپان باقی
 تنبیه قمار شے در شے ممتنع است سبب
 منع اتحاد حقیقی ششین نبودن مهلت بفار
 ز سرعت فنا پس قمار فی الشیخ و قمار فی الرسول
 و قمار فی الله معنی لغت صورت نه بند و مگر معنی
 اصطلاحی صوفیان صافی آن ازاله رذائل از
 است و تصافش ثبانی شیخ دست برکات
 شود معینه و قربا دست تا آنکه در یادش پیش از
 نفس خود بعد دریافت نفس خود یا بعد نفس خود
 یا مع نفس خود یا با اجتماع اینهمه نظر با تصاف
 بر استابدات و وجودش مثلاً در روحا تا آنکه
 نیاید نفس خود را در حالت حضور معلوم بر مرتبه عینی
 علم با عالم تا آنکه حضرت شیخ هم نیاید در نفس او
 خود را و قیاس کن برین درجهای دیگر

و در جای واقع شود که شیخ از غلبه حاطه جذب مرید نیاید
 در نفس خود مگر در آتش بنیه عروج قوس سفلی که در خود
 خبرتی است در ضمن قوس سفلی که در حد خود کلی است
 با نظایان جامعیه بقوس علوی که مرتبه حجاب است
 از روستای ظلیه است الی ماشاء الله تعالی
 چون بی نیازم و دلالت و مانعیه میان قوس سفلی و علوی
 توحید وجودی است و این بوار و اضطراب است و چون
 نیازم و دلالت و مانعیه میان قوس سفلی و علوی
 توحید شهودی است من وجه و وجودیست من وجه و این
 تحقیق اختیار است من وجه و بوار و اضطراب است من وجه
 و این همه تا عدم تمایز مسکوبات است و چون تمایز
 مسکوبات است توحید شهودیست خالصه تنبیه
 بر کمال فراغ تمام از تعلق وجودیست از می و کار وجود
 نقصانی باشد و این لایه سابقیه است تا تعلق
 مبرته حجاب ظلیه است و تعلق مبرته اصل حجاب

اصلیه شعبیه عروج فوس سفل بسیر قدمی منتهی تا مرتبه
 حجاب است و سیر تو سین با نطباق کلی اصالتا مراد
 الاولین را است و با نطباق خبری اصالتا با احتیاج
 وجودی متضمن اول الاولین بر غیر او را و با نطباق جزئی
 بخامرتا بعین استنبیه نفس لاله متعلق بدال است و
 نفس ربط خلق متعلق بخالق پس حکم کرده شود
 بر آنها حکم متعلق به از روی حدوث و حجاب و قدم
 تشبیه آنجا که معرفه مدلول بدلالة از دال است
 تجاوز بدلالة از دال بدلول و تحقق بمعنی قریب
 احاطت بما به المعنیه والقرب والاحاطت بی تجاوز
 از حقائق معامله و زمان عموماً و مکان خصوصاً
 در معرفه الله تعالی بنا بر احتیاج سجا لغتیش و
 رسول و شیخ تبعین و وحی بنا بر اندراج مکرر تبه شا
 چه تجاوز از یکی از اینها بقطع مرابطت قضیه مفصول
 بنما منبسم باطل گردوش یعنی تحبب و بدلالة از

بعد لول و تحقق معنیه و قرب و احاطه بسبب قطع
 مرابطه که از یک بدیگر است باطل گردد و درین امر
 معارف است از رسول صلعم بخدای تعالی و از ما
 بخدای تعالی و رسول و شیخ صلی الله تعالی علیه
 و علی اتباعهم از دلالت معنیه و قرب و احاطه بنا
 احتیاج به خفایش و مرکزیه روحی شان بام
 تنبیه باید داشت که دلالت از حادث بر صفتیه
 است و از فعلیه بر حقیقیه و از حقیقیه بر ذات فقط و
 شانیه در حجب حقیقیه است که معروف شود از فعلیه
 و تزییه شامل همه فعالیت ذات و صفات پس
 استجماع فعلیه و حقیقیه و ذات با حادث ضرور
 و الا دلالت باطل گردد و ملاحظه ذات بدلاته فعلیه
 خاطر است و سرانجام این عبادت حق تعالی است
 و امون نیست که بدلاته حادث ناظر احوالی باشد
 اسے نیست با صد گما هو با سماء و صفات تنبیه

باید داشت حصول دلالت از دال از جهت عدم سابق
 منزه احتیاج وجود دال محتاج الیه است نه از جهت
 عدم لاحق که حاصل نشود بی عدم سابق از آن که
 آنرا که عدم سابق ضرور است نباشد عدم لاحق بر
 ممنوع باشد و آنرا که عدم سابق ضروری باشد
 عدم لاحق نیز بر و ضروری باشد پس از عدم لاحق
 رجوع بعدم سابق لازم گردد و بر آنچه عدم لاحق
 ضروری نیست نماید شخصی است زائد بر مابینه سبب
 که در معرفت شخص نفس انسان بهرین ذکر شناخته
 م تنسبیه از اینجا که نظریه تامه مراد اول الاولین
 راست و ماخذ جمله کائن مراد است صلی الله تعالی
 علیه و علی اله و سلم پس غیرش دین مرتبه کنجایش
 ندارد و تواند شد که لی مع الصدوق لا یعنی فیه
 ملک مقرب و لاینبی مرسل المحدث و بمعنی باشد
 ولیکن بر همین بر قدر استعدادش بهره که دارد و جز

و توسع بر معین متفاوت در مرتبه خود و خروج بسوی
 حقیقه امتحان که حقیقه محمد است صلعم کوائف اصلیه و
 عرضیه و تبعیه دارد پس احاطه کلی بر باخودات مراد
 الاولین است و جزئی مرغیرش اگر امتیاز در کیفیت اول
 و غیرش بکرده شود نقصان نظر است و بیم آنکه نظیرش
 مزعوم شود اللهم وقفنا للحق و حفظنا من الزیغ و النقم
 تنبیه بدلالة قوس سفلی سیر قوس علوی است که منهای
 ولایه ظلی و سیر قدیمی است و مشار است بکرمه فلان
 قاب قوسین ترجمه پس شد رسول الله تعالی علیه و
 سلم متصل به چو اتصال گوشه دو کمان به در ترجیح
 این دعوی از ابتدای ثم دنی مبتدا به اختلاف
 سخن بسیار بدلالة نفس است اگر توجه خاطر متوفیق
 تعالی شد نوشته خواهد شد پس بدلالة قوس علوی
 سیر نظری در مقام ادنی که ولایه اصلی و اصل
 بر مرتبه حجاب و مقصود است تواند شد و اشارت

عطف مدلل به کان محقق وجودش بعد موقت بل
 سلب استعمال مانع تردیدش چه تردید نافی مراد
 مثبت مراد در وجه واحد است بخلاف عطف هم محقق
 قرب قاب قوسین ادنی است در وجه مقصودش و
 دلالت قرب قاب قوسین بسوی ادنی و تحولش میان
 حادث و قدیم تا بجا ماند حد طرفین و اشارت تردید مانع
 عطفش چه عطف مثبت معطوف علیه و معطوف نیست
 در وجه واحد بخلاف تردید هم نافی قرب قوسین است
 در وجه مقصودش مقصود مثبت قرب ادنی است
 در وجه مقصودش مقصود آن نیز باید داشت عطف
 علم قطعی را خواهد و حال آنست که تردید صریح مانع
 آنست و تردید علم مشکوک را خواهد و حال مثبت
 که اینجا بطرف الله سبحانه عالم محض و بطرف غیر رسول
 صلعم جهل محض مانع نیست پس ناچار توجه باشد
 مرقومه افتد و از هر مرتبه قوس سفلی سر در قوس صعود

بمطابق بقعه و از هر مرتبه قوس علوی سیر در صلب
 بمطابق بقعه تواند کرد و این اتصال در نظر دردمند
 باین صورت ۰ است و شنیدیم که باین صورت ۱ است
 ولیکن بدون رفتن گوشه از جانبی بجای
 خلاف تحقیق عرفانی است و در تحقیق این مقصد
 کلام مطول است که محول بر عارف محقق نمودم
 تحقیقش از لفظ مطابق بقعه و دائره توان فهمیدم و
 لفظ دائره که حضرات مجددیه رضی الله تعالی عنهم
 میفرمایند موید صحت نظر دردمند است و الله تعالی
 اعلم بالصواب تشبیه ساکب بعد قای وجودی
 مسلوبات غیر مخصوصه محمدی صلعم از و باقی بوجودی
 موجودات و مسلوبات مخصوصه محمدی صلعم است و
 عنصر تابع روح است و قیاس پری شدن است
 و ان بعدم لاحق است و موجودین العدمی که بعدم
 سابق چه حکم قیاس بعد و تحقیق تواند شد نه بعدم

حکمی و نه بر وجود فارغ از حدین پس اگر داعش
 دلالتی آرد بر وجود و موجودی بل وجود فارغ
 از حدین باینکه مستفهم اگر فانی شد دلیل از ستر
 و دانسته شدن خودش فانی شد دلالت و معرفت
 مدلول و اگر فانی نشد دلالت و معرفت مدلول همان
 فانی شد دلیل پس لازم است بر تو که بفهمی اینست که
 قار دلیل و دلالت در عروج و معرفت مدلول است
 باین طور که دلیل و دلالت ثبوت وجود عاود
 مستمر بقار و در علم استقرار زمانی منبگیرد
 مگر مدلول بسبب وجود قدیم باقی که مقصود است
 نه بطور فانی دلیل و دلالت حقیقتا تشبیه احصا
 در نفس حقیقه احمدی و حقیقه محمدی صلعم در ذکر حقیقه
 نفس احمدیه و محمدیه مذکور است دانستی است و بعد
 الموفق لمن یثابرتبیه در شکوة است فرمود علی
 السلام تعالی علیه و سلم که رویت الله تعالی در عالم وجود

تحقیق علم با دست تعالی و فرمود صلعم انما الاحسان
 ان تعبد الله کأنک تراہ و ہمانا کہ تحقیق علم با دست
 تعالی و قال سبحانہ الم ترالی ربک کیف مد لعل الایہ
 تری بمعنی رویت قلب ای علم ہر لایہ مفعولین و خصوصیت
 الی ربک و قال سبحانہ قل ہذہ سبیل ادعوالی اللہ
 علی بصیرۃ انا و من اتبعنی الایہ تنبیہ سیر نظرے
 کشف بالاختصاص عبارت از علم و سیر قدمے
 و کشف خاص عبارت از ادراک تنبیہ حیرت کہ
 عجز علم مکنہ ما یخلق بہ بعلم است متفاوت است
 بتفاوت مناسب ہر ولایہ تنبیہ نفس سالک
 بانطباق حقیقہ جامعہ انسانہ بحقائق مافوقہا
 از حد تعیین جن و برون نتواند شد بلکہ قرار شخص نفس بر
 انطباق شود و از مافوقہا بچنان مستفیض است
 کہ بود پس اگر باہمین انطباق کار از سر گیر و محبوب
 گردد و از آنکہ عروج و نزول محبول معارف

نفس عارف است و بس سلیق که تحقیقش در ذکر
 کیفیت الحاصل و المعرفه و العارف و المعروف مذکور است
 هم امتداد و انتمای کار میوه در نفس اوست تشبیه
 معرفه از غیر خود موصل بمعنی و قرب و احاطه بنفس
 عارف نباشد و بخطای نظر در فتنه افتد و حصول
 معرفه از خود موصل بمعنی و قرب و احاطه بنفس عارف
 باشد و بخطای نظر در فتنه نباشد و نیز سالک ناظر
 کرامت حضرت شیخ در نفس خود سعید است و نیز
 ازان بعید تشبیه عروج بهر ولایت که شود و وسط قلب
 منقطع نشود اگر چه از غلبه مافی الوقت ممت از گزند
 و قلب عروج کند ما حقیقه جامع انانی پس علی
 حد با همه داخل قلب شود و کار قلب بود و بس
 تشبیه این مرتبه مجاب را که ظلال هم توان گفت
 توافق باصل واجب است پس اگر حادثی تحت
 مرتبه مجاب نباشد بل ظهور عین مجاب باشد و بس

لازم است که صفات مسلوبه مثل استناده و عدم علم
 وجود واجب و دیگر هم برین قیاس درو نباشند و حال
 آنکه هست پس این پیش از آنکه بود صفات مسلوبه
 هم منافی بر آنست که وجودی متضمن سلوبات بود
 التزامی در تحت مرتبه حجاب است و نه از لزوم مذکور
 چاره نباشد و نیز از محکمت نقلی و لاتی بر ظهور عین
 حجاب نیست تنبیه وجودی متضمنی و التزامی نفسی
 و جواب از دست سبب دلالت احتیاج سوئی محتاج
 الیه که فارق میان حدوث و قدم است و هم معرفه
 موجودات واجب است سبب دلالتی متضمنی هم معرفه
 مسلوبیت واجب است سبب دلالتی متضمنی هم معرفه
 شناخته نمیشود مگر به دلالت احتیاج بسوی ذی ظل
 پس اگر امتیازی در دلالتی وجودی متضمنی التزامی
 مکرده شود اثبات مسلوبات هم در مرتبه واجب لازم
 آید بخود با مبدء تعالی منتهی پس سبب ضعیف الاستعداد

را دلالت با احتیاج ایمن مختلط است و اجتماع دلالت بر
 افضل تنبیه در معرفه صفات سلبیه که وجوب است
 همچو معرفه صفات ثبوتیه توحید شهودی لازم گردد
 تنبیه باید داشت وجود فارغ از عدمین ثابت بنفسه و وجوب
 این معرفه صفات ثبوتیه است پس عدم و حدوث که
 متنی علیه از حادث است از وجود ثابت بنفسه و وجوب
 مسلوب ضرورت این معرفه صفات سلبیه است
 فتم المقصد للاذکیار و اما الفضول للاغشیار
 پس از اینجا است استثناء جواز امکان سلوبات
 بوجود ثابت بنفسه و وجوب با چه حقیقه واحد به ثبوت
 ضروری و سلب ضروری التصافات نتواند ویرنه ^{مقصود}
 لا اله الا الله تحقیق و تخصیص نباید و حق باطل گردد
 تنبیه باید داشت صوف بمعنی بازماندن بدی
 از کسیت صراح همانا مبالغه است محبت البته
 بازماندن کسی از بدی پس صوفی منسوب بصوف است

و تصوف بر کزیدن صوف است حقیقت این ستره
علم و عمل از شوائب کفر و شریک و حنائق کبار و
صغائر تا آنکه از مکرده و عبث تصوف حقیقی است
والله تعالی هیدی الیه من یشاء بما یوصف
نور من الله تعالی است قال الله تعالی لقد جاکم
من الله نور الایه و قال صلی الله تعالی علیه و علی اله
و سلم انما من نور الله باید داشت علم و عمل تصوف
شامل است باین علم و عمل ظاهری که می تراود از
نظم قرآن مجید و با آنکه دلالت نظم موصول
بعلم و عمل تصوف است نتوان رسید تا تعلیم و علم
در کار نباشد قال الله تعالی تعلیم الکتاب و الحکمه
و یعلمکم ما لم تکنوا تعلمون صحت علم و عمل ظاهر
و موصول بعلم و عمل تصوف است هر که نرسد به صحت
علم و عمل ظاهری نرسد بعلم و عمل تصوف و با وجود صحت
علم و عمل ظاهری محتاج تعلیم و علم و عمل تصوف است

چنانکه فرمود و تعلیم الم یکنون العظمون پس نصرت
 به صفت علم و عمل ظاهر ترند است نمود باید تعالی
 بر آن صوفی از علم و عملش حالات غریبه است که خبر
 صوفی متوافق با درکش نتواند رسید تنبیه حدیث
 نفس متعلق صفت کلام است که در قلب میگذرد و
 مانع اطمینان قلب بذكر میشود باید دست بر جبهه
 تعالی نباشد همه از افعال نفس است که شش بیان
 افعال نفس هم متعلق صفتی از صفات ذاتیه است
 پس بر چه از خیر و شر بوجود آید از افعال نفس محل
 قیام عوارض است پس مزاج از افعال نفس
 شش و حدیث نفس است هم بی فای نفس شش
 ای خود بخود هم بکماله ربط احتیاج با موجود
 فزاید شده و این را از کسی دانند که باین معرفت رسیده باشد
 البته بذریعہ تعلیم و تعلم بسیر نظری که حسب حصول
 سیرت است توان رسید و الله تعالی بیدین

تنبیه در ذکر الهی تعالی نگا بداشت ذکر در وقت حال
است بر که امیسه گردد و خوشا و خوش و فکر ماضی و مستقبل
اصاعت وقت عزیز است که تدارکش نتواند شد شعر
ما فات فتنه مضی و ما بایستک فاین

تم فاغتمم العند صته بین العدمین
تنبیه چون در معرفه صفت عجز و نماید ذکر همیش طایفه
بخش دل عارف شود تنبیه سبب اختلاف اوداد
سا لکین که از اختلاف منش تعیین چو دایشان است
در کیفیت موجب و واردات سخن بگوده شده و از مغفوت
و متشابه که خلاف تحقیق و مجامع خطر است تبر
نموده شد و نیز احتیاط در است که متصرف بی حقیقت
از تصنع در بلا نیفتد و نمیکند و متفقد از محقق ممتاز
تنبیه تعیین مقامات و ترقیب سیر از روی حقائق
ثابته چنانکه مذکور شد ضروری است از روی تحقیق
فاما مساوات سیر سائرین بعد از چهار سیر در معرفه

الهی سبحانه ضروری نیست و بعضی را تفاوت بتعظیم
 مقامات متعلقه عنصر و ترقیب سیر و مبدی و تهنیه
 بمقتضای نصیب است فاما تفاوت به ترتیب
 سه لازم نقصان معرفه است پس متران گفت
 که همین و مجتنب است و بس تنبیه باید داشت هر صفت با
 ادراکش بی تفاوت است شش هر صفت را ادراک
 است و صفت با ادراکش بی تقدم و تاخر است قال
 سبحانه لا تدركه الابصار الا بالیه م و از لفظ ادراک
 علم شیئی مقصود است پس تا آنکه زبان و دل و فکر متعلق
 بلفظ است همه مقال است و ادراک شیئی مقصود حال
 و این تقریر شامل هر لفظ و معنی است و دم و قدم و سینه
 عبارت از مقال و حال است حضرت سید علیه الرحمه فرمود
 بیت قدم باید اندر طرفیت نه دم که اصلی ندارد دم قدم
 چون در معرفه الله تعالی از مقال بحال رسد فانی
 حسب حال مقامات معروفه نشود از اینجا است که در

حال حضرت مولوی رومی علیه الرحمة فرموده است
 گم شدن در گم شدن نیستی از هستی سزاوارتر است
 باین گم شدن نیستی از هستی بی تعلیم از معلم حق رسیده شد
 چون عنایت حق تعالی به بنده شامل شود ملازمت صحنه
 مرد بحق رسیده و تائب و تائب حاصل شود است
 بی عنایات حق خاصان حق که ملک باشد پیشش و حق
 نارسیده بحق نرساند و خود را بفضیلت و دلا حول
 لا قوة الا بالله العلی العظیم تنبیه طریق تعلیم چنان
 مناسب می نماید که بواسطه بروز و الفار و دفع غفلت
 از تصدیق مرتبه اجمالی الومیه الله واجب الوجود
 بدلالة حادث کفایت نیده شود چنانکه مفهوم است
 به تحقیق ایمان بالغیب سرمایه سعادت باشد شعر
 در بیان بارگاه است پیش ازین بی خبر و عاقل
 پس در تفصیل هم بواسطه بروز و الفار کار کرده شود
 تا سالک را حفظ و سلوک میسر گردد و اتباع منوع

صلعم بیلو علیهم ایاتہ ویزجہم وعلیہم الکتاب وبتکاملہ الایہ
 سبب سعادت عباد وستم شود واکوفین من بعد تعالی
 ربنا لا تو اخذنا ان نسینا او اخطانا ربنا ولا تحمل علینا
 اصر الکاملتہ علی الذین من قبلنا ربنا ولا تحملنا مالا
 لنا به و عفف عنا و اغفر لنا و ارحمنا انت مولانا
 فانصرنا علی القوم الکافرین و صل وسلم علی محمد بنی الحتمہ
 و علی جمالہ کما تحبہ و ترناہ و شفیعہ فینا و ترجمنا بہ
 ذکر کیفیتہ حسنلاق کہ برای تصفیہ و
 تزکیہ باطن لازم باشد است یا مطالب دیگر

بسم اللہ الرحمن الرحیم
 الحمد للہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ
 و علی آلہ و صحابہ اتباعہ جمیعین سخن در اخلاق است کہ برای
 تصفیہ و تزکیہ باطن لازم است و سرمود سجا
 اینک لعلی خلق عظیمہ بدانکہ خلق بمعنی خونی شایسته

و باینست و این دلالت می کند بر تحقیق و لام برنا کید
 و خلق عظیم بر استجوع اخلاق با الله تعالی و با مخلوق
 بزرگ عظمت در مقابل آنچه دانسته شود پس تصور باشد
 در جهنمی در نظر ظاهر نیست مثلی ای که که قصر و طول وجود
 متخالف مستترع من جهنمین است نه متضاد پس
 اجتماع اینچنین متخالفین در ذات واحد صلعم با افتناع
 حصر و تحد و اعجاز است و علی هذا القیاس شعر
 زندق تا بقدمم بر کجا که میسنگم
 کر شده دامن دل میکشد که جا اینجا است
 دعا بر آنکه گفت شعر ندانم کدامی سخن گویم
 که دلالت از زانچه من گویمت و زین پیش نتوان گفت
 پس مقتضای آنکه من بخون بعد فامعونی محکم
 الا به حب الخیر محبوبیه در اتباع اوست صلعم المقصود
 آنچه با الله تعالی است ایمان با الله سبحانه کما هو
 با سانه و صفاته بقبول او امر و فوای است که حله

وصول بحمد حسنات و خیرات است و بهین همه
 من ای همه حسنات و خیرات م تشریف برده
 ذوالجلال و الاکرام است و محبت خداست غرض
 و محبت لازم خشوع و خضوع و شکر و صبر و توکل و زهد
 و رضا بصفات و ذات محبوب است تا ملاحظه
 عوارض خود و صفاتش آنت که نخواهد غیر محبوب را
 و غایتش تا حب ذاتی مستلزم فزاعت از نسب است
 فلا یغنی الا المحبوب باید داشت ابتداست محبت از
 میلان است چون ازین برگزید عشق است چون
 ازین برگزید محبت است چون ازین برگزید حب
 میلان و عشق در وصف قدیم مذکور شد مگر محبت و
 و حادث بطلانش مستحق است اما شایسته تعالی
 قال سبحانه قل ان کنتم تحبون الله فاتبعوا
 محبتکم الله الایه و یحبهم و یحبونه الایه محبت در مرتبه احد
 است و حب در مرتبه احدیت و باین صفاتی حب

عاریع معارج سلوک معنوی معرفتی ندارد
 و در حجاب و سجانه از روی صفات چه فعلی و چه حقیقی
 و غیرهما که محتشیش در تقابل سلب خواست خود است
 پس بقضده تعالی مستج الصافات لصفات الله
 تعالی تواند شد و غایتش فغای خود بشود معال
 و صفات و ذات است تا الایه چیم و شکر معنی
 قدر دانی کما قال سبحانه و اشکر الله ان کنتم ایا
 تعب و ان درین آیه کریمه بنا تخصیص در شرط و
 رابط در جزا حظ دل در دست است فافهم ما ذاق
 و استبدین بغما ایمان است پس توفیق بجا آوردن
 مریدان است که شایسته این شای ایمان و توفیق
 هم تشریف بشیرالف قرب و روت است لقوله
 تعالی للذین احسنوا الحسنی و زیاده الایه و تکفیر
 سنات غیر کسیره لقوله تعالی ان تحسنوا کبار ما تنهون
 عنه مکفر عنکم ساکنم و لغا تعالی ان احسنات

پذیرین السیات الایس شاری بر شکر
 تسلسل مقناهی است بشیخه آن بادت نعمه است
 بقوله تعالی لمن شکرتم لازیدنکم الایه و اگر شکر کردی
 زیادت در پایی و مال شکر فیصل و سبجانه لوجه تعالی
 است علی کیفیت بسدر در مع الرضا و خاتیش در گشتن
 از نماز کیفیت طریقین شمس بسبجانه از دست تعالی
 و انچه از خود است موصول منعم بهمین بسطه فعلی است
 و این عروج تا ولایت اول است لکن بر کیفیت معرفت
 شائق لغار سیر نظری تا ولایت پنجم میتوان کرد
 و توکل در مجمله احوال نفسی و افاقی بقوله تعالی فتوکل
 علی الله و شیخه آن عامیت و کفایت کردن
 و سبجانه است بقوله تعالی و من یتوکل علی الله
 فحسبه الایه و اثرش قطع از غیر اوست تعالی
 خاتیش فنا و نفسی و افاقی است تا ولایت اول
 زهد یعنی قصر لائل و لائل نمایی لائل کما قال سبجانه

بعلم الامل الایه و تنجیه ان عاقبت است و اگر سن
 بریدن طمع است که اصل امل است و غایتش آنکه
 نماند مگر مامل موجود و تکلیف الامل باید دانست چون
 نظر بمقدور دارد از طمع و امل فارغ شده قانع شود
 و چون دل را از شوشات ماسوائه سبحانه فارغ
 دارد همه اصول را از مراتب متضمنه موجودات در آن
 یافته فارغ از مراتب متضمنه مسلوبات باشد و صبر بر
 شدائد محبتش اسی بر مومن هر چه است از محبت است
 و شدت محبت است شدائد و قال صلعم ما اودع
 بنی شمل ما اودعتم و صبر بر تکلیف بحب اوردن
 او امر لقوله تعالی و ما انکم الرسول فخذوه الایه و
 نواهی لقوله تعالی لا تقربوا الفواحش و ظاهر منها و بطور
 الایه و صبر بر مخالفت مراد لقوله تعالی فاصبر صبراً
 حسب الاماره و صبر بحکم ربک الایه و تنجیه آن یکی از دو
 یکی است لقوله تعالی قل بل نریبون بنا الا احد

۱- اَلَا يَهْدِي اللَّهُ فِرْعَوْنَ وَيُضِلُّهُ لَوْ جَدُّهُ لَوْ جَدُّهُ لَوْ جَدُّهُ
 ۲- عَلَيَّ كَيْفَ الْخُزْنِ سَعِ الرِّضَا لَقَوْلُهُ تَعَالَى
 الَّذِينَ صَبَرُوا وَابْتَغَى رُوحَهُ رَبِّهِمْ وَلَرَبُّكَ فَاصْبِرْ
 ۳- دُرُغَزَشْنِ اَزْ نَمَازِ كَيْفَ طَرَفَيْنِ شِشْ اَد
 ۴- اَزْ دُوسْتِ تَعَالَى دَا بَجَهْ اَزْ خُودِ اَسْتَمِ وَمَعْنَى
 ۵- فَتَسْمِينِ اَسْلَمَهُ فَعَلِيَ اَسْتَمِ لَقَوْلُهُ تَعَالَى اِنَّ اِلَهَهُ
 ۶- الصَّابِرِينَ وَبَشِيرِ اَزْ بَيْنِ تَرْقِي تَوَانِ كَرْدِ بَخْلَافِ
 ۷- بَسْ سَبْ اَبْتِغَارِ وَجْهِ الرَّبِّ وَتَحْقُقِ مَعْنَى صَبْرِ
 ۸- بَوْصَفَهُ تَوَانْدَرْدَشْدِ اَسْتَغْفَارِ مَعْنَى پُوشْمَشِ وَجُودِ
 ۹- مَسْلُوبِ خُودِ اَسْتَمِ لَقَوْلُهُ تَعَالَى اَسْتَغْفِرُكَ كَلَامِ
 ۱۰- اَسْتَغْفَارِ وَعَمْرًا اَسْتَمِ وَفَاتِشِ مَوَلِ بَعْدِ حَقِيقَتِ
 ۱۱- مَسِيرِ دُكُو بَوْبِ مَعْنَى رَجُوعِ اَزْ بَنْدِهْ سَجْدَايِ
 ۱۲- عَزْ دُجَلِ وَازْ خُدَا سَعِ عَزْ دُجَلِ بَرَبَنْدِهْ كِهْ خَاثِرِ
 ۱۳- فَنَا سَعِ خُودِ مَشْهُودِ اَفْعَالِ وَذَاتِ اَسْتَمِ فَذَكَرِ
 ۱۴- اَبْتِغَارِ بَعْدِ الْوَفَا رَجْفَارِ وَتَرْبِ اَبْتِغَارِ بَعْدِ اَبْتِغَارِ

و باستغفار کمتر و حفظ اعمال لقوله تعالى لا تبطلوا
 اعمالكم الاية از عنفات ظاهری و ترک بعد خستیا که
 از فقه توان دریافت و تبطلات باطنی مجبور بالقوله
 علیه السلام قال الله تعالى انا اغنى الشكر کار عن الشكر
 من عمل عملاً اشكر فيه غيري فانما منه بری مؤلف
 عمليه في المشكوة و تمتعه لقوله عليه السلام من سمع
 الله به و من رآه ^{او سمع مضاد} ^{المشكوة} غفقت لقوله عليه
 السلام لا يجوز لصلاة الا بحضور القلب نفس على
 الصلاة العبادات كلها لانها مستجمعتها و ان محبطات
 بسجور كفر لقوله تعالى اولئك الذين كفروا بايات
 ربهم و لقاءه محبطت اعمالهم الاية و مشرك لقوله
 تعالى لمن اشركت ليحبطن ^{عملا} ^{مست} الاية و اذا
 لقوله تعالى ولا تبطلوا صدقاتكم باليمن و الا اذا
 الاية که اینهمه موجب اضاعة اسباب تقرب است
 حیات من الله تعالى اصله اصح و صحت اعمال

جوارح و قلب متغیر باشند و در کردنی در

از ناکردنی بازماند و در کردنی انطباق طاهر

بحضرت هادی طریقت خواهد و از ناکردنی دریا

من پناه آورد و سخن تا اختیار است و خوردن پوشیده

حلال که از عظم موردین است متوقف جمده

برکات و خیرات علم و عمل بر این فرمود صلعم طلب کسب

ل فرضیه بعد الفرضیه فی المشکوته بر بنای الفضا

لام استغراق بعد فرضیه همه فرائض فرضیه طلب کسب

ل است متعاقبا و بر بنای الف و لام جنس بعد فرد

فرضیه فرضیت طلب کسب حلال است متعاقبا و از

لفظ بعد واضح است که فرضیه طلب کسب حلال داخل

ارکان خمس نیست مگر زائد بر آن متوقف علیه برکات

ارکان خمس و این امر از اهل دل پوشیده نخواهد بود

فرمود صلعم ان الله طيب لا يقبل الا طيبا و ان الله

امر المؤمنين با امر به المرسله فقال يا ايها الرسل

کلوا من الطيبات وعلوا صاحتها وقال يا ايها الذين
 آمنوا كلوا من طيبات ما رزقناكم في المشكوة تقدم كوا
 من الطيبات براعلوا صاحتها مشيرت وقت مذکور است پس
 شناه سلبش از فضل ثبوتش توان دریافت و ضیاء
 قناعت که رضا و کفایت بحاصل است و ترک طمع که
 امید زیادت بر حاصل است لقوله تعالی لا تمدن صنیع
 الی ما متغابه از و اجاب من هم زبیره الحیوة الدنیا لنفقتهم
 فیه ط و رزق ربک خیر و البقی و نتیجه آن بقول علی
 مرتضی است کرم الله تعالی وجهه غرض منع ذل من
 و این عزت و ذلت عام در دنیا و آخرت باید دانست
 با انهمیه که گفته شد فضل ظاهری و باطنی بر کیفیت حاصل
 است کما قال صلی الله علیه و سلم فی جواب سائل قال الا با
 رضیت بالله رباً و بالاسلام دیناً و بالقرآن اماماً و بالکعبه
 قبله و بحمد نبیا صلعم ترجمه شاد شدم بخدا می پاک
 از روی آنکه پروردگار است و باسلام از روی آنکه گشت

عبران مجید از روی الهه پند است در صفت احد معرفت

ای پاک و ادا مرد و نوای و تنبیهات و کعبه معظمه از روی ^{ایک}

والیه است و بحمد صلی الله تعالی علیه و سلم از روی

پیغمبر است ختم الانبیاء منظر کبریا و قال سبحانه قل

الله و برحمته فبذلک فلیفرحوا طوبی ما یجمعون

یا بدو نیست که فضل زیادت است پس متقابل باشد

ف رحمته و تحقق رضا و فرحت در سلب و ثبوت

متقابل است و یا مجموع غائب که عام است در فاعل و

مفعول بخلاف ما یجمعون مخاطب در صفت بله یا ایها

الذین امنوا بآیه سابقه که خاص است بالغ مقاصد است

من مشیر الفضال و اتصال شش معنی اشارت

انفصال و اتصال بعد شش از ما قبلش میکنند بخلاف

مشیر الفضال نیست چنانکه سبحانه الله عما یصفون

حاصل آنکه آنچه جمیع میکنند بان از خیر باشد یا نشاء

تجس معنی کریمه در غایت لبحث بدلا نه لغت نماید

مدعا و ثبوت خیر در مقام بله مشترک با جمیع و عدله و همه
 اش شایسته ای جوایز نیا و موای آخرت هم بمقام بله اخلاقی
 معانی فضل و رحمت چنانکه در تفاسیر مذکور است ای فضل
 قرآن مجید و رحمة ایت بآن یا حضرت صلعم یسئلونک
 و رحمة عصمت یا فضل معرفه و رحمت توفیق دریافت آن
 یا فضل نعم ظاهره و رحمة نعم باطنه یا فضل دخول جنان
 و رحمت نجات نیران یا فضل کشف غطار و رحمة ظهور
 لغز این است قل بفضل الله بفرمای ای حبیب من یفضل
 عذای پاک که مشرف کردش در دین همچو نبی صلعم
 که جای حصول تمایه حسنات و خیرات و برکات کامله
 مخصوصه است در مقابل دیگران من دون الاستحقاق
 و برحمته و برحمته او تعالی یعنی حضرت رحمة للعالمین صلعم
 بدلالة اللفظ مرید المعنی و تبیین تخصیص از مدعای بنی بشر
 قدر او توافق شفاعت لما فی الصدور و برحمته للمؤمنین
 که عبارت است از ذات یا برکات حضرت صلعم مغایر عظمة

بدلالة عطف من حيث انما فرمود يا ايها الناس قد جازاكم
 موعدة منكم وشفار لما في الصدور وهدى ورحمة
 للمؤمنين م بدانکه شفار لما في الصدور در معنی تعميم رحمة
 است وهدى ورحمة للمؤمنين در معنی تخصيص شفار ورحمة للمؤمنين
 يا تعبت حضرت صلعم و الاكليف تا لم فبذلك پس باین
 ای قرآن مجید بفار عاطفه منفي تعقيدش بواجب اسطه ضروري
 رسول الله تعالى صلعم بدلالة مناسبت سابق
 موعدة منكم فليفرحوا پس بايد که شاد شوند با نهميه
 نواز شها که حق تعالی که رسانيد بایشان به فار بر
 صيغة امر غائب بخطاب عام مضارع وجوب اخبار
 افادت معنی خبر از شرط مقدم ضروري مجوز از خصس المؤمنون
 بفضل الله انعم يکند والاش اسے و اگر نباشد
 افادت معنی خبر از شرط مجوز کورم مانع تعلل
 مجزوات مقدم با اجمال است فليفرحوا اگر سخني بهتر
 ازین باشد مقبول مؤخر مما يجمعون ان من شرح با این

عطیات بهتر است از آنچه اندوزند از اعراض عیش و نشاط
 و آخرت تا آنکه حقیقه ایمان در رضا و فرحت با نهمیه است
 و الا حقیقه لغاف و کفر تحقق است باید دانست که ^{در این وقت} کفر
 از خوردن و پوشیدن گفتن و شنیدن خفتن و با خلق
 پیوستن چاره نباشد پس حفظ در نهمیه با نچه باید از رو
 اخلاص باشد سجانه ای حلال خوردن بقدر ضرورت
 و حلال پوشیدن بقدر ضرورت و حلال گفتن بقدر
 ضرورت و حلال شنیدن بقدر ضرورت و در یاد
 خفتن بقدر ضرورت و با خلق پیوستن بقدر ضرورت
 موجب فلاح است در آنچه باید و آنچه با خلق است
 عفو و امر بالمعروف و اعراض از جاهلان و استغاثه
 و قیت نزع شیطان در نهمیه از سنوح تکامل است
 لقوله تعالی خذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجور
 و اما نیز عنک من الشیطان نزع فاستغفر بالله
 انه یسمع لعبدیم و سخن پاک گفتن وقت منی صحت

و حفظ از نزع شیطان لقوله تعالی قل لعباد من
 بقول التي هو حسن ان شیطان نیرغ منهیم ان شیطان
 کان للان عدو امیناً لقوله تعالی
 یدرون باحسنة السیة اولیک لهم عقبی الدار ترجمه
 آنکه دور میکنند به نیکی بدی را از نفس خود یا غیر چنانکه
 نیکی میکنند کسبی بدی کرد با ایشان یا آنکه نیکی میکنند
 کسبی که بدی میکنند با ایشان تا آنکه باز ماند از آن بدی
 که حقیقتاً بر اے اوست و همه جوه رجوع میکند
 بوجه اول ایشانند که برای ایشانست سه انجام خانه
 دنیا و آخرت مد و پوشیدن عیب قال صلعم من را
 عورة فسترها کان کمن احمی مودده فی مشکوة
 بر حال خود به بینی تا قدر عیب پوشی بدانی و حسن ظن
 بمومنین ببلالة ایمان لقوله صلعم ظنوا بالمومنین خیراً
 و خذوا من سوره بمومنین لقوله تعالی ان بعض نظر
 انهم الا یہ خصوصاً بانبیاء الله تعالی و اولیاء الله تعالی

که بر بنا به حقیقه خود تا کفر یا کبیره یا صغیره یا محرو
 از خیرات خواب رسیده و از اینجا است که افعال و اقوال
 اولیاء الله تعالی اگر خدائی از محکمت داشته باشد
 بخوض نباید افتد بلکه در جای مشابهاً باید نهاد و اگر
 تواند تاویل موافق محکمت باخیر نماید چه ایشان خیر المومنین
 هستند ورنه حواله بفاعل و قائل کند چه تخطیه و تشنع باشد
 تواند شد که هبتان و انتم حسین باشد و البته بعضی حسن
 تشایق بیج است چنانکه بعضی قبیح تشایق بحسن و نیز
 میتواند شد که معصیت بعضی ایشان غیر ارادی باشد
 چنانکه نسبت به حضرت آدم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 فرمود سبحانه و لقد عهدنا الى آدم من قبل فنسى
 ولم نجد له عزما و نیز در حق بعضی ایشان قوله تعالى
 فاولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات و منطبق است
 ترجمه پس آنند که بدل میکند الله تعالی بدیها
 شان را به نیکیها و بفهم در و منند بدل چنانست که

میات شان رنگ حسات می یابد به صحت نبات چنانکه
 حضرت مولوی معنوی رومی قدس سره فرمود **شعر**
 بر چه گیرد علتی علت شود هر چه گیرد کاملی ملت شود
 در تفصیل این اجمال به بیم کجی منجم اجمال تغذیه است یا باز
 محبوبیه بالمحبیه سبباً تکیه مناسب حال من اسی مناسبت
 معصومیه و محفوظیه هم شان است در مرتبه مقبولیت
 است چنانکه از حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه
 الصلوٰه و السلام بجا دلنای فرمود لوط الایه و از
 حضرت موسی علی نبیا و علیه الصلوٰه و السلام قال
 ربانی لما انزلت الی من خیر فقیر الایه ترجمه گفت
 ای رب من بختی من سبب چیزیکه عز و آورد
 بطرفم از خیر نادارنده ام با بختی بایدم باید دانست
 اگر لای سببیه بحد مفعول فقیر مگرفته شود مفعول شود
 مرفقیر را پس معنی آنست که نادارنده آنم که فرود آورد
 بویم از خیر در حالیکه الی متشبه اخبار خیر است گام

بی مراد نمی باشد و اگر الی معنی علی گرفته شود افتاء
 حاصل است و آن حضرت سرور انبیاء صلی الله تعالی
 علیه و علی اخوانه من الالباب و سلم اذا لا ارضی قط
 و واحد من امتی فی النار درین باب کرمیه و حدیث حضرت
 نازش نیازمندان است و آنکا حضرت انس رضی الله تعالی
 عنه از بجاوری مر حضرت صلی الله تعالی علیه و سلم
 ظاهر او مشکوة مذکور است عن انس قال کان رسول الله
 صلی الله علیه و سلم من احسن الناس خلقا فارسلنی
 یوما لى حاجه فقلت والله لا اذیب و فی نفسی ان اؤذیب
 لما امرنی رداء مسلم شعر اکنون که مجال که پرسید زباغبان
 عیسی چه گفت و کل چه شنید و صبا چه کرده دیگر نیز باید دانست
 که حسنات در ضمن موجودات است و سنیات در ضمن
 مسلمات پس حسنات و سنیات تفاوت درجات
 در ضمن خود عام است نه بمقتدر که اطاعه از حسنات است
 و عصیان از سنیات و پس آری اطاعه هم از ضمن

موجودات است و دیگر نیز در تحسینان هم از ضمن مسلوبات است
 و دیگر نیز چنانکه استدلال بر عموم نکود لغیر خود و حق سبحانه
 بلوایم با حسنات و اسیات الایه و دیگر آیات هم که از وسط بعض
 قرآن مجید و تفسیرش میتوان دانست بعد ثبوت این معانی باید دانست
 هر چه از مسلوبات است اگر دلالت اختیاری کرده شود معرّفه
 مسلوبات واجب و موجودات واجب از وجود الزامی شامل
 حیات خواهد شد و نیز هر چه از مسلوبات است اگر ابتدا کرده شود
 باطل از موجودات است شامل موجودات میگرد و میشود
 قتل و نهب جان مال همه از اسیات است چون تجاوز کرد
 به نیت اعدا حق همه از حسنات است و نکل با شیطان
 خارج از اسیات و داخل در حسنات میشود تا کل بسم الله
 الرحمن الرحیم به نیت قوت در عبادت با دیگر فائز و برتر
 با تدار اعوذ بالله من الشیطان الرجیم به نیت طمّینان
 عبادت با دیگر فواید و تیرز با تدار اللهم یا نعوذ بک
 من الخبث و الخبثات به نیت طمانینه و عبادت با فواید

دیگر و قیاس کن و بگردشیاات را که به در آوردن تحت
 حسنات داخل حسنات میشود و این سیه نشود مگر با اتباع
 قول و فعل رسول الله تعالی صلعم پس چه رحمت است در
 اتباعش صلعم و چه رحمت در ترک اتباعش صلعم و این
 اتباع و تبدیل سیرت از سیرت کریمه فلا یغوی با نفسهم و
 عن نفسهم الا به اسے باید که میل نکنند بمرادات نفوس
 خودشان تجاوز از مرادات نفس مبارک ابرار و بار
 خیر الا خیار صلعم و مرادات نفس مبارکش صلعم از
 حق نفس الکریم و حق الله العظیم همه بر و خیر است و
 فائده اتباع ارشاد میشود ذلک بانهم لا یصیبهم
 طار و لا نصب و لا مخمصة فی سبیل الله و لا یظنون
 بغیظ الکفار و لا ینالون من عدو نیلا الا کتب لهم
 عمل صالح الا به آئینمه تبدیل سنیات محسنات است
 و این تبدیل بعد توبه و ایمان و صلاح است که از صد
 آیه یعنی الا من تاب و امن و عمل عملا صالحا موبدا است

فایز بقدره جزا بشرط محذوف و الا جزا را توبه
 بر عمل پیش از توبه لازم بخلاف پیش مر بوطه بخوان است
 هم تفسیر دیگر مفسرین که آن محسبات است بسبب
 حسات با عدم اثبات سببات است متعاقب حسات
 نه بدل کما قال سبحانه ان الحسنات يذبن السيئات
 الاية و جای غور است اگر بدل حسات ناکرده است
 موافق تفسیر است و اگر بدل حسات کرده است آن
 خود مستحق است نه مستیات مبنی بر حسات و الله تعالى
 اعلم و نیز بعضی ایشان در حکم عفو و مغفرت همچو بدایت
 بعضی اعملا ما شئتم فقد غفرت لکم پیش از ان الله قد
 اطلع علی اهل برزخ قال اعملا ما شئتم فقد غفرت
 م و نه روایه فقد و حبب لکم الحجه المحدث هم حیوانه
 نسبت باهل بدر کرده اولاً کتاب من الله سبق لکم فیما
 اخذتم عذاب عظیم الا یہ شاید حال است ترجمه
 اگر بنود سے نوشتہ از الله سبحانه کہ شی گزینہ است

یعنی وعده عفو و مغفرت بر ائمه میگرفت شمارا در آنچه
کردید فذاب بزرگ باید داشت اگر از لولا کتاب
الحمد سبق و جی دیگر هم مقصود باشد وعده عفو
مغفرت اهل بدر که شامل ماجرا هستند باطل نشود
ش و تفسیرها مشابه است ای لا حکم منه تعالی سبق
اثباته فی الفوح المحفوظ الی ان قال اوان لا یغذب
اهل البدر و در تفسیر کبیر است قال قوم قد سبق
احکم الله بانه لا یغذب احد ائمن شمه بدرا هم بدلیل
ش بدلیل مع ما بعدش مربوط است بحکم عفو
و مغفرت مسجود بیان هم مغفرت تحت مشبه
بدر خضر طنی ش چه بعد هم قرار مغفرت بعض منع مغفرت
محیطین تواند شد کما قال سبحانه یغفر ما وون لکم
لمن یشار الایهین فارتی در مغفرت نباشد مکرر
خبر بطنیت و نفعیه هم و از کرمیه لولا کتاب انحر ارتفاع
امرو بنی از اهل بدر تواند شد بل اثباتش و خبر عفو

و مغفرت است تو اگر هیچ نتواند نظر خود از ان بپوشد
 ورنه در وقوع استغفارش از ایشان چه ترزد است
 دیده شد که شیطان طغی ظن سو می شود تا آنکه می شنود
 می بیند تا گفته و نام شده از دور و نزدیک و سید اند که
 کشف مغیبات است اعیان ذی باله تعالی منه و دیده شد
 هرگاه ظن سو کرده شد بعد تحقیق کیفیت با جبر که خبر بودند
 برین تخطیه که عیب خود بود نصیب و غور بخبر که فاسق
 رساند که در ان مصلحتها است لقوله تعالی یا ایها الذین
 آمنوا ان جاركم فاسق ^{فاقد} مبایرتینوا ان یضییبوا قوم باجماله
 فتصبروا علی ما فعلتم نادمین و الفضل خلق چه احوال
 چه اموات ترجمه لقوله علیه الصلوة و السلام ارحموا
 ترجموا چه بعکس این بود صلعم لا یرحم الله من لا یرحم
 الناس فی الشکوه پس هر چه هست بفسخ دعا است
 وای مسلمانان این قصه تا چند خوانم تو فقی از
 جذای غر و جل و علم و عمل از صحبت صلاحی بگویی

اگر چه اندک باشد بحقیقت خود صحیح باشد و در قبول امر
 خدائی عزوجل و رسول مقبول صلعم و اولیای الهی
 در حق الله تعالی و حق العبد و تهذیب نفس بهر چه خوا
 و طنیات شبوه سعادت بسعفا و طعنای صدقا و تصدقا
 گیرد پس امید توفیق و فلاح است قال سبحانه انما کان
 قول المؤمنین اذا دعوا الی الله و رسوله لیحکم منہم ان یقولوا
 سمعنا و طعنا و اولئک ہم المفلحون ترجمه فرمود
 سبحانه تعالی جز این نیست که مهت گفت مؤمنان
 هر گاه که خوانند شوند بطرف خدای پاک و پیغمبر او تعالی
 صلعم تا که حکم فرماید داعی میان ایشان گفتن شان
 شنیدیم و فرمان بردیم همانند به بשרی رساندگان
 باید دانست بطریق مجموع زمان و تحقق وقوع شرط بدلا
 اذ او توسع فاعل که مقتضای ضرورت بدلاست
 محمول این دعوت محقق الوقوع و مستند الزمان
 الی ما شاء الله تعالی از امام زمان است و حکم عام است

ازینکه بر بنای عظمت نسق باشد با عطف تفسیر و نظر
بمحقق و تخصیر و تا کسبه جزا بدالات این گون کفایت بمعنا
و اطاعت بمراد پذیرا گردن بجا آوردن از محض اعلیٰ منافق
است اعیان با اله تعالیٰ منه و خذرا از عذر که بهمانا میسر
استغال در بنوی باشد و الا خود شامل مراد داعی است
و جهان پید شد معید هر جا که رود و سعید است و بحکم سعادت
عادتش اخذ ماصفا و دع مآند رست و شقی هر جا که رود
شقی است و بحکم شقاوت عادتش دع ماصفا و خند
مآند رست و الله المستعان لا حول و لا قوة الا بالله
العلیٰ العظیم مستغرق است مناسب آنکه بهر کس
نه پیوند و چون برست وضع او و خود را نگاه دارد
از آمنت که از جهان شجاعت و از تجسس سخاوت
و از صلاح طلاحت و از طامح صلاحات نخواهد مگر بفرست
خواست صلاحات بتدریج که لازم خیر است تا نوبت
ترک نرسد و اگر خود شجاع است و سخنی و صلاح و

خود نگذارد که بمانا از واد راست و از تو تراست
فی المشکوة قال صلعم لا تكونوا امثله تقولون ان حسن
الناس احسان و ان ظلموا ظلمنا و لكن قتلوا انفسکم ان احسن
الناس ان تحسنوا و ان اساروا افلا تظلموا و اوه
الترندی ترجمه میشود مرد هر جاتی و خود را سے
که بگوید اگر نیکی کنند مردمان ^{بمانا از واد راست} نیکی کنیم و اگر ظلم کنند
ظلم کنیم و لكن مقرر کنید نفوس خود را باینکه اگر
نیکی کنند مردمان نیکی کنید و اگر بدی کنند بدی
کنید و در حذف مفعول سرست بتوسع نعیم
مفعول از خود و غیر خود مطلق جمیل کریمه ان احسنم
احسنم لانفسکم و ان اسارتم فلها الایه و کریمه لمن انتصر بعد
ظلمه فاولئک ما علیهم من سبیل که از الفاظ حدیث
شریف فهمیم تواند دریافت و از بریدن پسیند
ع بریدن زیاران خلاف مفاست باید فهم
اتحاد قلبی امری عظیم است در وجهی هم دشوار است

وجه دشوار تر و درین جزا اتحاد وجهی دیگر متضمن
 نمیکند ^{بنا بر آن} آن بازالت موافق اتحاد لازم
 آنکه گفت شخص فی تار عمر محکم و فی تار دو
 دین در رشته که بسیار نازک است و وصیحه اتحاد
 خواست خود نتواند شد و این کار مردان میکنند
 و هر داند که بخشنده اوست تعالی پس از منت
 آید و خوش آنکه شکر خدای کریم کند که ترا با و
 او را بتو واسطه نمود و چون بیاورد داند که بخشنده
 است تعالی ولیکن بشکر خدای کریم واسطه را
 هم نغراموشد قال صلعم من لم یسکر الناس لم یسکر الله
 و اگر نهد و نیابد و اندک مانع اوست تعالی تا اضافات
 حجاب حقیقه نگردد و از خبث نفس که در دادن و
 ندادن و یافتن و نیافتن توان آمد مأمون باشد
 و خوش آنکه سائل را عزیز و مکرم دارد باشد
 که این عزت و ^{بجز} عزیز و مکرم مستور

رسیده سبب قرب باشد من در حدیث شریف است
 هرگاه کسی بکمی براسی غذا عزوجل میبرد اول است
 ای عزوجل پس اقله پس تعظیم و تکریم لازم است
 م قال صلعم یا عائشه اجبی المساکین و قریبهم قال
 بقریب بود یا عقیامه و تا تواند و هر قال صلعم یا
 عائشه لا تروی المسکین و لو شئت مرة و در حدیث
 مگوید لقوله تعالی و اما السائل فلا تنهرا لایه و در حدیث
 این آیه و اما نبعثه ربک فحدث اشارتی بشکر این است
 که او را پیش فرآورده ترا پیش او بردگفته اند در
 خدمت شاهان حفظ نگاه است از انتشار و در
 خدمت علماء حفظ زبانت از لغو و در خدمت
 اولیاء الله تعالی حفظ دل است از خطرات
 در دمسند می میگویید این همه در خدمت اولیاء الله
 تعالی لازم بود بل حفظ محبت علی هر و باطن به وفقت
 شرح شریف حتی لا مکان و اگر نه تواند به آنکه

و نه مانند چه ستانند بی تاج و تخت و عیار و ربانی اند
 مان خداوند ذوق ببال و الاکرام شایان چه توبه
 و عطا نتوانند مگر زجر او ببارانند تعالی آن کنند که
 نتواند در صفت ایشان هست در سوره مریم قوله تعالی
 الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ ذُرِّيَّةً
 وَدُرَّةَ سَوْدَةٍ وَفِي سوره تعالی لهم ایشاد و نعت بهم
 به و این هر دو کرمه بدلات لفظ و نظم عام است
 در دنیا و آخرت رحم و قهر خدا سبب نیاز و در رحم
 قهر ایشان مستور است و اگر داند عیانت الحق و بس
 اند بر کمالات رسول منظر شیونات لوکان البحر مدادا
 کلمات ربی لشفه البحر قبل ان تنفذ کلمات ربی و
 کو جنباً باشد مداد ع زین پیش چه گو میت که چونند
 اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمه و علی انوار و کما تحبه
 و ترضاه و شفعه فیما و ترحمنا به ذکر انبیا و الله تعالی
 زوآت و صفات و امثال و دیگر عوارض لایحه حال

نشان علی بنیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام به نیت است
 تا آنکه واقعی باشد موجب برکات و خیرات در امور
 معاش و معاد است لقوله تعالی و کلا نقض حدیک
 من انبار الرسل ثابت به فوادک و جبارک فرزند محمد
 و موعظه و ذکر و لمومنین پس ذکر احوال اولیاء
 الله تعالی از صحابه و غیر هم نیز تبعیت فی حد اش
 ای محفوظیه با تفاوت درجات و لایست صحابه و غیر هم
 است بنا بر دلالت بر احوال انبیا و الله تعالی علی بنیا و علیهم
 الصلوٰۃ و السلام با زیادت استفاده اداب
 درجات متفاوت درین ذکر البینه فکری رسا
 و قلبی پارسا باید تا حقیقه مقصوده ذکر بحسب حال
 مقصود و مراد و در بدلالة لفظ لمومنین که در آثار
 ایشانست کریمه انما المومنون الذین اذا ذکر الله
 و جلت و تلوهم و اذا نلت علیهم امانه زادتهم
 ایمانا و علی ربهم تویکون الذین یقشعون الصلوٰۃ

همه از من هم بیغفون و اولیک هم المومنون حفاظ
درجات عتد ربهم و مغفرة در رزق کریم و پس
را جزا سا طیر الاولین یا حفظ نفس نباشد و از
واقعی حذر دارد اگر چه در وجه فضل باشد و اگر

فضولی کند بجزئه ایشان جای عفو است

اوت برسته وجه است ارادت دنیا محض

قال الله تعالى ومن كان يريد حرث الدنيا فؤة
زواله فی الاخرة من نصیب و نشان مرتبه

و تر آن دو چیز است در زیادت و دنیا منقصان

راضی بودن و از درویشان مسلمانان معض

دن و ارادت آخرت محض کما قال الله تعالى ومن اراد

حرثه و سعی لها سبعها و هو من فاولئک کان

مشکورا و قال سبحانه من کان یرید حرث

حرث نر و له فی حرثه ح و نشان درجه و در

و دو چیز است در سلاطین و بنیادین و بنا بر خدا که غنیمت

و موافقت با درویشان گرفتن و ارادت
 حق محض کما قال الله تعالی بر عون ربسم بالغداة
 و العشی بر بدون وجه الایه و نشان درجه فرو تر آن
 در گزشتن است از مقصود است ماسوی الله تعالی بدانکه
 ارادت دنیا ارادت مجہول است و ارادت آخرت
 ارادت معلوم و ارادت حق ارادت موجود حضرت
 برائے آنکه مرادش مجہول است و تاسف برائے
 آنکه مرادش معلوم و تسرت برای آنکه مرادش موجود
 و نیز باید دانست فرو تر از آثار ترک حرص متاع دنیا
 است چون متاع دنیا حاصل شود و فرصت
 در دل نیاید بلکه متوحش شود که از اسباب خطر است
 اگر چه بصرف امور اخروی باشد و چون حاصل
 نشود ملائقی در دل نیاید بلکه فرصت برد نماید که از
 اسباب طمینان باشد تعالی است اگر چه محروم
 از خیرات اخروی باشد از ماجرایی است که

در دعوت خداوندش دعوت خداوند اصطلاح
 ز تخوردن است و در خیال روزی آن از نور خدا است
 شانه و عاقبة از تشنگی و گرسنگی کما قال سبحانه ^{نصب}
 لا نصب ولا محصنه فی سبیل الله الا به ازین سبب
 خداوند فرموده اند فاقه که نصیب طالبان دنیا
 بود و حجاب از الله تعالی مرتفع میشد از هتم خانه
 چیزی هست گفت میت متحیر و مشوش شد
 معنی آن حجاب مرتفع شد وقتی دیگر هتم خانه
 چشم قدر یک توله برنج در ظرفی یافتیم کجایان
 اتم همان وقت رفع حجاب بودش کیفیه این حجاب
 تعارض ابل الله تعالی دهند نه غیرم سبب
 خوش سامان عشاق است شعر
 وقتی دغورم روزگار که یاری برخوردار
 نمتاع دنیا گردش گیرد از و فارغ بوده میکنیت
 سبب سعادت خود سازد یارب تو فنی فرمود

صلی الله تعالی علیه و سلم آله و سلم اللهم اجینی مسکینا
 و اقمنی مسکینا و احشرنی مسکینا فی زمره الباکین بحديث
 گفته اند مسکین نیست که از اسباب اطمینان بفشیح ندارد
 گفت که از اسباب اطمینان بفشیح خداي تعالی سبج دارد
 خوش آرزوی ان حبیب الله بهترین ماسو الله صلی الله
 تعالی علیه و علی آله و صحابه اتباعه و سلم و زنه درین خیاب
 دیده است که از اسباب اطمینان بفشیح نزارند و ناداشت
 بکفر رسانیده نعوذ بالله تعالی منه اللهم صل و سلم علی محمد
 نبی الرحمه و علی مجاهد کی نخبه و ترصاده و شفعه فیما و ترحمناه
 ذکر کیفیه ذکر اسما و طیبات شیوخ
 دامت برکاتهم با دیگر مطالب
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نشکینه و نفضل علی رسول محمد و نشفقه و
 آله و اصحابه و اتباعه جمعین باید داشت در اثبات
 ذکر اسما و طیبات شیوخ ادام الله تعالی برکاتهم

من باب سبب استغناء اعتصام میکنم اولاً بلکه سهادت
 این لا اله الا الله و اشهد بن محمد رسول الله و بدانکه غیر
 آن و تشدید آن از آن مخففات شارت است
 مخفیف ای تفصیل ذکر لا اله الا الله از آنکه درین دلالت عام
 موجودات و مسکوبات است و معرفت مقصوده اجمالی
 المراد و آزان شده و اشارت به تشدید ای
 ذکر محمد رسول الله از آنکه درین دلالت خاصه از تقصیر
 موجودات است و معرفت مقصوده تفصیلی فریاده بعد
 زیاده فلا تخصی و مسکوبات منته علیها از آن است
 دلالت خاصه از دست من ای از موجودات م
 پس اگر موجود نشود آنکه دلالت خاصه از دست معرفت
 مقصوده منقطع شود و موجود نشود آنکه دلالت عامه از
 تقصیر دست من ای مسکوبات م از اینجا است
 محمد رسول الله مخصوص لا سینان است از عموم لا اله
 مؤخر بنا بر مطلبی که مذکور شد من باید دانست آن و

شده در حال تخفیف از اقصا و عملش ساقط گردد
 ای اسم و نصب و خبر در رفع پس واقع شود بر فعل و در
 بقا بر معنی تحقیق چنانکه علم آن سیکون منکم مرضی الایه
 بلاغت تفصیل مرضی و آن گنت من قبله لمن العاقلین
 بلاغت تفصیل عقلت و آن بدان ساحران بلاغته
 تفصیل اشخاص و اشهدان لا اله الا الله بلاغت تفصیل ذکر
 با آنکه جائز بود اشهدانه لا اله الا الله پس تا دلیل به اشهدانه
 لا اله الا الله با وجود صحت فصاحت و صراحت تخفیف
 و بلاغته لطیف و راز دانش است و سر تخفیف تحقیق با وجود
 بقا بر معنی تحقیق بعد از مقصود و نیز محقق نشود و محمد رسول
 بوجهی و نیز عارض شود و تحقیق الله به تخفیف تحقیق و
 تشدید تحقیق بوجهی پس چار سخن و تخفیف و تشدید
 به تفصیل و تکثیر ذکر لفظی و معنوی رود و اگر سر اشارت
 نمی پذیری از قبول و دعوی که از حقائق است چاره بنابر
 م و ثانیاً بنص کریمه و رفعنا لک ذکرک الایه ترجمه

مبنی کردیم براسے تو ذکر تو مختصصا شش بدلائه لام
 اسے باقتناع اشتراک غیر مخاطب درین صفت رفعت
 م بدانکه ذکر حضرت بنی الانبیاء در مجالس انبیاء اولیا
 بود و بموجب صلوات الله تعالی علی نبیاء وعلیهم الصلوٰۃ والسلام
 و مفسرین گفته اند که ذکر اسم ذاتی یا صفاتی رسول
 تعالی صلعم با اسم ذاتی یا صفاتی خدای عزوجل است
 مگر در آخر اذان و اقامت و تکبیر تحریمیه و تکبیر ذبح انتهی
 و این شش ای گفته مفسرین م از عتصام اول
 که اصل الاصل ایمان است ظاهر و استثنای پنجم
 در وند میگوید که استثنای تواند شد با لکه کاف خطا
 بذات که بمنظریه تائید خودش دلیل کامل بر ذات
 الله تعالی و صفاته است پس ذکر اسم با اسم کنجایش
 استثنای تواند داشت نه ذکر ذات بذات و صفات
 بصفات و تیز فکری عموم رفعت با فو عیش و عموم ذکر و
 ذکر و عتصام ذکر با فو عیش شش چنانکه در ذکر کیفیت

تفسیر کریمه اذکر و نعمت الله علیکم و اما اتل علیکم من ان کتاب
و الحکمہ یعظکم به طه مذکور است هم بر حسب لازم است
و کریمه قد انزل الله لیکم ذکر ارسولا الایه ترجمه
فرو داد و الله تعالی بسوی شما ذکر یعنی رسول و ذکر است
که میرساند بخدا و همانا دل است بر مدلول دلالت مفصل
و لفظی و مراد از ذکر رسول است که دلالتی دارد بنفس
نفس خود بر مراتب مثبتة الالوهیة و او امر و مراتب
منفیة الالوهیة و نواهی بمنظریه خود از موجودات وجود
تضمنی و از مسلمات وجود التزامی و انتزاعی پس از
ذکر رسول بزبان بل بل و جان چاره نبود یا رسول
و سلم علیه و اما ابد او از کریمه و اذکر و نعمت الله
علیکم الایه ترجمه یاد کنید نعمت الله تعالی را که شما
و فرضیه تا بیدی اذکر نعمت الله که محمد صلی الله تعالی
علیه و سلم است بر سالت خودش بمنظریه تضمنی مع
صفات ثبوتیه قدیمه و التزامی صفات مسلوبه منقوضه

محمدیہ صلعم بقبر نبی مالحق اسے و ما انزل علیکم من الکتب
 و الحکمۃ لعینکم بہ و ازانکہ توقف نزول و تحصیل ذکر کتب
 و حکمت بر رسول است ظاہر است عباد و نامہ تعالیٰ و استثنای
 حضرت منظر اظہر صلعم کہ اعلیٰ النعماء است از عموم نعمت تنویر
 شدش و فی انوار التشریل و اذکر و نعمتہ اللہ علیکم المیز
 من جملتہا الہدایۃ و نعمتہ محمد علیہ السلام و فی مدارک
 التشریل و اذکر و نعمتہ اللہ علیکم بالاسلام و جنبت محمد
 صلی اللہ علیہ وسلم و ذکریمہ یا ایہا الذین امنوا صلوا
 علیہ وسلم تسلیما ترجمہ ای انا کہ گردیدند صلوة و تر
 برا و صلعم و سلام بجا آرید بنوع بجا آوردن یا بکثرت
 ش بنا بر دلالت مفعول مطلق و نوع بجا آوردن
 او ب است م ذکر رسول اللہ تعالیٰ صلعم بشمول صلوة
 و سلام در حکم فرض یا وجوب است علی اختلاف اہل
 باب و است تقدیم تصدیق ذات واجب تعالیٰ شا
 ب فرض بالذات است پس اقرار زبانی نیز در مرتبہ

اختلاف چنانکه معروف است پس بضرورتش
 اے تصدیق ذات واجب تعالیٰ هم تصدیق بذات
 محمد رسول الله تعالیٰ صلعم دلالتا علی ذات و صفات تعالیٰ
 بذات و صفات صلعم بفرض بابیب است و اقرار بچراغ اقرار
 مذکور و همچنین است تصدیق و اقرار بذات شیخ بصفه
 ولایت دلالت الی الله تعالیٰ و رسول الله تعالیٰ صلعم در تبع
 رسول صلعم بذات و صفات شرفه الله تعالیٰ شرفا
 و شرفا به اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی عالم
 کما تحبه و ترصد و تنفعه فینا و ترحمنا به

ذکر کیفیت حاضری در مسجد باستان
 رحمت شان خواجه خواجگان حضرت
 حبیب الله معین الحق والدین محمد
 معین الدین حسن شتی حمده الله تعالیٰ علیه

بسم الله الرحمن الرحيم

محمد مصدق و متقی و فصلی علی رسول محمد و ششده و علی آله
و اصحابه و اتباعه اجمعین در و مندی بیازدهم ماه بود
۱۲۸۰ هزار و دوصد و هشتاد و هجری مقدس آستان بوس

حضرت علیه الرحمة منظر نور و جمال ظهور رب العالمین

حبیب الله محمد معین الدین حسن خشتی اجمیری شمس

فلو بی لباب کبیت العتیق حوالیه من کل فنج عمیق

و در سلوک پیشین حال در بعض کیفیت مخالفت رو نمود

و آن بر آمدن است از اشتباهات معارف محصله

اعنی محصله است بفصل الله تعالی نه مقصد کسب خود

چه معرفت علویات کسب نامحاله هم پیشینه و در ترتیب

و ترتیب ضروری نیست با معین سلوک این طریقه علی

همچنین باشد رضی الله تعالی عن اهل بیت اکبر

که باده جادی الاول ششده هزار و دوصد و هشتاد و یک

هجری مقدس سعید تاسه روز وقت مقصد باریاب

و فیض اجمالی بر وحش میرسد و فانی مثال نور مثال
 حضرت علیه الرحمۃ میگردد و تا چندی بحسب الاشارة
 بود و یا عظیم فیض از حضرت علیه الرحمۃ میرسد از اینجا
 پندار د که منشأ تعیین تشخص حضرت علیه الرحمۃ ذات
 تعالی اشانه باعتبار شان اعظم است بفضیلت چنانچه
 و الله تعالی اعلم بحقیقه الحال پس نقلش بحضرت صلعم
 و بحسب الاشارة ذکر کلمه طیبه مع اصدوة گرفت و نوشت
 بصفات مشترکه و صفی تقنینش در اشتراک صفی
 اقصاف بصفات الله تعالی تقنینا ضرورت الزام
 پس تمایزش بصفة الحکم که در ان علم ذات واجب
 تقنینا ضرورت بتن است بمقابله علیکه در ان علم
 ذات واجب تقنینا نیست م رسید گاهی بملا خطه
 عالم امر و گاهی مع قبایش بشهود عالم خلق و از ازا
 با بیات حسنه تعبیر میگردد و این فوق ما بیات مشترکه
 اسمی الزام است مش در اشتراک اسمی عدم تقنینا

ت الله تعالى تقننا ضرورت مگر التزاما پس
 من بصفه بعلم که دران علم ذات واجب تقنن
 نوری نیست من است بمقابله علمیکه دران علم ذات
 تقننا ضروری است هم و این انوار مایات
 بسیر نظری از سه سال سینمود و آرزویش شد
 کنون بنین حضرت علیه الرحمه از آنحضرت صلی الله
 لی علیه وسلم بسیر قدمی نصیب شد افتان و خیزان
 از مرتبه لایین بمرتبه لا غیر رسید و نقطاع کله
 از ملاحظه عالم امر شد و آئینه را در مرتبه اعتبار زیاده
 یافت زین پس از ظل محبت که دران لحاظ نسبت
 هم است پس از ظل حب بقطع نسبت بالتصاف
 محض که الله سبحانه را بذات خود تعالی است پس
 بمحبوبه بلا اعتبار نسبت بل بقطع لحاظ حب مشروط
 و باشد که عروج حقیقت موسوی تا اینجا باشد علی
 نبیا و علیه الصلوٰه و السلام و زین پس عروج شد

و کیفیت تفصیلی شود نشدش تواند شد که بسبب وج
 بسو اجمال ذات تفصیل نباشد هم و هم از
 اشتباه ماخذ اشتراع اصول عنا صر برآمد در سلوک
 پیشین ماخذ اشتراع اصول عنا صر مرتبه ذات استجمع
 صفات تعالی و تقدست شبها عنها دانسته بود
 اکنون معلوم شد که مرتبه ذات استجمع صفات محمد
 صلعم ماخذ اشتراع وجود عنا صر است در معرض
 سلوک باشش و همچنین دیگر ذات بر تعالیات درجا
 موجودات و سلوبات و ذات متصفه بشان حکیم
 ماخذ اشتراع ارض است و ماخذ اشتراع دیگر دانسته
 و الله تعالی اعلم بحقیقه الحال و زمین پس سیر در مرتبه
 اعتبار از ان الله غنی عن العالمین شد که در اینجا لحاظ
 بر بوبیت نیست و این مرتبه نیز در حقیقت محمدی صلی الله
 تعالی علیه وسلم سیر قدمی یافت پس تعلیق شد
 به بیانات و جهانی رسول الله تعالی صلی الله تعالی علیه

و سلم و بر دلش فرمودند که ذات مسمی با اسم مبارک
 محمد صلی الله علیه و آله منطبق است بذات مسمی با اسم مبارک
 سبحانه و تعالی شان و قیض در وسط سرش زول
 یافت پس در جمله بیات وجدانی و در ضمن آن بغایر
 هم جاری شد و معلوم شد که بهین مرتبه بیات وجدانی
 دلالت با تطابق است و فیضی در میقتام خاص از
 حضرت امام زین العابدین تا سه پاس بقوت میر
 پس متعلا و بهین مقام فیضی از حضرت امام جعفر
 صادق تا سه روز میرسید گاهی بقوت گاهی
 پس چنان معلوم شد که فرمود با حضرت صلی الله علیه و آله
 شود و غلبش تدریج در سه چهار روز از زمان رضی الله
 تعالی عنهما بریده شد و با حضرت صلی الله علیه و آله
 پیوسته لاکن چندی نقصان هر دو امام بهام نهان
 معین بود و نقصان حضرت ثانی اکثر تها از میشد و در
 مقام توقف شد و به تدریج سیر در مرتبه که جامع

جمیع اعتبارات را حاصل شد از تشبیه تا استقنار
 ز تنه شان آن منظر اتم صلعم و در معنی لی مع آ
 وقت اسخ انکشاف همین لاله بانطباق است که
 صفة مافعه است و تکمیل معرفت ش واضح باد که تکمیل
 معرفت بمرتبه نطباق در عجز ادراک است نه ادراک
 بالا حاطه و کیفیت چه عجز لازم اینجا است م الله تعالی
 بی معرفت این مرتبه مستنوع باشد و بای تسکیم مفعول به است
 و ملائک اربعه و نبیاء اولو العزم مقصود فی الکلام
 علی نبیاء و علیهم الصلوٰة و السلام فاعل لایسع چه ایشان
 مرکز تعینات حوادث بعد تقرر مرکز تیه اولی بحضرت
 صلعم هستند ش باید دست مرکز فردا حاطه مرکز
 بالا نتواند کرد و متضمن خود نتواند آورد مگر مشرف شود
 بطلال او بر قدر استعداد خود م فلهمذاش ای تو
 تکمیل معرفت الله تعالی بر معرفت محمد رسول الله تعالی صلعم
 م اقرار گرفته شدند انبیاء کما قال الله تعالی و از

بعد از سیاق اینها اینست که من کتاب و حکمت تم جام
 رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به و لتقررنه ط قال را و قرتم
 و اخذتم علی ذالکم اصری قالوا اقرنا ط قال فاشهدوا
 بانا معکم من الشاهدین ش نقسیر این کرمیه در ذکر کفیه
 کرمیه اذ اخذ الله سیاق اینها اینست که من کتاب
 حکمت الخ با ثبات عظمه و فضل حضرت بنی الانبیا
 بر غیرش علیه و علیهم الصلوٰة و السلام مذکور است
 هم و اولیاء و سائر مومنان در تبع انبیاء بمعرفت آن
 رسول که محمد است مسلمش اقرار گرفته شدند هم
 و این فضل خدای مفضل است بر همه و در حین
 معارف است و در ضمن همین معارف کیفیت برآمد از
 استنباطات نیست یکی در ماخذ انتزاع اصول غایب
 دوم در حقیقت قرب خاص انخاص که استحالة حقیقت
 حادثه با حقیقت قدیمه پنداشته بود که یزعم عن قوله
 علیه الصلوٰة و السلام ما زال عسبه یتقرب الی بالنوا

حتی آنچه فاذا اجبته فکنت سمعه الذی یسمع به و بصیره
 الذی یبصر به و ید الذی یطیش بها و رجله الذی یسیر
 بها الحمد لله نوافل ما دون فرض و واجب است و
 ضمیر متکلم در کت مشیر ببالغه مختصاع است که تقدیر
 فلان سمعی سمعه خواهد شد چنانکه در کرمه لاحقه از اضافه
 بداده ظاهر است و رنه استعمال ذات بصفه به فهم در
 منی آید و قوله تعالی ان الذین یبایعونک انما یبایعون
 الله بداده فوق ایدیم ج و قوله تعالی فلم تقتلواهم
 و لکن الله قتلهم و ماریت اذ ریت و لکن الله رے
 الکایه بایه دیت که این نفی ترتب اثر ثبوت و مبنی از
 مصداق مقدم تجالف ما ثبت باشد که این همانا
 قتل اثبات مرکب را یا قتل در رے از کسی بر
 کسی پس مقصود کلام مثبت که این قتل چنان مثبت
 که واقع شده از ایشان بر کف را یا سبب قتل در رے
 که واقع شود از کسی بکسی پس مہم شد در حقیقت خود

هستند که حقیقتش فرموده و لکن اینه منقسم و بی
 جز استحالہ دعای دیگر نفییم در و منقسم
 این گریه بداند فوق ایدیم و حدیث شریف گفت
 میطش بهادین بر دو گریه میاید هر یک در حدیث
 پذیرندش بدانند که نفی بعد ثابت باطل است
 باید دانست که ما رست و ظلم نقتلوا هم اگر نفی در
 بت است باطل است و اگر در خلاف ثابت است
 مایل پذیرد چنانکه از استند راکش ظاهر است م
 فعل فعل اختیاری عباد بافتایش فعل استعلا
 حقیقه بفارق مدین و انقضاء استحقاق جز از موعود
 عمل صحت پذیرد و گفته شود لم تفعلوه و لکن اینه منقسم
 بل فرمود خلقتکم و بالتعلون و اگر مقصود است تبع
 فعل فعل فعل الہی تعالی و حقیقه تخلیق پس بموجب تبع
 تخلیق این تخصیص بر است و ابهام و استند راک
 از کجا شعر اندکی پیش تو ختم غم دل ترسیدم

که دل از روده شوی و زین سخن بسیار است + والله تعالی
 اعلم بالصواب شش بر چند متن متضمن ایراد و جواب ایراد است
 لکن از آنکه فهم بر کس آن رسه فصولی کرده میشود باید دانست
 گفتن آنکه گویا دست خدا بر دست ایشان است و گویا که این
 فعل از خدا است و گفتی که این رمی از خداست مفید تمثیل است
 و حال آنکه لکن براسه تمثیل نمیشود پس این هم بی دلالت
 نظم است و در تمثیل اتحاد من وجه ضرور است پس اگر
 تمثیل از ثبات ثبات است نفی محمل است و همچنین تمثیل
 از نفی ثبات و آنما و ما رسید و لا آتسکته بر تحقیق و تحصیر
 که نظر امعنی صریح از متشابهات و حسب تسلیم است
 والله تعالی اعلم بالصواب هم اکنون مویا شد که آن
 نسبت هم حادث نمیدخلون است در شبه حقیقت ذات
 و صفات تنزیی و تشبیهی و زمانی مشانه و داخل تحت
 امر مرتبه بلکه از حیثیات شش عبارت است از مرتبه
 حادثه غیر مخلوقه هم منسوبات ذات و صفات تنزیهی

او تعالی است که حادث میشود بقدرت و ارادت
 نه از روی زیادت بر صفائیکه قائم بذات است
 بیل علیه قوله تعالی انما امر و اذا اراد شئنا ان نقول
 فیکون اے اذا اراد شئنا لکونیه انما رتبه بر
 مرتبه اعلم بم یقول کن فیکون کائنات خارج از
 مرتبه اعلم بم تترتب وجودی بر مقتضای اولت ای فیکونیه
 سبحانه اذا با فادت معنی خود بر تقسید زمانی که از خصائص
 حادث است دلالت میکند بر حدوث شرط و شرط بر
 حدوث جزاء و متعلقا تش و معقب بر تجاوزه خود از امر
 و بوم یقول که کن فیکون موبد است بر تقسید زمانی
 ش تصحیح تحقیقش در ذکر کیفیت اثبات مرتبه الحجاب
 بین القديم و الحوادث المخلوق مذکور است م و انراش
 اے حجابات را م انواع غیر محصور است و معارف
 در اینجا است حقیقه تجلی طور بقوله تعالی فلما تجلی ربکم
 الایه که دلالت میکند بر تقسید زمانی در مکانی که از خصائص

حادث است و حقیقه حادثه قرآن مجید و کلام با سوسی
 علیه نبیا و علیه صلوة و سلام کافی قوله تعالی و
 ما کان لبشر ان ینطق به الا وحیا اوحی الیه و ارجح ان
 یکلم متعدی مفعولین دلالت میکند بر عروض فیه مفعول
 ثانی محذوف برای مفعول اول و بقدریه ضروری
 و آن شایسته عروض هم تجاوز مفعول کلام است
 از منشأ کلام نفسی و الا نفی لایکلم الله یوم القیامة
 الا از کلام نفسی دون التجاوز و نفی و ادراک
 حادث غیر حادث را نتواند شدش موفق میکند
 این قول را قول صاحب معتبر و امام راز در مطالب
 العالیه ان کلامه یرجع الی ما یحد ث من قدرته و اراده
 اقام بذاته تعالی کافی شرح الفقه الاکبر لملا علی
 الفارسی هم و حقیقه قید که مبارکه و مبتی المقدس
 بلافت مبتدئ و مسجودیه الیهما چه قدیم متوجه و مسجود لاه
 و حقیقه کعبه عبارتست از مرتبه تعین ذاتی که منشأ است

فعلی در لغت من صفت حقیقی است بنا بر قرائن و معانی بآن مرتبه
 ذات حقیقت و رجوع حوادث بآن فهو سبحانه فعال لما ییر
 فی مرتبه سبب و در مرتبه مندرجه فی حقیقه المحمدیه
 المستجمعة لا اعتبارات الذات فانها منظره مابینه و ^{از اینها}
 بتوابعیاتها معها و الفرق بین حقیقه قبله بیت المقدس
 و الکعبه اشریفه انها من تنزیه مرتبه المتی هی حقیقه
 الکعبه اشریفه مندرجه فی حقیقه العیسوی المستجمعة لا اعتبارات ^{چون}
 تنزیه المنزلات منزهة فانها منظره الانزاعیات
 و ما هیئها معها و حقیقه امر و تخلیق آدم بید مبارک
 خود تعالی کما فی قوله تعالی قال یا ایها الذین آمنوا
 ان تسجدوا خلقت بید ط و توعدی حقیقه فیض رحمت
 ازینجا است و این استحالة بصفات حجابی لغتبار
 مستحال و بقار مایه الاستحالة از متشابهات نباشد
 آخری استحالة بصفات قدیمه اگر بدارند از متشابهات
 باشد پس میا ز دانشا بر و حال آنکه آن ممتاز است

و نیز فاذا احببت کنت سمعاً و دالالت می کند بر حد و
 حجابی می باشد بدلائلی که در تفسیر کریمه انما امره اذا
 اراد شئ بالبحر مذکور شد م و بر که نزد کیفیت حقائق
 درین محدث نیست قدحی در ایمان جمالی او و امون است
 که کیفیت این حقائق بعلم الله سبحانه بسیار و عالم است
 فلا یظهر علی غیبه احد الا من اراده من سول الله
 پس سول علیه السلام گویند تعلمون و تنزیه و در متبای
 نقائص است که حقیقتش صفت تقدیر است که متبرع
 است از حقائق عینیه بمقتضا بد نقائص مسلویه و
 سبحانیه صفتی است فوق تقدیر و فوق اعتبار
 زائده آن تنزه است در مقابل شوائب نقائص
 که از صفات زائده بر ذات در مرتبه لایعینها ناشی است
 پس عروج تقدیر تا مرتبه سبحانیه باشد و این معانی
 دلائل نیستند نیافزیده و الله تعالی اعلم بحقیقتش
 چند است در سیرمیات و جدائی آن سیرمات

صلعم بود شبی بخواب دید بر پیش بزرگی نقشبندی
و بچ بزرگی چشتی نشسته اند شخصی پیش استاد میبرد
که نقشبندی هستی را چشتی بدل میگوید که ابتدا ایشان از
نقشه است و انتهایش از چشتی یکبار انتساب خاص
بدل خود نام دوم جوایش گفت بزرگ نقشبندی سند بود

و در برابر پانصد مرتبه ذکر اسم به صفتی که مراد عظم است

یکهزار دو صد مرتبه ذکر اسم +

و این سه سطر بهین عبارت بخط نورانی نمودند و در مقابل

سطر اول سواد عظم همچو قوس قزحی منقوش بودش

این نوشته نمودن دلیل صدق معامله موافق کشف بزرگ

نقشبندی است رمز هم فکر با کرد معلوم شد که اسم مبارک

محمد است که صفتش سواد عظم است بدلیل توله تعالی

هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیساره علی

کله و تو کبره باشد کون ترجمه راوست چنانکه

فرستاد پیغمبر خود را مستصف بوضوح هدایت و دین حق

تا غایب گرداند او را بر همه ادیان اگر چه رنج به باشند مشرکان
انتمی باید داشت اتصاف معنی میگرد علی الدین که دلالت
میکند بر نظریه جنس دین حق متضمن موجودات و باطل
منزومش ای موجود مستند هم متضمن مسلوبات پس
ثابت شد مظهریت نام و اعطای کلی آنحضرت مظهر اتم صلعم
در آوان مبتدیان نشاء و التزاما بقیام حقیقی و مجاز
و تفصیل از تفسیر این کرمیه بجایش در یافته شودش تفسیر
این کرمیه در ذکر کیفیت تفسیر کرمیه یریدون لیطغوا نوراً
با فواهم الایه مذکور است هم عددی مخصوصه نور محمد
ش ای مسلوباتیکه وجود یافته است در ذات مبارک صلعم
هم و انتزاعیات وجود از مرتبه ربوبیت تا استغنا هم
شد صلعم و در اینجا مصداقیه ما به المنفی ملحوظ نیست بل تفسیر
لا اله الا الله اثبات است و معارف تا قنای است
در انتزاع از متشرع منه در جانب عدمیات تنزلاً و در
جانب موجودات عروجاً حاصل میشود تا خواست

او تعالی و بندگان ازین مگر سطر اشارت به تقدیر ذکر است
 تفاوت مناسب و باز هر چه تواند و مرتبه سواد اعظم منطبق بر
 ذات واجب نتواند شد چه سواد مقتضی حد حادث است و او
 تعالی ازین محدوده نیز منزله است پس این تطبیق بر مرکز
 دایره حوادث یعنی ذات مبارک محمد صلیم منطبق باشد
 که محدوده آن در حد حادث است نه در حد ذات و عوارض
 چه شخص روحی حضرت مطهر جمال حق صلیم حکم غایت است
 ظل اوسع و شخص عنصری در تبع روح متضمن موجودات
 بمعرض سلوباتش در مقابل شریکانش متخذا از دست
 و هر چه از سلوبات مخصوصه محمد صلیم موجود خارج در حضرت
 صلیم یافته شود غیر مقصود لعل است و از متشابهات
 تا ویش بعلم الهی سبحانه باید سپرد و از نجاست دفع منافات
 آنکه مبدئیه و اولیه ذات مبارک صلیم محکات را مرکب و
 بسیط مانع تربیتش صلیم از عالم کبیر است و تربیتش از
 عالم کبیر مانع مبدئیه و اولیه او صلیم و البته در توسع روح

و کیفیت اتخاذش به غار و ذال منقو طین م عنصر از او
 قدر بیشتر نارسا است و معارف کمال سعه صفات حق سبحانه
 درین اسطره توسع روح و اتخاذ عنصر از دست هر که شناختش
 شد ای کیفیت توسع و اتخاذ عنصر را هم شناختش شد
 ای آن معارف را هم پس عنصر اشرف حضرت منظر اول
 صلعم اطهر و لطیف از عنصر غیر خود است و همانا نبودن سایه
 عنصر مبارکش را صلعم که ازین اتخاذ است شد ای از
 اتخاذ عنصر در تبع روح هم دلیل فضیله غایت ثمره عنصر و
 روح مبارکش صلعم بر مقابل است و اگر برسد به کیفیت
 اتخاذ عنصر در یاد که فضیلات امعانی حضرت الهی الاطهر
 علیه الصلوٰه و السلام ظاهر است بعصمه موجودات از
 سلوبات و جویا و فرق مراتب ثمره میان حقائق محصوره
 و محفوظه و بهمی که حقائق متجانسه بر قدر تفاوت تزلزل
 از جانب موجودات بسوی سلوبات است پس این طهارت
 در دیگر انبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوٰه و السلام نوشته

جواز اش دلیل بر وجوب و جواز از ذکر کیفیت محسوس نور
 محمد صلعم من نور الله سبحانه اعنی توان دریافت م
 پس بگر حقیقت ناقصه الحفظ و جازة الحفظ بحکم استخراج
 حقیقت وجودی و عدمی مش حکم در استخراج حقیقت وجود
 و عدمی چنانست که حکم کرده شود بر عدمی چنانکه ایمان و
 کفر و مشرک بهم کند در نفس خود پس حکم کرده شود بر کفر
 کما قال اولئک الذین کفروا آیات ربهم و لقاء فحطت
 اعمالهم الا یہ و لمن اشترکت لخیط علیک الایه و در اجتماع
 عمل با طاعة و عصیان کبیر و حکم کرده شود بفسق م
 پس ممنوعه الحفظ ممنوعه الطهارت است فاحکم من
 الحقائق و ما من الاحکام عند الله تعالی و در سوره نعل
 صلعم کما فی قوله تعالی انما المشرکون نجس لایه ترجمه
 جز این نیست که مشرکان عین النجاسته اند و حضرت
 ابن عباس فرمود نجس العین اند همچو کلاب پس اگر مؤثر
 نباشد مضر نه مش اشارت در اختلاف حنفیه و شافعیه

و غایه لعلت برین حکم راجع در جانب حنفیه بی خلافت
 شافعیست هم باید دشت فضلات امعانی صاحب
 الطیب الطیب صلعم با وجود طهارت ریح طیبه میشد
 پس فضلات لطیفه راجه باشد ع نه غنچه نه گل ترے
 حجاز بهار عالم دیگرے : و نوشید بول حضرت حبیب
 الرحمن صلعم رام امین نه خادمه حضرت حبیب الرحمن
 صلعم تبسم فرمود و امر فرمود بغسل دهن منی نفرمود از
 بار دیگر بکجه فرمود شکم تو هرگز در دکنه و نوشید من
 دیگران نیز و مالک ابن سنان پدر ابو سعید خدری مکیه
 خون زخم دندان مبارک حضرت حبیب الرحمن صلعم را
 بر دواحد و فرورد فرمود صلعم هر که خواهد دیدن مرد
 از اهل حبش را بید سوسای این مرد و خوردند دیگران نیز
 متروک را باید که رو آورد کتب اهل سنه و جماعت که این
 طهارت را از خصوصیات حضرت حبیب الرحمن صلعم
 گفتند و دلیل بر خصوصیتش یاوردند و در دست

در صحت حقائق از خصوصیات نه پندارد مگر بعزق
 اینها و جواز ذکر و الله اعلم بحقیقه الحال و کیفیت راجحه
 است معانی و فضیلات لطیفه بعض اولیاء الله تعالى
 است ابراهیم ادریم و دیگران نیز رضی الله تعالى عنهم گوید
 مخفی بوده باشد از کتب سیر در یابد و اگر ذکر مصداق
 دعوی بغیر حضرت سید الانبیاء الموصوف بطیب النشر
 معلوم در کتب نیافته شود دعوی مسلم که از حقائق ثابت
 بر میاید باشد بعد از ذکرش باطل الحقیقه نتواند شد پس
 روزی در تفکر بود از حواس ظاهر فارغ میشد قوت
 نیافت سرنگی نهاد دید که از رسول الله تعالى صلعم
 برایش شرف سیدارند فیض غلبه تمام میرسد
 و قل هو الله احد الله احد یخواند باز بهوشیاری هم تبادر
 مفاض علیه نام معلوم شد که اشاعت بغیض صمدیه
 واحدیه پس واضح شد که صفت صمدیه هم تیره است فوق
 نیست بلا اعتبار متابله و تائید ثواب فتنه نص

در مرتبه استغفار و امدتیه خود صفتی است که تکرار بیش
 صدتیه است چنانکه از منق عبارت قوله تعالی من
 ای قل بوالله احد الله احد م عیانست نه تخر و ذلت
 از صفات بل لزوم وحدت است بقطع نظر از شوائب
 حدوث مستلزمه در مرتبه تمانز غیرت صفات بدلالة لفظ
 من چه صیغه صفة مشبهه دلالت میکند بر لزوم م
 بخلاف و امدتیه من که دلالت میکند بر حدوث م
 فهو سبحانه فی ذاته مع صفاته فی اعتبار عینیتها احد و الله
 تعالی اعلم بحقیقه و از طوریکه رود او مفهوم میشود که
 سلوک این سلسله عالیہ برین شش مقام معین است
 قلب و روح و سر و خفی و اخفی و نفس در مرتبه جلال
 و الله تعالی اعلم روزی متفکر بود حواس ظاہر من
 بیکار شد سر تنگیه هفتاد اشارت شد بکر محمد رسول الله
 لا احصى ثناء علیه از اینجا واضح میشود که فکر در دستند
 در اشارت مذکور از بزرگ نقشبندی بجای خود

سیده بود درین ذکر مقصود بی نهایتی مرتبه سواد عظم
در نظر عارف مع مقصودیه دلاله بلحاظ امر و خلق است
در اک دلاله بر تو عین است آدراک دلاله از دال معبره
لول و آدراک دلاله معبره دال از مدلول و صحه بلاغه
بادراک بطر واحد و از طریقین محتمل از از طریقین بر فو
ش بر فو عین متعلق ممتاز و هست مربوط است
بادراک که مصنف ربط مع متعلقات ربط است نه ربط
م و در کیفیت تجدد تماز امر و خلق دشوار است چه کیفیت
تجدد در امر و خلق در تحت اعتبار ربوبیه بقیت وجود خلق
فرضت تمازش نمیدهد پس چه جاگمازش در اعتبار
استغنا است که فارغ از امرکان اعتبار ربوبیه است
حاصل اینجا مرتبه استجماع بی نهایتی است کما بدل
علیها الحدیث است یعنی لی مع الله وقت لایعنی
مغرب و لایبی مرسل الحدیث فالاستجماع اصلا
منزوع لغیر مسلم الاتجا به مسلم نصیبا جزئی است

تا آنکه محاذی که گفت اعتبارات صفاتی و ذاتی از زبان سخن
 من منع منع و تکمیل نفس و این اقصای است و اینجاست که در
 گفته فقر تکمیل نفس علی ما قبل عنه صلعم فقر او اتم
 فبراهه اعلم ان الفقر وصف جنبه بر احتیاج الی ما احاط
 الیه فی الموجودات و السلوبات کن قال صلعم فقر فقر
 و الفقر سواد الوجه فی الدارین و بما سحر فان بالموجودات
 و السلوبات فالذی بالموجودات اذا طابق باصله
 الیه فی وجوده تنه نقصان و استجماع باوصافه ثم فبراهه فی
 غایة المشابهة باوصافه تعالی علی الاستعارة للبالغة
 و استفادات الاستجماع و ان لا یسلم فیری بمیقان و به
 تعالی اعلم باید دینست که شخص ممکن منسزع بقیام مجازی
 است از شخص قدیم مع لزوم سلوبات تیسرگاه ظهور ظلال
 جانب قدم است از شغولی مستی خود فارغ است با آنکه
 علم مستی خودش تا مرتبه ربوبیتی می باشد و بدانکه متعین
 انشایت را تعینات است با آنکه فارقی است در مرتبه

اسمی و وصفی پس فارقی در استراک و وصفی و
النبوت و بحسب الولاتیه با فرق از مرتبه ولایت
تا ولایت خامسه و بحسب المعروج از افعال تا ذات
ربوبیه تا استغفار پس بحسب النزول و فراغت تمام از علم
خودش در مرتبه استغفار است و استجماع در نزول
و ظهور جانب سلوبات از علم هستی خودش حارجه
و انتراعیات عدمی مخصوصه محمدی صلعمش ای مسلوبه
وجود یافته است در ذات مبارک صلعمم لازم است
پس اگر بعلم هستی خودش ظهور مشبهات بوجودات قدیمه
با انتراعیات عدمی غیر مخصوصه محمدی صلعمش ای مسلوبه
در ذات مبارک صلعم وجود نیافته م است ان عیب است
یا صغیره یا کبیره یا کفر یا شرک علی تفاوت ال درجات در
شرعیه یا طریقه العیاذ بالله تعالی منها اللهم صل و بارک
و سلم دائما ابد علی محمد رسولک حبیبک و علی انوار ه
لما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمنا به

ذکر کیفیت کلمه طیبه لفظاً و معنای با دیگر مطالب

بسم الله الرحمن الرحيم

سبحانه و تسبیحه و تضرع علی رسول محمد و تشفعه و علی آل
و اصحابه و اتباع جمیع سخن است در تحقیق لفظ و معنی کلمه
لا اله الا الله محمد رسول الله مقدمه ششمان بر تعقیبات
تبعیه نفی جاری میشود بر ترتیب اثر تا ضرورت ذہنی که حاصل
شود از مصداق متقدم ثابت نه بر عین ثبوت که خلاف بدیهه
و عقل است و نه بر عین عدم که علم و حکم بر عدم غیر معقول است
ش این اصل در ذکر کیفیت الاصول در اصل ذکر کیفیت لفظی
مصرح است مگر تکلیف بحکم تنسبیه مقصود در جواب
اثبات و نفی از عوارض میشود نه از ذات سخن چه بحث
نکرده شود مگر عوارض و نیز مخبر به بودن ذات مهمل است
و هم نفی ذات نفی بر عین ثابت است یا بر عین عدم

ولیکن نفی عرض منطبق با تعینیه با مقام به معنی کالو جود
 هم نفی بر عین ثبوت از روی نفس عرض و ما قام
 به است یا بر عین عدم لازم علم و حکم بر عدم و این همه بطلان
 و بودن صفة نفس ذاتش چنانکه گرفته شود که وجود
 نفس ذات است و صفات ذاتیه نفس ذات است هم معقول
 نیست و مهمل اخبارش از آنکه مسند الیه و مسند حقیقه واحد شود
 و حال آنکه نشود هم و مبطل اصل مختارش یعنی مقصود
 در اخبار اثبات و نفی عوارض است نه از ذات هم تنبیه
 خبر خبر صیغه منفه تواند شد و رنه خبرش بقتل آن عالم مفید
 اسناد حقیقی باطل است مگر تا دیلاش بودن خبر صیغه
 منفه ضروریست چه تحقق اسناد حقیقتا در فعل و فاعل است
 از اینجا است که اسناد حقیقی خبر در فعل و اسم صفة و اسم
 صحیح نیست و خلاف آن باول شود و فعل یا اسم صفة و اسم
 محلا بالمجازات چون اسم فور السمرات ای سوز و زید عدل
 ای عادل و آله واحد ای اله جاری مجرئی اسم است

و فرضا بالمقدرات چون زید مجبرای زید متصف بصفة مجبر
و این کلام استعاره است مبالغه و زید ابوه قائم ای زید و مجبر
اباه قائما و ضمیر در ابوه بر بنای اسناد مجازی بر آن تخصیص کنه
بنابر استقامه معنی مخصوص اوست نه برای صحت اسناد حقیقی
مبوی زید که منفیه معنی صحت معتبار است و ابوه مرفوع است
بر بنای قیام معنای خبر چنانکه مجبر و قائم تابع او ممتنع
لفظ الـ صفة مشبهه است معنی پرستیده شونده از الهیته
معنی پرستیده شدن که صفتش مقبوعیه جانبی است مر
جانبی را بر کتب آثار مقبوع مرتابع را نقضنا و التثنا
پس آن حقیقت است بصفة مانعه کفر له سبحانه انما له
الـ واحد الایـ ش درین ایـه کریمه لفظ الـ مستنازع است
ای نسبت با قبش اسم صفة است و نسبت با بعدش
جاری مجبری اسم ازینجا است که لفظ الـ اسم ضمیمه
م یا مجازا است بصفة جامعیه نه اسم ضمیمه بوجود
استفاق و عدم محمودش گفته شد الـ معنی معبود

زفا است اصلا و الف زائده از آله بفتح و الهمزة
 بمعنى عبادت چون امام بمعنی مأموم و اسم غیر مشتق
 نیز بمعنی اسم مفعول نزد محققین گفته شد از آله مکسر بمعنی
 تخمیر در معرفه و بمعنی فزع ای پناه جستن و گفته شد از
 و که بمعنی تخمیر پس صلیش و لاء هست بدل کرده شد
 و او بهمز چون در اشباح از و شاح درین صورت ها
 بمعنی مفعول خواهد شد از آنکه عبادت و فزع و تخمیر
 می آرد عابد و عائد و مشتاق و عارف بسوی او تعالی
 انتی القبة از الهه اولی المقاصد تحقیق است با نچه درین
 مشار شد و باختیارش غیر مشتق بمعنی مفعول تعذر است
 بلکه موضوع له صرف لغت است که لفظ عبارت از است
 پس در صورت غیر مشتق بمعنی مفعول وجهی مدلل از مراد
 مجهول است مگر در صورت اشتقاق دلالت ربطی مجوز
 معنی مجازی تواند شد چنانکه معید در صفة مشبهه بمعنی
 مفعول و فاعل بمعنی معنای و دیگر هم برین قیاس

و مثل مبهات بمعنی فعل باصل وضع سماعی است بفتحه ان
 ربطی که در اشتقاق و غیر آن است بخلاف الکه اشتقاق
 از اختلاف و ماده ظاهر است انهی و گفته شد اسم جنس
 است برای الکه صفة عنقه کرده میشود و رد کرده شد باینکه
 صفة جاری مجری اسم میشود پس صفة کرده میشود است
 و اگر رد کرده شود باینکه اسم جنس جا به است متصرف
 بمفهوم مصد جعلی نه مشتق میشود و نه مشتق منه شاید
 اقرب باشد تمثیه الا برای استثناء است و تغایر
 ش در مقابل نفی و اثبات و تشکیف و تعریف یا
 وجهی دیگر در ارکان ثلاثه استثناء ش یعنی
 مستثنی منه و مستثنی و وجه استثناء هم اگر چه متصل باشد
 ضروریست و نه بسبب اتحاد مهمل و همچنین غیر و غیره
 هم مفید استثناء است تشبیه لفظ مبارک الله صیغه
 مبالغه صفة مانعه است ش پس نخواهد جنس و عموم را هم
 و اسم معرفه مناسب ذات واجب بتسمیه قدیمه نه

اله مخصوص باللام که نکره مخصوص شود بنا بر ازاله تنبیه و این
 در مرتبه قدم تواند شد چه ذات مبارک اله جل جلاله باقی
 افراد مستقالبه در تعریف خود فی حد ذاته چنانست که هیچ
 بغیر ندارد و تعریف و تشکیه لفظ بر بنای تعریف و تشکیه
 معنی است و تخصیص نکره قبضای صلیش را ش که عموم است
 م باطل نکندش پس با وجود تخصیص اله وجود مستکر در
 قدم و اینها بر فحوذ باشد تعالی منه م و حذف سطره لفظ
 مبارک اله با اتصال تا قبل خلاف قیاس است ش
 از آنکه اصلی است م به علما بعد تفهیم تنبیهاست مقدمه منکر
 که درین کلمه طیبه لفظ اله اسم لا حیثی و موجود و غیر محذوف
 تواند شد و رنه نفی مطلقا و بعضا صادق نمی آید زیرا که
 در مطلق نفی از ثابته در خبر و اثبات از نفی به در تنبیها
 است و آن هر دو غیر معقول و در بعض وجه نفی و استثنای
 ثابت نمیشود چرا که همه افراد در مقصودیه اتحاد مجازے
 بمعنی مصدر صلی مساوی اند باید دانست حکم صلی

با اتحاد مجاز که افراد بهر راست معنی مصدر جعلی که له
 معنی بعینه منطبقه ان بآن نه با اتحاد حقیقی چه اتحاد در
 حقیقتین است نه در حقیقه واحد و اتحاد حقیقی حقیقتین
 مستند مکر و صفا و آن مجازیت پس اده اگر اسم جنس است
 بعد از افراد است یا نه اگر نیست باطل شد انصافش
 بالیهیه و اگر هست سخن مجازیت با حقیقی اگر سخن مجاز
 باطل شد وجود متوجه به بطلان اتحاد حقیقی و اگر سخن
 حقیقی است فرضا باطلا باطل شد تعریف جنس بطلان
 افراد لغت ان اتحاد مجازی و مختصر است که وجود افراد
 ابطال وجود متوجه و وجود متوجه ابطال وجود افراد
 میکند و چون همه افراد در مقصود انصاف معنی مصدر
 بحکم واحد هستند پس انسته شد که این نفی و اثبات
 ممکن و بعضا بجه صورت بند و فردی بجه مستحق اثبات
 شده نه دیگران و همین تردد لاحق است معنی جامعیه
 از قطع نظر از مانعیه و مقصود نفی در حقه و اثبات

در استثنای ما و رای الوهیه باشد و حال آنکه سخن ایمان
 در الوهیه واجب الوجود است نه در غیر واجب الوجودیه پس
 بر اسم لا بفرض جنبه اله موجود و معبود تواند شد از سبب
 افادت معنی منطبق بالعینیه مبنی الیه تضمیناً و تحسیناً مقصود و
 مثل آن که معنیش مقصود در الوهیه است التزاماً و جنبه
 وجود در جنبه اله بحثی در افراد وجود و در چنانکه در افراد
 الهی است و در صورت تقدیر موجود این نفی را ثبوت
 مقدم الکران وجود حادث است اثبات وجود قدیم و نفی
 وجود حادث در غیر اله سبحانه است و تحقیق و تخصیر وجود حادث
 بالله سبحانه نفوذ بالله سبحانه منه و اگران وجود قدیم است
 ناچار اثبات وجود حادث و نفی وجود قدیم در غیر اله سبحانه
 است و تحقیق و تخصیر وجود قدیم بالله سبحانه که منافی جنبه
 اله سبحانه باله است نه تحقیق و تخصیر الوهیه مقصود ایمان
 بر وجود واحد است نفی از ثبوت و اثبات از منفی
 جنبه اله اسم باطل و اگر وجودی نیست نفی

و اثبات بر عدم است باید داشت که بمبراد خبر عام منافی
 مشترک الغیر م محذوف که گفتندش ای بخوانم
 ای بایستقیم المعنی منطبقا بالعینة بسند من همین اطلاق
 بالعینة منفیه دلالت بر حذف خبر است و اگر نباشد دلالت
 بر حذف خبر کجا است م نفی ثابت در خبر و اثبات منفی
 در استثناء است و من برکاه که عام است م عدم قطعی
 خبر بعد تمشیش است م و حال آنکه قطعی خبر بالوجه
 مقصود است و در معنی م بایستقیم المعنی منطبقا بالعینة
 بسند اگر خبر خاص منافی مانع الغیر م گفته شد
 موافق فصاحت کلام و بلاغت مرام بودی و بمبراد خبر غیر عام
 یعنی عین غیر منطبق چون قیام و متغایر بالعرض چون وجود
 فی الادر اگر چه نفی از ثابته و ضمن بسند الیه است نیست
 و لکن لانه واجبه بقدریه حالیه یا مستالیه بر حذف خبر
 و در معنی عین غیر منطبق که مشترک الغیر تواند شد اگر
 خبر عام گفته شدی مناسب بود که فعلیک الانا

ففي الكلام وبموجبها نكته در استثنای متصل در وجه طلبان
بالعينية خبر اثبات معنی به لازم الاهیال است و منقطع بقطع
جنبه مقصودش لازم الاهیال است بانکه منع الوهیه
در ذات الله تعالی خواهد شد بقطع جنبه هم اگر چه اثبات
از معنی به لازم نه و اعتبار الاهیال معنی غیر هم مفید استثنای است
فالتزام یمن القرار و اگر در غیر عائد گرفته شود در کرمیه و لو کان
فیها الله الا الله الایة تجالفت مرجعش ای الله با عائد
هم چه توان گفت و اگر عائد گرفته شود در لا اله الا الله و
لا اله غیرک بضرورت عائدش بسوی اله هم چه توان گفت
و اگر لفظ غیر بقرض عائد حال یا صفة بواسطه ضمیر خبر محذوف
برای اسم است پس حال صفة عرضا در وجه صفة نشاء
و تابع ذوالحال و موصوف است فضلة و مقصود فی الکلام
اصلا ذوالحال و موصوف است نه حال و صفة پس مقصود
فی الکلام اصلا اثبات الوهیه برای الله سبحانه نشاء
بل نفی الوهیه مطلقا خواهد شد هم در صورت وجود

فضله و بهم عدم ان م و حال آنکه اینجا اثبات الوهیه بر
 الله سبحانه و نفی الوهیه از غیر او سبحانه مع تقدم نفی تحصیر
 للاثبات بحقیقت المقصودش ای مقصود است که اول نفی
 کفر و شرک کرده شود پس آن اثبات الوهیه تا ایمان محض
 بالله سبحانه گردد و کما قال سبحانه فمن کفر بالطاغوت و یؤمن
 بالله الا لایه ورنه تا ثبوت کفر و شرک بیان محقق بالله سبحانه
 نگردد م فی الاستثنا مراد است و بی واسطه ضمیر خبر
 کلام مهمل است و بهم نفی افادت معنی حسیه مقصوده میکند
 ش الا بمعنی غیر م یا بی فرض عاده مفعول الم اسم فاعله
 خبر محذوف است پس در خبر ضمیر سوی مسند الیه فاقد است
 تکلیف انچه در خبر پیش به فعه عاده و با جمال معنی باطل چه حال
 این است که افراد اله خیر الله نمید ای عین الله هستند تفصیل
 اجمال نیست که مدلوله جنس است و مدلول اله معرفه فرد
 از افراد جنس ش ای مدلول اله م پس بگر عینیه فرد
 با فردی اندراج کل در جز است و اینجا حقیقی حقیقتین

متمنع و اتحاد مجازیه بطل قوه ترکیب تجزیه در ذات
 اله تعالی باطل و نیز اگر از افراد اله الهه باطله مراد است
 عینی و حسیه اله حق چنانست و اگر الهه حقه مراد است قوه
 الهه حقه چنان و تیرنده الهه سبحانه درین دعوی اتحاد و یزد
 اصنام هم شد و هنوز وحدت وجود حاصل نشد چه درین
 عینی نبیند با الهه سبحانه به تحقق نیست سخن در عینی اله با الهه سبحانه
 است و پس و تیر عابد متقاضی معبود است و معبود متقاضی
 عابد پس بسبب وجود مغایرت تجویز عابدیه و معبودیه واجب
 بهر گرا افراد هر موجود به نسبتی عابد تواند شد و به نسبتی معبود
 به نسبت مخصوصه میان عابد و معبودش که در غیر این عابد
 معبود مخصوص بهر گرا نتواند شد و هم تگایر بر دوش
 از آنکه برای عابدی معبودی مخصوص است و بر اوست
 معبودی عابدی خاص پس کثرت عابد بقدر کثرت
 معبود است و کثرت معبود بقدر کثرت عابد و خود با الهه سبحانه
 من سور الفهم هم تگایر افراد الهی عابد نتواند شد به انضمام

معبودش و فردا فرموده شود نتواند شد با اقدام عابدش
 پس چون نظر کنی همه افراد مشترک احکام در عابدیه و معبودیه
 است نه مخصوص احکام فکلیف المقصدین الذی موجب عبادت
 علی احکام المخصوص المقصود فی بیان العابدیه و المعبودیه الا
 فی افراد الاول للمعبودیه و فی افراد الآخر للعابدیه فحينئذ
 زال حکم العابدیه من افراد الاول و حکم المعبودیه من افراد
 الآخر مع وجوب الاشتراك فی احکام بجنبته و در آنچه
 اقتضای عابدیه و معبودیه بخوبی نتواند شد وجود است
 فارغ از نسبتین پس در آن چه حکم توان کرد از الوترتین بوجه
 باشد سبحانه و نیز اگر ثبوت عابدیه و معبودیه بر ربط تبع
 خاص است که حادث را با قدیم است این صفتی است
 مانع و مقصود ایا مانع تعالی است و اگر بر ربط تبع عام
 است که مشترک و صفی یا اسمی است این صفتی است
 که مقصود ایا مانع تعالی نیست و نیز اگر فردی را ربط
 تبع با فرد است برای عابدی معبودها است و نیز اگر

فردی یا فردی با یکدیگر ربط تبع دارد و در عبادتیه و معبودیه
 با هم گراست تکلیف احکام فیا مینها من الاحکام و اگر افراد گرفته
 شود ربط تبع در وجود واحد نتواند شد و نیز فرمود حق سبحانه
 انکم و ما تعبدون من دون الله حسب جهنم انتم لها وارد
 پس برین اعتبار که هر عین جوهری عابد و بوجهی معبود است بحال
 همه افراد فی النار بسته پس فی الحجه کیانند و اگر این درود
 برای عبادان و معبودان من دون الله است نه برای عبادان
 و معبودان عین الله پس اینهمه عین الله بسته من دون الله که اند
 و نیز حق سبحانه است دل نفی التبعه من دون الله بایه
 لو کان مولاه الله ما و رد باط و کل منها خالدون فرمود پس
 چنان گفته شود این الله و عین الله و نیز عجب است بدلیه
 لفظ مبارک الله بالغار الا زیرا که مبدل منه در محل نفی است
 و لفظ الا مانع اتحاد مقصود و انما من بی عطف نتواند شد
 و هم بدل با مبدل منه کلام تمام نتواند شد و حال آنکه کلام تمام
 بودن این کلام واجب است بنا بر دلاله بر آنچه این کلام

انامه و انالیه را چون پیش این توجیهات در مقابل بر وجه
 است هم پس تقدیر لا اله الا الله همچو تقدیر لا مقصود الا الله
 تواند شد با مانعیه مقصود و الا فکیف انتفاء الشک فی المقصود
 و موانع بر جنبیه و عمومیه مقصود از لفظ و اجمال معنی خود ظاهر است
 که جمیع ضمیر مقصود که مافی الذمین است اسم لا یعنی مستند
 است و درین نکته است توسع نفی مقصود تیه الوهیه
 مانعه از مذہونات چنانکه الله اکبر به تشبیه اثبات توسع
 است و هم اشارت بمغایرت حقیقی میان مفضل و
 مفضل عاید که موبد مقصود لا اله الا الله است و لفظ
 مقصود خبر است منصوب بر بنای قیام مقام اسم
 جنس دلالت و احتراز از عن الرفع للمعرفة پیش ای منصوب
 است برای دلالت بر اسم جنس و برای احتراز از رفع دال
 بر اسم معرفه هم جمله مستثنی منه و الا الله با خبر مقصود
 محذوف و دلالت قرینه وجه استثنای جمله مستثنی واجب
 الانقطاع و این استثنای مفرغ است که دلالت دارد

بر توسع مسند الیه معبود و ذهنی پس قیاس کن با همچنین
 الا که صفة مشبهة بر وزن فعال باشد بلزوم الوبیه
 مانعه یعنی اجتماع بحال با کمال و رز معنی معبودیه صفة
 چون تواند شد و نیز ثبوت متقدم نفی لفظ الیه را بمعنی
 مذکور خواهد نه اسم غیر مشتق بی ضمیر بمعنی صفة جامع و نه
 اسم جنس چنانکه مذکور شد و باید دقت که جامعیه با شریک
 و صفت یا اسمی مانع مانعیه نه پس حکم کرده شود موافق
 حکم اقامت به چنانکه در انما الله واحد بصراحت
 و در لا اله الا الله با استثنای لفظ الیه صیغه صفة و خبر واقع
 است و اگر درین بحث لفظ الیه صفة مانعه نباشد و تکلیف
 بسقیم المعنی فی انتفاء الشک فی الوبیه و اگر این ترکیب
 مسلم نشود همه وجوه مذکوره العذر عارض خوانند شد
 و در صورت مانعیه الیه بمعنی غیر که حال یا صفة از ضمیر که بر
 تعریف و تخصیص و احوال یا موصوف باشد هم
 به نتیجه طنی بحصول اثبات الوبیه الله سبحانه

مش آن چنانست که مصداق مقصود معین نباشد
لیکن نفی بعضی مستلزم تحقق مصداقیه مقصود و بعضی
نمانند و حال آنکه قطعیه بر آن هم معلوم و مصداق منیت جایز
باشد عدم تحقق بر آن نیزم که بحسب اللفظ معنی چنین است
که منیت چندی متصف بالوہیتہ حال آنچیزا منیت کہ غیر الہ
است پس نتیجہ ظنی آن بحسب المعنی الہیہ تواند شد و حال
آنکه بحسب التحقیق قطعی است مگر وجود مذکور و غلظت نتیجه
مانع و عجب است بحصول اثبات بدوران نفی بآن دوران
نفی محتاج ثبوت متقدمی است کہ خود مستلزم نفی این ثبوت
از غیر خود است نہ محتاج نفی و تیر باید دانست کہ لا الہ الا
حمد است ثنائیہ مفسرہ است و محمد رسول الہ حمد اسمیہ مخصوص
از عموم لا الہ برائے استیفاء مفسرہ مصداقاً لما نفی عنه
الا لوہیتہ و تعریفی علی ما اثبت لا الا لوہیتہ پس مفسرہ مفسرہ حمد
معنہ خواہد بود یا ستائش و رنہ مصداق و تعریف ضروری
با حل شود و باید دانست بدلیت لفظ مبارک محمد مصداق

جمله استثنائیه می ازین که اگر بدل از جمله منفیه است
 تعرض علی اثبات لا اله الا الله باطل و اگر از جمله مثبتیه است
 مصداق لما نفی عنه لا اله الا الله باطل و اگر از منفیه و مثبتیه
 معا گفته شود تعارض مبطل هم و اضافه رسول مانعش
 چه اضافه نمی شود مگر در متغیرین تکلیف المبدل هم باید
 دانست الله که محتاج الیه است مر محتاج را شناخته نمی شود
 مگر بدلالة از محتاج بر ربط احتیاج پس بر آن حصول ثبوت میسر
 الهیه که ترتب اثر متاخرش مورد نفی نسبت به محتاج است
 مصداق متقدم باشد و همچنین محتاج مصداق متقدم است
 برای حصول ثبوت ذمینی نفی ایص که ترتب اثر متاخرش
 مورد نفی نسبت به الله محتاج الیه است بقدر حصول اینچنین تصدیق
 اقرار لا اله الا الله دلالت ظنی بر آن دارد و در نه جهان
 تحقق پذیرد نفی و اثبات و قبول شارع بصدیق را از
 اقرار بهین دلالت است ظنی و اتباع ظن واجب و استدلال
 اعظم بالصواب متبذیه غرض سکلم ما فی الباب صححه عقیده است

نه مناظره و مبارزه چون به تعبیر مایهات از لفظ گرفته
 نیست بنا بر صحت مدلولات الفاظ مختلفه و تصحیح الفاظ لغوی
 صرف و نحو و فعل و عقل سخن واجب آید پس سخن در این
 که گفته شد بکفر باید فهمید و اگر سخاوت و زهد و ازان وجود بدعا
 ز سبب تشبیه انیمه بخوبی بود موافق علمای الفاظ ظاهره
 اکنون شارقی موافق علمای حقائق باطنه میشود که
 این کلام را بکلمه ناسیدند پس واجب برای آن معنی معنیه و
 دومی از اقسام ثلثه پس اسم است باعتبار الحاظ معنی قائم
 پس اول مفردش نسبت قدیم باوصاف ثابته باعقل
 متعلقات حادثه که در کلام اسم مبارکش اسم است و وصف
 لا اله الا هو و فعل است باعتبار الحاظ معنی قائم بالغیر
 اصلاً پس اول مفردش وصف است در مرتبه قدیم باعقل
 متعلقات حادثه و حرف است باعتبار الحاظ معنی قائم بالغیر
 عربی پس اول مفردش وصف است در مرتبه قدیم باعقل
 متعلقات حادثه پس محمد رسول الله هم کلمه است با معنی مفرد

که بیان است مراتب نام کلمه را دلالت پس بحدوث خود دلیر
 است مرعنی مفرد اسم را ذاتا با تعلق متعلقات منتهی خود
 و مرعنی مفرد فعل را وصف با تعلق متعلقات منتهی خود
 و مرعنی مفرد حرف را ضمیه با تعلق متعلقات منتهی خود
 قال سبحانه مثل کلمه طیبه کثیره طیبه اصلها ثابت و فرعها
 السماره قوتی الکله کل صین باذن ربهاش تفسیر این کلمه
 در ذکر کیفیت الرساله والنبوة والولایة این مرقوم است
 و از تفسیر کلام بکلمه مراد معنی مفرد است والا فکیف تنفیه
 معنی مفرد اسم نصیب محمد رسول الله تعالی نور اولی الخلق به
 تعالی است مسلم و معنی مفرد فعل نصیب انبیاء الله تعالی است
 مسلم و معنی مفرد حرف نصیب یومنین است رضی الله تعالی
 عنهم تنفیه در حذف اسم لا اشارت است بکلمه گردیدنش
 بلا خط الوهیه الله سبحانه و این صحت نه پذیرد مگر شرف
 معرکه صحیح و لا نه دوم و ما فوقش و تعلیش بنا بر دلالت
 واجبه بوسه الوهیه اللهم صل و بارک و سلم علی محمد

رسولک حبیبک و علی انواره کما تحبه و ترضاه و تشفعه

فینا و ترجمنا به

ذکر کیفیت تعیین احمدیه محمدیه با دیگر مصلحت

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعین به و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ و

الو صحابه و اتباعہ اجمعین باید دانست کہ اعتبار

احمدیه فوق اعتبار محمدیه فرمودند چه اصل اعتبار احمدیه

اعتبار احمدیه و اصل اعتبار محمدیه اعتبار واحدیه و ستر بود

پس اعتبار احمدیه مرجع و مآب اعتبارات کلها متضمنه محمدیه است

چنانکہ اعتبار احمدیت مرجع و مآب اعتبارات کلها متضمنه

واحدیت است پس اعتبار احمدیه فشار انشراح مایات است

و اعتبار محمدیه منش را اعتبارات محضه و این بتسمیه اعتبارین با حمدیه

و محمدیه موافق تقبر قدما است و دلالتی بر این معلوم

در دین نیست لیکن بر مراد نفس مبارک اعنی محمد رسول الله

الایه و بیشتر بر رسول یاتی من بعد اسمہ محمد الایه وجود و با وجود

مسمی بمحمد و احمد صلعم به شخص روحی فی حد و درین عالم متهود
 موجود و مقصود واحد است مع فرق اعتبارها که بمفهوم
 خودش دلالت میکند بران ای محمدیه بطور موجود است
 مع لزوم سلوبات و احمدیه بمعرفه موجودات و سلوبات
 بدلالة اعتبار محمدیه صلعم از روی مانعیتش پس مقصود معرفتیه
 اعتبار محمدیه است و مقصود عارفیه اعتبار احمدیه چنانکه
 فرمود صلعم من عرف نفسه فقد عرف ربه من بین که
 نفس غایت است و هم معروف و عارفیه از اوصاف
 عرف هم و تحقق ایمان بر اعتبار محمدیه است گفته می شود
 محمد رسول الله صلعم پس اعتبار محمدیه و احمدیه از روی مانعیت
 در حد خود و از روی جامعیت در حد خود برین بنای کوا
 و البته اعتبار محمدیه فوق اعتبار احمدیه است از روی تفضیل
 چه اظهر است که احمد تفضیل فاعل است و محمد مباله مفعول
 بحکم خاصیت تفضیل و مباله افضل است از تفضیل بآنکه
 تفضیل در حد خود با فادت معنی محتاج باشد بغيرش

پس محمد و د باشد در حد اضافت بخلاف مبالغه که در حد خود
 با فادت معنی محتاج غیر نباشد بعد از اقتصای اضافت پس
 محمد و د نباشد پس فضل مبالغه از تفصیل بی بر است و هم
 کمال منظره و مقصودیه معرفت کمال از اعتبار محمدیه است و هم
 عجز در حد معرفت کمال از اعتبار احمدیه است و وجود عنصر
 با نزاع نفسی از روح است بعرض مسلوباتش از روح
 بدان که محبوبیه محمدی اعتبار است از ابتدای انتزاعیات
 مخصوصه محمدیه تا غایت انتزاعیات وجود از ابتدای ربوبیه
 تا استقرار اعتبارات الهیانی حدی و همه اخل محبوبیه است
 بفرق نسبت اعتبارات و آنکه گفتم و گویم از انکشاف حقیقه
 مرتبه سواد عظم میاید میشود و از اینجا است که محبوبیه محمدیه
 بر محبوبیه احمدیه و محبوبیه انتزاعیات وجودی بر محبوبیه
 انتزاعیات عدمی مخصوصه محمدیه فضلی دارد و در حد اعتبارات
 و تفصیلات در فرق نسبت اعتبارات نامتناهی است
 نقیض بیان نپذیرد و اگر خواست او تعالی است بوفی اجاب

از فرق نسب می نویسد اللهم صل وسلم علی محمد النبی نورک و
علی ائمه کما تحب و ترضاه و شفقه فینا و ترحمنا بتمت سه سو عوده

بسم الله الرحمن الرحيم

حامد و مصلی و سلما قال صلعم اسم جمیل و محب الجمال بدانکه در نصف
جمال معسم الاضافه است بعدم ذکر تخصیص اضافه واجب الی باب
القیام پس متوسع المعنی است باضافه سوی قدیم و حادث
متضمن بالموجودات و ملزمش متضمن بالمسوبات نیز و اگر نمی پرسد
بنیم چه میگوید پس تفاوت محبه بر قدر کیفیت جمال است که صوم
می شود بتوفیق تعالی بدانکه محبوبیه ذات و صفات خود محبت
ذات و صفات خود است از اینجا است که محب نخواهد غیر محبوب
تنباشد میان محب و محبوب مگر محبه از اینجا که مقصود گفت کنرا
تغنیاً فاحسبت ان اعرف فخلقت الخلق ثم گفت ابن
تمیم نه دانسته شد برای این پسند صحیح نه ضعیف تبع کردش
در کشی و عقلائی لکن معنیش صحیح است که مستفاد است
از قوله تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون ۵

ای لیر فزانی که فیه ابن عباس صنی الله تعالی عنها یحیی
 گفت ملا علی القاری انتهی گفت آنکه بدایت میکند مرا که
 سزاوارست که بر آورده شود و خدا از حدیث بنی مسلم از آنکه
 مقرر شده است عدم حصر حدیث بنی مسلم پس عدم حصول حدیث
 برای بعضی بیرون نمیکند از احتما از حدیث بنی مسلم گفت
 که عبودیت تابع طلیه است بصفات ذی مثل محققش خود نبود
 پس متضمن باشد معرفه و محبه و غیر ما را هم مشعر آنکه از این
 بر مقتضای محبویه خود و محبویه بخود خود معروفست و بخود
 بدلالة صیغه مجهول به لطافت توسع فاعل و تفسیر مفعول است
 توسع معرفه صفاتی بدلالة لغت تخصیص معرفت از علم قائمه
 سبحانه فی نفسه محمد و بنی محمد و بنی محمد و بنی محمد و بنی محمد
 احمد محصل الدلالة بر ربط الفعل بینها بمنها بمعرفتها و درین مقصود
 نظر غائر از محکمات است مبادا که زیغ نظر از محل معرفه در
 مشابهاست اند خلاصه افزایش خزان که ما خود است از
 انش که بعکس در دیند مرتبه صحیح است بحکم شبه مصنوع از

صانع چنانکه فرمود صلعم خلق الله الان على صورته تواتر
وفي المشكوة خلق الله آدم على صورته بايد و است که اين حد شير
تفاوت معنی هستند بلفظ الان و آدم که عارف حقائق فهم
و گفته شد که رجوع ضمير در صورته بسوی الله است و حاصلش
على صفاته است و اين حق است و گفته شد بسوی
ان ان آدم است و حاصلش کما في علمه است و اين مهمل است
از انکه مشبه و شبه به واحد است پس مجبیه و مجبويه حسب
تفاوت درجات مناسخی موجود و التزامی متضمنه مساوات
و موجود تضمنی متضمن موجودات لازم حقیقتش باشدش بدانکه
انسان ما خود است از انکه صفة الله است براسه
ذات او تعالی پس انسان معنی است چنانکه غل است
از موجودات و وجه تضمن و ان هو من است پس انسان من
افضل است بعبادش در موجودات از غيرش از انجا است
لقد که منابني آدم به ثبوت با و لویة کرانه حضرت آدم علی بنیا
و علیه الصلوة و السلام و چنانکه غل است از موجودات

واجبه التزاما و از مسلمات واجبه فغنا وان کافر است
 پس انسان کافر اصل است بعلیه اش در مسلمات از نعم
 ازینجا است اولئک کالامعصام بل هم مثل پس نفس معترف
 به رد و است برای معرفه الله تعالی بصفات ثبوتیه و سلبیه
 بدلالة وجود فغنی و التمسک چنانکه واقع شد جمیع ان اعراف
 مختلف المخلوق توسع فاعل و معرفه بصفات ثبوتیه و سلبیه
 هم و اختیار کرده شد لفظ صورت که عبارت است از مرتبه
 تشبیه ثابرا بر استجاش مرتبه تنزیه را پس صورت انسانی تا
 عالم مثال منتهی باشد و است قسط کیفیه صورت ذی مثل ثبوت
 کیفیه صورت ظل و ازینجا است لفظ مینا بنی آدم به ثبوت
 با ولویه کرامه حضرت آدم علی نبیا و علیه الصلوة و السلام
 و ازینجا است انا عرضنا الامانة علی السموات و الارض و الجبال
 فابین ان یحملنها و شفقن منها و حملها الانسان انه کان ظلما
 جهولا لایعذب الله المنافقین و المنافقات و المشرکین و المشککین
 و یتوب الله علی المؤمنین و المؤمنات و کان الله غفورا رحیما

باید دانست آئینه بدلالة الف و لام، استغراق بر انواع یا عهد و عهد
 بر تعیین معرفت توحید اله تعالی و معبودیه اوست تعالی و محبت و عبودیت
 برای اوست تعالی و آن انجم بدلالة الف و لام استغراق بر انواع
 عام است از منافقان و شرکان و مومنان پس علوم و جهول که وصف
 انسان است نیز حسب تخالف کیفیت انسان متخالف معنی است
 پس علوم و جهول نسبت به منافقان و شرکان معنی آنکه ظلم کفر و شرک
 بر خود کرده و جاہل از کیفیت شرافت امانتها و امانت عذاب
 نسبت به مومنان عاصیان آنکه ظلم بر خود کرده بعضیان غافل
 از شرف بجاوری حق اجابت امانت و عذاب نافرمانی و نسبت
 باینار و اولیای ربیعان ستمه انبیاء علی بنیاء و علیهم الصلوٰۃ
 و السلام آنکه ظلم بر نفس خود کرده و بمشقه مجاہدات در بجا آوردن
 اجابت امانت یا عارف بمرتبه ظلمت رسیده و از جهل کیفیت
 کینه ذات اله تعالی و حکمت در امانتهاش تفصیل این اجمال
 استدلال و ایراد در ذکر کیفیت تفسیر کریمه انا عرضنا الامانة
 یافتیم چنانکه نظر شریف لیعذب الله النعم و یتوب الله

مشیر انهمه پیش که در بیان امانت و انسان و علوم و جهول گفته شد
 هم است و از همه فحوائی محبت است قل ان کنتم تحبون الله
 فاتبعوا فی حبیبکم الله الایه بحکم اصالة رسول در نظریه محبت بکمینه
 مستلزم محبوتیه مستقیمه و تقدم موجودات بر سلوبات است از اینجا
 که تا ضرغیر لکم ذنوبکم بر تا ضر سلوبات هم و تحبهم و یحبونه اینجا
 است پس مقصود و فاتبعوا فی اتباع در محبت ذات و صفات
 الله تعالی است که لازم کند محبوتیه یقین را و این کرمیه
 و ال است بر افضلیه محمد رسول الله تعالی صلعم و توابعش
 صلعم بخصوصیه محبوتیه و مغفرت جمیع ذنوبش بدلالة
 جمع کثرت و مغفولیه بی روابط موثره موعوده در اتباعش
 صلعم پس ثبوت محبوتیه حضرت صلعم با اولویه است
 چنانکه از لفظ کرسانی آدم اولویه کرامه حضرت آدم علی
 نبیا و علیه الصلوة و السلام هم بخلاف دیگر انبیاء
 علی نبیا و علیهم الصلوة و السلام پیش که اتباع شان
 موعود محبوتیه نیست البته موعود مغفرت است چنان که

علم فایض
 عالی
 ادب
 تکرار

در توان مجید است لمقبولانی بغیر لکم من نوبکم برید من بعضیه هم
 و نیز دایت است براتبنا محبة ذات و صفات رسول الله تعالى
 صلعم چه اتباع مقتضی محبة متبع است بنا بر دلائل مقصود علیت است
 حصول مرتبه مستجمعه جمالی مخصوصه حقیقه محمدی صلعم مربوط بنماز
 عشاء است و تسجده و وتر مخصوصا تابع اوست و فوافل ششبن نیز
 بخلاف صلوة مغرب که در آن حصول مرتبه مستجمعه انزاعی از
 حقائق ثابتة مخصوصه حقیقه عیسوی است علی بنبیا و علیه صلوة
 و السلام و نفل و اربعین تابع اوست پس بركات نماز عشاء بر حسب
 زیادت و نزول بركات در نماز غیر خود شن باشد و غیرش سبب
 ترقی و عروج سوی حصول بركاتش و اصل درین معامله
 شایسته ای ترقی و عروج هم نماز فجر است مخصوصه حقیقه
 آدمی و این بسوی حصول بركات نماز ظهر و این مخصوصه حقیقه
 ابراهیمی بسوی حصول بركات نماز عصر و این مخصوصه حقیقه
 سوی بسوی حصول بركات نماز مغرب و این بسوی
 بركات نماز عشاء صلی الله تعالی علی نبیا و علی آله

من الانبياء رقبيل لرسول الله صلعم متى كون سومتا صادقا
 قال اذا احسبت الله فقبيل متى احب الله قال اذا احسبت
 رسوله فقبيل متى احب رسوله قال اذا اتبعت طرقيقته وسمعت
 بسنته وحببت بحبه وبعضت ببغضه ووليت بولايته وعبادت
 بعداوته وبتفاوت الناس في الايمان على قدر تفاوتهم
 في محبتى ونيافا وتون في الكفر على قدر تفاوتهم في بغضى الا
 لا ايمان لمن لا محبة له الا لا ايمان لمن لا محبة له الحديث ايجاب
 حقيقة ايمان محبة است که لازم علم است نه علم مجرد که لازم محبت
 ميت مش تواند شد که علم بالعداوت باشد و نیز تواند شد
 که نه محبت باشد و نه عداوت پس شرط در ايمان و کفر محبة
 و عداوت لازم الحکم است نه علم و جهل مجرد بخيان است
 که لا ريشا و روم با چنین افتد ارست و ليکن منديان را با و
 چه سر و کار هم کلان استقانه ايمان بر صحت علم مجرد و تسليم
 و صفاته سبحانه معنا مجازيا و تهنيلا للعوام است و بر صحت
 محبة معنا حقيقيا و تمهيدا للخواص و ربط ميان مجاز و حقيقة

لزوم علم محبة است از اینجا که محبة اصل همه مقاصد است
 صد حیل و وصول بجای آر دگنت گنزالغ از اینجا است
 محبة سبب امید و بیم است الا یان بین خوف و الرجاء
 از اینجا است آری شعر محبت است که دل امید آرد
 و گرنه گیت که آسودگی منجواهد پس بدانکه محبتی است موجود
 الزامی موجودات متضمنه سلوبات پس مخصوصه محمد است
 صلعم که شایسته از حقیقه محبة متضمنه موجودات دارد یا غیر
 مخصوصه که فارغ از است العباد با الله تعالی منها و آیت
 من اتخذ الله مواه از حقیقه این زمین است و محبتی است
 موجود و تضمینی موجودات حسب تفاوت درجات اعتبار
 ضمنه متضمنه موجودات شده فنا الله تعالی بها و یکهم و
 بگونه ازین حقیقه است پس معصومه است که انتفای
 نواز شد و محفوظ است که نفیس جابر و معونه است
 که بیشتر عال عروضا انقراض است پس نزد معصومه
 نام محفوظ و نزدش تا معونه و نزدش با مخصوصه نزدش

تا غیر مخصوصه العیاذ بالله تعالی منها و تا آنکه تواند رسید این
 اصول را بر فرو عا تش عموما و اثر تواند یافت و با وصف اتحاد
 انانیه مشکلم بصفه جامع انانیه با شراک سبی و و بوجود الزا
 و تضمنی تفرقات انانیه الزا که بصفه مانعه بر بنای اصول مذکور
 تواند شناخت شد پس از تفرقه تعینات انانیه تفرقه نسبت
 مجبویه خود عیانست هم ان شاء الله تعالی اللهم صل وسلم علی
 بنی الرحمه و علی جماله لما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترحمنا به

ذکر کیفیت احاطه علم آنحضرت کثیر العلم
 صلی الله علیه و سلم

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نفضل علی رسول الله محمد و نستشفعه و علی الله و
 اصحابه و اتباعه جمعین سخن در احاطه علم آنحضرت کثیر العلم
 صلی الله تعالی علیه و سلم است هر گاه احوال را باید دانست
 اگر برای مصنوع اول شبهه از ذات و صفات ضائع ضرورت
 نماند مصنوع مجهول و متسلسل الوجود باشد

و اگر منظره تا مشق فی حدی از ابتدا تا انتها با او این در
 نقصن تشخیص تجدد واجب نباشد مقصود معرفه ناقص
 باشد و باطلال تجدد لزوم احاطه کل بهرحه در ضمن مصنوع
 و آسنی عدم احتیاج در بحث و افعال است پس چون
 تواند شد احاطه کل در آسنی از روی ذات و
 صفات و افعال در حد مصنوع اول و حال نیست
 که احاطه کل در آسنی خلاف بدیهه در وجود اوست
 صلعم و چون تواند شد علم انی منبشرات آینه
 که از اوست صلعم و نیز باید دانست آنچه دید و بدیهه
 میشود در عالم مثال غیاث بیانیه و مربوط دید و بدیهه
 میشود که آنی ازین عالم شهود است و آوان در عالم مثال
 بیانیه و مربوط دید و بدیهه و استماع میشود هم است که مربوط
 کان الحیر و الکلمات بنی لفظ الحیر قبل ان یفقد
 کلمات بنی و لم یثابث شد مد واه پس امثال و فی حد
 ش این مجرور متسلط و جد و ضمیر است پس از اول

و مستزعات این مشق ^{است} از متنهای باشد یا التزامی و این معنی در مصداق مافی حد
مستزعات است م که بعالم مثال دیده و دانسته میشود در او این است
نه در آن ^{و معنی باشد} من بلغه بلغ و من جهله جهل و نمیتواند آفرید چنانکه
اعاطه کل در آن در و باشد بحد و مثل همان اعاطه لیکن از مرتبه
مافی حد ^{و معنی باشد} دلاست بر و نیست مگر منافات تکلیف اثبات
مگر اختیار کرده شود این اعاطه کل در آن بعالم مثال که
غایب ^{و معنی باشد} از مرتبه تشبیه قدیم است با تحد و مثل دلیل
اطباء تشبیهات بنای تطبیق و تکمیل منظره فی حد و مستزعات
مستزعات این مشق ^{است} از متنهای باشد یا التزامی م بر
مقصود معرفت که اعظم است مشق ای ان مقصودم دعوی
و دلیل بالغ است و طباق خبر شریف عیبت علم الاولین
و آخرین مشق از عالمین یا معدومین م فی الوجودین
مشق متعلق الطباق ای در وجه آنی و هم آوان م
هم نمیتواند شد و دیگر آنچه درین عالم مشهور و بحکمت او سبحانه

که خود را تا تر با نیست از بدایت مانی حد و عبارت کلی او انی تواند
 و قال الله تعالی و انزل علیک الکتاب و حکمت و علمک الم تم نعم
 ترجمه فرود آورد و الله تعالی بر تو کتاب که عبارتست از علم حکم
 و اخبار و حکمت که عبارت است از رسیدن بحقیقه کار و دانایند
 ترا هر آنچیز که بودی که دانش زبان حال و مستقبل مد
 تواند شد که این تعلیم عام است از حقائق الهیه امکانیه سوا
 معلومات عادی و غیر عادی سبب تحسین حاصل به زوایا کتاب
 و حکمت و با تمنا عموماً چهل براسه عالم و تفسیر و ترتیب
 مقدم در مصنف اول بنا بر نفی ترتیب اثر متاخر از شبه
 ذهنیش در غیرش و این تعلیم در بدو وجود نتواند شد
 چه پیش از آن حکم الم تم نعم تعلیم بود معدوم باطل است
 و بعد وجود مقتضی ترتیب آوانی است من حیث الوجود
 و احاطه عالم بر کل حوادث آوانی نتواند شد بنا بر تحسین
 حیث تعلیم پس بر چه مجهول مرسوم شود بدستیکه معلوم
 پس ما تمکن تعلیم کیف واقع است میان علم و تجربه

برای معلومین متصلین و منفصلین بعد وجود خارج نخست
 صلوات الله تعالی علیه وسلم ورنه خطاب مالم تکن تعلم نسبت
 بمصنوع اول نتواند شد چه شبه وجود خارجی مسلوبات
 را ثبوت متقدم نه از صانع توان یافت که مسلوبات در
 تقابلش معنی علییه نیست و نه از مصنوع اول که اجتماع منافات
 بعه صفاتش و عدم سعه و اجتماع ثانویه با اولیه از حیثیه
 حصول شبه وجود خارج مسلوبات از ثبوت متقدم آخر از
 اولش اعنی این ثبوت متقدم بنا بر حصول وجود خارجی
 مسلوبات که در مصنوع اول یافته شود دیگر باشد
 از ثبوت متقدم اول که در صانع یافته شود و این مطالب
 نسبت بمصنوع اول در ذکر کیفیت تخیلین نور محمد صلعمین
 نور الله سبحانه اوضح است هم در مصدق مصنوع اول
 لازم گردد و نه از غیرش که با اجتماع مذکور در اولیت
 میان بردوش ای مصنوع اول و غیرش هم
 دایره شود و اولیه باطل و اگر این معای مالم تکن تعلم

نتوانی فهمید رست که از مشابهاست شماری و تاویلش
 بخدای دانای راز سپاری و کان فضل الله علیک عظیماً
 ترجمه است فضل خدا بر تو بزرگ این تحقیق فضل
 عظیم در مقابل غیر منقطع ^{بمعنی} بستم دلالت بر قطع اعجاز او
 صلوات الله علیه و سلم در مقابل در هر وجه معبوم لفظ و در وجه
 تعلیم مخصوص محل پس در دهمندی در حالت تحیر و خوف
 با اعتقاد احاطه کل آنی یا اوانی رسید از یکدیگر پس
 بطور خود است بسوی مقصودش فرمود و کثیر العلم فقط
 صلعم این چه قول جمیل جامع و محفوظ است تبارک الله
 احسن الخالقین باید دانست هرگاه اشیا را بوصف جامع
 و مانع دانسته شد محاط علم شد در آنی پس چهل از و زایل شد
 ولیکن هرگاه علم بمعنی مختص شود قطع تعلیق علم از دیگر
 لازم گردد بوجه اختصاص بوجه دیگر پس تحقیق رسید که علم
 و لونی الوهمین اسے درانی و هم در اوان چه لفظ کثیر
 توسع دارد تا احاطه کل در آنی و هم در اوان از انجا که

سخن در شان حبیبی است امد الله فی شأنه و مدلول متخالف
 شده بخلاف دلیل بی ترجیح این از احوال بعلم الهی است
 داشته اعتقاد بکثیر العلم که دعوی اظهر از بابت مافی ما
 و محتاط و محفوظ است اولیست قال رسول الله صلی الله علیه
 وسلم ان الله قد رفع الدنيا فانا انظر اليها والى ما هو كان
 فيها الى يوم القيامة كما انما انظر الى كفى نهره رواه الطبرانی
 سنن قد رفع الله اظهر و با ذکر بعد از رفع علامه ثبت از رفع
 علی الاستمرار الدنيا ہے عالم الشهود فانا انظر اليها
 علی اصل المضارع و با قال صلعم نظرت لیدل علی توفیت
 زمانا و اعادة علی اصلها موکانش فاسم الفاعل بدل
 علی الاستمرار علی صلعم و عمومه منوید لاستمرار المضارع
 فیها الی علی اصل غیر حین یوم القيامة كما انما انظر الی کفی
 فالنسبیه بدل علی تحقیق المشبه استمراره فاحديث النسب
 بدل علی استمرار و تیه صلعم کیفیت الکائن العام زمانا و شخصاً
 بوجوده الشهودی و الله تعالى اعلم بالصواب

وفي المواب عن ابى ذر لفته ما ترك رسول الله صلى الله عليه و
سلم ما يحرك إبطاً ترجيحاً فيه في السمار الا ذكر منه علماً ولا شك
ان الله تعالى قد طلعه على الزيد من ذلك القمى عليه علم الا ودين الآخرة
الحديث وفي حديث عن عبد الله بن عمر قال خرج اليها رسول الله
الله عليه وسلم وفي يده كتابان فقال اتدرون ما هذان الكتابان
لا يا رسول الله الا ان تخبرنا فقال الذي في يدي هذين الكتابان
من رب العالمين فيه اسماء اهل الجنة واسماء ابايهم وقبايلهم ثم
اجعل على آخرهم فلا يزدونهم ولا ينقص منهم ثم قال الذي
في شالي هذا من رب العالمين فيه اسماء اهل النار واسماء ابايهم
وقبايلهم ثم جعل في آخرهم فلا يزدونهم ولا ينقص منهم ابدادهم
الترمذي وقال الامام النووي في فتاواه لا يعلم الغيب
استقلالاً الا الله تعالى اما الكرامات والمعجزات فمحصلة بعلام الله
تعالى للانبياء والاولياء وما جاز في الحديث اني لا اعلم وراء
حداري ولا يعلم في الغد الا الله تعالى فهذا كان من قبل حصول العلم
الواسع وقال في المواب اني لا اعلم الحديث ذكره ابن

ابجوزی فی کتبہ بغیر سناد و ان صح فاجواب عنه بان لفظی العلم
 فی هذا علی اصل الوضع و هو ان علم لغیب مختص بالله تعالیٰ
 و ما دفع منه علی لسان نبی صبح بالالهام والوحی او معنی لا اعلم
 و را حدیث یعنی بالاستقلال اللهم صل وسلم علی محمد بنی کریم
 و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمانه

ذکر کیفیت تفسیر کرمه یریدون لیطفئوا
 نور الله بافواههم الایه و اثبات
 احاطه حضرت نبی الایه صلعم

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسول محمد و نستشفعه و علی آله
 و اصحابه و اتباعه جمیعین بآیه و انت قال الله تعالی یریدون

لیطفئوا نور الله بافواههم و الله متسم نوره و لو کره الکافرون
 ترجمه میخوانند میبودند و نشانند نور خدا تعالی را که رسول
 اوست تعالی صلعم به بنمای خود یعنی اقتضای اینند یریدوا
 رساله و ان منیت که الله تعالی کامل گفته است نور خود

فیه

یعنی ظهور کمالات پیغمبر به لایزاله لفظ مستمر چه تعدیه و نقصان در
لازم او نیست اضافه تخیلی را در نوز و دلالتی برین حدوث
مغایرت باضافه میان نوز دارد اگر چه رنج باشد کافران

هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین
و لو کره المشرکون ترجمه اوست چنانکه فرستاد پیغمبر خود را
متصف بر صفت هدایت و دین حق تا ظاهر گرداند در برابر همه
ادیان اگر چه رنج باشد مشرکان این کریمه هو الذی
ارسل رسوله الخ دعوی مع الدلیل است بر اثبات توحید
خود تعالی و حقیقت رسول خود مسلم و شرک مشرکان بر آنکه
هو یعنی اوست واحد آنکه فرستاد رسول خود را و رتبه بنمایند
انعدام رسول لازم بود و اختیاری لفظ رسول اشاره است
بهوی حقیقت رساله که عبارت است از مرکزیه یعنی که نشان
افادت مستترعات خود است بقیام حقیقی و مجازی پس
رسول باین نسبت معروفه و لایزاله میکند به نفس نفیس خود
بر ذات و صفات مرسل حکم حدوث و حصولان شبه

صنع خود از ذات و صفات مرسل و انصاف او بصفه بدی
 بمعنی حاصل بالمصد دلالت بر نیست و انصاف او بدین حق
 ای جنبش دین حق که عبارت است از ایمانیات و عملیات
 دلالت میکند بر ^{توکل} فاعلش انصاف مم جهت رسول که از عوا
 متضمنه بالموجودات است و ملزمه مخصوصه او و انصاف او
 بمعنی لیطره علی الدین که دلالت میکند بر نظریه جنبش دین حق
 ش بی اصابه سوچم متضمنه بالموجودات و باطل ملزمه غیر مخصوصه او
 متضمنه بالمسوبات و ثابت شد از لفظ متم نوره و لیطره علی الدین
 که نظریه تامه و احاطه در او ان منبترغات تضمنی و التزامی او
 بقیام حقیقی و مجاز و نتوانند نفی وجود بد را اگر چه قرار نگیند
 و ندانند که ابطال او ابطال است از آنچه قبول کرده اند از بد
 توحید که آنچه در تصدیق این منظر تام مصدق تواند شد و در
 آن ان همه منکر مقتضا کریمه رسول مصدق لما معکم پس چون
 مومن باشند با آنچه میگویند و الله تعالی علم و الیه المرجع اللهم
 سلم علی محمد بنی الرحمة و علی حماله کما تحبه و ترضاه و

احتیاج آدمین وجه و تفنن از من وجه
ایمان و عمل و تقلید و سبق با دیگر مطاب

بسم الله الرحمن الرحيم

و استعینه و فضل علی رسول محمد و تشفعه علی آله و
اتباعه و محبین باید داشت اصلی که مذکور میشود مفید دلیل
و مطالب است اصل در عطفی که تفسیر از عوارض معطوف
شمار مع مقصودیه معطوف علیه معطوف در مقصود احد استلزام
وصفی معطوف علیه و معطوف فی نفسها غنود است تخصیص
باطل است در اعطاف دیگر پس جمیع آن تردید فارق باشد
تفسیر ذات و واسطه عطف حذف کرده شود بنا بر دلالت آنجا
که در جابر عمرو ابو حفص و این بدل نیست زیرا که در ابدال بدل
مقصود است نه مسبدل منتهی فقط نه در تفسیر عوارض بنا بر ضرورت
تغایر ذاتی در معطوف علیه معطوف زیرا که عطف در تغایر
چنین است که ضرب زید و در آخر و در بین تجویز -

نزد هیچ نباشد مطلب بر بنای این اصل در آموختن و عمل
 لصاحبات عطف تفسیر از عوارض است و الا مغایرت عطف
 مانع اتحاد مبطل صلاح عمل است مطلب همچنین در طبعی و
 مراد از اطاعت امر است و طبعی الرسول و او ای لا مرئکم که مراد
 از اطاعت غفلت است که اتحاد و سه دارد از امر با مغایرت
 من وجه بدلالة خاصة عطف تفسیر و من طبع الرسول فقد طبع
 بعد اوست لهذا حقش اسی اتحاد اطاعت هم و در طلب
 اتحاد در وجه ترویج است و لذا باطلش اسی عدم اتحاد و
 هم پس فرضیه نفس تقلید مطلقا ظاهر و باطن و اعتبارات
 فرض و واجب و سنت و استحباب بچنانش اسی همچون
 اعتبارات پس تقلید فرض فرض باشد و تقلید واجب واجب
 و من علی هذا هم ظاهر و اگر است تا او ای لا مروءة قطع تقلید و
 اتحاد و من ان قرب نظری الی الله تعالی که در ضمن است
 خوانده و این میلی است تو سه بر صحت تقلید و اتحاد پس مگرش
 در عمل و قرب است و قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله

اتبعوا الیه الی وسیله و جاهدوا فی سبیلہ لعلکم تفلحون ترجمہ

ہمکے گردید نہ تیرسید از خدا ی عزوجل و بہ پسندیدگی

آرکنید سوی ^و تعالی وسیلہ و بکوشید در راہ تقرب او ^{لعل}

ہست کہ فلاح یا بیدای فلاح علی و علی کہ موجب ثواب

ت شود یا بر ثواب آخرت + باید دہنت لعل بر کمالات

اللہ صفت اختیار ی عباد و غلبہ وجود فلاح و از روی شفقت

عمہ نہ عجز و معنی قد مفید تعلیل است و ان در اینجا اصل

ہست کہ لعل بر فعل نمی آید نہ قد بر ہم پس لعل معنی قد

تواند شد و باید دہنت کوشش در حصول ہر مقصود

قون بر معرفت است و معرفت کوشش در حصول تقرب

دقی موقوف معرفت محمد رسول اللہ تعالی است مسلم

و تقدیم تصدیق ذات واجب تعالی شانہ بضرع مالک

پس قرار نیز در مرتبہ اختلاف چنانکہ در ذکر کیفیتہ اعلم

قد ذکر شد پس ضرورتش من ای تصدیق ذات

تعالی م تصدیق و اقرار بذات محمد رسول اللہ تعالی

صلعم در وجه ابتغار وسیله است دلالت الی ذات و صفات
 و او امره و نواصیه تعالی شانه بذات ^{ابتغار} صلعم ^{سبح} عوارضه صلعم از نیجات
 که ذکر محمد صلعم رسول الله تعالی مفید تصدیق و اقرار لا اله الا الله
 است چنانکه بعد از ابتغار وسیله امر مجاهده بعطیف تفسیر
 بر اقرار الله است توقف مجاهده بر ابتغار وسیله و توقف
 ابتغار وسیله بر تقوی و توقف تقوی بر ایمان سلوک ان
 کالقطرة من البحر روح در میان علی قدره و تحسین تصدیق
 و اقرار بذات شیخ بصفت و لایب در وجه ابتغار وسیله است
 دلالت الی الله تعالی و رسول که تعالی صلعم بذات ^{سبح} عوارضه شرفه
 الله تعالی شرفا و شرفا به از نیجات است که ذکر شیخ در تبع
 ذکر محمد رسول الله تعالی مفید تصدیق و اقرار لا اله الا الله است
 محمد رسول الله و آنچه اختلاف در معنی ابتغار وسیله است
 غایه الحجت تصدیق و اقرار بذات محمد رسول الله تعالی بفرز
 بالذات در سمیت است زیرا که موضوع عوارض ظاهره
 و باطنه مقصوده همان است پس شیخ وقت نیز در تعینش قال

تعالیٰ طیبوا الله و طیبوا الرسول و اولی الامر منکم مع عطف تفسیر
 از اینجا است که در آمدن در سلسله از سلسله موصوله که انبیا است
 اصلی رحمت رحمة للعالمین صلعم هستند بواسطه صاحبش ذین
 لاسبت تفسیر این که میوه قد از نزل الله الیکم ذکر از رسول
 یتوعلیکم آیات الله مبینات لیخرج الذین امنوا و عماوا الصالحات
 من الظلمات الی النور در تائید معنی وسیله با دیگر مطالب آنکه
 در تائیل ذکر از رسول اختلاف است سخن بنی تائیل میگویم جای
 مقبول سلیم القلب شود ترجمه تحقیق آورد الله تعالی
 سوی شما ذکر یعنی رسول ذکر است که میرساند بذكر همانا
 است بحدلول بدالات عقلی و لفظی و رسول بدل آن که
 دلیل است بدالات عقلی از نفس نفیس خود بر مراتب مثبتة
 الالهیة و او امر و مراتب منفیة الالهیة و فوای منظره
 خود از موجودات بوجود تفسنی و از مسکوبات بوجود الزامی
 و انتزاعی چنانکه ظاهر میکند بر شهاد لائل از صنایع بر معرفه
 صنایع که ظاهرتر کرده شده اند و اظهر همه نور رسول است

صلعم یا میخواند بر شما آیات که از کلام الله تعالی است که جدا
 کرده شده اند بشرت خود از غیر خود بدلائل کلامی توحید
 ذات و صفات الله تعالی و او امر و نوا، یعنی می آورد دلالت
 لفظی بر آن از کلام الهی بر آنکه اینها ماسش تعلیل آورد
 یا ظاهر میکند یا میخواند م که برآورد الله تعالی یا رسول او
 تعالی صلعم آنرا که گردیدند با بیانات و کردند کارهای
 یعنی احکام امر و نهی موافق قول و فعل رسول صلعم از آنها
 که عبارتست از مستلقات ^{مستلقات} سلوبات از عت و صغیره و کبیره
 و کفر و عذاب بر زخ و دوزخ و شداد موافق بطرف
 روشنی که عبارتست از مستلقات موجودات از ایمان
 بتوحید ذات و صفات و با نچه ایمان واجب فرض و واجب
 و سنت و مستحب و نعماء بر زخ و جنت و طمانینت موقف
 باید دانست دلالت بر ما هیئت مقصود بذکر رسول است بنابر
 منظره نه بذکر لفظی بی تقدم علم ما هیئت مقصود از اینجا است
 که دلالت بذکر سوان قدم و اوصل و افضل و ابون است

از دلالت بذکر لفظی و عملی که محتاج رسول است پس جبرج صغیر
 لیخرج بسوی لفظ مبارک الله در تعلیل انزال انسب است
 والله تعالی اعلم و دلی التوفیق اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة
 و علی انواره کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمناه بقضیه کرمه
 و قل جابر الحق و زهق الباطل ان الباطل کان زبوقاه و نزل
 من القرآن ما هو شفاء و رحمة للمؤمنین و لا یزید الاطالمین الا حزن
 ه در تأیید معنی وسیله با دیگر مطالب ترجمه و بفرمان حق
 که مراد است از ظهور حق عموماً و بحسب المقام محمد رسول الله تعالی
 است صلعم خصوصاً که دین حق را بذات و صفات موجود
 مستفهمه موجودات و موجوده التزامی مخصوصه محمدی صلعم
 مستفهمه سلوبات خوش صورتی است ع من صفة نور لکبه
 من ذاته عین الحکم و تبارک الله حسن الخلقین و الحمد لله رب العالمین
 و از اینجا است که کلمه طیبه را با کلمات این حقیقت تا به محمدی
 صلعم در مرتبه حق یقین کننده الحق نامند و هرگاه عوارض
 حادثه بنا بر مقام حقیقه و مجازی خود محتاج ما هیسه

حادثه بالضرورت باشد فلیف الاخر از عن المعنی و تموید بمعنی
 کریمه و آمنوا بآنزل علی محمد و هو الحق من ربهم الایه است ترجمه
 و گردیدند با نچه فرود آمد و شد بر محمد صلعم یعنی قرآن مجید و
 حال نیست که ابو صلعم حق است در ذات و صفات خودش
 صلعم از پروردگار ایشان با نزاع تضمنی بدلیل آنکه اگر جمله
 و هو الحق من ربهم حالا صفت محمد صلعم مخفی شود رجوع میکند
 بآنزل و حال آنکه حقیقت قرآن مجید محتاج تقدم حقیقه محمد
 رسول الله تعالی صلعم است و همچنین که میان الذین اتبعوا
 الحق الایه ترجمه تحقیق آنکه پیروی کردند حق را یعنی محمد صلعم
 بدلالة مفعولیه به الحق و حذف مفعول ثانی تابع که از عوارض است
 صلعم بدلالة اقتضای فعل و الا مفعولیه به خلاف مذکورش
 خلاف مذکور می عدم مفعولیه به الحق و عدم حذف مفعول ثانی
 و اختیار الحق بمعنی غیر مذکورم غیر صحیح است بلکه مستبعد نشود
 مگر ماهیته در عوارضش نه ماهیته بر ماهیته نه عرض به
 عرض پس اختیار غیر مذکور از م عرض بر عرض است

باقتضای فعل مفعول ثانی را و آن باطل است یا مایه
 مجرور از عرض است پس مایه متبع نشود در حکم مایه مگر بوجوه
 م و نیز سرانجام امر بفعل موقوف اتباع رسول است مش
 پس اتباع امر کتاب بی اتباع فعل رسول صلعم صورت نه بند
 م غور سخن لازم لیب است + دگم شد باطل که مراد است از سلب
 موجوده التزامی غیر مخصوصه محمدی صلعم و این اجمال و حقیقه
 حق و باطل متوسع لتفصیل است فادرک ما ذادرک تحقیق
 باطل گم شونده است + از حقوق تعبیر است از معلومیت باطل
 باعتبار وجود غالب حق نه از حقوق مطلق که خلاف بدیهه
 و مقصود من وجه در معرفه امتیاز خودش موجودات است
 من مقصود من وجه در معرفه امتیاز موجودات باین است
 معرفه امتیاز بالنسبه است م و فردی آریم ای اثبات
 میکنیم من کما قال سبحانه انزلنا الحديد فیه باس شدید
 الایه ای بوجود آوریم آمین م بدلائل از قرآن مجید هستی
 ی که شفاعت درجه است برای مومنان + شفاعت درجه سحر

عموم شعار و رحمه بر هر مراد تواند شروع فکر پس قصد برمت است
 و معنی انوار قرآن مجید از حد بدون و ندگان اگر خسارت و بنابر
 مفهوم بصل کثیر از زیادت خسارت بر محرومی از شفاعت و رحمت
 بعباب و عذاب و محصور و محقق و موکد است علی تفاوت الدجاست
 العباد بالله تعالی منه باید دانست که لفظ ظالمین میخواهد شفاعت
 و رحمت را بر مراد اول مملانه بر ثانی و لفظ خساراً نیز چه خسارت
 مخصوص انکار بحین مراد اول است و در اینجا لطیفه بر مراد ثانی است
 خلاف مراد اول بخیریت شفاعت و رحمت ثابته است بحکمت
 هدای حکیم و علیم و نیز بر کس که حصول شفاعت و رحمت بر مراد
 اول از قرآن مجید نباشد و نه بر مراد ثانی عالم است لغو و باطل
 تعالی ابراز القلب اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علی
 ائمه کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترجمانه برین حکایتی است
 انسانی با کسی جزونی میداشت گاهی که مرضش میگرفت حلقه نخست
 نشانی از دوا داشته بود و برین می نهاد باحال شفاعت می یا دای
 می از شفاعت و رحمت بظن بری محبتی که مبدر همه اطلاق و عدله

زیادت خسارت است ایوای چه توان گفت شعر
هر چه بستاند ز قامت ناساز و بی اندام هست
و رنه تشنه لب تو بر بالای کس کوتاه نیست

لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم اللهم صل وسلم علی محمد بنی الهیته
و علی جماله که تحبه و ترضاه و شفعه فینا و ترحمنا به بآید داشت
یا فتن صحبه بنی وقت فرض است و صحبه عبارت از تاثر
و اگر نیافت استلزامی ضرورت شرعی نتواند شد اگر چه عارف
توحید بر دوز و گار عالم باشد همانا که در جاهلیت است پس دست
یا فتن صحبه آنکه نقش برای انتفاع منافع صحبه پیغمبر لقوله علیه
الصلوة و السلام من لم یرک امام زمانه فقد مات کتیه جاهلیتیه
و قوله صلعم الشیخ فی قومه کالبنی فی امته و مؤدین است علما
امتی کالبیار بنی اسرائیل تشبیه شیخ قوم به بنی امیه در مرکز
تعیین است که مشا را فادات فتوحات خود است بانتراع ^{تضمین}
یا التزمی بقیام حقیقی یا مجازی و همین است معنی امام ازینجا است
تقلید متقلد عنه لکیف الفراغ مینماید ازینجا است قوله صلعم

من لا یسبح الا فی حوزة الشیطان و ای نشأ را فادت شتر عاقبت
 و باید داشت تقلید در لغت قلاوه بگردن انداختن است و در اصطلاح
 زمانی پس لازم قرار است در دایره تبع صاحب مرکز که ماخذ تقلید
 است پس تقلید حسن حسن است و تقلید متبع متبع و تعیین بهم آورده
 و چیز است و در اصطلاح مخالفت ملت و مذمب پس لازم خروج از
 دایره تبع صاحب مرکز است پس تعیین مطلق تقلید محکوم بر لغت
 تعیین مرکز است بر مطلق تقلید مضیعی دیگر از آن که متعلق محکوم
 است و هر دو مقصود تواند شد هم است و اگر رجوع کند اصل
 مطلق تقلید لازم بتعارض احکام مطلق شد یا فن محبة و ساقط شد
 اعتبار همانا هوای نفس و در پرده شریعت تابع است نه شریعت
 راقال الله تعالی و من یشاقق الرسول بعد ما تبین له الهدی
 و یضیع غیر سبیل المومنین فاولی و فصله جهنم و سائرت بصیرا
 نه محبة فرمود خدا تعالی و هر که مخالفت کند رسول را صلعم پس
 آنکه ظاهر شد برای او هدایت و پیروی کند غیر را می از راه
 مومنین بگردانیم او را با پیغمبر که دوست داشت از او رسایم

اور ابد و زرخ که جای بد است + باید دانست الف و لام معجز
 یا عهد و مہنی بر لفظ رسول است بنا بر خصوص محل و مقتضای
 صحت عموم واقع از روی عموم لفظ الف و لام استغراق تمام تواند
 باشد محمول خصوص و بر منسبین الف و لام تعریف یا عهد منبر است
 با اعجاز پیشین گوئی که بر مذہب چهار مفید نفسی اشارت مرتب اقل
 جمع کثرت تا چهار که در شہادت بر نفس خود و بر غیر خود و در جماعت
 و در قول عوام محتمل و معتبر است من باید دہشت گفتند کہ
 جمع قلت و جمع کثرت در جانب کثرت متفاوت است نہ در
 جانب قلت پس مرتب اقل جمیع کہ سہ است در ہر دو معتبرا
 انتہی و تواند شد کہ مرتب اقل جمع کثرت چارہا چنانکہ در جانب
 کثرت متفاوت است در جانب قلت نیز نظر کنی بر قول اساتید
 اربع شہادات باللہ الایہ و فاستشهدوا علیہم اربعۃ منکم الایہ
 و بر قول فقہار بعض فرار جماعت در نماز بکیا امام و دو مصنف
 گفتند و بعضی بکیا امام و سہ متقدم پس قول اول بر بنا
 مرتب اقل جمیع قلت است و ثانی بر بنا می نہ اقل جمع کثرت

که در نماز جمعه محتاط و معتبر است و بر قول عوام که میگویند که بختم
چهار کس بگویند هم انطباق پذیرفته نه الف و لام استغراق بنا بر
آنکه صفحه عموم واقع مستلزم مشافقه است و منافی تعیین و بعد
ما بین له الهی شرط صفحه مشافقه و تلفیق است من ای بی
بهایت مشافقه و تلفیق صورت نه بند دم و لفظ ثاقب الرسول
دال است بر مخالفت مرکز اصلی و تبع غیر سبیل المومنین عطف بر
با اتحاد فی العوارض از مشافقه است مع مغایرة من وجه تعیین مراکز
تابع مغایر مدگر من وجه مانده تلفیق که مستفاد است بدلالة مقتضای
جنسیه سبیل بمقابل جمع ش با صافقه سبیل سبک مومنین هم مراد
را چنانکه واحد بمقابل واحد از مرتبه اقل جمع کثرت تا چهار قطب
پذیرد که مقتضای الف و لام تعریف با عهد ذهنی در نهج بنا بر
ارتفاع لزوم مشافقه است ورنه من ای اگر نباشد عطف بر
از مشافقه با اتحاد فی العوارض مع مغایرت من وجه
تبعین مراکز تابع معنای مدگر من وجه م بغایت
من کل الوجوه بجواز زودیه مفهوم شرط متعارض و حکم خلاف

مخالف مسلم است و ملحق دیگر ثابت و با اتحاد من کل الوجه که شفا
 است بدلالة سبیل معنی واحد مضیة نتیجه جماع و باضافتش با غیر
 اندر احش مشافقة بارسل عطف مهمل است و متحد من بعض الوجه
 من ای غیر محسب علیه همچو سائل خلافی م باطل و مشافقة
 شامل و چنان نیست من که سائل خلافی باطل و مشافقة شامل
 گردد م سخلاف مغایرت من وجه تعیین اگر که مقصود و عطف
 و متحد من بعض الوجه است باید دانست مخالفت اتباع مراکز
 اصلیه مشافقة آرد و مراکز تابع متحد نیستش عطف است
 بر مراکز اصلیه م تعین من آرد م و همانا مخالفت در مرکز
 واحد تواند شد مگر در مرکزین پس مستلزم مخالفت یک دیگر است
 بلزوم خروج غیر متعارض از مرکز من ای نه مستلزم نبود
 م موافقت یک دیگر با متناع دخول متعارض در هر مرکز
 پس مخالفت با اتباع مراکز خروج لازم است و مخالفت
 با اتباع مراکز خروج ملزم من تفاوت لازم و ملزم بحکم است
 و پس م پس ازین کریمه قبح مشافقة بارسل و اتباع

غیر سبیل المومنین باسارت تحقق جبار بشرط و حسن مرتبه
 بار رسول اتباع سبیل المومنین خلاف شرط و جزائیات است
 و از اینجا که براسم صحت اضافه درینکه تخصیصی لازم نیست که ناشی
 زمین اضافه است چنانکه برودش تا استقامه معنی ضرورت
 می باشد اضافه درینکرات غیر مخصوصه معنی است م از
 اشارت تخصیصی با اضافه بین سبیل المومنین مستخرج افراد است
 حقیه و مغایرت مراکز تابعه می سلف م موصوفه ش خلف
 سلف م مومنین یعنی مذاب باربعه مرتبه اقل جمع کثرت که
 معبر سواد اعظم است می سواد اعظم عبارت است از وجود
 باوجود حضرت محمد رسول الله تعالی صلعم چنانکه در ذکر حاضر
 در دهنه آستان حرمه نشان حضرت حبیب الله معین الدین
 بن اجمیری رحمه الله تعالی علیه کور است ای محمدیه درین چهار
 است یعنی مذاب خفی و مالکی و شافعی و حنبلی رضوان الله
 تعالی علیهم اجمعین و فضیلت این چهار مذاب و سلاسل تضمنه
 آنها و فضل صاحب مذاب و سلسله و کیفیت اجماع بر حقیقت

اینهمه در قرون که باطل نتواند شد بل منکرش خود باطل است
 بر ما برکت اهل سنت و جماعه مخفی نخواهد بود هم و سلاسل برین
 طریقت رضوان الله تعالی علیهم در احتیاج مرکز اصلی و اتباع
 یکی از بنیاد بر اقتضای خلاف شرط واضح است کما هو المشهور سلفاً
 با جماعهم قصد بقا ما بین ایدیمش درین عبارت مختصر از کما هو
 تا ایدیمش بنحی طویل بدعوی متضمن دلالت بر اثبات مقصود است
 به بنید تا چه بنیدم پس دشش بر آرد گردانیده شود تا آنکه
 مفهوم جمله مهمل گردد و دو حال نیست که مهمل نتواند شد و نیز فرمود
 سبحانه و من یبغ غیر الاسلام دنیا فلن یقبل منه هم و هو الاخر
 من انما سرین ترجمه بر که اختیار کند به پسندیدگی غیر اسلام
 از روی دین پس هرگز قبول نگردیده شود آن دین از دو آن
 در آخرت از خاسران است و معنی خسارت بمقابل نفع است
 باید دهنست که اسلام دین محمد است صلعم چنانکه در سوره حج است
 و منکم المسلمین پس غیر اسلام غیر دین اهل سنت و جماعه محمد است
 بدلیل آنکه بعد از اقرار شهادتین دلیله بر تخصیص و تحقین اسلام

ماورای دلائل نفسی اجماع است پس اجماع بر یقین دین اسلام
 جز در همین چهار فرقه حنفی و مالکی و شافعی و حنبلی و سلاسل
 متضمنه اینها از یک بدگیر به تصدیق ما بین ایدیم یافته نشود
 و اجماع از دلائل قطعی است کما هو المقرر پس که خلاف اجماع
 از تخصیص و تحقیق قطعی اسلام محسوس علیه بیرون شده بخلاف
 ذوق دیگر که اجماع بر کفر و فرقه تمکذیب ما بین ایدیم از
 یک بدگیر است پس تخصیص و تحقیق دین اسلام نباشد
 مگر در همین چهار و سلاسل متضمنه آنها و بنا بر استدراک سبیل المومنین
 سند بود تعالی شانه فاستلوا اهل الذکر ان کثرت لا تعمون
 ترجمه پرسید از اهل ذکر اگر مستبد که نمیدانید باید دانست که اوست
 که بدکور میرساند همانا دال است بر مدلول پس اهل ذکر آنند
 که میدارند دلائل عقلی موافق دلائل عقلی و فعلی و حالی
 بر مدلول ولیکن بهترین دلائل دلالت حالیت که خاصه
 خاصان است پس فعلی پس عقلی پس تقدیم جمل بر علم ممکن
 از احتیاج اهل ذکر چاره نباشد پس تقلید امری بدیهه

از عادت خلق است که افکارش نتواند شد برین پس باید
 اگر تنازع شود در امری از اول الامر بهتر است که بگرداند آنرا
 بسوی خدای عزوجل رسول مقبول او تعالی صلعم تا چه
 فرماید لقوله تعالی فان تنازعتم فی شئی فردوه الی الله الرسول
 ان کنتم فی شکی من بینه والیوم الاخر فذلک خیر و احسن مما
 یبایدست تنازعی با غیر اولی الامر است مفصل در ضمن طبعوا
 الله و طبعوا الرسول و اولی الامر منکم است پس این تنازع
 باولی الامر است نه با غمیه و تنازع با رسول صلعم نتواند شد
 از آنکه امر و ناهی است و صلوات هم روده الی الرسول بافع
 تنازع بر رسول است صلعم و لفظ رسول معنی صریح است
 با مکان و سوی سول پس تا دلیل و انباشد و تنازع نشود
 مگر در آنچه نیافته شود در کتاب و سنت صراحتاً در تنازع
 و تنازع فیہ مرجع الهیه نتواند شد و ازین معلوم است که
 است به تحقیق معنی این کلمه و ازین کلمه دلیل بر بقای
 حیات و شعور بل جمله صفات ذاتیه رسول الله تعالی صلعم

حاله کما تحبه و ترضاه و تشفعه فینا و ترحمنا :-

ذکر کیفیت وجود اول و ظهور آخر آن حضرت صلعم
فصل بعض انبیاء بر بعض با دیگر مطابقت

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نضلی علی رسولہ محمد و نستشفعه علی آلہ و
اصحابہ و اتباعہ جمعین باید دانست چون آن فرشتہ مقصود معرفت
خداستند بمقتضا حصول شبه از وجود خارج تعینا خمس مبارکه
یعنی مرتبہ ذات بتجمع سبع اعتبارات است اول اولی و صفات حقیقیه که
تحد ذات بر است متنازع و صحت تخصیص فعل از آن ثانیاً و
شانیه که تحد ذات بر آن نیست تقدم و تاخر وجود از حقیقیه یا نه
پس در استقرار خود در برابر حقیقیه است ثالثاً و ثریه که متنازع است
از مشربات ذات صفات صفت الوجود لا احتیاجاً للوجود پس
در استقرار خود در برابر ذات است باستجماع رابعاً و فعلیه که
متنازع است از حقیقیه احتیاجاً للوجود پس در استقرار برابر شود
با حقیقیه و شانیه و ذات و مؤثر عالم اثر خامساً همه اعتبارات

بذات وجود هر معین جامع و مانع ضروری است جامع
 بنابر انصاف عام و مانع بنابر تعین خاص که هر معین را از مجموع
 و منع چاره نیست بنابر احتیاج قیام کسب ذات و اجتماع ذات بر سر
 هم ظاهر شد و بحکم آنکه ظهور تعینات وجود علمی را بطرف حدیث
 تقدم تعلوق بصفة فعلیه که تعین آن خیر است بنابر تاثیر ضرورت تعین آخر
 ظاهر اول شود و تعین اول ظاهر آخر ضرورتا لکن ترتیب فی الموجود الاحتیاج
 فی الظهور پس مرتبه صفة فعلیه که منشا تعین حضرت آدم عم است ظهور
 اول بهمین اسطه شد و همچنین مرتبه صفات حقیقیه که منشا تعین حضرت
 ابراهیم عم است ظهور بنا بهمین اسطه شد و همچنین مرتبه شانیه را که منشا
 تعین حضرت موسی عم است ظهور ثانی بهمین اسطه شد در برابر صفات
 حقیقیه و همچنین مرتبه تشریه را که منشا تعین حضرت عیسی عم است
 ظهور رابع بهمین اسطه شد در برابر ذات و همچنین مرتبه ذات را
 که منشا تعین حضرت سید الانبیا محمد رسول الله صلی الله علیه و آله
 ظهور خامس بهمین اسطه شد پس عذبت نامه مراد از است صلی الله علیه
 و آله و علی خوانده من الانبیاء و آله و صحابه اجمعین

و ختم شد ترتیب نبه و جودا که مستلزم ختم ترتیب است زما نا ظهور
 و مرتبه ذات متجزی متعدد نیست پس این بعد تجزیه رسول دیگر
 ازین مرکز تواند شد و نه از مرکز غیرش که خلاف ترتیب و ظهور
 صفات برینا رد کور واقع شود از آنجا که تعیین حضرت عیسی عم
 باستجماع انتزاعی در برابر تعیین آنحضرت صلعم است در اعبد
 فرمود و نه سبب ذات اشارت باستجماع مذکور است و هرگز
 ظهور حادث در فضیله همه که بر حکم فضیله همه که تعیین وجود است
 بنا بر فضیله همه که حقائق متناهی تعیین پس در معرفه فضیله حقا
 در ثابته لفظی کنی باستقلال و انتزاع پس در مستفادش نظر
 هم مجرد ذات بر آن و عدم محدود بر آن در مشترکاتش نظر کن
 هم باستقرارش در تساوی مساوی به فی الاستقرار پس
 تخیر که در فضیله همه که حضرت موسی عم و حضرت عیسی عم است
 مرفوع تواند شد و دلالت برین دعوا از بدایت و ظهور است و فضیله
 بعضی از بدایت ترتیب در وجود پس بدانکه آنچه گفته شد از حقا
 از حقیقه تعیین جود و ظهور است لیکن آنچه از حقیقت غله ظهور است
 تعیین فعل

حقیقه ظهور است از آنکه ظهور اثر فعل است و تعیین صفات حقیقه حقیقه
 است از آنکه صحت و تخصیص فعل از دست و تعیین شایه حقیقه
 ظهور است از آنکه موجب ظهور موجب معرفه خود است و تعیین ذات حقیقه
 باستجماع اینهمه که مذکور شد پس تعینات فعلی و صفات حقیقه و شایه
 همه حقیقه محمد است صلعم بوجه مخصوص پس جایز است بچنین گفتن صراط
 مستقیم ای جایز است گفتن آنکه حقیقه آدمی و حقیقه ابراهیمی و حقیقه
 موسوی حقیقه محمد است صلعم و حقیقه محمد حقیقه آدم و ابراهیم و موسی
 است علی بنیا و علیه السلام و نیز باید دانست که خطاب
 در این اشخاص حقائق انبیاء را اولی العزم صلی الله تعالی علی بنیا و علی
 اخوانه من الانبیاء و الهم و اصحابهم و اتباعهم جمعین حسب بکلمه الهی
 جل شانہ تواند شدند در تحقق حقائق و این مسئله تعیین حقائق انبیاء
 صوفیه کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین مسلم الثبوت است سر
 چنانکه از عقاید اهل سنت و جماعه است هم و ان الله ولی التوسیق
 لمهدی بن یسار و انه لذلک و الفضل العظیم و نیز باید دانست از کرمه تلک
 الرسل فضلنا بعضهم علی بعض من سنهم من کلم الله و رفع بعضهم جات

و اتینا عیسی ابن مریم البیات و ایدناه بروح القدس ترجمه
 این سولانند که بزرگ کردیم بعضی ایشان را بر بعضی بعضی ایشان
 آنست که کلام من بود الله تعالی او را و بلند کرد بعضی ایشان را
 درجات فی نفع بفضل بوجه حقیقه منت تعیین وجودش و حقیقه
 ظهور و سابقش بغیره از کثرت بعث انبیاء عم مکتبش عم و بخشیدیم
 ابن مریم را معجزات و مدد کردیم او را بروح پاک و مضاف است
 بعضی آخر را ذکر نفرمود و بنا بر اشارت تعلیم و روح القدس بعضی
 معروف جبرائیل عم است و تواند شد که اشارت بمرتبه تنزیه باشد
 مجبور و حی الله تعالی اعلم قطعیت فضل بعضی بر بعضی بی صحت
 مصداق صراحتا و تاکید اجابت و تفکر درین اجمال ازوقف
 لازم واضح است پس این می نمود که در صحت مصداق می توان
 هم ازین ایضه لاله بالترام در حکم تطعیه است اغنی مقصود تلک
 الرسل انبیاء اولوا العزم هستند علی بن ابی طالب و علیهم الصلوٰه و السلام
 باستحقاق اصالت و اولیت در سببیه و منظریت در حدیث و کلام
 و الا معرفه حسیه است نشود باید دانست اگر فضل عزیزی ای نوحه

مراد شود بر یک لفظ خود ممتاز است و اگر گفت ابل
 کرده شود تعارض سقط فضل نگذیرا است ناجایر مقصود
 این که بیه فضل کلی یکی دیگر می مقصود است چنانکه تعارض شتفی
 باشد پس کلی بغیر انبیا را اولوا العزم موافق نتواند شد و در مقصود
 بعضی علی بعض ظاهر است که منعم من کلم الله حضرت آدم است
 چنانکه فرمود قلنا یا آدم اسکن انت و زوجک الجنة الای حضرت موسی
 عم هتند چنانکه فرمود انی انار یک الای کلم الله موسی بنیامه حضرت
 انبیا صلعم هستند چنانکه فرمود قارح الی عبدنا و الای رفع بعضی درجات
 حضرت ابراهیم عم هستند چنانکه فرمود ملک حجنا انبیا ابراهیم علی
 رفع درجات من یشیر الای این که بیه رفع انحر بخصوص بوجه است
 و عموم بوجه بدالات خصوص محل و عموم لفظ پس رفع است بخصوص
 اصلا و جامع عموم عرضا و اگر فضل خدا پاک بر شود حقیقه از
 خصوص و منع و عموم و جمع از عرفة حقیقه بر اسمی مصطلحه که
 حقیقه ظهور از روی صحت فعل از فاعل و تخصیص فعل از مخصص
 و فعل مندرج است از و ذات معطل است بی او توان دریا

واقینا عیسیٰ ابن مریم البنیات وایدناه بروح القدس طایر است باید
 که در اینجا ترتیب بخصوصیه صفات خاصه است حصراً بر بعض
 بر بعض پس اگر این خصوصیه بالصفات بدگره هم یافته شود جز
 باشد زیرا که فضل بعض بر بعض محصور یا بسیار اولو العزم است و پس
 باید دست افضل الشیخان حضرت محمد رسول الله تعالی است حضرت
 ابراهیم پس حضرت موسی پس حضرت عیسی پس حضرت آدم علی نبیا
 وعلیهم الصلوٰۃ والسلام واین مقصد فضل بعض بر بعض باعتبار فضل
 بهم که حق تعالی منشأ تعیین انبیاء اولو العزم علی نبیا وعلیهم الصلوٰۃ
 والسلام چنانکه مذکور شد واضح لیکن در فضیله بهم که حضرت موسی
 و حضرت عیسی عم بی دلالتی بر غلبه بر سکوت از احتیاط است و از
 اخذ نام از نسبین متباین و منک من فوج و ابراهیم و موسی و عیسی
 ابن مریم الایه ترجمه باد کن هرگاه که گرفتیم از پیغمبران همه سب
 حالشان را بویته و عبودیه و دعوت و شهادت و شرف بر حال
 امه و بر پیغمبران پیشین و پسین خصوصاً بر آنحضرت معلوم و خصوصاً
 از تو که محمدی و از فوج ابراهیم و موسی عیسی پس مریم علی نبیا

و علیهم الصلوٰۃ و السلام موضع ترتیب ظهور تخصیص اولی الامر
 است نه ترتیب فضل و رتبه خلافت اجماع و ترتیب حقائق
 نقیص و جوید فضل حضرت نوح عم بر حضرت ابراهیم عم توان گفت و
 این تقدیم آنحضرت مسلم خلافت ترتیب ضرورت تخصیص برین خطا
 و در آن حقیقه که بجای حضرت آدم عم حضرت نوح عم را میسر بود
 و جهش اشتراک بود در حقیقه واحد هم خصوصیه محلی است که ظهور برین
 بنابر همان اشتراک است شش گفته اند که هرگاه حضرت آدم عم پس از
 طواف بیت معمور رجوع بسرانذیب کرد بطین نجان یا بجای دیگر نجوب
 رفت الله سبحانه از پیش عم ارواح انبیاء و علماء و متوسلین
 عام بر آورد اول از همه روح مبارک سید الانبیاء محمد صلعم پیش
 مبارک حضرت نوح عم پیش مبارک حضرت ابراهیم عم پیش
 مبارک حضرت موسی عم پیش مبارک حضرت عیسی عم
 پیش انبیاء علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام و عهد گرفت از همه
 صاحب اسرار خود و لیکبری تواند دریافت و الله تعالی اعلم و
 نفور و غفور لما نسئد اخطانا اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرعمه علی

که آنجه در رضاه و شفعه فیما و ترجمنا به

ذکر کیفیت ولایت سابقه و صحابه و تابعیه و
فضل صحابه و تابعین با دیگر طبالب

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله و نستعينه و نصلی علی رسول محمد و نستشفعه علی آل و صحب

و اتباعه جمعین باید شنید که پیش حضرت رسول خدای تعالی

صلعم که بر آب صافی دریای دان استاده بودند اصحاب کرام حاضر

و بی آنحضرت صلعم در دهنه فرمودند صلعم من دخل منہم

فانہ منہم و ان بقون الاولون پس داخل شد میان قاروق

و ذی النورین بجای دادن شان او را چنانکه شجری و زری فی قصه

از حد یک بران بودند شد پیش سید ازان نجار و نقل صلعم لا با

پس ظاهر شد او بنی بنی عبید بن اکبر و آتش رفت یافت فیض ولایت

سابقه که مرتبه و ایت اصلی ش در مقابل و ای غلی م

است و مفهوم آن ولایت بر می ماند که لا ابصار و هوید رک

لا ابصار و هو لطیف و خبیر و مکنوشت ترجمه معنی یابند

اینست و او بی یابد پیشه را حاصلش اینست که او پاکیزه است
 از دریافت و آگاه باید است یافته محاط است و احاطه بر او تعالی
 ممتنع و ابصار جمیع بصیر عام است از شهر و دشت و در روح نه جسم
 بصیر شود مجرور و الا جواز ادراک از مثال و روح خلاف امتناع مسلم
 تواند شد و لطیف دلیل و عوی است و خبر متوسع المفعول منفیه
 و هم بغیره تواند شد بآنکه نداند او را منفیه سبحانه مگر ادب غیر او را در
 بدلائل است نه منفیه سبحانه و ظاهر است که دلیل متعارضه لول است
 باید و است در آخر سورة توبه فرمود و اب بقون الاولون من
 المهاجرین و الانصار و الذین اتبعواهم باحسان ضی الله عنهم و رضوا
 عنه و اعد لهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدين فیها
 ابد اذک الفوز العظیم ترجمه آنکه مستحیف اند بخور و لایه
 سابقه در قرن اول حال شان اینست که از حد بشوند گاهند
 از هر چه باید و فی الصبح النجاری و المهاجر من هجر ما بهی الله
 عنه الحدیث و از مدگار است بر غیر خود درین هجرت لطیف
 تفسیری و آن اصحاب کلام هستند خصوصاً و غیر هم عموماً

رضوان الله تعالی علیهم اجمعین پس اول الاولین این چهار
 سرآمد روزگار صدیق اکبر است پس دیگران هم علی تفاوت
 در جاهتیم و از آنکه پیروی کردند صحابا درین هجرت و نصرت با
 حضور دل نخبه تعالی و رسول او تعالی صلعم معطف تفسیر
 مع اشتراک از اولین بلفظ اتباعوا هم آتی بعین استند و تعمیم الذین
 اتباعوا هم تا انهار و در زمان ایمان نوح اند شد والا الاولون
 کاشفان البقون سود گذارد و الله تعالی اعلم و استفاده
 عموم بشارت ضائع خوشنود شد الله تعالی از اصحاب و پیروان
 شان خوشنود شد ایشان از و تعالی و این ضار همه گرفتار
 است از معنی صفت باده را و بالا سلام دنیا و بالقران اماما
 بالکعبه قبله و بمحمد نبیا صلعم و مقرر کرد برکات شان بوستانهای
 روایت زیر آنها جو و دائم باشند گانند در آنها و اما نیست
 رسیدن بزرگ و نیز باید دانست آنکه احتیاج در استقرار
 خود یکی از تعینات خمس مبارکه و احتیاج وجود و تبع ضایع
 و تبع بی احتیاج با استجماع تبع با احتیاج و بی احتیاج

هر زمان صحن حضرت صلعم محضرت صلعم دارند اصحاب
و انانکه بضمن غنیر دارند توابع اند بخلاف انبار در احتیاج
استقرار و تبع علی نبیا و علیهم الصلوٰۃ و السلام پس انانکه تبع
با احتیاج دارند محتاج اند و انانکه تبع بی احتیاج دارند صدیق اند
و انانکه اجتماع تبع دارند ذی النورین اند پس انانکه مشرف نورین
اند شخص زاهد ما خود برتست و تیر باید دست که فیض نور ولایت
صدیق را مخرجی است خورد در جنب مخرج فیض نور ربوبت
بزرگتر است چنانکه در سرائی دو باب است مثلا بخلاف فیض
نور ولایت بالا احتیاج که مخرجی خاص ندارد پس حضرت ابو بکر
رضی الله تعالی عنه درین لایت صدیق اکبر و اول است
بحکم اولیه انتشار رسالت و نبوت حضرت سرور انبیا صلعم و
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه درین لایت در پی صدیق
اصالتا فارغ از نسبت ولایت بالا احتیاج فاروق ^{علیه السلام}
نعمان رضی الله تعالی عنه با اجتماع نور ولایت
نه و الاحتیاج کابر زخ الحجازی شای ای وجود

مشاخر از مشاخرین متجمع باین طریق و تفصیل این در ذکر کیفیت
 برزخ باید دریافت م و دستقرا فی المحل فی النورین است و
 حضرت علی کرم الله تعالی وجه در ولایت بالاحتیاج فارغ
 از اصالت مرقضی است و خاتم الولاية است بحکم خاتمت منشأ
 نبوت حضرت خاتم الانبیا صلعم نه آنکه ولی بعدش رضی الله
 تعالی عنه نیست و از اینجا است که شریف بر لایه احتیاجی
 درین آمده مرحومه در ضمن حضرت مرقضی است نه بامم دیگر
 زیرا که خصوصیت مرکزیت نبوت فارق از همه گراست و حقیقت
 اختلاف درین سنده سلیم الفکر ازین تقریر تواند دریافت
 و چون حصول معارف روحانی بر طریق ولایت بالاصالت
 است یا بالاحتیاج لا جرم مجری کار حضرت صدیق اکبر بود
 یا حضرت مرقضی رضی الله تعالی عنهما و باشد که حضرت مولود
 معنوی رومی قدس سره اشارتی در معنی فرموده باشد
 سر حق را توجه دانی جا بلی تو گرفتاری به بوبکر و علی
 و از این محل است و الف و لام عهده دهنی بر الباقون مفهوم شد

والله تعالى اعلم ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطانا وصل وسلم
 على محمد بنی الرحمة وعلى ائمه کما تحب وترضاه وشفعه فینا وترحمنا

ذکر کیفیت سرکردن عید

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعه وعلی آله وصحبه
 واتباعه جمعین قال الله تعالى الم در اسمرا الم وتفصیل و ترکیب
 آن بدانکه اشارت از امبدان لفظ مبارک الله است و از
 ل امبدان لفظ لا اله و از م امبدان لفظ مبارک محمد
 و اشارت از تفصیل ا اول و تم آخر مفهوم یا محمد انا و انت است
 و از ترکیب ل به آ و تم مفهوم خلقت سوگند لا جلاست
 دلالت بر استدراک اسم و تم چه با وصف تحقق وجود خارجی
 اسم توقف معرفت بر استدلال از نفس است و تم موجود
 خارج است با تضرع قضنی و التزامی مخصوصه تم بقیام مجاز
 از اول موجودات تراضی است از سلوبات نعمات و التزامات
 بخصوصه و غیر مخصوصه تم چه فتایش در سلوبات است در مقابل

از آن و ابا^{بنده} باید خواند و الم مقدمه کتاب است و الله تعالی
 اعلم بحقیقه^{بنده} اللهم کمل وسلم علی محمد بنی الرحمة وعلی انوار و شفاعة
 خیرنا و ترجمنا فی شرحه فرمود الله تعالی الم پس فرمود محمد رسول
 تعالی صلعم الم پس فرمود انکه رسنمود الم از الله و از الله لا اله الا الله
 و از م محمد مقصود است پس فرمود انکه دیگر رسنمود از بر تفصیل و ترکیب
 و انکه ابا^{بنده} باید خواند و الم مقدمه کتاب است پس حشاش کرد
 در دست و بنفیر و بران^{بنده} قوله دم موجود خارج است انخ
 ای تعین حضرت محمد صلعم با نزاع^{بنده} تضمنی از موجودات و اخی
 در معرض سلوباتش^{بنده} بلزوم سلوبات انزاع و وجود انزاعی
 سلوبات مخصوصه ذات مبارکش بقیام مجاز باشد تراک و صفی
 ظهور نموده قوله دل موجودات تراعی است انخ اسے
 همچنین تعین حضرت ابراهیم از موجودات محمدی با نزاع^{بنده} تضمنی
 بعضی سلوباتش بلزوم سلوبات انزاعی و وجود انزاعی
 سلوبات مخصوصه محمدی بقیام مجازی باشد تراک و صفی تحت
 موجودات محمدی همچنین تعین حضرت موسی از موجودات محمدی

تضمنی معروض مسلوباتش ملزوم مسلوبات انتراسے
 وجود الہی مسلوبات مخصوصہ محمدی بقیام مجاز با شتر اک
 در برابر موجودات ابراہیمی و یحییٰ بن جعفر حضرت علیؑ از موجودات
 انتراعیہ حقیقہ محمدی و ابراہیمی و موسوی با شتر اع تضمنی معروض
 مسلوبات شان ملزوم مسلوبات انتراد وجود الہی مسلوبات
 مخصوصہ محمد بقیام مجاز با شتر اک صنفی در برابر موجودات
 و یحییٰ بن جعفر حضرت آدم از موجودات ابراہیمی با شتر اع تضمنی
 معروض مسلوباتش ملزوم مسلوبات انتراد وجود الہی
 مسلوبات مخصوصہ محمدی بقیام مجاز با شتر اک صنفی در
 موجودات ابراہیمی و یحییٰ بن جعفر انبیاء غیر اولو العزم با شتر اع
 از موجودات اولو العزم معروض مسلوبات شان ملزوم
 مسلوبات انتراد وجود الہی مسلوبات مخصوصہ محمد بقیام
 مجازی با شتر اک صنفی و یحییٰ بن جعفر بعض اولیاء با شتر اع
 از موجودات در تحت اولو العزم و بعض در تحت غیر اولو العزم
 معروض مسلوبات شان ملزوم مسلوبات انتراد وجود الہی

مسلوبات مخصوصه و غیر مخصوصه محمدی بقیام مجازی باشد اگر
 وصفی و اسمی و همچنین وجود و منسب علم با تضاع لفظی از موجود است
 اولیاء الله تعالی معبر عن مسلوبات شان بلزوم مسلوبات انزاعی
 و وجود استنزامی مسلوبات مخصوصه و غیر مخصوصه محمدی بقیام
 مجازی باشد اگر وصفی و اسمی و وجود کافرا با تضاع لفظی از
 مسلوبات منسب علم بوجود التزامی معبر عن مسلوبات شان
 در تحت اولیاء الله تعالی باشد اگر اسمی پس این در تضاع بعد
 انزاع تنزاع عقل و فکر خیره است الله تعالی اعلم به در اینجا که
 خاصان با دراک و سعه حکمه و معرفت تنوع صفت عترف عجزانه
 دیگران چه دارند شعر که خاصان این هوشمند
 بلا احصی از تک فرومانده اند بقوله چنانست در مسلوبات
 انجم اسمی مسلوبات واجب لازم محمد و مسلوبات مخصوصه محمدی که
 مسلوباتیکه مذات مبارک صلعم وجود التزامی یافته معبره
 خودش ممتاز گشته و مسلوبات غیر مخصوصه که مسلوباتیکه در
 ذات مبارک صلعم وجودی نیافته انزاعی است محض که در محل دیگر

جود التزامی یافته بمعرفه خودش ممتاز شده قوله و این
 باب خواند انتی اسے از وصل ابال اشارت بحصول
 ابدالات دل بخاودرتبی چه استدراکش بی دلالت و به تجاوزه
 زمانی و مکانی مستمع باشد قوله لم مقدم کتاب است نیست
 ای برای تحقق مبادی که توقف مسائل بران است پس
 این کتاب محصور بر دو خبر است ای اول و م آخر که مشیر
 مفهوم انادات است و رنه بحث از موضوع که قرانی درست
 نیاید تذیل اگر اول موضوع گفته شود نه م آخر بدانکه م آخر که
 مشاعر حوادث ناگزیر است اگر گرفته شود بموضوع له اشارت
 ترکیب بیکار است و حال آنکه همان ح ای همیکه در ترکیب
 واقع است پس بمقتضای توقف معرفه به استدلالات
 نفس موضوع له دلیل بر آن موضوعین است و اگر این اشارت
 گرفته شود مبادی متحقق نشود و بی استقرار موضوع که مثلاً
 عوارض بقبیام حقیقی و مجازی است و تعلق معرفه و عرض
 بادت بحث از اینها چنان کرده شود تکلیف ذلک الکتاب

لا یرب فیه دوی المتقین اللهم صل وسلم وبارک داما ابد
 علی محمد رسولک حبیبک وعلی انوار وشفعه فینا ویر
 به من بعد من یشار یزد ووصل علی محمد وکلا حضرت علی

و ذکر کیفیت تفسیر کریمه یا ایها الذین امنوا لاتخذوا
 الیهود والنصارى اولیاء من دین الایه یا دیگر مطا

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نشفعه علی آلہ و صحابہ
 و اتباعہ جمعین قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا لاتخذوا

النصارى اولیاء بعضهم اولیاء بعض و من یتولهم فاما
 فانه منهم ان الله لا یهد القوم الظالمین ترجمه

کسانیکه ایمان آوردند زنها را بگیرد و نصاری را ولی خود
 بعض ایشان را بعض ایشان است یعنی یکی مرد دیگر را که

از دست پس که بولایت گیرد ایشان را پس تحقیق اوست
 تحقیق الله تعالی براه راست نمی برد تو را ظالمان را باید دانست

که بنی مستفیذ تا ابد است از اصل اخذ معنی محذوع اجواز

و اولیاء جمع ولی از ولایت عامه الاخصاص بالمعانی که دلالت
 نمیکند بر معنی قرینه و مدد مالکیت و دوستی و تکفل کار مقصود آنکه
 هر کس بگوید و نصار را بولایت از حیرت نفس که باشد بوجوب
 تخذ از منتهی عنه بمجموع اخصاص بالمعانی و هر که گیرد بحکم قصاص
 مخالفه خطاب بنی فانه منهم از ظالمان است پس فرضیه این است
 بر قواعد فقه و عفت است در معنی ولایت عامه از عفت و صغیره و کبیره
 تا کفر و ار خواهد شد چنانکه لا تقرروا الفواحش ما ظهر منها و ما بطن الایه
 پس فرضیه به منی عام است و تفاوت در حقیقه منتهی عنه
 در عت بله یکدگر از روی خفت اتق ثابته است و تا کی نه
 نزول متواتر و تاکید اجابت بوقف لازم و وقف البنی
 معلوم و دلالت بر مغفرت مجیبان از وقف غفران ظاهر است
 پس اعراض ازین بنی کفر است چه وقوع کفر با نکار
 فرضی مضیع اقرارهای دیگر است اعیان با لیه الیه
 مگر آنکه با تسلیم و اقرار این امر خود را گنجا و در عدم ادبش
 ای شخص از البته احکام خفیه رفتنیش نتواند شد

مگر میرساند امر را بحیث بصغیر و برصغیر و بکبیر و برکبیر بقرب
 کفر و برین بنابر هر عملی دو مواخذة متحقق یکی در صفت الجاهل و
 عمل و دیگری در مقابلہ مخالفت بنی آپس در معنی خانه منہم
 از تاکید تشبیه استعاره استفادہ در فهم قاصر مبین است کہ در
 صورت عدم توبہ مغفرتش داخل تحت مشتمل نخواہد شد بلکه
 عذاب خواهد یافت بقدر استحقاق خودش و در معنی آن
 لا یمہدی القوم الظالمین استفادہ می شود کہ توفیق مرضیات
 نیابد بدون قطع ازین تعلق ولایہ و آنظر است کہ توبہ و
 قطع ازین علت توبہ نیست یا راہ نماید بسوی جنت بعد عفو
 آن یا از نیافتن توفیق مرضیات تشبیه باید داشت
 کہ دعاء در حصول ہدایت بی سود است تا حالت تباہی
 این عذو اگر مغفید شود همانا کہ تائب شود و در ورای آن
 قبول از جنس استدراج است قال اللہ تعالیٰ سنستہجم
 من حیث لا یعلمون ہ پس زیادت میسکند در عصیان
 تنبیه حیف است بر داعی المنفہ لغیرہ در ورای ہدایت

که باد دعوی ولایت و ایمان اینقدر هم نمی فهمند که نسبت به برد
 استدراج است آه مسلمانان مسلمانان را در تندی ز فتنه منهدم و این
 لایه های القوم الطامعین بخوابید و یاد نمی آرد قال الله تعالی من
 یشفع شفاعه سئیه یکین کفیل منها الا یہ و باین استدراج بر قربت
 دعای خود مینازند اللهم حفظنا و وقنا لما تحبه و ترضاه تمنیه
 کلمات طیبات را در خصوص حصول سیئات و سید آورده اند
 دیگر است بر خود باد وجود استدراج زیرا که کلمات طیبات با غایب
 خصوصتی در حق خودش با قاری حضور حق تعالی باشد
 مردم آخرت را فراموشیه شعرو چو بگویند و از عجب کنشی چو
 آخر چو خاک یرت پاشتن است اللهم تعالی و اعلم و ربنا
 فاغفر لنا ما نینا و خطانا و انت الغفور الرحیم وصل و بارک و سلم
 و اما ابد علی محمد رسولک حبیبک علی افواره و شفوع فینا و ترجمه
 ذکر کیفیه تفسیر آیات کریمه جل الالهة الهما و جدا
 و کریمه اعبدوا الله ما لکم من الة غیره و الایه و کریمه
 هو الله فی السموات و الارض الایه و کریمه هو الله

فی السما والارض والاله الا یکریم
کل شیء بالک الا وجهه الایه و تاویل باطل

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفعہ علی الہ و صحبہ
و اتباعہ جمعین بار ب شمع گنبدار مارانند راه خطا در گزار و بزم

باید دست فرمود سجانه جعل الالهة لها واحد مستعبدانہ

بهم که پرسید آیا گردانید محمد صلعم الہ متعددہ وجود ہا را یک الہ

د ان ہذا الشیء عجاب و تحقیق این پیغمبر است یعنی تو

در تکر خلاف عقل و ہدایت و انطلق الملائمہم ان مشوا و اصرار

علی السکیم صحیح روان شدند سرداران قوس میکہ آمدہ بودند کویان

کہ بروید و جنبہ کنید بر عبودان چون دہا درین مخالفت کہ میان

و محمد کہ جای خطر است د ان ہذا الشیء برآید ہر نمینہ مخالفت

کہ میان بان و محمد است چیز خواستہ شدہ است از طرفین کہ ترک

نوازند شدہ ہا بمعنا بہذانی لہلہ الآخرۃ صحیح چون کہ تخنیم

کہ نشنیدیم اینکہ با اعتقاد تثلیث تو حد عقدا کنند در ملت

پسین را اشارت است بملت نصاری. ان هذا الاصلاح
 هفت این سخن محمد مکرر ساخته و ازین گفتن کاوان معنی
 اجل الله سبحانه ظاهر است که از لا اله الا الله تعالی الوسیة از
 الله متکثره باطله تحقیقش باسناد در دلهاست خودشان تصدیق
 و اقرار بالله واحد حق نفی میکنند و نیز از کرمیه ما سمعنا هم دلائل
 برین عیانست و رز میگویند که نفی الله که سلفشان می پند
 باثبات الله واحد صیغه نند و این جا استبعاد نیست که نفی
 متکثر و اثبات متوحد خلاف عقل و بدایت نیست گو استبعاد
 و رزندان حق از مشاهد کیفیت باطله است پس المقصود اصل
 استبعاد توحید در متکثر است و بعکس این چنانکه جعل الواحد
 اثین که از متکثرات عقل بدایت است یا رب چه رود این
 ما و لا نرا که با نچه کفار استبعاد و رزندان حجت خود پران
 توحید وجودی سازند که نتوانند شد و وحدت قدیمه را که
 میرا از شائبه حدوث است و توحید و متکثر حادث الله باطله
 ندانند این چه اعتقاد است و در از حقیقه نفی خداوند تعالی

و هم اعراض به است و شوق عبارت یعنی که مفعول نماز
 تابع وصفه مفعول اول در وقوع فعل مقصود جز این نیست
 که ایا الله است کثره را الله واحد گردانیده و الله تعالی اعلم بالصواب
 ما دلان خود را بر اختیار خود موجد دانست و بفهم معانی قرآن
 مجید محتجب العیاذ بالله تعالی منه خلاصه شان بنی دل است
 که کافران قریش از آنحضرت صلعم مصاحبه خوانند تا ابطال
 دین معابدشان بفرمانند آنحضرت صلعم فرمودند مصاحبه است بقرآن
 لا اله الا الله اگر بپذیرند پس استعبد شدند بآنکه احب الاله الخ خاتم
 مذکور شد اعبد الله ما کم من الله غیره باید دانست بآنکه پیش
 و غیره اسم موصوفه و کم و من الی مقبلین تا با وجهی حاصل است
 که نسبت بر شما الهی که هست غیر الله نیست ای همین الله است
 و درین صورت غیره غیر منسوب است اسم منسوب مطلق درین
 اجماع منع است باید دانست کم مروط بغیره متعلق ثابت است
 و من الی تبیین از عرض نماید غیره مرسوم مخاطب و این بر دو
 است بحاصل نشی عنه و درین نظم شریف تحریر است

و درین صورت
 غیره غیر منسوب
 است اسم منسوب
 مطلق درین
 اجماع منع است

از اهل الکلم که مغیر می باشد ماول است امی ادیب در ترکیب
 نظم بقا رفته بر بگر و تیر باید دانست که اله عزوجل اصنام را
 اله نفرمود البتة بنفخ اله فرمود لولا ان فیها البتة الا اله لفت تا
 الاية من تفسیر این کرمیه در ذکر کلمه طیسبه ذکر است هم و تعبیر
 کفار اصنام را با اله باطل است کفیف این اصنام را اله بلکه عین اله
 گفتن اله تعالی اعلم بالصواب هو الله فی السموات والارض الایة
 باید دانست لفظ الله متعلق به نتواند شد و نه ماول بهسم صفت
 بنا بر علینش پس متعلق به ستقیم معنی فی السموات والارض که خبر است
 بخدش متبع است اگر متعلق به لفظ ظاهر گرفته شود فی السماء
 والارض طرف مجازی باشد و ظاهر از تقید حکم ظرف و منظور
 حقیقه یعنی که ظرف متوسع و مقدم و مغایر باشد منظور و را
 مبر است فلاخذ و فیه لا دلیل علیه اینکه سموات و ارض منظر
 و هم عین ظاهر باشد بنا برش تعبیر اینک احکام ظرف منظور
 حقیقه و همچنین دیگر متعلقات بهماستقیم معنی جائز و نسبت به
 متعلق به لفظ الاسم صفت است نه عینش منع جنبه لفظی

در ذکر کیفیت کلمه طیب مذکور است مبنابرین تعلیل سبب هم در
 معنی وصفه بلفظ الله که علم بر وصف سبب لغت است تعالی
 اسماء و حلت صفاته و الله تعالی اعلم بالصواب هو الذی فی
 السموات و فی الارض الله هو الذی فی السموات و فی الارض و فی
 مجازی سبب از احکام طرفیه و منظور فیه حقیقتی است چنانکه
 در تفسیر کرمیه هو الله فی السموات و الارض مذکور شد مبنابرین
 نیز فی الدار قایم حاصل آنکه ان ای الله در آسمان الله است و هم
 در زمین الله است نه غیر او و آری بنظمه متوان است که بر الهی
 که در آسمان است و بر الهی که در زیر زمین است عین الله است
 و معلوم نیست که الله در آسمان کیست و الله در زمین کیست الله تعالی
 نفسی الله میفرماید و لو کان معه الهه کما یقولون اذ لا تعجوا
 الی ذی العرش سبیلا لاکن از قول ما و لان الله واضح باشد
 که در زمین اصنام را که معبود و متحرکند از الله قرار دادند
 و در آسمان ملائکه هم الله تراشید و باید که این الهه سیمائی و زمینی
 را عین الله گویند فعوذ بالله تعالی من ذلک الله تعالی اعلم

من شئ الملك الا وجهه بايد درخت كه ملك عدم لاح ميت
 بوجد سابق عدم نه بوجد فارغ عدم و نه بعدم پس ملك
 معنه نه مطلق شئ سخن مستبعد فيه است از انكه علم و حكم بر عدم
 مطلق نوازند و الله تعالى اعلم بالصواب اللهم صل وسلم
 على محمد بنى الرحمة و على محبائه كما تحبه و ترضاه و شفعه فينا و جنتنا
 ذكر كيفيت وقف لازم بر آيه و ما يعلم
 تاويله الا الله

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله و نستعينه و نصلى على رسوله محمد و نشفعه و على آله و

اصحابه و اتباعه جميعين قال الله تعالى هو الذى انزل

عليك الكتاب منه ايات محكمات هن ام الكتاب و آخر

مشابهات فاما الذين فى قلوبهم زيغ فيتبعون ما تشاء منه تنها

الفتنه و اتق ربنا و اذبح و ما يعلم تاويله الا الله و الله اعلم

بما فى العلم يقولون امثابه كل من عند ربنا و ما ذكر الله اولوا

الالباب ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدينا و حسبنا الله نعمه

این است المواقف ترجمه اوست که فرود آورد بر شما کتاب
 بعض از آن آیات محکمات اندای استوار کرده در افادت
 مقصود آن همه اصل کتاب مستند از مقاصد مدحیه و دیگر تشابهات
 اندای و معنیین موقوف علی شایه ابتداء پس آن بالذات باشد
 بدلالة لغته بمعنی موضوع یا بالعرض همچو استعاره بدلالة محاوره
 بمعنی غیر موضوع پس اختیار کرده شود معنی المقصود و از این کریمه
 واضح است که جمله آیات محصور است در محکمات و تشابهات
 پس لیکن آنرا که کجی است در دلها شی ن در بی مرید آسفته
 را که تشابه شد از آن کتاب بنا بر خواست فتنه و خواست تباوه
 تشابه و حال تشابه نیست که نمیداند و این از اجزای شایه
 والاسخون فی العلم الخ و استوار این دین تشابه که
 میگرداند ایمان آوردیم تشابه بقطع نظر از خواست فتنه و خواست
 تاویل موافق مواجبه از محکم تشابه از نزد پروردگار است و
 مایه که انجم و بهرگز بعد از ان خصوص تشابه یعنی رسد مگر آنکه صاحبان
 عقول هستند و محصور در تشابه مستثنی منه و مستثنی و مبایعنه

و بحاصیت باب ربنا لا تنزع قلوبنا ای بروردگار ما محفوظ
 دار از کجی دلها سے مارا پس انکہ را در دست بخشیدی ما را بعلم
 و عمل و بخشش را از نزد خود در حتمه یعنی اجابت یا علم دیگر امکان
 تحقیق تو بسیار بخشد و دایمی شغفم اگر این عطف و الرسخون
 بر جملہ باشد منع علم تاویل متشابه بغیر اللہ تعالیٰ است و حال کن
 مذہبتن انبیاء تاویل متشابه را خلاف شان نبوت است و زود
 عبت و اگر برستنی باشد گو فارقی در حد نفس صنفه علم حق
 سبحانه عن بشاء و علم را چنین است نہ در حد معلوم چه اشتراک
 در حد معلومش ای معلوم اللہ تعالیٰ غیره تعالیٰ هم ضرورت
 نہ در حد مجهولش اسے مجهول غیره تعالیٰ هم پس عدم اشتراک
 در معلوم تخصیصا ش ای معلوم اللہ تعالیٰ فقط هم است نہ در
 معلوم تعمیما ش ای معلوم اللہ تعالیٰ و ہم معلوم غیره تعالیٰ هم
 و بر انکہ علم تاویل مقصود متشابهات در اصل محتاج بحکماست و
 است یا الہام حسب انکہ قطعی ش همچو الہام انبیاء نعم هم باشد
 باطنی ش همچو الہام اولیاء رضام پس دلالتی بر صحت تعلیم

مختص و است و اگر این فصل با وصل باشد مشترک فیما فی الامتناع یا امتناع فیما فی الامتناع

و تخصیص کورسش یعنی که ام مشابیه معمم العلم است بین ام
 سبانه و غیره سبانه و که ام مختص العلم باله سبانه م کی و
 و الهام تواند شد و بدانکه این وقف لازم و وقف الهی صلعم
 و وقف غفران برپشتی منه در سه ار خود از قشایها است
 اگر به ثبوت قطعی صریحش ای از ارشاد پیغمبر عمم باشد
 فهو المراد و الاطنی چنانست که وقف لازم مفصل است بنا بر
 تخصیص ضرورکش ای انچه علمش خاص است برای اله
 سبانه م و عطف موصلی است بنا بر تخصیص ضرورکش
 ای انچه علمش مشترک است بنیه تعالی و غیره تعالی م پس
 از فصل امتناع فیما فی الامتناع و از وصل مشترک فیما فی
 الا مشترک لازم و حقیقه وقف الهی صلعم و وقف غفران از
 سر وقف لازم خود پیدا است پس وقف بر و الا سخن فی
 العلم و وجهی از محکات و مشابیهات بلزوم با فی لزوم
 ای بوجه وقف محکم لازم یا غیر لازم و بوجه وقف قشای
 لازم یا غیر لازم م بفهم در دمنده ای آید مگر وصل بنا بر

توصیف نه خبر که لازم عطف جمله بر جمله است پس که مفید یعنی مبین
 در سخن مثنیهاست چنانکه مذکور شد و قول من مقصود
 مثنیهاست علم است در خلاف اعتبار فتنه در دین اعتبار تاویل
 موافق می باید لاله عطف آنکه ایمان بر مجولات ممنوع باشد و نفس آیه
 مثنی به بی دفع و ربنا لا نزع قلوبنا عن دعا برستقامش است عقفا
 و عملا زیرا که نفس در توسل تاویل این تعبیر فتنه راسی است اعتقاد
 و عملا و حسب لنا دعای برقبولش باز یادت علم بدانکه از اسخون
 فی العلم علم است مثنیهاست غیر این مقصود است که دلاله بران خود
 از ورا اسخون فی العلم بعد اختصا شس با بنیاء الف لام تعریف
 بر علم است و نیز از مایه کرا لا اولو الالباب و دعا ربنا لا نزع اغ و
 شان نزول پیدا است پس انبیا درین شبهه اگر محسب حال مستأ
 باشند و اگر الف لام جنبه گفته شود از تعبیر علم اشتراک فیما فیہ
 الا تمناع لازم و الله تعالی سلم بالصواب اللهم صل سلم علی محمد
 بنی الرحمه و علی ائمه کما تحب و رضا و شفعه فیما و ترجمه نامه -
 ذکر کیفیت تفسیر حدیث النبش لا صلوا الا بشفعه ما یها

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وسبحانه ونصل على سوله محمد ونستشفع به على الله رحمة
وانبائه جميعين علم ان في قوله صلى الله تعالى عليه وسلم لا صلوة الا
بشقة ان كانت اصلوة مستغر قاصبا فالاستنار فيه يحصر
لا يقتض ولا دليل على حصر الصلوة ان فقه فكيف استنار الفرض
عنها وتعارضها بالثبوت والرباعية ومازادت وان كانت مخصصة
معهودا فمبتدئا فلا دلالة عليها في اى مخصصة المعهودة الدينية
م ولا نفى لغيرها في اى مخصصة معهودة دينية م وان
كانت محدودة في شقة من التحريم والخروج لها فان فصل من شقين
بمخرج وتحريم غير الاولى فلا جبر لنقصان في شقة او الى سجة
سوى في شقة ثمانية وان لم يفصل فيها فليت بشقين مفصلتين
وكذا في سجدة السهوم بنا شقة ثمانية على شقة او الى لان
المبنا في حقيقة واحدة لا استغارة ولا تجزئة بمجدة فان
فصلت فلا بنا عليها وان ثبت فلا اتصال عنها وفي اعاءة
شقة بفا واحد بها خالف بديسف بابي حنيفة ومحمد حمود الله تعالى

بأعادة شفعين فقال رسول الله تعالى صلى الله تعالى عليه وآله وسلم
 عن معنى حديث الشرف فقال صلعم لبركة اى نفي كونه
 لا ما زادت من الركعتين بتجرمة وخروج واحد فقدر الكلام الشرف
 ان صلوة بركة الا شفعة فاية صلوة لا تخلو من شفعة فاشتملت
 الفرض النفل من شفعة وما زادت في سجدة سهو في شفعة او
 في شفعة اخرى ورفع التعارض من الذي ذكرت م ووطئة
 الوتر على الثلاثة بتجرمة تقتضي نسخ ركعة وخمسة وسبعة في الوتر
 اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمة وعلى الوارثه كما تحب وترضاه
 وشفعه فنيا وترحمنا به

ذكر كيفية تفسير كرمية قالوا رانت فعلت هذا يا بهتنا
 يا ابراهيم قال بل فعله ق صلى الى اخرها
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفعه وعلى اصحابه
 واتبائه جميعين قال الله تعالى حكايانا قالوا رانت فعلت هذا
 يا بهتنا يا ابراهيم قال بل فعله ق صلى كبريم هذا فاسلواهم

ان کا ترا میلقون ۵ ترجمہ گفتند آیا فرودی این کار کشنرو
 بالہ ما ای ابراہیم گفت بکے کرد این کار کلاں شان اینکے گفتیم سپید
 از بنان شکستہ اگر باشند کہ بگویند باید دہشت کلام شایعہم
 شدہ از کمال بلاغت و فصاحت و بفتنای حکمت در اظہار صحت
 و الزام سکوت بر مخاصمین تا دلیل مقصود آئند بل برای رتقی است
 کہ نفی ما قبل نمیکند و وقف ق معنی قبل علیہ التوقف و صحت
 اولویتہ الوصول بنا بر اتصال فاعل یعنی لفظ کبیریم از متشابہات
 متشابہ فی الایہام یعنی توقف مشبہ بر قرار و اتصال بعد التوقف
 بلفظ بہیم کبیریم بی انکار هیچ ابہام و تردد مستفہم و اگر از کبیریم
 ذات شریف حضرت ابراہیم علی نبیاد علیہ الصلوٰۃ و السلام
 و از بندہ مقولہ بل فعل کبیریم کہ معروفہ حسی قریب بہ تہد ریا احد المفعول
 فاسکوا ہم است و قادر بر اثر شدہ متاخر نہ بل برای ضرب کہ
 ان فی ماسبق و مطلق وقف ق است و نہ متاخر لایہذا کبیریم نہ
 دلیل کہ کبیریم و مقصود ابہام است و نہ در مقصود تعریف بسر
 موقوف کنند و نیز اگر معروف شود بت کلاں کنج بہ بالعمد خلا

عصمت از کبیره است و مبطل ترقی و اگر معرفت شود نفس
 مبارک حضرت ابراهیم علی نبیا و علیه الصلوٰۃ و السلام بصفت
 بالقصد ضرب باطل است و مقوله فاسدوا هم ان کما نرا یطعنون
 مهمل فکلف ما ذایعبرون قیا ایها المؤمنون اتقوا الله العسی
 فی الانبیاء صلی الله تعالی علی نبیا و علیهم وسلم و نسبت بمج
 در کلام مهیم چه در شب هجرت حضرت صدیق اکبر رضا بجا
 پرسند و نسبت به رسول الله تعالی صلعم که این کیفیت شده بود
 رجل یهدینا السبیل و حضرت صاحب خم بحجاب پرسند که
 کیستید فرمود انما منی + از آنجا که کلام صادق فی وجه محتمل
 کذب فی وجه قصد واقع شد مقتضای کمال تنزه بر
 ناموم باشند و نفس خلع و الموم و عاشع سازند قال صلعم مقول
 انی است بینکم و فی ذکر ثلث کذبات که هر یک و نیز یار و است
 بر تفسیر کذب بالحمد اگر قبل از نبوت است جائز است و تواند
 که در محمل کذب واجب باشد و اگر بعد از نبوت است که هر محمل
 جائز تواند شد مگر کلام ماول و الله تعالی اعلم بالصواب

اللهم صل وسلم على محمد بنی الرحمن وعلی جماله کما تحبه وترضاه وجمعهم
فینا ویزحمنا به

ذکر کیفیت تفسیر کریمه یافتن آنک فتوحا مسبیا الی آخر الآیه

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله نستعینه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفی علی الہ وصحباة
واتباعہ جمیعین قال الله تعالی انما فتحنا لک فتحا مبینا لنبظرنک
ما تقدم من ذنبک وما تأخر و ترم نعمته علیک یدیک سراطا مستقیما
و ینصرك الله نصر اعزیزه میتوان شد کہ فتح عبادت اگشت ظهور نام
نظمنی استجماعی بالا انطباق صفة مانعة مبرورہ اول بنیابی حصول
از صانع متحقق تعیین و التخصیص در انست بلا لہ حزن تخفیف و انشا
اتصال ضمیر مع الغیر مشیر بصفات لا یمکن مشارعین حوادث است
از روحی حصول شمع حوادث از و توسع مفعول به بخدش و تخصیص
مانع الشکت بلام و تا کی مفعول مطلق موصوف با بانه مانع ش
ای بصفة مبین م و این نستح کامل محلل به مقدم تقدیم تشریف
بخصوصیة مقصود اظهار و معرفه موجودات قدیمہ بحدوث مبینی علیہ

من معطوف علیہ و معطوف مضاف و موجودات قدیمه
 الیه پس انهمه مضاف الیه مقصور و بحدوث متعلق اظهار معرفت
 پس انهمه مضاف الیه خصوصیت به ترتیب مانع شرکت بر روطه
 تقدیم تشریف و معنی علیہ اول انکه معنی علیہ است از حادث اول
 م برای مغفرت مخصوصهش مفعول ثانی بعد لام ای لک
 م ما تقدم و اما اخر از ذنب خاص و صلعم بدلالة اضافه لامی
 و خصوصیت معلل بهش باید داشت برگاه معلل به ممنوع انگشت
 است معلل نیزیم اعنی سلوبات لازمه مخصوصه محمد صلعم
 متقدمه و متاخر تاس معطوف علیہ و معطوف حال از
 سلوبات لازمه است از آن سلب کمال است بعد
 متقدم و متاخر م فارقه پیش صفة ذوالحال مع الحال
 م بن العبد و المعبود و عموما بنا بر جامعیتش ای انکه در غیر او
 صلعم نیز یافته شود و خصوصاً بنا بر واقعیتش ای انکه
 در غیرش صلعم نیافته شود و است مربوط است به معلل به حال
 این فتح کمال عله مغفرت ما تقدم و اما اخر از ذنب است م

یا نقد م و تا ضرب حکم ظهور جامع و مانع پس اشارت بظهور کیه
در غیر او صلعم است جامعاً من وجه و مانعاً من وجه پس وجه
این جنب و مغفرت شامل خواهد شد بوجود انبیاء و اولیاء و نعمنا
ثبوتی است ای از روی وجود نعمتی انبیاء و اولیاء علی نبی و
علیهم الصلوة و السلام بعضیات ثبوتیه در تحت هر مرکز م و
انزاسببیتش ای از روی وجود التزامی انبیاء و اولیاء
عم از صفات سلبیه در تحت هر مرکز م پس مغفرتش با وصف
لزومش اشارت است به قطع نظر از آن باختلاف آن
متصلاً به لاله عمومی مصراع و اتمام لغت عبارت بمنظره
نامه فی اختلاف الاوان اتصالاً و بدایت صراط مستقیم
بی زلف است بد لاله جامعیه منظره تا همه حقیقت وجه انافان
در اختلاف اوان اتصالاً و بصره که عبارتست بتائید سجانه
در وجود انوار اعلی و حسب سجانه و فیض مبارک صلعم
حالا و مستقلاً و هم اگر قبل سلیم تر بر کنی برین مفهوم مایه
من الآیات مشیر است به بین محبوبین صلعم که خدا

بی نیاز قطع نظر از فارق میفرماید و محقق است که بملا حظ به
 موجودات تخصیصاً قطع نظر از مساوات است و تجربه کسی که
 عین تولی ایما فرماست بابت سابق نب غیر ممنوع الا شترک
 مستلزم الوهین چه جا است ش چنانکه فرمودند از و نبک
 انه مقصود است هم و تیر مخالفت لفظی ش ای اضافی
 که مقتضی ذنب خاص است نه ذنب غیر هم و معارضت بهل
 شرعی میبذبن یثار ظاهرش چنانکه فرمودند هرگاه ذنب
 انه منسوب بحضرت محبوب مرحوم مطلق است همه منسوب است
 موبدان ان الله یغفر الذنوب جمیعاً است پس معارضه شود
 یغذب من یثار رام و جا دیگر فرمود و استغفر له نبک
 للمؤمنین این خود مفارق هم گریست والا کذا معنوس
 مهمل ع بین تفاوت ره از کجاست تا کجاء از حی
 بدین محمد صلعم و بدین خاست تعالی شان و الله اعلم
 ر صلعم دیده جان من باید الله سبحانه و عزاداد آنرا
 و بدین روزادیده جان من باید * این کلمات هم جهان

بر کس بحقیقه مغفرت و ذنب آن معصوم از مسلمات غیر مخصوص
 محمدی صلعم نرسد و نیز تواند شد که این بشارت است
 بر لجوی حبیب خود تعالی صلعم در اندوه ذنب با عبده ناک حق
 عبادت و حق عبادت است که مقابل شود با الوهیه کامله غیر
 محصوره در ظهور موجودات و مسلمات لازمه مخصوصه محمد
 صلعم و آن بلزوم عدین ظهور او انی بوجوب نقص و حضرت
 تکلیف تحقق حق عبادت و آلا تکلیف و صلعم معصوم نظام را
 و باطن و آیند که گفت شد از روی حقیقه مجده تفصیل است
 و نیز شامل بشارت کثرتی بزبان حال مستقبل فصل و
 بنصر که اندر بنصر غریب که من مفعول مطلق م و فتح مکة
 مبارکه بقدریه محسوس و من است صلعم ا فتح میبای که قال
 و مغفرت ما تقدم و اما من الذنب عموم و آیه منفسد غیر مصرح
 بوحی تواند شد و از اینجا است که صلاح حدیثیه که بدو حساب
 خفیه فتح مکة است و اول فتح باشد نه محمول بر خلاف العیاد
 بالله تعالی منه قال الله تعالی لقد صدق الله رسوله الربا

باحق الله خلق المسجده الحرام ان شاء الله تعالى آمين بحلقين
 روکم و مقصودین لا تخافون فاعلم بالعلم و تعلموا فاجعل من ذلک
 فتخافوا به پس این بقصد و صلاح حضرت حبیب کبریا صلعم که متفهمین
 و قانع ظاهر و باطن است از اسرار عام عالم تعلموا است و العبد
 مقصود من اے اتباع عام که از اسرار علم عالم تعلموا است
 هم اخبار صداقت و اوصاف حضرت رسول مقبول خود
 تعالی و اصحابش صلعم چنانکه فرمود تا آخر رکوع خود و طاعت
 و الله تعالی اعلم بحقیقه الحال و الیه المرجع و المال اللهم صل
 سلم علی محمد نبی الرحمة و علی حبابه کما تحب و ترزقنا و ترزقنا
 و ترزقنا به

ذکر الحقیقه فی معنی سوره البصر انما

و الکافسرون علی ما بهی له

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله و نستغنیه و نصلى علی رسول محمد و آله و صحبه
 و اصحابه و اتباعه محمد بن اعلم ان مدی الی معنی سوره

بان اذا عامته زنا حقيقة تضمن الشرط مجازا وجار بمعنى ماضى لمفعول
 المفعول لتعديته ولضرورة تخصيص ماضى لمفعول للنصر والفتح متوسعا
 بحدوده فهو كم لا غائبا لاستثناء معلوم منه فيشير الى معنى اذكر كنصر
 هو في ايجاد الموصد اثر اس من غير من الایجاد او من انصر م فعل
 حميد الفعال للطفه من يتعلق بالایجاد او انصر م و انصر
 هو مكشوف بحقيقه ظلال القدم تضمنيا منطبقا باصله والقراميه
 من يتعلق كائنا وضمير المحرور الى القدم م على تفاوت
 الدرجات فمخصص معلوم بشرط الخطاب لاظهار درجه اعتبار
 معلوم ورايت بمعنى بصرت حال للمفعول المخصوص من التوسيع
 والناس مفعول موصوف ویدخلون حالا صفة لا المفعول
 الثاني المعنى علمت لتعديته من الضمير راجع الى يدخلون م و
 دين الله عام فيستفاد منه حقيقة المستجمعة التضمنية معلوم والاضد
 المسدية منزلة بها من الواو حاله لبيان حالت الاضداد المسدية
 بانها منزلة بحقيقة المستجمعة التضمنية معلوم واسبوحه
 الشرح عن ثواب النقص و الحمد بمعنى مجهول اى محمود و غير ذلك

والاستغفار طلب الشتر و حذف المفعول لتوسع بمعنى لهم
 و الامران بالاشتر ان طلب تأكيد من غير صلح و تشريف
 بالخطاب صلح و التوبة هي جوع مطلق فتقيد بحل كتاب العبد
 و تاب الله عليه فالمعنى اذ ذكر جيبى اذ ابارككم نصرته و انفتح في وقت
 الازل و بصرت الناس يدخلون في دين الله اقصافا فواجبا
 من آدم عليه السلام الى آخر الزمان فيه شئ اى وقت الازل
 يتعلق بصرت هم هذا تذكير له صلح بماد وقع في وقت الازل
 رتبة صلح هو شرح المصدر فالم شرح لك صدر كاشارة اليه
 و باذكري القرآن المجيد و بعضه سبب لبعضه ما هو شرح المصدر
 الا اذ ابارككم نصرته و انفتح و رآيت الناس يدخلون في دين الله
 افواجا تخصيصا على المراد شئ اى مراد اختيار الالية على ما يزيد
 او مراد ذكر دين الله المقصود المتضمنة بالموجودات والاخذاد
 المسلوقة بلزمتها بها فلا حاجة الى ذكرها بخصوصها هم فهذا هو
 شئ اى شرح المصدر و اجابا بما وقع و يقع في عالم
 و من دخل الناس في دين الله افواجا من كل جهة

م
 قال صلى الله عليه وسلم انما انزل كتابي ليعبد الله بعضا في الشكر

تسبح بحمد ربك أي سجد بحجودية ربك في جميع الأفعال في جميع
 الأحوال لتتقن بالمروية على النصر والفتح خبر الشرط في وقت
 جعل الجاعل المطلوب أو الموكدة من غير صلعم والشرعية بخطاب
 له صلعم ويستغفره خبر الشرط لفاو نشر أو غيره من أي غير الخبر
 م أي استغفر من الاستتار للسلوبات الموجودة المنزلة على
 تفاوت حال الك ولهم من الأبناء والأولياء والموسنين لا يستغفروا
 على الاستغفار فهو شفاعة عامة من صلعم وتشرع بخطاب
 صلعم من غير صلعم لنفسه وغيره مطلوبية أو موكدة ولما استغفر
 من السلوبات فالظرف ما ترى من الموجودات أنه هو الرب سبحانه
 المحمود وكان أي اجاب أي متوجها في الدارين بمسألة التوجه
 عليك وعليهم ستر بستر استغفار كما جيبه فالمغفرة استغفار
 المغفرة والمعنى التمثل بموتها في النصر والفتح فيمكن
 أن يختار جارا صليا والنصر والفتح في افتتاح الممالك
 عموما أزلية وخصوصا مريبا على نزول السورة بعد افتتاح مكة
 المباركة فدين الله ياول السلام على المحل والشرط لصيغ عبادة

جعل الجاهل لتحقيق الواقع في الزمان الماضي وعلى زيارته
 قبل انقضاءها ان يكون جابراً مستقبلاً لتحقيق الوجود باذوا الما
 فكانه جابراً والشرط يصح على الوقوع بجعل الجاهل لتحقيق الوقوع
 في الزمان المستقبلي وكذا رايه في غير خلو حال للناس فهو مخوف
 بتحقيق الفعل للمفعول فيمكن ان يكون ايت له معنى مستقبلي مشوشا
 للاستمرار لعموم المفعول الموصوف بوصف عام لظواهر خلقته
 صاعدا واجبة التوسع ش كما يظهر وجوب التوسع في ذكر كيفية
 تحقيق نور محمد صلعم من غير ان الله سبحانه والمخلوق كله من نوره
 صلعم والكمالات الثبوتية الله سبحانه فيه صلى الله تعالى عليه وسلم
 والنفاص السلوية من الله سبحانه فيه صلعم فبما من النفس والفتح
 المستقبل عام ازليا وخاص مرئيا واستغفره لهم على سوق الكلام
 لالك واعلم ان الحجاز شرط ممكن وقواعبا تابع لشرط زمانا
 ش في اجواب با قبل مهنلا لا يوافق الحجاز لشرط زمانا م ولتوا
 بمعنى قابل التوبة في رجوع عن الذنب لا يوافق استغفره
 ان الاستغفار طلب المغفرة لما وقع من الذنب لا رجوع

منه ولكن يوافق بحسنه رجوع مطلق متبعية محل كما ذكر

اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمن وعلى جباله كما تحبه وترضاه

وشفعه فينا وترحمنا به ثم الى معنى سورة الفاتحه بان الحمد مصدق

مجهول بلام المجهود الذي منى او التعريف بالفاعل المتنوع فكان

سبحانه او غيره فاتحى صل ان المحمودية المستفدة لا تحتاج في

مقصوديتها الى فاعل بخلاف المعروف مش اى المصدر

المعروف في مقصودية يحتاج الى فاعل م من ا فاعل

سبح على خلقه الخيرة وشره في تربية العالمين كما قال رب العالمين

الوصف باستدلال العقل فلفظ الرب شامل لمعنى الخلق

والعالمين منى عن تنوع العالم والعالم هو المروب الرحمن

مالك يوم الدين الوصفان باستدلال العقل ذكر صفته

قبل ذكر مالك يوم الدين لا اظن ان قلب الروف الرحيم بالمؤمنين

صلعم مش هو صلعم م فالرحمن خاص لاسمه تعالى بخصوصية

الوصف به تعالى سببا لفته فمفعله لغيره تعالى اسما ووصفا

فبالوصف خاص بامته صلعم على مروبية الاولى

على الرحمانية مقام الغيبة على استجلاء صلعم وفيه اشارات الى مقاصد
الرحمن على العرش استوى فغدا بصفة تقدسه شئ اى غدا
بصفة رب العالمين لانه قد تمت وصف الرحمن بدلالة وجوده صلعم
كما هو في صلعم الهالك اى مقاصد الرحمن على العرش استوى م
فانظر اذا ترى من اعظم صلعم والرحيم عام بمقابلة خصوص الرحمن فلا يجوز
له الخصوص وخص بمقابلة عموم الرحمن فلا يجوز له العموم فلما تحققت
الايمان بالوضعين المخصوصين معرفة الله تعالى من بوبية وهو يوم
الآخر اجبا لا بالاسم لا ليس من ان يعقل العالم من بوبية دلالة عامته
والفصل مع الاقرار اياك نفسك لتخصيص العبادات الخاصة له تعالى
من حيث انه سبحانه خالق لا تشمل العامة والا فكيف ان يشكر
ولو اله يك مع ويشكر والله ان كنتم اياه تعبدون واسجدوا لادم مع
اسجدوا لله خلقهم ان كنتم اياه تعبدون واسجدوا لله ان كنتم اياه
تعبدون وضمير التكلم مع الغير موضع ان كل قانتون كل قنوت
وفى اشتراك الغير فى الفصل سائل التى لا يسعها المحل منها
الصيا لفتح عمل عامل لغيره ففى ش اى العبادات الخاصة له تعالى

سبحانه خالق لا تشتمل العامة م كما ثبت مع تقدم
تغير فيها وتقدم فيها على اقرارها من احمد بن محمد بن ابي
على المجهول فكيف واما كاستغفار بالاستغارة التي منه
تعالى من حيث انه سبحانه خالق لا تشتمل غير ما والا فكيف من تولى
الهدى ورسوله والذين آمنوا فان ضرب الله بهم الغالبون وضمير المتكلم
مع الغير كما وضع ابناء الصراط المستقيم الاستغارة الى الصراط المستقيم
الذي هو ايمان ربهم بمعرفة رب بنبيه وشيخه كما قال سبحانه قالوا
اننا نرى رب العالمين ربهم هو هارون والا لطل لتقليد نفى الحجة
ولا ايمان لو كان ربهم مع انما بنبيه كما قال سبحانه قال انت
رب الكائنات انت به بنو اسرائيل فرب محمد صلى الله عليه وسلم تخصيصا بخصوصية
على مركزية العامة على منكرية الرحمانية التي هي ربهم وسعاد والا لطل
الاستجماع المقصود وضمير المتكلم مع الغير كما وضع وحذف الى العرب
المفصولين اشارة الاتصال منها واللام للعهد الذمى فتوافق
البدل اسس صراط الذين نعمت عليهم الانعام هو ايمان ربهم
بمعرفة رب بنبيه ورب شيخه فرب محمد صلى الله عليه وسلم كما قال سبحانه

واذا اخذ الله يستاق الغنم لما ائتمنكم من كتاب وحكمة ثم جارككم
 رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه وقال لا انعام عليهم وعلى
 من تبعهم الا فكيف تخصيص الملك الواجب لعموم البديل في وجه الام
 واستحقاق حاصل في وجه معرفة الله تعالى غير المنصوص عليهم ولا الضمان
 في الوصفين اشارة الى تنزه ايمانهم وحقانيتهم في الدارين و اشارة
 الى مغضوبية وضلالت من ضل عن الصراط المستقيم عموما ولو يشير
 الى اخصوص بلائحة من شىء ولو الى اليهود والنصارى والافكيف يستحق
 الاستثناء لغير المنصوص وكيف اشتماله لبطر الذين بلغت عليهم ميز
 هذا ما كتب اجمال بالاشارات التي تشتمل مفصلات القرآن المحمدية
 يا ايها المرء لا تفهم الا اجمال الامبرقة حقيقة الرسالة المحمدية ولا تفهمها
 الا على قدر الوصول حقيقة الولاية الصديقية والولاية الاحقابية
 اللهم صل وسلم على محمد بنى الرحمة وعلى جماله كما تحبه وترضاه
 وشفعه فنيا وترحمنا به ثم سئل في معنى سورة الكافرون قال
 اعد اعدوك نفسك التي بين جنبيك اشد كفر من الكافرين
 لا اعبد ما تعبدون موخا لفية بمرضات الله تعالى اى اعباد الا

قال اصغر منه لكم ديككم هو الخالفة المخصوصة المقصودة بغير مرصات
 الله تعالى وكي دين هو الخالفة المخصوصة المقصودة بمرصات الله
 قال المجازات تفصيل منه ش اى من الدين م فالحج بالانفا
 منها وان لم يتقم المعنى فكيف يتحقق لا اعبد ما تعبدون وكم ديككم
 اى دين وهدى الى اظهار كسر نون دين لانه علامته حذف اليا
 للوقوف فى اللفظ ولا الوقف على الوقف ولا العبد وكنى المعنى
 على تعريف الدين المخصوص فان لم ينظر الكسر خالده سينكر فلا يفرق
 الدين المعروف المخصوص المقصود فعلى هذه القررة نفس صلوة
 لم ينظر الكسر فان قيل لا نفس على قررة تنوين الرفع الماول
 بالتحقيق قلنا نعم ولكن الحكم بالفاء وعلى قررة بالياء لا قررة باهم
 فلو لم تكن القررة بالرفع لفدت ويقال الاولى او ش لان البصر
 اولى من التاويل م ولا دليل على حذف الياء تخفيفا ثم ش
 على حذف م الكسرة وقابل الوقف بغير فائدة بين ش
 التخفيف والوقف م لا تخفيف ش اى لا ينفى التخفيف لانه
 م وكذا الاظهار في مثل اللهم صل وسلم على محمد بن احمد وجماعته وكنى
 بغير فائدة

وذكر كيفية تفسير آية الكرسي اليوم اتممت لكم دينكم
وتمت عليكم نعمتي ورضيت لكم الاسلام
دنيا واقعة في سورة المائدة

بسم الله الرحمن الرحيم

محمد الله يستعينه ويضلي على رسوله محمد ويستشفعه على الله وصحابه و
اتباعه اجمعين اليوم اتممت لكم دينكم وتمت عليكم نعمتي ورضيت لكم
الاسلام دينا الاية لا بد من مصداق لثلاثة المذكورة في الآية الكريمة
اي دينكم ونعمتي والاسلام دينا فان لم يفرق بينهم فالمراد معنا
وان يفرق بما لم يقصد في الباب وزمانا حالا فكيف اليوم اتممت
لكم دينكم وتمت عليكم نعمتي ورضيت لكم الاسلام دينا تحققا فالיום
اتممت لكم دينكم موالا اعتقاد بما لم يحق عموما مما سبق الى ما يحق
زمانا حالا لانها مدين احدهن اي من شرعية آدم الى شرعية
محمد صلعم دين واحد قال سبحانه صد الدين الى واحد اي مما سبق الى
ما يحق م وتمت عليكم نعمتي مواتمام نعمت النبوت هي العلي

موقوفه عليها لما من الله تعالى واليه تعالى محمد صلعم ورضيت
لکم الاسلام دینا بالتخصیص بمودین محمد صلعم شجمع ما سبق وآن
لم یکن کذا فما الفرق وکف کمال الدین بدون اتمام النبوت ہی
موقوفه عليها للاسلام دینا فكيف الرضا بالاسلام دینا بمودین
عليه لاکمال الدین علی اشتماله فالکرمية تدل علی ختم الرسا
بمحمد صلعم رتبة وزمانا اذ لا يتبع بعد المکمل والمتمم شی منه اللهم صل
وسلم علی محمد نبي الرحمة وعلی جماله کما تحبه رضاه وشفعه فینا وجزا
و ذکر کيفية تفسير آیه کریمه واذکر نعمت الله علیکم
وما انزل علیکم من الکتاب و بحکمته يعظکم به ط
واقفوا الله واعلموا ان الله بكل شی عليم واقع

سوره قصه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستغينه ونضلي علی رسولہ محمد ونشفعه وعلی آلہ و
اصحابہ واتباعہ جميعین قال الله تعالى واذکر نعمت الله علیکم
من الکتاب و بحکمته يعظکم به واقفوا الله واعلموا ان الله بكل شی عليم

باید دانست که ذکر میرساند بخور بنا بر ربط و مضاف بمضاف که
 بنا بر اضافه و در اینجا اضافه حادث بسوی هم مفید آن ربط تواند
 و نعمه الله محمد است صلعم بر باله بمنظریه تضمنی صفات ثبوتیه قدیمه
 و التزامی صفات مسلوبه مخصوصه محمدیه صلعم بقبریه بالحق است
 ما انزل علیکم من الکتاب والحکمة لعلکم تهتدون و از آنکه توقف دارد
 تحصیل ذکر کتاب و حکمت بر رسول است و استثنای حضرت منظر ظاهر
 صلعم که اعلی النعماء است از عموم نعمه چون نتواند شد که فرمود
 سبحانه لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا من انفسهم شیخا
 علیهم آياته و یرکبهم و یعلمهم الکتاب والحکمة و ان كانوا من قبل
 لغی ضلال مبین خصوصا از منجمل که دلالتی از ما بحق
 بر خلاف استثنای است و یاد فرمود الله تعالی محمد
 رسول الله تعالی را ببعثت الله که شامل جمیع نعماء الهی است
 مقصود اصلا و اما انزل من الکتاب والحکمة تفسیر نعمه الله است
 بعطف تفسیر فی العوارض مع عطف تفسیر فی العوارض
 حکمت بر کتاب بنا بر تخصیص و تاکید پس منشاء استغاده نعمه محمد

رسول الله تعالى است خصوصاً بظهور و عموم ما بوجوده و ذکر
 در صحیح بخاری در کتاب المغاری از حضرت ابن عباس ر.ع
 در انطباق کریمه الدین به لوالنعمه الله کفر امر و است قال عم
 و الله کفر ازین و محمد صلعم نعمه الله هم پس باید دانست که ذکر
 محمد رسول الله تعالى صلعم با نچه نازل کرد الله تعالى از
 کتاب حکمت فرض بود است بدلائل نفس عباد تا الله تعالى
 و شکر او معرفت له تعالى و بر مخالفت مرتخذ بر است به تقوا
 و تنبیه است بر نفاق به اعلو ان الله کل شیء علیم و این ذکر
 فرض مطلق نتواند شد بلا خطه کیفیات عطف تفسیر
 فی العوارض بلکه ذکر بدین ذکر دائم الوصف خواهد شد و
 ذکر انواع است به تنوع اذکار و مقاماتش و اصل الاصل
 انهمه ذکر روح است و ذکر قلب بسیط و قلب مرکب و
 جوارح تابع و فرع پس با نعدام ذکر روح قلب بسیط
 و قلب مرکب محقق ذکر محروم است و هر چه
 یافته شود بعد سقوط ذکر روح در حکم نسیان است

و در حکم فکر با فکر روح لاحول و لا قوه الا بالله معنی اعظم
و ذکر جوارح را انواع است به تنوع جوارح و اذکای مع ربط ذکر
قلب مرکب و قلب بسیط و تنوع ذکر روح و ذکر قلب مرکب و اذکای
به تنوع ذکر مناسب مرکب مع ربط قلب بسیط و تنوع ذکر روح
و درجات نامتناهی است به تنوع اذکار مناسب بسیط مع ربط
و تنوع ذکر روح و ذکر روح را تنوع است به تنوع مقاماتش و
به تنوع نعمت و نهایتی نیست از کمال بسیط و بی نهایتی نعمت
الهدی و البته مرتبه قلب بسیط که یکی از مقامات روح استقلاند
فصل تنوع ذکر روح بهره بر قدر و صفت خود میا برالی باشد
الهدی تعالی نه مرتبه قلب مرکب و جوارح اینهمه که گفته شد
شامل تفسیر ما انزل علیکم من الکتاب و الحکمة است که تفسیر
فی العواریض از نعمت الهی است پس عیاق بت الهی باشد
بلکه محمد رسول الهی تعالی است صلعم بموافقت کتاب و حکمت پس
بر که این چنین ذکر محمد رسول الهی تعالی صلعم مشرف نشود و
حقیقت معرفت و شکر نعمت بزر و نهیات بسیها از اضافت

مضاف به ذات الیه غایت المقصود چون در تبرین ذکر
مشرق نشود مگر معنای حق تعالی بوسیله خاصان در ضمن
نقلیه بر قدر مقدر اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و
عنه جماله کما تحب ورضاه وشفعه فینا ورحمننا به
و ذکر کیفیت تفسیر آیه کریمه لقد من الله علی المؤمنین اذ
بعث فیهم رسولا من انفسهم یلو علیهم آیاته ویزکیهم وعلیم
الکتاب و حکمة طایح واقع سوره ال عمران

بسم الله الرحمن الرحیم

محمد الله وشفعه وفضل علی رسول محمد وشفعه وعلی آله و صحبه

و اتباعه جمیعین قال الله تعالی لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث
فیهم رسولا ترحمهم برأیه یخفین منت نهاد الله تعالی بر مؤمنان
باینکه فرستاد میان شان پیغمبر بدانکه فائق از همه نعمای الهی
عم احسانه بعث بر پیغمبر است عموما صلی الله تعالی علی نبیا
و علی جمیع الانبیاء و سلم که منت است بر همه عالم و مؤمنان
مخصوص خطاب این منت بشرف معرفه فرموده است مقصود از

سبب وجود و حصول خیرات معاش و معاد در حد مرکز خود
 است خصوصاً بظهور و عموماً باوجوده متفید علی الصفات
 خصوصاً بعث محمد رسول الله تعالی است ^{صلی الله تعالی علیه و آله}
 جمیع الانبیاء و کسلاً خصوصاً بظهور و عموماً باوجوده مطلقاً علی الدائم
 پس احتیاج از یکدیگر میان انبیا هم است چنانکه ذات را
 حصول و اظهار کمالات احتیاج بصفات است و صفات
 حصول کمالات احتیاج بذات و هم بصفات و مراقبان را
 با بنیاد آنکه ملائکه نیز درین منت و احتیاج بسوا انبیاء شمول دارند
 من انفسهم ترجمه از جنس بشریت شان اینجا مقصود این صفت
 جامع تاثر و محبة و معرفه است و استثنای بدین تخصیص
 از غیر شش مثلیت نه ابتداء و الا شامل منت نمونند
 آری اگر ^{جامعه} بودی صفة تاثر و محبة را کنجایش نبود پس
 بشرایف معنی که محتاج تاثر و محبة است تشریف نمیشد و پیغمبر
 شفیع و نسیب و منزهان از هر منت بر منت است ^{صلی الله تعالی علیه و آله}
 منته تبلو علیهم ایات ترجمه بیان میکند بر شان لایزال رضایع ^{بر معرفه}

صانع در آنچه شاید باید دانست که از آیات صانع مراد
 نشود مگر اصل مبدء کتاب است و ازین صفت استثناء
 از غیر مخصوص نیست است و ترجمه ترجمه پاک میباید از نشان
 از آنچه باید این که باین بیان لایزال آیات جهت اختیار
 احاطه عجز از عالم شود حالا و از عالم برزخ مستقبلا
 رحمة و راقه الی ماشا رحمة تعالی کما قال صلعم رحمة و
 راقه باریست استی پیش از تعلیم کتاب و حکمت سننی است
 که از اقتضای صفة جامع است و درین است بر وجهی است
 رسول هم است از که رحمة و راقه چنین است ^{پیشتر} بیک که بدل
 است علیا عاجز و از نشو و نشسته گرفتار از ضلالت جهل حیا
 باشد و تعلیم کتاب و حکمت ترجمه می آموزدشان
 کتاب یعنی علم عمل ظاهر و می آموزد حکمت ای بحقیقة کایده
 باید دانست کتاب معنی عمل و دان علم تواند شد مگر
 علم عمل مخصوص و این تعلیم که می بینیم اعجاز است از عالم شود حالا و
 از عالم برزخ مستقبلا پس که باین بیان لایزال آیات تواند شد

نه پیش و کتاب خود شامل حکمت است پس این عطف تفسیر
 فی الغوارض بنا بر تخصیص و تاکید است و ظاهر است که عمل ظاهر
 بی باطن بحقیقه کارنا رسیده است و بعطف غیر تفسیر عموم حکمت
 مراد شود و آن کارنا من قیل لغی ضلال مسبین ترجمه
 حال نیست که تحقیق بودند پیش از بعثت و تلاوت و تزکیه و تعلیم
 بر آئینه در گری جدا کنند از نیمه یا ظاهر و او حالیه است و آن
 مخفف آن شده و بدلالة لام تاکید و استقامت و محذوف مضایقه
 و معش مقصود است اقی قبل بعثت یا تلاوت آیات و تزکیه یا
 تعلیم کتاب و حکمت یا اینهمه پس برآمد از ضلال متخالف الوجهه
 به توافق مضاف الیه است فراغت تمام از نیمه ارب ضلال به
 تعلیم حکمت است و از اینجا است هر که مذکور تعلیم بدین صفات پیغمبر
 نیافته خلیفه تواند شد و چون بمقتضی شود خدای شس در حکم لفظ
 من الله علی المومنین از بعثت فریسم و الله من الله الخ
 است اللهم صل وسلم علی محمد بنی الرحمة و علو حمد و کمال
 و رضاه و شفقه علینا و ترجمه

ذکر کیفیت تصدیر کریمه بوالذی بعث فی الایسیر
 رسولاً منهم تسلو علیهم ایاته ویزکیهم وعلیم الکتاب
 و بحکمت و ان کانوا من قبل لغی ضلالان مبین
 و آخرین من هم لما یحقوا بهم بوالغیر زیحکیم و ذلک
 فضل الله یوتیه من یشاء و الله و الفضل لعظیم
 بسم الله الرحمن الرحیم

تحمد الله و نستعینہ و فضل علی رسولہ محمد و نستشفعہ و علی آلہ
 و اصحابہ و اتباعہ جمعین قال سبحانہ بوالذی بعث فی الایسیر
 رسولاً منهم تسلو علیهم ایاته ویزکیهم وعلیم الکتاب و بحکمت و
 ان کانوا من قبل لغی ضلالان مبین و آخرین من هم
 لما یحقوا بهم بوالغیر زیحکیم ترجمہ آن است کہ فرشتا
 در آنانکہ منسوب باصل اند پیغمبری را کہ از ایشان است
 یعنی امی چنانکہ بیان میکنہ بر شان و لائل از صنائع
 بر معرفتہ صنائع بہر چه شاید و پاک میشا شان را از ہر چه

و می آموزد شا از کتاب یعنی علم عمل و حکمت ای حقیقه
 کار رسیدن و تحقیق بودند پیش ازین همه ای لعبت و
 ملاوت و تزکیه و تعلیم در گمراهی چه کنند از نیمه با ظاهر
 و دیگران از میان گاه از پس بپزند باین بقیه و حال
 که او سبحانه غالب صاحب حکمت است و باید دانست
 ای بیای نسبت منسوب بهل هر چیز است پس از اینجا
 حاصل شد نسبتی بذات واجب تعالی شانه معین از رو
 نشان از انزعای بقیام حقیقی یا مجازی و در مجاز ذات محمد
 رسول الله تعالی صلعم منشرع اول است و نسبتی بذات محمد
 رسول الله تعالی معین از روی نشان از انزعای بقیام حقیقی یا
 مجازی و در مجاز انشئ صلعم منشرع اول است و بدین واسطه
 تعلقی بهل الاصل وارد پس او است صلعم و همین است
 صلعم و بدین نسبت شرافتش صلعم پرچم پران عم و شرافتش
 صلعم را هم واضح است و بدین معنی الف و لام جنبش
 یا استغفران یا عهد و نهی یا معرفه و همین و فی منفید

تخصیص با بعث عام زمانا و شخصا در مرکز واحد است
 و عطف آخرین منقسم لما یختص بهم با عموم زمانا و لا لما
 بر همین سابقین با تضمین عموم عطف بر ضمائر مقصد مجزئ
 و منصوب بنا بر تاکید اثبات استمرار تلاوت و تزکیه تعلیم است
 و در صورت خصوص عطف بر یکی ازینها مقصود بعث حاصل
 نشود پس ازین تلاوت و تزکیه تعلیم اعجاز است بوجود
 و معنوی از عالم شهود و روح نسبت به بعضی ملا و اسطه و نسبت
 بعضی بالواسطه که بر کس حسب حال تواند داشت و بقایا
 همین بعث خاتم حیات الهی صفة مافیه است بخلاف حیات
 انبیاء و اولیاء صفة جامعہ صلی الله تعالی علی سیدنا وعلیهم
 سلم و او سبحانه غالب صاحب حکمت است عموما و خصوصا
 در وقوع اینچنین اعجازها تا که گریه موانع بعث انج نوب
 شرافت و کرامت است نسبت به حضرت در انبیا صلعم و
 امتانش صلعم و نیز باید داشت اگر گرفته شود بمعنی
 ناخوانده و ناگزیده تغلبا شایعاً بمقصد عموم بعث تا

زانما و شخصاً و عطف کرد و شود آخرین منبهم لما یلحقوا بهم بر امیین پس
 آخرین منبهم لما یلحقوا بهم باعتبار تاخر زانی تنبیه واقع شود بر بعث عام مانا
 آری در صورت احتمال این تعبیر شایع محتمل العموم است زانما و شخصاً و
 مصرح مخصوص است شخصاً بلفظ لا یمین بعد بم ثبوت دعوی این تعبیر
 شایع بنا بر فصاحت و بلاغه کلام الله اعجاز مقابل وقت ثابت
 و نیز دلالت آیه لاحقه مثل الذین حملوا التوراة اگر چه بر امیین الف و لام
 جنس یا استغراق گرفته شود و آن مطلق است به ثبوت عموم بعث زانما
 و شخصاً پس مگر چه حالت این احتمال عموم را بصراحت مخصوص و صراحت
 خصوص به ثبوت عموم و الله تعالی اعلم بالصواب ذلک فضل الله
 یؤتی من یشاء و الله ذو الفضل العظیم ترجمه این بعث بنی است
 فضل خداست مرا یمین ابهره ازلی تعالی دیگران می بخشد
 هر که خواهد و حال اینست که الله تعالی صاحب فضل عظیم است
 انما یمین تعالی باشد و بدانکه فضل و عظمت جز در مقابل مضاف
 نشود و هرگاه سخن در باب فضل است مناسب محل امیین معنی
 اول است نه ثانی که منظم در سینه است اللهم صل وسلم علی محمد و آله

وعلى حمادة كما تحب وترضاه وتستغفر فينا وترحمنا به
 ذكر كنفية سر التعيين قبله الكعبة الشريفة في
 عالم الشهود والتولية اليها وامت تمام النعمة بها
 وما هو النعمة مع مطالب آخر

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسول محمد ونستغفره وعلى آله وصحبه وآلهم
 اجمعين هذه الكلام في سر التعيين قبله الكعبة الشريفة في عالم الشهود
 والتولية اليها وامت تمام النعمة بها وما هو النعمة مع مطالب آخر اعلم
 ان نور الذس في الكعبة الشريفة حجاب ث بقدرته تعالى من
 مرتبة مستجمعة الروبوتية الذاتية الالهية الاصلية القديمة المسجودة لها
 التي هي مشا التعيين وجود محمد صلى الله عليه وسلم مبدؤة الروبوتية
 من المرتبة الفعالية التي هي تلك الظهور الى المحادث وعلة العرو
 معرفة الى القديم اذ هي شجرة علية فهو ظهور مرتبة الروبوتية الذاتية
 والانتزاعات التشرية معها في عالم الشهود في البيت المعجود
 كما قال سبحانه ان اول بيت وضع للناس للذي بمكة مباركا

وهدى للعالمين ثم رفع الى السموات اقيمت الكعبة اشرفية
 مقامه كما قال سبحانه جعل الله للكعبة البيت الحرام قياما للناس
 الاية ونور الذي في بيت المقدس حجاب حدث بقدرته تعالى
 من مرتبة التنزية المستزعة من المرتبة المستجمعة المذكورة في جنبها
 في المرتبة القديمة وظهور الحجاب والمعرفة معها بها التي هي
 مشاركتين وجود عيسى على نبيا وعليه الصلوة والسلام و
 ليست بعلة الظهور والحدود اذ هي لا تستحق عليته فهو ظهور
 مرتبة الربوبية المستزمنة في الانزاعية والماسيات المنزلة بها
 فافاض منها من الماهية ففرق بين الذي في الكعبة اشرفية
 ومناسبة محمد صلعم ونور الذي في بيت المقدس ومناسبة
 بعيسى عم مبين بآيتين فاستبقوا الخيرات اشارة الى
 خيرية نور الذي في الكعبة اشرفية باستجماع الخيرات لعلية
 اصله فبما من يريد المعرفة والمحبة اعلم الحكمة التي في ظهور مرتبة
 الربوبية في عالم الشهود ان الروح اشرف بنور قد يم تصافا
 الى غاية مثاله لا يحسد ولو كان يحسد لشرف اخر معه فظهرت

الربوبية المحجبة عينها في عالم الشهادة لتشرق في خاص المحمد ولو كان
 الروح بشرة فآخروه كما يشير إليه النص المحمديان ^{الاول} ثبت وضع الناس
 في آخروه واول الناس محمد رسول الله تعالى عليه السلام ومع هذه
 حكمة اخرى هي اظهار محبة من به تعالى ^{بمعنى} مراد بها لكن الكبر ورد
 في الحديث القدسي لولاك لما اظهرت الربوبية وفي رواية الاحكام
 ربوبية قال من يهديني بذاتك لنسب صلعم فلما تقرر عدم
 حديث النسب صلعم فعدم حصول رواية لبعض لا يخرجها من حديث
 النبي صلعم وقالوا اما حصلنا رواية لكنه موافق لما حصلنا رواية
 كما روى الدلمي عن ابن عباس مرفوعا انا في جبريل فقال يا محمد
 لولاك ما خلقت الجنة ولولاك ما خلقت النار وفي رواية ابن عباس
 لولاك ما خلقت الدنيا فيورده معناه ^{بمعنى} وما هو بموجوده لعدم استقامته
 على توافق معناه لما حصله بل هو مستقل في معناه كما يظهر من
 المتن مع ايراد على غيره فاعلم ان الربوبية مصدرة على فاعل
 على فاعل كصبور وشكور فهي صفة لذاته سبحانه كفضاينة علية
 بمعنى ربوبية الربوب ان كانت معناه فاعليها ما ورد في المتن ^{بمعنى}

وعظمت صلعم

وادضافتها الى يار لمهكم على رواية الحاكم تمتنعها بمعنى المربوبية
 بينهما في عالم الشهود وبقا اقعده كما قال صلعم يدني الله فيقده
 معه على العرش في الآخرة ^{بما لم ينع} بذاسقام محمود فلهذا لك رسول الله تعالى
 صلعم بحب قبله الكعبة اشرفية ويرضا كما قال سبحانه قبله رضا
 واعلم ان هذا الاظهار عيبه اظهار الذي بوجود محمد حسيبه تعالى صلعم
 لان اظهار الربوبية فعل الرب فهو علة متقدمة لوجود مربوب فهو معلول
 متاخر ولا بد من اول فيه وجبته اظهار الربوبية ليس اظهار مربوب
 فكيف يتحقق شرط متقدم بوجوده الواقع من ^{الذي} على الجوارم
 بوجود مربوب من الذي معلول متاخر من وجار متاخر بوجوده
 الواقع من على الشرط ^{بما لم ينع} باظهار ربوبية من الذي علة متقدمة
 من لان الاول ظهور الربوبية في نفسه تحت الامر كن من حيث
 انه لمربوب الذي كان سلاكل ما انتزع منه وجبته المربوب
 ليس عين ظهور ربوبية من الذي غير مربوب من فلا يمكن
 ان يكون الوجود مشروطا لوجوده الذي هو جزاء من اي
 جزاء الشرط هو الوجود من ^{الذي} وقد ما بوجوده الذي متاخر من

اى متاخر بوجوده م اذها متغايران فى واقعية وجودهما
 من بقية واقعية وجودهما ارفع الزعم عن تجرد التغاير فى مفهوم
 الشرط الجزاءى قطعاً عن الوجود والواقع م والشرط متقدم على
 جزاءه بوجودهما الواقع فلا يستقيم ^{للعنى} الا بظهور الربوبية المحجوبة
 عنها فى عالم الشهود من تفكر فذ الباب من تعصب فحلية الجواب
 وان اول بولاك مراد فإين الدليل من لفظ وقرينة على
 بل معموم المخبر بحجوز غيره يجب ذكره لمنع غيره بخلاف تفهيد وجود
 اذ هو مدلول خاص باسمه لعينية المنطبقة به مانع غيره فاقام النعمة
 تشريف الروح والحمد بأشرف محمد رسول الله تعالى عليه تعالى
 صلعم فذلك قصده صلعم لنفسه صلعم ورافته ورحمته لأمته صلعم
 اللعنة الشريفة والمناسبة صلعم لها فالأخبار وقا بعينهم والملائكة
 كلهم طغفانيون فى هذه النعمة بحسبته تعالى على نبياء وعلينهم الصلوة
 والسلام قال سبحانه قول جبريل شطر المسجد الحرام بحجبة فراء
 حجلة مقدرة اذا كان الامر كذلك اى فتح نرى قلب جبريل فى
 السماء فلتولى قلبه قبله ترضها ونخطاب النخاع من رضا ترجمته

تعالى صلعم وتشريفنا بالكلام له صلعم وإظهار للعلامة الخ صفة
بذبي القبلتين ابتداء لغيره صلعم كما قال سبحانه وما جعلنا ^{لغيبته}

التي كنت عليها قبلة هي مفعولة ثانية محذوفة لقتضيتها حسبنا
وإن كانت التي في مقام محذوفة قبلها مفعولة ثانية فكيف

اللام على الغيبة إلا انعم من سبع الرسول ممن ينقلب على عقبيه

وقد ترى ثقل جيبك في السمار أي انظارك الى الله تعالى

لوجه تعالى لتولية الى قبلة الكعبة الشريفة ولا تسلمها رضا علم

حكيمه تعالى التي في الخروج من مكة وأمر التوجه الى صحرة

بيت المقدس فلنولينك قبلة ترضاها بعد التوجه الى صحرة

بيت المقدس كما روى ابن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان

يصلى بمكة الى الكعبة ثم أمر بالصلوة الى صحرة بيت المقدس

بعد الهجرة قالوا لليهود ثم حوّل الى الكعبة ثم يقول الحزبان ألفا

لليهود وظاهر استجابه وتبركه صلعم بالنورين في البيتين

المقدسين باطنا والله تعالى أعلم بحقيقته والمسجد الحرام هو الحرم

المحترم فيه قبلة الكعبة الشريفة والامر المطلوب لغيره صلعم

تشریفاً بالعبادة واتباعاً بصلعم بحصول شرف بما شرف رسول

حبیبہ تعالی صلعم كما قال سبحانه وحيث ما كنتم فولوا وجوهكم
شطره فحيث قويت نظيفتها بما كنتم تحققون مستقبل اذ الماضي

بمقتلته الخزاء منظور فيه التوجه الى المسجد الحرام على مجاز تسهيل العلوم
توسيع الاجتهاد كمراد المطرود من الطرف وعلى حقيقة الى النور الذا
هو المحجوب المذكور الذي حاولته كعبه اشرفية التي في المسجد

الحرام وخطاب لمن تعجبوا منهم عبد الذي جابر من صلعم
انك اذ المن لطف المين مخصوص بغير صلعم على مراد المعاني

تنبها على اقتناء المجلس بالامراسان وقبض وانه صلعم
لنقص من اتباع الامواله وقائم بما سار كلها التي في التولية
ويرجوا فاليه صلعم على مراد الملائكة تشریفاً بلطفه تعالی وحيث

صلعم وبنينا فخطاب ومن حيث خرجت قول وجبك

شطر المسجد الحرام الى حبیبہ تعالی صلعم مقصده آخر اعلم ان

استقرت للسببية من الماضي على ثوابه محل الذم

نظير نظير السببية المحمودة الاولى لما بعد الماضي

لا بمعنى يخرج حقيقة الامكان من التعليل فمفهوم جواز خروج
 الشرط الذي يمنع الجزاء الثابت من اي قول وجب له
 في الخروج من متعلق بامكان من على معناه مع تحقده مستند
 وبمقصد الآخر هو استناد حجية تعليل معلوم في انه يخرج من
 محجوب به كما قال صلعم والملك لغير الارض واجب بغيره
 ولولا اني اضربت ما خرجت منك وقال سبحانه قبله ترضوا
 وتشرى بالخواب محجوب به صلعم فمفهوم حجية مع شتم
 الظرفية بلانعة المرام بالمقصد الآخر المذكور وان كان
 فيستغنى ان يقال حيث كانت محققا مستقبله متحققا
 خلاف الشرط الذي يمنع الجزاء الثابت من اي قول وجب له
 ان يخرج من الكونية من متعلق باستثناء من على معناه
 حيث لظرفية مع الماضي بمقتضى الجزاء المستثنى من
 كينفي للتولية الامر السابق ولا حاجة في تأكيد بغيره
 الشبهة عنه بغير الامر له صلعم ولغيره صلعم بتاخير صلعم
 فلا استغناء مطلق في استئناف الامر وحده كمنه فلو كان

سطره لغيره صلعم لاظهار مقصده اخر كما لعل المبنية بقوله تعالى
 لئلا يكون للناس عليكم حجة في على سياق كلامهم اى غير حاضر
 بان لا يجوزوا مع تحويل النسبى صلعم الى قبلة كعبه الشريفة ^{بمعنى} الا
 غير اذا الاستثنا الصريح يقتضى اللام على الذين وجملة المبنيه
 المعلة بها لتعليل التولية وليس كذلك فالغير بالاضافه حال
 للناس فكان مخصصا ^{بمعنى} شراى وكان الناس مخصصا
 بالمال يستقيم المعنى اذ الشكرا لا يستقيم ^{بمعنى} الا بالتخصيص
 ويمكن ان يكون الناس معهودا ^{بمعنى} على خصوص الزمان
 فهم علماء اليهود والعسبة الذين ظلموا انفسهم وغيرهم المؤمنين
 لموسى المفعول بحذفه فانظروا بخصوص محل ^{بمعنى} عدم معرفه بشر
 القبله وبالبنى ذى القبلتين صلعم على انفسهم والاحتجاج على اليهود
 فبالغايرت ظهرا للناس هم الذين ويطلموا بظلم بعضهم
 كما قال سبحانه ان الذين ادعوا الكتاب ليعلمون انه الحق من ربهم
 ويعرفونه كما يعرفون ابنائهم وهم علماء العرب واليهود فكل
 الذين ظلموا باعتسابهم واخوتهم بعد البر بما لفظه امرات باع

ولا تم انما الاتمام يقتضي نقصا في البدايت وكما لا في النهايت
 نعمتي النعمة رسالة محمد رسول الله تعالى الذي جوده يستجمع الدلائل
 باستجماع فضائل الانبياء عليه عليهم الصلوة والسلام في حقيقة
 هي الذات تعالت مستجمعة تحاقق الانبياء على التعيينات لذاتية
 على الصفات في القدم ثم ظهر انخربات كلها من الله تعالى الى الخلق
 فاني نعمة خرجت من ضمنها وفضلت منها كما تبين من قول الله تعالى
 لا حاش اي كما ارسلنا فيكم رسولا منكم وعليكم اتمام النعمة
 عليكم ثم في معرفة رسالة صدره واصفاكم كمالات رسالة
 صلعم الى ما شاء الله تعالى وتعالى شانه ون الى النعمة فالترج
 شفقة ورافة على جواله ختمها لعباده الذي سلم لقبوله تعالى
 ما تعلمون كما ارسلنا بيان النعمة التي سبق ذكرها لا تشبيه
 باتمام النعمة او التشبيه يقتضي الوجود باتمام النعمة فالانتم بعد
 الاتمام طبل الا بغيرة ومولا يدرك ولا دلاله من لفظه وقريته على
 تشبيه الاتمام وما قبل النظم الشريف في التشبيه اي كما تمتمتها
 برسال الرسول منظورية ان لا حاجة الى التاويل بوجوده والصراحة

الصحيح ورضناه فبان منفي لنظم الشرف كما بارسال الرسول
 فكيف تم ورضنا التاويل فنظر فيه بان منفي لنظم الشرف
 كما بارسال الرسول ثم فاسبقنا ثم مقام لم يربب الله مدلول باسم
 ومقتضى لتعلق المحبة لا كما ارسلنا فيكم رسولا فانما لجويز تحقيق نعمته
 فقط لا بآتم ولا باذكروني اذ تبطل النصارى فيقطع لنظم من نظم
 سابق فلا يقع لشكر على امر التولية التي هي على اتمام النعمة فعليك
 الشكر فالحاصل انتم نعمتي عليكم معبرة كمالات الرسول وتشراف
 بانما من وجهه صلعم فمقابل نفوسكم يصبر بعد سعة
 ما شاء الله تعالى توجبكم الى منة الكعبة الشريفة العلية خفيتهما
 المذكورة فيكم الخطاب عام فكونه صلعم فيكم موجودا حقيقة
 بذاته صلعم وحكمة بمقتضى رسالته صلعم وباتفاقكم باورافه
 صلعم فانه صلعم محض حقيقة بحيات التي خفيت للانبياء والاولياء
 والشهداء على نبيا وعليهم الصلوة والسلام وعلمنا ببقا رسالته
 صلعم فمنه معنى حيات النبي بالمباغاة بالمعصية والافساق به
 ولا م الاستغراق على محض منة مائة رسولا موالد

ارسله الله تعالى اصطلاحاً بشراً عباداً وهو محمد بن النبي صلى الله عليه وسلم
 وكما لا يصلح منكم اي من جنسكم شارة الى نعمته اشتملت في نعمته
 فلو لم يكن صلح من جنسكم ما تحققت مرتبة اتحاد الله بالجامعة البشرية
 التي هي وسطه معرفة وجذب مراحم تلو عليكم آياتنا بدين عليكم دلائل
 من الصنائع من نفسه غير صلحهم على معرفة الصانع وان لم يرد
 الايات الصنائع فاجال لشكرها بالكتاب فالملكات نعمتها
 من انزعاجهم وزيكهم اي باطنكم لانه حصل ارجس لطيف
 والعصيان بالامان والاحسان بالهمة عباد صلحهم فالنزكية نعمته
 منهاش انزعاجهم وعلوكم الكتاب والحكمة اي علم عمل ظاهر
 من عبادت ومعامله اذ يعمل لا يدرك الا بعلمه واسماية حقيقة قيام
 نعمته منهاش انزعاجهم وبخطة عطف نفس برقيدها لتخصيص والتاكيد
 لتعليمها اذ يعمل دون الحكمة ليس مقصودا او نسق لفيده تعميمها وتعليمكم
 ما لم تكونوا تعلمون اي اسرار لنظم شريفش كما فاما ما تعلمون
 مني اذ اسرار حقائق امكانية والهيئة في ابطان الصغار
 المحجبة التي لم تكونوا تعلمونها اذ علمها لا يصل الا بتعليم النبي صلى الله عليه وسلم

من غير تباعس بيان اسرار جلال امكانه والهيته طول
 لا يسهل الحمل لكنه يفهم من بعض بيان في الكتاب م فالتعليم
 منهاش انزعاجية م وان لم كذا فاهال بالمتكرار والحداد
 فصنع المصراع للاستمرار العموم فكلمه بالشماله في خطاب سابق
 ش هو قولوا جوكم م والا تغرل صلعم من الرسالة وخرجه
 من الخطاب فكيف يتحقق الايمان برسالة صلعم بل كم من
 صلعم فانه يقولوا بالله تعالى من سوء الفهم والنخذلان فالتلاوة والتمجيد
 والمعلم اعجاز علاني من صراحة النص لبعض وستر في حجاب الكثرة
 تباعس من اشارته لبعض كفيثا راسه تعالت قدرته ومحروم
 النعم لا يدرك حقيقته فتمت النعمة منه راسه راسه صلعم
 من كنه يدرك في الدنيا حقيقته وقوم ينام تسلوا عنه بالحلم
 فاعلم ان الافاضة من القديم الى الاحداث بواسطة فعل قديم
 فاحداث والى الفعل قديم والفعل الى مرتبة ذاتية معبرة
 بفعلانية التي هي مستبكرة ربوبية ذاتية وحقيقة نور الكعبة فوجد
 محمد رسول الله تعالى به حقيقة صلعم من مرتبة الذات تعالى

مستجمعة اعتبارات ذاتیه بالصفات ^{مستنبطه} تحت حقیقه نور الحجه
 بالذی فوقها معها فالنوجه الی حقیقه نور الکعبه علیه السلام انا نور
 حقیقه محمد ^{مستنبطه} صلعم فی نفس المتوجه بدلاله وجوده صلعم الیه بالقد
 مع احتیاج وجوده الیه صلعم فیما تحقق من حصول المعرفة
 و انا المعروف بالدلاله التي ذكرت قال سبحانه فاذكروني
 بالصفات الثبوتية و السلبية ذكر العقب الدلالة بنفس الرسول
 صلعم التي توقفت عليها معرفة المذكور و مفعولية بار السلام
 تشير الی اخلاص المفعول مقصودا و اعلم ان الذکر لا یحل
 الا بوقیفة تعالی فالتمیز فی غمته سریه یلزم شکر الاجزاء اقدم
 فعلم لا لزام خیراته احسانا كما قال سبحانه اذكرکم فهو نعمته اخره
 و منه ضمیر الخطاب تشير الی اخلاص المفعول حمته نفس کان
 الله سبحانه له فاجزاء رخیب الخباز فطوبی لمن ذکر افضل الذکر
 اے لفظا و معنایا لا اله الا الله عبدا مع محمد رسول الله
 دلاله ذکر ائمه له مع سبحانه و اعلم ان هذا من ای ذکرکم
 جزاء شرط محذوف ای ان یذكر فی فطنت فرضنه الذکر

بالامر الذي لا يجوز جوار اختياره تعالى الذي يجوز به وشكره في المشغول
 المنه كبر بالانتماء من مفعول له متوسع بجذبه فخرم شكره على كل نعمته
 تقدم ذكره في صراحته استاتما باستلزام التوفيق بالذكر فلا تكفر
 الله اذا انعمت عليكم بهذه النعماء فلا تكفروا في بها اي بعد معرفته
 منزلة الكعبة الشريفة بنور الذي فيها وسبب حقيقته لا تمام النعمة
 عليه ورسوله الاعظم نعمته وعظمته وسببها لا تمام النعمة دلالة الى
 المقصود وبتقديكم فعلمكم وشيئا من نيقه تعالى فيا ايها المؤمنون
 قال سبحانه احسن كما احسن اليك قال لعل الاول متوسع
 للمعاني على توسع مفعوليه بجذبه فها اي احسن الى الله وحسن الى
 الخلق وتعموم ما به الاحسان والثاني متوسع للمعاني على توسع
 احد مفعوليه بجذبه وهو موعود ما به الاحسان فان عيبا بالتوسع
 لفسد عيب فصاحة الكلام الشريف وبلاغة المرام اللطيف اللئيم
 سلم على محمد بنى الرحمة وعلى جماله كما تحبه وترضاه وتشفقه فبا ورحمته
 ذكره في تحديق نور محمد صلى الله عليه وسلم فوجبه سبحانه والحق وكله من نور
 سلمه وكلالات الشبويه مدسج فيه فسلحهم لنفا الصرا ونسج فيه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفعه ونعطي الله وصحابه وآله
اجمعين قال صلى الله تعالى عليه وسلم انما من فوق ربه والمخلوق كله من
الحديث اعلم وقع تنازع من من ش من حيث انها لتبين من حيث
انها لا تنازع من فبطل تبينها فافات بقرينة من وحادث بتوحد الذرة
تبين في حق تنازع الله غير تحديلي باتحاد مجاز بان الله سبحانه خلق
محمد صلعم في معرض سلوابة تعالى بالتنازع تضمني بحصول شبه
خلق صلعم عن موجوداته القدسية بقيامه المجازي بهاش اى موجود
القدسية من فان لم يك حصول شبه لازم جمل عن سبب برصنعة وكيف
يملك الجمل والصنع اذ لا يجوز الجمل ولا يقدر المحمول من وان كان بقاء
الحقيقي بها فبطل التشره بلزوم سلوبات مخلوقة او مخلوق من سلوبات
وهنا تبيان في خلق غيره صلعم في معرض سلوابة صلعم بالتنازع
بمحصل شبه خلقه عن موجوداته صلعم والتشبه بمحصل شبه خلقه
عن سلوابة اللازمة صلعم بقيامه المجازي بوجوداته صلعم في الجمل
ش اى تضمن الالتهام اذ وجبه الالتهام متعلق بوجوده

في حد احاطة مركزية صلعم فان كان بقياسه الحقيقي بها فرفع حجابها
 من تضييق الموجودات ووجودها لمسلوبات خارجاني حدود حد
 من تعينه صلعم وغيره صلعم وبقائها غير محتاج الى موجد الا ترى
 في ما يتيه حادثة جارة الى فناها لا تميتها لا استقرارها وانقالها
 فان اجتماع المناقضين في آن واحد مستنع وفي آن مختلف لمبطل عصمة
 في المعصومين لكنه شئ اي اجتماع المناقضين في آن مختلف م
 جائز في غيرهم وبقائها غير محتاج الى موجد مخالف لعقل يستلزم
 البتة من انقالها فالي ذاتها بالبدسجانه فاحتياج وجود غيره
 صلعم ليس صلعم من حيث احتياج حصول شبهة عن وجوداته صلعم و
 عن سلوبات صلعم فكان وجوده صلعم اولاً من غير صلعم كما قال صلعم
 اول ما خلق الله يوم الاحد يث وعلما كبيرا ماخذ انتزاع غير صلعم
 ثم نزول من تعين الى تعين ماخذ لغيره تدريجا يندرج في ماخذ من
 ثابت هذا خبر على اقتضار البتة والاثبات وهو نزول مع صفاته
 من فالتعينا سلكها محيطه بما جودا ما يتيه لما يتيه وماخذ ان شبهة
 فاما الاخذ فمدل صراحة من قبل صلعم والمخلوق كله من نور ومن غيره

مستنبط من قوله المذکور صلعم واما الا حاطه فلهذا من قوله سبحانه
 فظننا من انما وليكم الله ورسوله والذين آمنوا الآية ولتستزاما من
 من يتولى الله ورسوله والذين آمنوا الآية ثم تفسير الاثنين الكليتين
 مذکور فی ذکر کیفیة الرسالة والنبوة الخ ثم ما ذكره من ذكره من
 تخصيص التعینات عما شر لا وجودا خارجا جامع وتقسیم التعینات
 وجودا خارجا من لا تخصیصا علما لم یسحق من لا تخصیص
 التعینات علما لا یقتضی وجودا خارجا غیره وتقسیم التعینات
 وجودا خارجا یقتضی نقار غیر محتاج الی موجود واما باطلان آن
 قبل تخصیص التعینات علما مع وجودها الخارج وتقسیم التعینات
 وجودا خارجا جامع تخصیصها علما فلهذا مطلب آخر منها ولزم بقا
 غیر محتاج الی موجود م لکنه ش ای وجود غیر صلعم ما خذ
 علی اصل شبه خلفه عن بقره صلعم تضمننا ولتستزاما والا لزم ما ذکر
 فی اینا قصات وان یتمیل کیفیة الخلق مجبولة نعم لا کنها مجبولة
 من حیث الخلق من عدم بغير مادة لا من بقره سبحانه ومن قوله
 صلعم ومن قائل بالتخصیص والتقسیم لا یطیع ان یقول مجبوباتها

من اذما معلوماً بقوله تخصيص والتقسيم من من لم يصل فيه
 الى قبل فكيف لا اعتق والمجوبة بالحكم من تخصيص التقسيم والله تعالى
 اعلم بحقيقته وقال سبحانه لقد جازكم من مد نور وكتاب مبين من
 هذا انما يدعي قوله صلعم انما من راسه م والاحسن ان المجز و حال
 مقدم تخصيص من حال في تضمن موجودات وتخرجه من تضمن
 سلوبات بتخصيصه ويمكن ان تخيل باض فاعلم انه لما كان
 شبه خلق الاول صلعم من خالقه المقدس كمالا له الشبونية
 منسوبات لازمة فيه صلعم فانه من جوده صلعم على عدم
 سابق له ذهنية ضرورية كما يمكن في جوده بالانحارج فيه صلعم
 اذ لم يوجد نبوت تقدم يحصل شبه خلقه من خالقه المقدس
 لا تناع حصول سلوبات احوال متباينة بوجوداته القدسية فمن
 هذا كانت لصفاته صلعم لا تنهي على حد الا على حد صدق
 كسوة تنويه روية صلعم في ضرور وظلمة من حكم بفتح في جنة
 عن تائيد به كان النسبي صلعم عليه وسلم يري في لطفه
 كما يري في انشور م ومن خلف وامام من قال صلعم

اني اري من حلفي ومن امامي كذا في المشكوة وفيها روايات كثيرة
 م ومن قريب وعبيد من مكان من شهر بود سن ذكر روية النجاشي حين
 حتى صلى عليه وروية بيت المقدس حسن وصدقته لقرش وروية لكعبة صبر
 مسجد ويرى في الشرا احد عشر نجما في النهار تخصيب الفرياء على صحتها
 يفي اول روية الروية غير ما وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان
 قد رفع الله نيا فانا انظر السها والما هو كائن منها الى يوم القيامة كما
 انظر الى كفى نذر رواد الطبر في نذر كلها والآلة على روية العين
 لعدم نقصانها المفعول ثمان في وورد في بعض الروايات اني لا
 ولا بصر من الكلام اشارت الى استدلال روية العين وكذا قول حميد
 بن حنبل وغيره ولا احالة في ذلك اى روية العين م ومثال ش
 عطف على شهودهم كروية الملائكة والمغيبات لمثالية وكذا سمع
 وعلمه وقرية صلعم كما سمع صوت فتح اب السمار وتصلية ليصل
 عذبة صلعم وعلم المغيبات ولتصرف على الاشياء رشح كلها نذر
 في اذكار اعجاب به صلعم م فكلها على السعة وائمة خلقا اى نذر
 السعة وائمة خلفا لاني حين من الاحسان خب قاعا دانا وفي الاشياء

استدلالات فعلا من الروايات التي ذكرت في الشرح على دلائلها
على الاستمرار بغير مانع خصوص محل قرينة وصرحته فان انكر منه ^{بالمعنى}
فما قيل في رويته في الاضواء من انما اؤخذ وبالا استمراره ^{للعطف}
في مقصود واحد وعقلا من كيفية خلقه صلعم كما لا يخفى على عاين
كمالات خلقه صلعم وان معارض الثابت لما دللنا
ش كما قيل من قبحه صلعم اني لا اعلم ما وراء جدار ما دل
بنفي لعلم المستقل وقال في المواب اني لا اعلم الحديث
ذكره ابن الجوزي في كتبه بغير اسنادهم فانظر ما وارتد
في خلقه من قدر صلعم ومن هنا ان لا يمكن وجود ظلمة مسلوقة
من خالق المقدس خارجا فيه صلعم الا لازما وهنيا على
اصل المذكور ووجهه بخلاف صلعم تابع لروح صلعم تضمنها
فيه في معرض مسلوقة فكان اولها من مفتابله للتعقيد فظلمة
فيه ايضا على تبعه الروح فهذا وجه عدم تطل ظلمة في عنصره
اللطيف صلعم من كفا في عدم تطل روايات الروايات
فما رواه عبد الله بن المبارك وابن الجوزي عن عبد الله

ابن عباس قال لم يكن لرسول الله صلى الله عليه وسلم
 ظل ولم يقم مع الشمس الا غلب ضوؤه ضوئها ولا مع سراج الا غلب
 ضوؤه ضوؤه الحديث قالوا عدم الظل لغلبة ضوءه على ضوء غيره
 انتهى وهذا لا مثبت عدم الظل حقيقةً وقالوا عدم الظل لوجود
 نور روحه وحده انتهى وانه جرم نور يقتضيه ظلا سببه فلا
 نفى عن الظل مطلقا وتحقيق انه لا ظل ظلمة لغلبة الطيف
 حقيقة صلعم كما قال لم يكن لرسول الله صلى الله عليه وسلم
 ظل ولم يقم مع الشمس الا مع سراج النج مقصده آخرم وذلك
 عدم الظل حجة على اول الغنم في ثاوية من حيث منشا شبهه
 من ثبات الروح وفساده وحي اولية من حيث منشا شبهه
 وان قيل حصول شبه وجوده لسلوكه خارجا في الاول صلعم
 من ثبوت تقدم مبنی علیه من وجوده صلعم فلزم منافاة
 في السعة وعده بها وجمعت ثاوية باولية من حيث حصول
 شبهه من ثبوت تقدم آخر من اول خالق في صلعم
 ش واما لا يجوز ان م او من غيره صلعم على علم الخالق

الاول مع غيره فلو كانت المناقاة والاجتماع المذكوران وقوعاً في
 من اى الاول غير ممكن اولية يحصل شبه خلق بعضها من بعضها وطلبا
 اولية فما يوجد فيه صلعم من سلوبات الله ووجود خارج هي كمشابهات
 لما قيل فاما الذين في قلوبهم زيغ فيستبعون بانثابه استبعاداً لفتنة و
 ابتغاء تاديله وما يعلم تاديله الا الله والراسخون في العلم يقولون انما
 كل من عند ربنا وما يذكر الا اولوالباب ه وفي غير صلعم جاز ووجود خارج
 لمسلوبات يحصل شبه من ثبوت متقدم مبتنى عليه من وجود صلعم ولو لا
 من يوجد او وجدانه م فيه فالاصل على ما اشار الله تعالى من عصيته
 في الانبياء وخط في الاولياء ومعوته في المؤمنين غير ما فقط نظير
 ما ذكر في استناع نظيره صلعم في موجوداته وسلوباته صلعم اللهم صل
 على محمد النبي نورك وعلى ائمه كما تحب ترصاه وشفعه فينا ورحمنا
 ذكر كيفية تفسير كرميه يوم يقوم الروح والملائكة صفا
 لا يتكلمون الا من اذن له الرحمن وقال صوابا اثبات
 شفاعته اختصاراً حضرت حمزة للعالمين صلعم وتفسير قوله
 لا تنفع الشفاعه الا من اذن له الرحمن رضي له قولاً

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی الہ وصحابہ
 اتباعہ اجمعین بن سو و سبجانه یوم یقوم الروح والملائکة صفالا یتکلمون
 الامن اذن ال الرحمن قال صوابا ترجمہ روزیکہ استاد خواستہ
 روح انسان ملائکہ صفادہ کلام شفاعت کنند مگر آنکہ اذن کلیم شفاعت
 فرمود یا فرماید از الرحمن آنکہ گفت سخن صواب شفاعت بدآید نیست
 یوم یقوم الروح والملائکة صفاطرف مقتدم لایکلمون بعد من است
 نه قبش و نه امانی ظاهر تر است پس این جمله مستغنی از تکرار
 است و لایکلمون استثنای رفع تواند شد بنا بر ضمیر جمع پس اگر
 از روح و ملائکہ همه ملک مراد است بجا نظر است کہ سخن در شفاعت
 انبیاء عام واقع نشود و حال آنکہ عدم محلش بآنکہ این نفی
 اثبات شفاعت در مقابل دعوی شفاعت ملائکہ نیست بل عموم است
 هم و خیریت مرادش بآنکہ تعین کار و بار داین بابیاء خبر بخلاف
 عموم مراد شد و هست هم متین است شایسته ای سخن شفاعت
 عدم مراد از شفاعت خبر شایسته سخن تواند شد من کمال

سجاذه لا یمکن الذین یدعون من دونه الشفاعة الا من شهد باحق
 و بهم یعلمون م بدانکه حمده و قال صوابا عطف بر حمده شرطیه است
 ش یعنی تکلم من اذن له الرحمن م به تقدیر خبر از ش یعنی تکلم
 م و لفظ تضمن شرط ش یعنی من م بقدریه کلام این ش
 یعنی تکلم من اذن له الرحمن م و تغایر خبر از نسبتش بتغایر شرط
 بلفظ تضمن شرط ماضیه تکثرش یعنی من م و مشروط به ش
 یعنی قال صوابا چنانکه فرمود سجاذه و الکه جابر بالصدق مصدق
 به الایه بتقدیر الذی ای الذی صدق بعد م صحت عطف جابر
 بر صد فاعل لازم ایما^ن و فرمود سجاذه ان تقول نفس باسرتی
 علی ما فطنت فی جنب الله و ان کنست من الساعزین او تقول
 لو ان الله هدانی لکنست من المتقین الایه بتقدیر نفس ای تقول
 نفس غیر اینی قالت یا حسرتی بعد م صحت تردید فاعل واحد از بهر آنکه
 کلام معلوم واقع است نه مجهول و تردید فاعل واحد لازم مجهول است
 و نیز تردید بر قول است که مقتضی فاعل خاص از جنبه نفس است
 نه بر مقوله و اگر تردید بر مقوله شود تکرار قول فضول خلاف فصاحت

والله تعالى اعلم بالصواب و فرمود سبحانه فنهتم شئ وسعيه الاية
 به تقدیر نهتم می نهتم بعد م صحت عطف بر بنا بر اجتماع صند
 و چنانکه گوئی اگر م من اگر نمی امانی بقدر بر من امانی ازین
 اسند لالت صحت تقدیر بعد م صحت عطف و در م بعد م صحت
 بر جمله مشروط به سابق ش یعنی من اذن لا الرحمن م پس تقدیر
 نظم حسین باشد الا میگویم من اذن لا الرحمن و میگویم من قال صواباً
 توجیه بعد صحت بر جمله مشروط به ش یعنی من اذن لا الرحمن م
 این است اگر من اذن لا الرحمن شا به بحق است و قائل صواب
 ش شا به بحق است م با اتحاد معنوی اجمال عطف اظهار است
 و اگر قول صواب مغایر شهادت بحق است زیادت قول صواب
 بر شهادت بحق موقوف علیه شفاعت و اذن شفاعت شرط بی فایده است
 چه قائل صواب بغیر شهادت بحق شفع و شفوع له نتواند شد و
 اذن شفاعت بشا به بحق خود کافی است و در نه مهمل باشد با ضمایم
 بقول صواب پس ناچار رجوع افتد بعطف بر جمله ش شا میگویم
 من اذن لا الرحمن م و تقدیر ش جزا بر معنی میگویم و شرط است

بلفظ من م و تغایرس جزا بر سببش تغایر شرط بلفظ من ضمیر
 شرط منفید گشت و مشروط به معنی قال صوابا م مذکورش در صدد
 متن چنانکه اکنون در شرح گفت شد م و اگر او حالیه گرفته شود
 منفید مخصوص اذن بقابل قول صواب تواند شد و در صورت
 عطف است نه اجمال و لکن صحیح نفی لایکون م بعد م ثبوت
 مقدم تواند شد و نیز اگر یکم تقدیر کرده شودش در جملة مستثنی
 م و من مفعول نبودن لام مفعولش در اینجا م خلاف اصلیت
 و حذف مصناف مع لام ای شفاعت منش اذن م تطویل
 بی دلالت و بی ضرورت است و زیادت بی فایده قول صواب
 و اجمال اذنش با حیا جستن بقول صواب م همچنان سر
 که مذکور شد م و اگر یکم تقدیر کرده شود بافتن فعلش
 یعنی تکلم م مرفاعل م براد شفع مفعولیه من م براد مشغوع
 است م چه تواند شد که همان شفع باشد و همان مشغوع له م
 و نیز قول صواب به وجه توافقی و توافق شرط مفعولیه که من م
 م چه مشغوعه متوقف بر نه ... این است نه بر قول صواب

هم وفا علی دیگر معلوم نه سخن در لام س بر مفعول له هم و حد
 ش ش مصافای شفاعت من اذن هم و زیادتش بیفایده
 قول صواب هم و اجمالش اذن هم بچنانش که بالا مذکور شد
 هم و نیز بدانکه صواب در مرتبه اعتبارش محذور جوازم است که خالفش
 خاطی است و شهادت بحق در مرتبه وجوبش مانع جوازم
 که خالفش عاصی پس صواب بمعنی شهادت بحق نتواند شد و نیز
 بتقدیر یکم اخراج بعضی ملائکه از قول صواب بر ادشهادت بحق
 که با شارت خلاف شرط است باطل مگر اخراج روح انسان
 از اینجا است که از روح روح انسان مراد است و از صواب کلام شفاعت
 و منصب بقول یارب استی استی حضرت رحمة للعالمین صلعم و
 شفاعتش صلعم نیز عطف بر جملة بالا اختیارش نه باذن هم و
 ثبوت متقدم مرفوع لا یتکلمون و از فصاحت و بلاغة این کلمه است
 که جواب مدعیانش ای آنکه اعتقاد کند شفاعت را از غیر شافع
 آنکه اعتقاد کند شفاعت را از شافع بحق بی شفاعت حضرت نبی اکرم
 صلعم هم از این جهت است که نفی کلام شفاعت از غیر شافع بحق است

بنا بخصیص اذن بشا بهجت و تقوت کلام شفاعت بشا بهجت معبد
 شفاعت اختیار می حضرت بنی الرحمة صلعم است بنا براقضای
 نفی مرثیوت مقدم را و از ذکر حسن اشارت بر حجت مشیت و بواسطه
 یا بواسطه قضی بنی بستخان آن مرزش تم المرام باسلام و گفته شد
 که روح ملک عظیم بحمد است و نیز جبریل عم و نیز خلقی غیر ایشان پس
 این اختلاف در دست هم در حسن خلاف سلف با قاری و دل
 و الله سبحانه یعلم الحق بالصواب و موافق الرحمن باید دانست که می
 بوسند لا تنفع الشفاعه الا من اذن له الرحمن رضی له فولا باکر
 بوم یقوم الروح و الملائکه صفالا لیکلمون اصح متوافق المعنی و
 متوافق الوارد است تنبیه مخصوص که می بوسند لا تنفع الشفاعه
 الا باید دانست که صله رضی تعین متعل است و در اینجا بلام است
 پس منفی تخصیص قائل قول صنا است و قائل مقبوله رضا ای
 شاهد بانچه اعتقاد اهل سنت و جماعه است عام است و قائل
 مقبوله رضا اعنی شفاعت با قضا ای محل خاص است و ثبوت
 مقدم برای صحت نفی و عموم مقوله مجوم قول هم نافی تخصیص

قائل است و از رضی قولاً ظاهر است که استغفار برای مومن
 از مضایات غفارت و نیز باید داشت که درین بیدار و ادعای
 گرفت شود و همیشه مخصوص اذن بقائل قول رضا تواند شد و در صورت
 نه عطف است نه ایما و لکن صیغه نفی من لا تنفع الشفاعة م بعد
 ثبوت مقدم تواند شد و نیز باید داشت در صورت تقدیر نظم
 به لا تنفع الشفاعة لاحد الا تنفع لمن اذن له الرحمن و مورد رضی قولاً
 خصوص مفعول از من اذن له الرحمن است لکن عجم فاعل است
 از قائل مقوله رضا و غیب آن که در استناد در طرف غیر قائل مقوله
 رضا معارض ثابت شده شش اعنی که غیر قائل مقوله رضا
 غیب شاید بجهت تنفیص تواند شد م است فکلف العموم و دلیل
 بر خصوص قائل مقوله رضا یافته نمیشود فکلف الخصوص و مقوله
 رضا هم عام است از اینجا است که فاسق بفعل خلاف رضا
 مشفوع له تواند شد نه فاسق بقول خلاف رضا شش درین
 اشاعت به تردید قول معتزله که با استدلال این که می گفتند که فاسق
 بفعل مشفوع له نخواهد شد م و در صورت تقدیر نظم به لا تنفع الشفاعة

من احد الا تنفع من اذن له الرحمن و هو رضی له قولاً مخصوص
 فاعل ای من اذن له الرحمن است لکن عموم مفعول است از قائل
 مقوله رضا و غیر آن که در استظهار در طرف غیر قائل مقوله رضا
 معارض ثابت شده است اعنی که غیر قائل مقوله رضا ای غیر قائل
 بحق مشفوع له تواند شد م است فلیف العموم و دلیل بر خصوص
 یافته نمی شود و تکلیف انحصار و عموم مقوله رضا هم معیوم قول از اینجا است
 که مومن فاسق بفعل خلاف رضا تنفع تواند شد مگر بعد مغفرت
 خودش نه فاسق بقول خلاف رضا و در صورت تقدیر نظم
 به لا تنفع الشفاعة من احد الا تنفع من احد لا حد اذن له الرحمن
 و هو رضی له قولاً مخصوص فاعل و مفعول است لکن صحه نفی ش
 لا تنفع الشفاعة م بعد ثبوت تقدم تواند شد پس ناچار رجوع
 شود بتوافق معنی کریمه یوم یقوم الروح اجمع چنانکه مذکور شد
 و باید دینست یوم مذ عام است و لکن بمراد روز قیامت مخصوص
 المحل است و مفعول ثانوی ای مشفوع بخدمتش متوسع است و بکنز
 به انجا در کلمات و ترقی درجات مخصوص لجمل است مگر اگر عموم

بومنه و توسع مفعول ثانی نظر کرده شود شفاعت عامه الزمان و
 عامه المشفوع است هم و الله تعالی اعلم بالصواب اللهم صل وسلم على محمد
 بنی الرحمة و علی جماله کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و رحمتنا
 و کما یستقیم فی کفایت کرمیه و اخذ به شایق البینین الیما تسکیم
 من کتاب و حکمت ثم جابرکم رسول مصدق لما معکم
 لتؤمنن به و لتنصرن الی اخر الاية فاولکم ثم الفان
 باثبات عظمت و فضل حضرت بنی الانبیاء غیرش علیه و
 علیهم الصلوة و السلام
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی رسول محمد و نشفعه علی الیه و صحابه الیما
 اجمعین شیخ حسین عظمی سرور دنیا حبیب خدا منظر کبریا
 بدانکه یاد دهنده الله تعالی حبیب خود را تشریفاً با خطاب غیرش
 تنبیهاً بالکمال و اعظم تر بر غیرش باوصاف کاملش بنابر منظر
 نامش و بسبب تجلیل معرفه الله تعالی بمعرفته ذاتش صلعم و ظاهر در ش
 مش ای آن عظمت را هم در عالم شهوت چنانکه ظاهر کردش در وقت

میثاق قال الله تعالی اذاخذ الله میثاق النبی لما اتمیکم من کتاب
 وحکمته ثم جابرکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه قال
 اقررتکم وَاخذتم علیکم اصری قالوا اقررتنا قال فاشهدوا واما معکم
 من الشاہدین فمن قومی بعد ذلک فاولئک هم الفاسقون ^{نست}
 اخذ موکد باجصل لغت ممنوع الجواز است ^ش پس خلعت اخذ جابر
 نباشد م میثاق مصدق بمعنی استوار داشتن است پس مخصوص ^ش
 بذکر مصناف الیه ^ش فاعل ^ش بالمنفعل که مقتضای مصدق است م
 پس بر لایزال نظم ^ش ای اخذ م بمعنی استوار داشتن عهد است ^ش
 اخذ میثاق خاص از انبیاء غیر رسول جابی است ^ش چنان که از
 استثنایکه در معنی جابرکم مذکور خواهد شد انبیاء الله تعالی واضح است
 م نه از غیرشان چه دلائلی بر غیرشان نیست نه از صراحة نظم چنان
 ظاهر است نه از وجه مضاحه و بلاغته کما فی قوله تعالی ^ش الا انما اوتینا
 لهم بحجف مصناف ^ش سیئه قرینه فضلا للمضاف و نه از وجه
 خصوصیه خطاب بالعدل کما فی قوله تعالی یا ایها النبی ^ش طلعتکم
 النار الا ^ش مخصوص الخطاب باللطیف حضرت حبیب الرحمن ^ش

و مخصوص الخطاب بالمعالمه غیر حضرت صلعم است بدلالة ضمیر
جمع مخاطبش فی مطلقتم و لکن اشکرت لیحیط علیک مختصر
الخطاب باللطیف حضرت حبیب الرحمن است صلعم بدلالة ضمیر
صلعم و مخصوص المعالمه غیر صلعم بدلالة امکان شک نه خطاب
فرضا و تقدیر مخالف غطقت صلعم و نیز تحقق شرط و جزایش
بدلالة از ماضی ای شرکت و مضارع بالام تاکید و نون تقدیر
م مانع فرض و تقدیرش چه فرض و تقدیر در غیر محقق تواند
نه در محقق م بخلاف و من یقبل منهم فی الامن و نه قد لک
نخبر جنیمش که مانع فرض و تقدیر نیست م چه این کلام است
بمقابله آنکه ملائکه را گفته اند نه آنکه خطاب بلائکه پس فرض و
تقدیر را تخجایش است در معارضه و بصیغه غیر محقق و انبار کتاب
اصالتا بالذات باشد یا اصالتا بالعرض به تبع دون الاحتیاج
و انبار حکمه که اصالتا بالذات است و پس مش بدانکه انبار
کتاب با انبار اصالتا بالذات چنانست که تورات بحضرت
عم و اصالتا بالعرض به تبع دون الاحتیاج چنانست که

توراة بحضرت عزریز و غیره علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ و السلام و آتیا حکمت
اصالتا بالذات است و این اصالتا بالعرض و بغیر انبیاء متبع مع الاصحاب
م از خصوصیات انبیاء است پس بغیر ایشان که عرضا متبع مع الاصحاب است
بی دلالتی منسوب نتواند شد پس ای انبیاء کتاب حکمت م چنانکه در کلام
و ان الذین اوتوا الکتاب لعلیون انه الحق من ربهم الا ینذرون
محل بر غیر انبیاء است و در کرمیه الذین انبیاء هم الکتاب یعرفونه کما
یعرفون انبائهم و ان فریقاً منهم لیکفون الحق و هم لعلیون الا ینذرون
از نظم بر غیر انبیاء است و این مبیان غیر است از مبیان ربوبیه و
عبودیه که ظهورش معین موقوف عالم شهود محل تکلیف است نه عالم
برزخ پس ایمان بر ربوبیه و عبودیت بحالت یا کمال است یا کمالات
عالم برزخ است معتبر نباشد م و این خاص است با انبیاء غیر
رسول جاتی و مبیان ربوبیه و عبودیه عام است با انبیاء غیرهم
علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ و السلام پس خصوص را نخواهد داشت معنی
قسم چه لفظ مبیان دلاله از لعمره و هم از قرینه نظم بر معنی قسم نمیکند
و نه لغوی من به و لغزش نه ساد و سد جواب قسم چه در جواب قسم لام بر موقوف

کافی بود پس بر تنصیر زائد خلاف فصاحتی بلاغت
 است و معمول ضمیر سبع مبادی مجوز و کلم لاحق و چون سادسد
 مشیر ماسد ه است استفهام لاحق از هر جهت لکن جمع
 اسم صفة عام است و الف و لام عید و بران باقتضای
 معنوی فاعل مضاف الیه مصدرا و تواند شد که ازین
 مراد انبیاء اولو العزم باشند بدلالة اتيار کتاب حکمة اصالتا
 بالذات پس دیگران در تبع ایشان باشند باصالت و لام تأکید
 متجاوز است از فعل انتب فصاحت و بلاغت برای استحکام
 تخصیص مفعول مقدم از فعل و ما موصول مع تعلقات لاحق
 مفعول مصدش ای مباح م متنازع و همین موصول
 احد المفعولین مقدم از فعل انتب است و ضمیر واحد متکلم فاعل
 مشیر بر مرتبه اعتبار تجرد ذات بحت است که منشأ تعین وجود
 با وجود حضرت محمد است صلعم و کلم خطاب بسو فببین که منشأ
 تعین وجودشان صفات است کشف حقیقة این معانی
 عارفان محققان میدانند م مفعول دیگر انتبش است

صیغه ماضی بجای مضارع م بر مراد تحقیق وقوع فعل زبان
 مستقبل است و نه مستقیم^{المعنی} نتواند شد و این فعل از فاعل واحد
 در مقابله مفاعیل متخالف الاوقات و گریه گریه است و از منسوب
 مراد موصوله احد المفعولین کتاب حکمه و این جمله لما انیسکم متضمن شرط
 معنا ناچار متقاضی خبر استقیم المعنی است بر قرینه جمله ثم جارکم
 بالتونین و لتصرف پس محذوف است ش ان خبر م بر
 اختصار کلام و بلاغه توسع مرام بهیچو تملک و لتبلغه و لتعلمه
 و غیرهم پس بوجود دلاله بر حذف بقاضای شرط و قرینه مذکور
 که از آداب فصاحت است م پس همین موصوله بمفعولش تحت
 مصدرش ای مبیاق م معطوف علیست^{ای} نه در تحت فعل لاخر
 ش ای ایت م و ثم برای تعقیب بالمهدبت مضیعه عطف است
 محکما و جارش ماضی بجای مضارع م بر مراد تحقیق وقوع
 فعل زبان مستقبل است و نه عدم استقامت معنی خود ظاهر است
 و ضمیر متصل جمع مخاطب مفعول و رسول به بتوین معروف فاعلش
 معروف فی المبیاق ش^{مصدق} فی وجه المحبته م موصوف بصفة

لما علم مستثنی از اشتمال مفاعیل جابرش چه فاعل جابرش مثل
مفعولش نتواند شد اصلا م پس بنا بر اقتضایش مستثنی است از
اشتمال فاعل مصدرش ^{او جابر} اعنوبین م و مفاعیل فعل قیت
ش اعنی فنبین م و اگر مستثنی نباشد مخصوص المحبیه متحقق نشود
نه به تنوین نکره چه است که غیر مخصوص مهل المعنی است و مخصوص بالمحبیه
مجهول فی المیشاق مش فی وجه المحبیه م و حال آنکه انبیاء در وقت
میشاق عارف همه گرانند بشهادت همه گر کما قال سبحانه فاشهدوا
الا یفکیرف که حضرت نبی امی عارف و معر و نباشد در وقت میثاق
و هم سبب استنثار و حال آنکه فرمود سبحانه و شاهد و مشهود الا یدکر
مستثنی نباشد لازم است انتظار و اخبار جابری نباشد ختم انبیاء
صلعم و چه حال باشد فرموده حق تعالی و لکن رسول الله و خاتم الانبیا
بنو ما بل لانه لفظ فنبین فرموده حضرت صلعم انا عاقب و العاقب
الذی لیس بعدہ بمحقق علیہ فی مشکوٰۃ و تسلسل ما قیاسی لازم گردد
و خبر محقق و قوع محبیه بعد من بعد غیر محقق مش این استنثار مقتضی
میشاق خاص از انبیاء غیر رسول جابری است که در متن سابق مذکور شد

در این مرتبه که در ضمیر مستر متصل انیکم مذکور شد پس بعضی
 فاعل جبار منظر مرتبه اعتبار تعیین ذات تحت است که فاعل است
 است و مفاعیلش که همان مفاعیل اقی است منظر مرتبه اعتبار
 صفات م و تحقق وقوع فعل واحد از فاعل واحد بر مفاعیل چنان
 که پس فعل و فاعل در مقابل هر مفعول است تبیین بدانکه از جبار
 اگر مراد شود جبار احد کم دالالتی از نظم بران نیست و برین ادوات
 که محبت آن سول در وقت حیات احدی از انبیا بود پس آن که
 رتبه نظر و تعقیب بالمهلت و ضمیر جمع لتومن و لتنصرن است
 پس فجار می بایست نه ثم جبار و لتومن و لتنصرن بضمیر واحد
 نه جمع یا نیست که محبت واقع شد بر احد از اهل برزخ مهلت
 پس آن که امانند و تعذر بر جمع اهل برزخ و در ایمان نصرت
 از ایشان جداست پس چه وقوع محبت بر واحد از اهل برزخ
 و ایمان نصرت از و جمعی از ان برابر است و این اخبار بنده
 از کتب معتدله و رسل معتدله نسبت به در پس آیند و چرا است
 تا آنکه از کرمیه کان همیشه بر رسول یاتی من بعد اسمعده لایه

ظاهرست و از آنم نبوتش صلعم است الا که مراد از آنم جابر که گفت
 صلعم پس اگر درین حال پیش ای وقت حیات یا برزخ چنانکه
 مذکور شد هم محبته واقع نشد باطل شد خبر تحقق الوقوع محبته و اگر
 مراد شود فعل و کرد که از فاعل واحد بر مفعول از مفاعیل متخالف
 الا دان پس اگر بعد فاعل فاعل موجود دیگرش است لزوم تناسخ است
 خلاف تحقیق و اعتقاد اهل سنت و جماعه و اگر بمقامی فاعل است
 فعل و کرد که باطل و اینکه باعتبار وجود در زمان متوسط خاتم الانبیاء
 نباشد و باعتبار وجود در زمان آخر خاتم الانبیاء باشد پس واقع شد
 بر و اعتبار در شخص واحد پس آن ایان آورده شود که خاتم الانبیاء
 نیست و هم ایان آورده شود که خاتم الانبیاء است نفی الا یا
 در محتملات مشوش خاطر دین محبته از فاعل واحد بر مفاعیل
 راجع شود نه میان و حتمال سابق و اگر مراد شود ازین محبته بعضی
 پس بعضی مناسب نظم چنان بود و جابر بکم بعد بعضی مصدق لما
 معکم لتؤمنن به و لتنصرن لیسفیه واحد جمع و بعد بعضی مفعول فاعل
 و مفعول به بضرورت محذوف خواهد شد و این معنی جابر که گفت

در این وقت حیات پیغمبر سابق باشد یا بعد حیات و در آن
 اول العزیزان نسخ معطل اولو العزم مخالف عظمی و عظمه طعن و قهر
 شود یا تبع بالاصالت و آنجا است که بعثت اولو العزم بعد از پیغمبر
 زمان قدرت است بآید دست که این محبته فارغ از انبیاء سابقین
 نمواند شد چه فارغ در فاعل و مفعول نتواند شد چنانکه بعثت پیغمبر
 فارغ از پیغمبر سابق است پس عار جوع بصاحت نظم یعنی وقوع
 فعل واحد از فاعل واحد بر مفعول کند و این لازم عالم بر رخ است
 و اگر این بیش از سر واحد در وقت نبوت عالم شهود است شایسته
 احتمالات سابق است لقومین به و لتفتر مضارع موكده و محقر
 بلام تا کیده و نون تقصیده استمرار اخبار مشیر یعنی امر است و اقتضا
 استفهام نیز مشیر امر است م والا استفهام معارض شود
 خبر محقق را و نفرد با بر بنا بر نبودن عالم تکلیف از لا و برزخ
 پس باین انبیاء عم کیالات آنحضرت صلعم در حالات شهود است
 علیا بوجه صلعم بنا بر بیشان است که مفید تکمیل معرفت است
 تعالی بمعرفه ذات و صفات آنحضرت صلعم است عروجاً

الحقیقه المحمدیه و نزولاً به و زائلاً نمی شود در عالم برزخ پس همان
 ایمان نصرت از عالم برزخ علماً بشهوده صلعم بنا بر محل است
 که منصفی در بعضی درجات فاضله اثبات است این فایده بلاغته
 با ستم را از مضارح است و این ایمان نصرت با صالت است
 نه با احتیاج و جمع نمی شود با صالت با احتیاج و غیر است از ایمان
 بر بوبه و عمل عبودیه که معین و موقوف عالم شهود است چنانکه
 خود از لئومن به و لکنصر نه و اینها می رسد متصل مفعول من
 امر در لئومن به و لکنصر نه م راجع بر رسول است نه بما موصوله
 در تحت مصد من ای میثاق م یا فعل من ای میثاق
 م چه نبی ابوصول مرتبه نبوت انکشاف کتاب حکمت بمجود
 ایثار دفعه است نه تدریجاً و نه لازم منقصت در مرتبه نبوت
 است پس لئومن به و لکنصر نه جزا محقق الوقوع از شرط
 محقق الوقوع ثم جبار است و اگر راجع شود بما موصوله تحصیل حاصل
 بانکشاف مذکور است و جمله ثم جبار کم مهمل لتعین و اگر مثال
 باشد بما موصوله بنا تعقیب پس ضمیر جمع می بایست که کافی

فذلکم اقرنتم و اخذتم مشیر امر است بنا بر سه تنهام و از ذکر اشارت
 است بعمل کتاب و حکمت و ایمان نصرت مذکور و اقرن با محمد بن معمر
 فصاحت بنا بر دلائل نظم بر این باید داشت که از صراحت نظم این کریمه
 نظر بوجده فعل محبیه تحقیق و فو عرش از فاعل واحد بر مفاعیل
 و سببیه این محبیه برای التو من به و مفسر و تفسیر فاعلش از
 مفعولش واضح است که محبیه رسول بر انبیاء اهل برزخ واقع شده
 و آن رسول بر نبیه علیا خاتم الانبیاء و نبی الانبیاء است همانا آن
 سید عالم محمد رسول الله تعالی است صلی الله تعالی علیه و سلم
 لما قال سبحانه ما کان محمد ابدا من قبلكم و لکن رسول الله خاتم
 النبیین الایه نبوتها و رتبه و قال صلی الله تعالی علیه و سلم فضیلت
 الانبیاء ربست الی ان قال ختم بی الهیون و اءه مسلم فی کتاب
 المساجد و تعلق اهل عالم برزخ با اهل عالم شهود است و تقابل
 اوصاف ذاتیه و فعلیه در عالم برزخ و انتفاع و انفعاع اهل
 عالم برزخ و اهل عالم شهود از یکدیگر را و این محبیه رسول الله
 تعالی صلی الله علیه و سلم با انبیاء اهل برزخ و ایمان و عمل ایشان برین تخصیص

که از لقونیه و لشتره و سینا و بنابر تحمیل بعضی در جات
 فاضله ایشان است که تعلقی بوجود سهود حضرت بنی امی شد
 و تشریف شان بشرف آن پس مخصوص الوجه است با نجه مذکور
 بخصوتیه تکلیف مده متبع بالا احتیاج و از اینجا است که حضرت
 صلعم نبی الانبیاء و منوع المنطیر است بختیم نبوت و علوم مرتب
 و السلام علی محمد افضل الرسل الصلوة و السلام علی محمد خاتم
 الصلوة و السلام علی محمد لم یخلق مثله و الصلوة و السلام علی محمد
 لم یخلق مثله اللهم صل و سلم علی محمد النبی و علی ائمه العظمه
 کی تحبه و رضاه و شفعه فینا و رحمتا بآیه دانت انبیاء علیهم
 الصلوة و السلام بوجود نبوت در عالم برزخ زنده و متصرف اند
 الله تعالی اعجازا چنانکه این عقیده مجمع علی سنت و جماعت است
 سبحانه و لا نقولوا المن فی سبیل الله اموات بل احیاء و لکن لا نشعر
 و لا نحسب الذین قتلوا فی سبیل الله اموات بل احیاء عند ربهم یرزقون
 فرجین بآیه الله من فضله لا یست تغییر این دو آیه در و از بقیه
 الرساله و النبوت است م و قال صلعم الانبیاء احیاء فی قبورهم و

یصلون الحمد یحییٰ انما ینزلوه در عالم برزخ است این
 ایمان نصرت نیز من توفی بعد ذلک انما ینزلوه شرطیه جزا
 شرط محذوف است اذ کان الامر که ای الميثاق الذی تعلین بحجته
 رسول مصدق لما همم وایمانهم نصرتهم به و از من بنایان حضرت
 خاتم الانبیاء مراد اند بنا بر تحقق توفی و عموم من بی تخصیص من
 ای لغیر مود سجانہ فمن لی منهم م نه انبیاء بنا بر عصمت شان و تحقق
 ایمان نصرت از ایشان عم بدلالة نظم من چنانکه بر سالکان طریق
 نقیصون اعجاز نصرت حضرت خاتم الانبیاء و دیگر انبیاء علی دنیا
 و علیهم الصلوٰۃ و السلام از عالم برزخ عیانست شعرا نقاب ابد و بقیات
 گردیلت باید از دور متبایم و ماضی بر مراد تحقق وقوع فعلست
 و مشارالیه ذلک اخذ ميثاق است بنا بر تحقق خراب بشرط اذ کان
 الامر که چنانکه مذکور شد ورنه انما ینزلوه با خلدان ضمیر و معنی است
 که در مشارقی نماید و همه شایع شراری و انکاسم که در جرات
 مشیر است بر مراد ثروت ارجسیه من ضمیر جمع من ای هم
 موکه است بر منق معصنین باید داشت که جمله از اخذالی قول

من الشاهدين متضمن مقدمه اثبات تعظیم فضل حضرت معظم
 وفضل مخلوقات است وبنی ترتب امر بشارت مقدمه بیان
 قوله تعالى ان الله ولائكمه يصليكون العبي الاية مقدمه اثبات تعظیم
 و تفضلیه است وبنی ترتب امرش ای یا ایها الذین امنوا صلوا
 علیه وسلم تسلیما هم وجمعه فوج لی الی قول هم الفاسقون متضمن امر
 بالانذار موافق مقدمه مثبتة المراد وحکم معرض است ودرین
 کریمه عجب از پیشینگی حال حال معرضان است باینکه از سخر
 بسیار باشند بشارت تحقق قوی از ماضی اشارت جمعیه اول
 هم الفاسقون بطون کثرت از جنبه متباین سبب دلالت
 بر معنی قلت و کثرت میان فوج لی و اولئک و نه مشاره به پیش
 اولئک هم معدوم و تعارض میان شهاد و جزاء بوجدت و
 کثرت موجود و بعضی شان حب العقاب است بعضی نافرمانی
 و بعضی شان جاز العفو است بعضی نافرمانی که دلالت یافته
 چه فوج شامل است کفر و کبریه و صغیره و مکرره و بخلاف کفر
 که شامل نیست کبریه و صغیره و مکرره و نواز شد که بعضی فوج

کفر باشد پس واجب العقاب است و بعضی فرمود کبیره یا صغیره
 یا مکروه پس جائز العفو است هرگز خواهد اند سب حانه عفو کردیم که اینجا
 که تعظیم محمد رسول الله تعالی صلعم بایمان مجسم وجود کمالات حضرت
 صلعم در نفس مجسم وجود مرادات حضرتش صلعم است تا باین
 بجا آوریش منق است بر تفاوت درجات تو منجم در حقوق حضرت
 صلعم کوشیده بنا بر اینجا می چنانکه باید استغفر باشد ترکیب نحوی
 لما انیکم الم متضمن شرط معنای با جزاء معذوف ای لتعلمن
 و غیره معطوف علیّه ثم جارای متضمن شرط معنای با جزاء معنای
 مذکور ای لتؤمنن به انی معطوف پس معطوف علیّه با معطوف
 مصدر - مصدر با فاعل و مفعول مفعول اخذ - اذاخذ با فاعل و
 مفعول شرط - قال اقرتم انی استغفام - قالوا اقرنا جواب
 استغفام - استغفام با جواب متضمن شرط معنای اذاکان الامر کذا
 - قال فاشهد و انی متضمن جزاء معنای جمله شرطیه جزاء شرطیه
 اذاخذ - شرط با جزاء مفعول اذکر معذوف جمله فعلیه نظر به متعلق
 خود متضمن شرط معنای اذاکان الامر کذا فمن لی بعد ذلک انی جمله

چهار شرط ای حمده فعلیه اذ کثر باین تقریر و در دست کلمات و ایراد
 و جواب ایراد است در خلاف مفسرین اگر نظر توانی کرد توانی رسید بدور و
 ان شاراسته باید دشت اختلاف مفسرین از قطعیه از سراج است
 توسع اختلاف تا آنکه خلاف عمد محققه اهل سنه و جماعه نباشد و او
 و لیکن اختلافی که بدلائل اجماع باشد و دافعی با جاب است و مجموع
 نفس کبریت و از است که موافق مراد در دست و سن العلماء من التزم
 فی هذه الایة ضمرا آخر و اراح نفسه عن تلك التکلفات التي حکینا لا عز
 النحرین فقال تقدیر الایة و اذا خذ الله ميثاق النبیین لتبلیغن الناس ما
 من کتاب و حکمه قال الا انه حذف لتبلیغن لانه الکلام علیه السلام القسم
 انما تقع علی الفعل فلما دلت هذه اللام علی هذا الفعل لا حرم حذفه
 ثم قال تعالی عبده ثم جازکم رسول مصدق لما معکم و مو محمد صلی الله
 وسلم ثم من به و تنصرونه و علی هذا التقدير یستقیم لا یحتاج الی
 تلك التعسفات و اذا کان لا بد من التزام الاضمار فیه الاضمار الذی یستقیم الکلام
 نظما بنیا جلیا اولی من تلك التکلفات انتهى اللهم صل وسلم علی محمد
 البنی نورک و علی انواره کما تحبه و رضاه و شفعه فینا و رحمنا

ذكر كيفية تفسير الكرمية الم ترا الى ربك كيف مد لظلال
 ولو شأ بجعله ساكناً وحملنا الشمس عليه وليلا
 ثم قبضناه اليها قبضاً يسيراً
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفعه وعلى اله وصحابة اتباعه
 قال سبحانه الم ترا الى ربك كيف مد لظلال ولو شأ بجعله ساكناً وحملنا
 الشمس عليه وليلاً ثم قبضناه اليها قبضاً يسيراً اعلم ان الاستفهام
 لثبوت ثبوت والروية من قلب بلالة الى رب نفعلها رب بصدقة كلف
 مد لظلال قال تشبيرا الى معرفة نظرية الرب بالدلالة وكيف لبيان الدلالة
 به الدلالة والالف والكلام اطل لعنه ذوات كانت لاستغراق على
 اجنس فكيف لم يضاف اليه وموز وطل متوسعا بحذفه وحينه الشمس
 مع ظلها شتملة في كلام لصد فكم اربا ودالاتها على البداهة مهمل وطل
 يقتضيه داخل موز به فمد لول بذاته وصفاته بطله فالطل حادث
 بقدرته تعالى زياده على صفاته الزائدة على الذات قبا ما حقيقا
 بدلالة ولو شأ بجعله ساكناً اذ يكون من المعهود والكلام يشير الى

غير ساكن فيكون متغيرا و هو حجاب بين القديم والحادث المخلوق من
 كافي ذكر كيفية مرتبة الحجاب بين القديم والحادث المخلوق من وشبه
 على ان الله يجعل اختصار بين ش لا بما اضطرار بان م ونظر
 هذه اقال وجعلنا الشمس عليه وليا اعلم ان تعلق الدليل بالمدلول وجه الدلالة
 التي تدور بينهما والا لا تحصل فاجعل في مقصود تشبيه وجه تشبيه قايما نظر
 بنبي على حقيقته ش لا مجازيا م وامتداد وجه ودلالة اليه في
 حالت نظر ش لا في حالت بداهة م ولا يوافق التشبيه في وجه
 غير المذكور فوجه تشبيهه من شبه وشبه به وجه الدلالة وحده
 على تدل على ان وجه تشبيهه اقرب تشبيهات ويمكن ان يكون المراد
 بالشمس وجود محمد صلى الله تعالى عليه وسلم اذ هو تحت مرتبة الحجاب
 ظاهرا فليس عليها والى صليها في الغاية والاستعارة بالشمس
 متوسعة لمقاصد تشبيه التي عليها الله تعالى بصوابها ثم تعقب
 بالمهيت على كيف مد نظر فقبضه بعد مده لما يشاء محقق الوقوع
 ش بالماضي للتحقق والا لا يستقيم معنى النظم في مستقبل
 بيان للمد وقبضه الى نفسه سبحانه يشير الى ان نظر متضمنه بقيام
 متغيرا

حقيقته كما ذكره في حادث بقدرته تعالى زيادة على صفاته
 الزائدة على الذات بما حقيقيا و هو احجاب م و ضمير المستقيم مع
 الخير يشير الى ان القبض الى صفاته الزائدة اذ هي مستار الله قلل قبض
 وقت الى ما قال سبحانه كل شئ االك لا وجه الاية فالتقبض بمحض
 مقابل المد وفي الحال يصيد في قبضا يسير بلا تطل اطل
 فشرع في استدلال الذي تحت مرتبة احجاب قال هو الذي
 جعل لكم الليل لباسا الاية الى ما اشار والله تعالى اعلم بالصواب
 وان قيل ان اطل تحت مرتبة احجاب فيكون ظل اطل بقاء
 المجازي في وجهه و استاده به دليل الى رب الك هو و ظل في الغاية
 مد فخطاب يشير الى ان المخاطب ظله فمعرفة ذي ظل العاقل
 بظل ظل الذي يتضمن الموجودات والذي ملزم بالموجودات
 يتضمن المسلمات والذي هو ماخذ لغيره وان كان المخاطب عالما
 فالاستفهام مثبت ثبت لا يصيد باختلاف حال بعض منه
 من اى العام ولكن الاستدلال لغير المخاطب عما تجمعنا الشمس
 عليه دليلا في وجه تشبيه من شئ للتعبير م مقاصد نظرية الى

تحولت فيه شئ اى نطل م عليها الله تعالى بصوابها فالقبض
 وقت البحث بمعنى الجمع في مواقف القيامه ولكن قبض بسير منظور
 ذا الجمع دفعه فالترجيح لمعنى نطل قبضاً حقيقى يتضمن نطل فخر
 الحال لا حاجة الى تاويل النظم متعلق الى بالنطل والنطل بالاسفار الذ
 هو شئ متوسط بين صور خالص وظلمة خالصه والروية برؤية العين
 كما قيل شئ اى التاويل النظر في تفاسير الالاه الكريمة م فان الاسفار
 ليس نطل اذ لا دخل له وليس لول الوجود بالنظر لفقدان العلو
 بينهما بل هو مفقود بوجوده والمعرفة شئ بدیهى لا حاجة الى غيره اذ هو
 يعرف بنفسه ولكن يتاخر بغيره ^{انما} ^{مضافا} المعرفة نظرى بالجماعية من
 حاجة الى غير معرفة شئ نظرى بواسطة الجماعية هي تبه المعرفة م
 وجود الاسفار بدیهى قائم بنفسه شئ فليس نظرياً ومنشأ عام فمفهوم
 بنفسه و هو من البصيرة الكذ قبل طوع الشمس شئ فلا يحتاج الى دليل
 في معرفة كما هو ظاهر واذ لا يكون شئ مدلولاً من شئ فلا يصح
 اصل ان معرفة شئ بضده اذ البديهى لا يحتاج في معرفته الى
 غيره والنظرى يحتاج في معرفته الى غيره بالجماعية والضد ما

فما حصل ان لا تكون معرفة الاسفار بدلالة الشمس ووجودها للول
 نظري في حال دوران دلالة اليه فندم ان الاسفار وجود نظر
 وليس كذا كما ذكره الله تعالى اعلم بالصواب اللهم صل وسلم على محمد
 ابني نورك وعلى انوار كمانجبه وترضاه وشفعه فينا ورحمنا
 وذكر لفظة تفسير الكرمية وان من شي الاليج بحجبه
 ولكن لا تفقهون تسبيحهم الاله
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله ونستعينه ونصلي على رسوله محمد ونشفعه وعلى اله وصحبه
 واتباعه جميعين قال سبحانه وان من شي الاليج بحجبه ولكن لا تفقهون
 تسبيحهم الاله الاليج بحجبه تعلقا بافعاله تعالى بدلالة مفهول من
 خير وشر والافعال من مباد المعرف الى ما فوقه اعلم ان من تسبيح
 متضمن الموجودات وهو مقصود الايمان الكذب بعث الانبياء عليه
 على نبيا وعليهم الصلوة والسلام فهو مشترك وصفي ومتضمن الملبوسات
 منزها بالموجودات وهو ليس مقصود الايمان الكذب بعث الانبياء
 عليه صلى نبيا وعليهم الصلوة والسلام فهو مشترك اسمي فخصص الاليج

متضمن الموجودات بالخصوص ونيزب عليه الحكم المخصص من كمال الانوار
 والجن والملائكة من اختصاص بابي متضمن السلوات منزها بالموجودات
 بالخصوص ونيزب عليه الحكم المخصص من كمال الغير الانس والجن والملائكة
 وان لم يفرق بينهما لم يثبت الحكم المخصص فجاز خلوه من في السماء
 وخلوه كافرني بحجة لعدم الاستحقاق للحكم المخصص ولو لم كذا في غير
 الى ما فسرته قوله تعالى الم تر ان الله يسجد له من في السموات ومن
 في الارض والشمس والقمر والنجوم والجبالي والشجر والدواب الا ان
 فالتفصيل بعد الاحمال لرفع احتمال ان تسجد من كان اياه كالملائكة
 والجن والانس وان لا يسجد من ليس اياه كالشمس والجبالي وغيرهما
 ولو سجدوا لفصل شيع الله من تضمن موجودات وش الذم
 من تضمن سلوات منزها بموجودات بماش عاتة بذى عقل
 غير ذى عقل من مخصص به من تتضمن موجودات او تتضمن مسلويا
 منزها بموجودات من الحكم المخصص من اى لفصل الحكم المخصص بما
 خصص من الملائكة والجن والانس والشمس والجبالي وغيرهم ومن
 شيع الله متضمن مسلويا منزها بموجودات بغيره فلا ريب

و ایشانی سجد الله و هم داخرون الا یہ قمن لتسبیح عالی و فیه حالات
 و مقالی و فیه مقالات و بالغنی یکون حمدہ خاصا با فردشی نظر
 الی شہود الافراد من منشائهم و تصل الی غیر منشائهم منشائهم و بخطاب
 خاص اذ یفقیہ بعض فعلی تغلیب نقالا تہم بالتسبیح شی آخر و بغیر تسبیح
 شی آخر کما کانت بالنسبہ و صحابہ و اتباعہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیہم
 و سلم و اللہ تعالیٰ اعلم بصوابہ اللهم صل وسلم علی محمد النبی نورک و
 علی انوارہ کما تحبہ و ترضاه و شفعه فینا و ترخصنا بہ

و ذکر کیفیۃ تفسیر آیہ کریمہ انا عرضنا الامانۃ علی السموات و الارض
 و البحال فابین ان یحملنها و یتفقدن منها و حملها الانسان
 انه کان ظلوما جهولا لا یعذب اللہ المشاققین و المناققات
 و المشرکین و المشرکات و یتوب اللہ علی المؤمنین و المؤمنات و
 کان اللہ عفورا رحیما

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمد اللہ و نستعینہ و نصلی علی رسولہ محمد و نستشفہ و علی آلہ و صحبہ
 و اتباعہ اجمعین قال اللہ تعالیٰ انا عرضنا الامانۃ علی السموات و الارض

و اجمال قایلین ان بحکمها و متفقین منها و حملها الانسان انه كان
 ظنوا و جهولا ليعذب الله المناقضين المناقضات و المشركين المشركا
 و يثوب الله على المؤمنين المؤمنين ط و كان الله غفورا رحيما بآية قنست
 امانة بدلالة الف و لام استخراق بانواع شش تعریف نوع در ذکر
 کیفیت الاصول و صلاحتی که نوع توان داشت هم متخالف وصف یا
 علیه و نهی تعیین معرفت توحید الله تعالى و معبودیه اوست تعالی و محبة
 و عبودیه برای اوست تعالی و وجود عالم از مکلف و غیر مکلف متضمن
 موجودات واجبه است یا متضمن سلوبات واجبه یا شامل موجودات
 و سلوبات غیر متعارض شش معرفت موجودات و سلوبات در
 ذکر کیفیت العلم و المعرفة توان یافت هم و انسان مکلف است با
 الف و لام استخراق بانواع متخالف وصف پس ظنوا و جهولا که
 وصف اوست بمبنای سببه حالش متخالف معنی خاص شش متضمن
 موجودات یا سلوبات یا شامل موجودات و سلوبات غیر متعارض
 چنانکه انسان است هم است و ترتب احکام خاص الف که حاصل
 بتخالف وصف انواع و تخالف معنی خاصش است خواهد شد

چنانکه نظم شریف می فرماید: **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** المناقشات و مشرک
 و مشرکات و قیود باطل و مومنین انوارات هم مشیر انهمه سر
 آنچه در بیان امانت و انسان ظلم و جهول گفته شد هم است
 پس نصف دیگر چنین باشد تحقیق ظاهر کردیم این امانت را بر آسمانها
 و آسمانیان زمین زمینیان و کوهها و کوه میان بنابر اعتبار باجا
 این مانتها پس انکار کردند از اجابت آنها و رسیدند از آنها بعد
 معرفت جنبیه با آنها بعد هم جامعیه بطبیعه موجودات و حسیه
 که منشا استعدا و اجابت مانتها است نه از استکبار و اجابت کرد
 آن امانت را انسان محقق از ظلم و جهول است و از حمل بنا بر
 اشارت است بلکه آن امانت عظمی داشت و اجابت آن مشتقی باید
 داشت که از انسان ظلم و جهول منافقانند که کافر و مشرک
 معنویت مشرکانند که کافر و مشرک ظاهرند و انهمه مومنان بود
 می وقت عرفان هم جامعیه ظلیه انرا می شناسد به وجود
 واجبیت مسلم و واجب هم بنابر دلالت علمها الانسان و مشرک
 که تدبیر کند از اجابت استکبار با اختیار کفر و مشرک حقیقی غلبه بر

کہ مسلوبات واجبہ ہیں بنیاط علوم و جہول معنی خاص انکہ ظالم
 باختیار کفر و شرک میں در قرآن مجید ہے ان الشکر اظلم عظیم الایہ
 فماللظالمین من نصیرہ ^{مورہ خان} م و جابل انک کیفیہ شرافت امانتہا وقت
 عذابہا و تواند شد کہ ظلم از ظلمت باشد پس منشی انکہ بطلتہ کفر و شرک
 رسیدہ میں در قرآن مجید ہے یختر جم من الظلمات الی النور م
 و سبب عرض امانت تمام حجتہ بود بران کہ عذاب کند اللہ تعالیٰ منافقان
 و مشرکان و بشناسند سبب عذاب میں کہ تبدیل اجابہ امانتہ است
 باختیار کفر و شرک ہم برفع تخرش بعض امانتہ م و رجوع
 کند اللہ تعالیٰ بر مومنان بحضرت و رحمتہ و اوسجائہ غفور و رحیم است
 باید نیست عجز از انسان ظلم و جہول مومنانہ بعض شان خاصینہ
 غفر اللہ لہم و انہمہ مومن حقیقی اند باجابت امانتہا صدقہا کہ قصور
 سجا اور حق اجابت امانتہ برسانتہ استعداوشان بوجہ دل از
 موجودات و مسلوبات غیر متعارض و نمود پس بنیاط علوم و جہول
 بمعنی خاص انکہ ظالم باختیار غصبان میں در قرآن مجید ہے
 فمنہم ظالم لنفسہ م و غافل از شرف سجا اور حق اجابت

امانت و عذاب تا زمانی در نماند که علوم از ظلمت باشد پس معنیش آنکه
 بظلمت عصیان سپیده و معقرب بطی بالشان در و بنا بر سعادت امانت ^{حقیقی}
 بغلبه اصل شان که موجودات مل سلوبات غیر متعارض است و بعضی شان
 متقیانند آنان بنیار و اولیا تا بجان سینه افیاض استند علی بنیا و علیهم الصلو
 والسلام و آنند موافق معنی هستند با جابت اما متا صده تا که بجا آمد حق اجابت
 امانت بر مناسبت هستند ایشان بوجوه تقنینی از موجودات پس درینجا علوم
 و جهول معنی خاص آنکه ظلم بر نفس خود کرده و باختیار مشتبه مجاهدت
 من که مشار از لفظ حملها است م در بجا آوری حق اجابت امانت و
 تواند شد که علوم از ظلمت باشد پس بیش آنکه عارف حق مرمی به ظلمت
 رسین از جمل کیفیه و کونه ذات و صفات است تعالی ش از فرائض مجاهدت
 لاتدر که لا بصدار هم و حکمت در امانت اتمه ربطی بالشان دارد بصومه
 معامله بغلبه اصل شان که موجودات است باید دانست که بر المنا فعتین
 و المشرکین المومنین الف و لام استغراق با نواع متخالف و صفت است
 و تقدیم ذکر منافقان مشرکان مومنان عاصیان اشارت بر آن
 که نزل این آیه کریمه که بنیه کیفیه ایشان است و الله تعالی اعلم بالصواب

و سخن در اثبات ثابت قطعی که عذاب کفار و مغفرت فجار و رحمت ابدی
 دست نموده شد مگر در اختلافی که تقصیر نرسیده ای متفهم بدانکه اگر
 الف لام متغزق یا عهده بر آمانه و انسان و مخالف معنی خاص علوم و
 جهول بدانکه مذکور شد گرفته شود اجتماع نقضین بجمع موجودات و سلوآت
 متعارض و وجود واحد خواهد شد و ترتیب احکام خاص مخالف که حاصل
 بتخالف صفات و تخالف معنی خاص است با شکر اکرام فیهیم
 باطل گردد و آمانه و جهلی حاصل گردد که ذکر شعث است یا وجهی
 معلوم که دلالی بر این کجا و سخن در الف لام هم شسته است ش
 من بعد سخن دیگر تضمن تفصیل اجمال سابق بر استفهم است م
 و آری در انسان علوم و جهول منافقان و مشرکان و مومنان
 عاصیان هستند باشارت تعلق لعذاب الهی و قیوب الهی نه انبیاء و اولیاء
 علی نبیاء و علیهم الصلوٰۃ و السلام تکلیف که انبیاء و اولیاء علی نبیاء و
 الصلوٰۃ و السلام خیر المومنین و خیر الاحمیین هستند و دلالی بر این است
 کجا و ظلام و جهول معنی غیر مخالف معنی خاص منسوب کفار و
 فجار هم خواهد شد و حکم خاص باطل ش اعنی ظلم و جهول

بمعنی متخالف بمعنی خاص که صفت انبیاء و اولیاء است علی نبیاء و علیهم
 الصلوة و السلام در معنی غیر متخالف بمعنی خاص کفار و نجاریم واقع شود
 و حکم خاص منسوب بانبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة و السلام و کفار و نجار
 باطل گردد و اگر انبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة و السلام
 مراد هستند نه غیرش ای منافقان و مشرکان و مومنین عاصیان
 هم دلالتی بر این استثنای کجا و ظلم و جهول بمعنی غیر متخالف بمعنی
 خاص منسوب بانبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة و السلام هم
 خواهد شد و حکم خاص باطل می شود یعنی ظلم و جهول بمعنی
 متخالف بمعنی خاص صفت کفار و نجاریم در معنی غیر متخالف
 بمعنی خاص بانبیاء و اولیاء هم واقع شود علی نبیاء و علیهم الصلوة
 و السلام و حکم خاص منسوب بانبیاء و اولیاء علی نبیاء و علیهم الصلوة
 و السلام و کفار و نجار باطل گردد و هم اتفاق بی حمل امانه صحه
 نیز بر دونه عرض امانه اتمام حجت باشد و نه نفاق سبب عتاب
 و نه ایمان سبب مغفرت و رحمت و ربط بعذاب و توب عیوض
 و عموم استغراق منافقین و مشرکین و مومنین مهمل و بر غیر استغراق

والله تعالی اعلم بالصواب و بر فضولی متعصب جواب
 ازین مختصر خوان گفت لبسته دانا باید و تدر بر در فضاحه و با غث و
 کریمه که از اعجاز است و در کلام در دمنده تعصب و الفضل ج الا الفایز
 الذین یفقدون عهد الله من بعد میثاقه من ازین میثاقه برده عا
 کریمه اما عرضنا الامانه انما نحب انما نحب انما نحب انما نحب انما نحب
 نورک و علی انوار و کما تحبه و رضاه و شفقه فیما و ترشاه
 ذکر کفیه تفسیر احدی الشرف یا سر یا نور یا نور
 یا خزان معرفتی اذیت ملک علیک یا محمد من
 العرش الی تحت ارضین کلهم اطلبون رجما و اما
 اطلب ضاگ با محمد

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله المستقیم و نصلى على رسول محمد و نستشفعه و على الله و صبح
 و اما بعد اجمعین قال صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم عن الله تعالی
 یا سر یا نور یا نور یا خزان معرفتی اذیت ملک علیک یا محمد
 من لدن العرش الی تحت ارضین کلهم اطلبون رجما و اما اطلب

رضائكم يا محمد احدث اعلم ان ذات الله تعالى موجود مع
صفاتها صفاتها الى مرتبة حجابية سره وتعلق الصفات لتعلق
نفسها وتعلق التزامها من كيفية تضمن الالتزام المذكورة في
ذكر كيفية الاصول في صانع كيفية الالتزام هم الذي عليها الحاش
المخوف على شبه لصنع من ذات الله تعالى وصف تها سره قائل
مقصود في الحديث الشريف قاضاة السر الى السر منى بالتزام
نفسه بقيام مجازي واخافه السر الى الحكم لامي بالتزام تضمني
بقيام حقيقي فخص خطاب خريانو نوري باضامين مذكورين
تبرر مما هو تعلق التزامها فالسر الذي من فخر الله تعالى بقيام
مجازي محمد صلى الله عليه وآله وسلم على لاله الخطاب الصريح
فخص خطاب خريانو ن معرفتي بعبوره من فخره تعالى فاعلم ان
محمد اصليهم موجود مع صفاته وصفاته سره فالكذ لولاه القديم سره
مقصود لمعرفة فتهذا معنى خزان معرفتي فالله تعالى احسن
الكلمات الثبوتية في نفسه الكريمة التي مقصودته في ظهورها على
حكمة التي راعيلها الا هو غرضها في سر سرها فمحمد صلعم اذا عرف

فقه الترمذی حضرت شیخ الفاروقی صلی علیہ وسلم بنیاسریرہ والذ
 مدلل قدیم و زبان من سران اعرف معلوم فاعلم فی خطاب آخر
 اذ من ملک عسک لک غیر معلوم فی فوسه معلوم من فوسه معلوم
 مقصود مقصود الا لا معلوم کما فی الحديث ان شریف یا محمد انا و انت
 سواک لا ملک فخطب خطاب آخر یا محمد من لی ان العرش الی تحت
 ارضین کلهم یطیعون منک و انا اطلب منک یا محمد اعلم ان بعضنا
 الله تعالی کانه بورضا محمد صلعم باتحاد مجاز بیننا ظهوراً فمنا
 و رضا محمد صلعم کانه بورضا الله تعالی فی مرتبه النبی محمد صلی
 و بورضا و غیر ذلک من اعرف فی فاعلم ان الصفات اسبغیه من الصفات
 تعالی انما یغیر مقصوده فی ذکر اتحاد اول الذین فی الله تعالی
 اتحاد امجا زباش هذا دفعه ثم زاعم الذی یحیی الی الله فی نور
 اول بعیرنا فی ذکر کیفیت تخلق نور محمد صلعم ثم من لم یصل الی
 الحديث ان شریف فلیست ولا یکن من المعصیین ولیات بعیرنا
 اللهم صل وسلم علی محمد النبی نورک علی انوارہ کما تحب و رضا و شفیع
 فینا و رحمنا به

ذكر كيف تفسير الآية الكريمة فاما الذين شقوا ففى النار لهم
 فيها زفير وشهيق خالدین منها مادامت السموة والارض
 الا ما شار ربك فعال لما يريد واما الذين سجدوا ففى الجنة
 خالدین منها مادامت السموة والارض الا ما شار ربك
 عطا رزق محمد وزده فى اختلاف الذى يصل
 الى صحته ما يصل اليها فى الاستشهاد -

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصل على رسوله محمد ونستشفع به على آله واصحابه واتبائهم
 اجمعين قوله سبحانه فاما الذين شقوا ففى النار لهم فيها زفير وشهيق خالدین
 فيها مادامت السموة والارض الا ما شار ربك عطا رزق محمد وزده الكلام
 فى اختلاف الذى يصل الى صحته وما يصل اليها فى الاستشهاد اعلم
 فى النار وفى الجنة متعلقا بخلون مقدر ضرورتا بمنع تعلقه بما قبله
 من اى شقوا وسعدا م اذ هو شامل المبتدئ رفان تعلق به بطل
 الكلام المفيد وبعده من اى خالدین م اذ هو حال لعائد

الان بيت حسن طاهر يزدوده والارز محمد والجميع حادين فيها مادامت السموة والارض الا ما شار ربك

في الخبر الى المبتدأ وتعلية فيها تأمل فيها ما دامت السموة والارض
 وما دامت في النار والجنة بوجود الله ^{والتعريف} بعد فناهما فأكسبه
 للخلود على محاورة وان يرد السموة والارض في الدنيا بطل الخلود ^{لجنة}
 واللاستدراك من يدخلون لا استثنائهم على صلهاش كما ذكر
 في كيفية الاصول في اصل كيفية الاستثناء والاستدراك ثم وبما
 ظرفية وقاسش كما اولم نعم كرم ما تيز كرفيه من كرم فبا محال صفا
 الى شار يعني مصدر فحاصله لكن لا يدخلون في النار وفي الجنة
 الى وقت مشية الرب اى محتاجون بمشية الرب في الدخول
 ومن دعاية ثبت ان دخول النار والجنة متفاوت زمانا على تفاوت
 عمل فباول الاستثناء لبعض الضرورة صحة فحاصله الا لا يخل
 بعضهم قدر وقت مشية الرب وباول الاستدراك لبعض الضرورة
 صحة فحاصله لكن يدخل بعضهم وقت مشية الرب فاعلم ان كان
 الا لاستثنائهم من جالدين كما قالوا اقتشواش في عدم خلودهم
 في الجنة وفي عدم خلودهم في النار خلاف الثابت المجمع عليه
 ولزم ان يكون من خاصا لذي عقل الذي يستحق للجنة ولين

في مقام ما عاين من ذي عقل غير ذي عقل الذي لا يستحق المحبة
 والنار فلا يصح العموم في دخول المحبة والنار في محل الكلام من
 الذي في كنفية الذين شقوا وسعدوا مع الا الذي مخصوص من
 بذى عقل بالكلام مع من افاد العموم وان كان الاستثناء من خارج
 متعلقة بهم منها في غير شقوا كما قيل لا يصح اذ با صفتان للذين خالفوا
 منها ولا يكون خالدين بها حالها خاصات اهل في نظم الشريف
 على النحو وان كان الاستثناء من خارج الذين هم متعلقة بالذين شقوا
 بالعصيان كما قيل لزم خروج النكاح من النار فدخله في المحبة سلمنا
 لكن لا يصح استثناء الذي في داما الذين سعدوا وان لا يصح خروج
 السعيد من المحبة فلا دخله في النار وبمنع من اي الاستثناء من
 خالدين فاعلا كان او مفعولا مع عطا وغير محذوذ من فاعلا كان
 او مفعولا مع فاعلا كان استثناء وان كان الاستثناء من خارج
 متعلقة بتوقف الموقف كما قيل بتقديم المستثنى على المستثنى
 ولا يصح تقديمه فاعلا لا يستقيم المعنى به استثناء من خالدين استثناء العلم
 الله سبحانه وتعالى محمد النبي نورك على انواره كما تحبه رضا وشوقه

ذکر کیفیت تفسیر حدیث شریف لیغان علی قلبی وانی لا استغفر
الله فی الیوم مائة مرة رواه مسلم و مشکوٰۃ باب الاستغفار

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله المستعین وفضل علی رسول محمد وشفعة علی آل و صحابه اتباعه اجمعین

قوله صلی الله تعالی علیه وعلی آل و سلم لیغان علی قلبی وانی لا استغفر الله

فی الیوم مائة مرة ترجمه حجاب کرده میشود و بدلم و آئینه استغفار میکنم

درین نود و صد مرتبه در مقصد این حدیث شریف اختلاف است گفته شده

مرگه آنحضرت صلی الله تعالی علیه وعلی آل و سلم عین ذات الله تعالی است عزیزا

چه جا است فقط درین حدیث ظاهر بخلافت عقیده و نظم شریف

گفته شده است بر ترقی مرتبه اهل در حکم حجاب شود فقط این از سالکان

طریق کثرت شهرت شده و لاکن درین نظم نیست باینکه ترقی بر بزرگی در معرفت

اقتدای آنها در حال انبیا علی نبیا وعلیهم السلام که لازم نقصان درجه است

نارست بهما علم انبیا و علم در معرفت الله تعالی بی تدبیر است نبایر است

که مال شان نبوت و لا اخره خیر که من لا اولی و عام در مراد حضرت صلیم

است نه مخصوص عدم دلالت می آید که عید این تفسیر که گفته شد جواب

مدعی است که باین گویید پسند لایق بر ترقی دارد و م
 و گفته شد که استغراق
 در ذات بحث بسبب عدم امتیازش در حکم حجاب است فقط در این نظریست
 باینکه استغراق در ذات بحث بی دلالت از حادث و از اوصاف قدیمه صحیحه نیز
 پس تا وجود دلالت حجاب نتواند و بعد قطع دلالت حالت باطله است فلیف
 الحجاب بالا استغراق و گفته شد حجاب بقفا حادث با قطع دلالت
 از حادث و از اوصاف قدیمه است فقط در این نظریست باینکه حالت
 صحیح در معرفه الله معاکبه بقار دلالت از حادث و از اوصاف قدیمه
 است و آنحضرت صلی الله تعالی علیه و آله وسلم بهره در کمال معرفه صحیح
 بی تدبیر است بنابر نشان نبوت فلیف الحجاب گفته شد که رجوع
 بنابر رحمت و آنچه لازم نبوت است حجاب است از مرتبه تفرد رب اگر چه از
 مرضیات الله تعالی است پس استغفار است از این حجاب فقط رو
 انانکه چنین است مش یعنی رجوع بخلق حجاب از تفرد رب است
 م همین دانند و پس درین هم نظریست باینکه قلب اشرف منظر حجاب
 رب العالمین رجوع بخلق از مرتبه تفرد رب حجاب نیارد این از
 آن دانند که عارف حقیقه محمد صلعم با تطبیق کلی منظرش بجهان بالکل

رب العالمین باشد همانا ما سوار الله تعالی در بحر محال بالکمال بالعالمین
 مانا که قطره است بل کمتر از آنکه دانی در حقیقه جامع محمد صلعم هم چنانست
 و آن حقیقه جامع محمد صلعم با متعلق بقیام حقیقی و مجاز بحقیقه خودش
 اینهاست فکیف الحجاب و از حال نامتناهیست که بر جوع مخلوق حجاب
 از نظر و رب و نماید پس ناقص باین سخن بسد و تیز باید دانست
 که این عین و صفات آن را الله تعالی صلعم از متشابهات است پس
 است که این عین احواله بعلم حضرت بنی مکرم صلعم نایتم نه قیاس بحاله
 نفوس خود که تدریج لازم اوست بنا بر نقصان استعداد و هم احتمال
 ضلال قطع دلالت و تیز ظاهر است که فاعل لایان و هم مفعول
 نایش که سبب حجاب است نازک و است پس حکم صریح محقق و تخصیص
 حش افعالی مفعول ثانی م نتواند شد والله تعالی اعلم بالصواب
 و همچنین سبب حضرت صلی الله تعالی علیه علی آله وسلم در حالت نماز از
 متشابهات است مثل بدلانی که در تفسیر این حدیث شریف گفته شد
 اللهم صل علی محمد و آل محمد و علی انوار کما تحبه و رضاه و شفقه و رحمتا
 و ذکر کیفیت تفسیر الذی یک حق تعالی فی الساجدین

معنی حقیقی گرفته شود فایده اش میگرد و معنی مجازی نیز بمعنی حقیقی بخود مفعول
 بلا معنی است توسع مفاعیل و فوائد مناسبان از انهمه نسبت به حضرت مود و بارون
 علی بن ابی طالب علیه السلام بقایده معنی مجازیت درین مقام بدین است و بی ربط
 از انصاف نظر سابق و الله تعالی اعلم بالصواب و صاحب یری باعتبار احوال
 پس لازم افادت دوام است و ما و مستقبل باعتبار مرتبش تعریف حال و ما و ما
 در ذکر کیفیت الاصول العاصمه فی ذکر کیفیت التجدد و ذکر کیفیت علمه فی
 ذکر کیفیت علم ما بین اینهم و ما فهم الایه کوست م و قیام بمعنی بودن ای موجود شدن
 که ما فی قوله تعالی اقم الصلوة ای بوجود دار نماز را و فی تکبیر الاقامت قد فایده
 ای موجود شدن نماز و فی قولک قامت الدلالة که موجود دلاله م و صیغ
 بدلائلش بعموم قیام عموم مان و مکانش از اضافه صیغ م و ارمه
 م با فایده زمان حال مستقبلش از هاش که در عالم شهود است م
 وجود عالم شهودش م و مخاطب م متعلق به ش مفعول فیه یا ما و مکان
 و تقب بمعنی حقیقی لازمش خلاف تقدم ای گردیدن بلاغت و دوام
 حال استقبالش باقتضا مصدرش م با فایده خصوص عصمه عامه تا م
 بر مخاطب صلی الله علیه و آله و سلم م معطوف بر ضم متصل مفعول
 است

مرفوع کاف خطاب متصل بی م بدالات نصبش پس مفعول است پس
 بر نفوم مجرور محال مفعول فاعل مفعول محذوف نشود مفعول ضم و فی الساجدین
 مصلوبین متعلق تقلب و اگر چه مجرور بنا بر دو مرتبه چنانکه در کسیر است م سئل
 افادت منی مفعول فیه یکا مابرا فاعل تقلب پس و تقلب روح محمد صلعم در جسد
 که بنو فارغ از عالم شهود و دوران حال مستقبل شهودیت فارغ از حال و مستقبل
 که لازم وجودش است مرفوع چه روح نفسی فارغ از عالم شهودیت که محل دوران
 حال مستقبل شهودیت متبویه وجود روح اگر چه فارغ از مکان و زمان شهودیت
 لاکن بی شبه وجودیت بحال ماضی و مستقبل خلاف مان عالم شهودیت م
 فی الساجدین م متعلق نفوم بنا بر عدم صحت عطف حامل غیر شامل شمع
 تقلب مفعول به غیر شامل مفعول متبویه نام و لزوم تبعاض م و فی الساجدین
 بسبب حال غیر شامل م و افادت م مفعول مرفوع چنانکه ماکان بعد لیغذ بهم و
 مدای هم و خلاف اقصا تقلب مفعول نه مرفوع فی الساجدین م متعلق بر
 بنا بر تبعاض لفظ و تنازع م متعلق با یعلق مرفوع فی الساجدین م
 تبعاض لفظی بحال غیر شامل م مفعول به منفصل دارد و در ضمن مرفوع نفوم و
 معنوی معنی تمام مع الساجدین و یعلق فی الساجدین م پس تخالف است

در حال صحت لفظی و معنوی فی الساجدین تعجب غیر متبادر است لفظاً و معنی
 با فائده خصوصاً عصمت عاتقه حاجت احتیاج این حدیث قبل تا بعد لفظی و معنوی بزرگ
 فائده که در حدیث فاعل و مفعول و الایمان بل اقرب لفظاً و معنا حدیث تعجب مفعول فاعل
 برای مفعول به متصل بی است و الساجدین مفعول فاعل مفعول به متصل
 با فائده مذکور قسم المراءیه اگر گرفته شود بی و تقوم معنی حقیقی است ای مین
 استادان م و تعجب بجز لازم نمی دیدن از جای تعجب فی الساجدین
 مصلحت بی و درین ضمن به تقوم و تعجب بجز مفعول معنی با این حاصل که
 مبنی ترا وقت استادان و گردیدن از جای تعجب با ساجدین مصلحتان
 دیدن از نظر است بلکه همین تعجب بی مفعول فاعل فاعل برای مفعول متصل
 است و تعجب مفعول منفصل بی فی الساجدین مفعول مفعول به برای
 هر دو مفعول به پس حدیث تقوم عام باشد و معارض خصوصاً الساجدین و مفعول
 متعارض م و اگر فی الساجدین ضمن بی عاتقه تقوم هم بنا بر تفسیر محلی دارد
 رفع عموم و تعارض اندر شد لیکن تفسیر بمقابلت مکرر سابق است و اوج
 لفظاً و معنا حدیث تعجب مفعول فاعل مفعول به متصل بی است و فی الساجدین
 مفعول فاعل مفعول به متصل تعجب مفعول فاعل مفعول به متصل تعجب مفعول فاعل مفعول به متصل

مفعول فيه زمانی غیر شامل مفعول به منفصل م تباعده لفظی آرد و منزه باشد
مفعولی م و مفعول معه متنازع اگر دو میان برود مفعول به پس استحقاق مفعول
منفصل بنا بر حسب اعیان ادرین میان و اگر یکو یکگی تعلق فی الساجدین تقوم بکار
است نه بر یک ناکه مفید خصوص شایم ش فی الساجدین م صراحتا باشد و آن نمونه
از آنکه مبین تفعیل مفعول فيه زمانی است مفعول متشبهل بر بی را د فی الساجدین
مفعول معه بر آن حال تقوم پس شامل باشد مفعول فيه زمانی را و نقلت عام باشد
ش چنانکه تقوم بعد تعلق فی الساجدین عام باشد با معاش م و نقلت
مفعول نیز مقاضی تعلق فی الساجدین است پس فی الساجدین متنازع فيه
باشد میان مفعول فيه زمانی و مفعول به پس استحقاق تعلقش مفعول به باشد
بنا بر صفتش در کلام و فرتبه نه مفعول فيه زمانی بنا بر فضلیتش و کلام و بعد و غیر حایه
غیر شامل مفعول به ش معنی نقب غیر شامل مفعول فيه زمانی م مانع تعلق
فی الساجدین ش که مفعول معه است م به تقوم ش که مفعول فيه زمانی است
بدخول صین م زیرا که حائل غیر شامل تباعده لفظی معنوی آرد پس تنازع یا
تعارض خبرش آرد و حکم تنازع و تعارضش کور شد م بخلاف حائل شامل
ش که تباعده و تنازع بنا بر سبب شمول م و عطف نقب تقوم بکار است

بنا بر رفع لغراض مذکورش ای عموم صین تقوم وخصوص فی الساجدین
 و ان صحت نیز بر بنا بر اختلاف مفعول فیه و مفعولش منام و اختلاف
 نصب و جرش بلفظام پس تنازع رفع نشود و حکم مذکورش ای استحقاق
 فی الساجدین به نقب م لازم گردد و اگر نقب مجرور گفته شود بنا بر
 البته عطف صحته نیز بر ملاک صیغه مضارع فصیح و بیغ بود بر موافقه بلاغته تقاضا
 مش نه مصد که خلاف فصاحت و بلاغته بام و نیز تغییر معنی باختلاف قرار
 خلاف اصل قرار است و نیز مقصد خصوص عصمه عامه تا در ربط کلام سابق که
 مستفید عصمه عامه است ضائع نشود پس اصرار برین ادش ای مراد ثانی
 م و اعراض از ان مرادش ای مراد اول م بکدام رو پسندید
 و اگر گفته شود نقب بمعنی شعله ای دانیدن پس ساجدین مفعول بصله لام
 خواهد پادش نه بصله م و عموم قیام همچنان پس در حالیکه م
 م داخل صلوة است مفعول صلوة است و در حالیکه م نقب م خارج
 صلوة است فی الساجدین متعین بری بانقوم مستلزم افادت مغیر
 مفعول محبا حل است الله تعالی اعلم بالصواب مش تنبیه باینست صراحت

بر قرینه قوت دارد و مراد اول بهر حالت نصب بر صحنه نبرد و بخلاف مراد ثانیه که
 بحالت جزئیه نبرده بحالت نصب اختلاف قیامت بخیر نظم نباشد پس مراد اول قیامت
 دارد بر مراد ثانیه و فایده عصمت عبارتست از آنکه مقصود از محسن بنا بر بعد نظم سابق است و مراد
 اول است نه در مراد ثانیه و فصاحت کلام و بلاغت مرام که اعجاز قرآنی است و مراد
 اول است نه در مراد ثانیه و مقصود از توکل اظهار غلبه رحمت بر مراد اول است
 در مراد ثانیه و در مراد ثانیه معنی حقیقی برین و تقویم ناجا رجوع کند معنی مجازی
 امری عام بی فایده است بخلاف مراد اول که معنی مجازی است و تقویم رجوع
 نمند معنی حقیقیش چون نظم قرآن مجید احتمالی بر مراد ثانیه ندارد و تائیدش از
 غیرش اگر چه از حدیث شریف و سود مذکور و الله تعالی اعلم بالصواب
 اللهم صل علی محمد و آل محمد و نورک علی نواره که توحید و رضا و شفعه فینا و رحمت
 و ذکر کفایت مسائل مشفرقه که از علم و عمل صلحاً ثابت است
 بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله و نستعین به و نصلی علی رسول الله و نستشفع به و نصلی علی آل و صحاب و انبا علیهم
 باید داشت در ثبوت تقبیل معانقه و آیات از فعل رسول الله تعالی و صحاب و انبا
 اوست صلی الله تعالی علیه و علی آل و صحاب و انبا و سلم در وند کفایت بر دیگر

حدیث یحییٰ بن یزید روایت فرمود که در روزی که رسول الله صلی الله علیه و آله
 فی مبنی فاطمه فصرع الباب فقام علیه السلام عریا یا بکر ثوبه
 و به ماریه عریا یا قبله و لا بعد فاعتنقه و قبله و اه التزمه کذا فی مشکوٰۃ باید دانست
 بروایت حضرت انس رضی الله عنیه و یسئیل و ایشیه حدیث عن انس قال قال
 رجل یا رسول الله الرجل سأل فی اخاه او صغیر یخفی له قال لا قال فیه لیس فی یسئله
 قال لا قال فیاخذ و بیده و یصافحه قال نعم و اه التزمه کذا فی مشکوٰۃ باید دانست
 تعارض واقع شد در جواز تقبیل و التزم بنا بر حدیث حضرت انس و حضرت
 انس رضی الله تعالی عنهما و این فعل مخصوص حضرت صلی الله علیه و آله
 و سلم تواند شد چه در افعال صحابه رضی الله تعالی عنهم نیز یافته شد چنانچه
 مرویست قبل النبی صلی الله علیه و آله سلم فارابی بکره بعد عاتقه صلی الله علیه و آله
 و آله و ان فی مع رسول الله صلی الله علیه و آله سلم فقال علی تقبل فارابی بکره فقال
 علیه السلام یا ابی الحسن منزله ابی بکر عندهی کمنزلتی عند ابی محمد است منزله ابی
 عند ابی فی الرافقه و الشفقه ازینجا است که بوسه من سر جابر است پس
 در مقابله ثابت شد که از فعل آنحضرت صلعم و صحابه رضی الله تعالی عنهم است
 مایل شود بآنچه رفع تعارض شود و ثابت در صحابه و زوایای بنی ثابت دانست

و جایز شود و بنویس معقول پس اول نشسته با بچه از قول فقها و مشرمان است
 واضح است یعنی تقبیل و التزام محرم منہی عنه است نه غیر شر چنانکه بوشه و بوسه
 طفل اگر چه از غیر باشد خصصت و گفته شد بوسه بر دهن طفل سست و گفته
 که بوسه بر پنجم نوع است بوسه بر دست یعنی بوسه الدین خساره اولاد و بوسه بر
 یعنی بوسه اولاد بر والدین بوسه شهوت یعنی بوشه بر بر دهن حفت و عکس
 و بوسه تحیه یعنی مسلمان دست مسلمان بوسه خواهر بر پیشانی برادر و بر
 و بوسه شهوت بر غیر زن شو حرام است هم پس مناسب است حال تعارض
 در نفی و ثبوت التزام و تقبیل رفع شود باید دانست که فعل تقبیل و التزام
 میان فاعل و مفعول پس این نسبت بفاعل جنسیت لاکن از نسبت
 بمفعول حلال بوجه خاص باشد یا حرام بوجه خاص بر غیر از آنچه حرام
 حلال است پس گاه بوسه غیر محرم بعموم مفعول و عموم وجه خاص که از اخص
 و آثار ثابت است مثل در بیان عموم مفعول و عموم وجه خاص و آیات از فعل
 حضرت صلعم و صحاب کرام و غیر هم رضایست بر که خواهد بود بوجه کتب حدیث
 شریف نماید هم معنی در خصوص مفعول وجه خاص نخواهد شد پس
 بوسه سست و پادشاه و لباس نعلین و دیگر آثار و شعار و دیگر اشیا بهر

جایز باشد منع تواند شد بنا بر اصل آنکه بر تقدیم مسلم منع بخصوص نتواند شد
 هم و در وجه ماراتیه عربی با قباله و لایعده سخن دراز است تا آنکه همین صحت نیز
 مگر آنکه تا دلیل کرده شود در حالت التزام این نجاست که معافه عربان لایعده
 هم جایز است اگر سبخر بحرام نباشد و معافه عربان بعربان مکر و دینش خیر
 است باید دینست نزود صلی الله علیه علی آل و سلم خالطوا الناس باطلاقم
 و خالطوهم فی اعمالهم رواه ابن کثیر و احقاق فی حدیث خیر بخلاف
 به از است خمیدن با کرام کسانی که رسم اکرام نیست جایز است پس
 در خمیدن عام نتواند شد مگر اهل رسم عرب بشک و ایشان رسم اکرام
 خمیدن نیست م و نیز باید دینست که اگر انخار مطلقاً حرام گفته شود بیشتر
 که از این حرام نصیبی نشده باشد و اگر بعضاً حرام گفته شود و وجهی خاص
 که جز آن حرام نتواند شد و ظن حرام در فعل مومن صحه نیز رد پس ازین
 را انخار که وقت سلام واقع شود جز بر رسم اکرام نتوان منهد و آن جایز است
 باید دینست که بنا بر رسم عرب ک انخار نیست و ایذا بر مسلم ترک انخار بنا
 رسم اکرامش حرام ترک سنته بنا بر تخر از حرام است علیه الفتو و از قواعد
 است کل ما یجوز الی الحرام حرام از نجاست که تلاوتش را بن محمد سبخر اگر چه نیست

لیکن وقت ناذی مسلم حرام است شش خنجرین سال یعنی ترک سنته بجا بجز
از این مسلم در فقه میتوان یافت هم و فقها ریح الخمار کرده فرموده اند نه حرام
شش در فتاویٰ منبیه است الا تخمار للسلطان غیره کرده بکره الا تخمار عند النعمه
هم و اختیار کرده او بمقابله اختیار حرام و الله تعالی اعلم بالصواب و ان شاء
در دیار مندر رسم ادب اگر ارام است ترکش محمول بر خلاف ادب اگر ارام است بایست
چنانکه علماء از تفصیل تحریر استوفیل بر معظم استنباط فرموده اند شش قال ابن حجر
استنبط بعضهم من شروعه تفصیل الحجر الاسود جواز تفصیل من شریح الاستغفار
من آدمی غیر هم از طواف و الزام کعبه و حجت ابصر از جانب او
طواف و الزام بر معظم و حجت ابصر از جانب او استنبط میشود و الله تعالی
اعلم بالصواب و نیز حجت فقهی افعال از صدی سلف خلف یافته
شش حجت فقهی بحال لغیب جانب حضرت غوث اعظم محمد عبدا
محبوب سبحان در صحبت الاسرار مذکور است و حضرت سید مرشد حجت
فقهی خود از جانب حضرت مرشد خود شش بیان میفرمود رضی الله تعالی
عنهم و باید دانست که حجت فقهی وقت و ادع از بیت الله تعالی و محرم
حضرت بنی الله تعالی صلی الله تعالی علیه و آله و سلم از سنه ثابت نشد

ازین سبب بعضی علماء بدعت کرده فرمودند و بعضی علماء جائز و توارث
 صحابیان فرمودند از اینست امام زین العابدین در تبیین این حقائق شرح کنزالایات در
 ادب زیارت بیت الرب بجا آوردن استغاثه و رجوع قهقری فرموده و نیز
 قهقری از جانب کار بر مسکرامکار و فی المستخلصه حقائق ثم قالوا یعنی آن
 میسر و موشی در آه و وجهه الی البیت و ملا علی در مسکن طریقی جائز
 و توارث صحابیان نقل نموده ام باید دانست تقبیل و معانقه و طواف
 باموس و رجعت قهقری از جانب او که بر طبق ظنیت بانوار الله تعالی و رسول
 الله تعالی صلی الله علیه و آله و سلم در شفاعت مشایخ است که در
 ذکر کیفیت اشتراک صفی بالله سبحانه و در ذکر کیفیت اعم و معرفه مذکور است
 تفاوت مراتب است مشایخ تقبیل و غیره که مذکور شد مبنای معرفه و توارث
 عارف مقبیل و معانق و طواف و رجوع در معرفه مقبیل و معانق و طواف
 و رجوع عن آزار است تقبیل و معانقه و طواف باموس و رجعت قهقری
 از جانب تقبیل و معانقه و طواف الله تعالی است رجعت قهقری از جانب
 او تعالی همه تعبد الی تعالی و از اینست که تقبیل و معانقه و طواف باموس
 و رجعت قهقری از جانب تقبیل و معانقه و طواف رسول الله تعالی است

صلی الله تعالی علیه وعلی اله وسلم وحببتهم از جانب دست صلعم
 همه بظیال صلعم ولاموسن نیز این تعظیم شامل نعبد الله تعالی است از ظلیه
 نور الله تعالی شش بنا بر معرفه و نیت عارف و تعظیم شعائر الله بنا بر معرفه
 القلوب هم پس اگر باین معرفه و نیت اجمال کند جائز است و آنست که گفته شد
 از ثمره بار در و لبطوفوا بالبت عتیق و التزم بابا کعبه و محض تقبیل با حجر بود
 سش چنانکه در ذکر کیفیت صحه اش تراک صغی و سهمی با بجه سجانه در تفسیر کرده
 و لبطوفوا بالبت عتیق مذکور است و در حدیث شریف است که مصاحفه
 و تقبیل با حجر است و تقبیل بر الله تعالی است پس این نیز چنین است با و الله تعالی
 اعلم بالصواب هم باید دقت بفرموده والدین است از آنکه در حدیث
 شریف است آن جلایا را که النبی صلی الله علیه و سلم فقال یا رسول الله انی
 ان اقبل صلبه یحترق و حور لعین فامرہ النبی صلی الله علیه و سلم ان یقبل رجل الا
 ووجه الاب فقال یا رسول الله لو لم کن لی ابوان فقال قبل قبرهما قال فانه
 لم اعرف قبرهما قال خط خطین احدهما قبر الام و الآخر قبر الاب فقبل ما حکمت
 فی یحییٰ الحدیث و در کتاب عالمگیر است اباباس تقبیل قبر ابو یوسف که از فی القبر
 چونکه ازین حدیث شریف بفرموده والدین بطلب است بفرموده استاد دین

حضرت پیر طریقت و حضرت پیغمبر خدای تعالی صلعم بالا اولویه مستنطق مسمود
 بنابر شرف ایشان نظر مود که با یم بوس برآی تحرز از حکم کریمه ماکان شب
 ان یوتیه الحکم و النبوة ثم یقول للناس کونوا عبادا لی و تخصیص با صلعم
 باید داشت نهادن سبابتین رب رب چشم وقت استماع اسم مبارک محمد ص
 علیه علی و سلم درست است با سناد و عن علی المرتضی کریم الله تعالی وجهه کائنات
 اذا سمع المودون یقول اشهد ان محمدا رسول الله قال نحو ذلك قال ضریب
 ربا و بالا سلام دنیا و بجهاد صلی الله علیه و سلم دنیا و قبیل باطن اهل سبابتین
 و یضعها علی عینیه و در روی از حضرت ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه
 وضع ایهامین سبابتین رب رب چشم کورش و در روی و عدد شفاعة
 از حضرت صلعم رب فیل من کورش و در روی تقبیل ایهامین و وضع عینین
 انحضرت صلعم بنابر سنده حضرت آدم علی دنیا و علیه الصلوة و السلام مذکور و بعض
 علما تقبیل و وضع مذکور را مخصوص باذان نظر موده اند بل وقت استماع اسم
 مبارک محمد صلعم عموما فرموده اند باید داشت این دو سه تقطیر و محبت است
 شفا صبر میگونی که این فصل بود باین ماند خوشا مشایخی که تقطیر
 و محبت باشد صوم عاشورا هم مشایخ عمل میجو با چنانکه در اسم با باید داشت

سلام سلم نبی باشاره جائز است در بخاری است انما سلم عبد الله علی
الدائیین اشاره و سلام سلم سلم سلم باشاره جائز است قال یاقین انما
عینا فیومی بیده الینافم و قالت اسماء الرکوة النبی صلی الله علیه وسلم بیده
الی انما بالسلام آتیه اشاره بنی انما یخرج من بیت لیکن در کسانیکه عادت ایشانه
بلفظ است از اشاره مجرد بم آنچه در عادت است توان فهمیده علماء را ایشانه
مجرد با سلم مکرره فرموده اند که درین یک لفظ مسنون است اللهم صل علی
صلی محمد ابنی نورک و علی انوارک کما تحبه و ترضاه و شفعه فینا و زحمتنا

ذکر کیفیت صدر و شرح صدر

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلی علی سوله محمد و نستشفعه و علی اله و اصحابه و اتباعه
اجمعین باید داشت شخص نفس از مرتبه ذات و صفات تا افعال متصفه
ش اسم فاعل م صادر است پس چه صادر بود تعضنی است یا انرا
همه صدر است که بمعنی مصدر تعضن فاعل متفعل عام است ش چنانکه ذکر
کیفیه تفسیر سوره النصر ایشانه بشرح صدر است م از اینجا است صدر ربی
سبحان و آن مرتبه حجاب و صفات حجاب است ش چنانکه در ذکر کیفیت اثبات

مرتبه الحجاب من الخالق و المخلوق مذکور است م و صد رست برای انبیاء
 علی نبیاء علیهم الصلوٰه و السلام و صدیر برای اولیاء رضی الله تعالی عنهم
 ان شترحات نشان می آید و اولیام است بقیام باشد باقیام مجاز
 ش چنانکه در ذکر کیفیت العلم و المعرفة در تعریف سائده و نبوة و ولایة مذکور
 م بل برای جمیع شخصات حسب حال پس فضل توسع عام صد محمد صلی الله تعالی
 علیه و آله و سلم بر توسع خاص و غیرش است صلعم و شرح صد کشف حقائق
 نظمیه و التراسد است از اینجا است الم نشرح لک صد رک و من بی الله بشرح
 للاسلام و تحفه در ظاهر شرح صد رجب صلعم واقع شد تواند شد که از اس
 حقائق صد رجب با پیش گفت مقصود باشد از این شرح صد رجب للاسلام یا
 باشد و الله تعالی اعلم بالصواب باید دانست که لغت صد را معانی است با بعضی
 حقائق آن می آید ان معنی م است که گفته شد و شرح صد رجب کشف
 حقائق از اوصاف ذاتیه است و شرح صد رجب از اوصاف عارضیه و از
 به اوصاف ذاتیه است نه عارضیه می یعنی اگر فضل با اوصاف ذاتیه نباشد
 و فضل با اوصاف عارضیه باشد و این که ذات فضل در حد ذاتها با اوصاف
 ندارد و محتاج در فضل خود با اوصاف عارضیه پس فضل ذاتی متحقق نشود م

و اتمان در وجه اوصاف ذاتیه اولی باشد نه عارضیه و فضل اوصاف
 ذاتیه است در وجه موجودیه مقصوده نه عارضیه اشرقیه از فضل اوصاف
 ذاتیه است بر اوصاف عارضیه نه انکار از فضل اوصاف عارضیه
 و الله تعالی اعلم بالصواب اللهم صل وسلم علی محمد البنی نورک علی انوارک و علی
 و نرضاه و شفعه فینا و ترجمناه و ذکر کنشیه تفسیر الایامه الکریمه حفظوا
 علی الصلوات و الصلوة الوسطی و قوموا بعد قانتین
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نسئله فی علی رسول محمد و تشفعه علی الله و صحابه و انبیاء
 اجمعین صل علی ان العبادة ما هی لله تعالی لا بالله تعالی ش و ما هو بالله تعالی
 لا لله تعالی لیس عباد الله تعالی بل هو عباد لما ارادهم فالعبادة علی
 وجهین فوجه لله تعالی بالله تعالی لا لصلوة قال سبحانه حافظوا علی
 الصلوة و الصلوة الوسطی الایم مع شرائطها الواو علی الصلوة الوسطی
 ناکب علی الصلوات اصل لان فی المفاعلة مشارکت الفاعلین فی الفعل
 محاذ و لازم المفعول فان کبر فلا غیره ش مفعول م مشترک للفاعلین
 حقیقتاً فی الذاتیات کقول سبحانه قاتلوا المشکین الای و سجا زفر الوضوء

المفعول به حافظة على الصلوة ومشاركة الفاعلين في الفعل بحالها وان لم يكن
فمنفس الفاعلين فيعمل بها اى احد لا احد منهما فاذا غير مشترك للفاعلين لا يشترك
المفعول والفاعلين في الفعل اذ المفعول فضيلة والصفة بما لا يشترك في
وفا عمل اذ المفعول وصف الفاعل من ش والوصف والفاعل الموصوف لا يشترك
حتم م انتهى فعل الاصل في الفعل والمضى فلهذا مشاركة فاعلية مجازا لا تشترك
بوصف ومفعوله الصلوة مشتركة مجازا من اذ يبرهن الوصفيات ثم لفظة
ولا مشاركة مفعول من اى صلوات م الفاعلين اذ مفعوله والصفة
ولا يقع الفاعل مفعول من اى للمفعول م على المشاركة لكنه من اى الصلوة
م متعلق بحافظة مفعولها من اى الحافظة م بصلته عن فذلك
مشير بقضاء العمل الى معنى تعاونا واداء جميعها من اى صلوات م
استمررا والحفظ والامر حتى لم يخصصا بزبان من فهنا لم يخصصا بزبان م
والى حفظها من مبطلاتها طائرا وباطننا ولا يشترك فاعل اذ المفعول
وصف من ردة مشاركة فاعل مفعول وفعل ان يبرهن م فقرة مشاركا
تاكيد جماعته لا وجه بها في الصلوة ولا فرضية الصلوة على المشاركة من
اذ لا يشترك مطلقا الوجوب لفرضية الاحتمال المطلقة احبا نام لكن فرضية

على مفعوليتها للمحفظ لا المشاركة اذ لمشاركة في معنى موضوع ومجاز لا
 في غير ش فاذا المشاركة بالصلوات باطله بانها ليست بمعنى موضوع
 ومجاز للمحفظ ومشاركة فيه هم ووجه الله تعالى بغير الله تعالى
 الشعار ووقوف العرفات ووقوف المزدلفة وطواف البيت العتيق
 والسي من الصفا والمروة قال سبحانه من اعظم شعائر الله هناك من هو الله
 الاله ومن اعظم حرمان الله فهو خير الاله وليطوفوا بالبيت العتيق الاله
 والمروة من شعائر الله فمن حج البيت او عتمر فلا جناح عليه ان يطوف بهما الاله
 وتعظيم الرسول والاولياء رتبة افعال قوموا الله قانتين القيام بمعنى موضوع
 ومجاز عام بالتمخيص شي كما تم فانه الاله بخلاف اذ انتم الى الصلوة
 الاله من فانيخصص الى الصلوة هم فالعام خصص مع الله فهو عباد
 الله تعالى والفتوت بمعناه عام لله وبغير الله تعالى قال سبحانه من بقيت
 منكم الله ورسوله الاله اتوا على قوموا انزع عطف على محمد الا انتم الله
 حافظوا انزع هم بمراد انتم الكلام المتعارف سابقا والافان كان عطف
 فبغير محمد الا ان لا يصح لعدم ذكر اركان الصلوة ركوعا وسجودا وقعودا
 وغيرهم والمتعارض بالمشاركة في قوموا حافظوا هم وعموم صلوة فانه

سبحه تعالى وغيره تعالى والصلوة لا تكون عامه من سجدته تعالى وغيره تعالى ..

..... أو عطف لنق لا يصح لعدم جواز ترديد الجملة

الاولى ولزوم التخييل الذي في العطف من خلاف بما يؤمن به من اتحاد

بالجملة الاولى أو عطف تأكيد لا يصح لاختصاصه من جهة العطف وثم لا من جهة

التأكيد فاما العطف فكان مغايرا للجملة الاولى فخلافاً لما في الجملة الاولى

موجوده أو كان متحداً بها معاً فهل بالتكرار المعنوي بخلاف صحت العطف

الوسطى على الصلوات من لا على ما فطروا فان قدر فكان مغايراً ولزم

ان الصلوة الوسطى غير الصلوات أو متحد أولزم الابهال من واما التأكيد

فكان شاملاً لها من اى الجملة الاولى ولا خصوصية للقيام من كان

من خصوصية الصلوة الوسطى من الصلوات من يقتضي قائلين عموماً

على مغايرت قوموا بجاهلها واستحقاقها والصلوة لا تكون عامه من سجدته

وغيره تعالى من فلا يراد به من اى بالتأكيد من صلواته قائلين لا يصح

الاعطاف فغيره من اى عطف جمع وترتيب من الضياء وعلى المعنى المعبر عنه

قوموا اذ خلاف فصاحته لتنظيم الشرف ويمنع ما فطروا على الصلوات

والصلوة الوسطى بقائلين انتهى فاعلم ان القيام سجدته عام زماناً وخطاباً

قنوتاً لله تعالى وغير الله تعالى لمعوم صلة القنوت بحذقنا والقنوت عام الخائز
 فان قيام قنوتاً منها من اى بعض من انحاء القنوت ولو بمعنى موضوع او محال
 من كقيام لصلوة تخصيص القيام لله تعالى لا ينافى عموماً لغيره تعالى في انظم الشرب
 رباط تركيبة خروجه وان لفظه متعلق بالقنوت متهم تخصيصاً لله تعالى فالقيام عام والقيام
 بلا تعنى للمجهين من جهة تعلق لما قبله ووجه تعلق لما بعده كما لا ريب في
 ذلك الكتاب لا ريب بهى للمؤمنين الايم فكلما التبرين بمعنى واحد فنية ووجه
 كما وضع لله تعالى اعلم بالصواب وعليك لفظه في تفسير الآية الكريمة في اى
 الكبير احمد لله شرفاً بالعبادات التى هى على الوجهين المذكورين ككثير الاعمال
 لعباده ككثير الثواب بها واعلم ان اشتغافاً في مشاركت فاعل ومفعول ثم كونه
 شراً لصلوة م وعطف قوموا انخ على حافظوا الا فى لصلوة الوسطى
 والقنوت فباى اختلفوا فيها من اى فى لصلوة الوسطى والقنوت م
 اقدتم استبدتم اللهم صل وسلم على محمد النبي نورك على انواره كما تحبه وترضاه
 ذكر كيفية تفسير كرمية ان بعد وملكته يصيكون على النبي يا ايها
 الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليماً
 بسم الله الرحمن الرحيم

محمد الله وشفيعه وفضل على رسول محمد وشفيعه وفضل على واصحابه ائمة محمد
فرمود سبحانه ان الله وملكته يصلون على النبي يا ايها الذين امنوا صلوا عليه
صلواتكم لهما بائنا ان الله وملكته يصلون على النبي مقدسه ائمة نبيا عظيم نبيا
صلی الله تعالی علیه وسلم وصلوة رحمت است پس صلوة الله تعالی علیه انزع
وجود محمود است صلعم از نور الله تعالی ودر این اسرار صفات نام است
هر کس بر نصیب خود است و آن بنور لا تخصی است و این صلوة صنفه مانع
است و صلوة بلکه دعاست بر مراد صلوة الله تعالی ای الاصل
محمد م و مراد از ایشان مصلدین مستند بنا بر خلقت شان بجا آوردن
تصلیه که عبادت شانت و مصداق مقدم بر اصل و بنا بر صنفه بجا
ست
ش نه صلوة الله تعالی که صنفه مانع است م باید است که مصداق
قدم
امر سلوا در این آیه کریمه مذکور شد پس مصداق متقدمش عام است باعموم
و عموم صد و عموم مفعول ثانی پس مفید مطالب ما باشد باید و سلامت
بفتح تحیه و بی گزندگی و گردن نهادن است و این لغت مفید است معنی سلم
بفتحین ای گردن نهادن و تسلیم بکسری شتی و صلح و سلامتی و پاکی از عیب
پس تسلیم بجا آوردن تحیه و بی گزند داشتن از نا شایسته و سپردن امور

.... گردن نهادن بعبود طاعت و خست یاریکی و پاک داشتن از
 عیب است پس مفید مطالب عموم باشد و صله و مفول بر مراد باشد
 ای سلمو علیه تحیات و سلمو ای مورکم و سلمو مکن از اینجا است که صلوة بزرگ
 خاص است و سلام تحیه عام است چنانکه در قرآن مجید سلام علیه السلام علی
 مذکور شد باید دانست امر مفید استمرار و منع جواز است و مفول طلوع
 تأکید و دفع است نه تعدید بنا بر استمرار امر هم حاصل آنکه تسلیم با تمام تمام برفع
 سر و آرید و چون مغوار افعال عباد در آید بر عباد که از عباد است از
 اقسام صلوة الله تعالی است از اینجا است مراد ما بوجود محمود بنی
 تعالی بصلوة بر آسمانیان صفت شان است و بر زمینیان با موریه فرموده
 قل بفضل الله و برحمته فبذلك فليفرحوا هو خير مما يجمعون شش نفس این
 کلمه در ذکر کیفیت اخلاق انبیا مرقوم است و فرمود صلعم من قبوع بنا
 تا آنکه حضرت بنی صلعم صلوة بر خود خوانده و دیگران را درین صلوة خاص از فضل
 رحمت عام طفیل خود کرده خواست اللهم صل علی محمد و علی آل محمد
 ابراهیم و علی آل ابراهیم انک حمید مجید و برکت دعا حضرت بنی الرحمة الرش
 براد حدیث شریف من سلک علی طر فیهو آلی فطیور وجود صلیا صلعم

علاست اللهم صل علی محمد وعلی آله وعلی انوار کما تجود فی رضا وشفاعة
 ذکر کیفیت تحقیق اقوال ما رایت شیئا الا ورايت بعد قبله و ما رایت
 شیئا الا ورايت بعده و ما رایت شیئا الا ورايت بعده
 بسم الله الرحمن الرحیم

نحمد الله و نستعینه و نصلي علی رسول محمد و نستشفه و علی آله و صحبه و اتباعه و مسمیر
 قبل قال سیدنا ابوبکر الصديق کبريضى الله عنه ما رایت شیئا الا ورايت قبله
 و قال سیدنا عمر الفاروق الاعظم رضی الله عنه ما رایت شیئا الا ورايت الله
 بعده و قال سیدنا علی المرتضی صلی الله علیه و آله ما رایت شیئا الا ورايت الله
 اعلم ان لا الاستدراك للتحقیق ش النظر فی اصل کیفیت الاستدراك فی ذکر
 کیفیت الاصول هم لا الاستدراك لعدم مغایرت اجتهادی ارکان فیه ش
 النظر فی کیفیت الاستدراك فی ذکر کیفیت الاصول هم ورايت بمعنی معرفت
 المعرفه و الواو حالیه لبيان حال مستدرك منه محذوف ش ای رایت لا
 انظم و الحال لا ینفک من حال هم فی اصل الكلام ما عرفت شیا کل عرفه
 فی حال معرفتی ان الله قبله و معه و بعده بلا لایة المخلوق الی خالق الله
 قبل خلقه و معه بوجودهما و بعده ببقاء ش فالاقوال شانه فی معنی عرف

فمن حيث حد و شأ فقد عرف ربها بالانها فقبلية منها ومعية بها
 وبعديتها منها هم فالاقوال اخبار من بحالات ^{او نوري} الاشياء للمخلوق وخالقه لا من
 حالهم اذ هم كاللون في معرفة الله تعالى بكلبر اذ معرفة قبلية متقدمة من
 المعية و معرفة المعية متقدمة من معرفة

البعديتها كما ذكر في ابي بلال الشافعي المخلوق الى خالقه الله قبل خلقه
 ومع وجودهما وبعده بفناء م اللهم صل وسلم على محمد النبي نورك
 وعلی انواره كما تحبه وترضاه وشفعه فينا وترحمنا به
 ذكر كيفية سلاسل عاليه که در ان شرف شمول یافت
 من انک احسن الراحمين
 بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله المستعین وعلی رسولہ محمد وشفعه وعلی آلہ وصحابہ اتباعہ جمعہ
 باید دانست که از اوصاف باطنی اولیاء الله تعالى رضی الله تعالی عنہم الله
 وانا تراست واز بیان اوصاف ظاہر قوت بیشتر عاجز ناچار بغیر و در
 با ساریات این بزرگان که در دوزخ برسطه شان با رسول الله تعالی صلی الله تعالی
 علیه وسلم وعلی آلہ وصحابہ اتباعہ جمعہ شرف دار و تبرک گرفته

اسماى طبيبات مشايخ سلسلہ عالمیہ شفیقہ محمدیہ رضی اللہ
تعالیٰ عنہا بالہا حضرت محمد رسول اللہ تعالیٰ صلی اللہ علیہ وسلم علیہ السلام
واحبابہ ائمہ جمعیۃ حضرت ابی بکر صدیق رضی اللہ عنہ حضرت سلمان فارسی
رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت امام حسن مجتبیٰ بن ابی بکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
امام حنفیہ صادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ ابوبکر صیقلی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
خواجہ ابوبکر حسن خراسانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ ابوالکلام کرمانی رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت خواجہ ابو الفارحی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ ابو یوسف ہمدانی
رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ عبدالحق عجمی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ
محمد نارف ریوگری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ محمود بن محمد بن محمد رضی اللہ تعالیٰ عنہ
حضرت خواجہ عزیز الدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت بابا سکا رضی اللہ تعالیٰ عنہ
حضرت سید ابیکمال رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ بہار الدین نقشبندی رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت خواجہ علامہ الدین محمد رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ مولانا یعقوب جبر رضی اللہ
عنہ حضرت خواجہ عبید اللہ حراری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ محمد زاہد رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت خواجہ محمد درویش الہگامی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت محمد الہگامی رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت خواجہ بانی بامدریہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مامور بامدریہ رضی اللہ تعالیٰ
عنہ

فاروقی سہمندی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت ابی ان عروۃ الوثقی خواجہ
 محمد مصدوم رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ سفالدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 سید نور محمد بدایونی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شمس الدین بن منظور جان جانا سید
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو محمد نعیم سہم ہرکھی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو
 محمد مراد رضی اللہ تعالیٰ عنہ تہا نیر حضرت غلام رسول رسول بنا رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ سالار فتحپوری فقط این سلسلہ یا بدر محمد عبد الجید مخاطب است بحضرت
 ذوق بر سین باید دانت کہ در دمنہ در ابتدا تعلیم تربیت در سلسلہ عالیہ یا
 اسماعیلیہ شاخ سلسلہ عابدیہ معینیہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ عن ابی الہیاء
 حضرت سید الانبیا محمد رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ وسلم علیہ علی الوصیاء واتباعہ
 اجمعین حضرت علی مرتضیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت امام حسن بصری رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت عبد اللہ صدیق بدیع رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت فضیل بن عیاض رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ حضرت ابراہیم بن ابی حمزہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت سید بدیع الدین بقیہ در
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت امین الدین ابی سعید رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو
 دینوری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت ابی اسحاق شامی حنبلی رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت ابی احمد رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت ابی محمد بن ابی احمد رضی اللہ تعالیٰ

حضرت ابو یوسف رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ مودود چشتی رضی
 تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ حاجی شریف زکریا رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ
 عثمان ہارونی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ محمد معین الدین حسن شجر رضی
 تعالیٰ عنہ فقط این سلسلہ عالیہ بطریق تربت او بدرمند محمد عبد الوحید
 بدائت درین سلسلہ عالیہ شمس احمد مہمست باید دانت کہ در درین سلسلہ عالیہ
 در آخر علم تربت یافتہ اسما طیبات مشائخ سلسلہ عالیہ طائریہ رضی
 تعالیٰ عنہ اہلہا حضرت محمد معین الدین حسن شجر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 قطب الدین بختیار کاکی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت فرید الدین بسعود گنج شکر رضی
 تعالیٰ عنہ حضرت قطب الدین محبوب الہی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت نصیر الدین محمود
 جبراع دہلی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت سید عبد الرزاق بانسور رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 مولوی احمد عبد الحق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو احمد انوار الحق رضی اللہ
 حضرت مولو حافظ عبد الوہاب رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولو حافظ محمد
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ فقط این سلسلہ عالیہ بدرند محمد عبد الوحید مخاطب امیر
 باید دانت این سلسلہ عالیہ بطریق او بحضرت سید عبد الرزاق بانسور رضی اللہ
 عنہ سید اسما طیبات مشائخ سلسلہ عالیہ صابریہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ

حضرت ذوالدرج و کعب بن سعید رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت علامہ الدین علی محمد
 مبارک رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شمس الدین بانی بنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت جلال الدین بانی بنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت احمد بن محمد بن رضی اللہ
 عنہ حضرت عارف احمد بن احمد بن محمد بن رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت محمد بن
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت راولیہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت پیر اولیاء رضی اللہ
 عنہ حضرت حاجی قطب الدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ حمید رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 شیخ سلیم رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ محمد عرف پیر شیخ رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت شیخ محمد عرف پیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ محمد سادون رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ احمد مان رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ حسین احمد رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ بدایہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ امام احمد رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولوی احمد انوار الحق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا ابوالکرم
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا محمد عبدالواحد رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 محمد عبدالرزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ فقط این سلسلہ عابدین و محمد عبدالوحد
 اسماطیبات شاخ سلسلہ عابدین قادریہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت سید الانبیاء محمد رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ وسلم علیہ و آلہ و صحابہ کرام

اجمعین حضرت سید الاولیاء امیر المؤمنین علی کرم اللہ تعالیٰ وجہہ حضرت
 امام حسن بکیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ حبیب رحمہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت داؤد علیہ السلام رضی اللہ تعالیٰ عنہ شیخ الاسلام حضرت معروذ کفری رضی اللہ
 عنہ حضرت شیخ عبد اللہ سرسقطی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت خواجہ عنید علیہ
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ عبد اللہ ابوبکر شبلی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 شیخ عبد الغفر بنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ عبد الواحد رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 حضرت خواجہ ابو الفرج یوسف طرطوسی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ الاسلام
 شیخ ابوالحسن علی مبارکی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ ابوسعید خدری رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ حضرت میر سید الدین محمد عبدالقادر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر
 عبدالزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر سید محمد بن الوصالح رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت میر سید احمد رضی اللہ تعالیٰ عنہ برادر میر محمد نعید اور رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت میر سید رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ موسیٰ رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت میر سید حسن رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ ابوالعباس رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ حضرت شاہ بہار الدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر محمد قادر
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ جمال قادر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت میر

سید بخش بہکری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت سید شاہ ابراہیم ثانی رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ ابراہیم بہکری رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ
 امان بہر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ حسین انارضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 شاہ ہدایت بہر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شاہ عبد الصمد خدائنا رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ حضرت سید شاہ عبد الرزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا
 مولوی احمد عبدالحی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا مولوی احمد ذوالرحمن رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ حضرت مولانا حافظ محمد عبد الوہاب رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت
 مولانا مولوی محمد عبد الرزاق رضی اللہ تعالیٰ عنہ فقط بدانکہ حضرت معروف
 کرمی راز حضرت امام علی موسیٰ رضا ابن امام موسیٰ کاظم علیہما السلام بطریق
 آبائی رسید برین وجہ حضرت شیخ معروف کرمی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت علی
 موسیٰ رضا ابن امام موسیٰ کاظم علیہما السلام حضرت امام موسیٰ کاظم ابن امام جعفر
 صادق علیہما السلام حضرت امام جعفر صادق ابن امام محمد باقر علیہما السلام حضرت
 امام محمد باقر ابن امام زین العابدین علیہ السلام حضرت امام زین العابدین ابن امام حسین
 علیہ السلام حضرت امام حسین ابن امیر المومنین علی علیہما السلام حضرت امیر المومنین
 علی ابن ابیطالب کرم اللہ تعالیٰ وجہہ حضرت امام زین العابدین محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ و آلہ

واصحابه واتباعه وسلم بدلكه ابن سلسله عاليه بدرودند محمد
 عبد الوحيد مخاطب امير سيد و درين سلسله اسم عبدالمجيد است
 اسماء طيبات شيخ سلسله عا مصايه ^{افضل} ^{الحال} ^{الخال}
 عن ابا لهيب حضرت محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم
 وعلى آله واصحابه واتباعه اجمعين حضرت امام عبد الله علم به دار
 رضي الله تعالى عنه حضرت شيخ عبد الله خبي رضي الله تعالى عنه حضرت
 شيخ حاجي سفيان خبي ابا رضي الله تعالى عنه حضرت مولوي الامين بن
 سيد ان پور رضي الله تعالى عنه حضرت بحر العلوم عبد الله
 محمد رضي الله تعالى عنه محمد رضي الله تعالى عنه
 حضرت سيد مير محمد منهر رضي الله تعالى عنه حضرت
 مولانا مولوي محمد عبد الرزاق رضي الله تعالى عنه
 ابن سلسله عاليه بدرودند محمد عبد الوحيد مخاطب امير سيد

اللهم صل وسلم على محمد النبي نور

وعلى افواره كما تحبه وترضاه

وتشفع فنيا ورمنا

ذکر کیفیت ختم بقصد ترک نحر زنا در
بادگیر مطالب

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد الله نستعينه ونصلی علی رسولہ محمد ونستشفعہ علی آلہ و
اصحابہ واتباعہ جمعین درین سال که آغاز چهارده صد است
قصه ترک نحر را بنامه دردنا پایان پذیر که مشتمل
مؤدم مگر آنچه اوسبجانه خواهد فافوض امری الی الله
لا حول ولا قوه الا بالله متعص

یارب تو بیا روم ساز رسان آوازه دردم بهم اواز رسان
و این نامه در روز از ضرر موافقان مخالفان محفوظ داشته
مشرف نظر محبوب باک الله تعالی فی جماله رسان بدعا
ما مشرف ببغفرت گردان ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او
اخطانا اللهم صل وسلم علی محمد وعلی آلہ و
کما تحب یترضا وشفعه فینا ورحمتا

صحت نامه تذکره الحق

صفحه	۴	عطل	صمیم	صفحه	۴	عطل	صمیم
۱	۵	بتغیر	بتغیر	۲۹	۹	کسرا	کسرا
۲	۳	الولاية دلیلیا	الولاية دلیلیا	۳۰	۱۵	وجود	وجود
۳	۴	مشعرون	مشعرون	۳۱	۶	فبا المعنی	فبا المعنی
۴	۹	شقیقه	شقیقه	۳۲	۱۳	منه	منه
۵	۱۳	خواندنیهای	خواندنیهای	۳۳	۱۴	فیتحقق	فیتحقق
۶	۱۴	ذین	ذین	۳۴	۱۵	حقیقی	حقیقی
۷	۱۵	بقیه	بقیه	۳۵	۱۵	آلا	آلا
۸	۱۶	حضور	حضور	۳۶	۱۴	الدار	الدار
۹	۱۷	با حسان	با حسان	۳۷	۲	مجازیا	مجازیا
۱۰	۱۸	ضائع	ضائع	۳۸	۱	بحاج	بحاج
۱۱	۱۹	لغت	لغت	۳۹	۲	والله	والله
۱۲	۲۰	خدا	خدا	۴۰	۱۳	باخره	باخره
۱۳	۲۱	خوف	خوف	۴۱	۳	البعیر	البعیر
۱۴	۲۲	شفاعه	شفاعه	۴۲	۸	توقیفیه	توقیفیه
۱۵	۲۳	میگویم	میگویم	۴۳	۱۱	آخر	آخر
۱۶	۲۴	و جمیع	و جمیع	۴۴	۱۲	آخر	آخر
۱۷	۲۵			۴۵	۱۳	لبنی	لبنی

صفحہ	نقطہ	صیغہ	صفحہ	نقطہ	صیغہ
۲۰	۲	بر	۵۲	۱۰	بالاسناد
۲۱	۱۲	حکیمہ	۵۲	۸	الجنسیۃ
۵۰	۱	الراضع	۵۲	۱۱	تعیین
۲	۲	بالتحصیم	۵۳	۱۲	بالایضاح
۲	۲	لتحقق	۵۴	۱	معدم
۲	۲	لیقتضی	۵۴	۱	ثبوت
۳	۳	درجہ	۵۵	۱	ترتیب
۳	۳	بالوضع	۵۵	۲	لا یجوز
۵	۵	ان اعتبر	۵۵	۵	ظاہرا
۱۳	۱۳	الوضع	۵۵	۵	لا یقصدہ
۱۳	۱۳	موجودہ	۵۵	۱۱	بضدہ
۱۳	۱۳	موجودہ	۵۶	۳	المصدق
۱۳	۱۳	موجودہ	۵۸	۱۰	ابناء
۱۳	۱۳	موجودہ	۵۹	۲	ابناء
۱۳	۱۳	موجودہ	۶۱	۱۱	فانی عن المجر
۱۳	۱۳	موجودہ	۶۱	۱۳	حقا وکان
۱۳	۱۳	موجودہ	۶۱	۱۵	ہذا باطل
۱۳	۱۳	موجودہ	۶۳	۳	فیہما
۱۵	۱۵	فیئہما	۶۳	۴	تقرض

صحيح	غلط	صفحة ٢١	صحيح	غلط	٢
موجوده	موجوده	١	موجوده	١	٢٥
قبل	قبل	٢	قبل	٢	٢٥
فيما	فيما	٩	فيما	٩	٢٦
ففسا قلا ما	ففسا قلا ما	٥	ففسا قلا ما	٥	٢٦
وخصه بقولان	وخصه بقولان	٦	وخصه بقولان	٦	
فانه	فانه	٤	فانه	٤	١٢
استحالة	استحالة	١١	استحالة	١١	١٣
الثالث	الثالث	١٣	الثالث	١٣	١٦
غيرها	غيرها	١٠	غيرها	١٠	٣
عينيها	عينيها	٢	عينيها	٢	٦
بينها غيرية	بينها غيرية	٩	بينها غيرية	٩	١٠
نهي	نهي	١٢	نهي	١٢	٢٩
لفرقة ومعربة	لفرقة ومعربة	١٢	لفرقة ومعربة	١٢	٨
هو	هو	٣	هو	٣	٨
حقيقه	حقيقه	١٢	حقيقه	١٢	٩
مختلفين	مختلفين	١٢	مختلفين	١٢	٩
كثيرين	كثيرين	٥	كثيرين	٥	١٣
عامة	عامة	٣	عامة	٣	
كان	كان	١٥	كان	١٥	

صفحہ	غلط	صحیح	صفحہ	غلط	صحیح
۸۷	بمقابلہ	بمقابلہ	۹۳	کلبا	کلبا
۸۸	نقصانہ	نقصانہ	۱۳	سمیت	سمیت
۸۹	یہدین	یہدین	۱۴	والثانیۃ	والثانیۃ
۹۰	مترقۃ	مترقۃ	۱۳	سمیت	سمیت
۹۱	فیہا	فیہا	۹۳	لا تروصف	لا تروصف
۹۲	المقالۃ	المقالۃ	۶	لا تروصف	لا تروصف
۹۳	غیرہ	غیرہ	۸	التکون	التکون
۹۴	بغیرتہا	بغیرتہا	۱۱	حقیقۃ	حقیقۃ
۹۵	لم یقدر	لم یقدر	۱۴	تعبیر	تعبیر
۹۶	الثلیث	الثلیث	۱۰	ما بینہ	ما بینہ
۹۷	جالیۃ	جالیۃ	۳	حادث	حادث
۹۸	ینبہ	ینبہ	۱۵	فاعل	فاعل
۹۹	التوقف	التوقف	۱	اثر	اثر
۱۰۰	بحدوث الحوادث	بحدوث الحوادث	۸	ولا ابقاء	ولا ابقاء
۱۰۱	یشین معلوم	یشین معلوم	۹	یسمع	یسمع
۱۰۲	لفظ و ما بینہ	لفظ و ما بینہ	۱۱	حق الحق	حق الحق
۱۰۳	انتفاء المحکم	انتفاء المحکم	۹	یحد ثہا	یحد ثہا
۱۰۴	معاویۃ	معاویۃ	۱۴	والعنی	والعنی
۱۰۵	لہ تعالیٰ	لہ تعالیٰ	۳	عرضیۃ	عرضیۃ

نقطه	صفر	مجموع	نقطه	صفر	مجموع
ذاتیه	۱۵	۱۰۶	ذاتیه	۱۵	۱۰۶
والاحاطه	۱۳	۱۰۸	والاحاطه	۱۳	۱۰۸
مضبوطه	۵	۱۰۹	مضبوطه	۸	۱۱۶
ما بینیه	۱۳	۱۱۰	ما بینیه	۱۲	۱۱۰
بصفت	۱۳	۱۱۰	بصفت	۵	۱۱۶
محل	۳	۱۱۱	محل	۱	۱۱۸
افکار	۱۳	۱۱۲	افکار	۲	۱۱۸
لزوم	۱۳	۱۱۳	لزوم	۱۱	۱۱۳
واجتماع	-	۱۱۴	واجتماع	۸	۱۱۶
فعلیه	۳	۱۱۵	فعلیه	۹	۱۱۶
شیع	۱	۱۱۶	شیع	۱۵	۱۱۶
مستطوره	۳	۱۱۷	مستطوره	۳	۱۳۱
لمبدئیه	-	۱۱۸	لمبدئیه	۵	۱۳۱
لمبدئیه	۹	۱۱۹	لمبدئیه	۱۰	۱۳۱
مرسل	۳	۱۲۰	مرسل	۶	۱۳۵
بالمعارضه	۴	۱۲۱	بالمعارضه	۸	۱۳۶
الوصف ذات	۱۰	۱۲۱	الوصف ذات	۱۰	۱۳۶
لیسبب	۱۵	۱۲۳	لیسبب	۱۳	۱۳۶
المقتضی	۱	۱۲۴	المقتضی	۱	۱۳۸

صفحہ	خط	صحیح	صفحہ	خط	صحیح
۱۳۰	۹	بآیتا	۱۵۱	۶	لا یحتاج
۱۳۱	۴	ابتدائہم	"	۱۲	تجربہا
۱۳۲	۱۰	اہل	"	۱۲	والموات
۱۳۳	۱	اہل	۱۵۲	۶	لا ای لا یخلق
۱۳۴	۵	اجتث	"	"	بما بعد
۱۳۵	۴	المطہم	"	"	فیروزون
"	۵	سواء	۱۵۳	۱۱	ای
"	۱۵	اجتث	۱۵۵	۱۲	تقتیہ بتقیہ
۱۵۰	۹	قنبہ	۱۵۶	۴	بالا غیار
"	۱۵	مسیبہ لرفع	"	۹	ما قتل
"	۱۵	جائز	۱۵۷	۴	ما بنی
۱۵۱	۱	مبیتہ	"	۱۱	ابناہما
۱۵۱	۲	البینین	۱۶۱	۱۲	شار
"	۱۱	ریمی	۱۶۲	۲	یحجزوہ
"	۱۵	دری عمواد	"	۶	احاطہ
"	۱۵	قد لبعض	۱۶۸	۱۲	بناخر
۱۵۱	۱	حضور جواد	"	۱۳	متاخر حار
"	"	مریم و انعام	۱۶۹	۸	شی
"	"	حضرت جلالہ	"	۱۵	بجنا

سطر	غلط	صحيح	صفحة	غلط	صحيح
١٥	سنى	سبى	١٨٣	القار	لقاد
٩	سنى	شبنى	١٨٣	ظلية	ظلمية
١١	الصدق	المصدق	١٨٥	حقيقة	حقيقة
٩	بتعاير	مغائر	"	يحتاج	ايحتاج
٩	المصدق	المصدق	١٨٩	خلات	خلات
١٣	دس	دس	"	نسبة	مسقة
١٣	بتحد	متحد	"	ليس يعرض	ليس يعرض
٣	زاد	زائد	"	ضد	ضد
١٣	الموفق	الموفق	"	مركبة	مركبة
٢	مرتبى	مرتبى	"	على دعوى	على دعوى
١٥	سنة ظلا	شبه ظلا	١٨٩	و ظهورة	و ظهورة
١٥	كان	كان	١٨٩	النسب	النسب
١	شنى	شبنى	١٨٩	النسب	النسب
٢	شنى	شبنى	"	الترام	الترام
٥	التقييد	التقييد	١٩٠	فلاخذ	مجهولة
٨	التقييد	التقييد	"	مجهولة	فلاخذ
١٠	تقيد للذات	تقيد للذات	١٩١	كمال	كمال
٢	ابتغاء	ابتغاء	"	للمتش	للمتش
١٥	بشنى	بشنى	"	فلا للمتش	فلا للمتش

صفحه	۴	خط	معجم	صفحه	۴	خط	معجم
۱۹۱	۹	بالمش	بالمش	۲۱۱	۱۲	الف	الف
۱۹۲	۱۲	مرکز نهادی	مرکز نهادی	۲۱۲	۱۳	لیغبط	لیغبط
۱۹۳	۱	وجه	وجه	۲۱۳	۵	گردید	گردید
۱۹۴	۱۲	میان	میان	۲۱۵	۱۲	ابتدای	ابتدای
۱۹۵	۱۳	خلقه	خلقه	۲۱۶	۳	ازورود	ازورود
۱۹۶	۱۴	من ادعا	من ادعا	۲۱۸	۱	درک امر	درک امر
۱۹۷	۱	ثبت	ثبت	۲۱۹	۲	بخلات	بخلات
۱۹۸	۸	ابن نبی	ابن نبی	۲۲۰	۸	مقروض	مقروض
۱۹۹	۱۲	نموده	نموده	۲۲۱	۴	علی بخازن	علی بخازن
۲۰۰	۱۳	عنایت	عنایت	۲۲۲	۱۲	مادون	مادون
۲۰۱	۵	نبی	نبی	۲۲۳	۱۵	ارتفاع	ارتفاع
۲۰۲	۹	فضلا	فضلا	۲۲۴	۵	واجب البقاء	واجب البقاء
۲۰۳	۲	سونی	سونی	۲۲۵	۹	اجب ارض	اجب ارض
۲۰۴	۱	تورده	تورده	۲۲۶	۷	مهرجا	مهرجا
۲۰۵	۱۲	دنامیدی	دنامیدی	۲۲۷	۱۲	افادت	افادت
۲۰۶	۷	محقق	محقق	۲۲۸	۸	دوران	دوران
۲۰۷	۴	اتباع	اتباع	۲۲۹	۹	تسجد	تسجد
۲۰۸	۱۳	ادست فلاح	ادست فلاح	۲۳۰	۱۵	من العالین	من العالین
۲۰۹	۱۱	بایان	بایان	۲۳۱	۷	این سجد	این سجد

صفحہ	نقطہ	صحیحہ	صفحہ	نقطہ	صحیحہ
۲۵۴	۲	مباری	۲۹۶	۱۵	اکش
۲۵۶	۱۵	بتقابلش	۲۹۷	۸	ارسانی
۲۶۱	۱۵	معرفہ	۳۰۰	۶	ادار
۲۶۲	۱۳	جوارش	۳۰۱	۳	منسب
۲۶۳	۶	افعل	۳۰۲	۱۴	حسنہ
۲۶۴	۱	و حال آنکہ	۳۰۳	۷	و فی المظہم
۲۶۵	۱۲	دنا	۳۰۸	۴	حسنہ
۲۶۸	۱۰	و آن	۳۰۹	۱	و اعلموا
۲۶۹	۱۲	و المحضون	"	۲	مجالس
۲۷۰	۸	جوان با	۳۱۰	۴	یحدث
۲۷۲	۷	برآ	۳۱۲	۵	لتعارض
۲۷۷	۱۴	النسبہ	۳۱۳	۱۴	حالہ
۲۷۲	۹	حامل	"	۱۵	تخصیص
۲۹۱	۱۱	ذکواہ	۳۱۴	۵	تذکرہ
۱۹۲	۱۴	باسم اللہ	"	۱	بشکلہا
۲۹۳	۴	نسبہ از حد	"	۸	صلعم
"	۵	مضر	"	۹	توقرودہ
"	۱۳	نسب	"	۱۲	و تقید
۲۹۵	۱۳	تخصیص	۳۱۵	۱	لعدم الاختفا

صفحة	رقم	نقط	صحيح	اسم	رقم	نقط	صحيح
٣١٦	١١	اشبه سَمًا	اشبه سَمًا	٣٢٨	٩	وقوموا	وقوموا
٣١٧	١١	بِأَيِّ دَلَا	بِأَيِّ دَلَا	٣٢٩	٦	فَانْطَلِقْ	فَانْطَلِقْ
			بِأَيِّ دَلَا	٣٣١	٤	وَرَشْفَا	وَرَشْفَا
			سَبْرَتِ بَدَم		١٣	الْمَدِينَةِ	الْمَدِينَةِ
			أَدَلَّ قَرِيبًا		١٥	الْحَافِظَ الْبَزَاءِ	الْحَافِظَ الْبَزَاءِ
			مَنْ أَلَدَّ	٣٣٢	١٠	الْكُعْبَةِ	الْكُعْبَةِ
			وَمَا مِنْ بَكِينَةٍ	٣٣٥	١١	أَسَدًا بِالْقَوْمِ	أَسَدًا بِالْقَوْمِ
			وَالْوَقَارُ فِي بَيْتِهِ		١٣	وَقَدْ صَرَحَ	وَقَدْ صَرَحَ
			وَالْمَنْظَرُ لِمَنْشَأَنَ	٣٣٩	١٢	فَنَشَلْ	فَنَشَلْ
			وَعَمْرُ ذَلِكَ	٣٣٨	١	مَكْفُوفٌ	مَكْفُوفٌ
			صَرَامٌ	٣٣٠	١	أَلَكْ	أَلَكْ
			فِي مَنَعَةٍ	٣٣١	١	إِلَى آخِرِهِمَا	إِلَى آخِرِهِمَا
			أَنْ يَخْضَعَ وَ	٣٣٥	٦	مَنْ الْأَيْمَةِ	مَنْ الْأَيْمَةِ
			يَخْشَعُ وَ		١٠	السَّكِينَةِ	السَّكِينَةِ
			يَتَوَقَّرُ وَيَكْزُرُ		١٣	وَحَزَنٌ	وَحَزَنٌ
			الْأَمَةِ	٣٣٩	٢	وَبَرَكَاتِهِ	وَبَرَكَاتِهِ
			يَذْكُرُ أَمَهُ	٣٣٦	٦	فِي زَرْعِهِمْ	فِي زَرْعِهِمْ
			أُحْوِلُ	٣٣٨	٨	الْعَلِيَّةِ	الْعَلِيَّةِ
			وَالْأَسْتِمَادُ	٣٣٩	٣	مَعَاذُكَ قَالُ	مَعَاذُكَ قَالُ
			بُعِثَ				
			مَحْتَسِبًا				

صفحه	ع	عطل	مصحح	صفحه	ع	عطل	مصحح
۳۵۱	۱۰	س	سبل	۱۳	۱۳	بشكه	بشكه
۳۵۲	۳	خيمه	خيمه	۲۹۳	۶	عائشه	عائشه
"	۱۱	روض بنم	روض بنم	۹	۹	انزل	انزل
		بعرقه المتاج	بعرقه المتاج	"	"	ميرى عنه	ميرى عنه
		مورافسود	مورافسود	۱	۳۹۵	مورافسود	مورافسود
		يعدل ترابا	يعدل ترابا	۲	"	ولكن	ولكن
۳۵۵	۵	ليعينوه	ليعينوه	۳	"	المتزل	المتزل
۳۵۹	۱۳	الى	الى	۱۳	"	مقتدى	مقتدى
۳۶۰	۶	تقبيل	تقبيل	۱۵	"	تابعه	تابعه
۳۶۲	۳	آسيه	آسيه	"	۳۶۶	ابتدع	ابتدع
"	"	حريم	حريم	۶	۳۶۷	بشرى	بشرى
"	"	حور الجمان	حور الجمان	"	"	القضاء	القضاء
"	۹	القصى	القصى	۱	۳۷۳	تثبت	تثبت
"	"	السنه	السنه	۱	"	فليس	فليس
"	۱۳	جرع	جرع	"	"	عليه	عليه
"	۱۳	اكفى	اكفى	"	"	قرب	قرب
۳۶۳	۵	اللايه	اللايه	۱۱	"	بالا	بالا
۶	۷	فى	فى	۳۷۴	۱	بالا	بالا

صفحه	نقطه	مصحف	صفحه	سطر	غلط	مصحف
۲۶۲	۱۱	دلالت	دلالت	۲۹۱	۵	ثبوت سلب
۲۶۵	۲	کمان	کمان	"	"	ولایتنازک
"	۱۳	ان تحقیق	ان تحقیق	۲۹۰	۶	از آنچه
۲۶۶	۲	برده	برده شود	"	۱۳	انفقوا
"	۳	کردد	کردد	۲۹۱	۷	مرعومات
"	"	متابع	متابع	"	۱۲	الا المتقین
۲۶۷	۱	فصل	فصل	۲۹۹	۸	نه آرند
"	۵	مانع	مانع	"	۱۱	ینسب
"	۱۳	درب	در حدیث	۳۰۰	۱۳	عزا
۲۸۰	۱	کریمه	کریمه	۳۰۲	۱۲	نخستین
"	۲	یکشف	یکشف	۳۰۵	۸	بنابر
۳۸۸	۷	دسی	دسی	۳۰۷	۳	خلاف این
"	۸	و همچنین	و همچنین	۳۰۹	۲	خارج است
۲۹۳	۱۳	محتاج	محتاج	"	۴	مومنان
۲۹۴	۷	تحقیق	تحقیق	"	"	مرتب
۲۹۵	۱	فیها	فیها	۳۱۳	۱۳	مشروط
"	۲	برای	برای	۳۱۶	۲	فیسعدنی
"	۱۳	اصل	اصل	۳۱۸	۴	دعوتان
۳۹۶	۴	ثبوت اتحاد	ثبوت اتحاد	۳۲۱	۵	اندر

صغیر	سطر	غلط	صحیح	۱۳ صغیر	سطر	غلط	صحیح
۲۲۱	۵	مردود	مردود	۲۳۱	۱۲	درند	درند
۲۲۱	۱	نسق	نسق	۲۳۲	۶	ربما بود الذین	ربما بود الذین
۴	۶	مبین	مبین	۴	۱۱	فی غیر الذین	فی غیر الذین
۴	۶	قد ام الصادقین	قد ام الصادقین	۱۳	۱۳	فیشفعون	فیشفعون
۱۳	۱۳	ز صین الی عا	از عین الی عا	۲۳۲	۹	سروق	سواق
۲۲۲	۴	عام است	عام است	۲۳۵	۶	فی السماء	فی السماء
۱۵	۱۵	ذہبی	ذہبی	۲۳۶	۱	من خیر	من الخیر
۲۲۵	۴	بشفوع	بشفوع	۴	۸	بعده	بعده
۱۵	۱۵	ستم	ستم	۲۳۲	۱۵	یفتح الناس	یفتح الناس
۲۲۱	۱۲	لا یضله	لا یضله	۲۳۲	۴	پس آن	پس آن
۱۳	۱۳	رہر کہ	رہر کہ	۴	۹	احدی کہ	احدی کہ
۲۲۶	۲	یمنی	یمنی	۴	۱۲	مبرادات	مبرادات
۴	۹	بحايت	بحايت	۱۳۵	۱	اضامی	اضامی
۲۲۸	۳	دیگران	دیگران	۴	۵	خرید	خرید
۲۲۹	۱	کذب	کذب	۴	۱۲	لا تنکح	لا تنکح
۴	۹	کذب	کذب	۴	۱۳	فاطمه	فاطمه
۲۲۰	۳	کذب	کذب	۲۴۶	۱۲	انی	انی
۱۰	۱۰	مخبر بہ	مخبر بہ	۲۴۹	۱۱	بوجہ تفسیر	بوجہ تفسیر
۱۲	۱۲	مزدود	مزدود	۲۵۰	۴	نقولہ	نقولہ
۱۳	۱۳	ایہام	ایہام	۵	۱۵	لا عیسا	لا عیسا

صفحہ	فصل	صحیفہ	صفحہ	فصل	صحیفہ	صفحہ
۲۵۱	۴	تجدد	۴۹۸	۵	وجودی	وجودی
۲۵۲	۱۳	ہمہ	۴۶۰	۴	و مالہ	و مالہا
۲۵۳	۱۰	ہرچہ جزا فو	۴۶۱	۱۰	اعتبار	اعتبار
۲۵۴	۵	باحاطہ	۴۶۲	۴	کلمہ	کلمہ طیبہ
۲۵۵	۱	تغیش	۴۶۳	۹	علی الصلوٰۃ و صلواتہ	علی الصلوٰۃ و صلواتہ
۲۵۶	۱۵	علق	۴۶۴	۱۱	من یہیہ	ان یہیہ
۲۵۷	۶	دلالت	۴۶۵	۲	بشرح	بشرح
۲۵۸	۲	نزع	۴۶۶	۱۲	صد	صدر
۲۵۹	۷	بہرکہ	۴۶۷	۷	اضطراب	اضطراب
۲۶۰	۱	موسی	۴۶۸	۲	مردد	مردد
۲۶۱	۸	شانہ از	۴۶۹	۱۵	سیردر	سیردر
۲۶۲	۹	تحقیقہ	۴۷۰	۸	وجود	وجود
۲۶۳	۱	با اعتبار اصول	۴۷۱	۵	نظرا	نظر
۲۶۴	۹	بجمع	۴۷۲	۴	مبنی	مبنی
۲۶۵	۱۲	نظرا	۴۷۳	۱۰	متضمنہ	متضمنہ
۲۶۶	۷	برچہ	۴۷۴	۱۲	نیاید	نیاید
۲۶۷	۱	تخص	۴۷۵	۹	برچہ	برچہ
۲۶۸	۹	تعبین	۴۷۶	۱۳	تعبین	تعبین
۲۶۹	۱۳	اعتبار	۴۷۷	۴	سیر	سیر

صفحه	خط	صحیف	خط	صحیف	صفحه	خط	صحیف
۴۹۵	۵	صفه	۱	۵۱۲	الی	۱	صحیف
"	۶	ادر اکش	۴	۵۱۴	عدم	۴	صحیف
۴۹۶	۶	سپه	۶	"	حنات	۶	صحیف
۴۹۷	۵	مولانا	۱۵	"	بستی	۱۵	صحیف
"	۱۱	له	۵	۵۱۸	بها مشه	۵	صحیف
۴۹۹	۷	فراغت	۱۱	"	خر	۱۱	صحیف
"	۱۵	خبه	۱۱	۵۲۰	"	"	صحیف
۵۰۰	۱۴	تجنبا	۲	۵۲۲	امعه	۲	صحیف
۵۰۳	۷	ایک	۴	۵۲۳	نارک	۴	صحیف
۵۰۴	۱	انفصال	۳	۵۲۴	ای	۳	صحیف
۵۰۸	۱	موجب	۴	"	قریم	۴	صحیف
"	"	تبین	۱۳	۵۲۸	نیاید	۱۳	صحیف
۵۱۰	۶	ای	۱	۵۳۱	بالسبب	۱	صحیف
"	۱۵	انه محمد اعظم	"	"	فزیاده	"	صحیف
۵۱۱	۲	هو	۱۴	"	للاستینا	۱۴	صحیف
"	۱۱	سورده	۵	۵۳۲	غفت	۵	صحیف
۵۱۳	۲	برج کبر	۱	۵۳۴	اذکروا	۱	صحیف
"	۴	تفصیل	۱۴	"	بمظهرت	۱۴	صحیف
"	۱۵	کلام	۱۲	۵۳۷	علیا	۱۲	صحیف

صفحه	سطر	نقطه	صحیفہ	صفحہ	نقطہ	صحیفہ
۵۲۰	۱۵	رہنات	۵۶۶	۳	مستطابہ	مستطابہ
۵۲۱	۱۳	بنہان	۵۶۱	۶	فالقرار	فالقرار
۵۲۲	۲	حجاب	۵۶۳	۲	تعالی	سبحانہ
۵۲۳	۱۳	مسجودتہ	۵۶۵	۹	تاقعدون	تاقعدون
۵۲۴	۳	مبدرة	"	۱۵	ایمان دار	ایمان بردار
"	۴	منظہرہ	۵۶۹	۴	راضانہ	راضانہ
"	۹	د	"	۱۳	نصبتین	نصبتین
۵۵۱	۱۳	لالہ	۵۸۱	۱۳	دلاپ	دلاپ
"	"	نامتہای	۵۸۳	۷	عرف	عرف
"	۱۵	کہ	۵۸۴	۸	ربوبیتہ	ربوبیتہ
۵۵۵	۸	لیجبتن	"	۹	استقرار	استقرار
۵۵۶	۷	بغسل	"	"	موبدا	موبدا
۵۵۷	۹	روداد	۵۸۵	۵	بالموجودات	بالموجودات
۵۶۰	۵	فخری	۵۸۶	۱۰	فالکہ	فالکہ
۵۶۱	۴	تمام	"	"	محمد	محمد
"	۸	ضلم	"	۱۲	مفصل	مفصل
۵۶۲	۷	الہیہ	۵۸۷	"	معینی	معینی
"	۱۵	حمود	۵۹۰	۱۳	نبینا	نبینا
۵۶۵	۳	آلہ	۵۹۲	۱	کون	کون
"	۹	الہ	"	۷	الحديث	الالا یا لکن

نقطه	نقطه	صفحه	نقطه	نقطه	صفحه	نقطه	نقطه
۵	۱۵	۶۰۲	۶	م ح	ص	نزولش	نزولش
۵۹	۱۲	۶۰۵	۲	ایمان و عمل و تقیید	م	شبهش	شبهش
۶۰	۶	۶۰۶	۲	الصالحات	ص	صانع	صانع
۵۹۶	۳	۶۰۸	۲	عوارضه	ص	مصنوع	مصنوع
۶۰	۱۳	۶۰۹	۱۵	همان	ص	مداد الکلمات	مداد الکلمات
۶۱	۶	۶۰۹	۳	صاحبش	ص	ان تفند	ان تفند
۵۹۷	۱۲	۶۱۰	۴	لا سبب	ص	ما فی حده	ما فی حده
۵۹۸	۱۲	۶۱۱	۵	و منزل	ص	مصنوع	مصنوع
۵۹۹	۳	۶۱۲	۶	و ابالهم	ص	بزرگ	بزرگ
۶۰۰	۶	۶۱۴	۶	تقلید	ص	فضل	فضل
۶۰۱	۶	۶۲۰	۱۲	و ملزم بحج	ص	در دمنه	در دمنه
۶۰۲	۳	۶۲۱	۱۵	حقیقه	ص	اولیست	اولیست
۶۰۳	۶	۶۲۲	۱۲	در قناع	ص	الی یوم	الی یوم
۶۰۴	۱۲	۶۲۶	۳	فضل	ص	یعلم فی الغد	یعلم فی الغد
۶۰۵	۲	۶۲۷	۳	بر همه	ص	منه	منه
۶۰۶	۱۳	۶۲۸	۶	فی الوجود	ص	فرد	فرد
۶۰۷	۱۵	۶۲۹	۱۲	بجه	ص	مرسل	مرسل
۶۰۸	۳	۶۳۰	۳	بعض	ص	دین	دین

شماره	سطر	نقط	صحیح	صفحه	سطر	نقط	صحیح
۶۳۱	۱۰	مبارک	مبارک حضرت	۶۵۶	۱۵	بشفعه	بشفعه
"	۱۳	پس روح	پس ارواح	۳۵۸	۳	علیه وسلم	علیه وسلم
۶۳۸	۱۵	ارسل الله	ارسل الله	"	۴	مستغفر	مستغفر
۶۴۱	۳	برسول الله	برسول الله	"	۸	معهوده ذمینه	معهوده ذمینه
"	۴	لا اله الا الله	لا اله الا الله	"	۹	شفعه	شفعه
"	۵	ببر تفصیل	ببر تفصیل	۶۵۹	۱	فسال	فَسْئَلُ
۶۴۲	۱	الف بال	الف بال	"	۵	فیجبر	فیجبر
"	۱۳	فی استقرا	بی استقرا	"	۱۵	ق صله	ق صله
۶۴۵	۳	باشد	باشد	۶۶۲	۱۳	اگر	اگر
"	۴	بالمعانی	بالمعانی م	"	۱۵	محبوبش	محبوبش
۶۴۸	۱۵	توجه	توجه	۶۶۶	۳	الله تعالی	الله تعالی
۶۵۰	۴	موجه	موجه	۶۶۶	۱۲	همی	همی
"	۶	قول	قبول	۶۶۷	۳	کم	کم
۶۵۵	۱	و بخاصیت	و بخاصیت	"	۱۳	و اسجیه	و اسجیه
"	"	قلوبنا	قلوبنا الخ	۶۶۹	۶	بصرت	بصرت
"	۴	بخشده	بخشده	"	۹	وما ذکر	وما ذکر
۶۵۶	۱۱	فیه امتناع	فیه الامتناع	۶۶۱	۹	الله	الله
۶۵۶	۶	توسوس	توسوس	۶۶۳	۲	تقدسته	تقدسته
"	۱۳	محمد	محمد	"	۳	وصف الرحمن	وصف الرحمن

سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح	سطر
۶۶۲	۶	والفصل	و الفصل	۱۰	۹۹۶	الاموار	الاموار
۶۶۶	۷	منکر	منکر	۱۲	"	قول	قول
۶۸۰	۲	ابن عباس	ابن عباس	۲	۹۹۷	قول	قول
"	۳	قال	قال	۷	"	مجبوبیہ	مجبوبیہ
۶۸۳	۵	ذات	ذات	۵	"	اجب	اجب
"	۱۵	ار	از	۸	"	بالمقصہ	بالمقصہ
۶۸۴	۲	میباز	میباز	۷	۹۹۹	و علیکم	و علیکم
۶۸۶	۳	بمین	بمین	۱۳	"	لا یدری	لا یدری
"	۴	یلحقہ اہم	یلحقہ اہم	۱۵	"	بان	بان
"	۵	یرشار	یرشار	"	"	التاویل	التاویل
"	۱۱	الحکیم	الحکیم	۱۰	۷۰۰	نیکم	نیکم
۶۸۷	۱۰	لعل	لعل	۱۱	۷۰۱	تفسیر	تفسیر
۶۸۸	۱	راست آ	راست آ	۱۵	"	التي	التي
"	۳	مجرور	مجرور	۱	۷۰۲	جواز	جواز
"	۶	ازین	ازین	"	"	بجورہ	بجورہ
۶۹۵	۶	وقد نری	وقد نری	۳	۷۰۳	فلا تکفرون	فلا تکفرون
۶۹۶	۳	قویت	قویت	۶	"	علیہ	علیہ
"	"	نظرفیتہا	نظرفیتہا	۸	۷۰۶	خالی	خالی
"	۹	المحل	المحل	۱۴	"	بما خود	بما خود

صفحه	١٢	نقطه	صحیح	صفحه	١٢	نقطه	صحیح
٤٠٦	١٢	لما مینه	لما مینه	٤٢٨	٤	محبته	محبته
٤٠٦	١	فمدلله	فمدلله	٤٢٩	١٢	محنه	محنه
"	٩	نقیم التعینا	نقیم التعینا	٤٣٢	٣	محنیه	محنیه
٤٠٨	٩	زهنیه	زهنیه	٤٣٣	١٣	منکر	متفکر
"	١٣	سوئی	سوئی	"	١٣	نرت	کثرت
"	"	علی بقی	علی بقی	٤٣٥	٣	بنی	بنی
٤٠٩	٣	حسین	حسین	"	١٢	ناذمان بر	ناذمان بر
"	"	بنی	بنی	٤٣٦	٢	دردمند	دردمند
٤١١	٣	ضوء	ضوء	٤٣٩	٣	المدد الجعل	المدد الجعل
"	١٢	مبنی علیه	مبنی علیه	"	٣	وجه	وجه
٤١٢	٢	من بعضها	من بعضها	٤٣٢	١	الافعال	الافعال
"	٣	نشا به	نشا به	"	١٣	ومتضمن	ومتضمن
٤١٦	١٥	شهادت بجز	شهادت بجز	٤٣٣	١٠	موجودات	موجودات
٤١٩	١٠	شاید	شاید	"	١٥	تیسفوی	تیسفوی
٤٢٢	٩	جائی است	جائی است	٤٣٥	٢	ظلو با جهولا	ظلو با جهولا
٤٢٣	١٢	نعمه	نعمه	٤٣٦	٣	فما للظالمین	فما للظالمین
٤٢٦	٤	لعلنه	لعلنه	٤٣٨	١٥	رسمه	رسمه
٤٢٨	٣	المحبیه	المحبیه	٤٥١	٢	بلاغت این	بلاغت این
٤٢٩	١	اینکیم	اینکیم	٤٥٢	٣	تضمینا	تضمینا

صفحة	١	عند	مجموع	٢	عند	مجموع
٥٥٢	١١	فرد	نور	٦١٠	مسلمان	نور
٥٥٣	٢	فعل	انفعال	"	محن	محن
"	١٢	في النار وفي الجنة	في النار وفي الجنة	٥٥٠	برمظم	برمظم
٥٥٥	٥	في ذكر كريمة	في ذكر كريمة	١٣٢	تعبد	تعبد
٥٥٦	٩	في داما الدين	في داما الدين	١٣٢	تعبد	تعبد
٥٦٠	٨	انذار	انذار	١٠	خلقت	خلقت
٥٦١	٣	اقتضا	اقتضا	١٣٢	مدرست	مدرست
"	٨	بوجود	بوجود	٤	بشرم	بشرم
٥٦٢	٩	حامل	حامل	٩	بشرح	بشرح
"	١١	حامل غير	حامل غير	١٢	لعطف	لعطف
"	١٢	ونه	ونه	٥	فعل	فعل
"	١٥	تقلب في	تقلب في	١٥	بطلان	بطلان
٥٦٣	٩	بابك صين	بابك صين	٤	فلاحنا	فلاحنا
"	١١	نقوم	نقوم	١١	نقد	نقد
"	١٥	حالية	حالية	١٥	والمقارن	والمقارن
٥٦٤	٢	نمكون	نمكون	١	من سر	من سر
"	١٠	حالية	حالية	"	ولغيره	ولغيره
"	١٥	نبارد	نبارد	٣	نفاير	نفاير
٥٦٥	٥	افيلتر	افيلتر	٥	نكان	نكان

صحنه	سط	نقطه	صحنه	منفی	سط	نقطه	صحنه
	۶	۶۶۹	منهیل			منهیل	
	۱۳	۶۸۰	تسلیم			تسلیم	
	۱۳	۶۸۱	وسلم			وسلم	
	۳	۶۸۲	بکلمین			بکلمین	
	۳	۶۸۶	بارونی			بارونی	
	۱	۶۹۰	سید بخش بهکری			سید بخش بهکری	
	۶	۶۹۱	مشتل			مشتل	